Jaarstukken 2022

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Inhoudsopgave

Raadsvoorstel 5
Raadsbesluit 13
Leeswijzer 15
Gemeenteraad en college van burgemeester en wethouders 17
Kerncijfers 21
BELEID 23
1. Bestuurssamenvatting 23
2. Opgaves 27
2.1 Heerlen-Noord 27
2.2 Onderwijs naar de binnenstad 29
2.3 Omgevingswet 31
2.4 Dienstverlening / Digitalisering 35
2.5.1 Rode draad: Duurzaamheid 37
2.5.2 Rode draad: Burgerbetrokkenheid en Lokale democratie 39
3. Programmaverantwoording 41
3.1.0 Programma Bestuur en ondersteuning 41
Kernthema Bestuurskracht 44
Kernthema Dienstverlening 46
Kernthema Middelen en heffingen 47
3.1.1 Programma Veiligheid 51
Kernthema Crisisbeheer 54
Kernthema Veiligheid 56
3.1.2 Programma Verkeer en Vervoer 61
Kernthema Mobiliteit 64
Kernthema Wegen, straten en pleinen 67
3.1.3 Programma Economie 69
Kernthema Economie 73
Kernthema Economische promotie 75
3.1.4 Programma Onderwijs 77
Kernthema Onderwijs 79
3.1.5 Programma Sport, Cultuur en Recreatie 85
Kernthema Sport 88
Kernthema Cultuur 89
Kernthema Cultureel erfgoed 91
Kernthema Groen 93
3.1.6 Programma Sociaal Domein 95
Kernthema Sociale basisvoorzieningen 102
Kernthema Jeugd maatwerkvoorzieningen 110
Kernthema Volwassenen maatwerkvoorzieningen 113
Kernthema Arbeidsmarktbeleid 116
Kernthema Inkomensondersteuning 118

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Kernthema Buurtgericht werken 124
Kernthema Integraal ouderenbeleid 126
3.1.7 Programma Volksgezondheid en Milieu 131
Kernthema Volksgezondheid 134
Kernthema Riool, afval en milieubeheer 135
Kernthema Begraafplaatsen 137
3.1.8 Programma Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing (VHROSV) 139
Kernthema Ruimtelijke ordening 142
Kernthema Centrum 144
Kernthema Wonen 145
3.2 Algemene dekkingsmiddelen 147
3.2.1 Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is 148
3.2.2 Gemeentefonds 149
3.2.3 Dividenden 150
3.2.4 Saldo van de financieringsfunctie 151
3.3 Overzicht overhead 153
3.4 Bedrag heffing vennootschapsbelasting 155
3.5 Onvoorzien 157
4. Paragrafen 159
4.1 Lokale heffingen 159
4.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 165
4.3 Onderhoud kapitaalgoederen 175
4.4 Financiering 177
4.5 Bedrijfsvoering 183
4.6 Verbonden partijen 193
4.7 Grondbeleid 233
4.8 Demografische ontwikkelingen 239
4.9 Subsidies 241
4.10 IBA (Internationale Bau Ausstellung) 243
4.11 Bestuursprogramma's 245
JAARREKENING 259
5.1 Balans per 31 december 2022 259
5.2 Programmarekening over het jaar 2022 263
5.3 Toelichting op de balans 267
5.4 Toelichting op het overzicht van baten en lasten 303
5.5 Financiële status en weerbaarheid 313
5.6 Single Information Single Audit 317
5.7 Bijlage taakvelden 337
6 Bijlage restant investeringsbudgetten van 2022 naar 2023 339
7 Bijlage Reserve nog uit te voeren werkzaamheden 343

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Raadsvoorstel

gemeenteraad

Onderwerp:
Vaststellen van de jaarrekening 2022 en het nemen van de daarmee samenhangende besluiten.

Voorstel:
De raad voor te stellen:

1. De jaarstukken 2022 vast te stellen met een positief resultaat van € 23,9 miljoen
2. Een bedrag van € 21.514.000 in de bestemmingsreserve nog uit te voeren werkzaamheden te storten:

Reserve nog uit te voeren werkzaamheden	**Bedrag**
a. Arbeidsmarktbeleid	€ 430.000
b. Centrumbad	€ 88.000
c. Onderwijs naar binnenstad	€ 91.000
d. Vreemdelingen (Inburgering)	€ 110.000
e. Experiment gesloten coffeeshopketen	€ 168.000
f. Sociaal Veilig Integrale Aanpak Heerlen-Noord	€ 883.000
g. Huiselijk Geweld (terugdraaien bez. DUVO)	€ 150.000
h. Visie BW en Burgerberaad burgerbetrokkenheid	€ 190.000
i. Beschermd Wonen: Diverse projecten	€ 1.741.000
j. Nieuwe inkoop WMO (SB!)	€ 150.000
k. Lokale Inclusie Agenda: aanpassingen openbare ruimte	€ 61.000
l. Pilot Meander/ gratis abonnement voor senioren/ Pilot Heerlen-Noord "gelukkig in de buurt"	€ 261.000
m. Gemeentefonds circulaire september 2022: Inburgering en statusgelden vreemdelingen	€ 310.000
n.1 Gemeentefonds: Gids middelen GGD	€ 238.000
n.2 Gemeentefonds: compensatieregeling voogdij 18+	€ 236.000
o. ICT projecten	€ 881.000
p. Wet open overheid	€ 60.000
q. Personeelsgerelateerde reserveringen	€ 1.283.000
r. Tuindorp	€ 162.000
s. Spoorsingel	€ 229.000
t. Ontwikkeling burg Gijzelslaan	€ 225.000
u. 1 Heerlen-Noord	€ 1.201.000
v. Duurzaamheid	€ 673.000
w. Cultuurmiddelen	€ 67.000
x. Inhaallessen i.v.m. sluiting Zwembad	€ 156.000
y. Verduurzaming bedrijventerrein	€ 371.000
z. Regiogelden Volwasseneducatie	€ 144.000
aa. Omgevingswet	€ 1.175.000
bb. Arbeidsmarktsregio - middelen gemeentefonds	€ 1.724.000
cc. Reserve Energietoeslag	€ 4.110.000
dd. Kansrijk van Start	€ 288.000
ee. Netwerkanalyse : GGD/ innovatie budget	€ 83.000
ff. 1 Bijzondere bijstand/energie	€ 493.000
gg. Gemeentefonds decembercirculaire 2022 (SD)	€ 322.000
hh. Aanbesteding website	€ 75.000
ii. Stadsmarketing	€ 90.000
jj. Subsidies Kindpakket	€ 261.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Reserve nog uit te voeren werkzaamheden	Bedrag
kk. Projecturen	€ 400.000
ll. Ambitiedocument SMWHC	€ 300.000
mm. Voormalig kantoor Rabobank	€ 51.000
nn. Veiligheidshuis bestuurlijk akkoord nazorg	€ 99.000
oo. Gebiedsontwikkeling	€ 1.000.000
pp. Cultuur	€ 300.000
qq. Posten individueel < € 50.000	€ 184.000
TOTAAL	**€ 21.514.000**

3. Een bedrag van € 451.653 te storten in de Bestemmingsreserve Grondexploitaties.

4. Een bedrag van € 360.000 te storten in de bestemmingsreserve volkshuisvestingsfonds.

5. Het vormen van een voorziening verlofsparen inzake arbeidskosten gerelateerde verplichting.

6. Het vormen van een bestemmingsreserve wegverharding en daarin het saldo te storten uit de voormalige egalisatievoorziening verhardingen € 1.012.000.

7. De overschrijdingen op de volgende kredieten voor de Nieuwe Nor (€ 628.000), Buitensportaccommodaties VVI (€ 858.000) en Verkeersregelinstallaties VVI (€ 172.000) af te dekken uit het krediet voor prijsoverschrijdingen.

8. Het uiteindelijke positieve resultaat van € 0,5 miljoen te storten in de algemene reserve.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Voorstel

Gemeenteraad

Heerlen,

Onderwerp
Vaststellen van de jaarstukken 2022 en het nemen van de daarmee samenhangende besluiten.

Inleiding/aanleiding
Met het jaarverslag en de jaarrekening legt het college verantwoording af aan de raad over het gevoerde beleid en beheer van het afgelopen jaar. De informatie die deze verantwoording oplevert, heeft zijn weerslag op het lopende begrotingsjaar. Dit geldt ook voor toekomstige begrotingen. De inhoud van het document vormt daarom een belangrijk onderdeel bij de bespreking van de zomernota 2023 en de begroting 2024.

Een heel belangrijk moment voor ons als college in 2022 was natuurlijk woensdag de 8e juni. Tijdens de raadsvergadering op die dag legde de coalitie het nieuwe coalitieakkoord 'uit liefde voor onze stad' voor aan u en konden wij als college aan de slag voor hopelijk een periode van vier jaar. Het coalitieakkoord kwam tot stand na een intensief proces dat begon na de gemeenteraadsverkiezingen van 16 maart.

Maar echt belangrijk en impactvol voor ons allemaal waren een tweetal gebeurtenissen die zich ver weg uit de invloedssfeer van ons gemeentebestuur afspeelden. Gedurende de eerste drie maanden van 2022 werden de coronamaatregelen afgebouwd. Dat veroorzaakte nog niet meteen een gevoel van enorme opluchting, want dat afbouwen had al eerder plaatsgevonden. We weten nu dat juist dat het moment was waarop we corona in de houdgreep hadden. Er werd zelfs hier en daar al wat schuchter carnaval gevierd.
Alle reden tot optimisme en het vieren van de herwonnen vrijheid. Het was echter de oorlog in Oekraïne, die enkele dagen voor carnaval uitbrak, waardoor de toekomst wederom zwaar voelde.

Naast de vreselijke ellende voor de mensen in Oekraïne, waren er ook de angstgevoelens bij onszelf die een oorlog, zo dichtbij, met zich meebrengt. Daarnaast werden we allemaal hierdoor hard in onze portemonnee geraakt. Benzineprijzen die de lucht in schoten, gas- en elektriciteitsprijzen die onvoorstelbaar stegen en producten in de supermarkt die ontbraken of onbetaalbaar werden.

In de Novembernota 2022, de tweede en laatste tussenrapportage van de begroting 2022, konden wij u eind vorig jaar een positieve prognose voorleggen ter hoogte van 10,5 miljoen euro totaal. In dezelfde raadvergadering, waarin besloten werd over de Novembernota (december 2022), werd uit dit resultaat 8,5 miljoen euro gestort in de Algemene Reserve nadat een miljoenenbedrag aan dezelfde Reserve onttrokken was t.b.v. de bestrijding van energiearmoede. U nam daarover in deze raadsvergadering verschillende besluiten.

Thans kunnen wij u een definitief positief resultaat voorleggen ter hoogte van 0,5 miljoen euro. Belangrijkste afwijkingen, naast de 8,5 miljoen euro t.b.v. de Algemene Reserve zijn o.a. restruimte binnen de budgetten, gemeentefondsgelden n.a.v. de decembercirculaire (positief), CAO effecten en coronabegroting (negatief).

In dit voorstel zijn, naast het vaststellen van de jaarrekening, een aantal beslispunten opgenomen. In het kader van transparantie hebben wij evenals vorig jaar de beslispunten die worden voorgelegd nog niet verwerkt in het boekwerk. Het gaat om financiële boekingen die voortvloeien uit eerdere besluiten van de gemeenteraad. Het gaat ofwel om verplichtingen die al zijn aangegaan die nog

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

moeten worden betaald, of het doorschuiven van middelen voor projecten die over meerdere jaren gelijkmatig worden gefinancierd maar waarvan de uitvoering(kosten) begrijpelijkerwijs niet datzelfde gelijkmatig verloop hebben, of boekingen die niet zijn begroot maar wel plaats moeten vinden gezien het vastgestelde beleid c.q. uitgangspunten van de gemeenteraad.

Kader
Gemeentewet / Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

Kernthema:
Middelen en heffingen

Bevoegdheid
Raad

Voorstel

1. De jaarstukken 2022 vast te stellen met een positief resultaat van € 23,9 miljoen
2. Een bedrag van € 21.514.000 in de bestemmingsreserve nog uit te voeren werkzaamheden te storten:

Reserve nog uit te voeren werkzaamheden	**Bedrag**
a. Arbeidsmarktbeleid	€ 430.000
b. Centrumbad	€ 88.000
c. Onderwijs naar binnenstad	€ 91.000
d. Vreemdelingen (Inburgering)	€ 110.000
e. Experiment gesloten coffeeshopketen	€ 168.000
f. Sociaal Veilig Integrale Aanpak Heerlen-Noord	€ 883.000
g. Huiselijk Geweld (terugdraaien bez. DUVO)	€ 150.000
h. Visie BW en Burgerberaad burgerbetrokkenheid	€ 190.000
i. Beschermd Wonen: Diverse projecten	€ 1.741.000
j. Nieuwe inkoop WMO (SB!)	€ 150.000
k. Lokale Inclusie Agenda: aanpassingen openbare ruimte	€ 61.000
l. Pilot Meander/ gratis abonnement voor senioren/ Pilot Heerlen-Noord "gelukkig in de buurt"	€ 261.000
m. Gemeentefonds circulaire september 2022: Inburgering en statusgelden vreemdelingen	€ 310.000
n.1 Gemeentefonds: Gids middelen GGD	€ 238.000
n.2 Gemeentefonds: compensatieregeling voogdij 18+	€ 236.000
o. ICT projecten	€ 881.000
p. Wet open overheid	€ 60.000
q. Personeelsgerelateerde reserveringen	€ 1.283.000
r. Tuindorp	€ 162.000
s. Spoorsingel	€ 229.000
t. Ontwikkeling burg Gijzelslaan	€ 225.000
u. 1 Heerlen-Noord	€ 1.201.000
v. Duurzaamheid	€ 673.000
w. Cultuurmiddelen	€ 67.000
x. Inhaallessen i.v.m. sluiting Zwembad	€ 156.000
y. Verduurzaming bedrijventerrein	€ 371.000
z. Regiogelden Volwasseneducatie	€ 144.000
aa. Omgevingswet	€ 1.175.000
bb. Arbeidsmarktsregio - middelen gemeentefonds	€ 1.724.000
cc. Reserve Energietoeslag	€ 4.110.000
dd. Kansrijk van Start	€ 288.000
ee. Netwerkanalyse : GGD/ innovatie budget	€ 83.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Reserve nog uit te voeren werkzaamheden	Bedrag
ff. 1 Bijzondere bijstand/energie	€ 493.000
gg. Gemeentefonds decembercirculaire 2022 (SD)	€ 322.000
hh. Aanbesteding website	€ 75.000
ii. Stadsmarketing	€ 90.000
jj. Subsidies Kindpakket	€ 261.000
kk. Projecturen	€ 400.000
ll. Ambitiedocument SMWHC	€ 300.000
mm. Voormalig kantoor Rabobank	€ 51.000
nn. Veiligheidshuis bestuurlijk akkoord nazorg	€ 99.000
oo. Gebiedsontwikkeling	€ 1.000.000
pp. Cultuur	€ 300.000
qq. Posten individueel < € 50.000	€ 184.000
TOTAAL	**€ 21.514.000**

3. Een bedrag van € 451.653 te storten in de Bestemmingsreserve Grondexploitaties.

4. Een bedrag van € 360.000 te storten in de bestemmingsreserve volkshuisvestingsfonds.

5. Het vormen van een voorziening verlofsparen inzake arbeidskosten gerelateerde verplichting.

6. Het vormen van een bestemmingsreserve wegverharding en daarin het saldo te storten uit de voormalige egalisatievoorziening verhardingen € 1.012.000.

7. De overschrijdingen op de volgende kredieten voor de Nieuwe Nor (€ 628.000), Buitensportaccommodaties VVI (€ 858.000) en Verkeersregelinstallaties VVI (€ 172.000) af te dekken uit het krediet voor prijsoverschrijdingen.

8. Het uiteindelijke positieve resultaat van € 0,5 miljoen te storten in de algemene reserve.

Argumenten

1. In de jaarrekening en het jaarverslag leggen wij verantwoording af aan de raad over de prestaties in 2022. De in 2022 behaalde prestaties zijn in de programmaverantwoording opgenomen. Daarnaast wordt in de paragrafen een dwarsdoorsnede gegeven van een aantal onderwerpen die een regulier karakter hebben en betrekking hebben op meerdere programma's zoals bedrijfsvoering, financiering en onderhoud kapitaalgoederen.

2. Het bedrag € 21.514.000 wordt gereserveerd voor nog uit te voeren werkzaamheden in 2023 en eventuele volgende jaren. Zie onderstaand een overzicht van de posten. De toelichting per post is opgenomen als bijlage 7 in de jaarstukken 2022.

3. Voor Tuindorp hebben we voor de realisatie van bedrijventerrein Emma een separaat budget herhuisvesting bewoners Tuindorp. Enkele verplaatsingen zijn gerealiseerd en sloop wordt voorbereid, hiertoe hebben we het budget geactualiseerd. Voor De Beitel-Zuid Algemeen krijgen we ontvangsten voor bovenwijkse voorzieningen uit kavelverkoop ten behoeve van aanleg voorziening ten behoeve van de wijk.

4. Voor de cofinanciering van het Volhuisvestingsfonds had de gemeente Heerlen in 2021 € 360.000 opgenomen voor de looptijd van het Volkshuisvestingsfonds (10 jaar). Om ervoor te zorgen dat deze middelen beschikbaar blijven voor cofinanciering storten wij het nog beschikbare budget in de bestemmingsreserve Volkshuisvestingsfonds.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

5. Aangezien er bij verlofsparen sprake is van arbeidskosten gerelateerde verplichtingen die een niet voorspelbare opbouw en daarmee ook onvoorspelbare afbouw kennen, dient hier een voorziening voor gevormd te worden.

   Medewerkers kunnen vanaf 1 januari 2022 bovenwettelijke vakantie-uren sparen. Met dit 'verlofsparen' kunnen medewerkers passend bij hun levensfase hun bovenwettelijke vakantie uren inzetten op een manier die aansluit bij hun persoonlijke levens- en carrièreplanning en het gemeentelijke vitaliteitsbeeld. Deze vakantie uren verjaren niet. Dit kan gaan leiden tot verlofstuwmeren die bijvoorbeeld ingezet gaan worden om eerder met pensioen te gaan. Het vormen van een voorziening is het budgetrecht (artikel 189 gemeentewet) van de raad en doormiddel van dit raadsvoorstel laten we deze voorziening vormen. De voorziening is rechtswege verplicht (vanwege wettelijke verplichtingen BBV).

6. De afgelopen jaren hebben wij een voorziening gebruikt om de onderhoudskosten van verhardingen te egaliseren. In de raad van april heeft uw raad een nieuwe verhardingsnota vastgesteld. Onderdeel van die nota is een groeimodel met oplopend budget. Op basis van dat groeimodel is een voorziening volgens het BBV niet meer toegestaan. Om ervoor te zorgen dat de middelen die voor verhardingen beschikbaar zijn toch over de jaren heen ingezet kunnen worden maken wij een reserve aan. Het saldo dat nog resteerde in de voorziening onderhoud verhardingen storten we in de reserve.

7. In de raadsvergadering van 22 juni 2022 heeft uw raad ingestemd met een investeringskrediet voor het opvangen van prijsstijgingen bij investeringsprojecten. De investeringen in de Nieuwe Nor, Verkeersregelinstallaties (Vervangingsinvestering) en Buitensportaccommodaties (Vervangingsinvestering) zijn in 2022 volledig afgerond en/of afgerekend. De overschrijdingen op deze kredieten verrekenen we dan ook met het krediet voor het opvangen van prijsstijgingen.

8. Door het positieve rekeningresultaat ten bate van de algemene reserve te brengen verhogen we het weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen geeft de mate aan, waarin de gemeente in staat is om de nadelige gevolgen van risico's (financiële tegenvallers) op te vangen zonder dat het beleid moet worden gewijzigd. Het geeft tevens inzicht in de robuustheid van de financiële positie van de gemeente.

Tegenargumenten en risico's
N.v.t.

Kosten en dekking
Voor de beslispunten 1 tot en met 4 en beslispunt 6 zijn er geen kosten dekkingen te melden. Deze maken deel uit van de reguliere jaarlijkse verwerking.

Ten aanzien van de kredietoverschrijdingen beslispunt 5 leggen wij u de volgende kosten en dekking voor.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Krediet opvangen prijsstijgingen

Begroot	€ 10.600.000
Geboekt tot voorstel	€ 0
Verplichtingen	€ 0
Saldo	€ 10.600.000
Voorstel	€ 1.658.000
Eindsaldo	€ 8.942.000
Reserveringen*	€ 8.942.000

- Het resterende budget is gereserveerd voor de projecten zoals benoemd in de raadsinformatiebrief van januari 2023

Communicatie
Persconferentie
(Stads)krant

Evaluatie
N.v.t.

Planning, procedure en uitvoering
Behandeling in de commissie Economie, Bestuur en Financiën van 20 juni 2023
Behandeling in de raadsvergadering van 28 juni 2023

Bijlage
Jaarstukken 2022

Burgemeester en wethouders van Heerlen,

de secretaris, De burgemeester,

drs. V.N. Gosselink – Van Dijk drs. R. Wever

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Raadsbesluit

De raad der gemeente Heerlen;

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. registratienummer;

gezien het advies van de raadscommissie ;

besluit:

1. De jaarstukken 2022 vast te stellen met een positief resultaat van € 23,9 miljoen
2. Een bedrag van € 21.514.000 in de bestemmingsreserve nog uit te voeren werkzaamheden te storten:

Reserve nog uit te voeren werkzaamheden	**Bedrag**
a. Arbeidsmarktbeleid	€ 430.000
b. Centrumbad	€ 88.000
c. Onderwijs naar binnenstad	€ 91.000
d. Vreemdelingen (Inburgering)	€ 110.000
e. Experiment gesloten coffeeshopketen	€ 168.000
f. Sociaal Veilig Integrale Aanpak Heerlen-Noord	€ 883.000
g. Huiselijk Geweld (terugdraaien bez. DUVO)	€ 150.000
h. Visie BW en Burgerberaad burgerbetrokkenheid	€ 190.000
i. Beschermd Wonen: Diverse projecten	€ 1.741.000
j. Nieuwe inkoop WMO (SB!)	€ 150.000
k. Lokale Inclusie Agenda: aanpassingen openbare ruimte	€ 61.000
l. Pilot Meander/ gratis abonnement voor senioren/ Pilot Heerlen-Noord "gelukkig in de buurt"	€ 261.000
m. Gemeentefonds circulaire september 2022: Inburgering en statusgelden vreemdelingen	€ 310.000
n.1 Gemeentefonds: Gids middelen GGD	€ 238.000
n.2 Gemeentefonds: compensatieregeling voogdij 18+	€ 236.000
o. ICT projecten	€ 881.000
p. Wet open overheid	€ 60.000
q. Personeelsgerelateerde reserveringen	€ 1.283.000
r. Tuindorp	€ 162.000
s. Spoorsingel	€ 229.000
t. Ontwikkeling burg Gijzelslaan	€ 225.000
u. 1 Heerlen-Noord	€ 1.201.000
v. Duurzaamheid	€ 673.000
w. Cultuurmiddelen	€ 67.000
x. Inhaallessen i.v.m. sluiting Zwembad	€ 156.000
y. Verduurzaming bedrijventerrein	€ 371.000
z. Regiogelden Volwasseneducatie	€ 144.000
aa. Omgevingswet	€ 1.175.000
bb. Arbeidsmarktsregio - middelen gemeentefonds	€ 1.724.000
cc. Reserve Energietoeslag	€ 4.110.000
dd. Kansrijk van Start	€ 288.000
ee. Netwerkanalyse : GGD/ innovatie budget	€ 83.000
ff. 1 Bijzondere bijstand/energie	€ 493.000
gg. Gemeentefonds decembercirculaire 2022 (SD)	€ 322.000
hh. Aanbesteding website	€ 75.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Reserve nog uit te voeren werkzaamheden	Bedrag
ii. Stadsmarketing	€ 90.000
jj. Subsidies Kindpakket	€ 261.000
kk. Projecturen	€ 400.000
ll. Ambitiedocument SMWHC	€ 300.000
mm. Voormalig kantoor Rabobank	€ 51.000
nn. Veiligheidshuis bestuurlijk akkoord nazorg	€ 99.000
oo. Gebiedsontwikkeling	€ 1.000.000
pp. Cultuur	€ 300.000
qq. Posten individueel < € 50.000	€ 184.000
TOTAAL	**€ 21.514.000**

3. Een bedrag van € 451.653 te storten in de Bestemmingsreserve Grondexploitaties.

4. Een bedrag van € 360.000 te storten in de bestemmingsreserve volkshuisvestingsfonds.

5. Het vormen van een voorziening verlofsparen inzake arbeidskosten gerelateerde verplichting.

6. Het vormen van een bestemmingsreserve wegverharding en daarin het saldo te storten uit de voormalige egalisatievoorziening verhardingen € 1.012.000.

7. De overschrijdingen op de volgende kredieten voor de Nieuwe Nor (€ 628.000), Buitensportaccommodaties VVI (€ 858.000) en Verkeersregelinstallaties VVI (€ 172.000) af te dekken uit het krediet voor prijsoverschrijdingen.

8. Het uiteindelijke positieve resultaat van € 0,5 miljoen te storten in de algemene reserve.

Aldus besloten tijdens de vergadering van de raad van de gemeente Heerlen

de griffier, de voorzitter,

drs. T.W. Zwemmer drs. R. Wever

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Leeswijzer

Met deze jaarstukken leggen we verantwoording af over het gevoerde beleid en de daarmee samenhangende resultaten in het jaar 2022. Het verslag is in eerste instantie bedoeld voor de gemeenteraad. Daarnaast is het een middel om andere belangstellenden te informeren over het gevoerde gemeentelijke beleid van het afgelopen jaar.

Achter deze leeswijzer hebben we een overzicht opgenomen van de gemeenteraad, het college van burgemeester & wethouders en daarna de kerncijfers.
Het onderdeel 'beleid' bevat de bestuurssamenvatting en verantwoording over de (programma overstijgende) opgaven die bij de begroting zijn vastgesteld:

1. Heerlen-Noord;
2. Onderwijs naar de binnenstad;
3. Omgevingswet;
4. Dienstverlening/digitalisering;
5. Rode draden: Duurzaamheid (1) en Burgerbetrokkenheid en lokale democratie (2).

Vervolgens geven we in de 'programmaverantwoording' op hoofdlijnen een overzicht van de resultaten, zoals deze in 2022, binnen de programma's van het Meerjarig Bestuurlijk Programma 2019-2022 zijn benoemd. In sommige gevallen ontbreken bij de beleidsindicatoren actuele cijfers, vanwege het feit dat deze (nog) niet beschikbaar zijn. De beschikbaarheid van actuele cijfers is afhankelijk van de meetfrequentie (en meetperiode) en de hieraan gerelateerde onderzoeken dan wel registraties (bijv. CBS).
In dit hoofdstuk is tevens het overzicht van de algemene dekkingsmiddelen opgenomen, de kosten van overhead, vennootschapsbelasting en de post onvoorzien.

Deze verantwoording is, net als de begroting 2022, volgens een vast stramien opgebouwd rond de diverse kernthema's binnen elk programma. De kaders die gelden bij het realiseren van onze doelen zijn opgenomen in de 'paragrafen'. Hier lichten wij toe hoe de bedrijfsvoering heeft gefunctioneerd en op welke manier invulling is gegeven aan het grondbeleid en de lokale heffingen. Daarnaast bestaat het onderdeel paragrafen uit een toelichting op het weerstandsvermogen en de risico's, het onderhoud van kapitaalgoederen, financiering, verbonden partijen, demografische ontwikkelingen, subsidies, IBA en de bestuursprogramma's.

De financiële gegevens zijn opgenomen in het onderdeel 'jaarrekening'. Op die plek geven we aan met welk gevoerd financieel beleid we de resultaten van het afgelopen jaar hebben bereikt. De jaarrekening bestaat vervolgens uit de balans met toelichting en het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.
Alle cijfers in dit onderdeel presenteren we in een veelvoud van € 1.000. Hierdoor kunnen kleine afrondingsverschillen ontstaan in de totaaltellingen en de saldi. In de tabellen is het per definitie zo dat de lasten worden gepresenteerd met een -/- en de baten met een +. Als er een -/- bij baten staat, betekent dit minder baten, dus een nadeel.

Evenals voorgaande jaren zijn in deze jaarstukken de adviezen van de Werkgroep Financial Audit verwerkt.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Gemeenteraad en college van burgemeester en wethouders

Aan het hoofd van de gemeente staat de gemeenteraad. De leden van de raad worden elke 4 jaar direct gekozen door de bevolking en treden namens hen op. Zij hebben een kaderstellende taak. Dat wil zeggen dat zij het beleid maken en de stad op hoofdlijnen besturen. De gemeenteraad heeft ook een controlerende taak: de raad controleert of burgemeester en wethouders hun werk goed uitvoeren. Tenslotte hebben de gemeenteraadsleden een volksvertegenwoordigende taak: taak om alle belangen mee te nemen en deze te wegen bij de besluitvorming.

Het aantal raadsleden binnen een gemeente is afhankelijk van het aantal inwoners en kan variëren van minimaal 7 tot maximaal 45 raadsleden. De gemeenteraad van Heerlen heeft 37 raadsleden.
De zetels in de raad van de gemeente Heerlen zijn als volgt verdeeld:

- Ouderenpartij Heerlen (OPH): 8 zetels
- Socialistische Partij (SP): 8 zetels
- Christen Democratisch Appèl (CDA): 5 zetels
- Jongerenpartij Heerlen: 3 zetels
- Partij Hoensbroeks Belang (PHB): 2 zetels
- Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD): 2 zetels
- Partij Voor de Vrijheid (PVV): 2 zetels
- Democraten 66 (D66): 2 zetels
- Partij voor de Dieren (PvdD): 1 zetel
- Forum voor Democratie (FvD): 1 zetel
- GroenLinks: 1 zetel
- Hart-Leers: 1 zetel
- Partij van de Arbeid (PvdA): 1 zetel

De gemeenteraad heeft drie commissies ingesteld:

- Commissie Economie, Bestuur en Financiën (EBF);
- Commissie Ruimtelijke Ontwikkeling en Leefomgeving (ROLO);
- Commissie Maatschappij en Welzijn (MW).

In de commissies wordt het vooroverleg gevoerd voorafgaand aan de raadsvergadering.

Werkgroep Financial Audit (WFA)
De verordening op de raadscommissies stelt dat de commissie Economie, Bestuur en Financiën ook de taak heeft om advies te geven over de verantwoording van het door het College gevoerde bestuur. Het College legt onder andere verantwoording af in de jaarrekening en het jaarverslag, zoals bedoeld in artikel 197 van de Gemeentewet. Met de voorbereiding van dit advies wordt de Werkgroep Financial Audit belast.

College van burgemeester en wethouders
Het College is het dagelijks bestuur van de gemeente Heerlen en bestaat uit burgemeester Roel Wever en vijf wethouders: Jordy Clemens, Marco Peters, Martin de Beer, Peter van Zutphen en Casper Gelderblom. De wethouders behandelen ieder een bepaald aantal zaken, die zijn vastgelegd in de portefeuilleverdeling. De gemeentesecretaris Vanessa Gosselink staat het college van burgemeester en wethouders bij de uitoefening van hun taak terzijde en is daarnaast algemeen directeur van de ambtelijke organisatie. Die ambtelijke organisatie geeft uitvoering aan het beleid en de besluiten van het bestuur.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Roel Wever
Burgemeester
- Openbare orde en veiligheid
- Integrale handhaving
- (Eu)regionale samenwerking
- Strategie en lobby
- Personeel en Organisatie
- Communicatie
- Stadsmarketing
- Lokale democratie
- Buurtgericht werken

Jordy Clemens (SP)
Wethouder Onderwijs, Cultuur, Erfgoed en Centrumontwikkeling
- Onderwijs
- Cultuur & erfgoed
- Evenementen
- Centrumontwikkeling
- Stadsdeelwethouder Hoensbroek
- Locoburgemeester

Marco Peters (CDA)
Wethouder Beheer en Onderhoud, Mobiliteit, Ruimtelijke Ordening en Ouderenbeleid
- Ruimtelijke ordening
- Beheer en onderhoud
- Mobiliteit
- Herstructurering
- Buurtvoorzieningen
- Ouderenbeleid
- Stadsdeelwethouder Heerlen-Zuid

Martin de Beer (VVD/D66)
Wethouder Economie en Arbeidsmarkt, Financiën en Sport, Duurzaamheid, Heerlen-Noord
- Economie
- Arbeidsmarkt
- Participatie
- Sport
- Financiën
- Duurzaamheid
- Coördinatie Heerlen-Noord
- Stadsdeelwethouder Heerlen-Stad

Peter van Zutphen (SP)
Wethouder Jeugd en Armoedebestrijding, Welzijn en Zorg
- Welzijn
- Volksgezondheid
- WMO/zorg
- Jeugd
- Armoedebestrijding

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Casper Gelderblom (PvdA/PvdD/GroenLinks)
Wethouder Wonen, Milieu en Circulariteit, Dienstverlening en Vastgoed

- Wonen
- Omgevingswet
- Milieu
- Afval en circulariteit
- Biodiversiteit en dierenwelzijn
- Dienstverlening (in- en extern)
- Vastgoed
- Stadsdeelwethouder Heerlerheide

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Kerncijfers

Kerngegevens per 31 december					
omschrijving	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
A. Sociale structuur					
Aantal inwoners:	86.836	87.087	86.926	86.857	87.115
waarvan:					
0 t/m 14 jaar	11.084	11.040	11.074	11.145	11.288
15 t/m 64 jaar	55.962	55.860	55.389	55.013	54.815
65 jaar en ouder	19.790	20.187	20.463	20.699	21.012
Aantal uitkeringsdossiers Participatiewet	3.969	3.808	3.907	3.800	3.639

Kerngegevens per 31 december					
omschrijving	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
B. Fysieke structuur					
Aantal woningen	45.758	45.834	45.976	45.982	46.271
Oppervlakte gemeente x 1.000 m^2	45.520	45.520	45.520	45.520	45.520
waarvan					
-binnenwater	100	100	100	100	100
Oppervlakte van wegen x 1.000 m^2:	5.263	5.318	5.358	5.401	5.421
waarvan:					
-wegen en straten in verkeers-gebieden en verblijfsgebieden	3.139	3.177	3.247	3.282	3.338
-fietspaden	310	332	337	380	341
-trottoirs	1.814	1.809	1.774	1.739	1.742
Aantal x 1.000 m^2 openbaar groen	6.191	6.214	6.187	6.181	6.279

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Kerngegevens per 31 december

omschrijving	2018	2019	2020	2021	2022
C. Financiële structuur (x € 1.000)					
Gewone uitgaven	425.959	438.992	450.303	443.931	474.929
Opbrengsten belastingen totaal, waarvan	48.381	49.025	49.742	51.473	56.264
-niet gebonden heffingen	27.305	28.421	27.201	27.868	30.189
-gebonden heffingen	17.894	17.864	19.095	20.215	21.421
-overige heffingen en leges	3.182	2.740	3.446	3.390	4.654
Gemeentefonds	242.677	257.682	276.419	283.224	312.658
Vaste schuld	237.736	279.792	256.125	307.458	288.792
Aantal inwoners	86.636	87.087	86.926	86.857	87.115
Per inwoner:					
Gewone uitgaven	4,92	5,04	5,18	5,11	5,45
Opbrengsten belastingen totaal, waarvan	0,56	0,56	0,57	0,59	0,65
-niet gebonden heffingen	0,32	0,33	0,31	0,32	0,35
-gebonden heffingen	0,21	0,21	0,22	0,23	0,25
-overige heffingen en leges	0,04	0,03	0,04	0,04	0,05
Gemeentefonds	2,80	2,96	3,18	3,26	3,59
Vaste schuld	2,74	3,21	2,95	3,54	3,32

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

BELEID

1. Bestuurssamenvatting

Een heel belangrijk moment voor ons als college in 2022 was woensdag de 8e juni. Tijdens de raadsvergadering op die dag legde de coalitie het nieuwe coalitieakkoord 'uit liefde voor onze stad' voor aan u en konden wij als college aan de slag voor hopelijk een periode van vier jaar. Het coalitieakkoord kwam tot stand na een intensief proces dat begon na de gemeenteraadsverkiezingen van 16 maart.

Maar echt belangrijk en impactvol voor ons allemaal waren een tweetal gebeurtenissen die zich ver weg uit de invloedssfeer van ons gemeentebestuur afspeelden. Gedurende de eerste drie maanden van 2022 werden de coronamaatregelen afgebouwd. Dat veroorzaakte nog niet meteen een gevoel van enorme opluchting, want dat afbouwen had al eerder plaatsgevonden. We weten nu dat juist dat het moment was waarop we corona in de houdgreep hadden. Er werd zelfs hier en daar al wat schuchter carnaval gevierd.
Alle reden tot optimisme en het vieren van de herwonnen vrijheid. Het was echter de oorlog in Oekraïne, die enkele dagen voor carnaval uitbrak, waardoor de toekomst wederom zwaar voelde.
Naast de vreselijke ellende voor de mensen in Oekraïne, waren er ook de angstgevoelens bij onszelf, die een oorlog, zo dichtbij, met zich meebrengt. Daarnaast werden we allemaal hierdoor hard in onze portemonnee geraakt. Benzineprijzen die de lucht in schoten, gas- en elektriciteitsprijzen die onvoorstelbaar stegen en producten in de supermarkt die ontbraken of onbetaalbaar werden.

In de Novembernota 2022, de tweede en laatste tussenrapportage van het jaar 2022, konden wij u eind vorig jaar een positieve prognose voorleggen ter hoogte van € 10,5 miljoen totaal. In dezelfde raadvergadering, waarin besloten werd over de Novembernota (december 2022), werd uit dit resultaat € 8,5 miljoen gestort in de Algemene Reserve nadat een miljoenenbedrag aan dezelfde reserve onttrokken was ten behoeve van de bestrijding van energiearmoede. U nam daarover in deze raadsvergadering verschillende besluiten.
Thans kunnen wij u een definitief positief resultaat voorleggen ter hoogte van € 0,5 miljoen. Belangrijkste afwijkingen, naast de € 8,5 miljoen ten behoeve van de Algemene Reserve zijn o.a. restruimte binnen de budgetten en gemeentefondsgelden naar aanleiding van de decembercirculaire (positief), CAO effecten en coronabegroting (negatief).

In onze lopende fysieke projecten, maar ook binnen onze reguliere uitvoering, liepen we in de loop van het jaar aan tegen tekorten door kostenoverschrijdingen. We kregen enerzijds te maken met meerkosten door de explosieve stijging van energiekosten en bouwkosten als rechtstreeks gevolg van de oorlog in de Oekraïne in combinatie met een toch al oplopende inflatie en anderzijds met een taaie krapte op de arbeidsmarkt die het ons onmogelijk maakte op onderdelen van onze uitvoering/beleid mensen te vinden om de dingen te doen die moesten gebeuren. Door het inhuren van specialisten waren we in staat de schade te beperken maar dat betekende dat de personeelskosten stegen en dat betekende ook dat we door deze adhoc maatregelen geen duurzaamheid in onze uitvoering konden ontwikkelen.

We begonnen het jaar 2022 met het bericht dat Ron Meyer de nieuwe Programmadirecteur van de Alliantie Heerlen-Noord werd. Hij startte op 1 april en volgde daarmee kwartiermaker Lodewijk Asscher op. Heerlen-Noord is één van de zestien Stedelijke Vernieuwingsgebieden in Nederland. Het één-generatie-plan dat hier met de Alliantie wordt uitgerold biedt structurele veranderingen om op de lange termijn de volgende generatie meer kansen en perspectief te bieden. Ron Meyer, zelf opgegroeid in Zeswegen, wordt daarmee als Programmadirecteur het gezicht van de Alliantie.
Over 25 jaar moet het niet meer uitmaken of je in Heerlen-Noord of in een ander stadsdeel in Nederland wordt geboren. Om dat te bereiken is de Alliantie aan de slag gegaan. De Alliantie bestaat uit een groot netwerk van diverse spelers zonder formele hiërarchie die samen als doel hebben de achterstanden in 1 generatie (25 jaar) integraal en structureel te verbeteren.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Een belangrijk moment in 2022 was het indienen van een aanvraag voor een nieuwe ronde van Regiodeals. Bij Regiodeals werken Rijk en regio als partners samen om belangrijke opgaven in Nederland aan te pakken en de brede welvaart te vergroten. Bij de eerste ronde van Regiodeals wist het vorige college samen met de regio en onze regiogemeenten een subsidiebedrag binnen te slepen ter hoogte van € 40 miljoen. Door cofinancieringen en financieringen van derden waren wij als regio in staat dit bedrag vele malen te vermeerderen. Inmiddels weten we dat de aanvraag voor de nieuwe ronde opnieuw succes heeft gehad met een toezegging door het Rijk van € 25 miljoen ten behoeve van onze regio.

In 2022 hebben we wederom belangrijke en innovatieve stappen kunnen zetten rondom de Heerlense Zorgaanpak. Leidraad hierbij is: samenwerking in plaats van marktwerking. De Basishulp Jeugd heeft in het teken gestaan van de transformatie activiteiten door JenS. Het betreft onder andere het uitvoeren van een Perspectiefplan. Ook hebben we de aanbesteding van de Basishulp jeugd voor de jaren 2023-2027 verder voorbereid.
Op het gebied van beschermd Wonen zijn we gestart met kleinschalige opvang in de wijk en de plaatsing van 21 Skaeve Huse verspreid over geheel Parkstad. Ook is er een breed samenwerkingsverband van aanbieders op het gebied van Beschermd Wonen opgericht met de naam Beschermd Thuis Parkstad.

Zowel wij, als het college voor ons, maken en maakten ons sterk voor een stadscentrum waarin onderwijs gegeven wordt op allerlei niveaus en studenten wonen, studeren en zich vermaken. Wij zien dan ook de verhuizing van de onderwijsinstellingen naar het centrum als een gamechanger voor de dynamiek in dat centrum.
In 2022 hebben wij samen met de Zuyd Hogeschool ons oog laten vallen op het blok tussen de Promenade, Saroleastraat, Geleenstraat en Honigmannstraat (Promenade I) als de beoogde nieuwe huisvesting voor de Zuyd Hogeschool. Voor deze plek in het centrum is dan ook in de toekomst een andere bestemming voorzien. Het gaat dan om een maatschappelijke bestemming ten behoeve van een nieuwe onderwijshuisvesting voor Zuyd, gecombineerd met overige centrumbestemmingen die levendigheid intensiveren zoals horeca, dienstverlening, detailhandel, openbare ruimte en wonen. Om dit ook echt mogelijk te maken hebben wij op dinsdag 27 september 2022 een zogenaamd voorkeursrecht gevestigd op Promenade I. Dat betekent dat wanneer de huidige vastgoedeigenaren hun eigendom willen verkopen, ze dat eerst aan de gemeente te koop aan moeten bieden.

Heel blij waren we met het feit dat het poppodium de ‘Nieuwe Nor’ haar deuren eindelijk na twee jaar weer opende. Nu met een splinternieuwe zaal. Met deze nieuwe grote zaal waren we in staat de capaciteit van het poppodium te verdrievoudigen. Er is in de twee zalen gelijktijdig plaats voor in totaal ruim duizend bezoekers. De bekendmaking van de verkiezingsuitslagen op 16 maart was overigens het eerste evenement in deze zaal. Het is hoe dan ook een nieuwe culturele parel voor onze stad, voor de regio en voor ver daar buiten.

Om de levendigheid in het centrum te verhogen en om ruimte te geven aan ondernemerschap hebben we de periode dat de terrassen mogen worden ingericht verlengd. Door de zware wissel die de coronamaatregelen de afgelopen twee jaar hebben getrokken op de horeca willen we onder andere op deze manier de ondernemers helpen en ondersteunen.

We namen vroeg in het jaar het besluit om per direct geen onzelfstandige woningen (kamerverhuur) meer toe te voegen aan de stedelijke woningvoorraad. Dat was een belangrijke stap om de overlast die gepaard gaat met grootschalige huisvesting van onder meer arbeidsmigranten, tegen te gaan. Ook het opsplitsen van woningen op één adres hebben we via de huisvestingsverordening per direct verboden. Met deze maatregelen zijn wij veel beter in staat om regie te voeren op een passende en menswaardige huisvesting van onze inwoners.

We weten hoe belangrijk het is om mensen met een korte afstand tot de arbeidsmarkt zo vlug

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

mogelijk vanuit de bijstand weer aan het werk te krijgen. Immers, hoe langer mensen bijstandsafhankelijk zijn hoe moeilijker een terugkeer op de arbeidsmarkt is. Het begeleiden van deze groep mensen hebben we na een testperiode van enkele maanden overgeheveld naar WSP (Werkgevers Servicepunt Parkstad) en WvH (Werk voor Heerlen). De overdrachtsmomenten tussen organisaties worden op deze manier verminderd en de nadruk komt meer te liggen op wat mensen wél kunnen. Wij zijn er van overtuigd dat dit zal leiden tot een snellere begeleiding naar werk.

Een stad met een verleden is een spannende stad. Immers, steeds weer geeft die stad kleine beetjes van haar geheimen prijs. Wij wonen in zo'n stad. En ook in 2022 was het weer prijs en konden we een glimp opvangen van dat rijke en roemruchte verleden. Nu was het de Romeinse kelder aan de Coriovallumstraat. Eind juni startte daar het archeologisch onderzoek. Een klein kijkvenster in de gevel maakt het mogelijk een blik te werpen op het Romeinse verleden.

Steeds vaker weten wij ons als stad landelijk in de kijker te spelen. We mogen daar met recht trots op zijn. Nu was het de ANWB die Kasteel Hoensbroek benoemde tot het 'Allermooiste Kasteel van Nederland'. Natuurlijk was dit voor ons Heerlenaren niet echt iets nieuws, maar deze landelijke erkenning is belangrijk om de toeristische trekpleister te worden die het verdient.

Om enigszins tegemoet te komen aan de torenhoge energierekening waarmee we geconfronteerd werden in de loop van 2022, besloot het kabinet om mensen met een inkomen tot 120% van het sociale minimum een compensatie toe te kennen ter hoogte van € 1.300. Wij hebben daarop als stad in eerste instantie geanticipeerd door de kwetsbare inkomens tussen de 120% en 130% ook te compenseren met een eenmalig bedrag ter hoogte van € 800. Hiermee komen we tegemoet aan de inwoners die net boven de vastgestelde inkomensgrens zitten en waarschijnlijk in vergelijkbare mate te maken hebben met de enorm gestegen energieprijzen. Daarnaast hebben we ook enkele regels rondom individuele bijzondere bijstand voor de energiekosten aangepast. Hierdoor kunnen meer inwoners een vergoeding voor hoge energiekosten krijgen vanuit de bijzondere bijstand.

We zagen echter niet alleen inwoners in de knel komen door de hoge energiekosten. Het bleek ook voor verenigingen, ondernemers en instellingen een grote bron van onzekerheid en onrust te zijn. Daarom waren wij blij dat in de laatste raadsvergadering van 2022, de raad instemde om een deel van het overschot op de jaarrekening in te zetten voor duurzaamheidsmaatregelen voor inwoners, ondernemers, verenigingen en instellingen in onze stad. Het pakket dat wij gaan aanbieden onderscheidt drie soorten maatregelen: een tegemoetkoming in de energiekosten, een energieadvies en een investering in duurzaamheid.

Medio 2022 besloten wij om Oekraïense vluchtelingen op te vangen in het kloostercomplex Huize de Berg in Heerlen. Twee vleugels van het gebouw werden voor 12 maanden de slaap- en verblijfplaats voor 150 vrouwen en kinderen, die vanaf toen gefaseerd in kleine groepen arriveerden in Heerlen.

Op 15 september werd het nieuwe Burgemeester Van Grunsvenplein officieel 'geopend'. Het voorheen grauwe plein werd flink aangepakt. Het is nu gezelliger en groener, duurzaam en circulair. Deze metamorfose van het Burgemeester van Grunsvenplein is onderdeel van de complete aanpak van Heerlen-Centrum.

Het doet goed om te merken dat wij als regio Parkstad economisch in de lift zitten. Vooral op de bedrijventerreinen komen er veel nieuwe vestigingen en uitbreidingen met een daarbij horende groeiende vraag naar personeel. De medisch-logistieke sector is in deze groei een belangrijke motor, maar ook in het MKB is sprake van versterking en expansie. Samen betekent dit een boost voor de werkgelegenheid en het economisch klimaat in Parkstad.
Een flinke opsteker was vorig jaar dat een Britse sportartikelenbedrijf koos voor Heerlen. Hiermee komen ook 1.500 nieuwe banen naar onze stad. De combinatie JD Sports en GXO Logistics vestigt haar distributiecentrum voor Europa op het industrieterrein De Beitel. GXO Logistics, een van 's werelds grootste logistieke bedrijven, gaat voor JD Sports, een van de grootste retailers in sports,

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

fashion en buitensportartikelen, de logistieke afhandeling voor heel Europa verzorgen.

En dan waren er de bezoeken. Steeds meer valt in het land op wat wij in Heerlen aan het doen zijn. We worden steeds vaker bezocht door ministeries, andere gemeenten, politieke partijen en landelijke adviesorganen. In 2022 sprongen twee bezoeken er uit. Zo was er het bezoek van de nieuwe Amerikaanse ambassadeur Shefali Razdan Duggal. Zij wilde graag kennismaken met Limburg en in het bijzonder de mensen en de opgave van het Nationaal Programma Heerlen-Noord (NPHLN). En enkele weken eerder was er de kers op de taart. Het was de president van Italië die een bezoek bracht aan het Thermenmuseum. Sergio Mattarell sloot zijn driedaagse staatsbezoek aan ons land af met een bezoek aan Heerlen om het Romeins badhuis, het topstuk van het Thermenmuseum, te bewonderen.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

2. Opgaves

2.1 Heerlen-Noord

Medio 2022 heeft de rijksoverheid het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid gestart. Hiervan maakt Heerlen-Noord als nationaal programma onderdeel uit, samen met 19 andere gebieden in Nederland. Met dit programma worden de eerste stappen gezet voor een langjarige inzet van het Rijk (20-25 jaar) om samen met gemeenten en andere lokale partijen de leefbaarheid en veiligheid in steden weer op orde te krijgen en de bewoners weer perspectief te bieden. Hierbij is een goede basis gelegd in lijn met ons pleidooi voor nationale erkenning van de problematiek in Heerlen-Noord en een aanpak die steviger, nog meer integraal en langduriger moet zijn om de hardnekkige problematiek aan te pakken.

De brede alliantie voor de aanpak in Heerlen-Noord heeft zich verder ontwikkeld. April 2022 is een programmabureau NPHLN gestart, onder leiding van een programmadirecteur. Er is in juni 2022 een toekomstplan en een organisatieplan opgesteld en alle alliantiepartners hebben dit onderschreven als kader voor het Nationaal Programma Heerlen-Noord en uitgesproken zich maximaal in te spannen voor het NPHLN en te gaan bijdragen aan de uitvoering met bijhorende samenwerkingen en doorbraken.

Heerlen heeft succesvol een beroep gedaan op diverse rijksmiddelen die voor de opgave van Heerlen-Noord beschikbaar kwamen. Een nieuwe tranche regiodeal Parkstad is door het Rijk geselecteerd voor € 25 miljoen. Hiervan maakt Heerlen-Noord prominent onderdeel uit. Ook werd een jaarlijkse subsidie van € 1,5 miljoen toegekend voor preventie van jeugdcriminaliteit in het kader van programma Preventie met Gezag. Met Regiodealmiddelen zijn twee basisscholen met een verrijkt en verlengd onderwijs deels bekostigd.
We hebben belangrijke trajecten in Heerlen-Noord in gang gezet en volop gewerkt aan de thema's en doelstellingen waaraan de gemeente zich in het NPHLN heeft verbonden.

Met ingang van het schooljaar 2021-2022 zijn twee basisscholen gestart met rijke schooldagen. Basisschool de Vlieger is gestart als Gezonde School van de Toekomst en basisschool de Horizon met een verlengde schooldag. In 2022-2023 zullen nog eens vier scholen starten met (de voorbereiding van) een rijke schooldag (BS Mijn Spoor, KC Paulus en BS de Schakel en vo-school Herle). In 2022 zijn ook de voorbereidingen getroffen om met ingang van januari 2023 op twee scholen in Heerlen het Leerorkest te laten starten (Broederschool in Molenberg en de Mheyster in Hoensbroek). Ook is voorbereidend werk verricht om op zoveel mogelijk scholen in Heerlen-Noord met ingang van januari 2023 te kunnen starten met dagelijks groenten en fruit. In Heerlerheide is in het kader van Kansrijk van Start de Sjpruut Sjop geopend. Hier kunnen (aanstaande) ouders uit Heerlen die een steuntje in de rug nodig hebben babyspullen krijgen die essentieel zijn voor een gezonde en veilige start. Ook kunnen zij in het bijbehorende ontmoetingspunt terecht voor een luisterend oor bij andere (aanstaande) ouders en vragen stellen over zwangerschap, bevalling en opvoeding. Dit is een aanvulling op de drie Sjpruutcafés die reeds in Heerlen-Noord actief zijn.

Aanpak Sociaal Veilig
In 2022 hebben we de vorig jaar gestarte aanpak in de geprioriteerde wijken van Heerlen-Noord (Vrieheide, Kasteelbuurt, Hoofdstraat-West Hoensbroek) uitgebreid met de wijk GMS. De aanpak is gebaseerd op de methodiek 'Operatie Hartslag' en heeft de ambitie om samen mét ('vóór en dóór') bewoners te werken aan leefbare en veilige wijken waarin het prettig wonen is en waar eenieder gelijke kansen heeft om mee te doen. In al deze wijken is er een stevige samenwerkingsstructuur opgezet gericht op beheersing van leefomgeving en zorgproblematiek, samen met het Zorg- en Veiligheidshuis Parkstad en de belangrijkste zorgpartijen in de buurt. Inmiddels zijn er ruim 125 signalen van zorg ('achter de voordeur problematiek') besproken in het multidisciplinaire casuïstiekoverleg. Er worden bijvoorbeeld integrale flexacties verricht waarbij kamerverhuur- en overlastpanden op misstanden en overtredingen zijn gecontroleerd, extra inzet gericht op

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

jongerenoverlast, oppakken van zorgvragen of aanbieden van (extra, ontbrekende) diensten, cameratoezicht geïntroduceerd op twee locaties, uitvoeren van extra toezicht door straatcoaches en boa's. Onderzocht is of het voormalig politiebureau in Hoensbroek kan worden ontwikkeld tot een coördinatiecentrum sociale veiligheid waarin veiligheidspartijen elkaar treffen en integraal met elkaar samenwerken. Het enthousiasme van de potentiële partners van het Veiligheidscentrum blijkt groot en de ambitie lijkt kansrijk.

Bovengrondse vakschool (BVS)
De BVS is een plek – in opbouw - voor iedereen die in contact wil komen met werk en ontwikkeling, die een vak wil leren, werk zoekt, werk biedt of andere wijkbewoners wil ontmoeten. De gemeente heeft middelen beschikbaar gesteld in de vorm van een subsidie voor de ontwikkeling van 10 werksferen, een investeringskrediet voor de verbouwing en het ophogen van de jaarlijkse subsidie aan Werk voor Heerlen voor de implementatie van het vakgerichte ontwikkelprogramma binnen de Bovengrondse Vakschool. Het programma van de Bovengrondse Vakschool (werksferen) wordt ontwikkeld. De verbouwing is gestart en samenwerkingsverbanden worden opgezet.

Volkshuisvestingsfonds / regiodeal
Met middelen uit het Volkshuisvestingsfonds kunnen komende jaren 364 particuliere woningen in drie focuswijken in Heerlen-Noord worden gerenoveerd en verduurzaamd. De woningbouwcorporaties spelen hierbij een belangrijke rol. Zij kopen panden aan om positie te verwerven en zo de beoogde transitie van de wijken te starten en te voorkomen dat deze panden niet wederom in handen vallen van minder gerede vastgoedbeleggers. In Vrieheide – De Stack zijn zo'n 57 woningen verworven. De gemeente ondersteunde de verduurzaming en renovatie via de subsidieverordening Volkshuisvestingsfonds Vrieheide – Stack, voor in totaal € 3,5 miljoen. Samen met de gemeente worden particuliere eigenaren in het blok van verworven panden uitgenodigd om ook hun woning te verduurzamen, bijvoorbeeld voor gezamenlijke renovatie van het (doorlopende) dak. De ervaringen die worden opgedaan bij het proefblok zullen al worden gebruikt om de aanpak op grotere schaal in Vrieheide – de Stack uit te rollen, waarbij ook particulieren ondersteund kunnen worden vanuit het VHF.
Met gelden vanuit de regiodeal worden door corporaties panden aangekocht en getransformeerd in gebieden waar er druk is op de veiligheid en leefbaarheid zoals in de prioritaire wijken GMS, Vrieheide en Hoofdstraat-Kasteelbuurt. De verbouwing van de Saffierflat is gestart in mei 2022.

Groen samen doen
We hebben er op ingezet om bewoners in Heerlen-Noord extra te stimuleren en te ondersteunen om hun omgeving te vergroenen. Er zijn samen met bewoners/ondernemers vier extra vergroeningsprojecten uitgevoerd. Nog enkele andere projecten zijn voorbereid, maar nog niet uitgevoerd.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

2.2 Onderwijs naar de binnenstad

Het afgelopen jaar zijn er grote stappen gezet. Zoals bekend zijn we intensief met alle vier de onderwijspartijen (LVO, SVOPL, Zuyd Hogeschool en Open Universiteit) in gesprek over de verhuizing naar de binnenstad. Dit heeft ertoe geleid dat we wel kunnen zeggen dat iedere partij inmiddels een droom heeft geformuleerd waar ze in de binnenstad willen landen. Deze dromen worden nu door alle partijen zelf omgezet in plannen, onderwijsinhoud en acties. Zo heeft de Open Universiteit de voorkeur uitgesproken voor het Maanhotel. Met Zuyd Hogeschool is er een intentieovereenkomst gesloten om samen te werken aan het verder onderzoeken van realiseerbaarheid van ambitie en is de Wet Voorkeursrecht Gemeenten gevestigd op Promenade I om daar Zuyd Hogeschool te vestigen. We verwachten dat ook de middelbare scholen in 2023 helder zullen hebben hoe ze het onderwijs willen invullen en op welke plek.

De gemeente is bij alle trajecten nauw betrokken in diverse rollen. Deze verschillen van aard en omvang omdat we als gemeente wettelijk verantwoordelijk zijn voor de huisvesting van scholen in het basisonderwijs, voortgezet onderwijs en speciaal onderwijs. Het beroepsonderwijs, de volwasseneneducatie en het hoger onderwijs zijn zelf verantwoordelijk voor hun huisvesting.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

2.3 Omgevingswet

In 2022 is verder vormgegeven aan het programma Omgevingswet. Tevens is de opgave en aanpak van de implementatie van het programma vastgesteld door het college. Aan de hand van een routekaart, waarin de acties zijn opgenomen die ervoor gaan zorgen dat gemeente Heerlen na het invoeren van de Omgevingswet kan blijven voldoen aan haar wettelijke taak, wordt vormgegeven aan de implementatie van de Omgevingswet. Het programmateam stuurt op de uitwerking en de planning in de routekaart en op de te besteden middelen.
Het doel om eind 2022 alle acties af te ronden is in het laatste kwartaal van 2022 bijgesteld. De reden is dat de Omgevingswet wederom uitgesteld is en er nog geen goed werkend Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) beschikbaar is. Een aantal acties zijn hier afhankelijk van.

Vergunning
Het proces dat een initiatief moet doorlopen voordat een formele vergunningaanvraag wordt ingediend (lees: vooroverleg) is ingericht. Aan de hand van de zogenaamde intaketafel en omgevingstafel wordt duidelijkheid verkregen of een initiatief haalbaar is.
Vanaf medio juli 2022 is gestart met een pilot 'Het Omgevingsloket Heerlen'. Inwoners kunnen bij dit fysieke loket terecht met allerlei vragen betreffende (ver)bouwen en gebruik in en rond de woning. Zij worden wegwijs gemaakt in de veelheid van regels hieromtrent. Uit evaluatie blijkt dat de pilot geslaagd is en dat we deze dienstverlening in 2023 continueren.

Er is een nieuwe verordening 'Adviescommissie Omgevingskwaliteit Heerlen 2023' vastgesteld die in werking treedt op het moment van invoering van de Omgevingswet. Tevens is er een nieuwe adviescommissie Omgevingskwaliteit Heerlen 2023 benoemd. Deze treedt, ondanks het uitstel van de Omgevingswet, aan op 1 januari 2023. Beide waren nodig om plannen te kunnen blijven toetsen aan de eisen van ruimtelijke kwaliteit.

De financiële consequenties met betrekking tot de leges zijn in beeld gebracht. Daarnaast is het proces van afhandeling van een melding bouwactiviteit die in de plaats komt van de omgevingsvergunning voor een bouwactiviteit (de bouwtechnische vergunning) uitgewerkt. Vervolgens is Titel 2 van de Legesverordening opnieuw opgebouwd. De kostendekkendheid van deze titel bedraagt 100%. Omdat de Omgevingswet op 1 januari 2024 in werking treedt, wordt deze Titel 2 pas in de raad van juni vastgesteld. Vanaf 1 januari 2023 geldt een geüpdatete versie van de huidige Legesverordening. Ook zijn de mogelijkheden om groene leges te heffen inzichtelijk gemaakt. Een raadsvoorstel om de legesverordening hiervoor aan te passen is in het voorjaar 2023 aan het college en de raad voorgelegd.

Toezicht en Handhaving
Het inrichten van toezicht en handhaving op omgevingsactiviteiten heeft plaatsgevonden op een aantal terreinen. De werkprocessen die betrekking hebben op toezicht en handhaving zijn opnieuw beschreven en ingericht volgens de systematiek van de Wet Kwaliteitsborging Bouw (WKB) als nieuw onderdeel van het bouwen onder de Omgevingswet. Heerlen heeft deelgenomen en meegeschreven aan de ontwikkeling van een landelijke leidraad over het maken van onderbouwde keuzes (beleid) bij het inrichten van toezicht en handhaving op de WKB. Daarnaast worden de nieuwe werkafspraken en onze werkwijze rondom toezicht en handhaving bouw en milieu vastgelegd.

Het handhavingsbeleid 2023-2026 is in ontwikkeling. Voorbereidend werk heeft plaatsgevonden en vindt nog steeds plaats vanwege de dynamiek en laatste ontwikkelingen rondom de Omgevingswet. De verordening 'Uitvoering en handhaving omgevingsrecht' is vastgesteld. Deze verordening stelt regels over de kwaliteit van de uitvoering en handhaving van de basistaken die door de omgevingsdienst worden uitgevoerd. Verder zijn er afspraken met handhavingspartners gemaakt of bevinden deze zich in de afrondende fase evenals de mandaatregelingen die daar mee samenhangen.

We onderzoeken welke veranderingen qua milieuregels gaan plaatsvinden en in welke wetten,

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

besluiten en regelingen deze nu terecht komen. Ook onderzoeken we welke beleidskeuzes hiervoor nodig zijn. In de loop van 2022 zijn de aanvullingssporen geluid en bodem toegevoegd als minimale eis waaraan de gemeente moet voldoen bij invoering van de Omgevingswet. Hiervoor moeten de gemeenteregels over geluid stellen in het (tijdelijk) omgevingsplan. Ter voorbereiding hierop zijn in 2022 "werkplaatsen" geluid van de VNG gevolgd. Voor bodem is het overgangsrecht van toepassing. Bestudeerd wordt wat dit overgangsrecht voor Heerlen betekent. In de loop van 2023 worden door het rijk regels hiervoor verstrekt.

Omgevingsplan
De structuur van het casco-omgevingsplan is bepaald en de bestemmingsplanregels zijn beleidsneutraal omgezet naar omgevingsplanregels. Het casco is nog niet definitief. De nog lopende doorontwikkelingen van het DSO en de omgevingsplansoftware en de integratie van regels die van rechtswege onderdeel zijn van het tijdelijke omgevingsplan, kunnen leiden tot aanpassingen.

Om te kunnen werken met het tijdelijk omgevingsplan heeft de raad vooruitlopend op de invoering van de Omgevingswet ingestemd met de raadsvoorstellen betreffende de 'Delegatie bevoegdheid wijzigen omgevingsplan', 'Verplichte participatie voor initiatiefnemers onder de Omgevingswet' en over de toepassing van het 'Adviesrecht van de raad'. Deze besluiten treden in werking bij de invoering van de Omgevingswet.

Omgevingsvisie
De gemeenteraad heeft het plan van aanpak om te komen tot de omgevingsvisie, inclusief het bijbehorende participatietraject vastgesteld. Het wordt een toekomstperspectief dat aansluit op het coalitieakkoord 'Uit liefde voor onze stad' en waarin de samenleving zich herkent. De visie zal naar verwachting halverwege 2024 klaar zijn. Hiervoor hanteren we een gefaseerde aanpak, namelijk de Voorbereidingsfase, de fase Koers en Keuzes, de Ontwerpfase en de Vaststellingsfase. Het opstellen van de omgevingsvisie gebeurt in samenspraak met de Heerlense samenleving. Dit participatieproces loopt gelijktijdig met het traject voor de omgevingsvisie.

Overige juridische aspecten
Onder de Omgevingswet verandert het verhaal van schade dat een bestuursorgaan in de rechtmatige uitoefening van haar publiekrechtelijke bevoegdheid of taak kan veroorzaken. Om hierop voorbereid te zijn heeft de raad de 'Verordening nadeelcompensatie gemeente Heerlen 2022' vastgesteld. Deze verordening treedt gelijktijdig met de Omgevingswet in werking.
De impact die de Omgevingswet heeft op besluiten rondom grondeigendommen, zoals het kostenverhaal en het voorkeursrecht is bestudeerd. Voorlopig hoeft hier geen besluitvorming over plaats te vinden.
Vanwege het uitstel van de inwerkingtreding van de Omgevingswet zijn de aanpassingen op de mandaatregeling nog niet doorgevoerd.

Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO)
Na de inwerkingtreding van de Omgevingswet is alle informatie over de fysieke leefomgeving te vinden in het DSO. De aangekochte omgevingswetsoftware is gekoppeld met het DSO. De pré-productieomgeving van het DSO is operationeel. Op basis hiervan kan Heerlen testen en oefenen of aanvragen en meldingen vanuit het DSO kunnen worden ontvangen en worden behandeld. Het testen en oefenen loopt nog niet naar wens, het DSO vertoont nog diverse problemen.

De software voor toepasbare regels is geïnstalleerd en medewerkers zijn opgeleid om er mee te kunnen werken. Tijdens het testen van de software is gebleken dat bepaalde functionaliteiten nog niet naar behoren werken. Deze worden in 2023 door de leverancier aangepast.

De nieuwe plansoftware is geïnstalleerd en medewerkers zijn opgeleid om er mee te kunnen werken. Een aantal functionaliteiten werken nog onvoldoende. Hieraan wordt gewerkt door de leverancier.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

De nieuwe software voor behandeling van vergunningen, toezicht en handhaving, Rx.Mission, is door SGIV opgeleverd aan de Limburgse deelnemers. Het programma is uitvoerig door de Key-users van toezicht en handhaving getest en met een lijst van eisen en wensen ter verbetering van de bruikbaarheid én de doorontwikkeling teruggekoppeld aan het projectteam SGIV. Trainingen van de eindgebruikers volgen in het 1e kwartaal van 2023.

Om onder andere tekeningen digitaal te bewerken is een proof-of-concept voor DigEplan opgesteld. Deze proof-of-concept is geslaagd. Het eindadvies wordt gebruikt om de implementatie van dit systeem verder vorm te geven en zal voor Rx.Mission-gebruikers Bluebeam vervangen. Ook is onderzocht op welke manier digitaal ondertekenen veilig kan gebeuren. Dit leidt tot een veilige koppeling van (programma voor digitaal ondertekening) Validsign met Rx.Mission.

Toepasbare regels
Voor de vergunning-check in het DSO hebben we aan de hand van vragenbomen toepasbare regels opgesteld voor de lokale en regionale topactiviteiten. Dit zijn de activiteiten die het meeste door inwoners worden gevraagd. Het betreffen vragenbomen voor vergunningaanvragen zoals het vellen van houtopstand, het veranderen of realiseren van uitwegen, het aanbrengen of voeren van reclame-uitingen, bouwwerken met en zonder beschermde status en opslag van goederen.

Processen
De Omgevingswet bundelt de wetgeving op het gebied van de fysieke leefomgeving en vraagt een andere manier van werken. Dit heeft directe invloed op bestaande werkprocessen, werkafspraken en instructies. De werkprocessen om te werken met de Omgevingswet zijn uitgewerkt en zullen in 2023 worden beproefd.

De Omgevingswet geeft meer ruimte voor initiatieven en lokaal maatwerk. De Omgevingswet stimuleert participatie zodat tijdig belangen, meningen en creativiteit op tafel komen en kunnen worden afgewogen aan het collectief belang. Met participatie worden belanghebbenden in een zo vroeg mogelijk stadium betrokken bij de behandeling van een initiatief. In de meeste gevallen is participatie vormvrij. Dit betekent dat de gemeente van de initiatiefnemer mag vragen dat participatie moet plaatsvinden, maar dat zij de initiatiefnemer niet mag verplichten hoe deze uitgevoerd moet worden. Om duidelijkheid te verschaffen over hoe en wanneer participatie moet toegepast worden is een uitgangspuntennotitie participatie voorbereid. Het biedt een kapstok voor het vormgeven van participatie bij het opstellen van beleid, zoals de omgevingsvisie, en bij het omgevingsplan. De notitie omschrijft de kaders en richtlijnen en biedt medewerkers handvatten voor het uitvoeren van participatie onder de Omgevingswet. Het uitgangspunt is het coalitieakkoord 2022-2026 'Uit liefde voor onze stad' en sluit aan bij een toekomstige participatieverordening.

Opleiding en communicatie
Ter voorbereiding op de invoering van de Omgevingswet hebben alle direct betrokken medewerkers een basistraining Omgevingswet en/of een verdiepende training betreffende hun rol gevolgd. Bovendien hebben een deel van de medewerkers de trainingen 'De nieuwe mindset van de Omgevingswet' en 'Omgevingsvergunning onder de Omgevingswet' gevolgd. In 2023 geven we hier een vervolg aan.

Er is een communicatieplan en planning opgesteld. Doordat de Omgevingswet is uitgesteld heeft de communicatie zich in 2022 alleen gericht op interne medewerkers. Mediabronnen zoals plenaire bijeenkomsten, presentaties, overleggroepen, intranet nieuwsbrieven en mailing zijn hiervoor ingezet. Externe communicatie wordt ingezet na definitieve duidelijkheid over invoeringsdatum van de Omgevingswet.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

2.4 Dienstverlening / Digitalisering

De opgave dienstverlening en digitalisering is opgesplitst in drie deelopgaven.
1. We moderniseren de gemeentelijke dienstverlening en bedrijfsvoering om de klant beter te bedienen. In 2022 hebben we de volgende resultaten behaald:

Slim Digitaal Samenwerken

- Een nieuwe klantcontactregistratiemodule is organisatiebreed in gebruik genomen. Dit betekent dat we inzicht hebben in klantcontacten en kunnen sturen op terugbelverzoeken. Sinds de ingebruikname heeft het Klantcontactcentrum ruim 6000 terugbelverzoeken aangemaakt. Ruim 500 terugbelverzoeken hiervan staan nog open.
- Bij het cluster Bevolking, RNI en adresonderzoek is gestart met zaakgericht werken. Dit betekent dat aanvragen automatisch, zonder tussenkomst van een collega, landen in de werkvoorraad van Burgerzaken. De afhandeling en complete dossiervorming vindt centraal en digitaal plaats.

Archief op Orde/ontwikkelen van informatie- en archiefbeheer

In 2022 is een deel van de analoge archiefachterstanden weggewerkt. Dit is een arbeidsintensief traject. Er resteert nog 5,5 km archief met te bewaren, te vernietigen en nog te beoordelen dossiers. Verder is gestart met de inrichting van een kwaliteitssysteem archiefbeheer. Een dergelijk systeem stelt de gemeente in staat het informatiebeheer zodanig in te richten dat de kwaliteit geborgd kan worden.

Meldingenapp

In 2022 is de meldingenapp 'Signalen' in gebruik genomen. Hiermee kunnen inwoners op een gemakkelijke en gebruikersvriendelijke wijze een melding openbare ruimte maken. Sinds de ingebruikname zijn er ruim 20000 meldingen gemaakt. Ruim 19000 zijn inmiddels ook afgehandeld. De helft van de melders heeft een emailadres achtergelaten en is achteraf benaderd met een klanttevredenheidsvraag. 26% heeft deze vraag positief beantwoord en is tevreden. 10% van de melders heeft te kennen gegeven niet tevreden te zijn. De overige 64% hebben geen oordeel achtergelaten.

De uitbreiding van de vergunning dienstverlening

Om de dienstverlening van vergunningen te verbeteren hebben we in 2022 de volgende stappen gezet:

- Parkeervergunningen
  Met de overstap naar een geheel digitaal systeem voor parkeervergunningen is de doorlooptijd van de parkeervergunning van maximaal 8 weken behandeltijd teruggebracht naar een periode van een half uur tot maximaal een week. Tegelijkertijd zijn we gestart met een wekelijks fysiek parkeerloket waarbij we mensen helpen die niet digitaalvaardig willen of kunnen zijn.
  Eind 2022 hebben we deze methodiek ook toegepast voor de toegang van de binnenstad, waarbij we van een pasjestoegang zijn overgestapt naar kentekentoegang.
- Omgevingsvergunningen
  In juli zijn we gestart met een wekelijks fysiek omgevingsloket waarbij we burgers uitleggen waar ze welke informatie kunnen vinden als ze willen bouwen of verbouwen en hoe ze digitaal een aanvraag kunnen doen.
  Voor initiatiefnemers die al in een vroeg stadium willen weten of hun aanvraag wenselijk cq haalbaar voor vergunningverlening is, is de mogelijkheid gecreëerd om een eerste schetsplan te bespreken op de zogenaamde intaketafel. Hierna volgt dan binnen maximaal 2 weken een advies.
- Vergunningen Toezicht Handhaving-keten omgevingsvergunning
  Voor de gehele keten van vergunningverlening, toezicht en handhaving hebben we de personele knelpunten in kaart gebracht en daar waar mogelijk extra personele capaciteit toegevoegd.

Het voldoen aan en doorontwikkelen van informatieveiligheid en privacy

Informatieveiligheid en privacy heeft continu de aandacht. In de kennis van de organisatie is

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

geïnvesteerd, de slagkracht is verbeterd, werkwijzen zoals het proces meldplicht datalekken zijn vereenvoudigd en de privacy transparantie richting de burger is verbeterd. Ook is een start gemaakt met kennissessies om bewustwording over privacy te creëren binnen de gemeentelijke organisatie.

Op het vlak van informatiebeveiliging zijn diverse audits uitgevoerd, zoals de jaarlijks terugkerende ENSIA-audit en een audit op de fysieke beveiliging van het nieuwe stadskantoor. Er is geïnvesteerd in een betere samenwerking met politie en scholen en tot slot is veel tijd gestoken in maatregelen ten aanzien van de bedreigingen die het gevolg zijn geweest van de oorlog in Oekraïne.

2. We werken op basis van data om economische kansen te grijpen en maatschappelijke problemen integraal op te lossen en te voorkomen.

Gegevens of data bieden grote kansen bij maatschappelijke opgaven, zoals bijvoorbeeld de energietransitie of ondermijnende criminaliteit. Hiervoor moeten gegevens juist, betrouwbaar en actueel zijn. In 2022 is een kaderdocument over gegevensmanagement opgesteld. Verder is er een digitaal dashboard voor het sociale domein ontwikkeld.

3. We digitaliseren mensgericht waarbij we oog hebben voor de minder (digi)taalvaardigen.

Gemeentelijk Informatiepunt (GIP)
Definitieve invoering van het Gemeentelijk Informatiepunt bij Schunck en de Informatiepunten Digitale Overheid (IDO) in de bibliotheken. Vanuit onze inwoners is er een behoefte aan een gemeentelijk informatiepunt waar ze informatie geven over onze dienstverlening, hulp bieden of zorgen voor een gerichte doorverwijzing naar de juiste plek in onze organisatie. De focus om zo dicht mogelijk bij de inwoners hulp te bieden en inwonersvragen die bij ons thuishoren te beantwoorden is dan ook geslaagd. Met de definitieve invoering geven wij gehoor aan een structurele invulling van het geven van informatie in algemene zin voor onze inwoners.

Heldere taal
Heldere taal (niveau B1) in onze communicatie naar de inwoners. Wij hebben in 2022 een voorstel en plan van aanpak rondom het project heldere taal geschreven en geaccordeerd. Wij gaan "heldere taal" samen met de directie en het management introduceren als norm voor onze organisatie.

Selfservice-applicatie
De selfservice-applicatie is aangeschaft, maar nog niet volledig ingericht. Dit kan pas bij de opening van het Raadhuis. De burger kan met de selfservicedesk bijvoorbeeld zelf een afspraak maken. Ook burgers die minder (digi)taalvaardig zijn, kunnen we met de selfservicedesk op weg helpen.

Naast deze deelopgaven realiseerden wij in 2022 de volgende zaken:
- Aanpak en preventie van identiteitsfraude.
  Dit heeft continu onze aandacht. Door corona was het schoolprogramma over preventie en identiteitsfraude bij de scholen al klaar, maar hebben we de voorlichting nog niet kunnen oppakken.
- Vormgeven van gastheerschap en de selfservicedesk in de nieuwe Publiekshal.
  Het hospitality onderdeel is door de ingebruikname van het nieuwe stadskantoor en raadhuis veranderd. De verschillende rollen binnen het team services hebben wij samengevoegd tot 'host' (gastheer/vrouw). Hiermee borgen we de kwaliteit en continuïteit van onze dienstverlening. De host ontvangt en begroet de klant, achterhaalt de klantvraag en biedt daar waar nodig hulp.
- Verkiezingen.
  Tijdens de gemeenteraadsverkiezingen hebben we gedurende drie dagen meerdere stembureaus in de gemeente Heerlen opengesteld. Onder meer hebben we daarbij een drive-in stembureau ingezet, een touringcar als mobiel stembureau en waar nodig de toegankelijkheid van de stemlokalen aangepast. Alle stembureaus zijn daarbij coronaproof ingericht. Ook hebben wij de Stemmal, een hulpmiddel voor mensen met een visuele beperking, ingezet.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

2.5.1 Rode draad: Duurzaamheid

Maatschappelijk effect, doel, tijdsscope

Het programma duurzaamheid kende in 2022 de volgende speerpunten:

- warmtetransitie van wijken;
- inzet op deelplatformen;
- afsluiten van een lokaal klimaatakkoord;
- vergroten van het effect op duurzaamheid van maatschappelijk verantwoord inkopen;
- hergebruik van gemeentelijke materialen;
- uitvoering geven aan het integraal beleidsplan openbare ruimte, waarin klimaatadaptatie, gezondheid, biodiversiteit en duurzaamheid belangrijke waarden zijn;
- de uitvoering van de Europese projecten PowerUp en Wellbased gericht op het tegengaan van energie-armoede ook in relatie tot gezondheid;
- het Wesh (Heerlen coin) project is verder doorgezet en bezien wordt of de toepassing ervan op andere terreinen kan worden ingezet;
- daarnaast is ingezet op een bijdrage vanuit verduurzaming aan het programma Heerlen-Noord.

Omgeving

De realisatie van deze projecten leunt op participatie van inwoners en bedrijven. De mate van samenwerking bepaalt mede het succes. De regelgeving vanuit de rijksoverheid blijft achter, denk hierbij aan de warmtewet, waardoor het moeilijk is om zekerheden aan onze inwoners te bieden.
In 2022 is deze omgeving ingrijpend veranderd als gevolg van de stijging van de energieprijzen. De effecten hiervan raken de inwoners en de bedrijven.

Realisatie opdrachten

- Om de urgente problematiek, energiearmoede, aan te pakken is in de 2^{e} helft van het jaar veel energie, geld en capaciteit ingezet om onze inwoners te helpen. Door middel van financiële ondersteuning en het beschikbaar stellen van een energie bespaarcoach is hier invulling aan gegeven. Deze aanpak loopt in samenwerking met de Woonwijzerwinkel.
- De realisatie van windmolens in Heerlen-Zuid is tijdelijk gestopt. De reden hiervoor is mogelijke trillinghinder van deze molens bij de realisatie van de zogenaamde Einstein-telescoop. We blijven dit actief volgen.
- Het Green Transformable Building (GTB_LAB) is na afronding van fase 1, zichtbaar op de Woonboulevard in gebruik genomen; fase 2, de eerste transformatie is in voorbereiding.
- Hergebruik van gemeentelijke materialen is in de praktijk gebracht bij de realisatie van het van Grunsvenplein, de Heerlenaren zijn actief betrokken doordat zij zelf materialen konden ophalen die zij konden hergebruiken.
- Het inrichten van de openbare ruimte wordt voortaan opgepakt via de zogenaamde "Nieuwe waarde" methodiek. In deze methodiek wordt samen met de omgeving in participatie gewerkt aan een klimaatadaptieve duurzame omgeving.
- De experimenteer fase van het project We Service Heerlen(Wesh), het zogenaamde Heerlens Heitje, is afgerond. De ervaring was positief en wordt in 2023 ondergebracht in de reguliere organisatie.
- Maatschappelijk verantwoord inkopen is breed onder de aandacht gebracht binnen Heerlen, middels ambassadeurs met als doel bewustwording en stimuleren van het dagelijks toepassen hiervan.
- Inzake deelplatformen is samen met Parkstad het Velocity netwerk geopend.
- De Transitievisie Warmte 1.0 is opgeleverd, 2.0 volgt de eerste helft 2023 waarna we in de eerste wijken van start gaan onder andere in Heerlen-Noord.
- De projecten PowerUp en Wellbased lopen en de werving van deelnemers loopt.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Risico's

Het grootste risico blijft het in voldoende mate beschikbaar hebben van financiële middelen om de warmtetransitie, wijkaanpak, vorm te geven. Het rijk stelt voor 2023 en volgende jaren middelen beschikbaar. Maar uit berekeningen blijkt dat deze niet voldoende zijn voor de gestelde opgave.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

2.5.2 Rode draad: Burgerbetrokkenheid en Lokale democratie

Maatschappelijk effect, doel, tijdsscope

De samenleving is in de afgelopen decennia flink veranderd. Inwoners zijn mondiger geworden en willen meedenken. Ook de rol van de gemeente verandert en schuift steeds meer op van een regulerende naar een dienstverlenende en samenwerkende gemeente. Om goed in te kunnen spelen op behoeften die spelen in de maatschappij, is een goede band met inwoners en weten wat er speelt in onze buurten cruciaal. Als gemeente willen we in gesprek gaan met inwoners, horen wat hen bezig houdt en hen betrekken bij plannen die hen raken. Het belang van burgerbetrokkenheid heeft de gemeente voor de eigen organisatie vertaald in het Heerlen van Morgen. In het Heerlen van Morgen werken we aan een gemeente die van buiten naar binnen werkt, die in contact staat met haar inwoners en die inwoners als vertrekpunt neemt voor haar beleid en plannen. We zeggen wat we gaan doen en doen vervolgens wat we gezegd hebben. Burgerbetrokkenheid komt het vertrouwen in de gemeente ten goede.

In het programmaplan 'Samen maken we de stad' zijn diverse projecten genoemd die als belangrijk worden omschreven om de betrokkenheid van inwoners en de lokale democratie te verhogen. Dit zijn een aantal projecten die we hebben opgenomen in ons programmaplan: We gaan samen met de stad een aantal zogenaamde participatietrajecten opstarten in Heerlen. Daarbij gaan we als gemeente onder andere financieel ondersteunen. Ook gaan we onze schouders zetten onder het veranderen van de cultuur binnen dit thema. We gaan lesprogramma's voortzetten en communicatiecampagnes opzetten om de opkomst van de gemeenteraadsverkiezingen te bevorderen. We gaan bij belangrijke gemeentelijke thema's en projecten de verbinding aanbrengen met de stad. Denk daarbij aan Heerlen-Noord, de omgevingswet etc. Ook gaan we actief uitvoering geven aan het project Smart Citizens.

Dit is de tekst uit de begroting 2022. Naar aanleiding van de opgedane ervaringen en het daaruit ontstane voortschrijdend inzicht hebben we besloten om een aantal wijzigingen in de aanpak door te voeren.

Omgeving

Alle inwoners, buurtorganisaties, ondernemers, verenigingen, maatschappelijke partners, gemeenteraad. In de stad en wanneer nodig buiten de stad, maar altijd voor de stad.

Realisatie opdrachten

Burgerbetrokkenheid

In 2022 hebben we de ambities uit de visienota 'Samen maken we de stad' verder vormgegeven, met als doel een nog stevigere vorm van burgerbetrokkenheid in onze stad te creëren. Onze activiteiten zijn op de eigen organisatie en op onze bewoners, ondernemers en sociale partners gericht. We hebben van het thema burgerbetrokkenheid een brede verantwoordelijkheid van onze hele organisatie gemaakt, onder coördinatie van de burgemeester. De aandacht voor burgerbetrokkenheid sluit aan bij het coalitieakkoord dat veel waarde hecht aan het thema.

Het coalitieakkoord is de basis voor de uitvoeringagenda burgerbetrokkenheid 2023-2026. In het afgelopen jaar is gestart met het uitwerken van een aantal concrete acties voor die uitvoeringsagenda. Een van de ambities uit het coalitieakkoord is het organiseren van een burgerberaad. Om de raad mee te nemen in hoe een burgerberaad werkt en waarvoor het ingezet kan worden, hebben er twee raadsinformatieavonden plaatsgevonden. Er is een klankbordgroep opgesteld, bestaande uit raadsleden, enkele collegeleden en een aantal bewoners om het burgerberaad voor te bereiden. Daarnaast zijn er klankbordgroep-bijeenkomsten geweest in het kader van een participatieverordening en referendumverordening.

Er is actief aansluiting gezocht bij relevante thema's zoals het buurtgericht werken dat een stevige burgerparticipatie-component kent. Dit geldt ook voor de voorbereiding op de komst van de nieuwe

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

omgevingswet en de ontwikkelingen met betrekking tot Heerlen-Noord.

Lokale democratie
De opkomst voor de lokale verkiezingen in 2022 bedroeg 42,2%, een daling ten opzichte van een opkomst van 44,4% in 2018 (ter vergelijking: in 2006 was deze nog 53,6%). Een dalende tendens die op veel plekken in het land zichtbaar was.
Er zijn in Heerlen diverse inspanningen gedaan om de opkomst te bevorderen. Zo is er voor het eerst gewerkt met een stemwijzer voor onze inwoners en zijn er op bijzondere locaties stembureaus gevestigd.

We willen met bewoners in gesprek gaan over de lage opkomst van verkiezingen. Om dit voor te bereiden hebben er in 2022 interne gesprekken plaatsgevonden, met als doel om te komen tot een plan van aanpak voor de lokale verkiezingen van 2026. Dat plan dient om de thema's democratie, burgerbetrokkenheid en vertrouwen in de overheid onder de aandacht te brengen en te stimuleren. We zijn ons ervan bewust dat acties van de landelijke overheid de opkomst van lokale verkiezingen kunnen beïnvloeden. We denken hier ook graag met bewoners over na.

Heerlen van Morgen
Het Heerlen van Morgen, de ontwikkeling om meer van buiten naar binnen te werken, is verder binnen de gemeentelijke organisatie doorgezet. Er is aandacht gevraagd voor het belang van burgerbetrokkenheid, nieuwsgierigheid in wat er in de stad gebeurt, interne en externe samenwerking en waardering voor elkaars kwaliteiten. Omdat we in een diverse stad wonen, heeft het thema diversiteit & inclusie in het afgelopen jaar steeds meer aandacht binnen onze eigen organisatie gekregen, onder andere door de inrichting van een zogeheten 'speedbootje', een interne werkgroep met betrekking tot de thema's diversiteit en inclusie.

Risico's
Burgerbetrokkenheid is een thema dat nog stevig verankerd moet worden in de organisatie en in de maatschappij. Dit kost tijd en vraagt om blijvende aandacht voor het thema. Het is in 2022 gelukt om burgerbetrokkenheid verder op de kaart te zetten, maar we zijn er nog niet.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

3. Programmaverantwoording

3.1.0 Programma Bestuur en ondersteuning

Portefeuillehouders: Roel Wever, Casper Gelderblom, Martin de Beer

Wat hebben we bereikt?

Vanuit het kernthema bestuurskracht werken we aan het samen met andere kernthema's, paragrafen en programma's creëren en onderhouden van de ideale randvoorwaarden voor de ontwikkeling van onze samenwerkingskracht, uitvoeringskracht en organisatiekracht.

Voor ons is het essentieel dat wij daarbij steeds weer inzetten op de versterking van onze positie als centrumgemeente ten gunste van de hele regio om die bestuurskracht te versterken. Onze partners, zoals regiogemeenten, de Tripoolgemeenten, de provincie, het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en onze Duitse buurgemeenten verwachten dat ook van ons. Het gewenste maatschappelijk effect is het bewerkstelligen van daadwerkelijke impact oftewel een versnelde realisatie van door Heerlense inwoners, bedrijven en instellingen gedragen beleid en uitvoering. Het MBP is daarbij onze leidraad en mét de stad gaan wij samen op zoek naar partners en kansen zodat wij het maximale kunnen halen uit onze eigen middelen.

Voor de dienstverlening aan de inwoner is het belangrijk dat we deze dienstverlening blijven verbeteren, nog toegankelijker maken en daarnaast helder communiceren met onze inwoners. Het MBP geeft aan dat iedereen moet mee kunnen doen in de (digitale) samenleving. Wij bieden dan ook extra hulp aan onze inwoners aan op dat gebied.

Ons financieel beleid is er op gericht om binnen de kaders te opereren zoals ze door de raad zijn vastgesteld. We sturen hierop strak in het lopende begrotingsjaar zodat afwijkingen zoveel mogelijk worden voorkomen en tegelijkertijd houden we externe ontwikkelingen in de gaten en anticiperen daarop wanneer dat nodig mocht zijn.

Wat heeft het programma gekost?

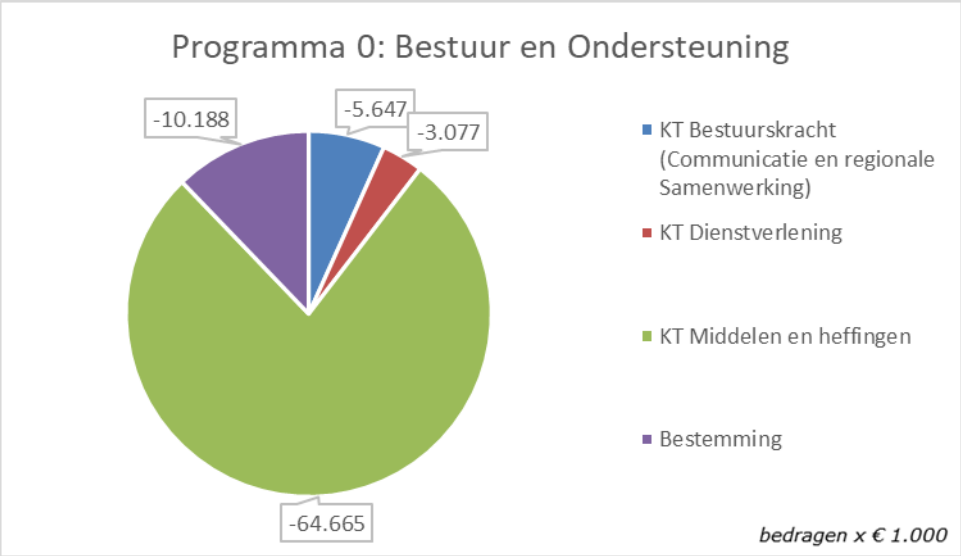
Het totale resultaat van het programma Bestuur en Ondersteuning, verdeeld naar kernthema's, is hieronder opgenomen:

Programma 0:	Baten			Lasten			Saldo			Resultaat 2022	
Bestuur en Ondersteuning	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022		
KT Bestuurskracht (Communicatie en regionale Samenwerking)	3	0	1.148	-5.086	-5.303	-5.647	-5.083	-5.303	-4.500	803	
KT Dienstverlening	1.285	1.311	1.575	-2.754	-3.151	-3.077	-1.469	-1.840	-1.501	339	
KT Middelen en heffingen	318.781	343.795	361.887	-63.734	-64.496	-64.665	255.047	279.299	297.221	17.922	
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**320.069**	**345.106**	**364.610**	**-71.574**	**-72.950**	**-73.389**	**248.495**	**272.156**	**291.220**	**19.064**	
Bestemming	**2.336**	**8.649**	**8.649**	**-708**	**-10.188**	**-10.188**	**1.628**	**-1.539**	**-1.539**	**0**	
Gerealiseerde resultaat	**322.405**	**353.755**	**373.259**	**-72.282**	**-83.139**	**-83.578**	**250.123**	**270.617**	**289.681**	**19.064**	**V**

Bedragen x € 1.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

De lasten 2022 zijn als volgt verdeeld over de kernthema's:

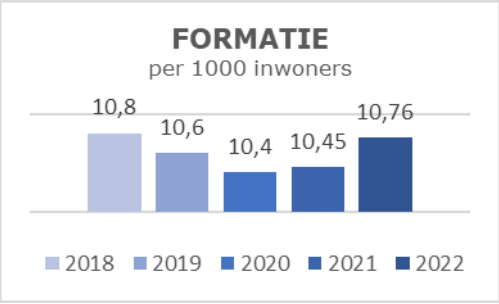

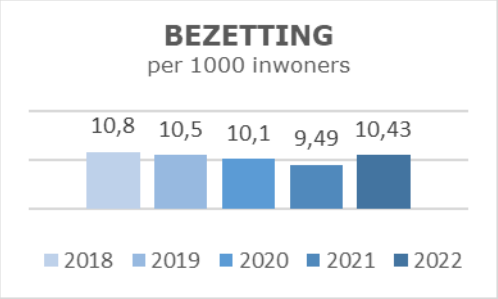
Risico's

Onze ambities en opgaven zijn groot, wij hebben de afgelopen jaren bij diverse partners een goed imago opgebouwd en we hebben onze netwerken flink uitgebreid. De resultaten hiervan zijn overal zichtbaar in de stad. Dit heeft geleid tot nog meer en nog ambitieuzere afspraken. Denk daarbij aan de programma's Heerlen-Noord en de ontwikkeling van het Centrum. Het in de toekomst nog succesvoller worden in het verwerven van externe middelen en samenwerkingspartners is afhankelijk van ons vermogen om de lopende afspraken waar te maken. Als wij in de uitvoering niet kunnen waarmaken wat wij afspreken dan daalt het vertrouwen in ons en daarmee onze mogelijkheden om te blijven werken aan de grote ambities van onze stad en regio.

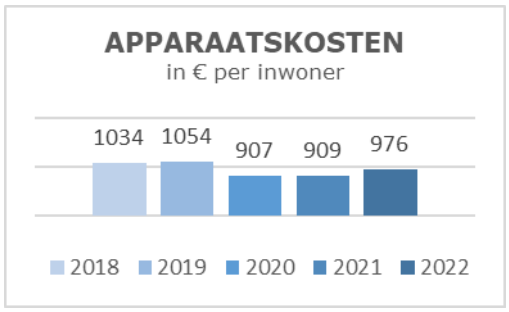
Beleidsindicatoren

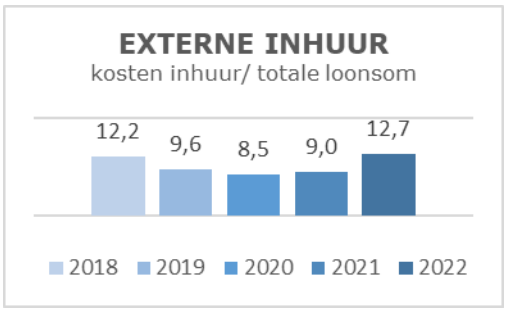
Bestuur en Ondersteuning **Beleidsindicatoren**

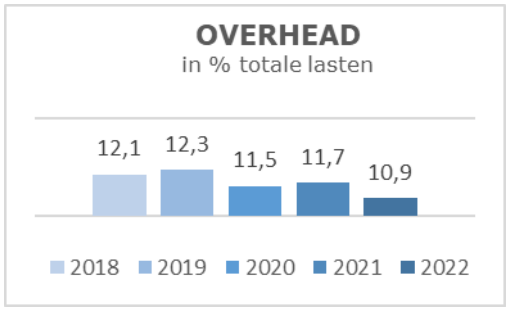

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Kernthema Bestuurskracht

Wat hebben we gedaan, opgeleverd?

Vanuit het kernthema bestuurskracht ondersteunen we alle inhoudelijke kernthema's zodat maatschappelijke effecten sneller/beter/goedkoper gerealiseerd kunnen worden. Die ondersteuning bestaat bijvoorbeeld uit het structureel onderhouden van bestuurlijke en ambtelijke netwerken, het structureel monitoren en inhaken bij externe geldstromen, het voortdurend uitdragen van het verhaal van Heerlen/Parkstad/Zuid-Limburg/grensoverschrijdende regio met Aken, daar waar dat kansen kan opleveren en voortdurend zorgen voor extra verbindingen tussen interne en externe ontwikkelingen. Daarnaast zorgen wij vanuit de integraliteit dat wij gemeentebreed en met onze beperkte middelen de juiste dingen goed doen in relatie tot de met de stad en partners gemaakte afspraken.

Iedereen ziet dat er in Heerlen en Parkstad veel gebeurt. Met de Regiodeal 1.0 en andere subsidies als de subsidie uit het Volkshuisvestingsfonds zijn wij in staat geweest die lijn door te trekken. In 2022 hebben wij wederom een regiodeal-aanvraag ingediend samen met de gehele regio: de Regiodeal 2.0.
Inmiddels weten we dat we deze aanvraag te gelde hebben kunnen maken waardoor wij in staat zijn de ingeslagen weg van gebiedsgerichte aanpak én het investeren in onze kansen (grensoverschrijdende samenwerking, stimuleren economische clusters) voort te zetten.

Ook in 2022 zijn wij onverminderd door gegaan met het in verbinding brengen van kennisinstellingen en bedrijven aan beide kanten van de grens. Als een rode draad daarbij blijven wij lobbyen voor het doortrekken van de Intercity vanuit de Randstad via Eindhoven naar Aken.

De Tripool steden hebben elkaar opgezocht in 2022, rechtstreeks dan wel binnen het vehikel NOVI/NOVEX. Hierbij bleef voor ons voorop staan om vooral met elkaar de lobby te versterken en bij samenwerking dat schaalniveau te kiezen waarbij de grootste impact kan worden gerealiseerd.

De samenwerking met Amsterdam hebben we ook in 2022 voortgezet binnen de stedenband die wij hebben met Amsterdam, de Eemsdelta en de Zeelandse gemeente Hulst. Een concreet voorbeeld is de Brede Welvaart conferentie die wij samen met de Regio en Amsterdam hebben georganiseerd in 2022.

Het belang van lobby/public affairs wordt steeds belangrijker aangezien de strijd om aandacht en geld tussen steden en regio's in Den Haag en Brussel steeds heviger wordt. We zijn op dat gebied in beweging gebleven in 2022. Naast de toenemende interesse vanuit het Rijk maar zeker ook vanuit andere gemeenten voor wat wij doen in onze stad hebben wij ook onverminderd ons netwerk uitgebreid en onderhouden in het hele land.

Het nieuwe college timmert communicatief aan de weg door duiding van behaalde resultaten via de gemeentelijke kanalen en in de lokale en landelijke media kenbaar te maken. Op deze wijze krijgen zowel de Heerlenaar als Heerlense stakeholders een duidelijk beeld van de positionering, behaalde resultaten en wensen. Dit geldt bijvoorbeeld voor thema's als de aanpak van energiearmoede, het duurzaamheidsbeleid alsmede voor bijvoorbeeld voor het gebrek aan politiecapaciteit in onze regio (en de herverdeling daarvan). Stadsmarketing wordt onder andere aangejaagd door de drie historische musea die Heerlen rijk is: Kasteel Hoensbroek, het Thermenmuseum en het vorig jaar geopende Nederlands Mijnmuseum. Het aantal bezoekers van deze historische musea groeide vorig jaar tot meer dan 100.000 bezoekers, waarbij Kasteel Hoensbroek de grootste publiekstrekker is. Niet verwonderlijk, want het kasteel sleepte enorm veel prijzen binnen de afgelopen jaren, zoals de titel 'mooiste kasteel van Nederland'; nummer één bij de Vriendenloterij Museumprijs en de titel 'Kidsproof Museum 2023'. Op dit moment wordt gewerkt aan campagnes die zowel deze historische musea als alle andere (culturele) activiteiten in- en van Heerlen zowel regionaal als landelijk in de markt zet.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Onze digitale kanalen worden steeds beter bezocht en benut. We plaatsen wekelijks berichten op verschillende Social Media kanalen, met daarbij geregeld veel interactie in de vorm van reacties en likes. Zo is in 2022 het aantal abonnees/volgers opgelopen tot meer dan 9000 voor de gemeente digitale nieuwsbrief, meer dan 20000 op Facebook, 3500 op Instagram, 11000 op LinkedIn en 7000 op Twitter. We monitoren wat er op deze kanalen wordt gezegd tegen en over de gemeente, en rapporteren hierover. Waar nodig koppelen we feedback terug naar individuele domeinen. Natuurlijk besteden we ook voldoende aandacht aan communicatie voor inwoners die minder digitaal vaardig zijn. In 2022 is de Stadskrant zes keer verschenen. In de zomer is deze geëvalueerd middels een enquête onder 1000 inwoners. De resultaten waren positief. De gemiddelde score was een 7,7 en 87% van de respondenten gaf aan de Stadskrant ook in de toekomst graag te willen ontvangen. De Stadskrant wordt dan ook in 2023 (en verder) voortgezet.

Wat heeft het gekost?

Het totale resultaat van het kernthema Bestuurskracht wordt hieronder weergegeven:

Programma 0:	Baten			Lasten			Saldo			Resultaat 2022	
Bestuur en Ondersteuning	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022		
KT Bestuurskracht	3	0	1.148	-5.086	-5.303	-5.647	-5.083	-5.303	-4.500	803	V

Bedragen x € 1.000

De grootste afwijkingen binnen het kernthema worden hieronder toegelicht:

Kernthema Bestuurskracht	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	I/S	V(oordeel)+ / N(adeel)-
Reguliere afwijkingen	Pensioenvoorziening wethouders Als gevolg van een verhoging van de rekenrente kan de pensioenvoorziening voor wethouders verlaagd worden.	658		I	V
	Resultaat uitkering 2021 vanuit de Stadsregio Parkstad.	160		I	V
	Diverse afwijkingen.		-15	I	N
Subtotaal reguliere afwijkingen		**818**	**-15**		**803**
Corona afwijkingen	N.v.t.				
Subtotaal corona afwijkingen		**0**	**0**		**0**
Totaal kernthema Bestuurskracht		**818**	**-15**		**803**

Bedragen x € 1.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Kernthema Dienstverlening

Wat hebben we gedaan, opgeleverd?

Vanwege het benoemen van digitalisering/dienstverlening als specifieke opgave verwijzen wij u voor het kernthema dienstverlening naar de opgave digitalisering/dienstverlening.

Wat heeft het gekost?

Het totale resultaat van het kernthema Dienstverlening wordt hieronder weergegeven:

Programma 0:	Baten			Lasten			Saldo			Resultaat 2022	
Bestuur en Ondersteuning	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022		
KT Dienstverlening	1.285	1.311	1.575	-2.754	-3.151	-3.077	-1.469	-1.840	-1.501	339	V

Bedragen x € 1.000

De grootste afwijkingen binnen het kernthema worden hieronder toegelicht:

Kernthema Dienstverlening	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	I/S	V(oordeel)+ / N(adeel)-
Reguliere afwijkingen	Inkomsten Registratie Niet-ingezetenen (RNI) In 2022 zien we het aantal RNI inschrijvingen sterk toenemen. Dat is een landelijke trend, maar we zien het aantal inschrijvingen in Heerlen verhoudingsgewijs sterker groeien.	236		I	V
	Centrale verantwoording personeelsgerelateerde lasten.		98	I	V
	Diverse afwijkingen.	28	-23	I	V/N
Subtotaal reguliere afwijkingen		**264**	**75**		**339**
Corona afwijkingen	N.v.t.				
Subtotaal corona afwijkingen		**0**	**0**		**0**
Totaal kernthema Dienstverlening		**264**	**75**		**339**

Bedragen x € 1.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Kernthema Middelen en heffingen

Wat hebben we gedaan, opgeleverd?

Binnen dit kernthema gaat het over het beschikbaar krijgen van voldoende middelen om de doelen en de daarbij horende maatschappelijke effecten, die in de diverse programma's zijn verwoord, te realiseren en deze middelen vervolgens doelmatig te besteden.

Belangrijkste taken binnen dit kernthema zijn:

- Het uitvoering geven aan de treasury-functie (onder andere financieringsinstrumenten en risicobeheersing);
- Het scheppen van kaders voor de belastingheffing en -inning van lokale belastingen (zie paragraaf 'Lokale heffingen');
- Het beheer en de advisering rondom verworven aandelenkapitaal van de gemeente Heerlen en het jaarlijks te genereren dividend;
- Verhogen van inkomende, externe subsidies;
- Het beheer van en de advisering rondom het gemeentefonds (zie paragraaf 'Algemene dekkingsmiddelen').

Het kernthema middelen en heffingen gaat over diverse onderwerpen. Deze onderwerpen worden verder uitgewerkt in de paragrafen. Wij kiezen ervoor, in het kader van duidelijkheid en transparantie, om de onderwerpen in een keer geheel uit te werken in plaats van deze opgesplitst te beschrijven onder de programma's en een gedeelte onder de paragrafen.

In onderstaand overzicht staan de onderwerpen met verwijzing naar de betreffende paragraaf.

Onderwerp	**Paragraaf**
Financiën (inclusief Planning & Control)	Financiering
Coördinatie deelnemingen	Verbonden partijen
Bedrijfsvoering	Bedrijfsvoering
Burgerzaken, belastingen en heffingen	Lokale heffingen
Gemeentefonds, dividenden	Algemene dekkingsmiddelen
Onderhoud kapitaalgoederen	Onderhoud kapitaalgoederen
Risicomanagement	Weerstandsvermogen en risicobeheersing
Vastgoed, gronden en beheer	Grondbeleid
Grondexploitatie	Grondbeleid

Wat heeft het gekost?

Het totale resultaat van het kernthema Middelen en heffingen wordt hieronder weergegeven:

Programma 0:	**Baten**			**Lasten**			**Saldo**			**Resultaat 2022**	
Bestuur en Ondersteuning	**Prim. begroting 2022**	**Bijgest. begroting 2022**	**Rekening 2022**	**Prim. begroting 2022**	**Bijgest. begroting 2022**	**Rekening 2022**	**Prim. begroting 2022**	**Bijgest. begroting 2022**	**Rekening 2022**		
KT Middelen en heffingen	318.781	343.795	361.887	-63.734	-64.496	-64.665	255.047	279.299	297.221	17.922	V

Bedragen x € 1.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

De grootste afwijkingen binnen het kernthema worden hieronder toegelicht:

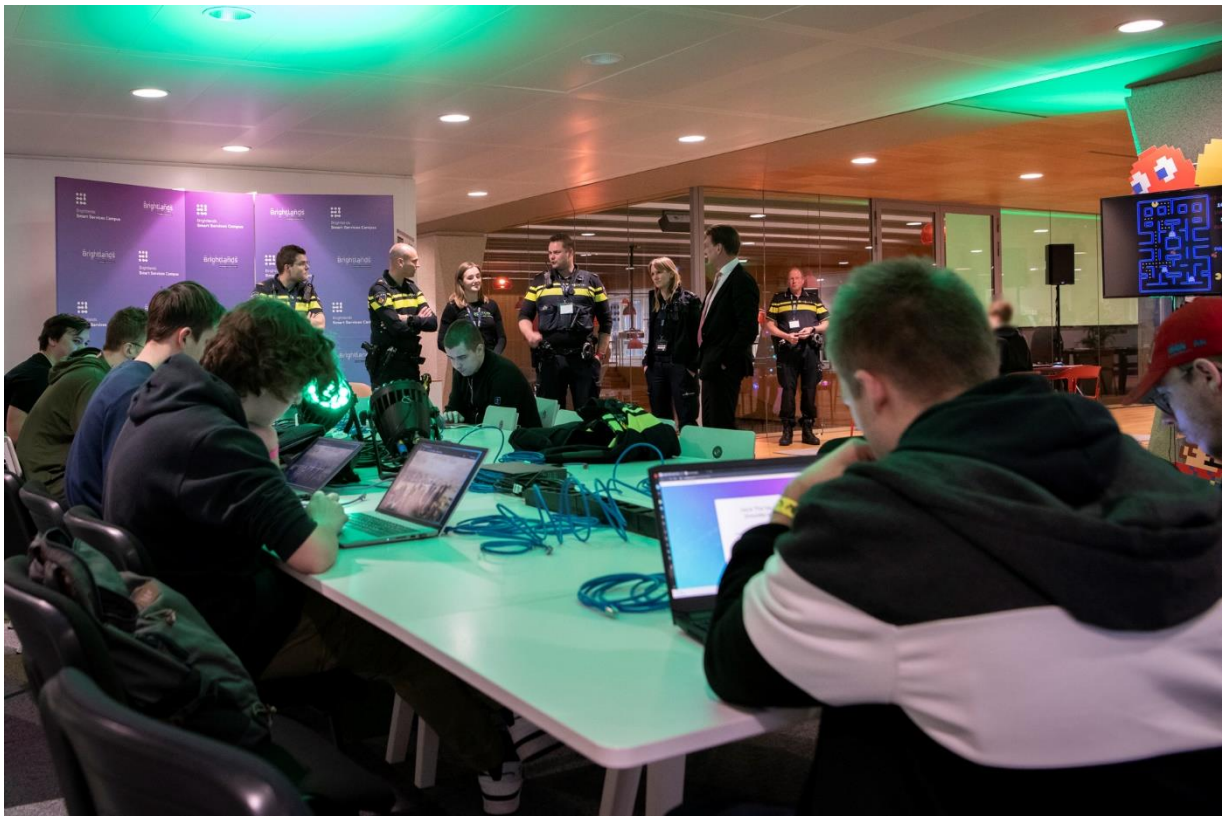
Kernthema Middelen en heffingen	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	I/S	V(oordeel)+ / N(adeel)-
Reguliere afwijkingen	Dividend Enexis Voor de dividenduitkering van Enexis is conform het advies van de provincie Limburg in de begroting 2022 rekening gehouden met een dividend van € 0,50 per aandeel. De dividenduitkering in 2022 was hoger, namelijk € 0,66 per aandeel.	51		I	V
	Dividend BNG Voor de dividenduitkering van de Bank Nederlandse Gemeenten is conform het advies van de provincie Limburg in de begroting 2022 rekening gehouden met een dividend van € 1,81 per aandeel. Over 2021 heeft de Bank Nederlandse Gemeenten een nettowinst gerealiseerd van € 236 miljoen, een stijging van 7% ten opzichte van 2020 (€ 221 miljoen). De dividenduitkering bedraagt daarmee € 2,28 per aandeel. Per saldo een voordeel van € 200.000 voor Heerlen.	200		I	V
	Rente In 2022 zijn geen langlopende leningen aangetrokken, hierdoor is een voordeel ontstaan op langlopende rente. Anderzijds is de rente kort vreemd vermogen van negatieve naar positieve rente gestegen, hetgeen een nadeel betekent. Per saldo resteert een voordeel op de rentelasten. Het positieve verschil tussen begrote en gerealiseerde rentebaten is toe te wijzen aan de rentebaten op de verstrekte leningen zonnepanelen.	55	150	I	V/V
	Parkstad-IT De kosten van Parkstad-IT zijn hoger dan begroot, maar hier tegenover staat ook een hogere doorberekening aan de deelnemers.	1.151	-1.151	I	V/N
	Parkstad-IT De kosten van Parkstad-IT zijn gestegen als gevolg van energiekosten, de CAO-afspraken en de thuiswerkvergoeding.		-60	S	N
	Parkstad-IT kapitaallasten In onze begroting was een reservering opgenomen ter afdekking van extra kapitaallasten van ICT-apparatuur. Omdat de deelnemers van PIT hebben besloten dat de methodiek voor het toerekenen van kapitaallasten vanaf 2023 zal worden gewijzigd kan deze reservering in 2022 vervallen.		267	I	V
	Flexwerken Als gevolg van de hoge vraag naar laptops wereldwijd is de levering van laptops ten behoeve van Flexwerken vertraagd. Dit betekent een incidenteel voordeel in 2022.		117	I	V
	ICT-projecten Vanuit de bedrijfsvoering ondersteunen we onze dienstverlening richting de burger en de interne organisatie. Voor een optimale moderne dienstverlening voeren wij IT projecten uit, dit betreft enerzijds het vervangen van software systemen en anderzijds het doorvoeren van IT – innovaties. Verschillende IT projecten lopen over de jaargrens heen vanwege inkoop & aanbesteding, krappe arbeidsmarkt en de mate waarin een leverancier de juiste resources kan leveren. In het raadsvoorstel van deze jaarverantwoording wordt verzocht het resterende budget over te hevelen.		981	I	V
	OZB inkomsten Bij het opstellen van de begroting wordt gerekend met concept herwaarderingscijfers van de BsGW. Het herwaarderingsproces (waardebepaling) van het vastgoed in de stad is dan nog niet volledig afgerond. De definitieve herwaardering is hoger uitgevallen, waardoor er een voordeel op de OZB inkomsten is.	1.088		I	V
	Hondenbelasting De hondenbelasting laat een minderopbrengst zien. Dit is het gevolg van minder honden dan waarmee in de begroting rekening is gehouden.	-64		I	N
	Wet Open Overheid De werkzaamheden met betrekking tot de invoering van de Wet Open Overheid lopen over de jaargrens heen. Met name voor de verplichtingen in het kader van de actieve openbaarmaking dienen in 2023 en volgende jaren nog werkzaamheden plaats te vinden. In het raadsvoorstel van deze jaarverantwoording wordt verzocht het resterende budget over te hevelen.		135	I	V
	Inventaris/inrichtingskosten Als gevolg van de uitgestelde oplevering van het Raadhuis zal de inventaris pas in 2023 geleverd kunnen worden. In het raadsvoorstel van deze jaarverantwoording wordt verzocht het resterende budget over te hevelen.		50	I	V
	Energiekosten De energielasten Stadskantoor, Kapel en CBS-weg zijn toegenomen ondanks de verlaging van de temperatuur in de gemeentelijke stadskantoren. De toename wordt met name veroorzaakt door de buitengewone tariefstijgingen. Als gevolg van de hogere lasten zijn ook de doorbelastingen aan externe huurders toegenomen.	205	-455	I	V/N
	Onderhoudskosten De servicekosten en de kosten van het dagelijks onderhoud van het stadskantoor zijn hoger uitgevallen dan verwacht.		-100	I	N
	Druk- en bindwerk De drukwerkkosten en doorbelastingen zijn in 2022 weer gestegen tot het niveau van voor de coronapandemie terwijl een daling van de drukwerkkosten werd verwacht.		-95	S	N

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Kernthema Middelen en heffingen	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	I/S	V(oordeel)+ / N(adeel)-
Reguliere afwijkingen	Gemeentefonds De uitkering van het gemeentefonds wordt aangepast op basis van ontwikkelingen binnen de rijksbegroting, actualisatie van (verdeel)maatstaven, wijzigingen van integratie- en decentralisatie-uitkeringen en taakmutaties. Voor een uitgebreide toelichting zie de paragraaf Gemeentefonds. In het raadsvoorstel van deze jaarverantwoording wordt verzocht om een deel van deze middelen over te hevelen naar 2023 via de reserve nog uit te voeren werkzaamheden.	9.032		I	V
	Meer huuropbrengsten vastgoedportefeuille vanwege toename aantal gebouwen, nog niet opgenomen in begroting.	97		S	V
	Kosten als gevolg van vandalisme in de openbare ruimte.		-225	I	N
	Baten naheffing parkeerboetes De hoge raad heeft besloten dat we geen belasting mogen heffen bij overschrijden van de maximale parkeertijd. De boete die dan wordt opgelegd wordt geïnd door CJIB, hierdoor hebben we minder parkeeropbrengsten gerealiseerd dan verwacht.	-50		I	N
	Een toelichting op de besteding van de post onvoorzien kunt u vinden in paragraaf Onvoorzien.		505		V
	Deze post heeft betrekking op personeelsgerelateerde lasten en wordt centraal toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.	1.358	614		V/V
	Projecten: Centrum In het afgelopen jaar zijn er kansen ontstaan waardoor wij extra snelheid in onze ambitie konden brengen. Meerjarig is hier rekening mee gehouden in de begroting 2023-2026.		-454		N
	Projecten: Stadsinfra Er kunnen minder loonkosten uit projectbudget gefinancierd worden doordat door terugloop in formatie minder productieve uren op projecten geboekt worden.		-700	I	N
	Er doet zich een voordeel op de kapitaallasten voor vanwege het verschuiven van projecten in de tijd. Een aantal investeringskredieten is niet afgerond in 2021 waardoor zich eenmalig een voordeel voordoet. Deze voordelige kapitaallasten komen uiteindelijk tot uitdrukking aan het einde van de afschrijvingstermijn van de betreffende investeringen.	1.676			V
	Diverse afwijkingen.	77	-42		V/N
Subtotaal reguliere afwijkingen		**14.876**	**-463**		**14.413**
Corona afwijkingen	Gemeentefonds In de circulaires van het Gemeentefonds zijn de coronasteunpakketten van het Rijk verwerkt voor de maatregelen die via het gemeentefonds lopen. Voor een toelichting betreffende de extra kosten als gevolg van corona zie de paragraaf bedrijfsvoering, onderdeel corona in deze jaarrekening.	3.416	683	I	V/V
	Door de coronapandemie worden er minder reiskosten gemaakt.		30	I	V
	Het parkeertarief is in de begrotingsbehandeling 2022 middels een motie verlaagd van € 2 per uur naar € 1 per uur. De verwachte minderopbrengst als gevolg van deze verlaging is destijds niet aangepast in de begroting. Afgesproken is dat de minderopbrengst afgedekt zal worden uit de coronamiddelen.	-641		I	N
	Als gevolg van het thuiswerken door ambtenaren zijn de koffiekosten in 2022 circa €20.000 lager dan begroot. Om in 2023 een pilot mogelijk te maken om in de ontvangsbalie van het Stadskantoor gratis koffie aan te bieden aan inwoners, verzoeken wij om € 20.000 van dit saldo in de reserve nog uit voeren werkzaamheden op te nemen.		20	I	V
Subtotaal corona afwijkingen		**2.775**	**733**		**3.509**
Totaal kernthema Middelen en heffingen		**17.651**	**270**		**17.922**

Bedragen x € 1.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

3.1.1 Programma Veiligheid

Portefeuillehouder: Roel Wever

Wat hebben we bereikt?

Het jaar 2022 stond in het teken van het verstevigen van de veiligheidsaanpak in Heerlen in brede zin. Doel was de negatieve ontwikkeling te doorbreken van toenemende overlast, criminaliteit en ondermijning. Daarvoor moest de basis op orde worden gebracht. Om dit te realiseren hebben we de gemeentelijke uitvoeringskracht van veiligheid verstevigd in capaciteit en kwaliteit. Eind 2022 is een robuust Interventieteam ingericht. Leden van dit team voeren, ondersteund door een Informatieknooppunt Leefbaarheid en Veiligheid, dagelijks integrale controles uit en reageren op signalen van overlast en criminaliteit. Waar nodig volgt bestuursrechtelijke handhaving en worden maatregelen opgelegd. Verder is de integrale veiligheidsaanpak Sociaal Veilig verder doorontwikkeld en uitgebreid naar een derde focusgebied. We kunnen concluderen dat het in 2022 is gelukt om weer meer regie te krijgen op veiligheid in Heerlen. We werken intensief samen met partners binnen duidelijke structuren. Hierdoor weten we goed wat er speelt en kan snel worden ingegrepen. De inzet is gericht op balans tussen repressie en preventie. Hiermee spelen we ook in op het nijpende tekort aan politieagenten. Ook hebben we geïnvesteerd in het verstevigen van de samenwerking met de andere Parkstadgemeenten. Dan gaat het vooral om gemeentegrens overschrijdende problematiek zoals ondermijning en jeugdoverlast.

Het Rijk gaat fors investeren in het voorkomen van jeugdcriminaliteit. Als een van de gebieden binnen het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid kon Heerlen hiervoor een aanvraag indienen. We hebben samen met de partners een plan van aanpak en probleemanalyse opgesteld. Het afgelopen jaar werd wederom gekenmerkt door langdurige en ingrijpende crises. Corona bleef nog de nodige aandacht vragen. Daar kwam in februari het effect van de oorlog tussen Rusland en Oekraïne bij. Heerlen heeft een stevige bijdrage geleverd aan het opvangen van vluchtelingen. Maar ook werden we geconfronteerd met druk en vraagstukken rondom de opvangcrisis voor asielzoekers.

Kortom, 2022 was geen gemakkelijk jaar. De groeiende zorgen, ontevredenheid, spanningen en verharding van de samenleving die we landelijk zien, merken we ook in Heerlen. Desondanks zien we duidelijk de positieve effecten van de investeringen die in 2022 zijn gedaan. We zijn er nog lang niet, maar de opwaartse lijn is ingezet en dat geeft vertrouwen.

Wat heeft het programma gekost?

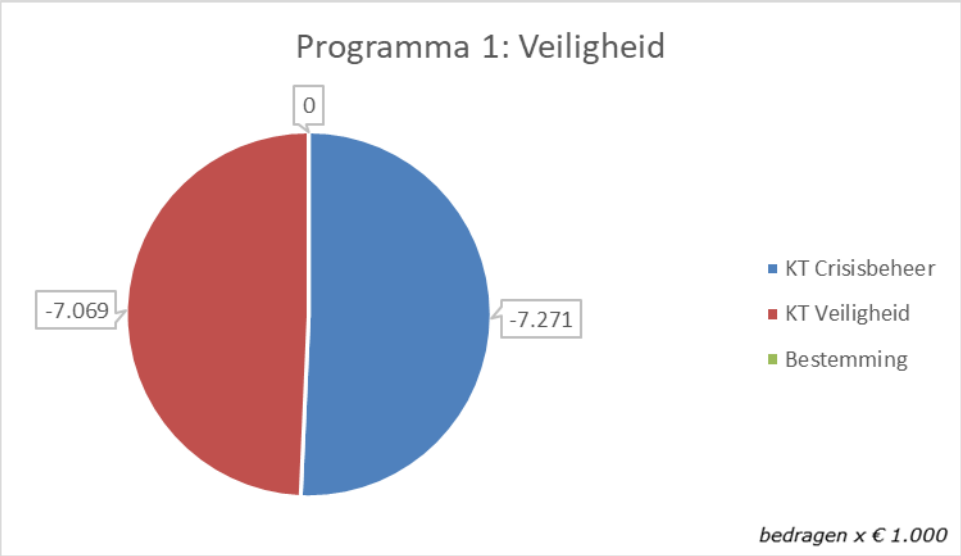
Het totale resultaat van het programma Veiligheid, verdeeld naar kernthema's, is hieronder opgenomen:

Programma 1:	Baten			Lasten			Saldo			Resultaat 2022	
Veiligheid	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022		
KT Crisisbeheer	0	13	105	-6.853	-6.933	-7.271	-6.853	-6.921	-7.166	-245	
KT Veiligheid	46	26	18	-6.245	-7.816	-7.069	-6.199	-7.790	-7.051	738	
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**46**	**38**	**123**	**-13.098**	**-14.749**	**-14.341**	**-13.052**	**-14.710**	**-14.217**	**493**	
Bestemming	**0**	**1.284**	**1.284**	**0**	**0**	**0**	**0**	**1.284**	**1.284**	**0**	
Gerealiseerde resultaat	**46**	**1.322**	**1.407**	**-13.098**	**-14.749**	**-14.341**	**-13.052**	**-13.427**	**-12.934**	**493**	**V**

Bedragen x € 1.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

De lasten 2022 zijn als volgt verdeeld over de kernthema's:

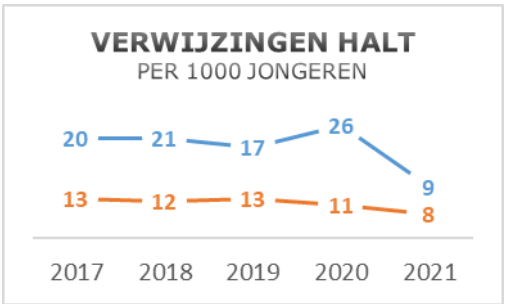
Risico's

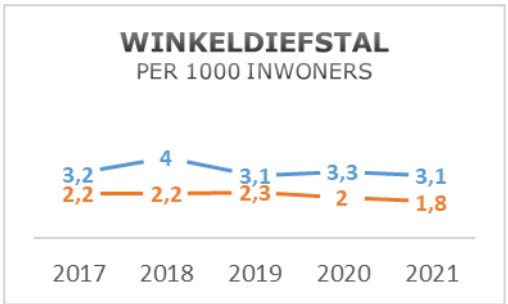
- Onverwachte gebeurtenissen lokaal of elders die van invloed zijn op de veiligheid in Heerlen of het veiligheidsgevoel van inwoners;
- Capaciteit veiligheidspartners staat onder druk (politie, brandweer, OM);
- Toenemende polarisatie;
- Geopolitieke onzekerheden wereldwijd;
- Gevolgen oorlog Oekraïne – Rusland;
- Gevolgen opvangcrisis asielzoekers;
- Onzekerheid over toekomstig verloop corona.

Beleidsindicatoren

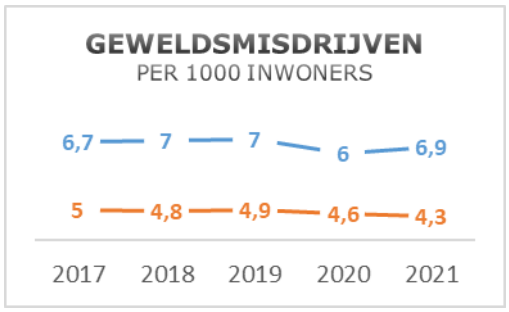
Veiligheid **Beleidsindicatoren**

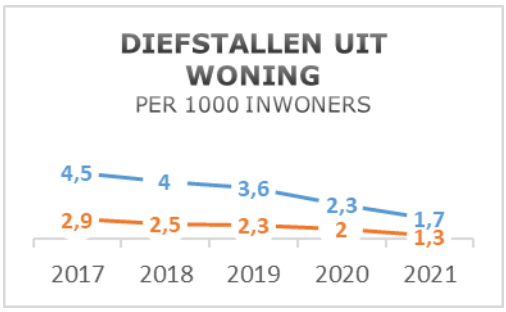

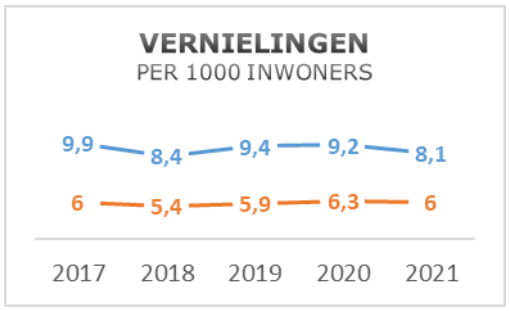

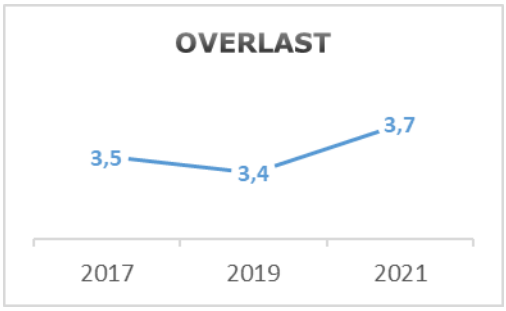

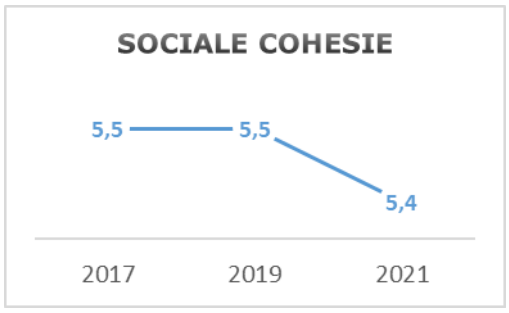
Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

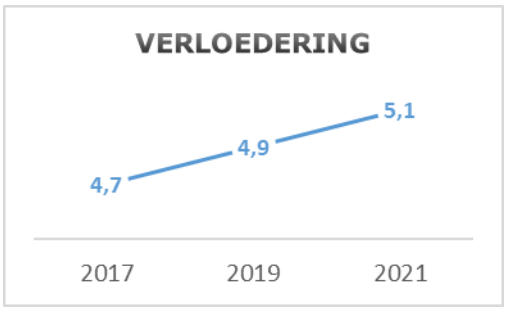

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Kernthema Crisisbeheer

Wat hebben we gedaan, opgeleverd?

Algemeen

Begin 2022 vroeg de aanpak van de coronapandemie nog steeds veel van ons. Bij het versoepelen van de landelijke regelgeving op dit dossier kwamen ook de nodige uitdagingen mee, zoals een 'ongeorganiseerde' carnavalsperiode in 2022. Waar we verwacht hadden na deze inspanningen weer aandacht te kunnen geven aan reguliere werkzaamheden, is in de praktijk sprake geweest van een vloeiende overgang van corona naar de effecten van de oorlog in Oekraïne. Deze aanpak werd gecoördineerd vanuit de Veiligheidsregio Zuid-Limburg (VRZL). Op dat niveau vond ook afstemming plaats over de inzet van en omgang met vluchtelingenopvang. De meermaals herhaalde opschaling van opvangopdrachten, de korte termijn van landelijke afspraken en daarmee samenhangende inzet in de crisis van de migratieketen, hadden impact. Sinds 1 maart 2022 is een lokaal crisisteam bezig met de oorlog in Oekraïne en de (nood)opvang van vluchtelingen. Er bestonden vragen over de impact van de oorlog in Oekraïne op Heerlen, initiatieven van inwoners en ondernemers en de bestaande toenemende druk op de maatschappij en noodzakelijke voorzieningen (o.a. onderwijs, zorg en handhaving). Ook hadden we te maken met sociaal-maatschappelijke en economische effecten van de oorlog in Oekraïne, samen met de nog bestaande gevolgen uit de coronapandemie en een afnemend algeheel vertrouwen. Dat maakte de gemeentelijke verantwoordelijkheid niet eenvoudig. Desondanks hebben we afgelopen jaar laten zien dat we waar dat kon altijd vooruit- en meegedacht hebben, zoals bij de capaciteitsuitbreiding van het AZC, de tijdelijke noodopvang van asielzoekers en de opvang van Oekraïense vluchtelingen.

Veiligheidsregio Zuid-Limburg

De VRZL heeft in 2022, naast de inspanningen die corona en de crisis in de migratieketen hebben gevraagd, gewerkt aan de doorontwikkeling zoals opgenomen in het meerjarenbeleidsplan 2020-2023. Aanvullend is door de VRZL verder geïnvesteerd in de bestuurlijke dialoog Brandweerzorg 2024-2030, onder andere in het perspectief op risicobeheersing en huisvesting in onze regio.

Crisisorganisatie

Afgelopen jaar heeft aangetoond dat ontwikkelingen die onze maatschappij kwetsbaar maken niet altijd te voorspellen zijn. Daarom is het belangrijk dat we flexibel kunnen reageren en dat de crisisorganisatie zowel lokaal, regionaal als landelijk zo optimaal mogelijk gefaciliteerd en getraind is om in buitengewone omstandigheden te kunnen blijven functioneren. Afgelopen jaar is intensieve inzet van medewerkers gevraagd ten behoeve van de lokale coördinatie en crisisaanpak. Ook de inzet van medewerkers die in diverse piketfuncties voor de regionale crisisorganisatie werken, is stevig. We zullen op zoek moeten naar nieuwe manieren van voorbereiden op en acteren bij langdurige crises.

Incidenten

In 2022 is de Officier van Dienst Bevolkingszorg, namens de gemeentelijke crisisorganisatie, voor ruim 50 incidenten ingezet. Meestal waren dit relatief kleine inzetten, zoals woningbranden, gaslucht en dumpingen van (drugs)afval. De inzet voor (het ruimen van) drugsafval in Heerlen is afgelopen jaren redelijk stabiel. Over het algemeen constateren we wel een toename aan inzetten. Het betreft vaker bijzondere zaken die de veiligheid van de sociale of maatschappelijke omgeving (kunnen) verstoren, zoals vormen van verontreiniging, onbeheerd nalatenschap of dierenwelzijn.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Wat heeft het gekost?

Het totale resultaat van het kernthema Crisisbeheer wordt hieronder weergegeven:

Programma 1:	Baten			Lasten			Saldo			Resultaat 2022	
Veiligheid	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022		
KT Crisisbeheer	0	13	105	-6.853	-6.933	-7.271	-6.853	-6.921	-7.166	-245	N

Bedragen x € 1.000

De grootste afwijkingen binnen het kernthema worden hieronder toegelicht:

Kernthema Crisisbeheer	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	I/S	V(oordeel)+ / N(adeel)-
Reguliere afwijkingen	Rampenplan Na de laatste 'covid-19-lockdown' in januari 2022 ontstond een nieuwe maatschappelijke dynamiek, inclusief mogelijkheden voor ontmoeting in de openbare ruimte en organisatie van evenementen. Dit bracht ook meer incidenten en veiligheidsrisico's met zich mee die tot (acute) kosten hebben geleid. In het surplus dat overblijft zitten ook de rijksmiddelen die we ontvangen hebben voor het experiment gesloten coffeeshopketen (168k). In het raadsvoorstel van deze jaarverantwoording wordt verzocht om deze middelen over te hevelen naar 2023 middels de reserve nog uit te voeren werkzaamheden.	70	53	I	V/V
	Veiligheidsregio De gemeenschappelijke regeling wordt geïndexeerd, gedurende 2022 zijn de indexpercentages aangepast (september) waardoor deze overschrijding ontstaan is.	22	-381	I	V/N
	Diverse afwijkingen.		-11	I	N
Subtotaal reguliere afwijkingen		**93**	**-338**		**-245**
Corona afwijkingen	N.v.t.				
Subtotaal corona afwijkingen		**0**	**0**		**0**
Totaal kernthema Crisisbeheer		**93**	**-338**		**-245**

Bedragen x € 1.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Kernthema Veiligheid

Wat hebben we gedaan, opgeleverd?

Kadernota Leefbaarheid en Veiligheid

In 2021 hebben we de Kadernota Leefbaarheid en Veiligheid 2021 – 2022 opgeleverd, inclusief de daaraan ten grondslag liggende veiligheidsanalyse. In de kadernota leggen we het gemeentelijk meerjarig veiligheidsbeleid vast en de veiligheidsthema's die prioriteit krijgen. In 2022 zijn de voorbereidingen gestart voor de nieuwe veiligheidsanalyse (2019-2022) en de kadernota 2023-2026.

Aanpak Sociaal Veilig

De in de zomer 2021 gestarte veiligheidsaanpak Sociaal Veilig is in 2022 verder doorontwikkeld. Naast Vrieheide en de Hoofdstraat West/Kasteelbuurt in Hoensbroek heeft een uitbreiding plaatsgevonden naar GMS als derde focusgebied. We werken intensief samen met onze partners, weten wat er speelt en kunnen snel ingrijpen. Escalatie van problematiek in deze gebieden is duidelijk afgenomen. De aanpak Sociaal Veilig zien we als de basis van onze veiligheidsaanpak.

Ontwikkeling Veiligheidscentrum

We hebben de ambitie om in de tweede helft van 2024 een fysiek veiligheidscentrum te realiseren in het voormalige politiebureau Hoensbroek. Veiligheidspartners gaan daar samenwerken, maar ook inwoners kunnen er terecht voor vragen en meldingen. In 2022 is de voorbereiding grotendeels voltooid. Volgende stap is besluitvorming. We hebben gesprekken gevoerd met verschillende ministeries over een bijdrage in de kosten. Dat krijgt nog een vervolg.

Aanpak woonoverlast

De aanpak woonoverlast is regulier en doorlopend aangepakt, binnen de daarvoor beschikbare capaciteit en gebruik makend van diverse juridische instrumenten. Hierbij werken we integraal samen met externe partners.

Jeugdproblematiek

Ook in 2022 hebben we ingezet op jeugdoverlast. Door de aanpak Sociaal Veilig in de drie focusgebieden komen signalen snel binnen en kon waar nodig snel worden ingegrepen door politie, handhaving en straatcoaches. Inzake de aanpak van vuurwerkoverlast hebben we boa's ingezet ter versterking van het jaarlijkse vuurwerkproject van de politie. Binnen deze preventieve en repressieve aanpak zijn boetes opgelegd en zijn jeugdigen naar Halt verwezen.

Preventie met Gezag

Om te voorkomen dat jongeren en jongvolwassenen in de (georganiseerde en ondermijnende) criminaliteit belanden of daar verder in afglijden, wil het Rijk jongeren in kwetsbare wijken meer perspectief en veerkracht bieden. Het ministerie van Justitie en Veiligheid heeft ervoor gekozen om fors in te zetten op de preventieve aanpak van jeugdcriminaliteit. Daarmee wordt gestart in de 16 gebieden die geprioriteerd zijn in het kader van het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid, waaronder Heerlen-Noord. Om aanspraak te maken op deze gelden hebben we eind 2022 een subsidieaanvraag ingediend, inclusief onderliggende probleemanalyse. Hierbij is intensief samengewerkt met de partner.

Ondermijning

In 2022 is gestart met de ontwikkeling van de strategische visie op de aanpak van ondermijnende criminaliteit. Deze visie (vast te stellen in het 2e kwartaal 2023) is richtinggevend bij de ontwikkeling van afzonderlijke projecten die de aanpak van zware, georganiseerde en/of ondermijnende criminaliteit ten doel hebben. Daarnaast is in 2022 verder gegaan met het uitwerken van de aanbevelingen uit de Integrale Ondermijningsbeelden Heerlen en Heerlen-Noord die het RIEC Limburg eerder heeft opgesteld. Een belangrijk onderdeel hieruit is bewustwording en weerbaarheid als organisatie en gemeenteraad. Intern is voorlichting gegeven op welke wijze een ambtenaar te maken kan krijgen met criminelen die gemeentelijke diensten en producten voor hun eigen gewin willen

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

misbruiken. Er is eveneens een raadsinformatiebijeenkomst georganiseerd met het thema 'aanpak ondermijnende criminaliteit'.

Cybercrime
In 2022 heeft de Limburgse samenwerking op het gebied van cybercrime vorm gekregen in de Taskforce Cybercrime Limburg. Dit is een samenwerking tussen de Limburgse gemeenten, politie, Openbaar Ministerie, RIEC Limburg en ECW (expertisecentrum cyberweerbaarheid). Deze samenwerking heeft vanuit het CCV (Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid) gelden ontvangen voor versteviging van de samenwerking en de uitrol van interventies. In 2022 hebben we onder andere een Bootcamp cybercrime georganiseerd en de lancering van het platform digitaalveiliglimburg.nl.

Demonstraties en betogingen
Na een groot aantal demonstraties in 2020 en 2021 in de coronacrisis is 2022 een rustig jaar geweest. Er zijn slechts enkele en kleinschalige demonstraties geweest die prima verlopen zijn en waarbij geen bijzondere inzet van gemeente of politie noodzakelijk was.

Inzet bestuurlijke noodbevoegdheden
In 2022 is het niet nodig geweest om ingrijpende bestuurlijke noodbevoegdheden in te zetten.

Herziening regelgeving en beleid
In 2022 is gestart met de herziening van het Bibob-beleid en de ontwikkeling van nieuw handhavingsbeleid in de aanpak van woonoverlast. Vaststellen van deze nieuwe en gewijzigde beleidsregels wordt in het 1e en 2e kwartaal van 2023 verwacht. Daarnaast zijn de ontwikkelingen binnen de jurisprudentie en aanstaande wetswijzigingen op de voet gevolgd. Hierbij gaat het onder meer om de toepasbaarheid van artikel 13b Opiumwet (sluiten drugspanden) en de eventuele mogelijkheid om online gebiedsverboden op te leggen.

Softdrugsbeleid
Voorzien was een ingrijpende revisie van het Softdrugsbeleid dat uit 2002 stamt. Dit beleid hangt echter sterk samen met de Wet Experiment gesloten coffeeshopketen. Omdat het startmoment van het experiment is uitgesteld en de landelijke wet- en regelgeving op onderdelen wordt aangepast, is besloten het gemeentelijk softdrugsbeleid nog niet aan te passen. De uitvoerbaarheid van het beleid is hierbij niet in het gedrang.

Experiment Gesloten Coffeeshopketen
Voor gemeenten, telers, coffeeshops en de betreffende ministeries stond 2022 nog steeds in het teken van de voorbereidingsfase voor de daadwerkelijke start van het Experiment. Het overgaan van de voorbereidingsfase naar de overgangsfase (fase waarin nog de 'illegale' voorraad uit de coffeeshop verkocht mag worden) en de uiteindelijke experimenteerfase is al een aantal keer uitgesteld. In 2022 is veel tijd geïnvesteerd voor de juridische en beleidsmatige voorbereidingen met het oog op de definitieve start. Telers waren druk doende met het opzetten van hun teeltbedrijf door aankoop, verbouwing en inrichting van hun teellocatie en het aanvragen van lokale vergunningen.

Handhaving overlast
Ook in 2022 hebben we samen met onze externe partners overlast in het Maankwartier aangepakt.
Door een gebiedsgerichte integrale aanpak, gebaseerd op Hartslag 2.0 methodiek, werken we aan schoon, heel en veilig. Om de overlast van verslaafden en verwarden in het centrum en het Aambos tegen te gaan, is de persoonsgerichte integrale aanpak voortgezet.

Evenementen veiligheid en leefbaarheid
Nadat in 2020 en een groot deel van 2021 evenementen niet mogelijk waren, liet 2022 een groei naar de normale omvang van aantallen evenementen zien. Deze bruisende omgeving brengt ook veiligheidsrisico's met zich mee, zoals brand, instorting van constructies, onbereikbaarheid,

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

vechtpartijen, overcrowding of ongevallen tijdens activiteiten. Inzicht in deze risico's en het voorkomen van incidenten op en nabij evenementen vroeg de noodzakelijke aandacht. Samen met hulpdiensten hebben we multidisciplinair evenementen voorbereid, waarbij is geadviseerd over vergunningen en afstemming plaatsvond over controle en toezicht. In 2022 was de inzet en aandacht voor de veiligheid van evenementen intensiever, mede omdat sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen leiden tot meer veiligheidsrisico's (o.a. jeugdoverlast, trends op het gebied van drugs en wapens en tekorten in mensen en middelen die gemeenten en de evenementenwereld troffen).

Verbinding Zorg- en Veiligheid
De zorg en veiligheidsthema's zijn regionaal meer en op grotere schaal met elkaar verbonden.
Zo werken de drie Zuid-Limburgse veiligheidshuizen intensiever samen en is het veiligheidshuis Parkstad doorontwikkeld tot een zorg- en veiligheidshuis Parkstad. Verder is in alle Parkstad gemeenten de procedure gestart om met het zorg- en veiligheidshuis een gemeenschappelijke regeling te sluiten in 2023.

Hennep Aanpak Parkstad (HAP)
Het HAP project is, conform planning, in 2022 formeel beëindigd. Gedurende het project zijn enkele duizenden bedrijfspanden gecontroleerd op de aanwezigheid van een hennepplantage of drugslab.
We hebben hierbij veel ervaring opgedaan. De werkwijze en ervaringen gaan we voortzetten, maar dan binnen het nieuwe reguliere Interventieteam.

Informatieknooppunt
Een goed veiligheidsbeleid is alleen mogelijk als de juiste informatie beschikbaar is. Door cijfers en andere informatie centraal te verzamelen en analyseren, worden ontwikkelingen en trends eerder zichtbaar. Hierdoor kunnen we sneller ingrijpen en beter onderzoek doen naar (mogelijke) problemen. Ook kunnen we interne en externe partners beter informeren. In het jaar 2022 is de ondersteunende rol ten behoeve van het Interventieteam vanuit het informatieknooppunt uitgebreid en versterkt. We zijn met andere gemeenten in gesprek om het informatie gestuurd werken binnen het veiligheidsdomein te verbreden naar Parkstad, maar ook provinciaal.

Prostitutie controles in het kader van mensenhandel/uitbuiting
In 2022 hebben we meerdere integrale prostitutiecontroles uitgevoerd. Dit deden we samen met het Openbaar Ministerie, de politie waaronder AVIM (Afdeling Vreemdelingen Identificatie en Mensenhandel), verschillende Limburgse gemeentes, het Leger des Heils en de Kmar. Achter de illegale prostitutie branche gaat zware criminaliteit, waaronder mensenhandel, schuil. Bij de controles worden regelmatig sekswerkers met een buitenlandse achtergrond aangetroffen. We proberen steeds meer zicht te krijgen op de netwerken door onder andere de bevindingen van alle controles naast elkaar te leggen.

Radicalisering
Het jaar 2022 stond voornamelijk in het teken van het borgen van het proces conform convenant en het, zoals ieder jaar, nauwlettend volgen van de ontwikkelingen en sentimenten in onze stad en land. Verder is er een ontwikkeltraject van start gegaan dat ten eerste de samenwerking op zowel provinciaal als lokaal niveau moet versterken en ten tweede een document zal opleveren dat kaders biedt voor het uitvoeren van onze bestuurlijke opdracht.

Toezicht op kamerverhuurbedrijven en openbare inrichtingen
In 2022 hebben we toezicht uitgevoerd op kamerverhuurpanden en openbare inrichtingen (zoals coffeeshops en seksinrichtingen).

Bestuursrechtelijke maatregelen
Door middel van juridische procedures hebben we handhavend opgetreden in het geval van productie of handel in verdovende middelen (inclusief straatdealers), personen die met inbrekerswerktuig werden aangetroffen, illegale prostitutie en overtredingen binnen horeca-inrichtingen.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Arbeidsmigranten
In 2022 hebben we 33 adressen waar (mogelijk) sprake was van huisvesting van arbeidsmigranten integraal gecontroleerd. De acties werden geïnitieerd vanuit de aanpak Sociaal Veilig en hebben in 2022 veelal plaatsgevonden in Vrieheide (17 adressen) en Hoensbroek (7 adressen).

Bibob
Door het toepassen van de Wet Bibob hebben we meer zicht op de bedrijfsvoering en financiën van bedrijven en personen die een vergunning aanvragen. Verder biedt de verruiming van de bevoegdheden in 2022 (o.a. aansluiting Bibob-register) ons de mogelijkheid zowel met gemeenten onderling als met het LBB (Landelijk Bureau Bibob) informatie uit te wisselen over het gevaar van misbruik van bijvoorbeeld een vergunning. Daarmee zijn we steeds beter in staat het ongewild faciliteren van criminele activiteiten tegen te gaan en voor bonafide ondernemers de concurrentiepositie te beschermen.

Digitaal Opkopers Register (DOR)
In 2022 zijn, in samenwerking met politie, diverse DOR-controles uitgevoerd bij opkopers in Heerlen. De opkopers betreffen o.a. belwinkels, fietsverkopers en tweedehandszaken. Door middel van juridische procedures (waaronder waarschuwingen en lasten onder dwangsom) is handhavend opgetreden om heling en ondermijning tegen te gaan.

Wet tijdelijk Huisverbod
Ook in 2022 hebben we gebruik gemaakt van de bevoegdheid om bij huiselijk geweld, of acute dreiging daarvan, de agressor voor tenminste tien dagen een contact- en huisverbod op te leggen. In deze (afkoelings-)periode waarin verdere escalatie van huiselijk geweld kan worden voorkomen, wordt alles in het werk gesteld om pleger en achterblijvers te begeleiden naar hulpverlening.

Week van de veiligheid
In de week van de veiligheid 2022 zijn inwoners en ondernemers via onze social media kanalen geïnformeerd over cybercrime. Doel was mensen meer bewust te maken van ondermijning en hoe ze signalen kunnen herkennen. Maar ook waar en hoe ze signalen kunnen melden. Speciaal voor ondernemers uit de regio Parkstad is nog een 'Kiek Oet' bijeenkomst georganiseerd. Deelnemers werden door gemeente, RIEC en politie geattendeerd op signalen en gevaren van ondermijning.

Burgernet
Zowel politie als gemeente hebben in 2022 gebruik gemaakt van Burgernet.
Burgernet is ingezet bij onder andere diefstal, inbraak, doorrijden na een aanrijding, beroving, en vermiste personen. Via Burgernet ontvingen deelnemers ook preventietips op gebied van veiligheid.
Het stimuleren van aansluiting op de BurgernetApp werpt zijn vruchten af. De App is in gemeente Heerlen veelvuldig gedownload.

Toezicht en handhaving (gemeentelijk blauw)
In 2022 zijn de reguliere toezichtstaken uitgevoerd. We hebben inzet geleverd bij een aantal kleinere demonstraties. De aanpak van illegale afvaldumpingen heeft geresulteerd in het in rekening brengen van 367 keer opruimkosten. Verder hebben de boa's diverse acties uitgevoerd gericht op overlastplekken en op overlastgevende jongeren. In 2022 zijn we gestart met ANPR camera's ten behoeve van het afsluiten van Heerlen-centrum en Heerlerheide-centrum voor verkeer. Deze wijze van handhaving heeft geresulteerd in 5741 waarschuwingen en 9098 bekeuringen.
Cameratoezicht heeft wederom zijn toegevoegde waarde bewezen door het actief kunnen sturen op verdachte situaties. Ook heeft in 2022 wederom toezicht op betaald parkeren plaatsgevonden.
Het personele verloop in 2022 binnen toezicht & handhaving is groot geweest. Diverse boa's maakten de overstap naar de politie of ons eigen Interventieteam. De plekken zijn weer ingevuld en tevens is de werving gestart voor uitbreiding van 25 naar 28 boa's.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Binnen het Interventieteam zijn 4 boa's gestart. Zij worden vooral ingezet voor integrale controles op overlast, criminaliteit en ondermijning.

Toezicht en handhaving bouwen, ruimtelijke ordening, milieu, horeca en evenementen
In april 2023 leggen we in gedetailleerde vorm verantwoording af over de uitvoering van de toezicht- en handhavingswerkzaamheden, middels het handhavingsjaarverslag. Kort samengevat: wij hielden conform Toezicht- en Handhavingsbeleid 2019-2022 op een minimaal uitvoeringsniveau toezicht op ingediende meldingen en verleende vergunningen van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). Verder controleerden we periodiek bedrijven in het kader van de milieuwetgeving en handelden we meldingen van inwoners en verzoeken om handhaving af. We ondersteunden de uitvoering van gemeentelijke projecten in de uitvoering o.a. door advisering op het gebied van bodem en ondergrond. In 2022 hebben we veel tijd besteed aan de introductie van de Omgevingswet (gepland 1-1-2024). Niet alleen om de nieuwe wetgeving goed te implementeren maar ook om de dienstverlening richting inwoners en bedrijven nog verder te verbeteren.

Wat heeft het gekost?

Het totale resultaat van het kernthema Veiligheid wordt hieronder weergegeven:

Programma 1:	Baten			Lasten			Saldo			Resultaat 2022	
Veiligheid	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022		
KT Veiligheid	46	26	18	-6.245	-7.816	-7.069	-6.199	-7.790	-7.051	738	V

Bedragen x € 1.000

De grootste afwijkingen binnen het kernthema worden hieronder toegelicht:

Kernthema Veiligheid	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	I/S	V(oordeel)+ / N(adeel)-
Reguliere afwijkingen	Huiselijk geweld De gemeente heeft structurele rijksmiddelen ontvangen voor vrouwenopvang. In 2022 zijn niet al deze middelen besteed, de besteding hiervan loopt door in 2023. In het raadsvoorstel van deze jaarverantwoording wordt verzocht om deze middelen (150k) over te hevelen naar 2023 middels de reserve nog uit te voeren werkzaamheden.	2	178	I	V/V
	Sociaal Veilig De middelen die we in 2022 overhouden zijn benodigd om fase 2 in 2023 te kunnen afronden. In het raadsvoorstel van deze jaarverantwoording wordt verzocht om deze middelen over te hevelen naar 2023 middels de reserve nog uit te voeren werkzaamheden.		443	I	V
	Centrale verantwoording personeelsgerelateerde lasten.		176	I	V
	Diverse afwijkingen.	-9	-51	I	N/N
Subtotaal reguliere afwijkingen		**-8**	**746**		**738**
Corona afwijkingen	N.v.t.				
Subtotaal corona afwijkingen		**0**	**0**		**0**
Totaal kernthema Veiligheid		**-8**	**746**		**738**

Bedragen x € 1.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

3.1.2 Programma Verkeer en Vervoer

Portefeuillehouder: Marco Peters

Wat hebben we bereikt?

In de Mobiliteitsvisie Heerlen in Beweging staat het samen leven in een groene en gezonde stad centraal. Mobiliteit is een van de puzzelstukjes om dit te bereiken. Met het Programma Mobiliteit 2022 hebben we het derde concrete uitvoeringsprogramma opgeleverd waarin we wederom op basis van de drie programmadoelen (verschuiven van de vervoerswijzekeuze van inwoners en bezoekers van Heerlen van "vervuilend" naar duurzaam en gezond; streven naar 0 ernstige verkeersslachtoffers per jaar en een daling van het energiegebruik voor verkeer en vervoer in 2040 tot max. 1.695 TJ) en met behulp van verschillende beleidslijnen en actielijnen de acties voor 2022 hebben benoemd.

De uitvoering van ons Actieplan Mobiliteit is in grote lijnen volgens planning verlopen. De vertraging die we als gevolg van corona hebben opgelopen is vrijwel teniet gedaan. Naast onze regionale projecten, die we samen met de bewoners en bezoekers van onze stad hebben opgepakt hebben we ook op het gebied van regionale samenwerking de nodige stappen gezet. Vanuit de regionale Mobiliteitsvisie Zuid-Limburg hebben we de basis voor een gemeenschappelijke uitvoeringsagenda opgesteld die al deels in uitvoering is en deels verder wordt ontwikkeld. Op deze wijze hebben we de regionale en de lokale opgave op de meest efficiënte wijze verankerd.

Een schone, hele en veilige openbare ruimte is het fundament voor een aantrekkelijke omgeving voor bewoners, bezoekers en ondernemers van onze stad. Hierbij zien we dat steeds meer bewoners een positieve bijdrage leveren aan het schoonhouden van de leefomgeving. Ook hebben we de voorbereidingen getroffen voor de Visie waardevolle buitenruimte, waarin de waarden leefbaarheid, gezondheid, klimaatadaptatie, biodiversiteit en duurzaamheid centraal staan. Hierdoor kunnen we bij aanleg en onderhoud van de openbare ruimte beter inspelen op de aanpak van maatschappelijke opgaven, waarbij we ecologische grenzen respecteren. Een mooi praktijkvoorbeeld is het nieuwe van Grunsvenplein, waar meer groen is aangeplant, het regenwater beter wordt afgevoerd en de overgebleven materialen zoveel mogelijk zijn hergebruikt.

Wat heeft het programma gekost?

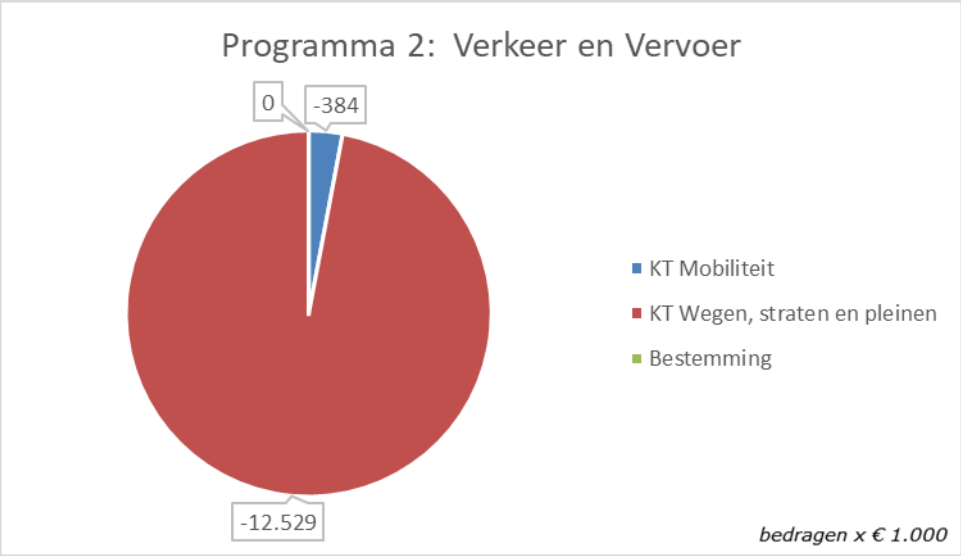
Het totale resultaat van het programma Verkeer en Vervoer, verdeeld naar kernthema's, is hieronder opgenomen:

Programma 2:	Baten			Lasten			Saldo			Resultaat 2022	
Verkeer en Vervoer	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022		
KT Mobiliteit	0	0	16	-413	-388	-384	-413	-388	-368	20	
KT Wegen, straten en pleinen	1.504	1.524	2.381	-12.339	-12.623	-12.529	-10.835	-11.099	-10.149	950	
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**1.504**	**1.524**	**2.397**	**-12.751**	**-13.010**	**-12.913**	**-11.248**	**-11.487**	**-10.517**	**970**	
Bestemming	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	
Gerealiseerde resultaat	**1.504**	**1.524**	**2.397**	**-12.751**	**-13.010**	**-12.913**	**-11.248**	**-11.487**	**-10.517**	**970**	V

Bedragen x € 1.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

De lasten 2022 zijn als volgt verdeeld over de kernthema's:

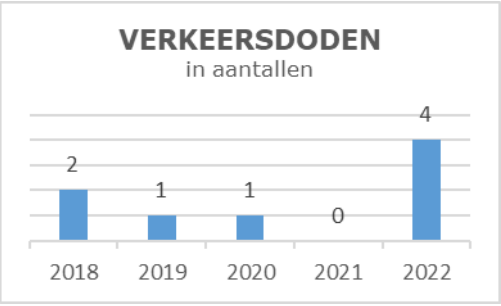

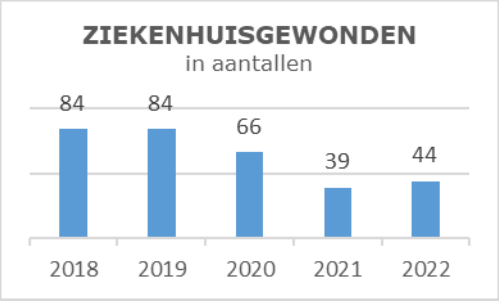
Risico's

- We kunnen vooralsnog niet geheel de kosten overzien om te gaan werken volgens de waarden van de Visie Waardevolle buitenruimte, waarmee we een transitie ingaan naar een toekomstbestendige buitenruimte. In deze bestuursperiode stellen we voor een aantal thema's, zoals groen, separaat beleid op met een nadere financiële onderbouwing.
- Er zijn maatschappelijke ontwikkelingen, zoals personeelstekort en inflatie die impact kunnen hebben op het tempo en de kosten van het beheer en onderhoud en daarmee de kwaliteit van de openbare ruimte.

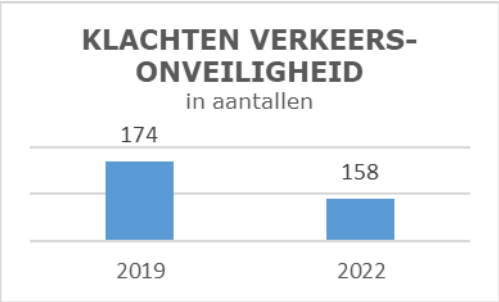
Beleidsindicatoren

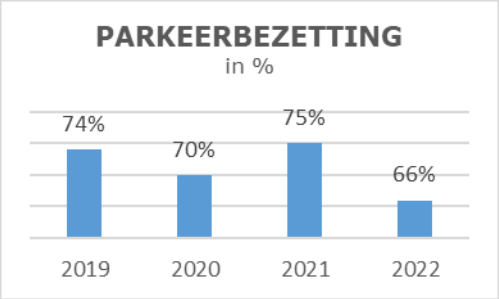
Verkeer en Vervoer **Beleidsindicatoren**

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Kernthema Mobiliteit

Wat hebben we gedaan, opgeleverd?

Beleidslijn Bewustwording en gebruik:

Mobiliteitsplatform

Met behulp van het Mobiliteitsplatform wordt er gestreefd naar het creëren van bewustwording, het aanzetten tot gedragsverandering en het inzetten van burgerparticipatie. Het platform helpt ons mee om de ambitie om 'samen te leven in een groene en gezonde stad' waar te maken.

In 2022 hebben we weer diverse artikelen in onze Facebookgroep geplaatst waarin we o.a. aandacht hebben besteed aan de Posifiets-acties. In het kader van fietsstimulering en het reduceren van fietsoverlast heeft Zuid-Limburg Bereikbaar acties in het centrum en in Molenberg uitgevoerd.

Beleidslijn Verkeersveiligheid:

Strategisch Plan Verkeersveiligheid (SPV 2030)

Met de komst van het Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030 hebben alle wegbeheerders in Nederland zich geconformeerd om een preventieve aanpak van de verkeersonveiligheid toe te gaan passen en dit bij de vorming en uitvoering van het Uitvoeringsprogramma Verkeersveiligheid Limburg op te pakken. In dit kader hebben we in 2022 samen met de Provincie Limburg een risicoanalyse en een Uitvoeringsagenda Verkeersveiligheid voor Heerlen opgesteld. Deze zullen de basis vormen voor onze nieuwe verkeersveiligheidsaanpak.

Het Rijk heeft voor de komende tien jaar € 500 miljoen beschikbaar gesteld om een impuls te geven aan het verbeteren van de verkeersveiligheid van provinciale, gemeentelijke en waterschapswegen. Het geld wordt in verschillende tranches besteed. Eind 2022 is de 2^{e} tranche opengesteld en de door Heerlen ingediende projecten zijn inmiddels gehonoreerd. Er is een beschikking afgegeven voor een bijdrage van € 260.000 (50% cofinanciering) voor de aanpak van knelpunten op de Dudoklaan, Gerard Holtlaan, Meezenbroekerweg, Mgr. Feronlaan en Kasteel Hoensbroeklaan. De uitvoering zal vanaf 2023 plaatsvinden.

In het kader van de 'Top-10 aanpak verkeersknelpunten' zijn in het afgelopen jaar de Maasstraat, Prins Clausstraat en Edisonstraat gerealiseerd.

Daarnaast zijn ook maatregelen voor Groeët Genhei voorbereid.

In het kader van de 'Aanpak grijze wegen' is de uitvoering van de Hommerterweg gerealiseerd en is de Klinkertstraat behoudens de toplaag en markering gereed. De voorbereiding voor de reconstructie Ganzeweide is in gang gezet.

Rondom de aanpak verkeersveiligheid Basisscholen is de TrapStepStap Challenge uitgevoerd op BS Eikenderveld, BS De Ganzerik en BS Mijnspoor.

Beleidslijn Leefbaarheid:

Parkeren

De werkzaamheden rondom het project 'Digitaliseren vergunningparkeren' inclusief de 'Pilot parkeren Eikenderveld' zijn in 2022 afgerond. De concept evaluatie van de pilot Eikenderveld is gereed.

De 'Pilot Schopla' is nadat hij eerder in verband met corona was uitgesteld, van start gegaan. Er is een enquête uitgevoerd en er heeft een bewonersavond plaatsgevonden.
Daarnaast is de blauwe zone in Welten uitgebreid naar aanleiding van een nieuwe enquête onder de bewoners.
Het parkeerterrein aan de CBS-weg is in voorbereiding waarbij afstemming wordt gezocht met de overige ontwikkelingen in de omgeving.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Actualisering wegcategorisering Heerlen / VCP centrum
Het adviesbureau Grenspaal 12 heeft de opdracht gekregen om het verkeerscirculatieplan centrum te gaan opstellen. De werkzaamheden zijn inmiddels opgestart.
Parallel daaraan hebben we in 2022 verder gewerkt aan de actualisatie van de wegcategorisering.

Beleidslijn Duurzame netwerken:
Uitvoering Fietsnota Heerlen 2022
De Fietsnota Heerlen 2022 'Van autostad Heerlen naar fietsstad Heerlen' is, inclusief het uitvoeringsprogramma, door de raad op 16 februari 2022 vastgesteld. In het kader van het verbeteren van het fietsklimaat in Heerlen zijn de volgende projecten in 2022 uitgevoerd/opgestart:

- In navolging op het vrijliggend fietspad aan de Daelsweg is de rest van de regionale fietsverbinding Heuvelland-Parkstad nagenoeg klaar om opgeleverd te worden;
- De werkzaamheden aan de Parkstadroute werden opgestart;
- Het fietspad tussen het Mijnmuseumpad en de CBS-weg – als alternatief voor de fietsbrug tussen het Mijnmuseumpad en de Looierstraat (na onderzoek bleek deze brug technisch niet wenselijk) – is in september 2022 opgeleverd;
- De voorbereiding voor de herinrichting van de Henri Dunantstraat en Willem Barentzweg is gestart;
- De voorbereiding voor de aanpassing aan de rotonde Heerlerbaan-Clemens Meulemanstraat is opgestart;
- Er zijn 13 Velocity-deelfietsstations (in twee fasen) gerealiseerd;
- Ter bevordering van ketenmobiliteit is er een fietsenrek geïnstalleerd aan de bushalte op Nieuw Eyckholt nabij Zuyd Hogeschool;
- Met de spoorse partijen is er verder onderzocht c.q. onderhandeld hoe de nieuwe bewaakte fietsenstalling in de stationsomgeving eruit zal zien;
- Samen met Provincie Limburg en Zuid-Limburg Bereikbaar is een marktonderzoek uitgevoerd ten behoeve van een eventuele aanleg van mobiliteitshubs. Hierin zijn ook de verschillende aanbieders van deelmobiliteit (deelfiets, deelauto) meegenomen;
- In de periode september-oktober 2022 hebben 'Heel Heerlen Beweegt' en de Fietsersbond – in samenwerking met de gemeente Heerlen – verscheidene bijeenkomsten georganiseerd in het kader van het landelijk fietsproject 'Doortrappen'. Dit is gericht op het stimuleren van senioren (60+) om deze vaker en vooral veiliger te laten fietsen.

Als gevolg op de realisatie van de spoorverdubbeling is de Glas Mij-weg heraangelegd en verlegd naar het kruispunt Mijnspoorweg-Crutserveldweg.

IC Randstad-Aken
Een goede doorgaande intercityverbinding van de Randstad naar Aken is niet alleen voor Heerlen belangrijk, maar is dat zeker ook voor bijvoorbeeld de grensoverschrijdende stedelijke agglomeratie Aken/Parkstad Limburg alsook het gebied tot Eindhoven en verder Nederland in. Het betreft hier een kennis-as met veel potentieel voor Nederland. Alleen al voor wat betreft hoogopgeleide arbeidskrachten die elk jaar afstuderen in Aken (stad met 60.000 studenten, waaronder aan de RWTH Aken). Er is grote interesse uit Eindhoven voor kennis en kenniswerkers uit de regio Aken. Wij vinden het belangrijk dat er nationale verantwoordelijkheid wordt genomen voor een volwaardige efficiënte verbinding tussen de Randstad en Aken. Het draagt ook bij aan duurzaamheidsdoelstellingen door op deze manier het reizen door Europa per hogesnelheidslijn voor Nederland te ontsluiten.

Het Rijk en de regio werken aan de korte en lange termijnaanpak van de bovengenoemde IC-verbinding. Voor de korte termijn wordt er door de provincie gestreefd naar een directe treinverbinding in de randen van de dag tussen Eindhoven en Aken. Dit is wat ons betreft een korte termijnoplossing als opstap naar een goede doorgaande verbinding.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Tevens maken wij ons ook zorgen over de verbinding Heerlen-Randstad. Deze dreigt steeds meer afgeschaald te worden en het hebben van een goede doorgaande verbinding met de Randstad is cruciaal voor onze regio. Dit is regelmatig onderwerp van gesprek met Rijk, regio en vervoerders.

Ontsluiting Avantis-Trilandis
In het kader van de verbetering van de ontsluiting van Avantis-Trilandis is er, samen met o.a. de provincie Limburg en Rijkswaterstaat, een mobiliteitsstudie voor dit gebied uitgevoerd.

Bereikbaarheidsaanpak Molenberg
Op basis van het onderzoeksrapport 'Mobiliteit in Molenberg' zijn de voorbereidingen voor de uitvoering van de voorgestelde maatregelen opgestart. De fietsstimuleringsactie heeft reeds plaatsgevonden.

Wat heeft het gekost?

Het totale resultaat van het kernthema Mobiliteit wordt hieronder weergegeven:

Programma 2:	Baten			Lasten			Saldo			Resultaat 2022	
Verkeer en Vervoer	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022		
KT Mobiliteit	0	0	16	-413	-388	-384	-413	-388	-368	20	V

Bedragen x € 1.000

De grootste afwijkingen binnen het kernthema worden hieronder toegelicht:

Kernthema Mobiliteit	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	I/S	V(oordeel)+ / N(adeel)-
Reguliere afwijkingen	Diverse afwijkingen.	16	4	I	V/V
Subtotaal reguliere afwijkingen		**16**	**4**		**20**
Corona afwijkingen	N.v.t.				
Subtotaal corona afwijkingen		**0**	**0**		**0**
Totaal kernthema Mobiliteit		**16**	**4**		**20**

Bedragen x € 1.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Kernthema Wegen, straten en pleinen

Wat hebben we gedaan, opgeleverd?

Waardevolle buitenruimte

We hebben in 2022 de voorbereidingen getroffen voor de Visie waardevolle buitenruimte. Deze wordt in het voorjaar van 2023 vastgesteld. Hierbij hebben we verbinding gelegd met de ruimtelijke opgaven in het centrum en Heerlen-Noord, waarbij we werken aan een leefbare, gezonde, klimaat adaptieve en duurzame leefomgeving. Een mooi voorbeeld is het project Groen samen doen, waarbij we samen met bewoners in Heerlen-Noord werken aan vergroening van de openbare ruimte. Ook hebben we samen met de Cliëntenraad Gehandicapten Heerlen overlegd hoe we de openbare ruimte beter toegankelijk kunnen maken voor mensen met een lichamelijke en/of visuele beperking. Tijdens een schouw in Hoensbroek hebben ervaringsdeskundigen dit nader toegelicht. Ook hebben we gewerkt aan richtlijnen voor het beter toegankelijk maken van de openbare ruimte.

Onderhoud kapitaalgoederen

Wij hebben de Nota wegverhardingen 2023-2027 en het Beheerplan civieltechnische kunstwerken 2023-2027 voorbereid conform de begroting 2022. Hierbij hebben we de verbinding gelegd met de Visie waardevolle buitenruimte. We hebben de Nota openbare verlichting nog niet geactualiseerd, omdat we nog verder konden op de eerder ingeslagen weg binnen de huidige financiële middelen. In 2022 zijn we doorgegaan met het toepassen van ledverlichting, waardoor nu bijna alle lantaarnpalen (95%) voorzien zijn van ledverlichting. Hierdoor hebben we (t.o.v. 2013) circa 40 procent op het energieverbruik bespaard.

Wat heeft het gekost?

Het totale resultaat van het kernthema Wegen, straten en pleinen wordt hieronder weergegeven:

Programma 2:	Baten			Lasten			Saldo			Resultaat 2022	
Verkeer en Vervoer	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022		
KT Wegen, straten en pleinen	1.504	1.524	2.381	-12.339	-12.623	-12.529	-10.835	-11.099	-10.149	950	V

Bedragen x € 1.000

De grootste afwijkingen binnen het kernthema worden hieronder toegelicht:

Kernthema Wegen, straten en pleinen	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	I/S	V(oordeel)+ / N(adeel)-
Reguliere afwijkingen	In verband met capaciteitsproblemen bij de aannemers, zijn er onderhouds-werkzaamheden bij de wegen uitgesteld. Verwacht wordt dat in 2023 deze onderhoudswerkzaamheden alsnog kunnen worden opgepakt.		81	I	V
	Vrijval voorziening verhardingen, op te nemen als bestemmingsreserve vanwege wijziging systematiek.	1.012		I	V
	Doordat de reguliere verlichting grotendeels is/wordt vervangen door duurzame LED-verlichting, ontstaan er minder onderhoudskosten dan begroot.		100	I	V
	Er zijn minder aanvragen aanleg glasvezel. De inkomsten blijven hierdoor achter bij de begrote inkomsten.	-160		I	N
	Door gunstige weersomstandigheden is minder gladheidsbestrijding nodig geweest.		83	I	V
	Ondanks camerasysteem nog fysieke beveiliging nodig voor parkeergarage Heerlerheide.		-121	I	N
	Deels dubbele onderhoudskosten vanwege latere oplevering project automatisering palen centrum.		-140	I	N
	Centrale verantwoording personeelsgerelateerde lasten.		76	I	V
	Diverse afwijkingen.	5	14	I	V/V
Subtotaal reguliere afwijkingen		**857**	**93**		**950**
Corona afwijkingen	N.v.t.				
Subtotaal corona afwijkingen		**0**	**0**		**0**
Totaal kernthema Wegen, straten en pleinen		**857**	**93**		**950**

Bedragen x € 1.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

3.1.3 Programma Economie

Portefeuillehouders: Martin de Beer, Casper Gelderblom

Wat hebben we bereikt?
De effecten van de coronapandemie zijn zeker in 2022 ook voelbaar en zichtbaar geweest. De sectoren die hard geraakt zijn, zijn met name retail en horeca. Hoewel deze een voorzichtig herstel van de coronacrisis laten zien, vormen de energiecrisis en de inflatie een nieuwe uitdaging voor onze MKB-ers. Hiervoor hebben we energiecompensatiemaatregelen genomen om de ondernemers te ondersteunen en daar waar mogelijk tegemoet te komen.

De dynamiek op de bedrijventerreinen is nu zodanig groot dat er een tekort aan bedrijfskavels ontstaat. Door de stikstofproblematiek is het niet eenvoudig hiervoor oplossingen te zoeken. Toch zijn we in Parkstadverband alles in het werk aan het stellen om de economische dynamiek met name in de medtech sector te behouden.

In de wijkcentra heeft de langdurige coronacrisis diepe sporen nagelaten. Het vergt een iets langere adem om hiervan te herstellen. Onduidelijk is ook nog hoe lang de energiecrisis gaat duren en in welke mate de landelijke maatregelen voldoende effect hebben voor onze MKB-ers.

De toename van bedrijvigheid op onder andere bedrijventerreinen heeft ook een positief effect op de werkgelegenheid in Heerlen. Door de vestiging van nieuwe bedrijvigheid is het aantal werkzame personen het afgelopen jaar met 605 toegenomen (waarvan 215 op bedrijventerreinen en 130 op stedelijke dienstenterreinen). Wij blijven ons inzetten om voldoende werkgelegenheid te genereren die past bij het economisch profiel van Heerlen, waar eenieder een kans krijgt en daarmee een solide basis heeft voor de toekomst.

Ook een ander belangrijk economisch cluster, het centrum, laat zichtbare dynamiek zien. Zo hebben we verder gewerkt aan het aantrekken van nieuwe ondernemers. In de Saroleastraat is een duidelijke opleving zichtbaar. Het nieuwe stadskantoor is inmiddels geopend. De Open Universiteit heeft de wens uitgesproken om te verhuizen naar het Maankwartier. De interesse vanuit andere onderwijsinstellingen wordt ook steeds concreter. Helaas heeft DSM besloten om zijn hoofdkantoor te verplaatsen.

In 2022 hebben we een positieve toekenning van bijna € 2 miljoen ontvangen voor de Impulsregeling Winkelgebieden van het Ministerie van EZK om de leegstaande retail in Schinkel-Zuid te transformeren en de openbare ruimte op te knappen.

De Brightlands Smart Services Campus ontwikkelt zich door tot een plek waar digitalisering en AI (kunstmatige intelligentie) tot leven komen en gekoppeld worden aan brede welvaart. Het is een nationale Ai-hub. In dit ecosysteem ontstaan strategische allianties, bijvoorbeeld met de kennisinstellingen, het Rijk en bedrijven.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

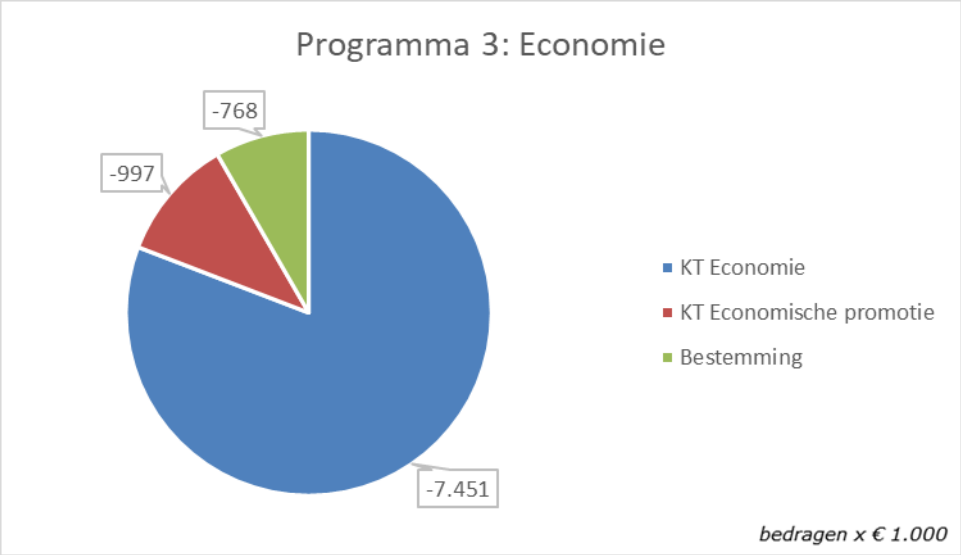
Wat heeft het programma gekost?

Het totale resultaat van het programma Economie, verdeeld naar kernthema's, is hieronder opgenomen:

Programma 3:	Baten			Lasten			Saldo			Resultaat 2022	
Economie	**Prim. begroting 2022**	**Bijgest. begroting 2022**	**Rekening 2022**	**Prim. begroting 2022**	**Bijgest. begroting 2022**	**Rekening 2022**	**Prim. begroting 2022**	**Bijgest. begroting 2022**	**Rekening 2022**		
KT Economie	589	1.948	1.871	-6.549	-8.466	-7.451	-5.960	-6.519	-5.580	939	
KT Economische promotie	317	317	332	-966	-1.085	-997	-649	-768	-665	103	
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**906**	**2.265**	**2.203**	**-7.515**	**-9.552**	**-8.448**	**-6.609**	**-7.287**	**-6.245**	**1.042**	
Bestemming	**404**	**1.431**	**1.207**	**0**	**-768**	**-768**	**404**	**663**	**439**	**-225**	
Gerealiseerde resultaat	**1.310**	**3.696**	**3.409**	**-7.515**	**-10.320**	**-9.216**	**-6.205**	**-6.624**	**-5.807**	**817**	**V**

Bedragen x € 1.000

De lasten 2022 zijn als volgt verdeeld over de kernthema's:

Risico's

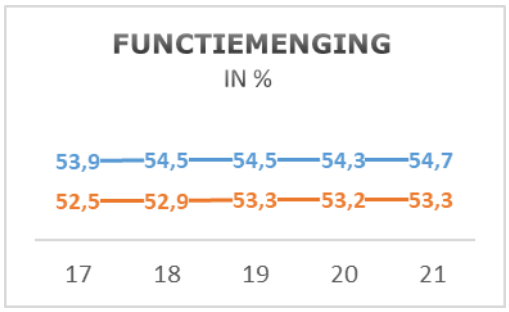
- Druk op bedrijventerreinen en centrum wegens aantrekkende markt. Hierdoor kunnen bedrijven niet verder groeien omdat er geen geschikte gronden of bedrijfsruimtes meer zijn;
- Krimp op de arbeidsmarkt, bedrijven vinden weinig geschikt en/of gemotiveerd personeel op elk niveau;
- Krapte in bedrijfskavels;
- Stikstofeisen die ontwikkelingen bemoeilijken;
- Oorlog in Oekraïne;
- Inflatie;
- Gasprijzen;
- Leegstand en de daarmee gepaard gaande ondermijningsrisico's;
- Cybersecurity; impact op de beveiliging van computersystemen, die zowel op de thuiswerkplek als bij kantoren en bedrijven vaak onvoldoende op orde is.

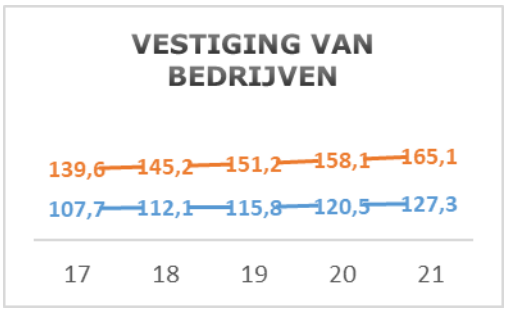
Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

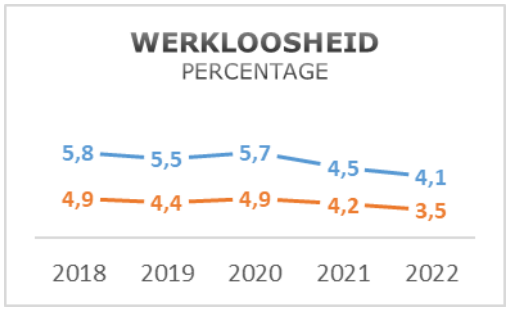
Beleidsindicatoren

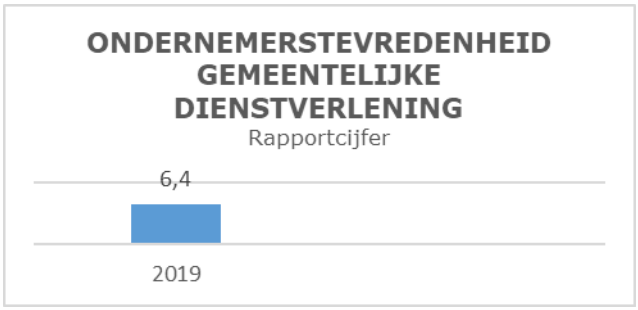
Economie **Beleidsindicatoren**

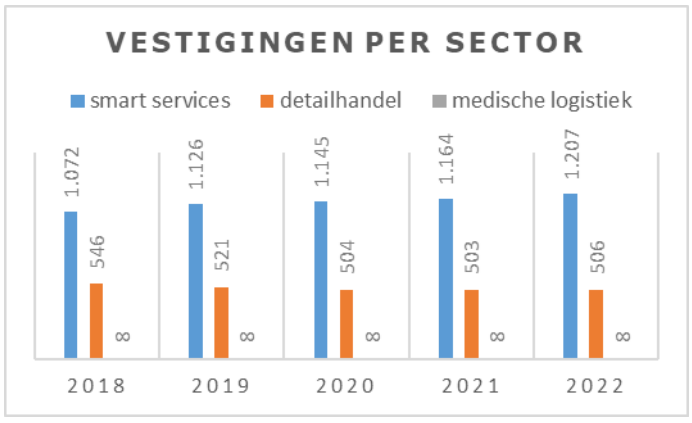
NL Heerlen

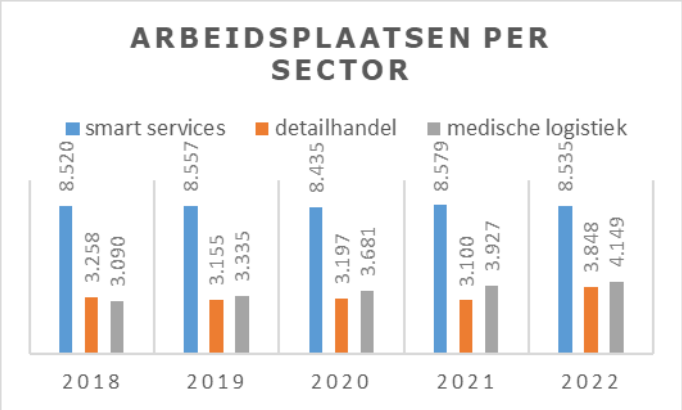

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

De grootste afwijkingen binnen het kernthema bestemming worden hieronder toegelicht:

Kernthema Bestemming	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	I/S	V(oordeel)+ / N(adeel)-
Reguliere afwijkingen	Minder gerealiseerde gelden t.b.v. centrum	-25		I	N
	Niet gerealiseerde FES gelden.	-200		I	N
Subtotaal reguliere afwijkingen		**-225**	**0**		**-225**
Corona afwijkingen	N.v.t.				
Subtotaal corona afwijkingen		**0**	**0**		**0**
Totaal kernthema Bestemming		**-225**	**0**		**-225**

Bedragen x € 1.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Kernthema Economie

Wat hebben we gedaan, opgeleverd?

Voor MKB'ers is een noodfonds energiekosten ingericht. Dit is bedoeld voor MKB'ers die niet binnen de landelijke TEK-regeling zullen vallen (Tegemoetkoming EnergieKosten voor energie-intensieve bedrijven). Hiermee hebben we een extra vangnet voor ons MKB gecreëerd. Doel is behoud van werkgelegenheid.

De Open Universiteit heeft de wens uitgesproken om te verhuizen naar het Maankwartier. Ook heeft Zuyd Hogeschool serieuze interesse in vestiging in het Centrum. Daarvoor heeft de gemeente een voorkeursrecht gevestigd op het bouwblok aan de Promenade I (Wet Voorkeursrecht Gemeenten). Beide ontwikkelingen zouden een stevige impuls opleveren voor het Centrum. Ook de RWTH gaat een dependance in Heerlen centrum openen.

We hebben samen met Parkstad Limburg de Subsidieregeling Stratenaanpak opgesteld. Deze subsidieregeling is een pilot, waarmee we onderzoeken of we de transformatie van leegstaande winkelpanden een extra impuls kunnen geven. In Heerlen is de Akerstraat-Noord aangewezen als pilotgebied, waar een transformatiecoach actief met pandeigenaren in gesprek gaat.

Binnen Parkstad hebben we een tekort aan grootschalige bedrijfskavels. Daarom is gekeken naar de mogelijkheden tot herontwikkeling van bestaande bedrijventerreinen: een 'Brownfields-analyse' over de huidige staat en de toekomstige vraag naar economische ontwikkelingen op bedrijventerreinen. De enige locatie voor grootschalige ontwikkelingen, zoals uitbreiding van onze sterke medtech-cluster, is op de Oostflank in Brunssum. Heerlen heeft toegezegd om mee te participeren aan deze ontwikkeling.

Ook hebben we binnen Parkstad de voorbereidingen getroffen voor een gezamenlijk "veegplan"; met dit bestemmingsplan halen we overtollige winkelbestemmingen weg op de bedrijventerreinen.

De samenwerking met diverse ministeries is geïntensiveerd in 2022 om de juiste netwerken op te bouwen en kansen bij de ecosystemen Medische Logistiek en Smart Services beter te kunnen verzilveren, dit ook in opmaat naar een nieuwe Regiodeal.

We hebben vanuit het Fonds Economische Structuurversterking € 120.000 aan bijdragen verstrekt. Verder hebben we 17 toekenningen gedaan vanuit de subsidieregeling Ruimte voor Ondernemerschap.

Ter bevordering van de digitalisering is een samenwerkingsovereenkomst gesloten voor de aanleg van glasvezel met Open Dutch Fiber.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Wat heeft het gekost?

Het totale resultaat van het kernthema Economie wordt hieronder weergegeven:

Programma 3:	Baten			Lasten			Saldo			Resultaat 2022	
Economie	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022		
KT Economie	589	1.948	1.871	-6.549	-8.466	-7.451	-5.960	-6.519	-5.580	939	V

Bedragen x € 1.000

De grootste afwijkingen binnen het kernthema worden hieronder toegelicht:

Kernthema Economie	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	I/S	V(oordeel)+ / N(adeel)-
Reguliere afwijkingen	De inkomsten voor markten lopen terug door afname van het aantal ondernemers.	-43		I	N
	Minder Ruimte voor ondernemerschap subsidies.		159	I	V
	Minder kosten bedrijven contactpunt.		50	I	V
	Minder congressen + promotie.		37	I	V
	Correctie rekening courant Beitel-Zuid 2019 en hogere ontvangsten in 2022.		210	I	V
	Er is een onderuitputting op het budget voor het Programmabureau Heerlen-Noord ontstaan doordat het bureau pas per 1 april 2022 operationeel was en er zich gedurende het jaar personele mutaties hebben voorgedaan, waardoor minder aan salariskosten is besteed.		219	I	V
	Niet gerealiseerde FES gelden.		200	I	V
	Centrale verantwoording personeelsgerelateerde lasten.		158	I	V
	Diverse afwijkingen.	-34	71	I	N/V
Subtotaal reguliere afwijkingen		**-77**	**1.104**		**1.027**
Corona afwijkingen	Inhuur t.b.v. de afhandeling van de TOZO regelingen.		-88	I	N
Subtotaal corona afwijkingen		**0**	**-88**		**-88**
Totaal kernthema Economie		**-77**	**1.016**		**939**

Bedragen x € 1.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Kernthema Economische promotie

Wat hebben we gedaan, opgeleverd?

- Bekendmaking vestigingsbeslissing Europees distributiecentrum JD Sports op de Beitel (1500 arbeidsplaatsen);
- Samenvoeging Medtronic Leipzig met Medtronic Heerlen naar bedrijventerrein Trilandis;
- Start nieuwbouw medisch distributiecentrum op Trilandis voor twee nieuwe medische bedrijven (300 arbeidsplaatsen);
- Gesprekken met (Centrum) ondernemers in Heerlen en Hoensbroek vinden plaats over verplaatsingen en uitbreidingsmogelijkheden. Ondernemers van de Promenade worden actief meegenomen in de ontwikkelingen die er gaan plaatsvinden. Er wordt samengewerkt met partijen als Stichting Streetwise en het starterscentrum. Sessies met ondernemers en bestuur zijn opgestart;
- Herontwikkeling bedrijvenpercelen op de Beitel gestart in 2022. Voormalig glasfabriek AGC is gesloopt en wordt herontwikkeld als logistiek distributie centrum;
- Bezoek Expo real in München en Provada in Amsterdam en de Ondernemersdag Heerlen-Landgraaf;
- Daarnaast vindt er een intensievere samenwerking plaats wat betreft acquisitie van nieuwe bedrijven met het LIOF, ontwikkelaars en met de bestaande sectoren.

Wat heeft het gekost?

Het totale resultaat van het kernthema Economische promotie wordt hieronder weergegeven:

Programma 3:	Baten			Lasten			Saldo			Resultaat 2022	
Economie	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022		
KT Economische promotie	317	317	332	-966	-1.085	-997	-649	-768	-665	103	V

Bedragen x € 1.000

De grootste afwijkingen binnen het kernthema worden hieronder toegelicht:

Kernthema Economische promotie	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	I/S	V(oordeel)+ / N(adeel)-
Reguliere afwijkingen	Centrale verantwoording personeelsgerelateerde lasten.	15	31	I	V/V
Subtotaal reguliere afwijkingen		**15**	**31**		**47**
Corona afwijkingen	Doordat in het voorjaar minder evenementen doorgang hebben gevonden zijn er minder kosten gemaakt.		56	I	V
Subtotaal corona afwijkingen		**0**	**56**		**56**
Totaal kernthema Economische promotie		**15**	**87**		**103**

Bedragen x € 1.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

3.1.4 Programma Onderwijs

Portefeuillehouder: Jordy Clemens

Wat hebben we bereikt?

Binnen het programma onderwijs stond het creëren van gelijke kansen voor kinderen centraal. Hiervoor hebben wij een drietal actielijnen gevolgd: het stimuleren van de brede talentontwikkeling, de (taal)ondersteuning van kinderen en jongeren die dat nodig hebben en gezonde en veilige toekomstbestendige onderwijsgebouwen.
Zo hebben kinderen in de voorschoolse voorzieningen en het primair onderwijs deelgenomen aan activiteiten om (taal)achterstanden te voorkomen en in te lopen, talenten te ontwikkelen en de gezondheid te verbeteren. De ouders zijn zoveel mogelijk betrokken bij de ontwikkeling van hun kind. Voor kinderen en jongeren die extra ondersteuning nodig hadden, is jeugdhulp ingezet zo mogelijk op de (voor)school (vindplaats is werkplaats). Voor kinderen en jongeren die niet naar school gingen of het onderwijs (dreigden) te verlaten zonder startkwalificatie zijn (preventieve) maatregelen ingezet.
Wij hebben een bijdrage geleverd aan het vergroten van de kansen van jongeren en volwassenen op de arbeidsmarkt door mee te werken aan een sluitende aanpak voor kwetsbare jongeren naar arbeid en door onderwijsmogelijkheden voor (laaggeletterde) volwassenen en nieuwkomers beschikbaar te stellen. Verder zijn de huisvestingsopgaven uit onder andere de Integrale Huisvestingsplannen samen met het primair- en voortgezet onderwijs en andere betrokken partijen voorbereid en uitgevoerd.

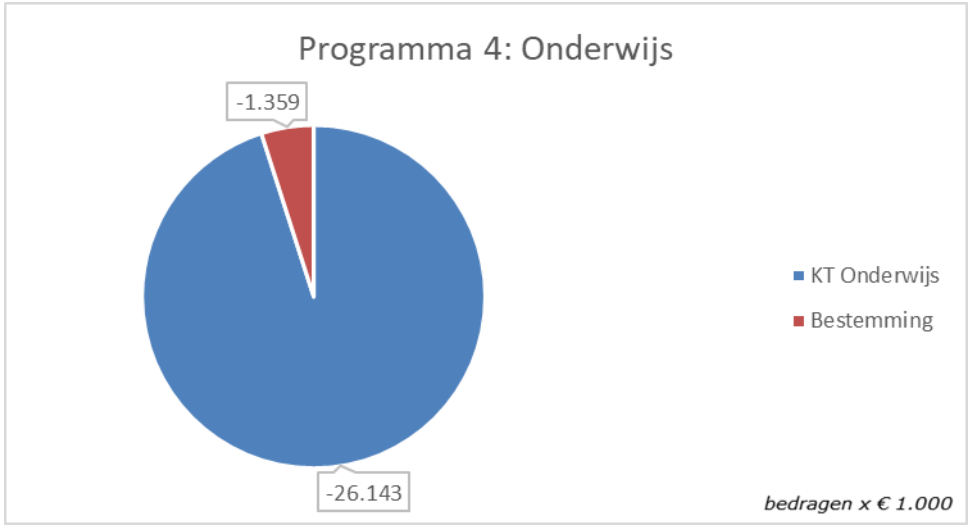
Wat heeft het programma gekost?

Het totale resultaat van het programma Onderwijs, verdeeld naar kernthema's, is hieronder opgenomen:

Programma 4:	Baten			Lasten			Saldo			Resultaat 2022	
Onderwijs	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022		
KT Onderwijs	6.630	14.646	15.146	-18.676	-25.791	-26.143	-12.046	-11.144	-10.997	147	
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**6.630**	**14.646**	**15.146**	**-18.676**	**-25.791**	**-26.143**	**-12.046**	**-11.144**	**-10.997**	**147**	
Bestemming	**996**	**1.296**	**1.296**	**-1.359**	**-1.359**	**-1.359**	**-363**	**-63**	**-63**	**0**	
Gerealiseerde resultaat	**7.626**	**15.942**	**16.442**	**-20.035**	**-27.149**	**-27.502**	**-12.409**	**-11.207**	**-11.060**	**147**	V

Bedragen x € 1.000

De lasten 2022 zijn als volgt verdeeld over de kernthema's:

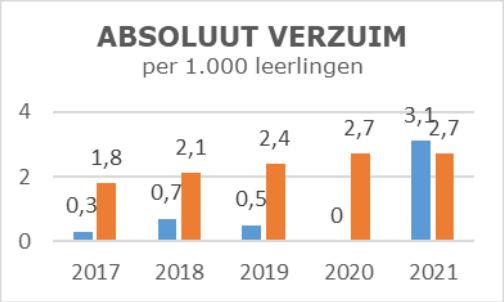

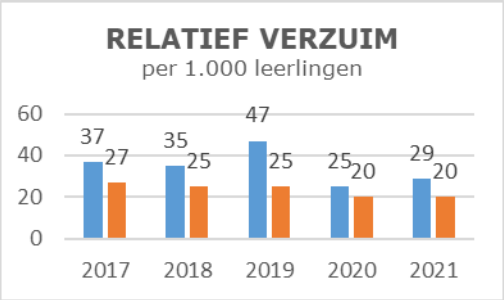
Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

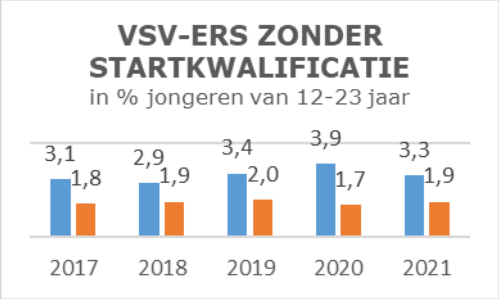
Beleidsindicatoren

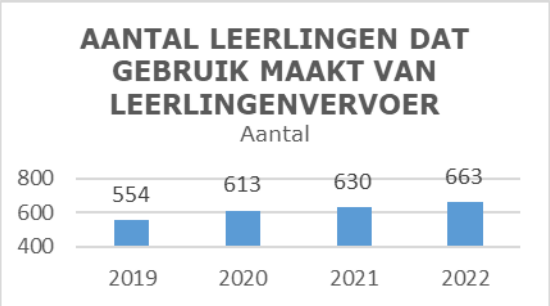
Onderwijs **Beleidsindicatoren**

NL Heerlen

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Kernthema Onderwijs

Wat hebben we gedaan, opgeleverd?

Taalstimulering en opvang jonge kinderen

- Voor- en vroegschoolse educatie (VVE)
  Om (taal)achterstanden bij jonge kinderen (2,5 tot 6 jaar) te bestrijden, werd voor- en vroegschoolse educatie ingezet in de Peuteropvang Heerlen (POVH) en op de basisscholen.
  De pilots bij POVH waarbij met kleinere groepen werd gewerkt en waarbij op een aantal locaties extra personeel werd ingezet, zijn in het verslagjaar voortgezet. De in het voorgaande jaar aangenomen kindcoach, een HBO-er met een orthopedagogische achtergrond, heeft in 2022 meer samengewerkt met JENS om de pedagogisch medewerkers te ondersteunen bij het groeiend aantal peuters dat extra zorg behoeft. Voorts werden buiten speelplekken ingericht waar het vve-programma spelenderwijs kon worden uitgevoerd.
  De deelname aan VVE op de peuteropvang was weer gratis voor de ouders van peuters met een indicatie mits het volledige 16-urige aanbod werd afgenomen. Ouders konden deelnemen aan het programma VVE Thuis. Gezonde voeding, sport en cultuur zijn thema's die in toenemende mate werden geïntegreerd in het VVE programma en waarbij ook de ouders werden betrokken.
  De preventieve logopedie werd met dezelfde aanbieder voortgezet en bleek voor meer en voor jongere peuters noodzakelijk dan in voorgaande jaren. Ook tweejarigen in de opvang werden in 2022 gescreend. Het aantal kinderen met een taalachterstand in de peuteropvang nam toe.
  Met de Jeugdgezondheidszorg zijn opnieuw afspraken gemaakt over de vroegtijdige signalering van taalachterstanden op de consultatiebureaus en het eerder wijzen van ouders op de mogelijkheden van voorschoolse educatie op de peuteropvang. Na het afsluiten van het coronatijdperk konden in 2022 ook de huisbezoeken weer worden geïntensiveerd.
  Het hele jaar moest rekening worden gehouden met personeelstekort, niet alleen op de VVE-locaties maar bijvoorbeeld ook bij doorverwijzing naar de logopedie, bleken te weinig logopedisten beschikbaar. Was dit in het voorgaande jaar en voorjaar nog vanwege corona, in de rest van 2022 was dat ook vanwege de krapte op de arbeidsmarkt.
  In 2022 was er meer aandacht voor de opleiding van vakkrachten voor de peuteropvang en werd het gesprek aangegaan met de opleidingsinstituten over het aantrekkelijk maken van het beroep en het aanbieden van een kwalitatief hoogwaardige opleiding voor pedagogisch medewerkers.
  De kwaliteitsinspecties bij peuteropvang en kinderopvang zijn helemaal volgens planning uitgevoerd, ondanks de coronamaatregelen in de periode januari tot en met mei. Waar nodig is er gehandhaafd.
- Voorleesexpress
  Er hebben 51 gezinnen meegedaan aan de voorleesexpress. Dit is onderdeel van de gezinsgerichte aanpak van SCHUNCK bibliotheek, waarbij ouders thuis leren om hun kind te stimuleren met de taalontwikkeling, bijvoorbeeld met voorlezen.
- Schakelklassen
  Op 15 basisscholen zijn schakelklassen georganiseerd. Hierin krijgen kinderen gedurende het schooljaar een extra taalaanbod.

Brede talentontwikkeling

- Rijke schooldagen
  Twee scholen hebben een rijke schooldag uitgevoerd. Beide scholen hebben in een verlengde schooldag extra tijd besteed aan basisvakken en de brede talentontwikkeling, waaronder sport- en beweging en culturele activiteiten. Kinderen op de Gezonde School van de Toekomst (GBT), een vorm van een rijke schooldag, hebben bovendien een gezond ontbijt gekregen. Een andere basisschool is gestart met de voorbereiding van een GBT. Deze projecten zijn mede gestart vanuit de landelijke Gelijke Kansen Alliantie en de Regiodeal Parkstad.
- Onderwijs en kindontwikkeling Parkstad
  De Parkstadgemeenten hebben een gedeelde regionale visie rondom de thema's onderwijs en kindontwikkeling vastgesteld. Het is doel is een gezonde en kansrijke ontwikkeling van alle kinderen en jongeren in Parkstad. Deze visie is in overleg met diverse betrokken partners,

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

waaronder het onderwijs, tot stand gekomen. De gemeenten gaan samen met partners aan de volgende opgaven werken: lerende netwerken, gezonde en veilige schoolomgevingen, rijke schooldagen, geharmoniseerd beleid en aanpak, trots en vertrouwen en impact en preventie.

- IMC Basis en JINC
  Om kinderen te laten kennismaken met een aantal beroepen en zo hun toekomstperspectief te verbreden, is op 6 basisscholen het programma van IMC Basis aangeboden en op 1 basisschool het programma bliksemstages van JINC. JINC heeft daarnaast op 2 basisscholen het programma digitale vaardigheden uitgevoerd.
- LEA 2022-2023
  Samen met het onderwijs en partners is uitvoering gegeven aan de Lokaal Educatieve Agenda 2022-2023. Deze agenda kent de volgende 6 actielijnen: taalstimulering, gezonde leefstijl, brede talentontwikkeling, ondersteuning, een plek in de buurt en maatschappij en doorgaande lijnen.

Iedereen doet mee!

- Samenwerking voorschoolse voorzieningen, scholen en jeugdhulp
  De voorschoolse voorzieningen en samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs po, vo en mbo-instellingen en de gemeente/JENS hebben afspraken gemaakt over inclusiever onderwijs, de verbinding tussen onderwijs en jeugdhulp en de inzet van kernpartners op school in de zogenaamde knooppunten. In 4 startklassen op reguliere basisscholen hebben 4-jarigen extra onderwijsondersteuning en hulp gekregen met als doel binnen een jaar uit te stromen naar een reguliere basisschool in de eigen buurt. In het speciaal onderwijs zijn doelgroep arrangementen ingezet.
- Inhalen van vertragingen vanwege coronamaatregelen
  In de peuteropvang en het primair- en voortgezet onderwijs zijn interventies ingezet om achterstanden in te halen die vanwege de coronamaatregelen in de leer- en leefwereld van kinderen en jongeren zijn ontstaan. Deze afspraken, die zijn gemaakt in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs 2021-2023 en Gelijke Kansen Alliantie 2021-2023, gaan over het versterken van de knooppunten door de inzet van extra zorgprofessionals, de versterking van (de verbinding met) sport- en cultuur en de begeleiding van leerlingen en ouders in een kwetsbare positie bij de overgang van de basisschool naar het vmbo.
- Aanpak laaggeletterdheid
  Er zijn in totaal 1200 vragen gesteld aan het Informatiepunt Digitale Overheid. Dit wordt verzorgd door SCHUNCK bibliotheek.
  Voor mensen die een uitkering hebben aangevraagd, hebben we de taalmeter ingezet. Er zijn in totaal 416 taalmeters afgenomen. Van de mensen die in Nederland zijn geboren of in Nederland op de basisschool hebben gezeten (NT1), heeft ongeveer 70% de indicatie laaggeletterd. Bij de groep met Nederlands als 2e taal is dit percentage hoger. Op basis hiervan is met de mensen een passend scholingstraject besproken.
  Daarnaast hebben we de camouflagecursussen 'Letterliefde 2.0' van het Bondgenootschap Geletterdheid Parkstad gefaciliteerd in 8 wijken in Parkstad. Hierbij wordt taal gecombineerd met geld, gezondheid, gezin, werk of een wijkgebonden thema. In Heerlen heeft dit plaatsgevonden in de wijken Molenberg en Heerlerbaan. Er zijn in 2022 in totaal 22 welzijnsmedewerkers geschoold in Herkennen laaggeletterdheid en doorverwijzen, en er hebben in totaal 23 inwoners meegedaan aan Letterliefde 2.0.Tot slot zijn er 5500 deelnemers geweest bij activiteiten van het Taalhuis van SCHUNCK bibliotheek.

Voorkomen en aanpakken thuiszitten en voortijdig schoolverlaten

Om thuiszitten en voortijdig schoolverlaten aan te pakken en te voorkomen hebben de leerplicht- en RMC-consulenten van bureau VSV (preventief) samengewerkt op en met de scholen en de (zorg)partners. De RMC-consulenten hebben circa 4000 gesprekken met jongeren gevoerd en 1400 huisbezoeken afgelegd in Parkstad. Het doel is de jongeren terug te leiden naar school en als dat niet mogelijk is door te leiden naar werk of dagbesteding.
Daarnaast hebben we, als contactgemeente, samen met de contactschool en partners het regionaal programma VSV 2020-2024 uitgevoerd. Vooruitlopend op de (in ontwikkeling zijnde) nieuwe wet van

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

"school naar werk" wordt de samenwerking met de arbeidsmarkt geïntensiveerd en worden taken en rollen verder op elkaar afgestemd. En er is in het kader van de nieuwe wet inburgering extra aandacht vanuit RMC voor de afstemming tussen de inburgeringsconsulenten en de consulenten nieuwkomers.

Opleiden voor de arbeidsmarkt

- Volwassenenonderwijs
  Heerlen is contactgemeente voor Zuid-Limburg voor het volwassenenonderwijs. Van het formele aanbod volwassenenonderwijs (taal, rekenen en digivaardigheden) hebben 136 Heerlenaren een scholingstraject gevolgd. Daarnaast zijn laagdrempelige scholingstrajecten in een niet-schoolse omgeving aangeboden.
- Duaal traject statushouders bij Werk voor Heerlen
  In 2022 hebben de 2e en 3e lichting deelnemers van het duale traject bij Werk voor Heerlen hun traject afgerond. Er zijn in totaal 34 deelnemers in het traject geweest. Hiervan zijn er 22 geheel en 4 parttime uit de uitkering. Alle deelnemers hebben het inburgeringstraject afgerond en een MBO praktijkverklaring gehaald in het kader van praktijkleren.

Onderwijshuisvesting

- Het traject om te komen tot herijking van het "Integraal Huisvestingsplan Primair Onderwijs" is opgestart in overleg met de schoolbesturen en kindpartners.
- Een onderzoek naar de functionaliteit en capaciteit van de binnensportaccommodaties is opgestart.
- De nieuwbouw van de brede maatschappelijke voorziening Heerlerbaan (school de Windwijzer, obs de Tovercirkel, Peuteropvang, Humankind, Bibliotheek, Huisartsenpost en jongerencentrum) is in uitvoering. De sloop van de bestaande schoolaccommodatie is afgerond en het grondwerk/fundering voor de nieuwe BMV is gestart.
- De renovatie van 4 basisscholen inclusief groen schoolplein (de Horizon, St. Martinus, Mijn Spoor en Gerardus Majella) is deels afgerond.
- De nieuwbouw van het Kindcentrum Passart (basisschool St. Paulus en gemeenschapshuis 't Lauriertje) is opgeleverd. De realisatie van de buitenruimte/openbare ruimte rondom het Kindcentrum is in uitvoering en er zijn plannen in voorbereiding om het speelplein te vergroenen waarvoor bomen van de Promenade II zullen worden ingezet.
- De nieuwbouw van het Kindcentrum Bekkerveld (basisschool Tarcisius, SO/VSO school Catharina, Peuteropvang Heerlen, Humankind en het schoolbestuur INNOVO) is opgeleverd. De voorzieningen in de openbare ruimte ter borging van de verkeersveiligheid en het zo veel als mogelijk voorkomen van overlast voor de buurtbewoners, zijn middels voorlopige verkeersmaatregelen aangebracht. Afhankelijk van de ervaringen met deze tijdelijke maatregelen zullen deze al dan niet definitief worden ingericht. Hierover is intensief overleg met de buurtbewoners en de school.
- De interne verbouwing en uitbreiding van obs de Tovercirkel aan de Benzenraderweg is in uitvoering. Het verkeerscirculatieplan is in overleg met de school en buurtbewoners vastgesteld. De plannen voor een groen schoolplein en Tiny Forest zijn in uitwerking.
- De tijdelijke oplossing voor het ruimtegebrek van de Broederschool en de peuterspeelzaal (BMV Molenberg) is gevonden door het opknappen van bestaande units in de nabijheid en deze zijn in gebruik genomen. De structurele oplossing zal worden opgenomen in het IHP/PO.
- De ruimtevraag van de Taalschool de Werelddelen is opgelost door het schoolgebouw aan de Celsusstraat (voormalige dislocatie Tarcisiusschool) in gebruik te nemen als dislocatie voor deze school. Noodzakelijke aanpassingen van dit schoolgebouw zijn in beeld gebracht.
- Het ruimtetekort van de speciale school voor basisonderwijs de Griffel is opgelost middels het beschikbaar stellen van het leegstaande "tussengebouw" van het Herlecollege. Dit gebouwdeel is middels een interne verbouwing geschikt gemaakt voor het onderwijs aan de leerlingen van de sbo de Griffel.
- De invulling van de ruimtevraag van de Vrijeschool Helianthus aan de Cl. Meulemanstraat (dislocatie) is in onderzoek.
- De vraag voor extra onderwijsruimte van de Mgr. Hanssenschool, obs de Droomboom, El Wahda school en de SO/VSO school de Buitenhof is opgepakt.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

- Het traject om te komen tot verduurzaming van het Bernardinuscollege is opgestart.
- Het tekort aan capaciteit van het Sintermeertencollege is in onderzoek/voorbereiding. Voor de realisatie van deze uitbreiding zal een omgevingsvergunning aangevraagd dienen te worden.
- Het bieden van extra onderwijsruimte aan anderstalige leerlingen (450 ll.) is in onderzoek.
- Het vergroenen van schoolpleinen conform het coalitieakkoord is in voorbereiding en deels in de realisatiefase. Hierbij zal worden gestart met 10 schoolpleinen.
- De verkeersproblematiek/veiligheid rondom diverse scholen is in samenspraak met het cluster verkeer opgepakt.
- De vraag om extra ruimte voor de school, kindpartners, buurtstichting en zorgpartijen in de brede school de Vlieger te Hoensbroek is in onderzoek.
- De nieuwbouw van het St. Janscollege zit in de laatste fase van realisatie.
- De tijdelijke huisvesting van de Vrijeschool Parkstad in het gehuurde voormalige Arcuspand aan de Drieschstraat is beëindigd. Deze school is tijdelijk ondergebracht in het schoolgebouw van het Grotiuscollege aan de Akerstraat, ter voorbereiding op de gezamenlijke huisvesting van beide scholen (onder één dak) op een nieuwe locatie in het centrum. Het traject om te komen tot vervangende huisvesting van deze scholen in het centrum is opgestart.
- Het traject om te komen tot vervangende huisvesting van het Herlecollege, op een locatie in het centrum, is opgestart.
- Invulling toekomstige huisvesting Techniekcollege Parkstad (Vakmanschapsroute VMBO/MBO) aan de Schandelermolenweg is in onderzoek en overleg vindt plaats met de drie betrokken besturen SVOPL/LVO/VISTA.

Wat heeft het gekost?

Het totale resultaat van het kernthema Onderwijs wordt hieronder weergegeven:

Programma 4:	Baten			Lasten			Saldo			Resultaat 2022	
Onderwijs	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022		
KT Onderwijs	6.630	14.646	15.146	-18.676	-25.791	-26.143	-12.046	-11.144	-10.997	147	V

Bedragen x € 1.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

De grootste afwijkingen binnen het kernthema worden hieronder toegelicht:

Kernthema Onderwijs	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	I/S	V(oordeel)+ / N(adeel)-
Reguliere afwijkingen	Het schoolzwemmen heeft in 2022 lange tijd stilgelegen vanwege corona en de sluiting van zwembad Hoensbroek en het niet kunnen vinden van een passende oplossing. Voorstel om de gelden mee over te nemen naar 2023.		144	I	V
	De specifieke doeluitkering Onderwijsachterstanden is eind 2022 geïndexeerd.	286	-250	I	V/N
	Huurinkomsten kindcentrum Bekkerveld staan begroot op een ander kernthema.	-172		I	N
	De provinciale en rijksmiddelen van het programma voortijdig schoolverlaten waren in 2022 iets lager dan begroot.	-69		I	N
	Doorschuiven van regionale en provinciale gelden m.b.t. het regionale programma voortijdig schoolverlaten.		145	I	V
	Restant regiogelden ten behoeve van volwasseneducatie. Voorstel om deze gelden door te schuiven naar 2023.		122	I	V
	De kosten m.b.t. onderwijs naar de binnenstad verlopen via een ander kernthema.		62	I	V
	Minder inhuur t.b.v. administratieve ondersteuning onderwijshuisvesting.		66	I	V
	Besparing op tijdelijke huisvestingkosten door school tijdens verbouwing niet elders onder te brengen.		67	I	V
	Binnen het leerlingenvervoer hebben we te maken met een toename van het aantal aanvragen en maatwerk. We werken geleidelijk toe naar het vergroten van de zelfredzaam- en zelfstandigheid, wat een verschuiving in het type voorziening teweeg brengt. Met name op het gebied van maatwerk zien we een forse toename. Conform beleid blijven we zelfredzaamheid- en zelfstandigheid centraal stellen.	501	-687	I	N
	Centrale verantwoording personeelsgerelateerde lasten.		7	I	V
	Diverse afwijkingen.	-46	-28	I	N/N
Subtotaal reguliere afwijkingen		**500**	**-353**		**147**
Corona afwijkingen	N.v.t.				
Subtotaal corona afwijkingen		**0**	**0**		**0**
Totaal kernthema Onderwijs		**500**	**-353**		**147**

Bedragen x € 1.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

3.1.5 Programma Sport, Cultuur en Recreatie

Portefeuillehouders: Martin de Beer, Jordy Clemens, Marco Peters

Wat hebben we bereikt?

Cultuur

Cultuur en kunst zijn onmisbaar voor Heerlen. Heerlen is een cultureel brandpunt waar nieuwe horizonten worden ontdekt, waar ruimte is voor experiment en waar cultuur en erfgoed bijdragen aan levendigheid, gemeenschapszin en saamhorigheid. Daar hebben we ons opnieuw voor ingezet in 2022.

Samen met onze culturele partners realiseerden we een breed en toegankelijk aanbod. En we zorgden voor een stevige verankering hiervan in ons primair onderwijs. Talenten gaven we kans om te experimenteren en de stad ademde creativiteit en speelsheid. Als centrumstad namen wij de verantwoordelijkheid voor een sterke culturele infrastructuur voor Heerlen en de directe regio. We waren opnieuw een brandpunt op het gebied van podiumkunsten en de urban sector.

Festivals creëerden een prettige sfeer. Een volledig ecosysteem van amateurkunsten tot professionele kunsten, van cultuurbeleving tot cultuurbeoefening, van carnaval via musea tot urban arts. We lieten het hoogste niveau zien, werkten voort aan ambitieuze projecten, bleven alert op kansen en zochten de samenwerking op in de regio om een zo compleet mogelijk en kwalitatief hoogwaardig aanbod te creëren voor inwoners en bezoekers.

Cultureel erfgoed

Het materieel en immaterieel erfgoed vertelt het verhaal van Heerlen. Een uniek verhaal dat verschillende historische perioden doorkruist. Het zichtbaar en beleefbaar maken van het verhaal van Heerlen draagt bij aan de identiteit en aantrekkingskracht van de stad. Via diverse projecten maakten we ook in 2022 stukjes van dit verhaal beter zichtbaar. Daarnaast bouwden we verder aan projecten die dit verhaal de komende jaren nog verdiepen, verbreden en in de etalage zetten. Ook beheer en behoud van het (archeologisch) erfgoed is van groot belang. Erfgoed- en archeologische belangen maakten in 2022 structureel en formeel onderdeel uit van het planologische besluitvormingsproces.

Sport

We hebben sportverenigingen ondersteund door de inzet van een verenigingsondersteuner en specifieke subsidies voor sportmateriaal, vrijwilligers en energieproblematiek. Via stimuleringsprogramma's als Heel Heerlen Beweegt, IKS Parkstad en schoolzwemmen hebben we veel inwoners gemotiveerd om meer te bewegen en sporten. In 2022 heeft er weer een aantal mooie sportevenementen kunnen plaatsvinden en hebben we flinke stappen gezet in het renovatieproces van zwembad Hoensbroek om te komen tot een toekomstbestendig en duurzaam zwembad.

Groen

Wij hebben gestreefd naar een zo optimaal mogelijk woon-, werk- en leefklimaat en hebben de duurzaamheid bevorderd door onder andere in te zetten op versterking van het groen in de stad.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

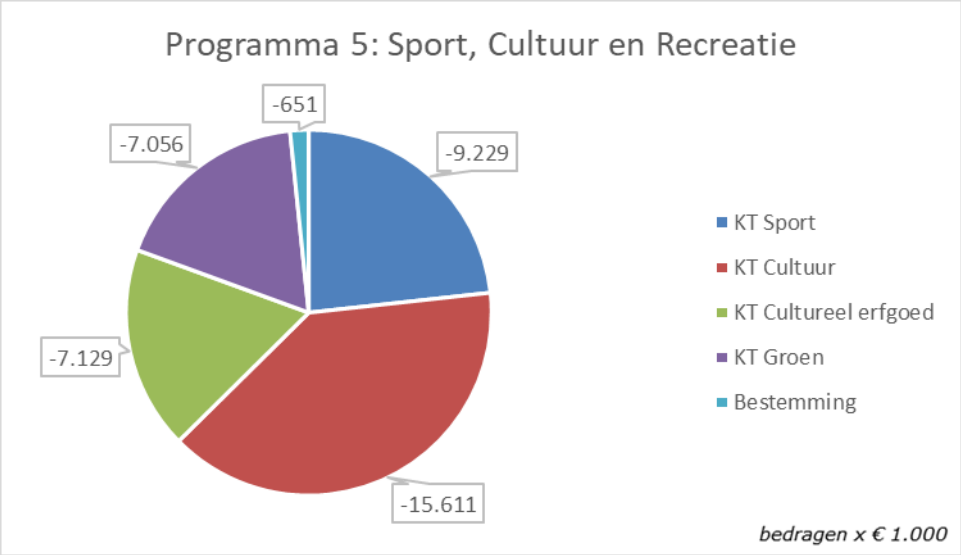
Wat heeft het programma gekost?

Het totale resultaat van het programma Sport, Cultuur en Recreatie, verdeeld naar kernthema's, is hieronder opgenomen:

Programma 5:	Baten			Lasten			Saldo			Resultaat 2022	
Sport, Cultuur en Recreatie	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022		
KT Sport	2.073	3.219	3.660	-6.061	-7.704	-9.229	-3.988	-4.485	-5.570	-1.085	
KT Cultuur	693	944	1.640	-14.356	-14.845	-15.611	-13.663	-13.900	-13.971	-71	
KT Cultureel erfgoed	1.242	1.302	1.018	-6.436	-7.084	-7.129	-5.194	-5.782	-6.110	-328	
KT Groen	36	36	52	-6.909	-7.066	-7.056	-6.874	-7.030	-7.004	26	
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**4.043**	**5.501**	**6.370**	**-33.763**	**-36.698**	**-39.025**	**-29.720**	**-31.197**	**-32.655**	**-1.458**	
Bestemming	**73**	**524**	**414**	**-499**	**-499**	**-651**	**-427**	**25**	**-238**	**-262**	
Gerealiseerde resultaat	**4.116**	**6.025**	**6.784**	**-34.262**	**-37.198**	**-39.676**	**-30.146**	**-31.173**	**-32.893**	**-1.720**	**N**

Bedragen x € 1.000

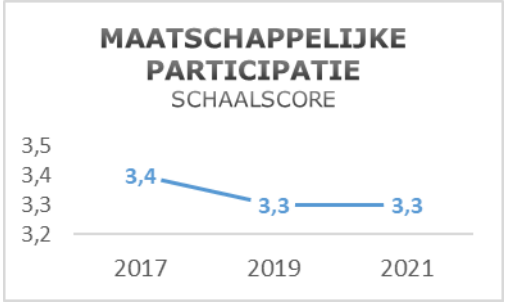
De lasten 2022 zijn als volgt verdeeld over de kernthema's:

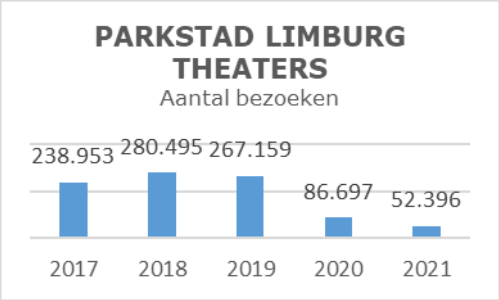
Beleidsindicatoren

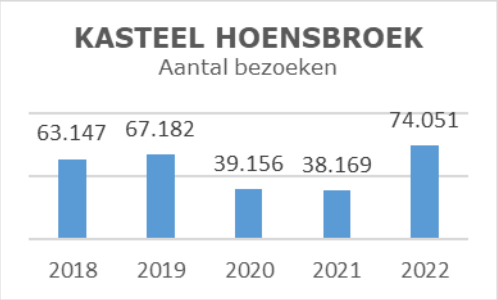
Sport, Cultuur en Recreatie **Beleidsindicatoren**

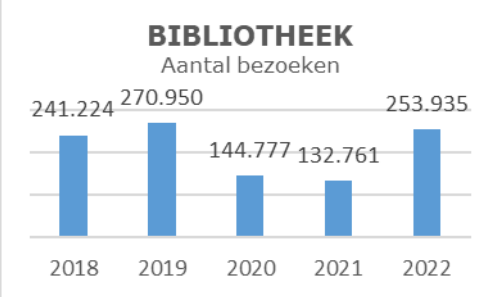

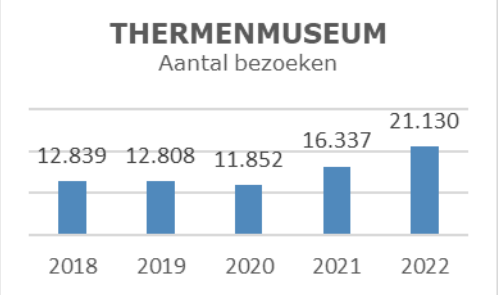

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

De grootste afwijkingen binnen het kernthema bestemming worden hieronder toegelicht:

Kernthema Bestemming	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	I/S	V(oordeel)+ / N(adeel)-
Reguliere afwijkingen	Het exploitatie saldo van de kostenplaats monumenten toevoegen aan de reserve.		-152	I	N
	Project Lange Jan, Lange Lies.	-76		I	N
	Diverse afwijkingen.	-34		I	N
Subtotaal reguliere afwijkingen		**-110**	**-152**		**-262**
Corona afwijkingen	N.v.t.				
Subtotaal corona afwijkingen		**0**	**0**		**0**
Totaal kernthema Bestemming		**-110**	**-152**		**-262**

Bedragen x € 1.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Kernthema Sport

Wat hebben we gedaan, opgeleverd?

Het jaar 2022 stond ook voor de sportsector in het teken van herstel na de coronacrisis. Al snel werden, met name (buiten)sportverenigingen met eigen gebouwen, geconfronteerd met exceptionele stijgingen van energieprijzen. We hebben daarop geanticipeerd door sportverenigingen financieel te steunen en voorbereidingen te treffen op verdere verduurzaming van veldverlichting. Ook zijn clubs geholpen bij het in kaart brengen van mogelijkheden tot verduurzaming van clubgebouwen.

Wat heeft het gekost?

Het totale resultaat van het kernthema Sport wordt hieronder weergegeven:

Programma 5:	Baten			Lasten			Saldo			Resultaat 2022	
Sport, Cultuur en Recreatie	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022		
KT Sport	2.073	3.219	3.660	-6.061	-7.704	-9.229	-3.988	-4.485	-5.570	-1.085	N

Bedragen x € 1.000

De grootste afwijkingen binnen het kernthema worden hieronder toegelicht:

Kernthema Sport	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	I/S	V(oordeel)+ / N(adeel)-
Reguliere afwijkingen	Nieuwe BMV's nog niet in begroting in baten en lasten.	492	-492	S	V/N
	Gestegen schoonmaakkosten voor gymzalen en sporthallen.		-129	S	N
	Hogere inhuurkosten binnensport vanwege hoger ziekteverzuim.		-286	I	N
	Minder rijksinkomsten voor BTW compensatie Sport.		-100	I	N
	Hogere energiekosten voor binnensportaccomodaties en BMV's.		-402	I	N
	Centrale verantwoording personeelsgerelateerde lasten.		60	I	V
	Diverse afwijkingen.	-52	-113	I	N/N
Subtotaal reguliere afwijkingen		**440**	**-1.461**		**-1.021**
Corona afwijkingen	Coronasteun aan de amateursport verenigingen inzake werving vrijwilligers en aanschaf nieuwe materialen		-64	I	N
Subtotaal corona afwijkingen		**0**	**-64**		**-64**
Totaal kernthema Sport		**440**	**-1.525**		**-1.085**

Bedragen x € 1.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Kernthema Cultuur

Wat hebben we gedaan, opgeleverd?

Cultuur overal en dichtbij

In 2022 zetten we stevig in op de verankering van cultuur in het primair onderwijs. In samenwerking met de culturele instellingen zorgden we dat Heerlense basisschoolleerlingen kennis konden maken met allerlei culturele disciplines in onze stad. Dit gebeurde met name via het programma Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK), gratis busvervoer, de subsidieregeling Cultuureducatie met Kwaliteit in het primair onderwijs Heerlen en door de toegang tot onze historische musea gratis te maken voor scholieren.

Verenigingen zorgen voor ontmoeting en verbinding en verrijken het leven van velen. Daarom ondersteunden we amateurkunsten op verschillende manieren. Amateurkunstenverenigingen ontvingen dezelfde verhoogde waarderingssubsidies als in 2021. En we bereidden de herijking voor van de beleidsregel subsidiëring amateurkunsten. Het Cultuurhuis vormt hét platform voor amateurkunsten, een podium en werkplaats voor nieuw talent. Een cultuurmakelaar én een verenigingsondersteuner werden aangesteld om verbindingen te leggen en vraagstukken van verenigingen te kunnen aanpakken. We stimuleerden de grote carnavalsactiviteiten in het centrum, Hoensbroek en Heerlerheide en de zichtbaarheid van de grote optochten.

Bakermat voor creativiteit

Via het ondersteunen van de (co-)producties van Cultura Nova en Via Zuid, talentontwikkelingsprojecten van Parkstad Popstad, Stichting Street Art en Cinesud stimuleerden we talentontwikkeling en het productieklimaat en konden jonge makers op de diverse podia en festivals vlieguren maken.

OUTPOET is als broedplaats voor jongeren in het subsidiebestel omarmd. We zijn gestart met het inventariseren van behoefte aan ateliers- en woon/ werkplekken voor de creatieve sector. Deze inventarisatie is een opmaat naar de ambitie om (jonge) makers te huisvesten in Heerlen, bij voorkeur in het Centrum.

Heerlen kent toonaangevende culturele festivals en een aansprekende podiumkunsten-programmering. Deze evenementen hebben een grote aantrekkingskracht. Die levendigheid gaven we ook afgelopen jaar een impuls door talrijke grote en kleinere evenementen te ondersteunen en mee mogelijk te maken. Met onder meer Cultura Nova, The Notorious IBE, schrit_tmacher en Parkstad Limburg Theaters kent Heerlen instellingen van nationaal belang.

Heerlen heeft een imposante collectie muurschilderingen en diverse Street Art interventies in het centrum gerealiseerd, van de hand van lokale en internationale kunstenaars. Dit bracht kleur in Heerlen en droeg bij aan de levendigheid van het centrum en de positionering als Heerlen Street Art stad. Via een digitale kaart worden bestaande en verdwenen muurschilderingen zichtbaar gemaakt en breed gecommuniceerd. Daarnaast werkten we aan de voorbereidingen voor een vernieuwing van ons street art beleid.

Onder de noemer de Stad als Speeltuin installeerden we interactieve elementen/installaties die zowel kinderen als volwassenen in beweging zetten en verwonderen. Zo werd in 2022 een levensgroot schaakspel gecreëerd op Promenade II. Op de Bongerd werden Floorals aangebracht die het verleden van de stad verbeelden. En op meerdere plaatsen werden zwerfbiebs geplaatst, om maar enkele gerealiseerde interventies te noemen. En er staan er nog meer op de planning. Deze kleine ingrepen maken de stad speelser, geven bewoners en bezoekers een gevoel van vrolijkheid en vergroten de levendigheid in het centrum.
Inmiddels werd de tweede stadsmaakweek Heerlen voor bewoners van Parkstad georganiseerd, en bijna alle evenementen hebben na corona weer plaats kunnen vinden, met als afsluiter Wintertijd. Kortom Heerlen bruist!

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Stevige basis
We koesterden de reeds aanwezige culturele infrastructuur in de stad en bleven in gesprek met de organisaties om het kwaliteitsniveau op peil te houden.

Mecanoo architecten maakte een ontwerp voor een themacentrum voor Beeld, Geluid en Presentatie in de Royal. Met de deconstructie van de bouwkundig niet meer veilige bioscopen Maxim/ Rivoli is de eerste fase van de herontwikkeling gestart. De waardevolle gevelelementen worden opgeslagen zodat die straks in het vernieuwde complex teug kunnen keren. Bovendien zorgen we voor restauratie van de monumentale Royal-bioscoop.

In maart 2022 opende Poppodium de Nieuwe Nor de deur van de nieuwe zaal. Met het toevoegen van een grote zaal aan de Nieuw Nor is de keten van Popmuziek rond. Heerlen is een volwaardig poppodium rijker en kan nu een breed publiek van muziekliefhebbers bereiken.

Parkstad Limburg Theaters (PLT) vormt het artistieke kloppend hart van de podiumkunsten met twee prachtige locaties: Theater Heerlen en Theater Kerkrade. PLT biedt een gevarieerd programma, bestaande uit regionaal talent en internationale top acts. We onderzochten samen de mogelijkheden voor een samenwerking met het Toon Hermanstheater in Sittard-Geleen.

Met SCHUNCK hebben we in Heerlen een multidisciplinaire culturele instelling. SCHUNCK herbergt een gecertificeerd museum voor hedendaagse beeldende kunst, een muziek- en dansschool, bibliotheek met vier vestigingen en een instituut voor architectuur. De bouw is gestart van het Kijkdepot en de Wintertuin van SCHUNCK. Met de tentoonstelling Keith Haring bereikte SCHUNCK in 2022 een breed publiek.

Wat heeft het gekost?

Het totale resultaat van het kernthema Cultuur wordt hieronder weergegeven:

Programma 5:	Baten			Lasten			Saldo			Resultaat 2022	
Sport, Cultuur en Recreatie	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022		
KT Cultuur	693	944	1.640	-14.356	-14.845	-15.611	-13.663	-13.900	-13.971	-71	N

Bedragen x € 1.000

De grootste afwijkingen binnen het kernthema worden hieronder toegelicht:

Kernthema Cultuur	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	I/S	V(oordeel)+ / N(adeel)-
Reguliere afwijkingen	Hogere opbrengsten horeca, goederen en tickets Kasteel Hoensbroek.	390		I	V
	Hogere advertentiekosten Kasteel Hoensbroek.		-43	I	N
	Hogere inkopen horeca Kasteel Hoensbroek.		-42	I	N
	Meer uitzendkrachten Kasteel Hoensbroek.		-47	I	N
	Het behalen van diverse prijzen, Museumprijs 2021 en het Allermooiste Kasteel van Nederland, leiden tot extra investeringen in de uitrusting van het kasteel en de beleving van de bezoeker.		-370	I	N
	Specifieke uitkering impuls jongerencultuur, we hebben meer gerealiseerd in 2022 en daardoor het bedrag van het Rijk (niet begroot) reeds ontvangen.	310		I	V
	Diverse afwijkingen.	-5	64	I	N/V
Subtotaal reguliere afwijkingen		**695**	**-438**		**257**
Corona afwijkingen	Coronasteun t.b.v. diverse culturele evenementen.		-83	I	N
	Coronasteun t.b.v. cultuur amateurkunstverenigingen.		-113	I	N
	Hogere bouwkosten Poppodium Nieuwe Nor als gevolgd van corona.		-132	I	N
Subtotaal corona afwijkingen		**0**	**-328**		**-328**
Totaal kernthema Cultuur		**695**	**-766**		**-71**

Bedragen x € 1.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Kernthema Cultureel erfgoed

Wat hebben we gedaan, opgeleverd?

Binnen het thema cultureel erfgoed ligt, naast het beheer en behoud van ons erfgoed, de nadruk op het zichtbaar en beleefbaar maken ervan. Via grote en kleinere projecten wordt het verhaal van onze stad in de schijnwerpers geplaatst. Zo maakte het project Heerlen Ondergronds op een creatieve wijze cultuurhistorische resten zichtbaar die voor de meeste Heerlenaren nog onbekend waren. Denk bijvoorbeeld aan schuilkelders uit de Koude Oorlog.

In het voorjaar van 2022 werd het Mijnmuseum succesvol geopend. In het museum wordt het complete verhaal verteld van de mijnhistorie in Nederland, zowel het ondergrondse als het bovengrondse verhaal en het verhaal van de oostelijke en de westelijke mijnstreek. Ook buiten de muren van het museum ontdek je Heerlen in de mijntijd. Heerlen was hét centrum van de Mijnstreek in de mijntijd. Dat kan je nog zien, voelen en horen wanneer je de fietsroute van Visit Zuid-Limburg fietst of de Pungelroute wandelt, die in 2022 gelanceerd werden.

Het Romeinse badhuis de Thermen is een archeologisch rijksmonument, een topstuk van nationale betekenis. Daar zijn we terecht trots op. Er zijn veel stappen gezet in de voorbereidingen voor een nieuw Romeins Museum. Onder leiding van architectenbureau Kraaijvanger Architects en TomDavid architecten is een ontwerp gemaakt en de voorbereidingen voor de realisatie werden getroffen. Tegelijkertijd is sterk ingezet op een lobby om de nodige additionele financiering te vinden. De plannen van Heerlen trokken zelfs de aandacht van de president van de republiek Italië, Sergio Mattarella, die eind 2022 een bezoek bracht. Om de uitgesproken groeiambitie van het nieuwe museum te realiseren is een passende museumorganisatie noodzakelijk. Ook aan die organisatieontwikkeling is gebouwd en een mogelijke verzelfstandiging wordt voorbereid.

De afgelopen periode vielen onze erfgoedmusea uitgebreid in de prijzen. Het Thermenmuseum mocht de Oikos publieksprijs in ontvangst nemen. Het Nederlands Mijnmuseum werd enkele maanden na de opening al genomineerd voor het ANWB leukste uitje van Limburg 2023. Kasteel Hoensbroek was de winnaar van de VriendenLoterij Museumprijs 2021, binnen het thema ‘digitaal verhaal’. En het mag zich daarnaast vanaf 2022 met trots het ‘Allermooiste Kasteel van Nederland’ noemen! Ook een grote groep kinderen nam Kasteel Hoensbroek uitgebreid onder de loep. Zij waardeerden Kasteel Hoensbroek met een rapportcijfer van 9,57! Dat betekent dat Kasteel Hoensbroek zich in 2023 een Kidsproof museum mag noemen, zelfs het beste Kidsproof museum van Nederland!

Ook het verhaal van het middeleeuws Landsfort Herle willen we beter zichtbaar en beleefbaar maken in het centrum. In het kader daarvan werd gewerkt aan plannen voor de Schelmentoren en omgeving.

Gebouwen en plekken van hoge cultuurhistorische waarde voor stad en regio verdienen extra bescherming middels een gemeentelijke monumentenstatus. In 2022 werd een vervolg gemaakt met het in kaart brengen en aanwijzen van deze plekken en gebouwen en er werd een subsidieregeling voor gemeentelijke monumenten uitgewerkt. Daarnaast is het proces opgestart om te komen tot een inventarisatie van ons funerair erfgoed.

Gezien de aanstaande inwerkingtreding van de Omgevingswet werkt Heerlen aan een Omgevingsvisie. Ook erfgoed haakt hierbij aan. In dat kader is er o.a. gestart met de aanpassing van de Erfgoedverordening.

In het kader van ruimtelijke ontwikkelingen zijn, conform het gemeentelijke archeologiebeleid, in 2022 verschillende archeologische onderzoeken uitgevoerd. Niet alleen bij ruimtelijke ontwikkelingen, maar ook met als doel ons archeologisch erfgoed te beschermen en te behouden is de Romeinse kelder op de hoek van de Coriovallumstraat en de Kruisstraat (kelder van Aquina) archeologisch onderzocht. Vervolgens is het Romeinse muurwerk geconsolideerd. In 2022 zijn de resultaten van het

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

archeologisch onderzoek ter hoogte van De Nieuwe Nor gerapporteerd. Dit onderzoek levert een wezenlijke bijdrage aan de bewoningsgeschiedenis van de voormalige vesting Herle. Daarnaast is in 2022 begonnen met het inventariseren van de talrijke archeologische vondsten en resten die in het verleden zijn gevonden in Heerlen-centrum. Doel van dit onderzoek is het opstellen van een gespecifieerde archeologische verwachtingskaart voor Heerlen-Centrum. Deze kaart zal worden omgezet in een beleidskaart.

Wat heeft het gekost?

Het totale resultaat van het kernthema Cultureel erfgoed wordt hieronder weergegeven:

Programma 5:	Baten			Lasten			Saldo			Resultaat 2022	
Sport, Cultuur en Recreatie	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022		
KT Cultureel erfgoed	1.242	1.302	1.018	-6.436	-7.084	-7.129	-5.194	-5.782	-6.110	-328	N

Bedragen x € 1.000

De grootste afwijkingen binnen het kernthema worden hieronder toegelicht:

Kernthema Cultureel erfgoed	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	I/S	V(oordeel)+ / N(adeel)-
Reguliere afwijkingen	Hogere bijdragen Parkstad Gemeenten t.b.v. Ondersteuning Regio Archeoloog.	30	30	I	V/V
	Doorgeschoven uitgaven m.b.t. Lange Jan, Lange Lies.		54	I	V
	Bijdrage Parkstad Limburg t.b.v. Via Belgica.	45	45	I	V
	Nadeel door niet gerealiseerde inkomsten Kasteel Hoensbroek.	-151		I	N
	Later ingaan huurinkomsten Christus Koningkerk.	-210		I	N
	Hogere energiekosten.		-134	I	N
	Centrale verantwoording personeelsgerelateerde lasten.		87	I	N
	Diverse afwijkingen.	3	-26	I	V/N
Subtotaal reguliere afwijkingen		**-283**	**55**		**-228**
Corona afwijkingen	Erfgoed op verantwoorde (coronaproof) wijze zichtbaar maken middels projecten van de regio Archeoloog en het Nederlands Mijnmuseum.		-100	I	N
Subtotaal corona afwijkingen		**0**	**-100**		**-100**
Totaal kernthema Cultureel erfgoed		**-283**	**-45**		**-328**

Bedragen x € 1.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Kernthema Groen

Wat hebben we gedaan, opgeleverd?

Een groene omgeving heeft veel voordelen. Het heeft een positief effect op de gezondheid van mensen en draagt bij aan de leefbaarheid van een wijk. Bedrijven vestigen zich graag in een groene omgeving en onroerend goed is gewilder, waardoor de economische groei wordt versterkt. Daarom vergroenen we de stad zowel kwantitatief als ook kwalitatief.
Om hiervoor de juiste maatregelen te nemen willen we meer inzicht krijgen in ons groen. In 2022 is een hitteanalyse gemaakt van Heerlen. Dit als onderdeel van het actieplan hittebestendige stad. De uitkomsten maken inzichtelijk waar extra vergroening noodzakelijk is. Na gereedkomen van de analyse stellen we buurtvergroeningsplannen op.
Om ook de waarde van ons groen voor biodiversiteit in kaart te brengen is in 2022 gestart met het opstellen van een natuurwaardenkaart met hieraan gekoppeld een kansenkaart. Dit vormt de basis van nog op te stellen biodiversiteitsbeleid. Met de provincie Limburg, als bevoegd gezag, zijn we het gesprek aangegaan over een soortenmanagementplan. Hieruit bleek dat provinciaal beleid en subsidiëring voor deze plannen nog in de maak is. Daarom starten we pas in 2023 met het opstellen van een soortenmanagementplan, een traject dat zeker twee jaar duurt.
Naast analyse en planvorming zijn ook diverse vergroeningsprojecten uitgevoerd. Zo zijn in 2022, verspreid over negen projecten, ruim 7000 bomen en struiken geplant voor elke geboorte en sterfgeval binnen de coalitieperiode. Een van de projecten betrof de aanleg van een herdenkingsbos op de voormalige sportvelden van Meezenbroek. Hier konden inwoners een boom adopteren als herinnering aan een bijzonder persoon of moment in hun leven. Dankzij operatie Steenbreek zijn in 2022 bijna 130 tuinen onthard en voorzien van een biodiverse beplanting.
Belangrijk uitgangspunt is het kwalitatief op orde houden van onze groene buitenruimte. Daar waar het onderhoudsbeeld op veel fronten voldoet aan de gestelde beeldkwaliteit zien we dat er in de zomerperiode veel ongewenste kruiden groeien die zorgen voor een rommelig beeld. We hebben afspraken gemaakt met onze onderhoud partners om in deze groeipieken extra menskracht in te zetten.

Wat heeft het gekost?

Het totale resultaat van het kernthema Groen wordt hieronder weergegeven:

Programma 5:	Baten			Lasten			Saldo			Resultaat 2022	
Sport, Cultuur en Recreatie	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022		
KT Groen	36	36	52	-6.909	-7.066	-7.056	-6.874	-7.030	-7.004	26	V

Bedragen x € 1.000

De grootste afwijkingen binnen het kernthema worden hieronder toegelicht:

Kernthema Groen	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	I/S	V(oordeel)+ / N(adeel)-
Reguliere afwijkingen	Centrale verantwoording personeelsgerelateerde lasten.		75	I	V
	Diverse afwijkingen.	16	25	I	V/V
Subtotaal reguliere afwijkingen		**16**	**100**		**116**
Corona afwijkingen	Speeltuinen: Tegemoetkoming aan speeltuinen die veel last hebben gehad van de coronacrisis.		-90	I	N
Subtotaal corona afwijkingen		**0**	**-90**		**-90**
Totaal kernthema Groen		**16**	**10**		**26**

Bedragen x € 1.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

3.1.6 Programma Sociaal Domein

Portefeuillehouders: Peter van Zutphen, Martin de Beer, Roel Wever, Marco Peters

Wat hebben we bereikt?
Na de eerste weken van 2022 nog te maken hebben gehad met corona(maatregelen), leek het in eerste instantie een iets rustiger jaar te worden. Dit beeld moest echter snel worden bijgesteld, een paar dagen na het aflopen van de eerder genoemde maatregelen viel Rusland Oekraïne binnen.
De toch al hoge energieprijzen stegen gedurende het jaar tot grote hoogten en een nieuwe crisis was ontstaan: de energiecrisis. Omdat Heerlen een grote groep inwoners heeft die financieel kwetsbaar zijn, gecombineerd met huisvesting in weinig duurzame woningen, trof deze nieuwe crisis een grote groep van onze inwoners. Echter ook het lokale MKB en ons maatschappelijk en verengingsleven werden geconfronteerd met hoge energierekeningen. Afgelopen najaar hebben wij dan ook een hele reeks aan maatregelen ontwikkeld om degenen die het hardst zijn getroffen tegemoet te treden en (deels) te compenseren. Deze maatregelen zijn samengevat in de Energiematrix; voor wat betreft het inkomensondersteunende deel wordt verderop in dit programma gerapporteerd.

Met de start van de oorlog in Oekraïne kwam een vluchtelingenstroom op gang die ook Heerlen bereikte. In de eerste weken en maanden werden deze vluchtelingen particulier opgevangen. Vanaf juni is ook de gemeentelijke opvanglocatie Huize de Berg voor Oekraïense vrouwen en kinderen geopend en is er organisatorisch het een en ander opgezet zoals de betaling van leefgeld, de maatschappelijke ondersteuning van vluchtelingen en eventueel hun gastgezinnen, toegang tot onderwijs, toegang tot (medische) zorg en dergelijke.
Gelijktijdig met de opvangvraagstukken rondom de (Oekraïense) vluchtelingen, diende zich nationaal nog een nieuwe crisis aan, de zogenoemde asielcrisis. Ter Apel "puilde uit" en door het Rijk werd een dringend beroep gedaan op gemeenten om enerzijds noodopvang gereed te maken en anderzijds statushouders sneller te huisvesten. Hiertoe heeft Heerlen een 40-tal tijdelijke noodopvangplekken gerealiseerd (deze zijn in oktober jl. ook weer verdwenen). Ook zijn we in gesprek gegaan met het COA voor een tijdelijke uitbreiding van de reguliere plekken. Er is daartoe aan het einde van het jaar een extra unit naast het AZC geplaatst waar in 2023 vijftig alleenstaande minderjarige asielzoekers (de zogenoemde AMV's) opgevangen gaan worden. Daarnaast heeft Heerlen eind vorig jaar haar taakstelling voor huisvesting van statushouders ruimschoots gehaald.

Naast de hoge energieprijzen zien wij dat in de afgelopen maanden de prijzen van heel veel consumentproducten zijn gestegen. Dat raakt iedereen in de portemonnee maar ons (financieel) kwetsbare deel van de Heerlenaren heel hard. Inmiddels is ook bekend dat financiële stress en bestaansonzekerheid dusdanig allesomvattend zijn, dat ook op andere leefgebieden problemen kunnen ontstaan. We zien dan ook dat er een groot beroep wordt gedaan op maatschappelijke zorg en ondersteuning, bij zowel volwassenen als de groep jeugdigen (tot 18 jaar).

Cliëntervaringsonderzoek
Uit het uitgevoerde cliëntervaringsonderzoek blijkt dat cliënten in het algemeen tevreden zijn over de toegankelijkheid, de kwaliteit en het effect van de maatschappelijke ondersteuning.

Heerlen STAND-BY!
Ook in 2022 heeft Heerlen STAND-BY! voor de gemeente Heerlen de welzijnstaken en de WMO ondersteuning (dagbesteding, begeleiding, respijtzorg) uitgevoerd, waarbij wordt gewerkt volgens de principes van positieve gezondheid. Via deze ondersteuning zijn Heerlens inwoners geholpen met als doel hun zelfredzaamheid te verbeteren en deelname aan de samenleving te bevorderen.

Eenzaamheid
De aanpak van eenzaamheid is verbreed en we hebben onze activiteiten en initiatieven verder uitgebreid waardoor we nog meer inwoners hebben kunnen bereiken. Ons netwerk is verstevigd en

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

verder uitgebreid. Tevens hebben we onze inwoners en lokale partners kunnen stimuleren zich in te zetten in de strijd tegen eenzaamheid.

Informele zorg/mantelzorg
De voorwaarden voor het mantelzorgcompliment-PLUS zijn aangepast zodat de mantelzorger beter ondersteund kan worden en aanspraak kan maken op dit compliment. De grootste aanbieder van ondersteuning (bij) mantelzorg (Meander/CIZOP) constateert hierdoor een stijging ten opzichte van 2021 van het aantal mantelzorgers dat ondersteuning vraagt. De regionale samenwerking verloopt goed. Zo is de samenwerking in Parkstad zelfs verder uitgebreid met het toetreden van de gemeente Kerkrade.

LIA
We hebben bereikt dat aandacht voor de lokale inclusie agenda intern en extern is vergroot en breder wordt uitgedragen. Binnen alle thema's van onze lokale inclusie agenda zijn door inzet van onze middelen acties en projecten uitgevoerd. Via onze lokale inclusie agenda ontwikkelden we afgelopen jaar binnen en buiten onze organisatie nieuwe samenwerkingsverbanden.

Inburgering
Op 1 januari 2022 is de regie over de inburgering van nieuwkomers naar de gemeente gekomen. In het afgelopen jaar is de onderwijsroute voor hoger opgeleide statushouders opgezet. Ook zijn er afspraken gemaakt over jonge nieuwkomers die op hun 18e inburgeringsplichtig worden. We zijn gestart met de begeleiding van de nieuwe inburgeraars en er zijn afspraken gemaakt met de aanbieders van de diverse onderdelen van de inburgering. Voor mensen die nog onder de oude inburgeringswet vallen, zijn participatieverklaringstrajecten georganiseerd. In totaal zijn er zo'n 250 migranten geholpen bij één of meer onderdelen van hun inburgering en/of hun integratie.

Jeugd
Onze inzet op het gebied van jeugd moet bijdragen aan het opgroeien van onze kinderen in een veilige en gezonde omgeving, waarin zij zich optimaal kunnen ontplooien tot actieve en volwaardige inwoners en de bescherming en zorg krijgen die nodig is. Het kind staat op 1. We willen de groep kinderen in Heerlen waar het goed mee gaat vergroten. Om dit te bereiken zetten we breed in, door de algemene voorzieningen op orde te hebben, door gezonder opgroeien te bevorderen, door kinderen die opgroeien in armoede te ondersteunen, door de veiligheid in gezinnen te bevorderen en door hulp te bieden als die nodig is. Daarmee starten we al vóór de geboorte door kwetsbare kinderen (en hun ouders) zo jong mogelijk in beeld te hebben en ondersteuning en hulp te bieden. Daarnaast lopen we mee in alle levensfasen van een kind.
In 2022 zagen we niet alleen in aantallen, maar ook in complexiteit een grotere vraag naar jeugdhulp. Deze stijging is onder andere te verklaren door een nasleep van de coronacrisis. Afgelopen jaar is de verblijfshulp in Zuid-Limburg opnieuw ingekocht waardoor in 2023 uitvoering gegeven kan worden aan de nieuwe contracten.

Preventieve interventies jeugd
We hebben het afgelopen jaar diverse preventieve interventies voortgezet, waaronder Kansrijk van Start Heerlen en Kansrijke Start Parkstad en Zuid-Limburg. In deze actieprogramma's werken we samen met een groot aantal externe partners gericht op een goede start van kinderen in het leven.

JENS
De Basishulp Jeugd heeft ook in 2022 in het teken gestaan van het verder vormgeven van de transformatie door JENS, onder andere door het uitvoeren van het meerjarig Perspectiefplan. De inschatting dat er in 2022 inverdieneffecten gerealiseerd zouden worden, is achteraf te optimistisch en niet reëel gebleken. Er is meer tijd nodig om te transformeren en de inverdieneffecten te realiseren, bovendien heeft corona de transformatie vertraagd en de hulpvraag vergroot. In 2022 zijn de voorbereidingen getroffen voor de nieuwe aanbesteding van de Basishulp Jeugd voor de jaren 2023-2027.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Beschermd Wonen & Maatschappelijke Opvang
Er is een begin gemaakt met kleinschalige opvang in de wijk en de plaatsing van 21 Skaeve Huse verspreid over Parkstad is in voorbereiding. Daarnaast is ervaring opgedaan met het verbeteren van de nazorg voor ex-gedetineerden. Deze aanpak wordt in 2023 op Zuid-Limburgse schaal uitgebouwd.
Het belangrijkste resultaat is bereikt op het gebied van Beschermd Wonen. Er ligt een Parkstadbrede visie op Beschermd Wonen en er is een breed veelkleurig samenwerkingsverband van aanbieders Beschermd wonen opgericht: Beschermd Thuis Parkstad. Dit samenwerkingsverband heeft subsidie gekregen om voor alle inwoners van Parkstad te voorzien in beschermd wonen.

Hulp bij het Huishouden
Wij hebben 3500 cliënten van goede huishoudelijke hulp voorzien via onze gecontracteerde partners Meander en ATZ.

Hulpmiddelen
Hulpmiddelen en trapliften zijn doelmatig ingezet wat een positief effect heeft gehad op het uitstaand bestand. De producten voldoen aan de vereiste kwaliteit en de uitvoering van de dienstverlening verloopt naar tevredenheid. Via onze contracten hebben wij de producten tegen goede tarieven kunnen huren c.q. kopen.
In 2022 zijn er 634 nieuwe hulpmiddelen uitgeleend en 645 hulpmiddelen weer ingenomen door Medipoint. In totaal zijn 1980 hulpmiddelen op het einde van 2022 uitgeleend. Daarnaast zijn er 69 nieuwe trapliften geplaatst door Otolift, in totaal zijn er 363 trapliften geplaatst binnen de gemeente Heerlen.

Omnibuzz
Door de sterk verminderde vervoersvraag sinds de coronacrisis waren aanvullende afspraken met vervoerders nodig om de continuïteit van het WMO vervoer te borgen. Van een trendmatige stijging van het doelgroepenvervoer is vanaf aanvang van de crisis geen sprake meer. Ondanks een geleidelijk herstel van de vervoersvraag gedurende 2022 blijft deze nog steeds achter op het volume van vóór corona. In 2022 is het vervoersvolume gestegen met 15,9% ten opzichte van 2021; van 81.199 ritten in 2021 naar 94.129 ritten in 2022. Nog altijd 35,4% lager dan in het 'normale' jaar 2019 (145.717 ritten). Het is onduidelijk of de mobiliteitsbehoefte van WMO reizigers structureel of tijdelijk is veranderd. Het aantal WMO-geïndiceerden groeit weliswaar (2022 +3,85%), maar men maakt daarentegen minder ritten dan voorheen. Verder heeft het ontstane landelijke chauffeurstekort en een bovengemiddeld ziekteverzuim binnen de vervoerssector direct ná corona een nadelige uitwerking gehad op de uitvoering en daarmee de kwaliteit van de ritten. Het vervoer kwam hierdoor een aantal maanden zwaar onder druk te staan. Wij zien vanaf november ook hierin een herstel.

Volumebeheersing algemene bijstand
Het jaar 2022 gaf een ambivalent beeld te zien. Enerzijds daalde het aantal bijstandsuitkeringen, maar anderzijds nam het gebruik van de gemeentelijke armoedevoorzieningen toe. Door de hoge inflatie van met name energiekosten en voedsel hadden mensen duidelijk minder te besteden.
Hoewel de economische steunmaatregelen van de overheid wegens corona, waaronder Tozo en Tonk, in 2022 afliepen is de vrees voor stijgende werkeloosheid en faillissementen niet uitgekomen.

Toegang tot voorzieningen verbeteren
Het bestrijden van armoede is geen sprint, maar een marathon. Daarom is de sociale koers ook in 2022 voortgezet en proberen we zoveel mogelijk mensen te bereiken.

Buurtgericht werken
Het buurtgericht werken staat dicht bij onze inwoners. We hebben in het afgelopen jaar verder gewerkt aan de verbinding met onze inwoners, partners, organisaties en ondernemers. In 2022 heeft een groot aantal inwoners en partners meegedacht over de doorontwikkeling van het buurtgericht werken. Door veel mensen te bevragen en te betrekken bij dit traject hebben we vorm kunnen geven aan een visie die van “buiten naar binnen” is ontstaan en hebben we het thema burgerbetrokkenheid

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

mede inhoud kunnen geven. Ook hebben de inspanningen van het buurtgericht werken geleid tot een stijging van het aantal vrijwilligers in de buurten. Zo zijn er inmiddels ruim 780 mensen geregistreerd als buurtheld of buurtvriend. Zij doen mee aan opschoondagen in onze stad en proberen hun buurt opgeruimd te houden.

Burgerpanel
In 2022 is het burgerpanel weer als vanouds fysiek bij elkaar gekomen. Als gevolg van de coronacrisis gebeurde dit in 2021 voornamelijk digitaal. Dat is voor het burgerpanel in zijn huidige samenstelling niet ideaal. De voorziene doorontwikkeling is daardoor weer kunnen opstarten op de gewenste manier. Inmiddels is afgesproken dat de doorontwikkeling van het burgerpanel in 2023 verder wordt gecontinueerd met als doelstelling om het burgerpanel zo goed mogelijk te (laten) functioneren.

Integraal ouderenbeleid
Onze ambitie op het gebied van ouderen is dat ouderen gezond en gelukkig ouder worden in een veilige leefomgeving. Een stad waar mensen zolang als mogelijk regie houden over hun eigen leven. Maar ook dat gezien wordt dat ouderen een zeer waardevolle groep zijn voor onze maatschappij die een actieve bijdrage levert zowel sociaal als economisch. Met het integraal ouderenbeleid getiteld "Ouder worden met Toekomst" hebben wij ons afgelopen jaar, door de inzet op tien actielijnen, ingespannen om deze ambitie te realiseren. De kracht van ons ouderenbeleid is de veelheid en diversiteit van ontmoetingsmogelijkheden en het maken van verbindingen in de stad, in het bijzonder op buurtniveau. Dit doen wij samen met veel partners. Wij hebben extra aandacht voor participatie van ouderen in onze stad. De subsidieregeling hiervoor is in 2021 aangescherpt waardoor er meer mogelijkheden zijn voor nieuwe bruisende initiatieven.

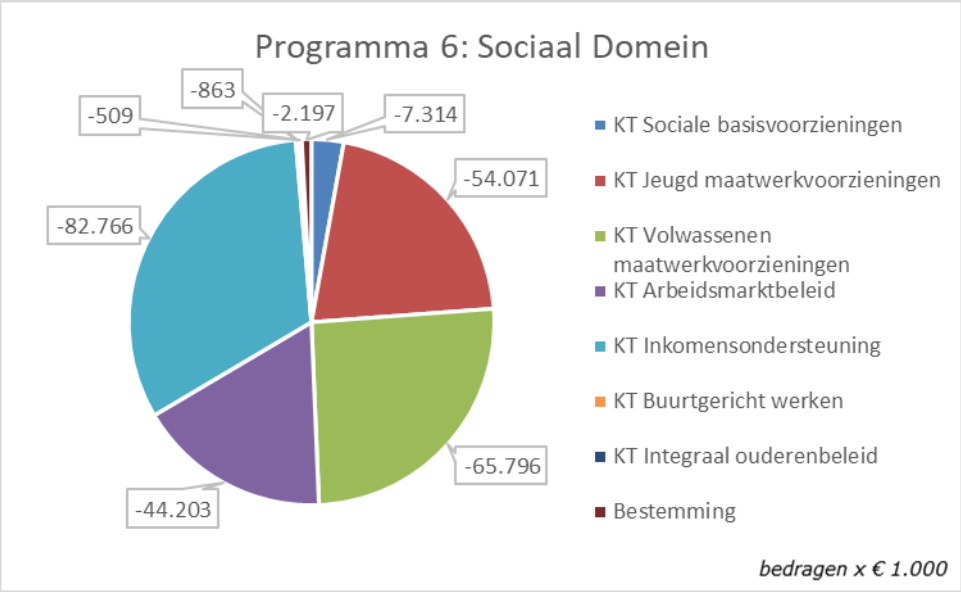
Wat heeft het programma gekost?
Het totale resultaat van het programma Sociaal Domein, verdeeld naar kernthema's, is hieronder opgenomen:

Programma 6:	Baten			Lasten			Saldo			Resultaat 2022	
Sociaal Domein	**Prim. begroting 2022**	**Bijgest. begroting 2022**	**Rekening 2022**	**Prim. begroting 2022**	**Bijgest. begroting 2022**	**Rekening 2022**	**Prim. begroting 2022**	**Bijgest. begroting 2022**	**Rekening 2022**		
KT Sociale basisvoorzieningen	230	1.052	2.751	-4.723	-5.699	-7.314	-4.493	-4.646	-4.562	84	
KT Jeugd maatwerkvoorzieningen	489	471	1.101	-43.597	-47.397	-54.071	-43.108	-46.926	-52.970	-6.044	
KT Volwassenen maatwerkvoorzieningen	2.174	2.596	1.876	-67.698	-70.990	-65.796	-65.524	-68.394	-63.920	4.474	
KT Arbeidsmarktbeleid	118	7.751	5.859	-37.035	-46.318	-44.203	-36.917	-38.567	-38.345	223	
KT Inkomensondersteuning	68.457	60.666	60.367	-78.148	-84.103	-82.766	-9.691	-23.437	-22.399	1.038	
KT Buurtgericht werken	0	0	65	-911	-992	-863	-911	-992	-798	193	
KT Integraal ouderenbeleid	0	0	5	-722	-874	-509	-722	-874	-504	369	
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**71.468**	**72.536**	**72.024**	**-232.834**	**-256.372**	**-255.523**	**-161.366**	**-183.836**	**-183.499**	**337**	
Bestemming	**28**	**5.646**	**4.234**	**-8**	**-2.197**	**-2.197**	**20**	**3.448**	**2.036**	**-1.412**	
Gerealiseerde resultaat	**71.496**	**78.182**	**76.257**	**-232.842**	**-258.570**	**-257.720**	**-161.346**	**-180.387**	**-181.463**	**-1.076**	**N**

Bedragen x € 1.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

De lasten 2022 zijn als volgt verdeeld over de kernthema's:

Risico's

- Stijging kosten jeugdhulp: een toename in de duur, zwaarte en omvang van (met name GGZ) hulp, deels als gevolg van een na-ijleffect corona.
- De krapte op de arbeidsmarkt betekent langere doorlooptijden en langere wachtlijsten, waardoor problemen voor jeugdigen en hun gezin of voor volwassenen groter kunnen worden en kostenverhogend werken.
- Een gezamenlijk tussen gemeente, JENS en de opdrachtnemer van de maatschappelijke ondersteuning te organiseren toegang naar Basishulp Jeugd en welzijnswerk & volwassenen zorg (WMO), die in lijn van de gezamenlijke missie/visie handelt, draagt bij aan en is cruciaal voor het slagen van de verdere transformatie van de Basishulp Jeugd en de maatschappelijke ondersteuning.
- Door inflatie en daarmee kans op een loon-/ prijsspiraal kan verschil ontstaan tussen raming en realisatie.
- Langdurige inflatie vraagt veel van huishoudens, als de inflatie aanhoudt zoals DNB verwacht, zal het aantal huishoudens dat moeite heeft met rondkomen stijgen; dit kan betekenen dat het beroep op gemeentelijke voorzieningen ook stijgt.
- Meer specifiek: door de mogelijkheid om energietoeslag en/ of bijzondere bijstand voor de fors toegenomen energiekosten te kunnen aanvragen, bestaat het risico dat hier een groter beroep op wordt gedaan dan voorzien.
- De financiële risico's Schuld Hulp Verlening (SHV) zijn toegenomen. Dit geldt vooralsnog niet voor de dienstverlening. Ondanks de diverse crises blijft de toename van het aantal hulpvragen uit. De uittreding uit de GR-KBL brengt wel financiële risico's met zich mee. De kosten als gevolg van de uittreding uit de GR-KBL en de inrichting- en ontwikkelingskosten van het team SHV zijn nog niet bekend.
- Stijgende kosten voor WMO-voorzieningen die worden toegekend en gefinancierd vanuit een open-einde regeling, o.a. door de aanzuigende werking van het abonnementstarief en door vergrijzing.
- Afgelopen jaren zien we een toename van het aantal aanvragen en indicaties voor leerlingenvervoer en bijbehorende kosten.
- De vluchtelingencrisis bestaat uit zowel de opvang van Oekraïense vluchtelingen als de instroom/ extra opvang van asielzoekers als de knelpunten in de uitstroom vanuit de AZC's van statushouders. Dit legt een grote druk op de gemeentelijke capaciteit voor wat betreft het Sociaal Domein (de teams Toegang, Inkomen, Beleid).

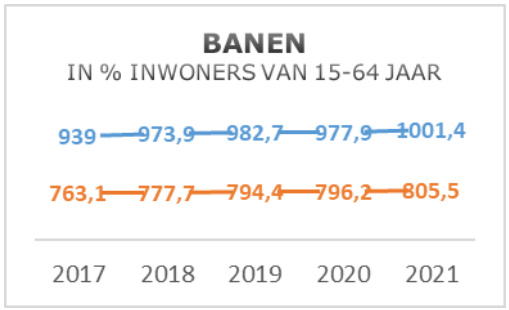
Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

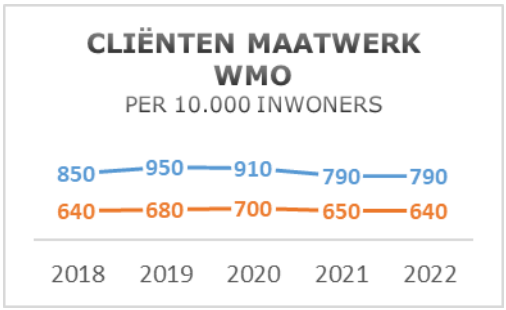
- Het kabinet werkt aan een aanpassing van de eigen bijdrage voor huishoudelijke hulp Wmo vanaf 2025 met een taakstellende besparing van € 95 miljoen. Het kabinet gaat ervan uit dat dit budgettair neutraal verloopt voor de gemeentes, omdat er inkomsten uit de eigen bijdrages tegenover staan. Er is een risico dat nieuwe regeling voor onze gemeente niet budgettair neutraal zal zijn.
- Het bereiken van mensen blijft één van de grootste uitdagingen binnen het thema arbeidsmarktbeleid. Op lokaal, regionaal en Zuid-Limburgs niveau zijn er voldoende ontwikkelmogelijkheden, baankansen en arrangementen.

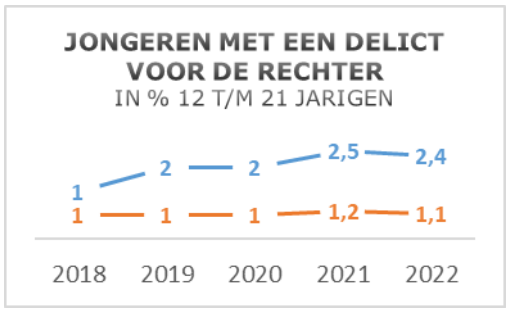
Beleidsindicatoren

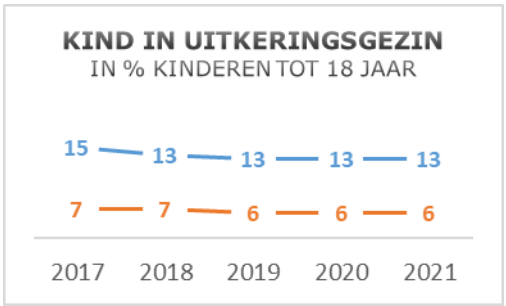
Sociaal Domein — **Beleidsindicatoren**

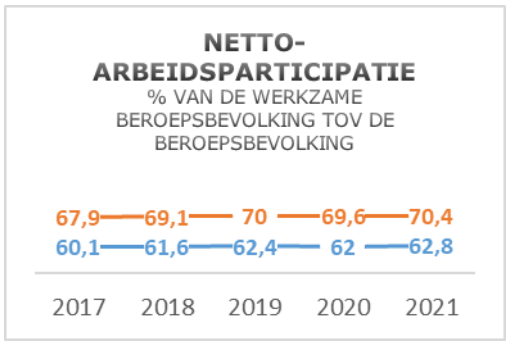
NL Heerlen

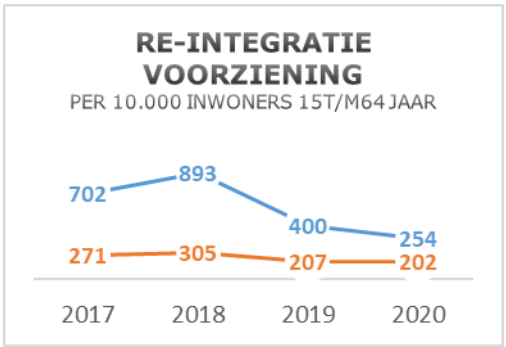

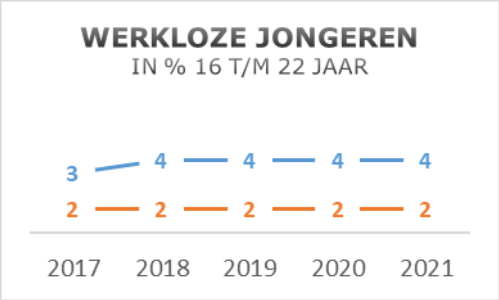

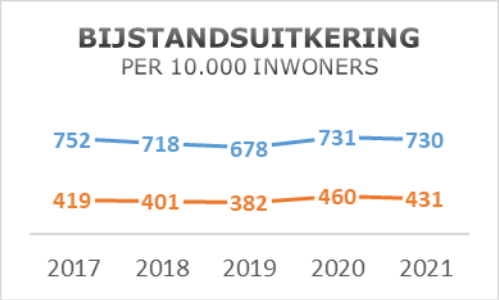

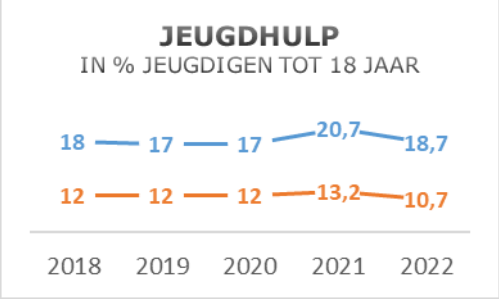

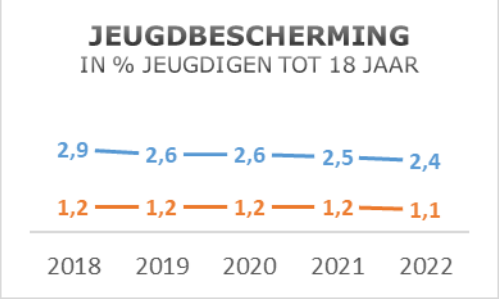

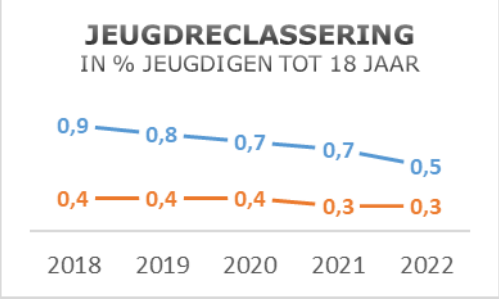
Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

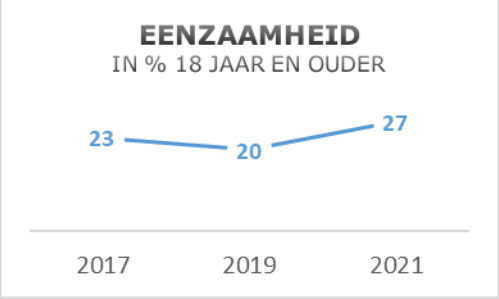

De grootste afwijkingen binnen het kernthema bestemming worden hieronder toegelicht:

Kernthema Bestemming	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	I/S	V(oordeel)+ / N(adeel)-
Reguliere afwijkingen	Energietoeslag huishoudens met een inkomen tussen 120% en 130% van de bijstandsnorm Minder onttrokken uit de Algemene Reserve. Tegenover dit nadeel staat het voordeel bij KT Inkomensondersteuning.	-1.412		I	N
Subtotaal reguliere afwijkingen		**-1.412**	**0**		**-1.412**
Corona afwijkingen	N.v.t.				
Subtotaal corona afwijkingen		**0**	**0**		**0**
Totaal kernthema Bestemming		**-1.412**	**0**		**-1.412**

Bedragen x € 1.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Kernthema Sociale basisvoorzieningen

Wat hebben we gedaan, opgeleverd?

Heerlen STAND-BY!

Er is ingezet op een verdere transformatie van het aanbod en er zijn nieuwe buurtpunten geopend. Er zijn nu 17 buurtpunten verdeeld over Heerlen en hiermee is een goede dekking over de stad gerealiseerd. De dienstverlening laat een transformatie zien van formele naar informele ondersteuning, van individuele naar collectieve ondersteuning en van dagbesteding naar participatie.
Daarnaast is ingezet op vergroting van de kennis op het gebied van cultuursensitief werken en is de samenwerking met ketenpartners geïntensiveerd. Hierbij is ook ingezet op het contact met huisartsen en het deelnemen aan multidisciplinaire overleggen met huisartsen en GGZ-instellingen.
Ook de samenwerking met aanpalende beleidsterreinen en wetten is opgepakt waaronder Participatie, Jeugd (versterken van de aanpak 18-/18+), (Sociale) Veiligheid en Ouderenbeleid en is Heerlen STAND-BY! één van de partners in Heerlen-Noord. Met name de samenwerking met JENS is versterkt, hetgeen heeft geleid tot een collectief aanbod voor jongeren tussen 16 en 23 jaar. Ook is er ingezet op de ambulante begeleiding van jongeren in de woonvorm van Putgraaf.
In april 2022 is een pilot van een jaar gestart met extra inzet van maatschappelijk werk op basisscholen in Heerlen-Noord vanuit rijksmiddelen (Nationaal Programma Onderwijs).
Verder is via de benoeming van aandachtfunctionarissen de coördinatie op specifieke doelgroepen versterkt.
Ook is Heerlen STAND-BY! betrokken geweest bij maatschappelijke kwesties als energiearmoede, ondersteuning bij schuldproblematiek en laaggeletterdheid.

Wij hebben BMC in 2022 een onafhankelijk evaluatieonderzoek laten uitvoeren naar de uitvoering van de taken van Heerlen STAND-BY!. Dit met name in aanloop naar het einde van het contract per 31 december 2023 en de formulering van een nieuwe opdracht met een looptijd vanaf 2024.
In dit kader hebben wij in 2022 de eerste fase afgerond met het opstellen van een verwervingsstrategie.

Maatschappelijke diensten (o.a. WMO)

Cliënten hebben naar verwachting gebruik gemaakt van de onafhankelijke adviserende cliëntondersteuning die door MEE Zuid-Limburg, via een subsidieovereenkomst met ons, wordt aangeboden. In totaal heeft MEE Zuid-Limburg 249 unieke cliënten voorzien van onafhankelijke adviserende ondersteuning. Daarnaast zijn er nog 111 incidentele anonieme contacten (hiervan worden geen persoonsgegevens geregistreerd). Dit betreft een toename ten opzichte van 2021, toen werden 220 cliënten voorzien van ondersteuning en 66 incidentele anoniemen contacten.

Eenzaamheid

Het afgelopen jaar hebben wij ingezet op bewustwording, signalering, voorkoming en vermindering van eenzaamheid. Onze aanpak hebben wij verder verbreed en hierin hebben we samengewerkt met Heerlen STAND-BY! en JENS, als ook met lokale ondernemers, andere maatschappelijke partners en inwoners. Juist eenzaamheid onder jongeren was afgelopen jaar actueel en daar hebben wij in samenwerking met JENS dan ook extra aandacht voor gehad. Deze bredere koers waarbij wij voor alle leeftijdsgroepen aandacht hebben en actief betrekken in het tegengaan van eenzaamheid, zetten wij dit kalenderjaar voort.
Aan het begin van het jaar is de nieuwe eenzaamheidscampagne gelanceerd waarmee we onze inwoners gestimuleerd hebben zich in te zetten in de strijd tegen eenzaamheid. Samen met de Open Universiteit hebben we in een drietal wijken cursussen aangeboden met als doel de digitale vaardigheden van onze inwoners te verbeteren. In samenwerking met het Leger des Heils is de Ontmoetingsbus gerealiseerd waarmee we onze inwoners actief opzoeken met de 'sociale kaart' in de achterzak. Stichting Caritas045 is op 2 locaties gestart met het concept 'Samen aan tafel' waarbij wekelijks gezamenlijk gegeten wordt en waar ook het aangaan van sociale contacten centraal staat.
Op regionaal niveau hebben we met de Zuid-Limburgse coalitie tegen eenzaamheid een gezamenlijke bewustwordingscampagne geplaatst. Ook hebben wij dit jaar weer actief meegedaan aan de

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

landelijke Week tegen Eenzaamheid, geïnitieerd door het ministerie VWS, waar binnen heel Heerlen een breed scala aan activiteiten plaatsvond op het gebied van ontmoeting en verbinding.

Informele zorg/mantelzorg
De druk op de mantelzorger is onverminderd groot. Continuering van de ondersteuning op een aanvaardbaar niveau is derhalve noodzakelijk. Om de mantelzorger meer te waarderen en beter te ondersteunen zijn de voorwaarden van het mantelzorgcompliment aangepast.
De continuering in de vorm van inzet van de Preventiecoalitie met CZ is in 2022 verder voortgezet. Voornamelijk gaat het om versterking van de respijtzorg en versterking van de verbindingen tussen informele zorg, formele zorg en welzijn. De regionale samenwerking informele steun is versterkt en zelfs uitgebreid met het toetreden van de gemeente Kerkrade. Hierbij versterken we de afstemming tussen informele zorg onderling (Netwerk Informele Steun Heerlen) en met de formele zorg op basis van de door de informele instellingen opgestelde visie op Informele zorg. Heerlen STAND-BY! kent naast de inzet van professionals ook diverse vormen van informele ondersteuning, waaronder maatjesprojecten, inzet van ervaringsdeskundigen, ouderenadviseurs en ondersteuning van mantelzorgers. Deze informele ondersteuning sluit aan bij de werkwijze van STAND-BY!.
In 2022 is ingezet op het nog verder verbinden van de diverse vormen van informele ondersteuning in Heerlen en de regio met de dienstverlening van STAND-BY!. Het Netwerk Informele Steun Heerlen en STAND-BY! zijn hierin nauwer gaan samenwerken. Ook met het oog om onze krachten te bundelen in het werven en begeleiden van vrijwilligers.
Steunpunt Mantelzorg, LEVANTO-Groep vrijwilligers en SGL-Buddyzorg hebben de bij hen bekende en nieuwe mantelzorgers ondersteund; fysiek waar dat nodig was en meer op afstand (digitaal, telefonisch) waar dat kon, eventueel in een hogere frequentie. Er is ook ruimte geweest voor doorontwikkeling, dit wordt in 2023 verder opgepakt.

Lokale Inclusie Agenda
Inleiding
Wij willen dat iedereen in Heerlen mee kan doen en naar elkaar omkijkt. Het is een recht dat iedereen dezelfde mogelijkheden krijgt. Het VN-verdrag Handicap vraagt hier aandacht voor. In Heerlen hebben we jaren geleden een lokale inclusie agenda (LIA) opgesteld. Deze richt zich op bewustwording en ook op het daadwerkelijk verbeteren van fysieke, digitale en sociale toegankelijkheid voor mensen met een beperking. 'Inclusief handelen' dient ons uitgangspunt te zijn in al onze beleids- en uitvoeringstaken. Hierbij betrekken wij andere organisaties en bedrijven. In 2022 hebben wij in Heerlen weer stappen gezet om te zorgen dat we weer een stukje inclusiever zijn. Onderstaande onderwerpen vatten kort samen wat we zoal hebben gerealiseerd.

Stemmen, gemeenteraad verkiezingen
Wij toetsten stemlokalen op toegankelijkheid. Waar nodig pasten we locaties aan om mensen met een beperking veilig te laten stemmen. Een zogenoemde stemmal werd ingezet voor mensen met een visuele beperking. Ervaringsdeskundigen toetsten dit van tevoren. Stemlokaalleden werden getraind om stemgerechtigden met bepaalde beperkingen te helpen.

Schouwen openbare ruimte
Ervaringsdeskundigen organiseerden in een stadsdeel een schouw voor ambtenaren met diverse achtergronden. Ambtenaren zagen waar ervaringsdeskundigen met verschillende beperkingen zoal letterlijk tegenaan lopen, rollen. Dit is ook onderdeel van ons intern bewustwording proces. Na de schouw zijn op enkele plaatsen al aanpassingen gedaan. In het kader van toegankelijke openbare ruimte vonden schouwen door heel Heerlen plaats waarbij ervaringsdeskundigen werden betrokken.

Cultuur en vrije tijd
Een bezoek aan een musical met vervoer voor inwoners, met en zonder beperking en die ook een kleine beurs hebben werd georganiseerd. Ook ontvingen zij een toegangsbewijs voor het Nederlands Mijnmuseum. Ervaringsdeskundigen toetsten meerdere wandelroutes op de toegankelijkheid en werkten mee aan wandelingen met nieuwe belevingsconcepten. Zij toetsten diverse sport- en

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

fitnesscentra op toegankelijkheid, sportaanbod en ondersteuning. Iedereen Kan Sporten Parkstad is verlengd en gaat komende jaren door. Mensen met een beperking fietsten mee tijdens een reclamekaravaan van een wielerronde.

Buurtproject en expositie
Vanuit burgerbetrokkenheid loopt buurtproject 'Iedereen voor Elkaar Heksenberg.' Het verbindt actief en laagdrempelig inwoners met en zonder beperking en organisaties in de buurt. Wij bevorderen het contact en ontwikkelen een duurzaam netwerk. De expositie 'Prachtig Krachtig' was 4 weken lang telkens 1 week lang in een stadsdeel te zien. Het vertelde de verhalen van 6 Heerlense vrouwen met een (on)zichtbare beperking. Met deze expositie dragen we bij aan een inclusieve samenleving.

Communicatie
Het meeleespanel kwam meerdere keren bij elkaar. De groep bestaat uit inwoners met verschillende beperkingen en of achtergronden. Ze lezen brieven en geven aan of ze deze begrijpen. Met de informatie, dus wat kan eenvoudiger in taal, gingen wij aan de slag. Wij maakten filmpjes en communiceerden over lokale inclusie activiteiten richting onze inwoners. Hierbij betrekken wij ons netwerk en dit gaat via allerlei informatiekanalen. Onze projectpagina 'Toegankelijk' is in 2022 gestart en de informatie vernieuwen we regelmatig.

Trainingen
Voor de tweede keer verzorgden we de training: herkennen en omgaan met mensen met een licht verstandelijke beperking. Dertig ambtenaren namen deel en een ervaringsdeskundige was hierbij betrokken.

Toegankelijkheid openbare gebouwen
Ervaringsdeskundigen zetten zich steeds meer in bij projecten en gaven advies over de toegankelijkheid van openbare gebouwen. Door heel Heerlen toetsten zij openbare gebouwen.

HogeNood app
We werkten verder aan het onderzoek in de vier stadsdelen naar openbare, opengestelde en toegankelijke toiletten. Studenten van Zuyd Hogeschool en ervaringsdeskundigen doen dit met ons samen. Heerlen is aangesloten bij de HogeNood app. Hiermee vind je direct het dichtstbijzijnde toegankelijke toilet met je smartphone. Het toont de route naar het toilet en geeft onder andere de voorzieningen weer. Afgelopen jaar voegden we 25 locaties aan de app toe. Heerlen steeg hierdoor flink op een landelijke ranglijst van openbare, opengestelde en toegankelijke toiletten.

Co-creaties en beleid
Tijdens een netwerkbijeenkomst gaven we samen met een andere gemeente en ervaringsdeskundigen een presentatie. Onderwerp: 'Inclusie stopt niet aan de gemeentegrens.' Heerlense ambtenaren en een ervaringsdeskundige leverden een bijdrage aan de VNG handreiking 'Hoe verbind je Globals Goals met lokaal inclusiebeleid'. Vanuit inclusie werd inhoudelijk bijgedragen aan de 'Handreiking bij het maken en uitvoeren van beleid en regelgeving in het licht van het VN-verdrag Handicap'.

Inclusiviteit en diversiteit
We werken intern samen binnen een werkgroep aan inclusiviteit & diversiteit. Hoe zorgen we ervoor dat iedereen zich binnen onze organisatie welkom en veilig voelt. Rondom inclusiviteit en diversiteit zijn een expositie over Keith Haring en het project Eerlijk Gezegd georganiseerd. De gemeente Heerlen sluit zich aan bij het Chapter Diversiteit dat is opgesteld.

Sociaal Domein en inclusie
Als gemeente zijn we in het Sociaal Domein via diverse wetten verantwoordelijk voor kwetsbare inwoners. Denk hierbij aan de wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (WMO). Wij zetten ons in voor de zelfredzaamheid (zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen) en het participeren door

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

inwoners van 18 jaar en ouder in het dagelijkse leven. Dit betekent dat er een ondersteuningsaanbod wordt gerealiseerd voor alle kwetsbare inwoners passend bij hun vraag.

Statushouders
Alle gemeenten in Nederland krijgen jaarlijks een taakstelling voor de huisvesting van nieuwe statushouders opgelegd. De statushouders worden naar rato van inwonertal verdeeld over alle gemeenten in Nederland. Heerlen is het afgelopen jaar gestart met achterstand op de taakstelling. Deze is ontstaan in de coronaperiode. In de loop van 2022 is de achterstand weggewerkt en ook is Heerlen erin geslaagd om aan de lopende (verhoogde) taakstelling te voldoen. In het afgelopen jaar hebben in totaal 168 statushouders een woning gekregen in Heerlen.

Om statushouders zo goed mogelijk te kunnen begeleiden bij hun start in Nederland en met de integratie, is er met een aantal partners verder gewerkt aan een ketenaanpak. Er zijn trainingsdagen voor zogenoemde aandachtsfunctionarissen georganiseerd.

Wonen en zorg
De vergrijzing en extramuralisering van de zorg vraagt intensieve samenwerking tussen gemeente, woningcorporaties, zorg- en welzijnspartijen. Met het Kennisplatform Wonen met Zorg hebben we de vraag- en aanbodkant van de woningmarkt voor ouderen(zorg) (OZ) in kaart.

<u>Aandachtsgroepen</u>
Als koploper voor het Rijksprogramma een thuis voor iedereen (ETVI) zijn we aan de slag (gegaan) met een verkenning van een verdere/doorgedreven regionale afstemming op de woonzorgopgave. Als koploper verkennen en experimenteren we in de eigen regio, maar lessen en oplossingen zijn ook voor andere regio's en voor het ETVI programma bruikbaar.

<u>Woonruimteverdeling</u>
We hebben overlegd met de woningcorporaties over hun sociaal urgentieregeling. Op 5 oktober zijn zij gestart met een pilot. Met de regeling helpen we mensen in sociale noodsituaties snel aan een woning. De onafhankelijke commissie beoordeelt de aanvragen. Wij monitoren samen met de woningcorporaties deze pilot.

<u>Zorgbuurthuis</u>
We hebben met de woningcorporatie Woonpunt een partner gevonden om een zorgbuurhuis te realiseren in MSP. Samen hebben we de contouren van het zorgbuurthuis scherp gesteld. Dit is een kleinschalig buurtgericht woonzorg initiatief voor ouderen met groeiende zorgvraag. In dit traject zijn we samen het gesprek aangegaan met zorgpartijen die binnen het vooropgesteld model zorg kunnen leveren. Tegelijk hebben we geschikte locaties gezocht voor het zorgbuurthuis in MSP.

<u>Speeltuinen</u>
In vervolg op de evaluatie van het gemeentelijk speeltuinbeleid hebben we het subsidiebeleid verder vereenvoudigd. Ook heeft de raad besloten dat we aan de slag kunnen met de overgang naar inclusieve speeltuinen. Dit betekent dat we de Heerlense speeltuinen goed toegankelijk maken voor alle kinderen, zowel met als zonder beperking. Dit zal in overleg met de speeltuinen verder worden opgepakt.
De speeltuinverenigingen hebben allemaal een eenmalige subsidie gekregen om de gevolgen van de coronacrisis op te vangen.

<u>Scouting</u>
We hebben het scoutingbeleid dat vooral gericht is op zelfsturing voortgezet. In 2023 gaan we het beleid evalueren. Hierin nemen we dan ook de veiligheids- en onderhoudssituatie van de accommodaties mee.
De scoutingverenigingen hebben allemaal een eenmalige subsidie gekregen om de gevolgen van de

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

coronacrisis op te vangen. Mede hierdoor zijn de scoutingverenigingen er in geslaagd om een meer uitdagend programma aan te bieden.

Geweld hoort nergens thuis (GHNT) en de aanpak Geweld In Afhankelijkheidsrelaties (GIA)

In 2019 is gestart met het driejarig landelijk programma 'Geweld hoort nergens thuis'. Het programma is gericht op het terugdringen en voorkomen van huiselijk geweld en kindermishandeling. Daarnaast coördineert Heerlen als centrumgemeente voor Parkstad de aanpak Geweld in Afhankelijkheidsrelaties (GIA).
Het Rijk heeft het Programma Geweld Hoort Nergens Thuis in 2022 met een jaar verlengd. De aandacht voor de onderwerpen en programmalijnen van de aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling zijn in 2022 voortgezet en de nog lopende projecten zijn afgerond. Er zijn bestuurlijke afspraken gemaakt over de borging van de aanpak en inzet van de regionaal projectleider voor de komende vier jaar (2023-2026). Ook is gestart om samen met alle partners een nieuwe regiovisie op te stellen voor (2023-2026) voor de aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties.

Ontwikkelingen in 2022:

- We zijn doorgegaan met het subsidiëren en organiseren van trainingen voor medewerkers uit diverse organisaties tot Aandachtfunctionaris Huiselijk Geweld en Kindermishandeling.
- De jubileum conferentie van de Landelijke Vakgroep Aandachtsfunctionarissen en Kindermishandeling en Huiselijk Geweld heeft in Heerlen plaatsgevonden.
- Besloten is dat de pilot Handle with Care (HWC) in Heerlen wordt geborgd en verder uitgerold gaat worden in de regio Parkstad. Door deze inzet worden kinderen die huiselijk geweld hebben meegemaakt zo snel mogelijk goed opgevangen op school.
- Er zijn 30 gastlessen over de app Care Free gesubsidieerd voor de bovenbouw van P.O. scholen. Deze app informeert kinderen over het onderwerp en wat zij kunnen doen als zij zich zorgen maken over zichzelf of over een ander.
- In 2022 is de regiovisie Geweld in Afhankelijkheidsrelaties (2019-2022) geëvalueerd en input opgehaald voor de nieuwe visie (2023-2026).
- Jaarlijks worden er in de week tegen kindermishandeling diverse acties ondernomen om aandacht te vragen en bewustwording te vergroten op dit thema.

Vanuit het landelijke programma is subsidie ontvangen voor zeven projecten. De laatste vier projecten zijn in 2022 afgesloten (zie hieronder). Binnen deze projecten is geïnvesteerd in deskundigheidsbevordering op het vlak van grondhouding, signaleren van Huiselijk Geweld en Kindermishandeling en ingestoken op (vroeg)tijdige en goede samenwerking binnen het netwerk in het kader van Huiselijk Geweld en Kindermishandeling.

1. Yuverta: binnen Yuverta is aandacht gegeven aan het thema huiselijk geweld en kindermishandeling gericht op docenten, ouders en leerlingen.
2. Samen kom je verder: diverse ketenpartners (o.a. politie, Openbaar Ministerie, Veilig Thuis, raad voor de Kinderbescherming) werken samen om te zorgen voor een goedlopende, vroegtijdige samenwerking in het tegengaan van huiselijk geweld en kindermishandeling.
3. Samen voor Veiligheid: het trainen van 80 professionals uit verschillende organisaties in het toepassen van de methodiek Samen voor Veiligheid.
4. Kennisplatform GIA: het online Kennisplatform is in juni 2022 live gegaan met als doel verbinding tussen professionals te faciliteren en samenwerking en kennisoverdracht te stimuleren op 1 centrale plek.

Jeugd- en jongerenwerk en jeugdparticipatie

JENS heeft ook in 2022 uitvoering gegeven aan het jeugd- en jongerenwerk als onderdeel van de Basishulp Jeugd. Binnen het jeugd- en jongerenwerk is aansluiting gezocht met het sport- en cultuurprogramma in Heerlen. Het ambulant jongerenwerk heeft contact gehouden met jongeren in

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

de buurt en (preventief) ingegrepen waar nodig.

Jaarlijks worden kinderen van groep 7 en 8 van het primair onderwijs opgeroepen zich aan te melden voor het kindercollege van Heerlen. Het kindercollege vertegenwoordigt de Heerlense kinderen tot 12 jaar tijdens officiële, maar ook minder officiële gelegenheden. Zo heeft het kindercollege in 2022 aan diverse activiteiten deelgenomen zoals het opnemen van een nieuwjaarsboodschap, opening van de Tarcisiusschool, opening Mijnmuseum, de oranjereceptie en dodenherdenking. Ook is een concrete wens van het kindercollege opgepakt: het plaatsen van een zelf ontworpen 'hondenpoepbord' bij een speelveldje in Hoensbroek. Het kindercollege voert daarnaast jaarlijks campagne voor de Heerlense jeugdlintjes.

Gezonde en kansrijke generatie
Ten behoeve van het Zuid-Limburgse actieprogramma Trendbreuk, waarbij we in de regio de ambitie hebben om samen toe te werken naar een gezonde en kansrijke generatie, zijn onderstaande projecten voortgezet en verstevigd:

Kansrijke Start Parkstad en Zuid-Limburg
Binnen de aanpak Kansrijke Start in Zuid-Limburg en de intensivering daarvan in Parkstad is in 2022 de nauwe samenwerking tussen professionals uit het medisch en sociaal domein verder verdiept. De intensieve samenwerking is gericht op het realiseren van zo goed mogelijke zorg en ondersteuning voor aanstaande en jonge gezinnen. Met name voor gezinnen die een extra steuntje in de rug goed kunnen gebruiken. Vanuit samenwerking zijn verloskundigen breder en vroeger gaan signaleren, is het ondersteuningsaanbod in de gemeente inzichtelijk gemaakt voor professionals, heeft de jeugdgezondheidszorg een centrale consultatie en spilfunctie gekregen in de samenwerking en zijn er knooppunten Kansrijke Start ingericht waarin ouders en professionals samen op basis van de hulpvraag van het gezin bespreken welke ondersteuning het meest nodig is, waarna deze ondersteuning ook wordt ingezet.
Door samenwerking van de Parkstadgemeenten en de Regiodealmiddelen van Parkstad Limburg hebben verloskundigen, kraamverzorgenden en jeugdgezondheidsverpleegkundigen extra scholingen en intervisies Centering Zwangerschap gevolgd. Dit laatste is een vorm van zwangerschaps-begeleiding in een groep, die bewezen gezondheidsvoordelen kent. Verloskundigenpraktijken zijn door Kansrijke Start gefaciliteerd om deze manier van zorg aan te kunnen bieden in hun praktijk. Ook kunnen ouders in een kwetsbare positie gebruik maken van gratis en meer uren kraamzorg binnen de proeftuin Geboortezorg Flex en ondersteund worden in het (aanstaand) ouderschap door de programma's als VoorZorg of Stevig Ouderschap. Het programma Nu niet Zwanger zorgt voor proactieve gesprekken over kinderwens, anticonceptie en seksualiteit om zo onbedoelde zwangerschappen tegen te gaan. Samen met het aanbod vanuit Kansrijk van Start zorgt de aanpak binnen Parkstad en Zuid-Limburg voor een sterk preventieaanbod voor (aanstaande) gezinnen in onze stad.
Er zijn reeds voorbereidingen getroffen om het project Kansrijke Start Parkstad per 2024 voort te zetten middels Regiodeal 2.0.

Keigezond
Keigezond is een samenwerking tussen gemeenten, GGD (Noord- en Zuid-Limburg), CZ, VGZ, huisartsen, zorggroepen en andere partners als JOGG en MUMC+, om passende ondersteuning te bieden voor kinderen in Limburg met overgewicht en obesitas. Waar andere initiatieven zich richten op de preventieve kant en het voorkomen van overgewicht, richt dit project zich op curatieve zorg bij kinderen die reeds overgewicht hebben. Dit 3-jarige pilotproject is in 2022 in een aantal Limburgse gemeentes gestart. Indien het project succesvol is, wordt het project ook over de andere Limburgse gemeentes uitgerold.

JOGG: Gezonde Jeugd, Gezonde Toekomst
Heerlen is al sinds 2014 een JOGG-gemeente. Dit houdt in dat een gezondere leefstijl en een gezondere omgeving wordt gestimuleerd middels de JOGG-aanpak. In 2022 zijn de activiteiten van

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

JOGG voortgezet en uitgebreid. Denk hierbij aan de kleuter- en peuter vierdaagse, deelname aan het Nationaal Schoolontbijt en de begeleiding en doorontwikkeling van scholen richting Gezonde-School certificaten. Ook zet JOGG zich in voor een gezonde en rookvrije sport-, school- en werkomgeving.

Naast Trendbreuk initieert en ondersteunt de gemeente lokale projecten met als doel dat de gezondheid (in brede zin) van Heerlense jeugdigen verbetert:

Kansrijk van Start
Met het actieprogramma 'Kansrijk van Start Heerlen 2021-2023' bundelen de gemeente Heerlen en haar samenwerkingspartners de krachten. In een lokale coalitie worden projecten en activiteiten uitgewerkt met als doel gelijke kansen bij de start van het leven creëren, het bijdragen aan een positieve gezondheid en een veilig opvoed- en opgroeiklimaat voor elk kind in Heerlen. Bij de lokale coalitie zijn nieuwe partners aangehaakt zoals verloskundigenpraktijken, logopedisten en osteopaten.
In het actieprogramma lag de focus in 2022 op meer aandacht voor jonge vaders, een sterkere gebiedsgerichte aanpak en betere samenwerking tussen sociaal en medisch domein. Het meer betrekken van jonge vaders bij de zwangerschap en opvoeding wordt middels een actieonderzoek opgepakt door het Jonge Ouders Project.
Het bestaande aanbod is voortgezet en verbreed: er zijn nu 5 Sjpruutcafés in Heerlen, er is een Vraag het aan Sjpruut-spreekuur gericht op taalontwikkeling en er zijn babystartpakketten voor ouders die een steuntje in de rug kunnen gebruiken. Daarnaast is er ook ingezet op nieuwe interventies om de doelgroep nog beter te bereiken en te ondersteunen waar dit het hardst nodig is. Een voorbeeld hiervan is de opening van de Sjpruut Sjop in Heerlen-Noord. De Sjpruut Sjop is een uitgiftepunt voor babyspullen en ontmoetingsplek voor (aanstaande) ouders. Ook is het initiatief gestart om Heerlen een borstvoedingsvriendelijke gemeente te maken.
Naast de gemeentelijke aanpak werken we vanuit Heerlen ook nauw samen op Zuid-Limburgs en Parkstad niveau op het gebied van de eerste duizend dagen van een kind.

Preventieve mondzorg jeugd
Begin 2022 is er een mondzorgcoach gestart op het consultatiebureau in Heerlen. De mondzorgcoach is er voor alle ouders met kinderen die op het consultatiebureau komen voor een afspraak. De coach kijkt in de mond van het kind en geeft ouders advies over mondverzorging en het poetsen van tanden. Ook kunnen ouders vragen stellen over mondgezondheid en voeding. Als blijkt dat het kind nog niet staat ingeschreven bij een tandartspraktijk dan kan de mondzorgcoach hierbij ondersteunen.
Het project wordt gemonitord door de Hogeschool Utrecht. De resultaten van het eerste jaar zijn positief. Het voornemen is om de inzet van de mondzorgcoach in 2023 met één dag uit te breiden op de huidige locatie in het centrum. Ook wordt onderzocht of het mogelijk is om de mondzorgcoach ook op andere locaties in Heerlen in te zetten.
Naast het hierboven beschreven 'Gezonde Peutermonden' project, is in Heerlen een Mondzorgbus actief. De Mondzorgbus gaat langs bij scholen en in deze bus onderzoekt een tandarts het gebit van leerlingen en geeft daarnaast voorlichting over gebitsverzorging. In samenwerking met de initiatiefnemer wordt gezocht naar mogelijkheden om het aantal deelnemende leerlingen op scholen te verhogen en om meer scholen in Heerlen te bezoeken.

@ease
Sinds 2020 heeft @ease in Heerlen een locatie (Carbon6) waar jongeren tussen de 12 en 25 jaar kunnen binnenlopen om hun zorgen of problemen te bespreken. Door jonge en getrainde vrijwilligers wordt een luisterend oor en ondersteuning geboden. Op locatie is ook altijd een professional aanwezig waar de vrijwilligers een beroep op kunnen doen.
In 2022 heeft @ease in samenwerking met JENS een nieuwe locatie geopend bij Jongerencentrum The Break. Deze wijkgerichte locatie is in de buurt van middelbare scholen. Indien deze formule succesvol blijkt, is de ambitie om in 2023 ook in een ander wijkcentrum een @ease locatie te openen.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Wat heeft het gekost?

Het totale resultaat van het kernthema Sociale basisvoorzieningen wordt hieronder weergegeven:

Programma 6:	Baten			Lasten			Saldo			Resultaat 2022	
Sociaal Domein	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022		
KT Sociale basisvoorzieningen	230	1.052	2.751	-4.723	-5.699	-7.314	-4.493	-4.646	-4.562	84	V

Bedragen x € 1.000

De grootste afwijkingen binnen het kernthema worden hieronder toegelicht:

Kernthema Sociale basisvoorzieningen	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	I/S	V(oordeel)+ / N(adeel)-
Reguliere afwijkingen	Bevorderen Veiligheid Jeugd Het Rijk heeft een landelijk plan van aanpak opgesteld, het Actieprogramma Geweld Hoort Nergens Thuis (GHNT), met betrekking tot de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling waaraan tot en met 2022 uitvoering aan gegeven dient te worden.	134	-134	I	V/N
	Vreemdelingen Vanaf medio 2022 zijn er enkele tientallen inburgeraars gestart met hun inburgeringstraject. Deze trajecten duren maximaal drie jaar. De ontvangen rijksmiddelen die we hiervoor in 2022 hebben ontvangen hebben we nodig om de kosten in 2023 af te dekken. In het raadsvoorstel van deze jaarverantwoording wordt verzocht om deze middelen over te hevelen naar 2023 middels de reserve nog uit te voeren werkzaamheden.	24	86	I	V/V
	Opvang Ontheemden Oekraïners De kosten die de gemeente maakt voor de opvang van Oekraïners wordt grotendeels gedekt door middelen via een Specifieke Uitkering (Bekostigingsregeling) en een klein deel via het Gemeentefonds. Tegenover het nadeel staat een voordeel bij het Gemeentefonds (programma 0).	1.541	-1.616	I	V/N
	Centrale verantwoording personeelsgerelateerde lasten.		80	I	V
	Diverse afwijkingen.		45	I	N
Subtotaal reguliere afwijkingen		**1.699**	**-1.540**		**159**
Corona afwijkingen	Scouting Tegemoetkoming aan scoutingverenigingen die veel last hebben gehad van de coronacrisis.		-75	I	N
Subtotaal corona afwijkingen		**0**	**-75**		**-75**
Totaal kernthema Sociale basisvoorzieningen		**1.699**	**-1.615**		**84**

Bedragen x € 1.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Kernthema Jeugd maatwerkvoorzieningen

Wat hebben we gedaan, opgeleverd?

Basishulp Jeugd

JENS, een coöperatie van zeven jeugdpartijen, voert sinds 2019 voor Heerlen, Landgraaf en Voerendaal de Basishulp Jeugd (ambulante jeugdhulp en lokaal preventieve activiteiten) uit. Afgelopen jaar heeft in het teken gestaan van de verdere transformatie. Hierbij was een van de doelen het grip houden op het aantal hulpvragen, bestaande budgetten en de kostenontwikkelingen. In het verder uitrollen van inhoudelijke projecten en initiatieven is het uitgangspunt dat de manier waarop we de Basishulp Jeugd hebben vormgegeven, binnen de gemeente als het nieuwe normaal wordt ervaren. Een van die projecten is de samenwerking tussen medewerkers van JENS, de jeugdhulpaanbieders, de gemeente en verwijzers.
Het streven van JENS is om nog meer zorg binnen de eigen omgeving van het kind en gezin te laten plaatsvinden. We zien dat in 2022 bijna de helft van de zorg binnen de gebieden/wijken wordt geboden. Helaas is een verdere groei van ondersteuning door de gebiedsteams bemoeilijkt door krapte op de arbeidsmarkt. Hierdoor is er meer hulp op locaties buiten de gebiedsteams geboden waar jeugdigen ook langer op hulp hebben moeten wachten. Deels heeft JENS dit probleem weten op te lossen door incidenteel contracten bij onderaannemers af te sluiten.

In lijn met deze ontwikkeling werkt JENS al geruime tijd samen met het onderwijs (voorschoolse voorzieningen, het primair en voortgezet onderwijs en MBO scholen) om ambulante jeugdhulp en naschoolse activiteiten te integreren in de buurt of het gebied. Deze aanzienlijke opgave laat ook in 2022 een gestaag stijgende lijn zien.

Het is goed om te constateren dat ondanks de opeenvolgende crises (corona, energie, woning, inflatie en Oekraïne) de jeugdigen/gezinnen aanspraak kunnen maken op passende Basishulp Jeugd van JENS waarvoor geen formele verwijzing nodig is. We zien wel dat hierdoor de zorgkosten 2022 hoger zijn dan voorzien. Door de versterking van het voorliggend veld is echter voorkomen dat het aantal cliënten in zorg (de gespecialiseerde weinig voorkomende ambulante hulp) nog verder groeide.

Verblijfshulp Jeugd

In 2022 zagen we een forse stijging van het aantal jeugdigen dat verblijfshulp kreeg waardoor ook de kosten aanzienlijk toenamen. Bij een aantal van deze jeugdigen/gezinnen was er dusdanig complexe problematiek dat er intensieve maatwerktrajecten nodig waren.
Voor het realiseren van een zorginhoudelijke transformatie, maar ook het aanscherpen van de financiële kaders, kocht centrumgemeente Maastricht, namens de gezamenlijke zestien Zuid-Limburgse gemeenten (dus ook voor de gemeente Heerlen), de residentiële jeugdhulp opnieuw in. Residentiële jeugdhulp omvat de volgende voorzieningen: (deeltijd)pleegzorg, gezinshuizen, leefhuizen en het begeleid zelfstandig wonen. Jeugdigen die deze vormen van zorg nodig hebben, kunnen in hun eigen gezinssituatie niet veilig opgroeien of zichzelf onvoldoende ontwikkelen waardoor zij dus (tijdelijk) ergens anders moeten wonen.
Uitgangspunt is dat hun verblijf zo kort mogelijk, maar zo lang als nodig en zo passend mogelijk is. Sommige jeugdigen verblijven tijdelijk in een woonvoorziening (bijvoorbeeld maximaal één jaar), maar andere jeugdigen maken hier voor de langere termijn gebruik van. Pleegzorg en gezinshuizen hebben als meest gezinsgerichte woonvormen de voorkeur. Per 2023 zal uitvoering gegeven worden aan de nieuwe contracten.

Subsidieregeling jeugdbescherming en jeugdreclassering Zuid-Limburg

Tot en met 31 december 2022 kenden de vier Limburgse jeugdzorgregio's een uniforme subsidieregeling voor de jeugdbescherming en jeugdreclassering. Deze subsidieregeling kon niet meer worden verlengd. Vanaf februari 2022 zijn daarom de Limburgse jeugdzorgregio's met elkaar en met de Gecertificeerde Instellingen (Bureau Jeugdzorg Limburg, het Leger des Heils en de William Schrikker Stichting), in gesprek geweest over het vormgeven van een nieuwe subsidieregeling. Helaas is het niet gelukt te komen tot een uniforme subsidieregeling. In plaats daarvan zijn er binnen

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

de provincie Limburg vanaf 1 januari 2023 drie inhoudelijk verschillende subsidieregelingen. De Gecertificeerde Instellingen hebben diverse bezwaren geuit over deze subsidieregelingen. Eind 2022 waren de Limburgse jeugdzorgregio's en de Gecertificeerde Instellingen met elkaar over deze bezwaren nog in gesprek.

Leerlingenvervoer
Kinderen die niet dichtbij naar school kunnen of die niet zelfstandig naar school kunnen reizen door ziekte, een handicap of gedragsproblemen, komen in bepaalde gevallen in aanmerking voor leerlingenvervoer. Voor de kosten die ouders/verzorgers moeten maken naar de betreffende onderwijslocatie worden ze financieel ondersteund. Daar waar het echt nodig is zetten wij aangepast vervoer in. De zelfstandigheid van ouders en kinderen is hierin altijd het uitgangspunt.
Het aantal aanvragen en indicaties voor leerlingenvervoer en bijbehorende kosten blijft net als voorgaande jaren toenemen. De uitvoerbaarheid van het aangepaste vervoer is in 2022 voor het eerst sinds de nieuwe aanbesteding onder druk komen te staan. Dit door een opeenstapeling van factoren: het aantal doorverwijzingen naar speciaal onderwijs in het kader van passend onderwijs en speciale onderwijsklassen groeit, de centrale ligging van speciale onderwijslocaties en toegenomen maatwerkvervoer. De druk wordt versterkt doordat er een chauffeurstekort in de vervoersbranche is ontstaan als gevolg van de coronacrisis.
De beoordeling welke vervoersvoorziening passend is, is belangrijker dan ooit om het aangepaste vervoer beschikbaar te houden voor de leerlingen die hiervan echt afhankelijk zijn. We blijven samen met de andere gemeenten en vervoerder werken aan een efficiënte aanpak en effectieve invulling van het vervoer.

Wat heeft het gekost?
Het totale resultaat van het kernthema Jeugd maatwerkvoorzieningen wordt hieronder weergegeven:

Programma 6:	Baten			Lasten			Saldo			Resultaat 2022	
Sociaal Domein	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022		
KT Jeugd maatwerkvoorzieningen	489	471	1.101	-43.597	-47.397	-54.071	-43.108	-46.926	-52.970	-6.044	N

Bedragen x € 1.000

De grootste afwijkingen binnen het kernthema worden hieronder toegelicht:

Kernthema Jeugd maatwerk voorzieningen	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	I/S	V(oordeel)+ / N(adeel)-
Reguliere afwijkingen	Het innovatiebudget jeugd wordt gebruikt om initiatieven gedurende het jaar te bekostigen. In 2022 zijn de uitgaven hiervoor lager geweest dan gebudgetteerd. In het raadsvoorstel van deze jaarverantwoording wordt verzocht om € 83.000 voor de Limburgse Netwerkaanpak over te hevelen naar 2023 middels de reserve nog uit te voeren werkzaamheden.	-2	106	I	N/V
	Onze uitgaven aan de SVB voor zorg via persoonsgebondenbudget (PGB) zijn hoger dan geraamd. Tegelijkertijd staan hier inkomsten tegenover, PGB voor ambulante jeugdhulp is in de opdracht en de lumpsumfinanciering van JENS meegenomen.	94	-94	I	V/N
	JENS heeft een verzoek ingediend voor het terugdraaien inperking basis lumpsum 2022. Het aandeel voor de Gemeente Heerlen is € 1.071.000 (totaal tekort € 1,8 mln).		-1.071	I	N
	Residentiële Jeugdhulp We zien een stijging in de kosten van verblijf, als gevolg van een aantal complexe casussen, indexering van tarieven en het effect van invoering van het nieuwe woonplaatsbeginsel. Vanuit het gemeentefonds staan daar (deels) bedragen tegenover.	357	-2.970	S	V/N
	De kosten voor het project van de ambulante inkoop vallen lager uit dan geraamd. Er zijn o.a. minder externe advieskosten gemaakt.	36	203	I	V/V
	Gedwongen Kader De kosten voor jeugdbescherming en jeugdreclassering nemen toe als gevolg van stijging in aantal afgegeven maatregelen. De implementatie van het woonplaatsbeginsel speelt hierin ook een rol. De stijging gemeld in de novembernota (€ 614.000) heeft zich minder sterk voorgedaan.		-259	S	N

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Kernthema Jeugd maatwerk voorzieningen	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	I/S	V(oordeel)+ / N(adeel)-
	Het huidige actieprogramma Kansrijk van Start loopt van 2021 tot en met 2023. De begroting is voor meerdere jaren vastgesteld, de acties binnen het actieprogramma zijn benoemd voor de hele periode en lopen over jaargrenzen heen. Gelden die voor specifieke doeleinden zijn begroot in 2022 kunnen alsnog in 2023 worden ingezet.	4	284	I	V/V
	Preventief jeugdbeleid In het raadsvoorstel van deze jaarverantwoording wordt verzocht om deze middelen deels over te hevelen naar 2023 middels de reserve nog uit te voeren werkzaamheden.	8	63	I	V/V
Reguliere afwijkingen	Dit betreft de samenwerking in de jeugdketen in Parkstad Limburg, waarvoor Heerlen de rol als centrumgemeente uitvoert. Dit was niet in de begroting opgenomen omdat de begroting van de samenwerking later is vastgesteld.	133	-133	I	V/N
	Centrale verantwoording personeelsgerelateerde lasten.		151	I	V
Subtotaal reguliere afwijkingen		**630**	**-3.720**		**-3.090**
Corona afwijkingen	JENS komt uit op € 2,9 mln meerkosten corona voor 2022 (aandeel Heerlen). Na beoordeling van een door de accountant opgesteld rapport van bevindingen, vindt de definitieve afrekening van deze meerkosten later in 2023 plaats.		-2.918	I	N
	Nagekomen coronakosten 2021.		-35	I	N
Subtotaal corona afwijkingen		**0**	**-2.953**		**-2.953**
Totaal kernthema Jeugd maatwerkvoorzieningen		**630**	**-6.673**		**-6.044**

Bedragen x € 1.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Kernthema Volwassenen maatwerkvoorzieningen

Wat hebben we gedaan, opgeleverd?

Beschermd Wonen & Maatschappelijke Opvang

In 2022 is ervaring opgedaan met kleinschalige opvang in de wijk, verspreid over Parkstad. Eind 2022 waren daarvoor 6 woningen beschikbaar voor in totaal 10 cliënten. Met deze vorm van opvang behouden mensen hun zelfstandigheid. In 2023 worden nog enkele woningen in gebruik genomen. Deze vorm van opvang is bedoeld voor mensen die geen overlast geven en geen toezicht nodig hebben. De grote centrale opvangvoorziening (Heugderlicht in Landgraaf) wordt hiermee ontlast.
Het realiseren van 21 Skaeve Huse binnen Parkstad voor mensen die vanwege hun gedrag juist niet in een gewone woning passen, blijkt een complexere opgave dan vooraf voorzien was. In 2023 zullen de eerste Skaeve huse gerealiseerd worden.
Ook de realisatie van twee proeftuinen voor begeleid wonen voor jonge volwassenen heeft vertraging opgelopen. Ook dit wordt in 2023 voortgezet.

Op het gebied van Beschermd Wonen zijn er grote stappen gezet. Samen met de andere Parkstadgemeenten hebben we beschreven hoe we Beschermd Wonen opnieuw willen inrichten. We sturen op samenwerking in de vorm van een breed veelkleurig samenwerkingsverband met een lumpsumfinanciering die zorgprofessionals de ruimte geeft om dat te doen wat nodig is. Aan de hand van de notitie, 'Samen Thuis', zijn we in gesprek gegaan met de aanbieders Beschermd Wonen in onze regio. Daarbij hebben we gesproken over de ontwikkelopgave; het aanbod dat nog versterkt moet worden. Met als belangrijkste uitgangspunt: passend aanbod voor iedereen. Niemand mag buiten de boot vallen. Ook hebben we samen gekeken naar het benodigde budget, daarbij geadviseerd door een extern bureau. Voor de aanbieders waren deze dialoogbijeenkomsten gelegenheden om ook elkaar beter te leren kennen. De wijze waarop wij open in gesprek zijn gegaan is door de aanbieders zeer gewaardeerd. Met enthousiasme zijn zij aan de slag gegaan met het formeren van een samenwerkingsverband op basis van gelijkwaardigheid van grote en kleine aanbieders. Dit heeft geresulteerd in Beschermd Thuis Parkstad.
Dit samenwerkingsverband bestaat uit zestien aanbieders, die met elkaar een zeer divers aanbod hebben en de hele brede doelgroep bestrijken: GGZ problematiek, LVB problematiek, meervoudige problematiek, ASS problematiek, Jongvolwassenen. De locaties liggen verspreid over Parkstad. Er is een vierhoofdig bestuur gevormd, bestaande uit Mondriaan (penvoerder), Levanto, Leger des Heils en de Zonnewende. Stichting Zonnewende vertegenwoordigt de 13 overige deelnemende partners in het bestuur.
Indicaties voor Beschermd wonen worden geven door het Loket Opvang en Beschermd Wonen (LOBW) Parkstad, dat voor alle Parkstadgemeenten werkt. Financiering vindt plaats op basis van een Lumpsum. Uitgangspunt is dat de gemeente bepaalt wat nodig is (indicatie) en dat het samenwerkingsverband bepaalt hoe die ondersteuning geleverd wordt. Daarmee wordt ruimte gegeven aan professionals om dat te doen wat nodig is.

Hulp bij het Huishouden

De huidige contracten met Meander en ATZ lopen nog tot en met 2023. Ook in het begin van 2022 was het vanwege corona niet altijd mogelijk alle Hulp bij het Huishouden (HbH) tijdig uit te voeren. Verder was het vanwege de krapte op de arbeidsmarkt geheel 2022 een uitdaging voor de aanbieders om personeelstekorten op te vangen. De organisaties deden en doen er alles aan om personeel te werven en te behouden. Het aantal inwoners dat gebruik maakt van de WMO-voorziening Hulp bij het Huishouden is in 2022 weer toegenomen met 180. Dit alles heeft ook zijn impact op de afhandeling van aanvragen HbH bij de gemeentelijke uitvoering gehad. Er zijn diverse acties uitgezet om wachttijden zo beperkt mogelijk te houden.
De toename in Hulp bij het Huishouden is over heel 2022 gezien 5,4%. Het aantal cliënten met HbH bedraagt nu ruim 3500. Het aantal Persoons Gebonden Budgetten HbH (PGB's) is licht gedaald naar 89. De stijgende vraag is een landelijke tendens. Vergrijzing van de bevolking maar ook het een paar jaar geleden ingevoerde abonnementstarief voor de WMO (per maand is de maximale eigen bijdrage € 19) zijn hier debet aan.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Hulpmiddelen/trapliften
We hebben het contract met onze hulpmiddelenleverancier voor 2 jaar verlengd. Het contract loopt definitief af eind 2024.
Het aanbestedingstraject voor de levering, plaatsing en het onderhoud van trapliften vanaf 2023 is in regionaal verband opgepakt en succesvol uitgevoerd.

PGB
De aanvragen van inwoners voor PGB zijn nadrukkelijk beoordeeld op PGB vaardigheid zodat voldoende geborgd is dat zij de daarbij behorende verantwoordelijkheden aankunnen. Het uitgangspunt blijft dat onvoldoende PGB vaardige cliënten via een zorg in natura aanbieder worden ondersteund.

Omnibuzz
Nauwlettende regie en maatregelen van Omnibuzz in samenspraak met de gemeenten moeten ervoor zorgen dat de uitvoering van het WMO-vervoer wordt geborgd en kwaliteitseisen aan het WMO vervoer afdoende worden bewaakt.
Samen met Omnibuzz blijven we toewerken naar de realisatie van een efficiënte organisatie die in staat is regie te voeren over de uitvoering van al het doelgroepenvervoer, het vervoer te analyseren, door te ontwikkelen en de kwaliteit van het vervoer te optimaliseren. Omnibuzz voert namens de deelnemende gemeenten overleg met vervoerders, de provincie Limburg en landelijke kennispartners. Door toeleiding naar het Openbaar Vervoer en sturing naar het gebruik van de Voor-Elkaar-Pas, proberen we de zelfstandigheid van de mindervaliden te vergroten en de kosten van het doelgroepenvervoer beheersbaar te houden.

Wat heeft het gekost?
Het totale resultaat van het kernthema Volwassenen maatwerkvoorzieningen wordt hieronder weergegeven:

Programma 6:	Baten			Lasten			Saldo			Resultaat 2022	
Sociaal Domein	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022		
KT Volwassenen maatwerkvoorzieningen	2.174	2.596	1.876	-67.698	-70.990	-65.796	-65.524	-68.394	-63.920	4.474	V

Bedragen x € 1.000

De grootste afwijkingen binnen het kernthema worden hieronder toegelicht:

Kernthema Volwassenen maatwerkvoorziening	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	I/S	V(oordeel)+ / N(adeel)-
Reguliere afwijkingen	Woningvoorzieningen Er zijn een aantal dure woningaanpassingen toegekend, deze afwijking is in de forecast van de novembernota gemeld.		-97	I	N
	Inkoop WMO De nieuwe inkoop WMO is eind 2022 gestart en loopt door in 2023. De niet ingezette middelen in 2022 zijn benodigd om het inkooptraject in 2023 af te ronden. In het raadsvoorstel van deze jaarverantwoording wordt verzocht om deze middelen over te hevelen naar 2023 middels de reserve nog uit te voeren werkzaamheden.	1	104	I	V/V
	Persoonlijke begeleiding zintuigelijke clienten Er zijn kosten gemaakt voor persoonlijke begeleiding zintuigelijke cliënten die geen onderdeel zijn van onze reguliere begroting.	2	-78	S	V/N

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Kernthema Volwassenen maatwerkvoorziening	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	I/S	V(oordeel)+ / N(adeel)-
Reguliere afwijkingen	Hulp bij het huishouden en eigen bijdrage Ook in 2022 is het aantal burgers dat gebruik maakt van hulp bij het huishouden toegenomen. De verklaring voor deze stijging ligt zoals bekend vooral in de aanzuigende werking van het abonnementstarief en de vergrijzing. Ofschoon de procentuele stijging iets is afgezwakt levert deze wel hogere kosten op. In de forecast van de novembernota is een tekort van 400k gemeld. Na verwerking van de definitieve afrekening vanuit de aanbieders blijkt dit tekort lager uit te vallen. De ontvangen eigen bijdragen blijven achter op de begroting. We zien dat iets meer dan de helft van de eigen bijdrage plichtige burgers vallen onder het minimabeleid. Daarnaast is er een groep burgers die, door de komst van het nieuwe abonnementstarief, een samenloop hebben met een andere wetgeving of voorziening die voorliggend is op de WMO. Hierdoor blijven slechts 1300 burgers over waarbij ook daadwerkelijk de eigen bijdrage opgelegd wordt. In de forecast van de novembernota is deze afwijking gemeld en in de begroting 2023 is de eigen bijdrage naar beneden bijgesteld.	-209		I	N
	Maatschappelijke ondersteuning In het contract met de aanbieder van maatschappelijke ondersteuning zijn indexeringsafspraken opgenomen. Het deel dat via lumpsum financiering betaald wordt, wordt in het huidige jaar afgerekend. Het verschil met het definitieve OVA-percentage t.o.v. het voorlopige OVA-percentage, wordt met de maandelijkse betalingstermijn in december van het jaar T verrekend. Voor 2022 betekent dit een nadeel, deze afwijking is ook gemeld in de forecast van de novembernota.		-104	I	N
	Beschermd Wonen / Maatschappelijke opvang De septembercirculaire 2021 heeft duidelijkheid gebracht over de hoogte van de WLZ-uitname, de financiële doorwerking hiervan wordt pas duidelijk bij het aangaan van nieuwe verplichtingen met de diverse aanbieders. Voor 2022 resulteert er hier een voordeel uit voor de gemeente Heerlen. Er zijn echter ook een aantal tegenvallers aan de baten en lastenkant binnen beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Per saldo leidt dit tot een plus van 2,8 mio. In de forecast van de novembernota is deze afwijking gemeld.	-406	3.249	I	N/V
	Maatschappelijke opvang en Programma 1 thuis 1 toekomst Het programma 1 thuis 1 toekomst, naar een verbeterde opvang omvat een 7-tal projecten. Deze zijn gestart in 2020. Een aantal is afgerond en geborgd, een aantal nog niet. De besteding van deze middelen loopt door in 2023. In het raadsvoorstel van deze jaarveranttwoording wordt verzocht om 1.741k over te hevelen naar 2023 middels de reserve nog uit te voeren werkzaamheden.	0	1.873	I	V
	Inkoop KBL In december is door de KBL besloten om de voorschotten niet te verrekenen. Dus alhoewel Heerlen minder dienstverlening heeft afgenomen zien we dit niet terug in de cijfers.	0	-497	I	N
	Centrale verantwoording personeelsgerelateerde lasten.	0	197	I	V
	Diverse afwijkingen.	-30	100	I	V/V
Subtotaal reguliere afwijkingen		**-642**	**4.747**		**4.106**
Corona afwijkingen	Vervoersvoorzieningen Tot aanvang van de coronacrisis in maart 2020 was er sprake van een trendmatige stijging van het gebruik van het WMO-vervoer. De bijgestelde voorwaarde ten aanzien van het hebben van een minimale vervoersbehoefte van tenminste één keer per kwartaal in plaats van één keer per jaar om een vervoersindicatie te kunnen krijgen, maar hoofdzakelijk Covid-19, hebben ervoor gezorgd dat het vervoersvolume vanaf 2020 sterk is gedaald. In 2022 is het vervoer nog steeds beïnvloed door COVID-19 en de gevolgen ervan. Het vervoer is vanaf 2022 weliswaar aan het herstellen; 3,85% méér WMO-geïndiceerden met een CVV pas en een stijging van 25% in het aantal vervoersbewegingen ten opzichte van 2021. Toch is het vervoer nog niet op het oude niveau van 2019 en het is ook de vraag of dit niveau de eerstkomende jaren weer gehaald zal worden. Vanuit de gemeente en GR Omnibuzz blijven we werken aan een goede uitvoering van doelgroepenvervoer, het vervoer te analyseren, door te ontwikkelen en de kwaliteit van het vervoer te optimaliseren. Omdat de begroting 2022 nog gebaseerd was op het volume van 2019, leidt dit in 2022 wederom tot een positief vervoersresultaat.	-78	472	I	N/V
	Schuldhulpverlening Intensivering schuldhulpverlening voor ondernemers en intensivering vroegsignaliseringsaanpak.		-26	I	N
Subtotaal corona afwijkingen		**-78**	**446**		**368**
Totaal kernthema Volwassenen maatwerkvoorziening		**-720**	**5.194**		**4.474**

Bedragen x € 1.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Kernthema Arbeidsmarktbeleid

Wat hebben we gedaan, opgeleverd?

In dit kernthema beogen we primair om zo veel mogelijk Heerlense inwoners aan het werk te helpen en daarmee bijstandsonafhankelijk te maken. Secundair is het doel om zo veel mogelijk Heerlense inwoners door ontwikkeling en participatie dichter bij de arbeidsmarkt te brengen.

We hebben, net zoals in voorgaande jaren, in 2022 fors ingezet op uitstroom naar werk. En daar waar dat niet direct lukte naar opleidings- en ontwikkeltrajecten. De nieuwe werkwijze vanuit de geoptimaliseerde re-integratieketen heeft verder vorm gekregen. De samenwerking met onze partners Werkgeversservicepunt Parkstad (WSP) en Stichting Werk voor Heerlen (WvH) is daarmee versterkt. WSP en WvH zijn nog beter in positie en begeleiden zelfstandig naar werk en ontwikkeling. De efficiency en effectiviteit van de toeleiding naar werk is verder vergroot. Er zijn minder overdrachtsmomenten, daar waar mogelijk wordt er makkelijker geschakeld en 'schotten' tussen organisaties vallen weg. Hierdoor stromen zoveel mogelijk mensen uit naar duurzaam werk.

Heerlen-Noord
In 2022 heeft het programma Bovengrondse Vakschool (BVS) in Heerlen–Noord verder vorm gekregen. De BVS is als 'hub' voor werk en ontwikkeling één van de punten in het Nationaal Programma Heerlen-Noord en heeft als uiteindelijk doel economische en maatschappelijke structuurversterking. Binnen deze aanpak is in 2022 een verbouwing gestart en heeft het inhoudelijke programma verder vorm gekregen. Werkgevers zijn betrokken en er zijn trajecten gecertificeerd door opleiders (praktijkleerroutes).

Cascademodel als organisatiemodel
De Heerlense re-integratieketen is ingericht conform het cascademodel. Dit model richt zich enerzijds op onze kandidaten en de kortste weg naar werk. Anderzijds zorgt dit model ervoor dat WSP, WvH en gemeente Heerlen zich bezig houden met de doelgroep waar zij het sterkst in zijn. Deze aanpak is in 2022 versterkt en verfijnd vanuit de geoptimaliseerde re-integratieketen. In 2022 is gestart met onder andere het anders voeren van gesprekken, zowel bij het eerste contact aan de 'poort', als tijdens het verdere traject. Daarnaast is in samenwerking met de Open Universiteit een onderzoek gestart naar effectieve methoden om mensen te bereiken met als doel ontwikkeling richting betaald werk. Ook is de dienstverlening aan kandidaten, die verder van de arbeidsmarkt afstaan gestart, met als doel hen te laten participeren en dichterbij betaald werk te brengen. Daarbij kijken we naar de mogelijkheden van mensen en niet naar hun onmogelijkheden.

Jeugdwerkloosheid
In 2022 is gestart met een sluitende aanpak in de geest van het jongerenloket. Hierin wordt samengewerkt tussen gemeente Heerlen, Werk voor Heerlen, Heerlen Standby! WSP, VSV, praktijkonderwijs en MBO1 om kwetsbare jongeren en voortijdig schoolverlaters te stabiliseren, toekomstperspectief te bieden en op weg te helpen naar de volgende stap die bij hen past: school, lerend werken, regulier werk of dagbesteding. Een voorbeeld van deze samenwerking is de pilot Schakel+.

Wat heeft het gekost?
Het totale resultaat van het kernthema Arbeidsmarktbeleid wordt hieronder weergegeven:

Programma 6:	Baten			Lasten			Saldo			Resultaat 2022	
Sociaal Domein	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022		
KT Arbeidsmarktbeleid	118	7.751	5.859	-37.035	-46.318	-44.203	-36.917	-38.567	-38.345	223	V

Bedragen x € 1.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

De grootste afwijkingen binnen het kernthema worden hieronder toegelicht:

Kernthema Arbeidsmarktbeleid	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	I/S	V(oordeel)+ / N(adeel)-
Reguliere afwijkingen	Nog te ontvangen ESF gelden t.b.v. het Parkstad Participatie Fonds.	132	-132	I	V/N
	Arbeidsmarktbeleid Zuid-Limburg De gemeente Heerlen voert de administratie voor de gehele Arbeidsmarktregio Zuid-Limburg. De baten en lasten zijn vooraf lastig in te schatten. De niet bestede gelden zijn toegevoegd als belanspost.	-2.025	2.025	I	N/V
	Jaarrekening resultaat WSP / WOZL 2022.		431	I	V
	Afrekening loonkosten subsidie 2019-2021.		-529	I	N
	Kosten Duale poort lager als gevolg van latere start in 2022.		560	I	V
	Centrale verantwoording personeelsgerelateerde lasten.		129	I	V
	Diverse afwijkingen.	1	57	I	V/V
Subtotaal reguliere afwijkingen		**-1.892**	**2.540**		**648**
Corona afwijkingen	Beleidsondersteuning Duale Poort 2022.		-350	I	N
	Onderzoek Open Universiteit Mobilisatiestrategie opleiding en werk.		-75	I	N
Subtotaal corona afwijkingen		**0**	**-425**		**-425**
Totaal kernthema Arbeidsmarktbeleid		**-1.892**	**2.115**		**223**

Bedragen x € 1.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Kernthema Inkomensondersteuning

Wat hebben we gedaan, opgeleverd?

Ontwikkeling klantenbestand

	2018	2019	2020	2021	2022
Almelo	20,2	16,5	12,5	16,1	10,1
Amsterdam	6,2	3,7	0,6	5,6	0,1
Arnhem	30,1	27,5	23,5	27,5	21,0
Enschede	20,4	14,7	11,1	13,3	8,3
Den Haag	20,3	14,6	9,9	13,3	7,2
Groningen	17,7	17,4	16,1	17,8	10,1
Heerlen	0,7	-6,5	-9,2	-5,4	-7,9
Leeuwarden	36,3	28,3	23	25,1	18,4
Nijmegen	20,2	16,1	15,2	19	12,3
Rotterdam	5,6	-0,5	-4,1	2,5	-2,1

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de bijstandspopulatie in Heerlen al sinds jaren daalt. Ten opzichte van de grote gemeenten was de daling in Heerlen zelfs het sterkst. We staan nog hoog in de ranglijst van bijstandsdichtheid, maar lopen de achterstand uit het verleden steeds meer in.

Bijstandsgerechtigden in Nederland en Heerlen sinds 2018			
	Nederland	**Heerlen**	**ranglijst Heerlen**
jaar	**aantal**	**aantal**	**bijstandsdichtheid**
2018	434.170	4.470	5e
2019	414.060	4.150	5e
2020	400.670	4.030	4e
2021	416.310	4.200	4e
2022	397.670	4.090	4e

Poort Werk & Inkomen

Niet iedereen die zich meldt doet uiteindelijk ook een aanvraag. Die verhouding toont de volgende tabel. Aan de poort wordt beoordeeld of er mogelijk recht op een uitkering bestaat en of er geen andere regelingen zijn waarop eerst een beroep moet worden gedaan. De verhouding tussen het aantal meldingen en het uiteindelijke aantal aanvragen is redelijk stabiel.

Jaar	Meldingen	Aanvragen	% aanvragen t.o.v. meldingen
2018	1.855	1.089	58,71 %
2019	2.078	1.119	53,85 %
2020	2.647	1.330	50,25 %
2021	1.896	1.095	57,75 %
2022	1.417	814	57,45 %

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Energietoeslag
Vanwege de stijgende energieprijzen heeft de overheid in 2022 een aantal compenserende maatregelen getroffen. Één daarvan is de zogenaamde energietoeslag, die nog tot en met 30 juni 2023 kan worden aangevraagd.

	Toekenningen 120% minimum	Toekenningen 120-130% minimum	Totaal
Aantal	9.332	641	9.973
Bedrag	€ 11.996.200	€ 586.400	€ 12.582.600

Handhaving en debiteuren

Fraudeonderzoeken Participatiewet

	2018	2019	2020	2021	2022
Gestarte fraudeonderzoeken	143	121	90	85	65
Afgehandelde fraude onderzoeken	138	119	89	84	63
Beëindigingen	46	39	43	18	11
Bijstandsvermindering	11	8	1	7	9

Debiteuren

	2018	2019	2020	2021	2022
Ontvangsten op bijstandsvorderingen	€ 1.591.858	1.501.582	1.403.416	€ 1.270.164	€ 1.631.384

In de lopende begroting (2023) hebben wij extra capaciteit toegevoegd ten behoeve van fraudebestrijding.

Armoedebeleid

Jeugdfondsen (Stichting Leergeld Parkstad, Jeugdfonds Sport en Jeugdfonds Cultuur)
In 2022 waren er geen corona beperkende maatregelen meer en nam de armoede toe. Dat zien we terug in het toegenomen gebruik van alle kindregelingen.

	2018	2019	2020	2021	2022
Stichting Leergeld					
toekenningen	3.257	4.638	5.118	5.124	7.697
kinderen	1.473	1.676	1.743	1.949	2.303
bedrag	€ 147.297	€ 172.353	€ 201.931	€ 208.359	€ 290.629
Jeugdfonds Sport					
toekenningen	769	1.184	953	816	1.250
kinderen	675	948	796	682	977
bedrag	€ 236.234	€ 386.040	€ 201.931	€ 249.894	€ 442.114
Jeugdfonds Cultuur					
toekenningen	122	177	121	86	136
kinderen	122	160	113	79	117
bedrag	€ 36.918	€ 55.254	€ 42.453	€ 31.415	€ 48.172

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Jarige Job

Om te voorkomen dat kinderen hun verjaardag niet kunnen vieren omdat er thuis geen geld voor is geeft Stichting Jarige Job een verjaardagsbox ter waarde van € 35 waar alles inzit wat nodig is voor een echte verjaardag, thuis én op school! Er is na het voorgaande coronajaar een forse stijging.

2018	2019	2020	2021	2022
1.174	1.350	1.420	937	1.623

Fietsenplan

Alle kinderen in Parkstad vanaf 4 jaar de beschikking over een passende fiets zodat ze mee kunnen doen is het doel van het fietsenplan. In 2022 doen alle Parkstadgemeenten mee, samen met de ANWB, Leergeld, Werk voor Heerlen, Betere Buren Brunssum en Re-cycle Kerkrade.
De provincie Limburg heeft via project Meedoen in Limburg eenmalig € 20.000 bijgedragen.

	2018	2019	2020	2021	2022
Aantal verstrekte fietsen	223	166	184	151	120

Kledingbank

Samen met Kledingbank Limburg, Alcander en Werk voor Heerlen vonden er in het voor- en najaar weer kledingdagen op locatie plaats in het gemeenschapshuis Heksenberg.

	Voorjaar	Kosten	Najaar	Kosten	Totaal personen	Totaal financieel
2018	1603	€ 75.341,00	1695	€ 79.665,00	3298	€ 155.006,00
2019	1613	€ 75.811,00	1525	€ 71.675,00	3138	€ 147.486,00
2020	0	€ 50.000 *	1143	€ 56.119,51	1143	€ 106.119,51
2021	1248	€ 62.279,78	1282	€ 63.950,02	2530	€ 126.229,80
2022	1157	€ 58.067,95	1245	€ 64.172,40	2402	€ 122.240,35

De kosten zijn gebaseerd op een geïndexeerde vergoeding van € 50,45 per uitgifte.

Voedselbank

Per verstrekt voedselpakket verstrekken wij een bijdrage van € 5 voor logistieke kosten (vervoer, opslag, koeling en invriezen). We zagen een forse toename door de hoge inflatie in 2022.

	2018	2019	2020	2021	2022
Bijdrage €	€ 43.865	€ 52.505	€ 49.010	€ 63.570	€ 86.010
Voedselpakketten	8.773	10.501	9.802	12.714	17.202

Fit & Fun regeling

Toekenning van de Fit & Fun regeling gebeurt sinds 2017 automatisch. Het aantal bereikte personen is gestegen, doordat de rechthebbenden op de energietoeslag zijn toegevoegd.

	2018	2019	2020	2021	2022
Toegekend €	€ 487.200	€ 487.050	€470.850	€ 477.937	€ 643.725
Personen	6.496	6.494	6.278	6.372	7.531

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Stichting Stop Kinderarmoede

We werken sinds 2017 samen met de Stichting Stop Kinderarmoede. Deze stichting zet zich in tegen de maatschappelijke gevolgen van kinderarmoede in Nederland door de uitgifte van nieuwe kleding, nieuwe schoenen en een aantal leuke nieuwe cadeautjes. Wij betalen een vergoeding van € 70 per kind. In 2021 is een promotiefilmpje gemaakt en op social media gezet en dat heeft tot meer deelname geleid.

	2018	2019	2020	2021	2022
Toegekend €	€ 58.305	€ 48.490	€ 52.780	€ 59.995	€ 66.920
Personen	897	746	812	950	956

Kwijtschelding gemeentelijke belastingen

Het bedrag dat jaarlijks wordt kwijtgescholden is al jaren nagenoeg gelijk. Lage werkeloosheid en jaarlijkse aanpassing van bedragen houden elkaar in evenwicht.

	2018	2019	2020	2021	2022
Kwijtschelding €	€ 1.568.503	€ 1.581.533	€ 1.506.603	€ 1.563.851	€1.570.897

Schuldhulpverlening

Sinds 1 januari 2021 zijn leveranciers van water, elektriciteit, gas, warmte, zorgverzekering en verhuurders verplicht om achterstanden te melden. Dat heeft geleid tot een stijgend aantal meldingen vroegsignalering.

	2020	2021	2022
Schuldhulpverlening regulier			
Meldingen	734	698	656
Schuldhulpverlening vroegsignalering			
Meldingen huur	163	246	500
Meldingen water	173	2661	1835
Meldingen energie	998	1083	1739
Meldingen zorg	55	736	1262
Totaal	2123	5424	5992

Waterafsluitingen

Het aantal afsluitingen is in 2022 gestegen. Wegens corona heeft WML in 2020 en 2021 alleen in het uiterste geval afgesloten. In 2022 is van een onderbreking hierin géén sprake meer geweest.

2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
66	37	23	28	9	3	31

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Huisuitzettingen

In 2022 zijn 109 ontruimingen aangezegd, waarvan er 92 niet zijn doorgegaan.
De in de Prestatieafspraken 2020-2024 gemaakte afspraak om het aantal huisuitzettingen in 2024 tot 0 te reduceren heeft dus duidelijk effect.

Verhuurder	2018	2019	2020	2021	2022
Weller	6	13	2	4	3
Woonpunt	20	25	14	17	4
Wonen Zuid	10	5	3	2	1
Vincio	4	11	0	7	3
Wonen Limburg	10	7	5	2	0
Overige	14	20	22	18	6
Totaal	64	81	46	50	17

Bewind

Aan stijging van aantallen en kosten lijkt voor het eerst een einde gekomen, maar het is nog te vroeg om van een trend te spreken.

	2018	2019	2020	2021	2022
Kosten	€ 2.663.058	€ 2.814.869	€ 3.048.816	€ 3.583.299	€ 3.592.498
Personen	1.509	1.608	1.837	1.902	1.836

Rentetarief Kredietbank Limburg (KBL)

Sinds 2019 is het rentetarief van de KBL op leningen verlaagd van destijds 6,5% naar 2% (met uitzondering van saneringskredieten). Feitelijk gederfde rente inkomsten worden afzonderlijk per gemeente in rekening gebracht. De marktrente is hoger, waardoor ondanks toename van het aantal verstrekte leningen de rentecompensatie bijna gelijk is gebleven.

Jaar	2019	2020	2021	2022
Aantal kredieten	74	94	142	190
Rentecompensatie	€ 16.034,46	€ 18.152,43	€ 33.743,59	€ 35.161,00

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Wat heeft het gekost?

Het totale resultaat van het kernthema Inkomensondersteuning wordt hieronder weergegeven:

Programma 6:	Baten			Lasten			Saldo			Resultaat 2022	
Sociaal Domein	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022		
KT Inkomensondersteuning	68.457	60.666	60.367	-78.148	-84.103	-82.766	-9.691	-23.437	-22.399	1.038	V

Bedragen x € 1.000

De grootste afwijkingen binnen het kernthema worden hieronder toegelicht:

Kernthema Inkomens ondersteuning	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	I/S	V(oordeel)+ / N(adeel)-
Reguliere afwijkingen	Er is meer gebruik gemaakt van de kwijtscheldingregeling gemeentelijke belastingen dan voorzien.		-191	I	N
	Participatiewet lasten Dalend bijstandsvolume en grote vrijval voorziening dubieuze debiteuren, door een zuiverder debiteuren-bestand.		237	I	V
	Participatiewet baten Minder debiteuren baten opgeboekt o.a. door kwijtscheldingen en buiten invorderingen stellingen.	-253		I	N
	Bbz Levensvatbaaronderzoeken Door corona en de invoering van de BBZ light zijn de kosten lager geweest.		53	I	V
	Bijzondere bijstand Er is minder gebruik gemaakt van bijzondere bijstand verstrekkingen. In het raadsvoorstel van deze jaarverantwoording wordt verzocht om deze middelen (deels) over te hevelen naar 2023 middels de reserve nog uit te voeren werkzaamheden.	-122	292	I	N/V
	Energietoeslag huishoudens met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm Het hoge bereik onder inwoners met een laag inkomen leidt tot een tekort op de middelen die het Rijk beschikbaar heeft gesteld.		-685	I	N
	Energietoeslag huishoudens met een inkomen tussen 120% en 130% van de bijstandsnorm Voor deze doelgroep is € 2 miljoen beschikbaar gesteld, deze doelgroep is nog niet bereikt. Aanvragen kunnen ingediend worden t/m 30 juni 2023.		1.412	I	V
	Fit & Fun Bij de aanvragen energietoeslag wordt ambtshalve beoordeeld of er recht op de Fit en Fun regeling bestaat en als dat zo is wordt die mede uitgekeerd. Het gebruik van de regeling is hierdoor toegenomen.		-146	I	N
	Centrale verantwoording personeelsgerelateerde lasten.		199		V
	Diverse afwijkingen.	9	13		V/V
Subtotaal reguliere afwijkingen		**-366**	**1.184**		**818**
Corona afwijkingen	Wet kinderopvang Verschillende ouders hebben (door corona) niet bij de gemeente aangeklopt, omdat de opvang locaties gesloten waren óf omdat ze hun kind niet naar de opvang wilden brengen. Hierdoor zijn de kosten in het begin van het jaar lager dan verwacht.	10	136	I	V/V
	Kindpakket Door corona zijn veel activiteiten in het Kindpakket niet doorgegaan, ook zijn subsidies (deels) terugontvangen.	57	16	I	V/V
Subtotaal corona afwijkingen		**67**	**153**		**220**
Totaal kernthema Inkomensondersteuning		**-299**	**1.337**		**1.038**

Bedragen x € 1.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Kernthema Buurtgericht werken

Wat hebben we gedaan, opgeleverd?

Burgerparticipatie

Ook in het afgelopen jaar hebben we ons ingezet om samen met inwoners te werken aan schone, veilige buurten waar het prettig wonen en werken is. We hebben inwoners betrokken bij de vele activiteiten en initiatieven in de buurten en hebben goede voorbeelden met elkaar gedeeld. Onder de noemer #samenindebuurt hebben we regelmatig aan de stad laten weten waar we binnen het buurtgericht werken mee bezig zijn. Er is hard gewerkt aan een doorontwikkeling van het buurtgericht werken, zodat er meer handjes in de buurt komen. Een aantal initiatieven en ontwikkelingen is nog niet afgerond in 2022 en loopt daarom door naar 2023.

In 2022 zijn veel bestaande activiteiten voortgezet en er zijn tal van nieuwe activiteiten ontstaan in de buurten. Het gemeenschappelijke doel van deze activiteiten is om bewoners met elkaar in contact te brengen en zo te zorgen voor sociale cohesie in de buurt. Doordat het buurtgericht werken zichtbaar en laagdrempelig is, bereiken we steeds meer mensen. Dat zien we onder andere aan het aantal buurthelden en buurtvrienden dat nog steeds groeit. Zij zorgen regelmatig voor een schone buurt en deden ook in 2022 weer mee aan de grote schoonmaakactie op World Cleanup Day.

Om de buurten nog beter te kunnen bereiken is er gewerkt aan de inrichting van de Hoi Heerlen bus. Deze verbouwde SRV-wagen heeft een opvallend en uitnodigend uiterlijk gekregen en gaat actief op bezoek in buurten. Het is een ontmoetingsplek waar bewoners elkaar kunnen ontmoeten en bovendien een plek waar bewoners en gemeente op een ongedwongen wijze met elkaar in gesprek kunnen gaan over thema's die de stad bezig houden.

We zijn in het afgelopen jaar in gesprek gegaan met de Adviesraad MO en het burgerpanel over samenwerking tussen beide adviesorganen. Deze organisaties hebben actief met de gemeente meegedacht over beleidsthema's, plannen en signalen uit de samenleving.

Visieontwikkeling

In 2022 is er hard gewerkt aan het ophalen van informatie in de buurten, bij bewoners, partners en collega's om zo te komen tot een visie op het buurtgericht werken. Er zijn netwerkbijeenkomsten georganiseerd om samen met buurtorganisaties na te denken over de nieuwe visie, goede voorbeelden te delen en van elkaars initiatieven en aanpak te leren. Dit alles heeft geresulteerd in het visiedocument "Gelukkig in de buurt". Deze visie levert een fundament aan het buurtgericht werken. Het laat zien wat onze missie is, waar we voor gaan en wat randvoorwaarden zijn voor een succesvolle integrale aanpak van het buurtgericht werken. De visie biedt tevens de basis voor een uitvoeringsagenda en nieuwe subsidieregels waarin maatwerk, flexibiliteit, het stimuleren van burgerinitiatieven en sociale verbinding centraal gaan staan. Er hebben in totaal zo'n 1000 mensen input geleverd voor de visie. Samenwerking en betrokkenheid van onze inwoners en partners hebben een prominente plek gekregen in het visievormingstraject. Het thema burgerbetrokkenheid kent dan ook een sterke verwevenheid met het buurtgericht werken. Omdat de besluitvorming omtrent de visie verschoven is naar februari 2023, is de interne en externe communicatie over de visie en de acties in het kader van de ontwikkelagenda ook opgeschoven naar 2023.

Wat heeft het gekost?

Het totale resultaat van het kernthema Buurtgericht werken wordt hieronder weergegeven:

Programma 6:	Baten			Lasten			Saldo			Resultaat 2022	
Sociaal Domein	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022		
KT Buurtgericht werken	0	0	65	-911	-992	-863	-911	-992	-798	193	V

Bedragen x € 1.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

De grootste afwijkingen binnen het kernthema worden hieronder toegelicht:

Kernthema Buurtgericht werken	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	I/S	V(oordeel)+ / N(adeel)-
Reguliere afwijkingen	Buurtgericht Werken/ Burgerbetrokkenheid In 2022 zijn niet alle midddelen vanuit buurtgericht werken en burgerbetrokkenheid volledig besteed. De visie buurtgericht werken is in plaats van oktober 2022 door de Raad in februari 2023 vastgesteld. Budget gereserveerd voor de menu's, de communicatie en vrijwilligerscampagne genoemd in deze nieuwe visie zijn in 2022 niet uitgegeven maar dat gaat in 2023 uitgegeven worden. Een en ander loopt op dit moment. Dit gaat in samenspraak met alle stakeholders ingericht worden en gaat deel uitmaken van de uitvoeringsagenda bgw. In het raadsvoorstel van deze jaarverantwoording wordt verzocht om deze middelen over te hevelen naar 2023 middels de reserve nog uit te voeren werkzaamheden.	65	129	I	V/V
Subtotaal reguliere afwijkingen		**65**	**129**		**193**
Corona afwijkingen	N.v.t.				
Subtotaal corona afwijkingen		**0**	**0**		**0**
Totaal kernthema Buurtgericht werken		**65**	**129**		**193**

Bedragen x € 1.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Kernthema Integraal ouderenbeleid

Wat hebben we gedaan, opgeleverd?

Ook dit jaar hebben we weer goede vooruitgang geboekt ten behoeve van de Ontwikkelagenda "Ouder worden met Toekomst 2020-2023". 'Een vitale stad waar mensen op een gelukkige, gezonde manier ouder kunnen worden in een veilige omgeving' is het motto voor deze ontwikkelagenda. Een vitale stad staat voor een groene, veilige en toegankelijke leefomgeving, inwoners die meetellen en meedoen, een plek waar mensen zichzelf mogen zijn, waar goede (basis) voorzieningen aanwezig zijn en waar mensen zich kunnen ontplooien. Het is een plek waar ouderen een actief leven kunnen leiden, een leven waar zij zelf zo lang mogelijk de regie over kunnen voeren. Waar mensen gezond ouder kunnen worden en toegang tot zorg hebben als dat nodig is. En waar ouderen met respect behandeld worden en gezien worden als waardevolle mensen met veel kennis en ervaring. Een aantal behaalde resultaten binnen het ouderenbeleid zetten we hieronder op een rij.

Verbinding jong-oud

Voorjaar 2020 is het landelijke project 'Samen Ouder Worden' gestart, ook in Heerlen. We hebben ingezet op afstemming en samenwerking met ons eigen ouderenbeleid en daarbij focussen we op het verbinden van jong en oud. Doel is dat jong en oud elkaar helpen, van elkaar leren en begrip krijgen voor elkaar. In 2021 is de basis gevormd voor een pilot in samenwerking met het VISTA college. In 2022 is dit verder voortgezet. Vervolgens is de pilot afgerond en omgezet naar een succesvolle structurele samenwerking.

Dementievriendelijke buurten

Dementie is een belangrijk onderwerp in een vergrijzende samenleving. De buurten Aarveld-Bekkerveld en Caumerveld-Douve Weien, zijn onder leiding van Zuyd Hogeschool met o.a. buurtorganisaties Sevagram en Heerlen STAND-BY! startklaar gemaakt door middel van een bewegings- en gezondheidsmarkt, een muziektrio dat speciaal geselecteerde muziek maakt voor de doelgroep en een training voor herkennen en omgaan met mensen met (beginnende) dementie voor werkgevers in de buurten. In 2022 is hier een vervolg aan gegeven door het huidige activiteitenaanbod voor thuiswonenden met beginnende dementie in de buurt te versterken, bijvoorbeeld door het bieden van begeleiding bij de activiteiten in de buurtpunten. Vrijwilligers zetten zich in en ondersteunen bij activiteiten, zodat de dementerende toch mee kan blijven doen. In 2023 willen we dit verder versterken.

Armoede en (arbeids)participatie

We zien dat ouderen financiële voorzieningen onbenut laten. Dit komt omdat regelingen niet of onvoldoende bekend zijn of omdat gedacht wordt dat er geen recht op bestaat. Om mensen te stimuleren gebruik te maken van mogelijke voorzieningen om het inkomen aan te vullen wordt De Voorzieningenwijzer ingezet. De Voorzieningenwijzer is een instrument dat mensen helpt om bewust keuzes te maken en beschikbare voorzieningen beter te benutten. Daarnaast willen we middels de voorzieningenwijzer de mogelijkheden voor kwijtschelding van gemeentelijke belastingen of waterschapsbelasting onder de aandacht brengen. Mensen kunnen een gratis adviesgesprek aanvragen met een van de financiële adviseurs van Alcander. De voorzieningenwijzer wordt tijdens een persoonlijk gesprek ingevuld en ter plekke wordt een advies gegeven. De adviseur kan hierin vervolgens ondersteunen door de klant te helpen bij het opzeggen en omzetten van verzekeringen, het aanvragen van een gemeentelijke regeling en het treffen van betalingsregelingen. Het instrument wordt standaard ingezet tijdens de huisbezoeken voor 75-plussers.

Vitaal en gezond ouder worden

Vitaal en gezond ouder worden kent vele facetten en gaat verder dan alleen fysieke gezondheid. In 2022 is het project Healthy Ageing verder in gang gezet, een samenwerking met Open Universiteit Heerlen (in een project met een vijftal andere gemeenten) gericht op gezond ouder worden. Het 'Healthy Ageing'-project heeft als doel om actief en gezond ouder worden te stimuleren onder ouderen met een laag opleidingsniveau. Door middel van een integrale wijkaanpak - uitgevoerd in

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

verschillende gemeenten - zal het project invloed proberen uit te oefenen op individuele, gemeenschappelijke en omgevingsfactoren. Speerpunten binnen deze integrale wijkaanpak zijn het stimuleren van fysieke activiteit, het versterken van sociale cohesie en een leefomgeving creëren waarin een actief en gezond leven wordt ondersteund. Het volledige project bestaat uit de volgende vier onderdelen:

1. Het uitvoeren van een community analyse naar behoeften van ouderen om gezond ouder te worden en hoe professionals in zorg en welzijn dit kunnen ondersteunen;
2. Het ontwikkelen van de integrale wijkaanpak en een pilot test onder ouderen en professionals;
3. Implementatie van de integrale wijkaanpak door middel van een wijkgericht gerandomiseerd experiment;
4. Het onderzoeken van bevorderende en belemmerende factoren voor de implementatie van de geëvalueerde integrale aanpak.

De digitale maatschappij

In de huidige maatschappij krijgen digitale middelen een steeds belangrijkere plek en ouderen die niet digitaal vaardig zijn kunnen het gevoel krijgen dat ze geïsoleerd raken van communicatie en informatie. Ook kan het gevoelens van eenzaamheid vergroten. Papieren informatie en persoonlijk contact is hierdoor nog steeds zeer belangrijk. We stimuleren ouderen, samen met onze partners, om mee te doen in de digitale samenleving. Bij onze eigen digitale dienstverlening zorgen wij ervoor dat deze zo helder en toegankelijk mogelijk is. Zo gaan we verder met het gemeentelijk servicepunt in de bibliotheken en is er een host gekomen in de publiekshal. Het project Let's get digital is verder voortgezet en vervolgens succesvol afgerond. In dit project hebben gemeente Heerlen, de Open Universiteit en partners waaronder Alcander, Burgerkracht Limburg, Rabobank, SNS, Omnibuzz en Schunck de handen ineen geslagen om Heerlense 65-plussers die nu nog niet digitaal vaardig te zijn, digitaal vaardiger te maken.

Ouderen doen en denken mee

Ouderen willen meedenken over beleid dat betrekking heeft op hen. In 2022 hebben we een 92-jarige senioren assistent als vrijwilliger in dienst genomen. Hij gaat 2-wekelijks met de wethouder ouderenbeleid op pad en samen doen ze mee met activiteiten voor senioren in onze gemeente. Zo krijgen we een goed beeld van dat wat er speelt bij de ouderen en vervolgens kunnen we hier op in spelen.

Er is veel aan netwerkontwikkeling gedaan, onder andere met de Adviesraad MO en de Seniorenvereniging Heerlen. Met hen is onder andere afgestemd aan welke thema's gezamenlijk wordt gewerkt, zoals de versterking van de samenwerking met Buurtregie en de buurtorganisaties en een hernieuwd subsidiebeleid. Hieronder vallen niet alleen netwerkpartners maar ook inwoners. Middels de in 2021 vernieuwde, laagdrempelige en aantrekkelijke subsidie regeling wordt iedereen uitgenodigd om met mooie, sprankelende en nieuwe initiatieven te komen ter bevordering van de participatie van de senioren in Heerlen.

In Heerlerheide is er een boodschappen-plus bus gekomen opdat ouderen gefaciliteerd worden bij het doen van de boodschappen en andere diensten in de buurt of omgeving. In Aarveld-Bekkerveld en Douve Weien-Caumerveld is ook een vervoersinitiatief tot stand gekomen, met inzet van Heerlen STAND-BY! en tal van vrijwilligers. Via het instrument van subsidiering zijn tal van ouderenorganisaties ondersteund, die op hun beurt zorgen voor vele waardevolle verbindingen en ontmoetingen in de stad. Stichting Vier het Leven wordt ondersteund in haar werk zodat vrijwilligers met ouderen het theater konden bezoeken.

Veilige leefomgeving

We gunnen iedereen een veilige oude dag. Veiligheid heeft verschillende aspecten. Zo kun je denken aan veiligheid in huis, op de weg, de openbare ruimte en tussen mensen. In het kader van veiligheid op de weg hebben we fietsinterventies georganiseerd onder de naam "Doortrappen in Heerlen". Lang, gezond & veilig blijven doortrappen! Doortrappen in Heerlen is bedoeld om senioren te stimuleren veiliger en vaker te fietsen. Fietsen is goed voor de gezondheid, sociale contacten en mobiliteit. Bovendien draagt het bij aan recreatie en duurzaamheid.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Met betrekking tot het tegengaan van financieel misbruik van ouderen zijn we een Zuid-Limburgse samenwerkingsovereenkomst aangegaan. In 2023 wordt deze samenwerking en aanpak verder vormgegeven. We hebben een stickeractie opgezet als geheugensteuntje tegen oplichting**.** Het aantal aangiften tegen zogeheten 'bankhelpdeskfraude' is in Limburg in een jaar tijd verdriedubbeld. Bij dit soort criminaliteit doen oplichters zich voor als medewerker van bijvoorbeeld een bank. Zij zetten mensen onder druk om hun pinpas, pincode of andere gegevens af te staan. Slachtoffers zijn vooral mensen vanaf 50 jaar. Politie Heerlen en Gemeente Heerlen zijn een stickeractie gestart in de vorm van delftsblauwe tegeltjes met typische tegeltjeswijsheden. Ze zijn bedoeld als waarschuwing en geheugensteuntje. Handig om op de telefoon of de deur te plakken.

Communicatie en beeldvorming
Om in contact te blijven met onze ouderen maken we gebruik van off- en online communicatie. We publiceren in de stadskrant, VIA Parkstad en de Parkstad Leeft! en daarnaast ook in de wijk- en buurtbladen. Online communiceren we via onze eigen social media kanalen, de kanalen van de gemeente Heerlen en via de online nieuwsbrief. We zijn hierin alert op ons taalgebruik en we communiceren op B1-niveau, om begrijpelijk en eenvoudig te communiceren. We zetten onze communicatiemiddelen niet alleen in om ouderen te informeren maar om bij te dragen aan een positieve beeldvorming en om ouderen te stimuleren en inspireren om met ons mee te denken en te doen. De doelgroep is zeer divers, met een grote variatie aan achtergrond, vitaliteit, levensstijl, opleidingsniveau en inkomenspositie. Allemaal mensen met verschillende behoeftes en interesses. DE oudere bestaat niet, ondanks dat de hele doelgroep in de beeldvorming in het algemeen vaak als kwetsbaar wordt gezien. Echter een grote groep ouderen zet zich actief in voor onze maatschappij en levert zowel sociaal als economisch een grote bijdrage en dit brengen wij graag in beeld.

Kennisdeling
We doen veel, maar we blijven ook nadenken, onderzoeken en leren. We willen met mensen praten en nieuwe dingen uitproberen. De kennis die we opdoen willen we inzetten en delen. Een mooi voorbeeld hiervan is URBACT. In oktober 2019 is in Heerlen de aftrap gegeven voor een Europees onderzoekstraject ouderen. Wij leiden dit nieuwe URBACT-traject, waaraan nog 9 andere Europese steden meedoen. Het traject heeft betrekking op de inzet van Social Impact Bonds. Hierbij werken publieke en private partijen samen aan een maatschappelijk thema. Heerlen wil vooral onderzoeken welke ideeën kansrijk zijn; fase 1 is afgerond in voorjaar 2020. Fase 2 is gestart in september 2020 en duurt 2 jaar. Dit loopt dus tot en met 2022. Een ULG (URBACT Local Group) is geformeerd bestaande uit onderwijsinstellingen, universiteiten, zorgverzekeraar, bewoners, banken, lokale ondernemers en (para)medici. In het kader van onze deelname aan het Europese kennisdelings-programma URBACT, loopt sinds december de pilot 'Gelukkig in de Buurt'. Een samenwerking tussen de gemeente Heerlen, Heerlense huisartsen, Meander en BENU Apotheek. De pilot liep tot en met mei 2022.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Wat heeft het gekost?

Het totale resultaat van het kernthema Integraal ouderenbeleid wordt hieronder weergegeven:

Programma 6:	Baten			Lasten			Saldo			Resultaat 2022	
Sociaal Domein	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022		
KT Integraal ouderenbeleid	0	0	5	-722	-874	-509	-722	-874	-504	369	V

Bedragen x € 1.000

De grootste afwijkingen binnen het kernthema worden hieronder toegelicht:

Kernthema Integraal ouderenbeleid	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	I/S	V(oordeel)+ / N(adeel)-
Reguliere afwijkingen	Ouderenbeleid In 2022 willen we verder uitvoering geven aan alle voorgenomen activiteiten in het kader van de ontwikkelagenda ouderenbeleid en de lokale inclusie agenda. Twee geplande activiteiten konden in 2022 niet worden uitgevoerd. De eerste geplande activiteit betreft een project met als doel mensen langer thuis te laten wonen door inzet van digitale middelen (digitaal thuis) en een project om mensen digitaal vaardiger te maken. De tweede geplande activiteit betreft het op advies van ervaringsdeskundigen aanpassen van de openbare ruimte om zo de openbare ruimte meer inclusief in te richten. In het raadsvoorstel van deze jaarverantwoording wordt verzocht om deze middelen over te hevelen naar 2023 middels de reserve nog uit te voeren werkzaamheden.	5	364	I	V/V
Subtotaal reguliere afwijkingen		**5**	**364**		**369**
Corona afwijkingen	N.v.t.				
Subtotaal corona afwijkingen		**0**	**0**		**0**
Totaal kernthema Integraal ouderenbeleid		**5**	**364**		**369**

Bedragen x € 1.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

3.1.7 Programma Volksgezondheid en Milieu

Portefeuillehouders: Peter van Zutphen, Casper Gelderblom, Martin de Beer, Marco Peters

Wat hebben we bereikt?

Gemeentelijk rioleringsplan

We zijn in 2020 begonnen met Klimaatadaptief handelen bij (gemeentelijke) projecten en ruimtelijke initiatieven en hebben dat ook in 2022 verder doorgezet. In projecten wordt rekening gehouden met maatregelen tegen wateroverlast, verdroging en hittestress.

Met de stimuleringsregelingen afkoppeling van verhard oppervlak en groene daken en gevels hebben we maatregelen genomen om de wateroverlast te verminderen. Het rioleringsstelsel wordt bij extreme buien minder belast. Er is in totaal 1198 m^2 privaat verhard oppervlak afgekoppeld.

Circulaire economie

De totale hoeveelheid afval is in 2022, na de stijgingen in de coronajaren 2020 en 2021, met 10% gedaald tot het niveau van 2019. Oorzaak is de conjunctuur en de extra ingezamelde hoeveelheden in de corona periode zijn er niet meer.
De scheiding van grondstoffen uit het afval is met name door de invoering van statiegeld op drinkflesjes en de droge zomer (weinig GFT) afgenomen van 68,5% naar 66,9%.
In gebiedsontwikkeling en bouwprojecten wordt hergebruik en uitwisseling van materialen gestimuleerd. Voor circulaire economie wordt gewerkt aan kennisvermeerdering en ketensamenwerking op het gebied van circulair bouwen. Er is meer aandacht voor maatschappelijk verantwoord inkopen bij onze eigen inkopen en we hebben besloten om het Manifest Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen te tekenen.

Gezonde leefomgeving

Met duurzame mobiliteitsmaatregelen en voorlichting over houtstook dragen we bij aan verbeteren van luchtkwaliteit (Schone Lucht Akkoord). De kwaliteit van de leefomgeving is verbeterd door aanleg van dunne geluidsreducerende deklagen en geluidsaneringsprojecten. Het aantal elektrische voertuigen op de weg neemt nog steeds toe en zo ook het gebruik van publieke laadplekken. Eind 2022 zijn er in totaal 91 gerealiseerd.
De beschikbare kennis van bodem/ondergrond zijn bij elkaar gebracht en gevisualiseerd met het actualiseren van de bodemkwaliteitskaart en het opstellen van de wegenkwaliteitskaart. Voor het stikstofvraagstuk is met behulp van verschillende disciplines de impact op Heerlen en de organisatie in beeld gebracht en aangesloten bij de gebiedsaanpak van de provincie.

Het afgelopen jaar stond in het teken van de doorontwikkeling van het programma Trendbreuk om de gezondheidsachterstanden van onze Zuid-Limburgse inwoners in te lopen. Niet alleen werden de projecten onverminderd doorgezet, ook is besloten om de organisatie van Trendbreuk te verstevigen. Dit door een interim programmamanager aan te stellen en de contacten met partners zoals het MUMC+ en de zorgverzekeraars te verstevigen. Dit alles ook als voorloper op het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) die in 2023 in werking zullen treden. Deze akkoorden vragen de komende jaren om een nauwe samenwerking tussen gemeenten, zorgverzekeraar en zorgpartijen op het vlak van gezondheid. In 2022 zijn hier de eerste verkennende gesprekken over gevoerd.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

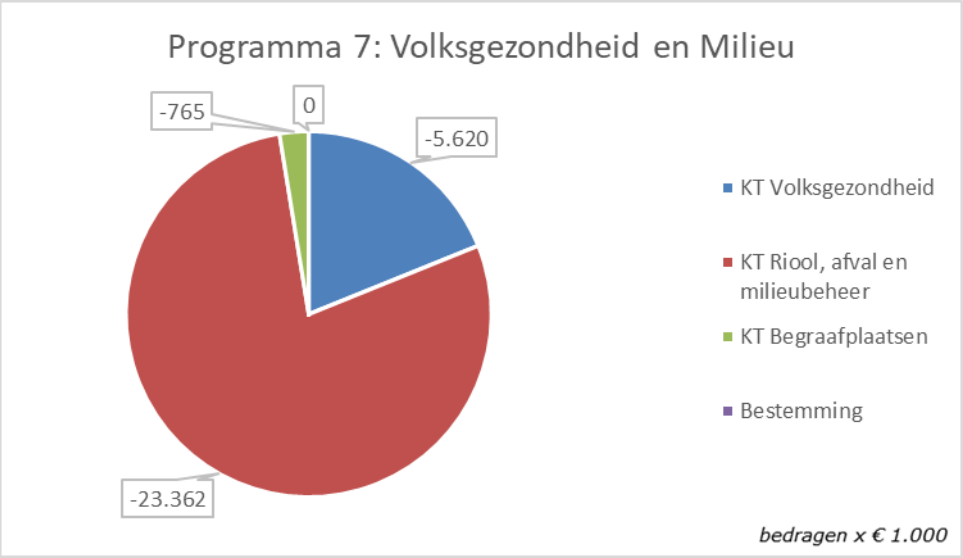
Wat heeft het programma gekost?

Het totale resultaat van het programma Volksgezondheid en Milieu, verdeeld naar kernthema's, is hieronder opgenomen:

Programma 7:	Baten			Lasten			Saldo			Resultaat 2022	
Volksgezondheid en Milieu	**Prim. begroting 2022**	**Bijgest. begroting 2022**	**Rekening 2022**	**Prim. begroting 2022**	**Bijgest. begroting 2022**	**Rekening 2022**	**Prim. begroting 2022**	**Bijgest. begroting 2022**	**Rekening 2022**		
KT Volksgezondheid	24	24	77	-5.394	-5.819	-5.620	-5.371	-5.795	-5.543	253	
KT Riool, afval en milieubeheer	21.584	21.774	24.544	-20.748	-21.515	-23.362	836	260	1.182	922	
KT Begraafplaatsen	438	438	526	-721	-742	-765	-283	-304	-238	66	
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**22.046**	**22.236**	**25.147**	**-26.863**	**-28.076**	**-29.746**	**-4.818**	**-5.840**	**-4.599**	**1.241**	
Bestemming	**0**	**52**	**52**	**0**	**0**	**0**	**0**	**52**	**52**	**0**	
Gerealiseerde resultaat	**22.046**	**22.288**	**25.199**	**-26.863**	**-28.076**	**-29.746**	**-4.818**	**-5.788**	**-4.547**	**1.241**	**V**

Bedragen x € 1.000

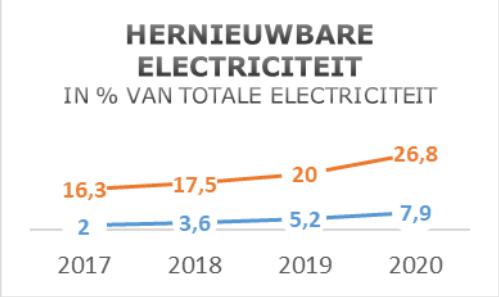
De lasten 2022 zijn als volgt verdeeld over de kernthema's:

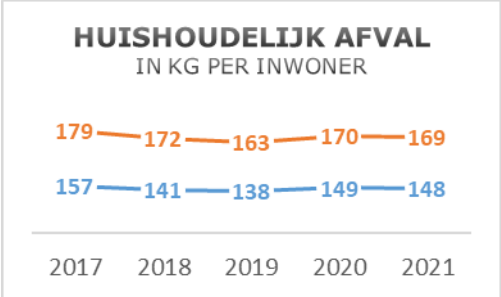

Beleidsindicatoren

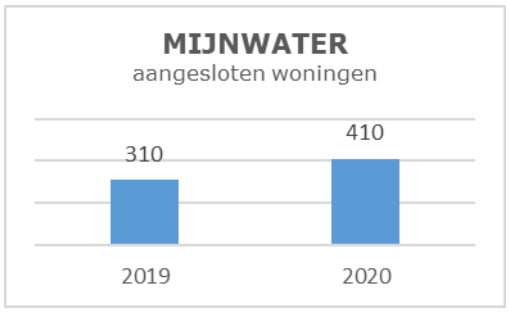
Volksgezondheid en Milieu **Beleidsindicatoren**

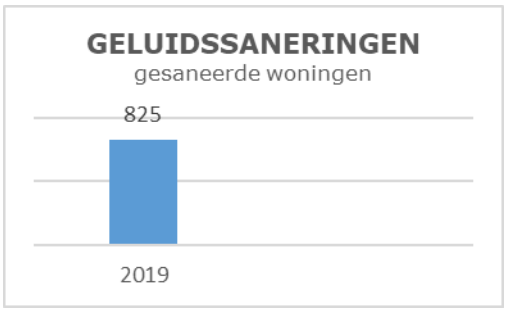
NL Heerlen

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Kernthema Volksgezondheid

Wat hebben we gedaan, opgeleverd?

Veilig Thuis (VT)

De regiovisie Geweld hoort nergens Thuis is in 2022 verder voortgezet. Er is ook gestart met het evalueren van deze visie en het opstellen van een nieuwe regiovisie geweld in afhankelijkheidsrelaties. De ambitie is huiselijk geweld te vermijden, of dit in een zo vroeg mogelijk stadium te signaleren en daarop adequaat te reageren. Voor een goede overdracht van casuïstiek zijn de eerder gestarte routeertafels een belangrijk instrument dat in 2022 verder is verstevigd. Veilig Thuis heeft geïnvesteerd in de verbinding met partners zoals gemeentelijke toegangsteams, het onderwijs, veiligheidshuizen, de politie, de kinderbescherming, de Strafketen etc. wegens het duurzaam stoppen van geweld. Centraal hierin stond dat de partners elkaar echt goed leren kennen en dezelfde taal spreken om de samenwerking in de keten te verstevigen.

Jeugdgezondheidszorg Oekraïense kinderen

De verantwoordelijkheid voor de Jeugdgezondheidszorg (JGZ), het Rijksvaccinatieprogramma en het prenataal huisbezoek uit de Wet publieke gezondheid ligt ook voor Oekraïense ontheemden bij gemeenten. Voor Oekraïense kinderen en gezinnen die opgevangen werden in noodopvanglocaties, opvanglocaties en gastgezinnen was dus het uitgangspunt dat zij zo snel mogelijk een verpleegkundige intake zouden krijgen bij de JGZ. Omdat niet alle benaderde ontheemden op komen dagen op de JGZ-locaties, worden er voor 2023 afspraken gemaakt om de JGZ naar de opvanglocaties toe te laten komen. Om gemeenten te compenseren voor de extra kosten in het jaar 2022 voor bovengenoemde taken heeft iedere gemeente vanuit het rijk budget ontvangen.

Zie het programma Sociaal Domein – Kernthema Sociale Basisvoorzieningen voor een toelichting op een aantal Trendbreuk projecten.

Wat heeft het gekost?

Het totale resultaat van het kernthema Volksgezondheid wordt hieronder weergegeven:

Programma 7:	Baten			Lasten			Saldo			Resultaat 2022	
Volksgezondheid en Milieu	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022		
Volksgezondheid	24	24	77	-5.394	-5.819	-5.620	-5.371	-5.795	-5.543	253	V

Bedragen x € 1.000

De grootste afwijkingen binnen het kernthema worden hieronder toegelicht:

Kernthema Volksgezondheid	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	I/S	V(oordeel) / N(adeel)
Reguliere afwijkingen	GGD De ontvangen rijksmiddelen voor Gezond in de Stad zijn deels ingezet voor een technische begrotingswijziging van de GGD in 2022, de middelen die niet zijn ingezet zijn benodigd voor 2023 voor IKS en Healthy Life. In het raadsvoorstel van deze jaarverantwoording wordt verzocht om deze middelen over te hevelen naar 2023 middels de reserve nog uit te voeren werkzaamheden.	71	202	I	V/V
	Diverse afwijkingen.	-18	-3	I	N/N
Subtotaal reguliere afwijkingen		**53**	**200**		**253**
Corona afwijkingen	N.v.t.				
Subtotaal corona afwijkingen		**0**	**0**		**0**
Totaal kernthema Volksgezondheid		**53**	**200**		**253**

Bedragen x € 1.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Kernthema Riool, afval en milieubeheer

Wat hebben we gedaan, opgeleverd?

Gemeentelijk rioleringsplan

Het Integraal Waterplan en het Watertakenplan Heerlen 2020-2024 is eind 2019 door de raad vastgesteld. De pijler klimaatadaptatie heeft een plek gekregen in het Watertakenplan.
In 2022 zijn de "klimaatadaptatiestrategie" en het "Actieprogramma klimaatadaptatie" afgerond die het vertrekpunt hebben gevormd voor de aanvraag van de Rijksbijdrage Daltaplan Ruimtelijke Adaptatie.
Als gemeente Heerlen hebben we voor 2022 € 580.000 als Rijksbijdrage ontvangen.

Het programma Waterklaar, de afkoppelsubsidie en de stimuleringsregeling groene daken en groene gevels hebben we ook in 2022 doorgezet.

Wateroverlast

In juli 2021 is de gemeente getroffen door extreme wateroverlast met grote schade tot gevolg. De gemeente heeft ook in 2022 veel werk verzet ten aanzien van herstel van de schade, het bieden van nazorg en het nemen c.q. voorbereiden van maatregelen tegen wateroverlast. De samenwerking met het waterschap is hierin nadrukkelijk opgezocht.

Gezonde leefomgeving

Met de verduurzamingsmaatregelen van de mobiliteitsvisie, mobiliteitsplatform Heerlen in Beweging en Zuid-Limburg Bereikbaar hebben we een bijdrage geleverd aan het schoner maken van onze lucht (Schone Lucht Akkoord). Emissieloze werktuigen en vrachtauto's kunnen nog niet standaard worden uitgevraagd. Met social media wordt de voorlichting over houtstook voortgezet.
De vaststelling van de EU-geluidsbelastingkaart 2021 is uitgesteld naar 2023. De geluidsisolatieonderzoeken van 27 woningen zijn afgerond in het kader van subsidie verkeerslawaai. Op de Anjelierstraat is een dunne geluidwerende deklaag gerealiseerd. Om elektrisch rijden te faciliteren zijn er door Vattenfall in 2022 36 dubbele oplaadpunten geplaatst bij openbare parkeerplaatsen. De tweede fase pro-actieve uitrol heeft 58 nieuwe laadplekken opgeleverd die in de loop van 2023 worden gerealiseerd. Er is onvoldoende draagvlak voor een zone voor zero-emissie stadsdistributie in het centrum omdat er geen voordelen voor ondernemers worden gezien.

De voorbereidingen op de inwerkingtreding van de Omgevingswet (OW) zijn voortgezet.
Het project om de bodemkwaliteit onder wegen inzichtelijk te krijgen is afgerond. Doel hiervan is een efficiëntere projectvoorbereiding/bedrijfsvoering bij graafwerkzaamheden in en langs de openbare weg. De actualisatie van de gemeentelijke bodemkwaliteitskaart is afgerond. Deze kaart geeft een voorspelling van de bodemkwaliteit op een bepaalde locatie en vormt de basis voor het vastleggen van de kwaliteitseisen die gelden op de locatie van toepassen.
De actualisatie is opgestart van de gemeentelijke risicokaart voor het aantreffen van niet gesprongen explosieven (NGE) ofwel ontplofbare oorlogsresten in de bodem.
Voor de stikstofcrisis is informatie verzameld, ondersteuning in vergunningprocedures geboden en onderzocht met welke knoppen we de impact klein kunnen houden.

Circulaire economie

In 2022 heeft de raad het grondstoffenplan 2022-2026 Rd4 gemeenten met uitvoeringsprogramma vastgesteld. In 2022 zijn diverse actiepunten uit het programma uitgevoerd zoals een sorteeranalyse van het restafval, verbeterde Signing van de milieuparken, onderzoek naar de invoering van de ja ja sticker, enquête PMD inzameling, communicatie zoals een verbeterde website voor nieuwe inwoners, de kwaliteit van GFT en onderzoek naar uitbreiding van de BEST-tas in 2023 met meerdere grondstoffen.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Bij projecten in het centrum is een promotiecampagne voor verkoop van herbruikbare materialen gestart (Burgemeester Van Grunsvenplein en de Promenade II). Voor het Romeins Badhuis is in het kader van Digital Deconstruction een materialenstrategie opgesteld. Helaas bleek de voortgang van het project uit de pas te lopen met de voorwaarden voor de EU-subsidie. Voor FairTrade is verlenging van de certificering aangevraagd en een promotieactie voor Global Goals (Vlaggendag) georganiseerd samen met Heerlen Mondiaal en het theater Parkstad. Er is een ZeroWaste wandeling en een Stilte wandeling georganiseerd tijdens de Week zonder Afval en op de dag van de Stilte.
Door een interne promotiecampagne en inzet van ambassadeurs wordt meer MVOI meegenomen in de gemeentelijke inkopen.

Wat heeft het gekost?

Het totale resultaat van het kernthema Riool, afval en milieubeheer wordt hieronder weergegeven:

Programma 7:	Baten			Lasten			Saldo			Resultaat 2022	
Volksgezondheid en Milieu	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022		
Riool, afval en milieubeheer	21.584	21.774	24.544	-20.748	-21.515	-23.362	836	260	1.182	922	V

Bedragen x € 1.000

De grootste afwijkingen binnen het kernthema worden hieronder toegelicht:

Kernthema Riool, afval en milieubeheer	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	I/S	V(oordeel)+ / N(adeel)-
Reguliere afwijkingen	Rendabel gebied riool De inkomsten voor riool zijn hoger dan begroot, onder andere door een toename van het aantal gebruiksaansluitingen. Dit resultaat op riool wordt naar de voorziening geboekt.	216	-216	I	V/V
	Meeropbrengst baten afvalstoffenheffing, doordat in 2022 meer restafval is aangeboden dan voorzien. Hierdoor zijn de inkomsten voor DIFTAR hoger dan begroot. Daarnaast is er een positieve afrekening met RD4, met name vanwege goede grondstofprijzen. Dit resultaat op afval wordt naar de voorziening geboekt.	312	-312	I	V/N
	Programma duurzaamheid Nog niet alle voor 2022 geplande werkzaamheden zijn uitgevoerd. De resterende middelen zijn nodig om de te verwachten kosten voor de aanpak warmtetransitie, isolatie en verduurzamingsaanpak te dekken (deze zijn opgenomen in de reserve nog uit te voeren werkzaamheden).	2.259	-1.586	I	V
	Rijksmiddelen omgevingswet, op te nemen in RNUW.		144	I	V
	Centrale verantwoording personeelsgerelateerde lasten.		88	I	V
	Diverse afwijkingen.	-18	35	I	N/V
Subtotaal reguliere afwijkingen		**2.769**	**-1.847**		**922**
Corona afwijkingen	N.v.t.				
Subtotaal corona afwijkingen		**0**	**0**		**0**
Totaal kernthema Riool, afval en milieubeheer		**2.769**	**-1.847**		**922**

Bedragen x € 1.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Kernthema Begraafplaatsen

Wat hebben we gedaan, opgeleverd?

In 2022 is het onderzoek naar funerair erfgoed voor alle gemeentelijke begraafplaatsen opgestart. Onderzocht wordt hoe het funerair erfgoed behouden en beschermd kan worden en de uitstraling op de begraafplaatsen gewaarborgd blijft.
Alvorens de begraafplaatsverordening 2014 te moderniseren, worden eerst de uitkomsten van dit onderzoek afgewacht, zodat de resultaten hiervan in de nieuwe verordening meegenomen kunnen worden.
Daar waar dat nodig is gebleken, hebben wij groot onderhoud gepleegd op de begraafplaatsen. Grafmonumenten die niet van cultuurhistorische of monumentale waarde zijn en waarvan nabestaanden niet meer te traceren zijn of waar men de grafrechten niet meer wenst te verlengen, zijn geruimd. Voor de begraafplaatsen Nieuw Lotbroek, Mariarade en Sint Jan is een herhaalde oproep naar nabestaanden uitgegaan voor een grote ruimingsactie. Met het ruimen van de monumenten op deze begraafplaatsen wachten wij ook op de uitkomsten van het onderzoek naar funerair erfgoed.
Er is een nieuw stuk begraafplaatsen ontsloten op de gemeentelijke begraafplaats op de Randweg en zodoende is er ruimte gecreëerd voor meer graven.
Het regulier onderhoud van alle begraafplaatsen blijft belangrijk en een punt van aandacht.

Wat heeft het gekost?

Het totale resultaat van het kernthema Begraafplaatsen wordt hieronder weergegeven:

Programma 7:	Baten			Lasten			Saldo			Resultaat 2022	
Volksgezondheid en Milieu	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022		
Begraafplaatsen	438	438	526	-721	-742	-765	-283	-304	-238	66	V

Bedragen x € 1.000

De grootste afwijkingen binnen het kernthema worden hieronder toegelicht:

Kernthema Begraafplaatsen	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	I/S	V(oordeel)+ / N(adeel)-
Reguliere afwijkingen	Meer begravingen en as bijzettingen.	82		I	V
	Diverse afwijkingen.	6	-23	I	V/N
Subtotaal reguliere afwijkingen		**89**	**-23**		**66**
Corona afwijkingen	N.v.t.				
Subtotaal corona afwijkingen		**0**	**0**		**0**
Totaal kernthema Begraafplaatsen		**89**	**-23**		**66**

Bedragen x € 1.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

3.1.8 Programma Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing (VHROSV)

Portefeuillehouders: Jordy Clemens, Marco Peters, Casper Gelderblom

Wat hebben we bereikt?

De doelen van dit programma worden grotendeels bereikt door de uitvoering van de afzonderlijke programma's en kernthema's, welke tezamen een aantrekkelijke stad om in te wonen, te werken en te leven opleveren.

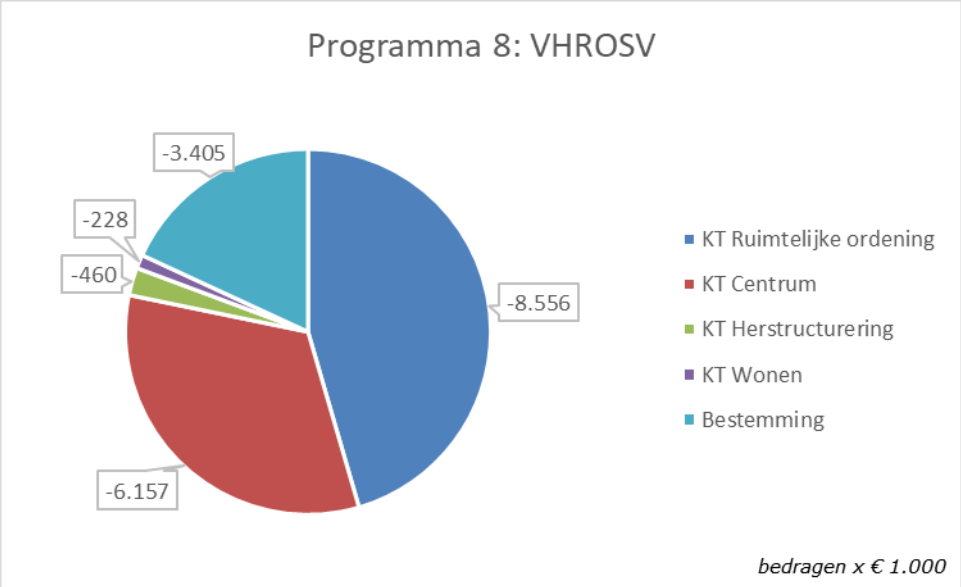
Wat heeft het programma gekost?

Het totale resultaat van het programma VHROSV, verdeeld naar kernthema's, is hieronder opgenomen:

Programma 8:	Baten			Lasten			Saldo			Resultaat 2022	
VHROSV	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022		
KT Ruimtelijke ordening	2.078	2.465	6.703	-8.419	-10.656	-8.556	-6.340	-8.191	-1.853	6.337	
KT Centrum	320	1.677	1.520	-3.970	-4.964	-6.157	-3.650	-3.287	-4.637	-1.350	
KT Herstructurering	0	0	23	-374	-414	-460	-374	-414	-437	-23	
KT Wonen	68	93	99	-649	-244	-228	-581	-151	-129	23	
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**2.466**	**4.235**	**8.345**	**-13.412**	**-16.278**	**-15.401**	**-10.946**	**-12.043**	**-7.056**	**4.987**	
Bestemming	**71**	**1.544**	**3.853**	**-26**	**-26**	**-3.405**	**45**	**1.518**	**448**	**-1.070**	
Gerealiseerde resultaat	**2.537**	**5.779**	**12.199**	**-13.438**	**-16.304**	**-18.807**	**-10.901**	**-10.525**	**-6.608**	**3.917**	**V**

Bedragen x € 1.000

De lasten 2022 zijn als volgt verdeeld over de kernthema's:

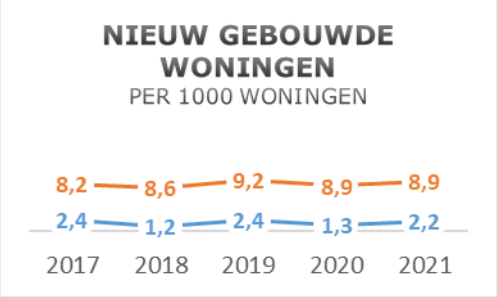
Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

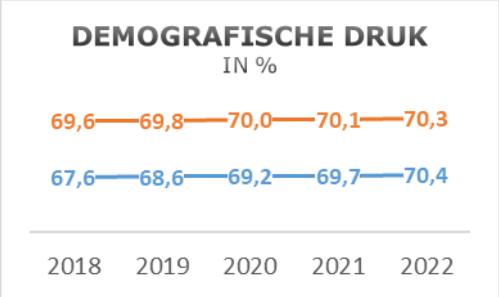
Beleidsindicatoren

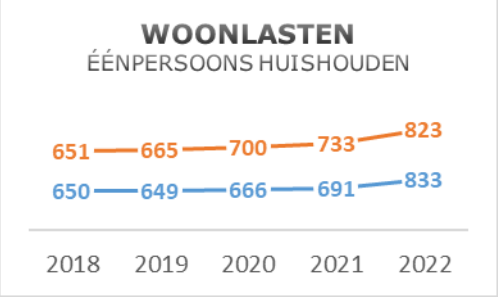
VHROSV **Beleidsindicatoren**

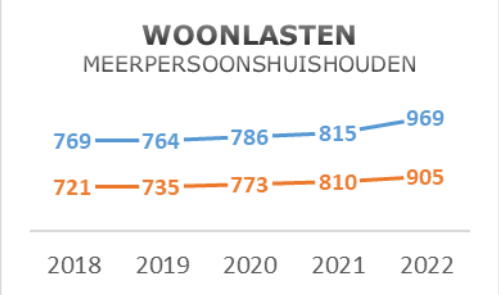
NL Heerlen

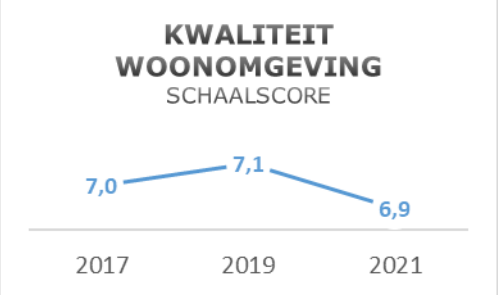

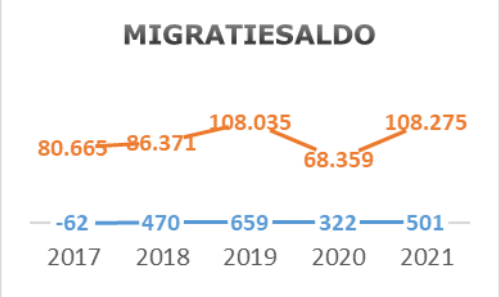

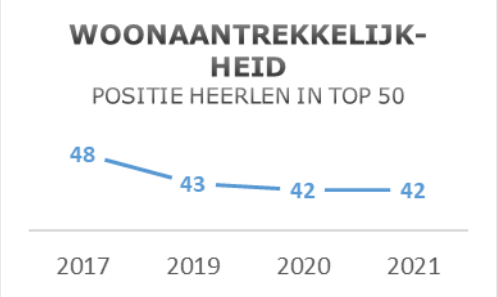

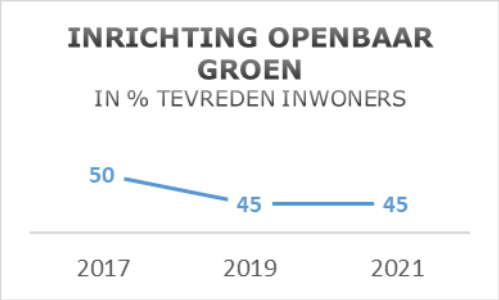

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

De grootste afwijkingen binnen het kernthema bestemming worden hieronder toegelicht:

Kernthema Bestemming	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	I/S	V(oordeel)+ / N(adeel)-
Reguliere afwijkingen	Aanvullen sloopfonds uit resultaat op incidentele verkopen, zie ook toelichting bij Ruimtelijke ordening.		-362	I	N
	Conform de richtlijnen van het BBV worden alle mutaties op het product grondbedrijf verantwoord, zie paragraaf grondbeleid voor de inhoudelijke toelichting en verantwoording.	2.294	-2.657	I	N
	Storting in de Reserve Volkshuisvestingsfonds, als cofinanciering van de BZK subsidie Volkshuisvestingsfonds.		-360	I	N
	Diverse afwijkingen.	15		I	V
Subtotaal reguliere afwijkingen		**2.309**	**-3.379**		**-1.070**
Corona afwijkingen	N.v.t.				
Subtotaal corona afwijkingen		**0**	**0**		**0**
Totaal kernthema Bestemming		**2.309**	**-3.379**		**-1.070**

Bedragen x € 1.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Kernthema Ruimtelijke ordening

Wat hebben we gedaan, opgeleverd?

Regionale ruimtelijke ordening
In 2022 zijn enkele regionale ruimtelijke plannen uitgewerkt tot concept eindproducten; "Raumstrategie Zuid-Limburg in Euregionale Context (ZL'EU)", Panorama Zuid-Limburg en het Regionaal Afstemmingskader Govi's Parkstad. De laatste wordt begin 2023 aan de raad voorgelegd ter besluitvorming. De overige zullen waarschijnlijk geen formele status krijgen, maar als bouwsteen dienen voor o.a. Ontwikkelperspectief Novex.

Omgevingsvisie Heerlen
De gemeenteraad heeft het plan van aanpak om te komen tot de omgevingsvisie, inclusief het bijbehorende participatietraject vastgesteld.

Bestemmingsplannen
In 2022 zijn de bestemmingsplannen Heerlen-West, Benzenrade 32, Burgemeester Gijzelslaan en Woningbouw Dr. Jaegerstraat vastgesteld.

Het ontwerp van het bestemmingsplan Hoogspanningsstation Terwinselen heeft ter inzage gelegen.

De bestemmingsplannen Heerlen-Oost, Parc Imstenrade, Schinkelkwadrant-Noord; locatie Franck, Parallelweg 2, Romeins Museum, Centrumbad, Aanpak plancapaciteit detailhandel, Aldenhofpark en Heerlerbaan en omgeving waren in voorbereiding.

In een toenemende mate worden wij geconfronteerd met vragen vanuit de markt naar de mogelijkheden van het toevoegen van meerdere wooneenheden/kamerbewoning in bestaande panden. Dit leidt veelal tot verstoring van het woon- en leefklimaat. Om dit te reguleren is het voorbereidingsbesluit "bescherming tegen toename ongewenste onzelfstandige bewoning en woningsplitsing" vastgesteld. In aanvulling hierop was ook het bestemmingsplan Woningsplitsing en kamerbewoning in voorbereiding.

Initiatievenkamer
In 2022 zijn zo'n 200 ruimtelijke verzoeken behandeld, waarvan de helft is aangemerkt als kansrijk. De andere helft voldeed niet aan de relevante voorwaarden en kon daar ook niet aan voldoen. De verwachtingen bij aanvragers zijn transparant en concreet gemanaged. Dit heeft geleid tot een significante afname van het aantal officiële aanvragen die worden afgewezen.

Van buiten naar binnen denken
We hebben overlegstructuren ingesteld met woningcorporaties en ontwikkelende partijen om in verbeterde wisselwerking te werken aan onze gezamenlijke doelstellingen in de stad.

Boodschappenclusters
Het plan van winkelcentrum Giesen Bautsch is verder uitgewerkt. Tevens is een ontwerpopdracht voor de openbare ruimte van het gebied uitgezet. Bovendien is de procedure voor de wijziging van het bestemmingsplan opgestart.
Daarnaast heeft de gemeente Heerlen een omgevingsvergunning verleend voor het her-ontwikkelen van een bestaand winkelpand tot Aldi aan de Markt in Hoensbroek.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Wat heeft het gekost?

Het totale resultaat van het kernthema Ruimtelijke ordening wordt hieronder weergegeven:

Programma 8:	Baten			Lasten			Saldo			Resultaat 2022	
VHROSV	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022		
Ruimtelijke ordening	2.078	2.465	6.703	-8.419	-10.656	-8.556	-6.340	-8.191	-1.853	6.337	V

Bedragen x € 1.000

De grootste afwijkingen binnen het kernthema worden hieronder toegelicht:

Kernthema Ruimtelijke ordening	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	I/S	V(oordeel)+ / N(adeel)-
Reguliere afwijkingen	Minder kosten voor haalbaarheidsonderzoeken.	115	298	I	V
	Meer opbrengsten door incidentele verkopen van gebouwen, toegevoegd aan sloopfonds (zie Bestemming).	600	-118	I	V/N
	Door uitstel van de invoeringsdatum Omgevingswet worden in 2022 verplichte opdrachten gefactureerd in 2023, de resterende middelen zijn nodig om de te verwachten kosten te dekken (deze zijn opgenomen in de reserve nog uit te voeren werkzaamheden).		468	I	V
	In de loop van 2022 zijn een aantal woningbouwprojecten financieel ondergebracht bij de kostenplaats Heerlen-Noord. Deze projecten zijn nog in uitvoering. Het positieve saldo einde jaar op deze posten gaat via de RNUTVW over naar 2023. Het gaat om de woningbouwprojecten Slakhorst, provinciale subsidie versnelling woningbouwprojecten, regiodealmiddelen Hoofdstraat-west / Kastelenbuurt en Saffierflat. Daarnaast gaat het om het saldo op de Buurtinitiatieven vergroening.	49	1.429	I	V/V
	Nog niet alle voor 2022 geplande werkzaamheden en opbrengsten zijn gerealiseerd. De resterende middelen zijn nodig omdat het een project betreft dat over de jaargrens heen gaat. (Deze zijn opgenomen in de reserve nog uit te voeren werkzaamheden).	-316	545	I	N/V
	Conform de richtlijnen van het BBV worden alle mutaties op het product grondbedrijf verantwoord, zie paragraaf grondbeleid voor de inhoudelijke toelichting en verantwoording. Tuindorp betreft een meerjarig project. We zijn in 2022 niet met alle bewoners tot overeenstemming gekomen over de verplaatsing, deze werkzaamheden worden in 2023 voortgezet. Voorstel een bedrag van 162 te storten in de reserve nog uit te voeren werkzaamheden.	2.034	-1.493	I	V/N
	Vanwege de taxatie van de Spoorsingel zijn de gronden hoger geherwaardeerd en blijken deze van hogere waarde te zijn.		797	I	V
	Meer inkomsten bouwleges doordat meer aanvragen zijn gedaan en grotere bouwprojecten zijn vergund.	1.786		I	V
	Centrale verantwoording personeelsgerelateerde lasten.		161	I	V
	Diverse afwijkingen.	-30	12	I	N/V
Subtotaal reguliere afwijkingen		**4.238**	**2.099**		**6.337**
Corona afwijkingen	N.v.t.				
Subtotaal corona afwijkingen		**0**	**0**		**0**
Totaal kernthema Ruimtelijke ordening		**4.238**	**2.099**		**6.337**

Bedragen x € 1.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Kernthema Centrum

Wat hebben we gedaan, opgeleverd?

Zie paragraaf 4.11 Bestuursprogramma's.

Wat heeft het gekost?

Het totale resultaat van het kernthema Centrum wordt hieronder weergegeven:

Programma 8:	Baten			Lasten			Saldo			Resultaat 2022	
VHROSV	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022		
Centrum	320	1.677	1.520	-3.970	-4.964	-6.157	-3.650	-3.287	-4.637	-1.350	N

Bedragen x € 1.000

De grootste afwijkingen binnen het kernthema worden hieronder toegelicht:

Kernthema Centrum	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	I/S	V(oordeel) / N(adeel)
Reguliere afwijkingen	Schinkelwadrant Zuid Vormen voorziening als gevolg extra saneringskosten van aantreffen Japanse Duizendknoop.		-1.900	I	N
	Centrumbad Door latere oplevering stadskantoor, is Putgraaf langer in gebruik als kantoor. Asbestsanering schuift door naar 2023.		88	I	V
	Gevelrenovaties Afhandeling gereedmelding gevel verschuift naar 2023 en één is gevelrenovatie nog niet gestart.	-80	80	I	N/V
	Samen Maken Wij Het Centrum Vanwege ondercapaciteit schuift uitwerking vervolg van niet fysieke projecten door naar volgend jaar.		300	I	V
	Onderwijs naar binnenstad Door langere aanbestedingsprocedure inhuur extern advies later gestart en verschuift naar 2023.		91	I	V
	Diverse afwijkingen.	-77	149	I	N/V
Subtotaal reguliere afwijkingen		**-157**	**-1.193**		**-1.350**
Corona afwijkingen	N.v.t.				
Subtotaal corona afwijkingen		**0**	**0**		**0**
Totaal kernthema Centrum		**-157**	**-1.193**		**-1.350**

Bedragen x € 1.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Kernthema Wonen

Wat hebben we gedaan, opgeleverd?

Actieplan knelpunten op de woningmarkt
Middels een raadsinformatiebrief is de Raad geïnformeerd over het actieplan knelpunten op de woningmarkt waarin aandacht voor diverse tenders voor nieuwe woonlocaties/-producten, doelgroepenbeleid, betaalbaar houden van de voorraad en kwalitatieve toetsingskaders o.a. voor Heerlen-Centrum, oude linten, leefbare buurten en 'magic mix' (combi's wonen met zorg).

Regionale woonvisie
De voorgenomen regionale (Parkstad-)woonvisie is niet opgesteld in 2022. Vanwege de verkiezingen is bewust een knip in het proces gemaakt. In het najaar heeft een regionale raadsinformatiebijeenkomst plaatsgevonden.

Prestatieafspraken
We hebben samen met onze woningcorporaties aan een betaalbare, geschikte en duurzame sociale huurwoningvoorraad gewerkt conform de prestatieafspraken 2022. Dit hebben we gedaan waar mogelijk via voldoende aanbod van goede kwaliteit voor iedereen die daar op grond van inkomen of anderszins aanspraak op maakt. Daarbij hebben we ook bijzondere aandacht gehad voor wonen met zorg en woonruimteverdeling. We hebben de afspraken van 2022 begin 2023 geëvalueerd en daaruit volgend de afspraken voor 2023 vastgelegd in nieuwe prestatieafspraken tussen de corporaties, huurdersverenigingen en de gemeente.

Heerlen-Noord
Het meerjarig programma voor Heerlen-Noord loopt en vanuit wonen hebben we daarbij in 2022 speciale aandacht gevraagd voor het verbeteren van de kwaliteit van de bestaande woningvoorraad en de uitvoering van het Volkshuisvestingsfonds.

Regiodeal
In 2022 hebben we samen met de woningcorporaties gewerkt aan de businesscases voor de wijken GMS en Hoofdstraat/Kastelenbuurt Hoensbroek ter verbetering van de leefbaarheid.

GMS: De Saffierflat-renovatie is opgestart. Project via Wonen Limburg. Er is een selectie gemaakt van potentiële panden voor transformatie. Een onderzoek tot verwervingsmogelijkheden is opgestart in 2022. Het project GMS café - samen met de buurt aanpakken is in 2022 opgepakt.

Hoofdstraat West/Kasteelkolonie: Voor het project Hoofdstraat-West is een selectie gemaakt van potentiële panden voor transformatie. We onderzoeken nu de mogelijkheid van verwerving. Het project Kasteelkolonie is in de voorbereidende fase. De regie hiervan ligt bij Woonpunt.

Beleidsnota Kamerverhuur
De eerste aanzet om te komen tot een beleidsnota kamerverhuur is in 2022 gemaakt. Dit wordt in 2023 afgerond. Dan komen ook het kwaliteitskeurmerk, het vergunningenstelsel en het centrale register aan de orde.

Startersleningen
In 2022 zijn 44 Startersleningen verstrekt voor een totaal uitgeleend bedrag van € 400.000.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Wat heeft het gekost?

Het totale resultaat van het kernthema Wonen wordt hieronder weergegeven:

Programma 8:	Baten			Lasten			Saldo			Resultaat 2022	
VHROSV	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022	Prim. begroting 2022	Bijgest. begroting 2022	Rekening 2022		
Wonen	68	93	99	-649	-244	-228	-581	-151	-129	23	V

Bedragen x € 1.000

De grootste afwijkingen binnen het kernthema worden hieronder toegelicht:

Kernthema Wonen	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	I/S	V(oordeel)+ / N(adeel)-
Reguliere afwijkingen	Diverse afwijkingen.	6	16	I	V/V
Subtotaal reguliere afwijkingen		**6**	**16**		**23**
Corona afwijkingen	N.v.t.				
Subtotaal corona afwijkingen		**0**	**0**		**0**
Totaal kernthema Wonen		**6**	**16**		**23**

Bedragen x € 1.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

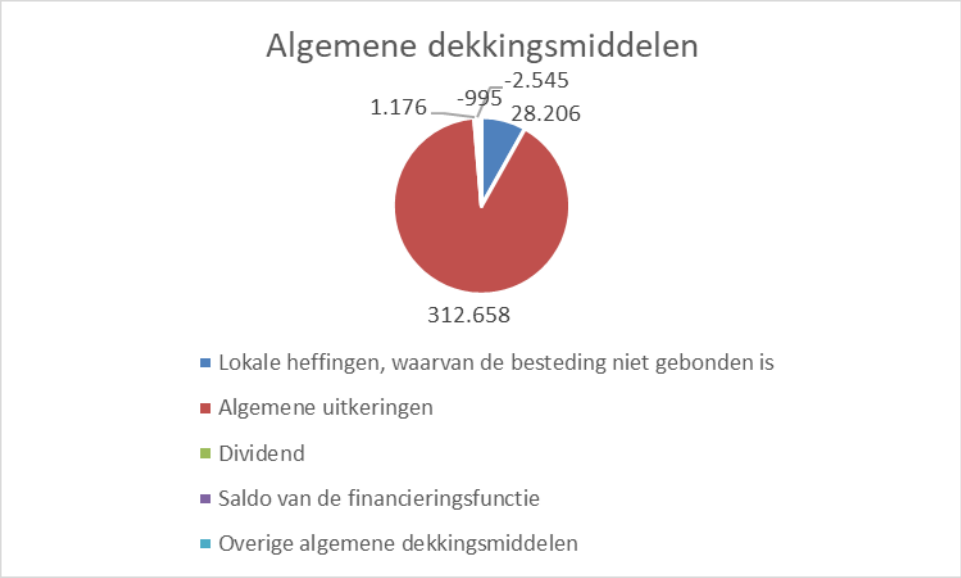
3.2 Algemene dekkingsmiddelen

Inleiding
Hieronder wordt een overzicht gegeven van de algemene dekkingsmiddelen. Deze worden in de rest van dit hoofdstuk verder toegelicht.

Algemene dekkingsmiddelen *	Realisatie 2022	Bijgestelde begroting 2022	Primitieve begroting 2022	in %
Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	28.206	27.182	27.232	8
Algemene uitkeringen	312.658	299.527	274.198	92
Dividend	1.176	925	925	0
Saldo van de financieringsfunctie	-2.545	-2.742	-2.742	-1
Overige algemene dekkingsmiddelen	-995	-1.500	-1.500	0
	338.500	323.392	298.113	100

Bedragen x €1000

* In de tabel hierboven valt onder lokale heffingen de ozb en de 'overige belastingen', zijnde taakveld 0.61, 0.62 en 0.64. De parkeerbelasting en de toeristenbelasting (taakveld 0.63 en 3.4) vallen buiten deze totaaltelling.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

3.2.1 Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is

De gemeentelijke belastingen vormen een belangrijk onderdeel van de baten van de gemeente. De lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is, bestaan uit de onroerende zaakbelastingen woningen en niet-woningen, precariobelasting, toeristenbelasting, parkeren en hondenbelasting.
Meer informatie over de lokale heffingen, met een uitgebreid beeld van het gevoerde beleid, een overzicht van de diverse heffingen, een aanduiding van de lokale lastendruk en het kwijtscheldingsbeleid is opgenomen in de paragraaf "Lokale heffingen".

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

3.2.2 Gemeentefonds

Het gemeentefonds is de grootste inkomstenbron voor gemeenten, de ontwikkeling hiervan bepaalt in belangrijke mate onze financiële ruimte. Gemeenten ontvangen drie keer per jaar informatie over de omvang en verdeling van het gemeentefonds. De meicirculaire is gebaseerd op de Voorjaarsnota, de septembercirculaire op de Miljoenennota en de decembercirculaire op basis van de Najaarsnota van het rijk ter afronding van het lopende jaar. Onderstaand een overzicht van het gemeentefonds voor het jaar 2022.

Gemeentefonds	Begroting 2022	Bijgestelde begroting 2022	Realisatie 2022
Algemene uitkering	204.366.196	228.850.897	228.746.652
Integratie- en decentralisatie-uitkeringen	73.491.297	83.911.011	83.911.011
Corona	-1.092.583	-4.098.965	
Reserveringen	-2.566.712	-9.135.961	
Totaal	**274.198.198**	**299.526.982**	**312.657.663**

Algemene uitkering
De uitkering van het gemeentefonds wordt aangepast op basis van ontwikkelingen binnen de rijksbegroting, actualisatie van (verdeel)maatstaven en taakmutaties. In 2022 was er een opwaartse bijstelling van het accres als gevolg van een hogere loon- en prijsontwikkeling en extra rijksuitgaven. Het volumedeel van het accres is voor de jaren 2022 t/m 2025 bevroren op de stand van de Voorjaarsnota 2022 (meicirculaire 2022) met als oogmerk de stabiliteit van het geraamde accres te verbeteren. Voor loon- en prijsontwikkeling (LPO) worden de accressen wel nog bijgesteld, de LPO wordt definitief vastgesteld in de meicirculaire van het betreffende jaar. Voor de jaarafsluiting 2022 is het accres 2022 conform meicirculaire 2022 de definitieve stand. Vanwege de uitzonderlijke stijging van de prijzen is in de Najaarsnota 2022 van het rijk een extra prijsbijstelling over 2022 aangekondigd, deze zal in de meicirculaire 2023 verwerkt worden. De afwijking tussen de bijgestelde begroting en de realisatie betreft verrekeningen van het rijk met betrekking tot voorgaande jaren (2020 en 2021).

Integratie- en decentralisatie uitkeringen
In de circulaires zijn bijstellingen van integratie- en decentralisatie-uitkeringen verwerkt. Deze uitkeringen maken net als de algemene uitkering deel uit van het gemeentefonds, maar hebben een eigen verdeling over de gemeenten.

Corona
De coronacompensatie voor de maatregelen die via het gemeentefonds lopen is in de circulaires verwerkt en als reservering opgenomen. De hieraan gerelateerde lasten komen terecht in de betreffende programma's. Voor een toelichting betreffende de extra kosten als gevolg van corona zie de paragraaf bedrijfsvoering, onderdeel corona in deze jaarrekening.

Reserveringen
Betreffende de bijstellingen van integratie- en decentralisatie-uitkeringen en taakmutaties wordt onderzocht in hoeverre deze gelden uitgegeven gaan worden aan de bijbehorende taken. Totdat de uitkomst hiervan duidelijk is worden de gelden gereserveerd. Een aanzienlijk deel van de reserveringen heeft betrekking op bijstellingen uit de decembercirculaire 2022, zoals de energietoeslag 2023 waarvan in de decembercirculaire een bedrag van € 4,1 miljoen nog in jaarschijf 2022 verwerkt is. In het raadsvoorstel van deze jaarverantwoording wordt verzocht om de gereserveerde middelen deels over te hevelen naar 2023 via de reserve nog uit te voeren werkzaamheden voor de onderdelen waarvan de uitvoering over de jaargrens loopt.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

3.2.3 Dividenden

BNG Bank N.V.
Over het jaar 2021 is een nettowinst van € 236 miljoen (2020: € 221 miljoen) beschikbaar voor uitkering van dividend en toevoeging aan reserves. Aan dividend is uitgekeerd 60% van de winst na belasting. Dit komt neer op een dividendbedrag van € 127 miljoen (2020: € 101 miljoen). Het dividend bedraagt € 2,28 (2020: € 1,81) per aandeel van nominaal EUR 2,50.

De gemeente Heerlen heeft 424.827 aandelen BNG in haar bezit. Dit betekent voor de gemeente Heerlen een bedrag van € 968.606 aan dividend in 2022. Het begrote bedrag aan dividend BNG voor 2022 is € 768.937. Dit betekent voor 2022 een voordeel aan dividend BNG van € 199.669.

Enexis Holding N.V.
De algemene vergadering van aandeelhouders (AVA) van Enexis N.V. heeft besloten om 50% van het nettoresultaat over 2021, een bedrag van € 199 miljoen (2020; € 150 miljoen), in de vorm van dividend uit te keren. Het totale dividend bedraagt € 99 miljoen, of wel € 0,66 per aandeel. Het ontvangen dividend in 2022 voor de gemeente Heerlen is € 205.821.
Begroot was € 155.925 dit resulteert in een voordeel van € 49.896 t.o.v. de begroting 2022.

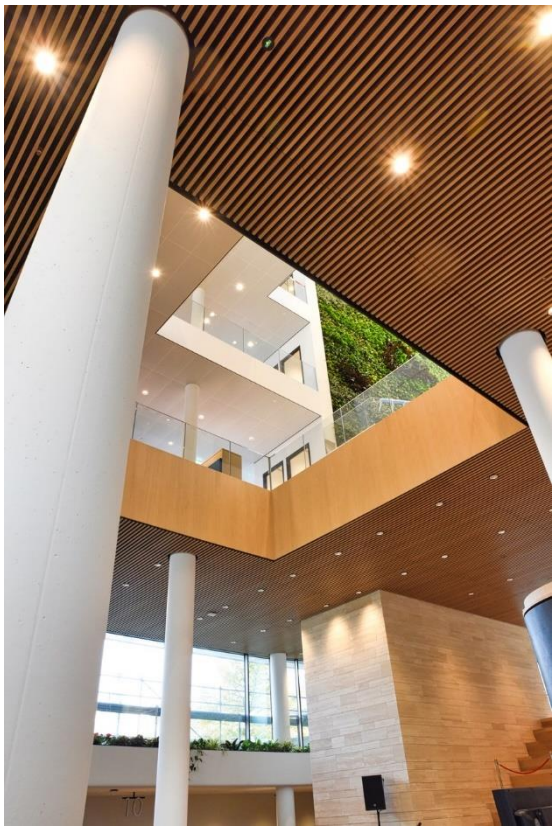
Rd4
De N.V. Rd4 heeft een dividend uitgekeerd aan de gemeente Heerlen van € 105.535 in 2022.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

3.2.4 Saldo van de financieringsfunctie

Voor de toelichting op het saldo van de financieringsfunctie verwijzen we naar de paragraaf Financiering.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

3.3 Overzicht overhead

Overzicht kosten overhead	Realisatie 2022	Bijgestelde begroting 2022	Primitieve begroting 2022
Overhead	41.148	41.458	40.726

Bedragen x €1.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

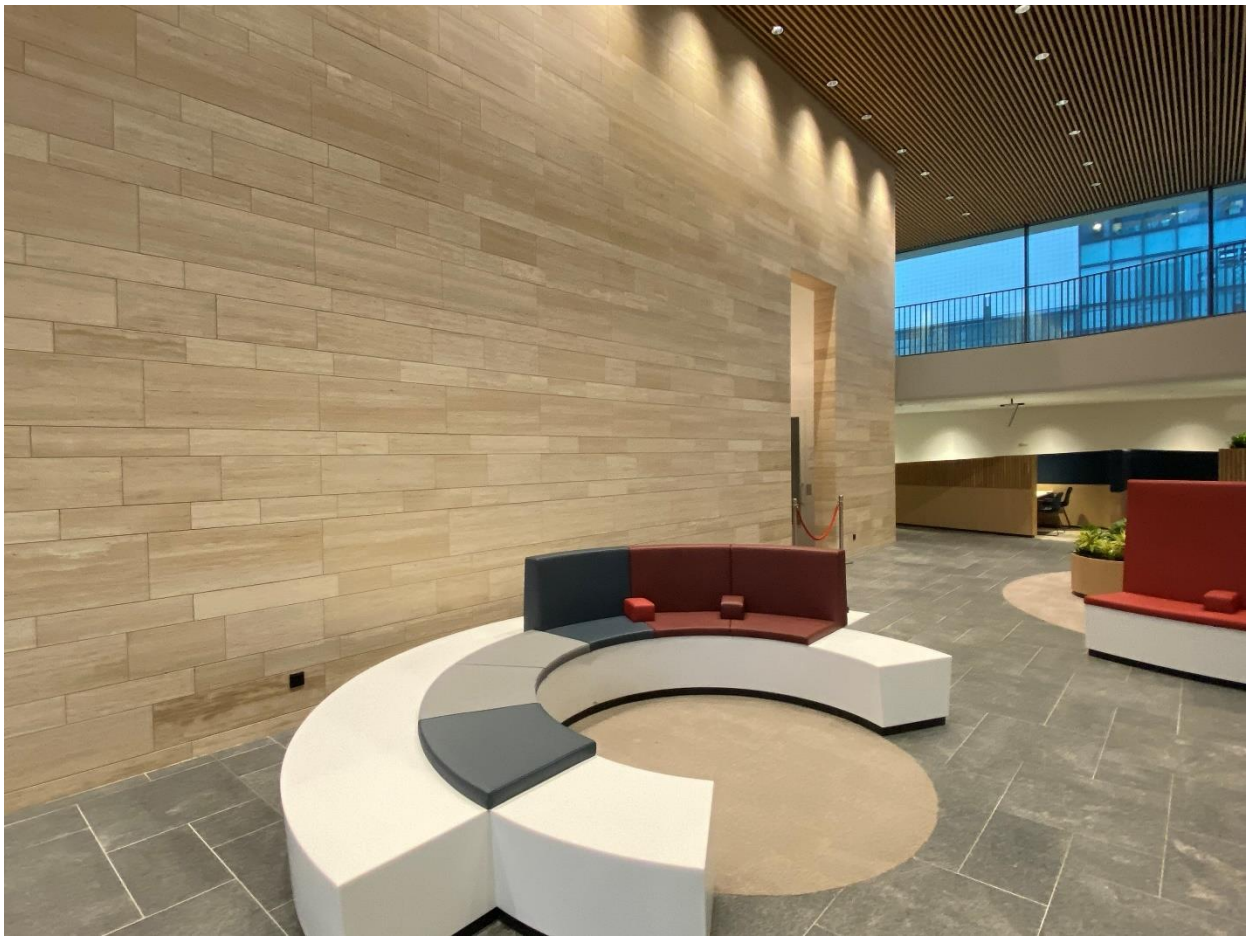

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

3.4 Bedrag heffing vennootschapsbelasting

Sinds 2016 zijn gemeenten Vpb plichtig. Jaarlijks dient de gemeente zich een oordeel te vormen in hoeverre zij activiteiten verricht, waarover zij vennootschapsbelasting verschuldigd is.
Vennootschapsbelasting is een winstbelasting en wordt geheven over de winst die een gemeente behaald met die activiteiten, die zij voldoet in de hoedanigheid als ondernemer.
Sinds de invoering van de vennootschapsbelasting plicht zijn er (vrijwel) geen activiteiten vastgesteld, waarover de gemeente Heerlen vennootschapsbelasting verschuldigd is.
Momenteel speelt er een landelijke discussie waarbij de Belastingdienst van mening is dat de opbrengsten die gemeenten ontvangen inzake de verhuur van ruimten voor het maken van reclame, belast dienen te worden met vennootschapsbelasting. Een definitieve uitspraak heeft de rechter nog niet genomen. De kans bestaat dat over deze opbrengsten in de toekomst vennootschapsbelasting afgedragen dient te worden.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

3.5 Onvoorzien

Bij de begroting 2022 hebben wij de post onvoorzien opgenomen als structurele post in de begroting ter grote van € 1.500.000. De post is gevormd om incidentele uitgaven die als onvoorzien en of onuitstelbaar en/of onvermijdbaar worden aangemerkt, op te vangen. Het benutten van de post onvoorzien vergt een collegebesluit. Door gebruik te maken van de mogelijkheid tot mandatering wordt de snelheid van besluitvorming (en uitvoering) bevorderd. Onderstaande tabel geeft de collegebesluiten weer over 2022. Daadwerkelijke realisatie vindt deels in 2023 plaats. In geval van voorfinanciering wordt bij toezegging gelden (mogelijk in het volgende jaar) het reeds bestede/besloten bedrag teruggestort in de post onvoorzien.

Onvoorzien - Totaal budget		**1.500.000**
Collegevoorstel	Nummer	Bedrag
Hybride werken	BWV-22001621	44.040
Vaststellen Huisvestingsverordening 2022	BWV-22001631	209.500
Gedeeltelijk bekostigen van geluidsreducerende maatregelen Gasthuisstraat	n.b.	66.000
Stand van zaken onderzoek naar sturingsinstrumenten woningmarkt	BWV-22001900	25.000
Boek, expo's, etc. over het Raadhuis-Stadskantoor van heerlen	BWV-22001904	57.750
Aangaan vernieuwd huurcontract Kasteel Hoensbroek	BWV-22001898	109.000
Aankoop Heisterberg	BWV-22001966	300.000
Verbouwing kloosterstraat 2A	BWV-22002039	510.000
Onvoorzien - Saldo		**178.710**

Bedragen x € 1

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

4. Paragrafen

4.1 Lokale heffingen

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

1. De gerealiseerde inkomsten

In deze paragraaf zijn de lokale heffingen opgenomen waarvan de besteding zowel gebonden als niet gebonden is. Gebonden besteding betekent dat de baten alleen bestemd zijn voor het doel waarvoor zij geheven zijn. Niet gebonden besteding houdt in dat de baten tot de algemene middelen van de gemeente behoren. De opbrengsten van de gebonden bestedingen zijn geoormerkt voor specifieke doeleinden en mogen een kostendekkendheidspercentage van 100% niet overstijgen. Met kostendekkendheidspercentage wordt bedoeld dat de opbrengsten van een specifieke heffing niet hoger mogen zijn dan de gemaakte kosten die gerelateerd zijn aan die heffing.
In onderstaand overzicht zijn de gerealiseerde inkomsten voor het jaar 2022 opgenomen.

De gerealiseerde inkomsten (trend)

Heffing	**Gerealiseerde opbrengst belastingjaar**			
	2019	**2020**	**2021**	**2022**
Niet gebonden heffingen				
A. Onroerende zaakbelasting	24.777	24.481	25.685	27.430
B. Hondenbelasting	838	807	802	777
C. Toeristenbelasting	317	188	256	332
D. Parkeren en fiscalisering parkeerboetes	2.225	1.611	1.125	1.650
Subtotaal	**28.157**	**27.087**	**27.868**	**30.189**
Gebonden heffingen				
E. Afvalstoffenheffing	9.787	10.980	11.485	12.355
F. Rioolheffing	8.077	8.115	8.730	9.066
Subtotaal	**17.864**	**19.095**	**20.215**	**21.421**
Overige heffingen				
G. Algemene dienstverlening	774	623	735	688
H. Omgevingsvergunningen	1.344	2.113	1.971	3.287
I. Europese dienstenrichtlijn	44	97	34	33
J. Lijkbezorgingsrechten	412	480	540	509
K. Marktgelden	166	133	110	137
Subtotaal	**2.740**	**3.446**	**3.390**	**4.654**
Totaal	**48.761**	**49.628**	**51.473**	**56.264**

Bedragen x €1.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

De gerealiseerde inkomsten (versus begroting)

Heffing	Begroting 2022	Rekening 2022	Resultaat
Niet gebonden heffingen			
A. Onroerende zaakbelasting	26.341	27.430	1.089
B. Hondenbelasting	841	777	-64
C. Toeristenbelasting	317	332	15
D. Parkeren en fiscalisering parkeerboetes	2.300	1.650	-650
Subtotaal	**29.799**	**30.189**	**390**
Gebonden heffingen			
E. Afvalstoffenheffing	12.148	12.355	207
F. Rioolheffing	8.948	9.066	118
Subtotaal	**21.096**	**21.421**	**325**
Overige heffingen			
G. Algemene dienstverlening	675	688	13
H. Omgevingsvergunningen	1.511	3.287	1.776
I. Europese dienstenrichtlijn	36	33	-3
J. Lijkbezorgingsrechten	427	509	82
K. Marktgelden	158	137	-21
Subtotaal	**2.807**	**4.654**	**1.847**
Totaal	**53.702**	**56.264**	**2.562**

Bedragen x €1.000

2. Gerealiseerd beleid ten aanzien van de lokale heffingen

De kaders voor de heffing en invordering van gemeentelijke belastingen zijn met name te vinden in de Gemeentewet, de wet Waardering Onroerende Zaken, de wet Milieubeheer, de Algemene wet inzake rijksbelastingen, de Algemene wet bestuursrecht en de invorderingswet 1990. De belastingverordeningen en de Leidraad Invordering van de gemeente zijn hierop gebaseerd. De belastingverordeningen 2022 zijn door de raad vastgesteld in november 2021.

<u>Kostendekking</u>

Er wordt zoveel als mogelijk kostendekkend gewerkt. De tarieven van de riool- en afvalstoffenheffing zijn 100% kostendekkend. De kosten die hiermee samenhangen worden geheel doorberekend aan de burger. Voor tarieven waar we onder de kostendekkingsgraad zitten van 100% is dit grotendeels een bewuste keuze om niet alle kosten door te berekenen aan de burger/ondernemer.

<u>Overhead</u>

In de kostendekkende tarieven is een opslag voor overhead meegenomen. In de Financiële verordening 2018 hebben we de methode voor de berekening van deze overheadopslag opgenomen. Bij de toerekening van overhead aan de kostprijs van producten wordt uitgegaan van een aandeel in de totale overheadkosten ter grootte van de geraamde directe personele kosten. De hoogte van de opslag wordt jaarlijks bepaald bij vaststelling van de begroting en bedraagt voor 2022, 88%.

<u>Omslagrente</u>

Bij heffingen waar we te maken hebben met investeringen (voornamelijk de rioolheffing) wordt naast de reguliere afschrijving op de investering een omslagrente (interne rekenrente) toegerekend. Met ingang van het jaar 2018 wordt de berekeningswijze van onze omslagrente voorgeschreven. Voortaan moet de totaal doorberekende interne rente gelijk zijn aan de totale rentelasten, waardoor niet (of nauwelijks) meer sprake is van een renteresultaat. Doel is het bevorderen van een eenduidige handelwijze met betrekking tot rente door gemeenten (harmonisering), stimuleren dat gemeenten de

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

(verwachte) werkelijke rentelasten opnemen in de begroting en jaarstukken, en het eenduidig inzichtelijk maken van hoe de gemeenten met rente zijn omgegaan (transparantie). We voldoen aan de nieuw gewijzigde systematiek van de rente omslagmethode. In 2022 is gerekend met een omslagrente van 1%.

3. Kwijtscheldingsbeleid

Het gemeentelijk beleid ten aanzien van het verlenen van kwijtschelding van gemeentelijke belastingen is geëffectueerd op kwijtschelding van een deel van de woonlasten zijnde, het gebruikersdeel van de rioolheffing en het vastrecht van de afvalstoffenheffing. Kwijtschelding voor het variabele deel van de afvalstoffenheffing (DIFTAR o.b.v. het volume/frequentiesysteem) is gebaseerd op de hoeveelheid huishoudelijk restafval.

Aanvraag kwijtschelding

Als een burger een aanvraag tot kwijtschelding heeft ingediend wordt deze getoetst door het Inlichtingenbureau. Als er kwijtschelding wordt toegekend dan hoeft de burger het jaar erna niet nogmaals een aanvraag voor kwijtschelding in te dienen. Hij krijgt dan automatische kwijtschelding. Mocht het jaar erna op basis van de hernieuwde toets er een belemmering zijn dan krijgen de inwoners een belemmeringsbrief en kunnen de belemmering indien nodig weerleggen.

Het Inlichtingenbureau (IB) toetst de gegevens van de burger aan de voorwaarden om voor kwijtschelding in aanmerking te komen. Ze gebruikt hiervoor de gegevens van het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV), Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SoZaWe), de Belastingdienst en de Dienst Wegverkeer (RDW).

Toegekend bedrag kwijtschelding 2022

Voor 2022 bedraagt het bedrag aan kwijtscheldingen op de riool- en afvalstoffenheffing € 1.790.638. Dit is een nadeel van € 190.638 ten opzichte van de begroting. In de begroting hadden we rekening gehouden met een bedrag van € 1.600.000.
Het kwijtgescholden bedrag betreft niet sec de kwijtschelding voor het belastingjaar 2022, hier zitten ook kwijtscheldingsbedragen van eerdere jaren in. Een heffingsjaar heeft een doorlooptijd van 5 jaar, waarin het recht op kwijtschelding doorloopt en het bedrag aan verleende kwijtschelding ook van eerdere jaren ten laste van 2022 kunnen komen. Voor de verleende kwijtscheldingsbedragen per belastingjaar verwijzen wij u naar het kernthema armoedebestrijding en inkomensondersteuning.

4. Overzicht van de diverse heffingen

A. Onroerende Zaak Belasting

De totale OZB-baten (woningen en niet-woningen) laten een meeropbrengst zien van € 1.089.000. Bij het opstellen van de begroting wordt gerekend met concept herwaarderingscijfers van de BsGW. Het herwaarderingsproces (waardebepaling) van het vastgoed in de stad is dan nog niet volledig afgerond. De definitieve herwaardering is hoger uitgevallen, waardoor er een voordeel op de OZB inkomsten is.

B. Hondenbelasting

De hondenbelasting laat een minderopbrengst zien van € 64.000. Dit is het gevolg van minder honden dan waarmee in de begroting rekening is gehouden.

C. Toeristenbelasting

Op de inkomsten toeristenbelasting hebben we een kleine meeropbrengst van € 15.000.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

D. Parkeren en fiscalisering parkeerboetes

In totaal is er binnen het product parkeren een minderopbrengst van € 650.000 gerealiseerd, waarvan € 641.000 minder inkomsten straat parkeren.
Het parkeertarief is in de begrotingsbehandeling 2022 middels een motie verlaagd van € 2 euro per uur naar € 1 euro per uur. De verwachte minderopbrengst als gevolg van deze verlaging is destijds niet aangepast in de begroting. Afgesproken is dat de minderopbrengst afgedekt zal worden uit de coronamiddelen.

E. Afvalstoffenheffing

De baten voor de afvalstoffenheffing laten een meeropbrengst zien van € 207.000.
Er is in 2022 meer restafval aangeboden dan voorzien, waardoor de inkomsten voor DIFTAR hoger zijn dan begroot.

F. Rioolheffing

De baten voor de rioolheffing laten een meeropbrengst zien van € 118.000.
Het aantal gebruikers aansluitingen dat een rioolaanslag heeft gekregen waren er meer dan waar we bij de begroting rekening mee hadden gehouden, hierdoor is een voordeel ontstaan.

G. Algemene dienstverlening

Er is een kleine meeropbrengst van € 13.000 als gevolg van meer aanschaf van documenten.

H. Omgevingsvergunningen

Voor de omgevingsvergunningen hebben we € 1.776.000 meer gerealiseerd dan begroot.
Er zijn in 2022 meer vergunningen aangevraagd dan ingeschat, met name ook grotere bouwprojecten.

I. Europese dienstenrichtlijn

Hieronder vallen grotendeels de verleende vergunningen met betrekking tot Drank & Horeca. De opbrengsten in 2022 zijn conform de begroting.

J. Lijkbezorgingsrechten

We hebben € 82.000 aan meerinkomsten door een toename in het aantal begravingen.

K. Marktgelden

De gerealiseerde marktgelden laten een kleine minderopbrengst van € 21.000 zien.

5. Een aanduiding voor de lokale lastendruk

Om voor uw persoonlijke situatie de hoogte van de lokale lasten te berekenen kunt u kijken op de Lokale Lastenmeter via de volgende link: https://heerlen.lokalelastenmeter.nl/
In onderstaand overzicht staan de woonlasten voor gemiddelde meerpersoonshuishoudens in Heerlen voor het jaar 2022. Voor het variabel deel van de afvalstoffenheffing is het uitgangspunt het aantal verwachte ledigingen van betreffende huishoudens.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Woonlasten	2022
Afval vast bedrag	
1-persoons huishouden	183,69
2-persoons huishouden	227,79
Meerpersoons huishouden	271,89
Afval variabel bedrag (aantal ledigingen)	
1-persoons huishouden	25,80
2-persoons huishouden	38,70
Meerpersoons huishouden	61,25
Riool	
Eigenaar (vast bedrag)	84,72
Gebruikers (afh. m3 waterverbruik)	99,55
OZB (o.b.v. gemiddelde WOZ-waarde)	
Eigenaar	306,97
Totale woonlasten meerpersoonshuishouden	**824,38**

Bedragen x €1

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

4.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Weerstandsvermogen
Deze paragraaf geeft de actuele stand van het weerstandsvermogen en de risico's van de gemeente Heerlen weer. Het weerstandsvermogen geeft de mate aan, waarin de gemeente in staat is om de nadelige gevolgen van risico's (financiële tegenvallers) op te vangen zonder dat het beleid moet worden gewijzigd. Het geeft tevens inzicht in de robuustheid van de financiële positie van de gemeente.

Het weerstandsvermogen is afhankelijk van de benodigde weerstandscapaciteit (de ingeschatte risico's) en de beschikbare weerstandscapaciteit (de middelen die beschikbaar zijn om eventuele tegenvallers op te vangen). Bij de rekening 2022 zijn risico's geactualiseerd, geïnventariseerd en zoveel mogelijk gekwalificeerd. Bij de (grotere) projecten van de gemeente Heerlen die projectmatig uitgevoerd worden, wordt de RISMAN-methode voor risicobeheersing toegepast. Dat wil zeggen dat regelmatig (1 x per kwartaal) op een gestructureerde wijze de mogelijke risico's binnen een project geïnventariseerd worden, de beheersmaatregelen daarvoor geformuleerd worden en er een actor benoemd wordt die met de betreffende beheersmaatregel aan de slag gaat. Dit alles wordt vastgelegd in een risicoregister dat gedeeld wordt met en actueel gehouden wordt door het projectteam. De belangrijkste invalshoeken voor de beheersing van een project zijn tijd, geld en kwaliteit van het project. De onderkende risico's worden zoveel als mogelijk financieel gekwantificeerd. Daarbij wordt de link gelegd met de risicoreserve en de post onvoorzien binnen de opgestelde projectbegroting.
De gekwantificeerde risico's moeten opgevangen kunnen worden binnen deze posten risicoreserve en onvoorzien van het betreffende project.

Onze weerstandcapaciteit is opgebouwd uit de algemene reserve, algemene reserve grondbedrijf en de bestemmingsreserve ter dekking risico's grondexploitatie.

Weerstandsvermogen is opgebouwd uit:

Weerstandcapaciteit:		
Algemene reserve (31-12-2022)	€	16.993.753
Algemene reserve grondbedrijf	€	110.035
Bestemmingsreserve ter dekking risico's grondexploitatie	€	5.592.369
Verplichting AR in 2023	€	- 5.812.000
Resultaat 2022	€	516.348
Totaal:	**€**	**17.400.505**

Risico simulatie is opgebouwd uit:

Risico's:		
Programma Economie	€	3.075.500
Programma Sociaal Domein	€	1.350.000
Programma VHROSV	€	1.506.750
Programma Verkeer en vervoer	€	550.000
Alle programma's	€	12.000.000
Grondbedrijf	€	1.672.725
Totaal:	**€**	**20.154.975**

Het weerstandsvermogen is als volgt berekend:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

(= max. of min. risicobedrag)

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Op basis van de beschikbare weerstandscapaciteit (algemene reserve) is de ratio:

Rekening 2022

17,4 mln. (weerstandscapaciteit) / 20,2 mln. (risicosimulatie) = **0,86**

Beoordeling weerstandsvermogen
Om de ratio voor het weerstandsvermogen te kunnen beoordelen wordt gebruik gemaakt van onderstaande waarderingstabel die in samenwerking tussen NAR en de Universiteit Twente is opgesteld. Op basis van bovenstaande berekening wordt het weerstandsvermogen van de gemeente Heerlen gewaardeerd op matig.

Ratio weerstandsvermogen	Waardering
> 2	Uitstekend
1,4 < x < 2,0	Ruim voldoende
1,0 < x < 1,4	Voldoende
0,8 < x < 1,0	Matig
0,6 < x < 0,8	Onvoldoende
< 0,6	Ruim onvoldoende

Herstelplan
In de begroting 2019 hebben wij een herstelplan opgesteld. In dat herstelplan hebben wij afgesproken dat het weerstandsvermogen uiterlijk op 31 december 2021 op het met de raad afgesproken minimumniveau van 0,8 moet staan. In de jaarrekening 2022 voldoen wij aan het uitgangspunt van een minimumniveau van 0,8.

Bij het vaststellen van de begroting 2019 heeft uw raad een motie aangenomen inzake de ontwikkeling van een extra kengetal met betrekking tot de financiële weerbaarheid/het weerstandsvermogen. Het nieuwe kengetal is in samenspraak met de werkgroep Financial Audit tot stand gekomen.

De weerstandscapaciteit wordt berekend door de hoogte van de algemene reserve inclusief de begrote post onvoorzien te delen door het begrotingstotaal. Als norm is 2% genomen. In het begrotingsjaar 2022 was deze ratio 1,5%. In de jaarrekening 2022 is de ratio ten opzichte van de begroting 2022 gestegen met 1,2% naar een niveau van 2,7%. Hiermee voldoen we ruimschoots aan de gestelde norm weerstandscapaciteit van 2%.

De algemene reserve per ultimo 2022 is € 17 miljoen, algemene reserve grondbedrijf per ultimo 2022 is € 110.000, de onderuitputting van de post onvoorzien voor een bedrag van € 505.000 is verwerkt in het rekeningsaldo over 2022 van € 516.000. De totale weerstandscapaciteit is € 11,8 miljoen voor 2022. Het begrotingstotaal voor 2022 is € 433 miljoen.

Dit resulteert in een ratio van het nieuwe kengetal van:

$$\text{kengetal weerstandscapaciteit} = \frac{\text{Totale weerstandscapaciteit 2022}}{\text{Begrotingstotaal 2022}}$$

€ 11,8 miljoen (algemene reserve + post onvoorzien+ rekeningresultaat) / € 433 miljoen (begrotingstotaal) = 2,7%

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Risico's

Claims "alle programma's" (Incidenteel (I))
Bij het uitoefenen van haar taken, wordt de gemeente regelmatig geconfronteerd met claims van derden, die leiden tot juridische procedures. Deze claims kunnen bijvoorbeeld betrekking hebben op aanbestedingen, (loonkosten)subsidies, planschades óf op eerder toegekende schadevergoedingen. Het grootste deel van deze claims is niet verzekerd en de uitkomst van juridische procedures is moeilijk in te schatten.

Te nemen maatregel:
Blijven monitoren zodat mogelijke risico's vermeden worden.

Economische activiteit programma "Economie" (Structureel (S))
Reeds een paar jaar is er sprake van een positieve ontwikkeling bij het aantrekken en vestigen van nieuwe bedrijven, maar vooral ook bij het uitbreiden van het reeds in Heerlen respectievelijk de regio zittende bedrijfsleven. De goede economische situatie in zijn algemeenheid, maar ook de actieve inzet vanuit de gemeente en de beschikbaarheid van aantrekkelijke bedrijfslocaties is een van de hoofdredenen hiervoor. Heerlen is steeds meer op de kaart als aantrekkelijk vestigingsgebied. Ook investeerders in onroerend goed vinden Heerlen een interessant gebied. Op de locaties Trilandis en Avantis zijn de resultaten goed, niet alleen nieuwe bedrijven maar vooral ook de uitbreidingen van het bestaande bedrijfsleven. Dit betekent ook dat er binnen afzienbare tijd een schaarste probleem ontstaat, met name aan grootschalige locaties.

Voor de meer lokale en kleinschalige bedrijventerreinen Coriopolis, Autoboulevard en Emmaterrein waren de uitgiftes minder goed. Door het gebrek aan uitgeefbare gronden zijn nu ook deze terreinen door de markt herontdekt. De eerste verkopen op de Autoboulevard zijn in 2022 gerealiseerd en naar verwachting wordt er ook in 2023 verkocht op de Autoboulevard en Coriopolis. Tevens zijn meerdere partijen geïnteresseerd in herontwikkeling van het Emma terrein. Deze terreinen zijn op dit moment nog onvoldoende op de markt afgestemd. Voor deze locaties draagt de gemeente als grondeigenaar zelf het volledige risico bij vertraging in de verkoop van gronden.

In zijn algemeenheid bestaan er ook de risico's van schaarste op het stroomnet, schaarste op de arbeidsmarkt, de stijgende energieprijzen en de problematiek rondom Stikstof. Al met al factoren die van grote invloed zijn.

Te nemen maatregel:
Voor de lokale terreinen dient de profilering (meer marktgericht) en acquisitie sterker te worden ingezet. Deze locaties blijven een risico. Voor Trilandis – waarbij de gemeente enig aandeelhouder is - is geen risico aan de orde. Avantis ontwikkelt zich ook steeds meer positief en het risico voor de gemeente is beperkt en te overzien.

Verbonden Partijen "alle programma's" (S)
Verbonden partijen voeren meestal gemeentelijke taken uit met een groot politiek belang. Ze leveren een forse bijdrage aan de realisatie van maatschappelijke doelen. Participatie in verbonden partijen levert de gemeente niet alleen voordelen op, maar ook financiële en bestuurlijke risico's.

Te nemen maatregel:
Het beleid conform de nota verbonden partijen uitvoeren. Om de voordelen optimaal te benutten en de risico's te beheersen is aandacht voor de sturingsrelatie met en risicobeheersing bij verbonden partijen belangrijk. Voor meer toelichting zie paragraaf 4.6 Verbonden partijen.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Bodemsanering programma "VHROSV" (S)
De gemeente kan op enig moment te maken krijgen met een geval van ernstige en gezondheidsbedreigende bodemvervuiling waar onmiddellijk moet worden gesaneerd. In zo'n situatie worden de saneringskosten ten laste van de algemene reserve gebracht. Dit komt, statistisch gezien, ongeveer één maal in de vijf jaar voor en vergt dan enorm hoge kosten aan sanering. Afhankelijk van de grootte van de verontreiniging is dan al gauw te rekenen met enkele honderdduizenden euro's aan kosten.

Te nemen maatregel:
Door onderzoek proberen we te achterhalen wie de veroorzaker is van de vervuiling. De kosten worden vervolgens verhaald op de vervuiler.

Bestuurskracht programma "Bestuur en Ondersteuning" (S)
Regionale samenwerking kan een risico met zich meebrengen. De mate waarin wij onze ambities tot uitvoering brengen en/of wij onze lobbydoelstellingen bereiken is afhankelijk van het vermogen van de regio om als samenwerkende gemeenten samen op te trekken, middelen te verzamelen en de uitvoering op gang te krijgen.

Reeds genomen maatregel:
Voortgang in de samenwerking in Parkstadverband blijven sturen en monitoren.

Achterstand bij actualisering bestemmingsplannen programma "VHROSV" (S)
Het bestemmingsplan is het instrument bij uitstek om het ruimtelijk beleid te handhaven. Het bestemmingsplan moet om de 10 jaar geactualiseerd worden. Momenteel is er een achterstand ontstaan in het actualiseringsproces. Heerlen kent 25 plangebieden die cyclisch dienen te worden geactualiseerd. Binnen de mogelijkheden van Heerlen is de verwachting dat deze inhaalactie in 2024 wordt gerealiseerd. Echter door de toename van bouwinitiatieven en de komst van de Omgevingswet wordt op dit moment niet voldoende voortgang geboekt om deze inhaalslag te realiseren.

Het volgende risico doet zich voor:
- Het ontbreken van een adequaat ruimtelijk sturingsinstrument.

Reeds genomen maatregel:
Een inventarisatie is verricht naar de mogelijkheid om bestemmingsplannen te temporiseren met de bijbehorende globale risico's.

Te nemen maatregel:
Op basis van de omgevingswet een strategie bepalen voor een gebiedsdekkende actuele regeling.

Ontoereikende SPUK uitkering Sport inzake BTW programma "Sport en recreatie" (S)
Voor investeringen in sportvoorzieningen heeft het Rijk een compensatieregeling voor gemeenten ingesteld om de betaalde BTW gedeeltelijk terug te ontvangen. De voorwaarden zijn aangescherpt, waarbij de kosten voor bewegingsonderwijs zijn uitgesloten. Dit resulteert in bijna een halvering van de compensatie.

Reeds genomen maatregel:
Wij hebben in dit kader de compensatie aangevraagd, waarbij vanwege een landelijk plafond maximaal 80% wordt toegekend. Parallel is een bezwaar ingediend tegen het uitsluiten van bewegingsonderwijs, we zijn hier nog in afwachting van een besluit op het bezwaar.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Stikstofaanpak programma "VHROSV" (S)
Door de opgelegde strengere eisen met betrekking tot de uitstoot van stikstof komt de uitvoering van projecten, herontwikkeling en verkoop van grondpercelen in het gedrang.

Reeds genomen maatregel:
We hebben onderzocht op hoeveel projecten de veranderde regelgeving ten opzichte van stikstof invloed heeft en hebben deze informatie ook aangeleverd aan provincie, ministerie BZK en VNG. Dit betreft aantallen bouwprojecten en bestemmingsplannen in de verwachting of wetenschap dat er vertraging was of zou kunnen optreden als gevolg van stikstofdepositie. Er is een gemeentelijke werkgroep Stikstofdepositie gevormd om beantwoording van vragen te coördineren, kennis te verzamelen en na te gaan in welke mate we kunnen omgaan met de vergunningverlening van kleine projecten. Dit met het oog op het wegvallen van de drempelwaarde voor melding- of vergunningplicht.

Te nemen maatregel:
Doorlopend wordt per project bekeken of een natuurvergunning aan de orde is. Leidt een project tot stikstofdepositie in een Natura 2000 gebied en zijn er significante effecten, dan kan er niet worden teruggevallen op het Programma Aanpak Stikstof (PAS) en adviseren wij onderzoek te doen naar maatregelen in het project waarmee de stikstofdepositie voorkomen kan worden. Indien nodig overleggen we met het informatieloket van de provincie Limburg.

Regelgeving PFAS (poly- en perfluoralkylstoffen) programma "VHROSV" (S)
Als gevolg van verscherpte regelgeving inzake het afvoeren van verontreinigde grond (PFAS) vallen allerlei projecten/initiatieven in de stad stil.

Genomen c.q. nog te nemen maatregel:
Voor de PFAS-crisis is een handelingsprotocol opgesteld waarin de volgende items zijn opgenomen: aanpassing van de regionale bodemkwaliteitskaart, onderzoek naar de aanwezigheid van PFAS in de bodem van Heerlen, afspraken over toezicht en handhaving met de RUD-ZL, voorkomen van stagnatie door het maken van afspraken over afvoer van grond uit gemeentelijke projecten en communicatie over de mogelijkheid voor burgers om grond af te voeren.

Sociaal domein programma "Sociaal Domein" (S)
De transformatie in het sociale domein, met als basis onze geformuleerde uitgangspunten 'sturing en bekostiging sociaal domein' en de stelselherziening van beschermd wonen en opvang, vergen nog de nodige inspanningen van zowel onze gemeente als de zorgaanbieders en andere betrokken partijen. Bovendien is het aantal kinderen met jeugdhulp in Heerlen hoger dan het landelijk gemiddelde. Daarnaast zagen we in de afgelopen jaren een verzwaring van de problematiek. Momenteel bereiden we de nieuwe opdrachtverlening voor WMO maatschappelijke ondersteuning en Hulp bij het Huishouden voor. Wat de hoogte voor deze subsidies voor 2024 en volgende jaren worden is nu nog onzeker. Tegelijkertijd is Heerlen-Noord aangewezen als een van de 16 stadsdelen in Nederland (een van de weinige buiten de Randstad) die een langjarige wijkgerichte aanpak krijgen, gericht op kwetsbare bewoners. Hiermee krijgt Heerlen erkenning voor de complexe sociaal economische problematiek en langdurige samenwerking met het Rijk.

Binnen het sociaal domein organiseren we de WMO beschermd wonen (vanaf 2023) en de WMO-begeleiding (beoogd vanaf 2024) via een subsidietender. Wij financieren dit via een lumpsum bijdrage. Wij zien erop toe dat we binnen de subsidievoorwaarden blijven en daarmee fiscale gevolgen voorkomen.

Het kabinet werkt aan een aanpassing van de eigen bijdrage voor de huishoudelijke hulp in de WMO. De beoogde datum van inwerkingtreding is op 1 januari 2025 gesteld. De bijdrage uit de algemene

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

uitkering wordt vanaf 2025 met € 700.000 verlaagd. Het kabinet gaat ervan uit dat dit budgettair neutraal verloopt voor de gemeentes, omdat er inkomsten uit de eigen bijdrages tegenover staan. Heerlen kent echter een vrijstelling van de eigen bijdrage WMO voor een groot aantal cliënten (minimabeleid). Er is een risico dat de nieuwe regeling voor Heerlen niet budgettair neutraal zal zijn.

Te nemen maatregelen:
WMO maatschappelijke ondersteuning:
- Resultaatgerichte afspraken maken met de zorgaanbieders en daarop blijven sturen.
- Intensiveren informele zorg en preventie via onze per 1 januari 2024 (nieuwe) contractpartij.
- Het continueren van periodieke regiegesprekken met de zorgaanbieders.

Jeugd:
- Normaliseren en demedicaliseren: de toets op zelfredzaamheid en samenredzaamheid wordt geacht altijd onderdeel te zijn van de analyse van de behoefte (aan hulp). Zowel bij verwijzers als ook jeugdhulpaanbieders. Geen jeugdhulp bieden of 'watchful waiting' of andersoortige hulp/interventies, niet zijnde jeugdhulp, wordt betrokken bij de opties wanneer een behoefte vanuit de maatschappij wordt getoond/geuit en de afweging tot inzet jeugdhulp of verlenging daarvan aan de orde is.
- De verbinding moet worden gezocht met voorliggende voorzieningen in de samenleving (onderwijs, sport, cultuur, welzijn) en bijbehorende systemen en ketenpartners, zodat waar passend (preventief) en vroegtijdig jeugdhulp wordt ingezet of als waakvlam functioneert. Voorkomen moet worden dat te snel wordt uitgeweken naar jeugdhulp, wanneer dit voorkomen kan worden of vervangbaar is door de bestaande voorliggende voorzieningen. Het bijzetten van jeugdhulp wanneer passend en nodig, naast deze voorzieningen is het uitgangspunt; zorgen dat vanuit de bestaande context in een behoefte wordt voorzien. Jeugdhulp als een mogelijke aanvulling zien, wanneer dit passend is.
- Ambulante jeugdhulp en lokaal preventieve activiteiten verder vormgeven en transformeren via onze partner in de Basishulp Jeugd.
- Blijven sturen op optimale samenwerking tussen aanbieders van jeugdhulp, verwijzers en andere stakeholders.
- Belangrijk is dat de beschikbaarheid en continuïteit van jeugdhulp is geborgd (inhoudelijk en door monitoring van de financiële situatie zorgaanbieders). Wanneer de financiële situatie van zorgaanbieders zorgelijk is, passen wij als Jeugdregio Zuid-Limburg het landelijke draaiboek 'Continuïteit Jeugdhulp' van de Jeugdautoriteit toe.
- Vergroten van preventie en de sociale basis middels Kansrijk van Start Heerlen, Kansrijke Start Parkstad, Trendbreuk Zuid-Limburg, het Gezond en Actief Leven Akkoord en het Integrale Zorgakkoord.

Inburgering:
- De mogelijke meerkosten bij een aantal modules van de inburgering worden opgevangen door andere modules scherp in te kopen en daar geld over te houden. Ook wordt er actief op aangestuurd dat de inburgering plichtige zo snel als mogelijk zelfredzaam wordt, zodat individuele begeleiding gestopt kan worden.

WMO Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang programma "Sociaal Domein" (S)
Zoals het er nu naar uitziet worden vanaf 2024 (met een overgangstermijn van 10 jaar) de Rijksmiddelen voor Beschermd Wonen herverdeeld tussen de regio's. Onze regio krijgt dan als gevolg van deze landelijke herverdeling minder rijksmiddelen. In het MBP 2023-2026 hebben we op basis van een inschatting rekening gehouden met deze financiële achteruitgang. Tevens worden ze niet meer toegekend aan de centrumgemeentes maar aan alle gemeentes. Ook met een ingroeipad van 10 jaar. Dit betekent financieel een achteruitgang op de middelen die Heerlen zelf krijgt. Maar dit betekent niet dat er voor de regio een tekort ontstaat op dit terrein. Er blijft sprake van een overschot. Er wordt gewerkt aan goede afspraken over de verdeling van de kosten (en daarmee het

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

overschot) tussen de 7 gemeentes van Parkstad. Beschermd Wonen is vanaf 2023 herijkt. Er is een samenwerkingsverband van instellingen, *Bescherm Thuis Parkstad*, dat het vorm gaat geven. Wij financieren het samenwerkingsverband met een lumpsumsubsidie. Daarnaast werken we met de regiogemeenten aan nieuwe proces- en samenwerkingsafspraken.

Zoals hierboven gemeld, wij verwachten voor de regio zeker geen tekort. De totale rijksmiddelen blijven ruim voldoende om Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang in onze regio vorm te blijven geven. De afspraken over hoe de gemeentes bijdragen in de totale kosten (de ambtelijke organisatie plus de kosten Beschermd Wonen en Opvang) betekenen wel dat de overschotten op dit beleidsveld, die Heerlen als centrumgemeente tot nu toe ten gunste van de eigen begroting kon inzetten de komende jaren zullen afnemen.

Te nemen maatregelen:
Goede afspraken over de kostenverdeling tussen de gemeenten.

Open einde regelingen Sociaal Domein (Participatiewet, Jeugd, WMO, Schuldhulpverlening) programma "Sociaal Domein" (S)
Vanuit onze gemeentelijke zorgplicht zijn wij verplicht deze voorzieningen aan burgers aan te bieden.

Te nemen maatregelen:
Krediet Bank Limburg
Op 21 december 2022 heeft de gemeenteraad haar goedkeuring verleend om per 1-1-2024 uit de gemeenschappelijke regeling Kredietbank Limburg te treden. Dit betekent dat we vanuit onze zorgplicht de dienstverlening per genoemde datum van uittreding op peil moeten hebben. Om dit te bereiken dienen wij in 2023 nieuwe diensten en processen te ontwikkelen. Deze transformatie dient tevens gericht te zijn op een verwacht toenemend aantal hulpvragen. De inrichting van onze verplichte dienstverlening én het verwachte stijgende aantal hulpvragen dragen bij aan een fors verhoogd risico op toenemende kosten.

Benodigde zorg en ondersteuning afstemmen op de behoefte(n) van de burgers en bijhouden hoe deze behoefte(n) zich ontwikkelen.

Gemeentefonds alle programma's (S)
Herijking en verdeelmaatstaven
Het nieuwe verdeelstelsel voor het gemeentefonds per 1 januari 2023 is geen eindstation en zal continu onderhoud vragen. De door de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) voorgestelde onderzoeksagenda is hierbij het vertrekpunt. De resultaten van de uitgevoerde onderzoeken kunnen bij het doorvoeren van wijzigingen in het verdeelstelsel leiden tot financiële impact bij (individuele) gemeenten. Als gevolg van de invoering van het nieuwe verdeelmodel voor het gemeentefonds per 1 januari 2023 zijn er nieuwe en gewijzigde maatstaven, daardoor moeten we naast onze eigen prognoses ook gebruik maken van berekeningen van het Rijk. Dit vormt een risico, omdat de ontwikkelingen in Heerlen op onderdelen afwijken van de landelijke ontwikkelingen.

Ontwikkelingen gemeentefonds 2026 ev
De oploop van de opschalingskorting is vanaf 2026 weer opgenomen. Vanaf 2026 vervalt de koppeling met de rijksuitgaven en is het accres vastgezet aangevuld met indexatie voor loon- en prijsontwikkeling. In de contourennota zijn de stappen beschreven die het kabinet wil zetten om te komen tot een nieuwe financieringssystematiek voor 2026 en verder passend bij taken en opgaven waar Rijk en medeoverheden voor staan. Daarbij wordt de mogelijkheid voor een groter eigen belastinggebied betrokken.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Eenmalige Rijksbijdrage
Het Rijk werkt met gemeenten en provincies door aan een nieuwe financieringssystematiek vanaf 2026. In aanloop daarnaartoe stelt het kabinet voor gemeenten eenmalig € 1 miljard extra in 2026 beschikbaar. Vanwege de incidentele aard van deze inkomsten, hebben wij vanaf 2027 geen inzicht in de structurele inkomsten en structureel evenwicht van onze begroting.

Te nemen maatregelen:
Ontwikkelingen volgen en blijvend monitoren.

Na-ijl effecten coronapandemie alle programma's (I)
Deze pandemie heeft nog steeds grote gevolgen voor de gezondheid van de bevolking, onze samenleving en economie. De gevolgen zijn o.a. het toenemen van eenzaamheid, oplopen van schulden en vergroten van uitkeringsafhankelijkheid van onze inwoners. Het raakt de meest kwetsbaren in de samenleving. Er wordt landelijk gezocht naar een gezonde balans in de samenleving tussen risico's voor de overheid en ondernemers

De economische situatie vraagt om samenwerking tussen allerlei partijen: werkgevers en werkenden, sociale partners, onderwijs, uitvoeringsorganisaties, gemeenten en de rijksoverheid.

Te nemen maatregelen:
Ontwikkelingen volgen en blijvend monitoren.

Macro economische ontwikkelingen (inflatie, rente en energiekosten)
De impact van de oorlog in Oekraïne op de wereldwijde economie is groot en is op dit moment nog niet precies in te schatten. Directe gevolgen voor onze stad zijn bijvoorbeeld de opvang van Oekraïense vluchtelingen, de impact van economische sancties op burgers en ondernemers in de stad, maar ook eventuele contracten voor afname van Russisch gas (Gazprom). Ook zijn er macro-economisch ingrediënten aanwezig voor een recessie (stijgende inflatie, tekort aan grondstoffen, tekort aan fossiele brandstoffen, hogere energielasten, verstoring van productielijnen en oplopende rente). Dit heeft impact op de financiële positie van de gemeente, bijvoorbeeld voor de haalbaar- en financierbaarheid van haar meerjarige investeringen, maar ook op onze burgers en het sociaal domein (uitkeringen, vluchtelingen, jeugdhulp, etc.). Daarnaast is het mogelijk dat instellingen en burgers niet meer aan hun betalingsverplichtingen kunnen voldoen waardoor vorderingen (bv. huur, leges) niet verhaalbaar zijn. De onzekerheid die de torenhoge energiekosten en inflatie met zich meebrengen raakt onze gemeente.

Te nemen maatregelen:
Het is een bijna onmogelijke opgave om de gevolgen van deze ontwikkeling een plek te geven in de begroting. Om een balans te vinden tussen de ambities van Heerlen en realistisch financieel beheer kiezen wij ervoor om de algemene reserve jaarlijks te versterken. In 2023 storten we € 3 miljoen, in 2024 € 3,9 miljoen en in 2025 € 4,9 miljoen.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Financiële kengetallen

Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van een provincie of gemeente. Om dit te bereiken presenteren wij deze kengetallen conform BBV in onderstaand overzicht. In paragraaf 5.5 Financiële status en weerbaarheid laten we in één overzicht de financiële gezondheid van de gemeente zien: "zo staat de gemeente er financieel voor". Hier worden onderstaande kengetallen verder toegelicht.

Ratio's	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
Netto schuldquote	76,1%	91,3%	73,1%
Gecorrigeerde netto schuldquote	76,9%	91,9%	73,9%
Solvabiliteitsratio	9,6%	6,5%	12,7%
Kengetal grondexploitaties	2,9%	3,0%	1,4%
Structurele exploitatieruimte	1,6%	-0,5%	3,7%
Belastingcapaciteit	97,4%	91,2%	91,2%

	Netto schuldquote	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
A	Vaste schulden	307.477	328.654	288.792
B	Netto vlottende schuld	74.108	101.368	119.483
C	Overlopende passiva	54.505	54.505	57.890
D	Financiële vaste activa	27.543	29.723	28.197
E	Uitzettingen < 1 jaar	36.365	29.563	41.065
F	Liquide middelen	6.970	6.970	8.269
G	Overlopende activa	15.124	15.124	25.551
H	Totale baten	460.081	441.345	496.364
I	Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H*100%	76,1%	91,3%	73,1%

bedragen x €1.000

	Gecorrigeerde netto schuldquote	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
A	Vaste schulden	307.477	328.654	288.792
B	Netto vlottende schuld	74.108	101.368	119.483
C	Overlopende passiva	54.505	54.505	57.890
D	Financiële vaste activa (-/- verstrekte leningen)	23.926	27.429	24.383
E	Uitzettingen < 1 jaar	36.365	29.563	41.065
F	Liquide middelen	6.970	6.970	8.269
G	Overlopende activa	15.124	15.124	25.551
H	Totale baten	460.081	441.345	496.364
I	Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H*100% Gecorrigeerd voor de verstrekte leningen	76,9%	91,9%	73,9%

bedragen x €1.000

<u>Gecorrigeerde netto schuldquote</u>
Dit kengetal geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. Een normale netto schuldenlast ligt voor gemeenten tussen 0% en 90%. Als de netto schuldquote tussen 90% en 130% ligt, is de gemeenteschuld hoog en dient deze niet verder toe te nemen. Een quote boven de 130% wordt algemeen beschouwd als te hoog. Voor Heerlen ligt dit cijfer binnen de veilige marge.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

	Solvabiliteitsratio	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
A	Eigen vermogen	48.868	35.181	70.303
B	Balanstotaal	506.456	539.458	554.875
C	Solvabiliteitsratio (A/B)*100%	9,6%	6,5%	12,7%

bedragen x €1.000

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan de financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente.

	Kengetal grondexploitaties	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
A	Niet in exploitatie genomen bouwgronden			
B	Bouwgronden in exploitatie	13.157	13.157	7.187
C	Totale baten	460.081	441.345	496.364
D	Grondexploitatie (A+B)/C*100%	2,9%	3,0%	1,4%

bedragen x €1.000

Grondexploitatie

Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale baten.

	Structurele exploitatieruimte	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
A	Totale lasten	443.931	473.476	474.929
B	w.v. structureel	416.043	468.973	451.041
C	Totale baten	460.081	468.088	496.364
D	w.v. structureel	424.272	467.799	470.810
E	Saldo baten en lasten (=C-A)	16.149	-5.388	21.435
F	Mutaties reserves	908	5.388	2.419
G	w.v. structurele toevoegingen	132	1.064	1.064
H	w.v. structurele onttrekkingen	-640	-133	-133
I	Resultaat (E+F)	17.057	0	23.854
J	Structurele ruimte ((D-B)+(H-G)/(C)*100%	1,6%	-0,5%	3,7%

bedragen x €1.000

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte de gemeente heeft om de eigen structurele lasten te dragen of welke structurele stijging van de baten of daling van de lasten daarvoor nodig is. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van leningen) te dekken.

	Belastingcapaciteit *	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
A	OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	302,43	306,97	306,97
B	Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	178,15	333,14	333,14
C	Afvalstoffenheffing voor een gezin	309,17	184,27	184,27
D	Eventuele heffingskorting			
E	Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde (A+B+C-D)	789,75	824,38	824,38
F	Woonlasten landelijk gemiddelde voor gezin in t-1	811	904	904
G	Woonlasten t.o.v. landelijk gemiddelde jaar t-1 (E/F)x 100%	97,38%	91,19%	91,19%

bedragen x €1

**gebaseerd op een meerpersoonshuishouden*

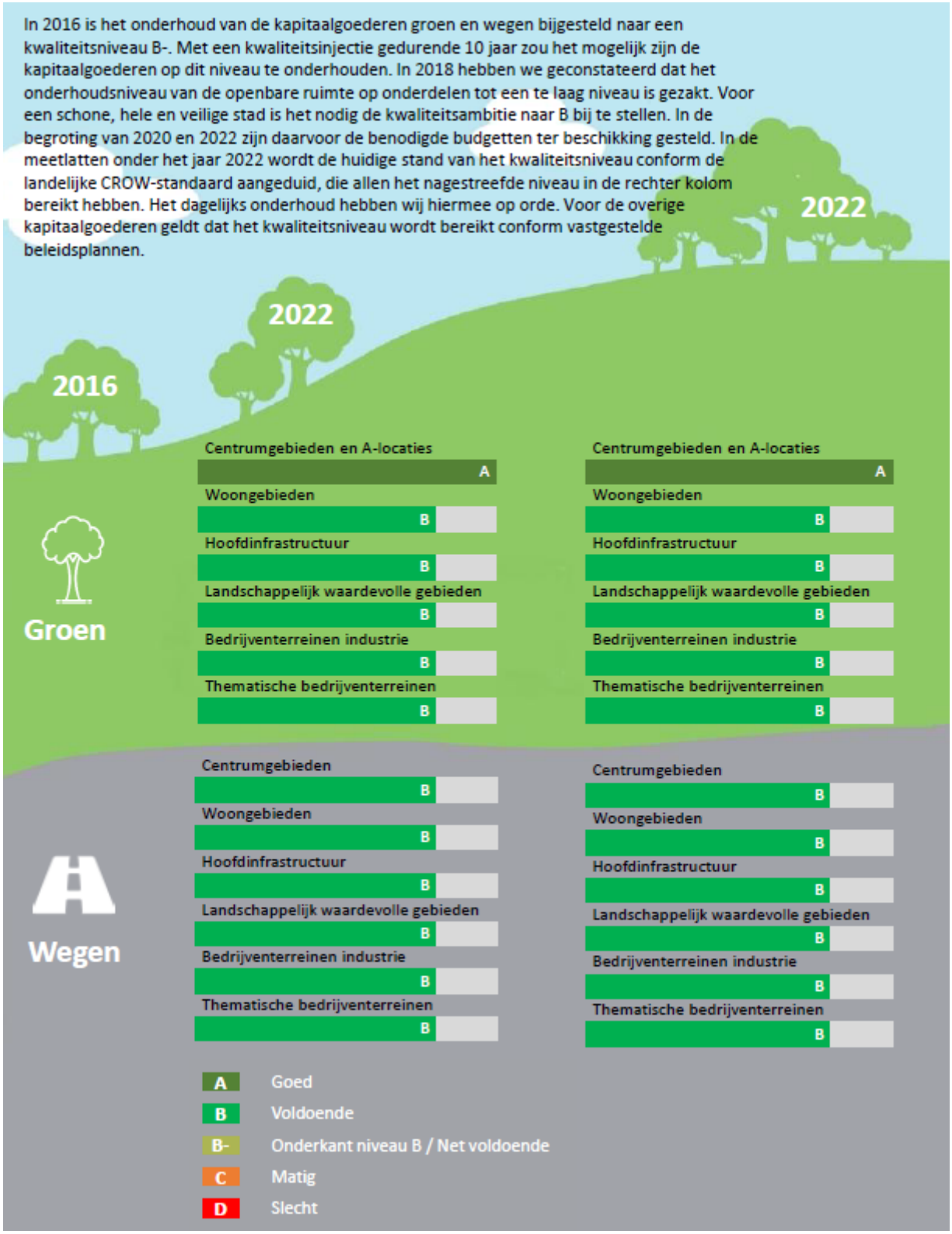
Belastingcapaciteit

Dit kengetal geeft inzicht hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. De belastingcapaciteit geeft inzicht in de mate waarin bij het voordoen van een financiële tegenvaller deze in het volgende begrotingsjaar kan worden opgevangen en of ruimte is voor nieuw beleid.

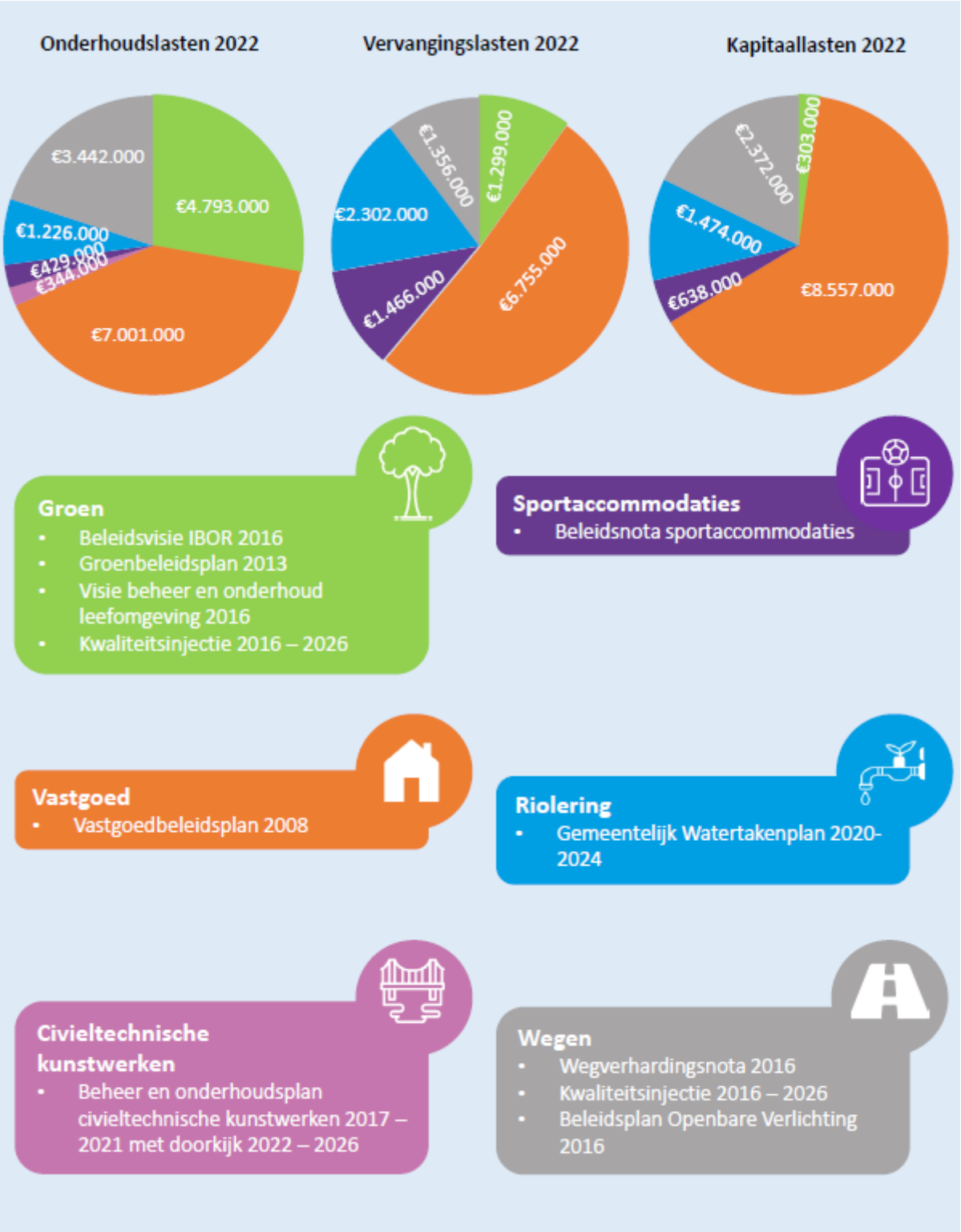
Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

4.3 Onderhoud kapitaalgoederen

In 2016 is het onderhoud van de kapitaalgoederen groen en wegen bijgesteld naar een kwaliteitsniveau B-. Met een kwaliteitsinjectie gedurende 10 jaar zou het mogelijk zijn de kapitaalgoederen op dit niveau te onderhouden. In 2018 hebben we geconstateerd dat het onderhoudsniveau van de openbare ruimte op onderdelen tot een te laag niveau is gezakt. Voor een schone, hele en veilige stad is het nodig de kwaliteitsambitie naar B bij te stellen. In de begroting van 2020 en 2022 zijn daarvoor de benodigde budgetten ter beschikking gesteld. In de meetlatten onder het jaar 2022 wordt de huidige stand van het kwaliteitsniveau conform de landelijke CROW-standaard aangeduid, die allen het nagestreefde niveau in de rechter kolom bereikt hebben. Het dagelijks onderhoud hebben wij hiermee op orde. Voor de overige kapitaalgoederen geldt dat het kwaliteitsniveau wordt bereikt conform vastgestelde beleidsplannen.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

4.4 Financiering

Waarover gaat deze paragraaf?
Naast het aantrekken van geldleningen en het uitzetten van geldmiddelen valt hieronder ook het beheersen van financiële risico's. Het gaat daarbij om risico's die gepaard gaan met de geldstromen, financiële posities en de vermogenswaarden. De financieringsfunctie moet er voor zorgen dat er altijd voldoende geld beschikbaar is om aan alle verplichtingen te kunnen voldoen. In deze paragraaf wordt beschreven binnen welke kaders de treasury taken van de gemeente worden uitgevoerd aan de hand van de volgende thema's:

- Schatkistbankieren;
- Renterisicobeheer;
- Kredietrisicobeheer incl. overzicht van verstrekte leningen en garanties.

De belangrijkste conclusies voor 2022
Onderstaande samenvatting en conclusies worden uitgebreid toegelicht in de afzonderlijke paragrafen.

- Langlopende lening portefeuille opgenomen geldmiddelen (o/g) bedraagt € 288,8 miljoen (2021: € 307,5 miljoen). Daling van € 18,7 miljoen is te verklaren door: reguliere aflossing van € 18,7 miljoen op de bestaande langlopende lening portefeuille en er zijn géén nieuwe langlopende leningen in 2022 aangetrokken.
- De rente over deze langlopende portefeuille bedroeg in 2022 € 3,5 miljoen (2021: € 3,7 miljoen). Daling van 300.000.
- De gemiddelde rente over onze langlopende portefeuille in 2022 is 1,15% (2021: 1,45%).
- De langlopende lening portefeuille uitgeleende geldmiddelen (u/g) bedraagt € 28,7 miljoen (2021: € 27,6 miljoen). Stijging van € 1.164.000.
- Het saldo van onze verstrekte kortlopende leningen bedraagt € 3,8 miljoen (2021: € 5,3 miljoen). Daling van € 1,5 miljoen.
- De kortlopende schuldpositie in de vorm van kasgeldleningen bedraagt € 80 miljoen per ultimo 2022 (2021: € 42,5 miljoen). Stijging van € 37,5 miljoen.
- De positie in gemeentegaranties WSW bedraagt € 7,8 miljoen (2021: € 9,9 miljoen). Daling van € 2,1 miljoen.

Onze financiering is er op gebaseerd zo optimaal mogelijk gebruik te maken van onze kasgeldlimiet. Dit vanwege het feit dat normaal gesproken rente op kort vreemd vermogen goedkoper is dan rente op lang vreemd vermogen.

Schatkistbankieren
De wet 'verplicht schatkistbankieren' schrijft voor dat decentrale overheden hun overtollige (liquide) middelen, boven een bepaald drempelbedrag, moeten aanhouden in de schatkist van het Rijk. Gerekend over een heel kwartaal, mogen de gemiddelde overtollige middelen per dag niet hoger zijn dan deze drempel.

Het drempelbedrag is vastgesteld op 2% van het begrotingstotaal per 1 januari van het dienstjaar tot € 500 miljoen, plus 0,2% van het deel dat het begrotingstotaal van € 500 miljoen overschrijdt. Voor de gemeente Heerlen komt dit in 2022 neer op € 8,7 miljoen. Uit onderstaande tabel blijkt dat het gemiddelde banksaldo per kwartaal onder het drempelbedrag heeft gelegen.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Schatkistbankieren				
	1e kw	**2e kw**	**3e kw**	**4e kw**
Drempelbedrag	8.662	8.662	8.662	8.662
Gemiddeld banksaldo	2.654	2.601	1.775	2.261
Ruimte onder het drempelbedrag	**6.008**	**6.061**	**6.887**	**6.401**

Bedragen x €1.000

Renterisicobeheer
Renterisico's hebben betrekking op zowel de kort- als de langlopende schulden.

Kortlopende schulden
Beleid rondom kortlopende schulden: Wanneer kortlopende geldleningen (leningen met een looptijd tot 1 jaar) worden aangetrokken, moet rekening worden gehouden met de kasgeldlimiet. Door de kasgeldlimiet mag de kortlopende schuld niet hoger zijn dan 8,5% van het begrotingstotaal. Hierdoor wordt het risico beperkt dat grote fluctuaties in de korte rente het begrotingsevenwicht in gevaar brengen. In 2022 bedroeg de kasgeldlimiet € 36,81 miljoen. In onderstaand schema wordt de gemiddelde kortlopende schuld per kwartaal vergeleken met de kasgeldlimiet. In 2022 hebben we voldaan aan het voorgeschreven beleid en is de kasgeldlimiet zelfs geen enkel kwartaal overschreden.

Totaal kasgeldlimiet overzicht laatste vier kwartalen				
	2022 1ste kwart.	**2022** 2de kwart.	**2022** 3de kwart.	**2022** 4de kwart.
Begrotingstotaal	€ 433.086	€ 433.086	€ 433.086	€ 433.086
Ministrieel vastgesteld percentage	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
Toegestaan kasgeldlimiet	**€ 36.812**	**€ 36.812**	**€ 36.812**	**€ 36.812**
Toets kasgeldlimiet				
Toegestaan kasgeldlimiet	€ 36.812	€ 36.812	€ 36.812	€ 36.812
Totaal gemiddelde netto vermogen schuld	€ 32.337	€ 34.961	€ 28.585	€ 32.365
Ruimte (+) / Overschrijding (-)	€ 4.475	€ 1.851	€ 8.227	€ 4.447

Bedragen x 1000

Renterisiconorm
Bij het afsluiten van een nieuwe langlopende lening en bij renteherziening van een lopende lening, loopt de gemeente een renterisico.

Beleid rondom renterisiconorm: Bij het aantrekken van langlopende geldleningen moet rekening worden gehouden met de renterisiconorm van maximaal 20% van het begrotingstotaal. Het doel van deze norm is het beperken van toekomstig renterisico op lange financiering. Er dient een spreiding te zijn om te voorkomen dat er in enig jaar een te grote concentratie aan aflossingen en renteherzieningen plaatsvindt. De renterisiconorm voor 2022 is € 86,6 miljoen. Het renterisicobedrag op de langlopende schuld kwam in 2022 uit op € 18,67 miljoen en bleef ruim onder de gestelde norm. Ook de komende jaren blijft het bedrag aanzienlijk onder de renterisiconorm. Uit onderstaand schema blijkt dat we voldoen aan het voorgeschreven beleid.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Renterisico vaste schuld in relatie tot renterisiconorm					
	2022 Rekening	**2022** begroting	**2023** begroting	**2024** begroting	**2025** begroting
Begrotingstotaal	€ 433.086	€ 433.086	€ 433.086	€ 429.167	€ 431.057
Percentage	20%	20%	20%	20%	20%
Renterisiconorm	**€ 86.617**	**€ 86.617**	**€ 86.617**	**€ 85.833**	**€ 86.211**
Renteherziening	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Aflossingen	€ 18.667	€ 18.667	€ 17.667	€ 20.667	€ 22.667
Renterisico (1+2)	**€ 18.667**	**€ 18.667**	**€ 17.667**	**€ 20.667**	**€ 22.667**
Ruimte onder renterisiconorm	**€ 67.950**	**€ 67.950**	**€ 68.950**	**€ 65.166**	**€ 63.544**

Bedragen x €1.000

Lening portefeuilles lange termijn

Op onze langlopende lening portefeuille is in 2022 € 18,6 miljoen afgelost. De rente over deze langlopende portefeuille bedroeg in 2022 € 3,5 miljoen. De gemiddelde rente over onze langlopende portefeuille in 2022 is 1,15%. Er zijn geen nieuwe langlopende leningen aangetrokken in 2022.

Onderstaand overzicht laat zowel het verloop van onze langlopende lening portefeuille o/g (opgenomen geld) als de langlopende portefeuille u/g (uitgezet geld) zien:

Mutaties opgenomen langlopende geldleningen en verstrekte vaste geldleningen					
	saldo 1-1-2022	**opgenomen / verstrekte leningen**	**normale aflossing**	**extra aflossing**	**saldo 31-12-2022**
Opgenomen geldleningen	€ 307.458	€ 0	-€ 18.667	€ 0	€ 288.791
Verstrekte geldleningen	€ 27.555	€ 1.810	-€ 646	€ 0	€ 28.719
Saldo gemeentefinanciering	**€ 279.903**	**-€ 1.810**	**-€ 18.021**	**€ 0**	**€ 260.072**

Bedragen x 1000

Kredietrisicobeheer

Gemeenten mogen alleen ten behoeve van de publieke taak geldleningen aangaan, middelen uitzetten en garanties verlenen. Hiervan is sprake wanneer overheidsingrijpen noodzakelijk is om een maatschappelijk belang te realiseren. De raad bepaalt wat tot de publieke taak behoort. Kredietrisicobeheer gaat over de kredietwaardigheid (het risicoprofiel) van de wederpartij bij financiële transacties. Er kan sprake zijn van kredietrisico's bij uitleningen (verstrekte geldleningen en beleggingen) of bij verleende garanties:

Uitleningen

Per 1 januari 2022 bedragen de uitstaande vaste geldleningen (looptijd langer dan één jaar) en kapitaalverstrekkingen € 29,7 miljoen. Aan nieuwe leningen is in 2022 een bedrag van € 1,8 miljoen verstrekt. Dit heeft betrekking op: de lening ten behoeve van de Woonwijzerwinkel B.V. (€ 58.000), de nieuwe startersleningen (€ 400.000), leningen ten behoeve van het zonnepanelenproject (€ 624.000) en de mutatie van € 728.000 op de verstrekte lening aan Mijnwater, deze heeft betrekking op de rente die wordt bijgeschreven op de lening. In 2022 is er een bedrag van € 643.000 ontvangen aan aflossingen van de verstrekte geldleningen aan het zonnepanelenproject. Per ultimo 2022 is het saldo van verstrekte leningen € 30,9 miljoen. Over deze verstrekte leningen u/g lange termijn is in

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

2022 een rente van € 221.000 ontvangen.
De lening die verstrekt is aan Mijnwater B.V. is achtergesteld.

Tabel mutaties verstrekte vaste geldleningen en kapitaalverstrekkingen

Mutaties vertrekte vaste geldleningen en kapitaalverstrekkingen					
Kredietrisicogroep/geldnemers	**saldo 1-1-2022**	**verstrekte leningen**	**normale aflossing**	**extra aflossing**	**saldo 31-12-2022**
Kapitaalverstrekking aandelenkapitaal	€ 2.172	€ -	€ -	€ -	€ 2.172
Ontwikkelingsmaatschappij Beitel-Zuid	€ 2.012	€ -	€ -	€ -	€ 2.012
GR Kredietbank Limburg	€ 123	€ -	€ -	€ -	€ 123
Mijnwater	€ 18.197	€ 728	€ -	€ -	€ 18.925
Lening zonnepanelen	€ 5.891	€ 624	€ -643	€ -	€ 5.872
Lening Woonwijzerwinkel	€ 282	€ 58	€ -	€ -	€ 340
Converteerbare hybride aandelenlening Enexis	€ 1.042	€ -	€ -	€ -	€ 1.042
Startersleningen SVN	€ -	€ 400	€ -	€ -	€ 400
Renteloze voorschotten	€ 3	€ -	€ -1	€ -	€ 2
Diversen	€ 5	€ -	€ -2	€ -	€ 3
Totaal vaste geldleningen u/g	€ 29.727	€ 1.810	€ -646	€ -	€ 30.891

Bedragen x 1000

Lening portefeuille korte termijn
Onze lening portefeuille u/g korte termijn bestaat uit een 3-tal leningen te weten:

- Een lening verstrekt aan Avantis N.V. De gehele financiering Avantis GOB N.V. is in handen van de vier aandeelhouders. Als zekerheid is er een 1e recht van hypotheek gevestigd op de gronden. In 2022 heeft Avantis N.V. een bedrag van € 625.000 afgelost. Momenteel is het uitstaande bedrag € 2,4 miljoen.
- Een lening verstrekt aan Ontwikkelingsmaatschappij Beitel Zuid B.V. (OBZ). Het saldo per 01-01-2022 bedroeg € 1,4 miljoen en is in zijn geheel in 2022 afgelost. Het rekeningcourantkrediet blijft in stand tot een hoogte van € 7,5 miljoen. Ter beperking van de risico's is het recht van eerste hypotheek op alle onroerende zaken bedongen.
- Een lening verstrekt aan Schaesbergerveld B.V. Per ultimo 2022 bedroeg de vordering van onze gemeente op deze B.V. € 1 miljoen.

Over deze verstrekte leningen u/g korte termijn is in 2022 een rente van € 25.000 ontvangen.

Lening o/g
Per ultimo 2022 is er voor een bedrag van € 80 miljoen aan kortlopende kasgeldleningen aangetrokken (looptijd korter dan één jaar). In 2022 is de verhoging van de rente ingezet en zelfs omgezet van jarenlange negatieve rente naar rentelasten op kort vreemd vermogen. Dit leidt ertoe dat over de aangetrokken korte geldleningen in 2022 nog maar een bedrag aan rente is ontvangen van € -31.000. De korte rente was tot juli nog negatief en is daarna fors gestegen. Per ultimo 2022 was de rente op kasgeldleningen voor een maand rond 2%. De verwachting is dat de rente nog meer zal stijgen.

Verleende garanties
Middels directe borgstellingen kan de gemeente borg staan jegens geldgevers voor de betaling van rente en aflossing op langlopende geldleningen die door lokale organisaties, instellingen of verenigingen zijn aangetrokken. Deze organisaties verzorgen voornamelijk activiteiten in het verlengde van de gemeentelijke publieke taak. De gemeente kan ook, al dan niet samen met het rijk, een rol spelen in de zekerheidsstructuur van een waarborgfonds. Door deze structuur kunnen instellingen die bij een waarborgfonds zijn aangesloten tegen de laagste rente lenen. Mede vanwege de strenge toelatingscriteria en periodieke toetsing door het fonds, loopt de gemeente hierbij een veel

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

lager risico dan bij directe borgstellingen. Het saldo van de leningen waarvoor gemeentegarantie werd verstrekt en waarvan het fonds de directe risico's van onze gemeente heeft overgenomen (vrijwaringen) bedroeg per ultimo 2022 € 7,8 miljoen. Onze gemeente neemt daarbij slechts een tertiaire achtervangpositie in.

Onderstaand schema geeft inzicht over de in 2022 ontwikkelde schuldrestanten van de door de gemeente geborgde leningen, onderverdeeld naar kredietrisicobeheer**.**

Gemeentegaranties per kredietrisicogroep					
		Schuldrestant			
		1-1-2022		**31-12-2022**	
Woningcorporaties	Gewaarborgde geldleningen	€	8.806	€	7.797
Zorgsector	Garantiestelling	€	76	€	65
Sociaal culturele sector	Garantiestelling	€	70	€	60
Hypotheken	Garantiestelling	€	982	€	672
Totaal		**€**	**9.934**	**€**	**8.594**

Bedragen x 1000

Notitie rente/omslagrente

De berekeningswijze van onze omslagrente (interne rekenrente) is voorgeschreven in de BBV. De totaal doorberekende interne rente moet gelijk zijn aan de totale rentelasten, waardoor niet (of nauwelijks) meer sprake is van een renteresultaat.

Doel is het bevorderen van een eenduidige handelwijze met betrekking tot rente door gemeenten (harmonisering), stimuleren dat gemeenten de (verwachte) werkelijke rentelasten opnemen in de begroting en jaarstukken, en het eenduidig inzichtelijk maken van hoe de gemeenten met rente zijn omgegaan (transparantie). In de jaarrekening voldoen we aan deze systematiek van de rente omslagmethode. De begrote en werkelijke omslagrente voor 2022 is 1%.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Tabel met berekening omslagrente 2022

Berekening omslagrente	2022
Renteschema	
Rentelasten leningen met een looptijd < 1 jaar	-31
Rentelasten leningen met een looptijd > 1 jaar	3.530
Overige aan treasury verbonden beheerskosten	-
Rentebaten verstrekte geldleningen	-221
Saldo rentelasten en rentebaten	**3.720**
Rente doorberekend aan de grondexploitaties	-90
Rente vergoeding EV	489
Rente vergoeding over voorzieningen (CW)	215
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	**4.334**
Aan taakvelden toegerekende rente(omslag)	4.347
Renteresultaat taakveld treasury	**-13**
Activa integraal gefinancierd	434.671
Berekende renteomslag o.b.v. aan taakvelden toe te rekenen externe rente	1,00%
Berekende renteomslag o.b.v. aan taakvelden toegerekende rente(omslag)	1,00%

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

4.5 Bedrijfsvoering

Inleiding
Deze paragraaf geeft inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens inzake de bedrijfsvoering. Bedrijfsvoering is erop gericht de realisatie van de beleidsdoelstellingen, zoals opgenomen in de begroting, te sturen, beheersen en ondersteunen. Het bevat zaken als onze rechtmatigheidsverklaring en ons personeelsbeleid weergegeven in de onderdelen:
organisatieontwikkeling, inhuur, verzuim, opleidingen, mobiliteit, trainees en Arbo & Thuiswerken. De andere onderdelen zijn onder te verdelen in overheadkosten, informatiemanagement en huisvesting.

College verantwoordelijk voor rechtmatigheidsverklaring
We hebben 2022 als een overgangsjaar gebruikt om de organisatie voor te bereiden op de invoering van de rechtmatigheidsverklaring 2023 waarbij het college verantwoordelijk wordt voor deze rechtmatigheidsverklaring. Daartoe hebben we een aantal processen zoals inkoop & aanbesteding, Participatiewet en Lonen en Salarissen door middel van risicoanalyses getoetst op de aanwezigheid en de werking van de beheersmaatregelen. Daarbij hebben we geconstateerd dat de beheersmaatregelen die we op deze processen hebben ingesteld voldoende zijn om de risico's te beheersen en zodoende de rechtmatigheid in deze processen te waarborgen. Dit doen we in 2023 voor alle relevante processen qua omvang en risicoprofiel.

Wet open overheid (Woo)
Per 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden. De Woo vervangt de Wet openbaarheid van bestuur (Wob).
Naast passieve openbaarmaking (verzoeken om openbaarmaking) is een groot gedeelte van deze wet gericht op de actieve openbaarmaking en de (onderliggende) informatiehuishouding.

In het kader van de passieve openbaarmaking is - naast de Woo-coördinator - een Woo-contactpersoon aangewezen. De Woo-contactpersoon moet de gemeente op een laagdrempelige en klantvriendelijke wijze bereikbaar maken en antwoorden geven over de beschikbaarheid van publieke informatie en vragen over de Woo. Vanwege de verschillen tussen de Wob en de Woo (met name voor wat betreft doorlooptijden), is de interne werkwijze voor het afhandelen van verzoeken om openbaarmaking aangepast. Er is een werkinstructie opgesteld conform de nieuwe Woo, zodat aanvragen tijdig en juist worden afgehandeld. In 2022 bleek uit onderzoek van de rekenkamer dat de uitvoering van de passieve openbaarmaking op orde is.
Om de processen van de afhandeling van passieve Woo verzoeken, maar vooral ook om de actieve publicatie van openbare informatie verder te optimaliseren, is een project gestart om aan de wettelijke verplichtingen te kunnen voldoen.

Verordening artikel 213a Gemeentewet
In het jaar 2022 zijn de onderzoeken rondom 'fraude-risico analyse' en de 'analyse inkoop' ten behoeve van een efficiënte en professionalisering van onze (Europese) inkoop opgestart, maar nog niet afgerond.

<u>Frauderisico analyse</u>
Binnen de organisatie zijn rondom het onderwerp frauderisico analyse presentaties gegeven aan diverse betrokkenen over de werking en het belang van een dergelijke, frequent uit te voeren analyse op het gebied van fraude en risico-inschattingen. Er is in alle lagen van de organisatie initieel ingezet op bewustwording en herkenning.
Sinds 2019 heeft de organisatie de focus gelegd op de herinrichting van de organisatie naar 3 domeinen in combinatie met een nieuw besturingsmodel. Daarbij is een omvangrijk traject gestart onder de titel Heerlen van Morgen om de cultuur en werkwijze van de organisatie door te ontwikkelen. Ook is een nieuwe control visie opgesteld. In 2023 wordt het organisatie brede risicomanagement vernieuwd waarbij ook de frauderisico analyse zal worden uitgevoerd die recht doet aan de resultaten tot dusver en ambities van Heerlen van Morgen.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

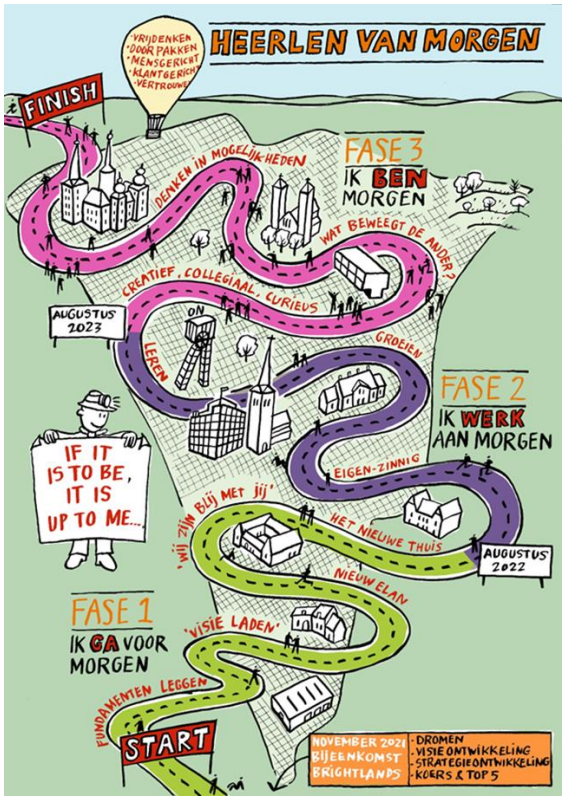
Analyse inkoop

Door het inkoopproces/ hele inkooptraject onder de loep te nemen en te herzien is het de bedoeling op termijn besparingen te realiseren en verder te professionaliseren.

Door het jaar heen worden daarnaast continue projecten, projectstructuren en/of processen onder de loep genomen en getoetst op doelmatigheid en doeltreffendheid. Door frequent bepaalde (bedrijfs)processen te evalueren, blijf je verbeteren en leren.

Organisatie

In dit onderdeel van de bedrijfsvoeringsparagraaf wordt nader ingegaan op de organisatieontwikkeling, het ziekteverzuim, de externe inhuur, trainees en de mobiliteit.

Organisatieontwikkeling

Het jaar 2022 stond in het teken van (leven blazen in) de nieuwe besturingsfilosofie 'Heerlen van Morgen'. Hierin staat de doorontwikkeling naar een slagvaardige, betrouwbare en flexibele organisatie centraal. Dit om de maatschappelijke uitdagingen en de uitdagingen van de toekomst aan te kunnen. Meer van buiten naar binnen denken en opereren, opgavegericht werken en domein overstijgend denken zijn in dit kader veel gebruikte termen.

De beweging naar 'Heerlen van Morgen' vraagt ook om doorontwikkeling van de cultuur in de organisatie en een vertaalslag naar het de gedrag en de houding van de medewerkers. De insteek die hierin gekozen is, is er één die vertrekt vanuit het gezamenlijk met de medewerkers vormgeven. Een beweging vanuit het stimuleren van de ontwikkeling bij mensen. Niet 'moeten veranderen', maar 'willen verbeteren'.

Om die reden is in de eerste fase 'ik ga voor morgen' lading en duiding ge geven aan de nieuwe visie in het algemeen en de kernbegrippen: collegiaal, curieus en creatief in het bijzonder. Ook zijn in deze eerste fase de medewerkers meegenomen in leiderschap en is een spreekwoordelijk "zaadje geplant" om hun eigen rol te nemen in deze beweging. Immers: 'If it is to be, it is up to me'. Bijna 600 medewerkers namen deel aan de 'Heerlen van Morgen workshops'.

Voorts werd vanuit de nieuwe besturingsfilosofie ook een visie op Human Being Management op- en vastgesteld en een vertaalslag gemaakt naar het leiderschapsprofiel in Heerlen van Morgen. Deze eerste fase is in de zomer 2022 afgerond.

Na de zomer startte fase 2 'Ik werk aan morgen'. Hierin wordt op verschillende niveaus c.q. via verschillende kanalen gewerkt aan 'Heerlen van Morgen'. Het (middel) management speelt hierin een cruciale rol, evenals de P&O-adviseurs die gezamenlijk de cultuurbehoeders moeten gaan worden. Daarom is een leiderschapstraject gestart, om samen met het management inkleuring te geven aan hun rol als manager in het Heerlen van Morgen. Met de P&O-adviseurs (alsook met het bredere team P&O) is een traject gestart om vanuit de huidige adviseursrol door te ontwikkelen naar een rol als business partner.

Ook is gewerkt aan een visie op leren en ontwikkelen. Een visie, waarin wij medewerkers faciliteren om meer het stuurwiel van hun eigen ontwikkeling in handen te nemen. Alles passend binnen het Heerlen van morgen c.q. het van buiten naar binnen werken. De aanschaf en lancering van het online

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

leerplatform GoodHabitz past uitstekend in deze beweging. Hiermee worden namelijk in een keer honderden online trainingen in vele verschillende leervormen ontsloten waardoor alle medewerkers van gemeente Heerlen laagdrempelig en eigentijds kunnen leren op een manier die bij hen past.

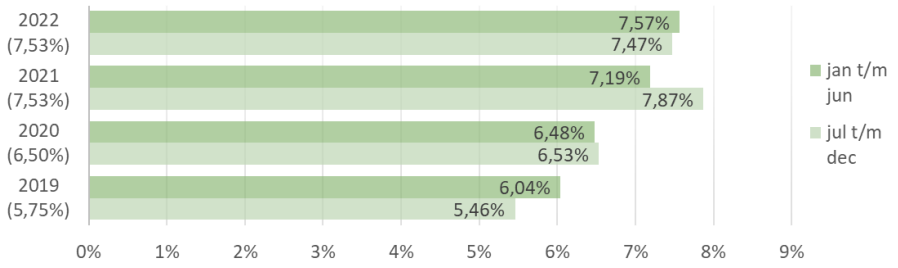
Voorts zijn de 'speedbootjes' Employer Branding, Leren & Ontwikkelen en Diversiteit & Inclusie begonnen. In deze speedboten geven medewerkers zelf aan wat zij nodig vinden op het gebied van hun thema's en worden ze ook weer gefaciliteerd om zelf het stuur in handen te nemen. Met de 'bemensing' van de speedbootjes groeide direct ook weer de community van mensen die zeer actief aan de slag zijn met Morgen.

Tot slot, volgde in november een grote medewerkersbijeenkomst in De Rousch en opende de Kamer van Morgen. Beiden zijn naast ontmoetingsplekken voor collega's ook communicatiemiddelen over Heerlen van Morgen en fungeren als beeldmerk van hoe de organisatie er in het 'Heerlen van Morgen' uitziet.

Al deze stappen/acties hebben geleid tot een steeds duidelijker beeld en een concretere invulling van Heerlen van Morgen bij alle medewerkers. We kunnen na 2022 zeggen: Heerlen van Morgen leeft, nu doorpakken.

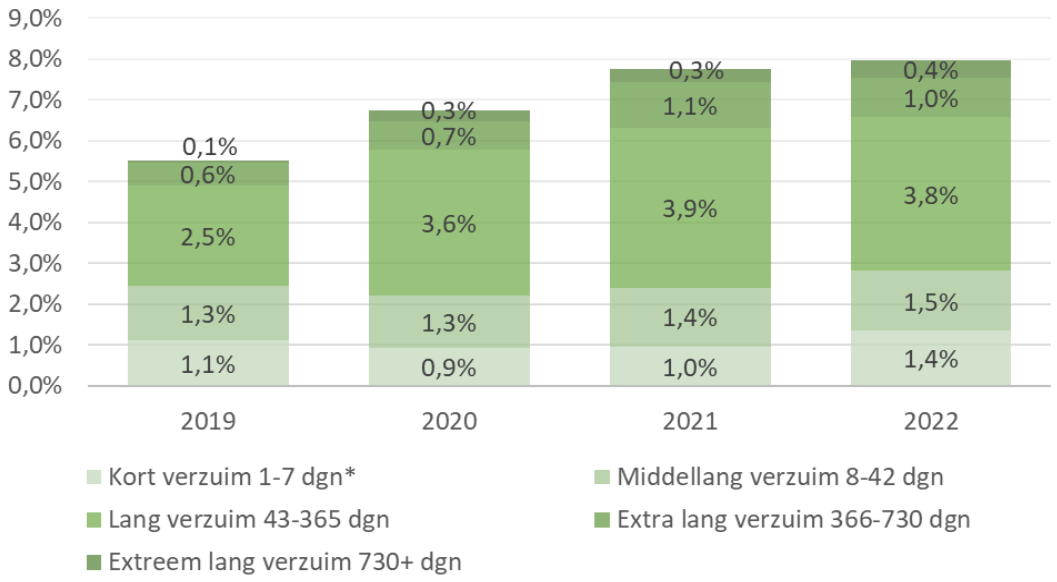
Ziekteverzuim

Het ziekteverzuimpercentage in het jaar 2022 is 7,53%. Het verzuimcijfer is gelijk aan dat van 2021. De groei die vanaf 2019 te zien was, lijkt te zijn gestabiliseerd. Zo was het gemiddelde ziekteverzuimpercentage in 2019 5,75 en in 2020 6,50 %.

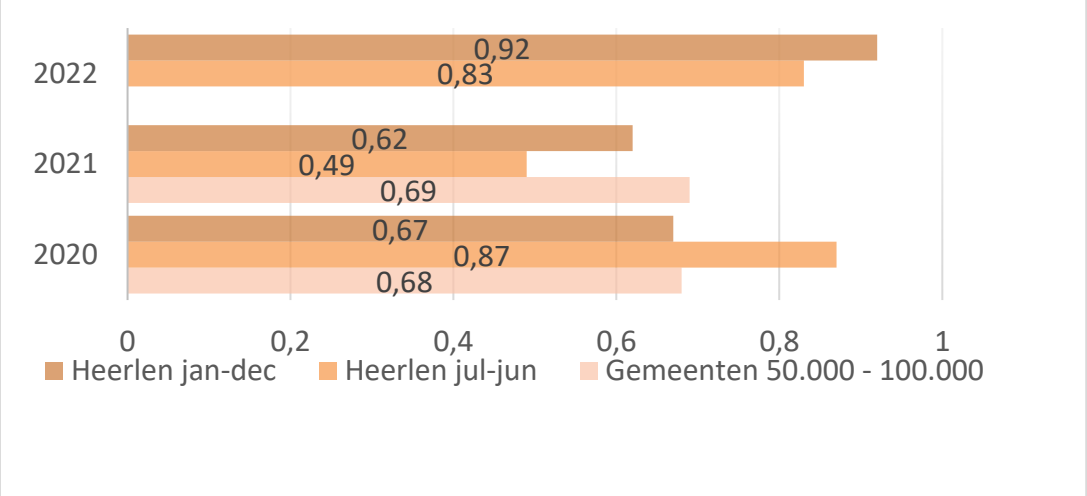
Het ziekteverzuim van gemeente Heerlen bestaat voornamelijk uit lang, extra lang en extreem lang verzuim. Wij constateren dat het percentage extreem lang verzuim (> 2 jaar) toeneemt.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

*Als gevolg van nieuwe berekeningen van de verzuimduurklassen wijken de cijfers af t.o.v. eerdere managementletters.

In het kalenderjaar 2022 bedroeg de meldingsfrequentie 0,92. Dit is een stijging ten opzichte van 2021: 0,62. De landelijke gemiddelde meldingsfrequentie[1] schommelt rond de 1 %. Dit betekent dat de gehele beroepsbevolking in Nederland 1 verzuimmelding per jaar heeft. Het nulverzuim is wanneer een werknemer zich niet ziek heeft gemeld gedurende één kalenderjaar. In 2022 hebben 453 werknemers zich niet ziekgemeld. Het aantal nulverzuimers is gedaald ten opzichte van 2021 (501 werknemers).

Een hoog ziekteverzuimpercentage in combinatie met een gemiddelde meldingsfrequentie duidt meestal op een hoog lang verzuim. Dit is in lijn met de bevindingen. De gemiddelde verzuimduur is 34 kalenderdagen. Dit betekent dat de mensen die verzuimen, lang verzuimen. Dit kan betekenen dat de hervattingsdrempel hoog is.

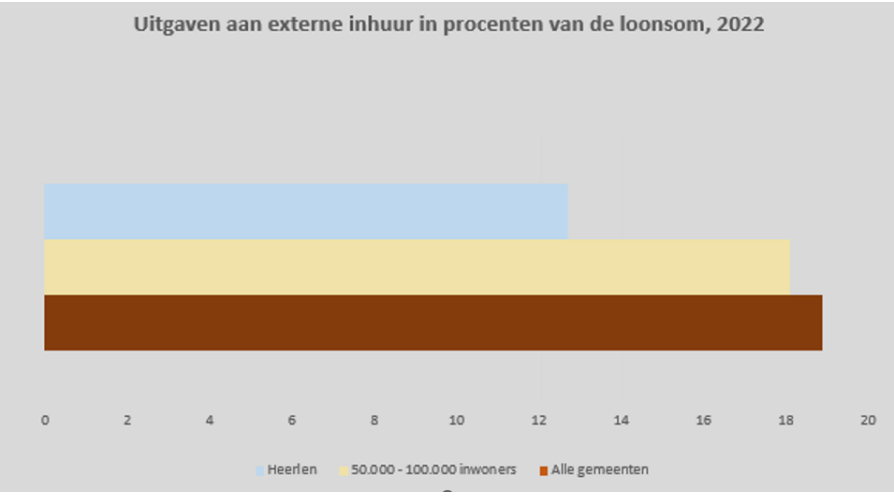
[1] De meldingsfrequentie (MF) is het aantal ziekmeldingen gedeeld door de gemiddelde bezetting, in het betreffende jaar.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

In 2022 was de focus op ziekteverzuim onverminderd. We vinden het van groot belang om meer grip te krijgen op het ziekteverzuim en het ziekteverzuimpercentage terug te dringen. In 2022 zijn de volgende acties uitgevoerd. Uitvoering geven aan het nieuwe verzuimproces, gericht op het uitvoeren van centrale regie op het verzuim. In april 2022 is de samenwerking met de nieuwe arbodienst Qare/HCS van start gegaan. In 2022 zijn er weer Sociaal Medische Teams (SMT's) opgestart. Doel is om het management te ondersteunen, informeren en adviseren over het verzuim- en arbeidsomstandighedenbeleid.

Externe inhuur

Het percentage inhuur voor 2022 bedraagt 12,7%. In tegenstelling tot voorgaande jaren hebben we de norm van 10 procent daarmee overschreden. Dit is een ontwikkeling die wij in het begin van dit jaar zagen aankomen en ook in onze zomer- en novembernota 2022 hebben gemeld. Met name door de krapte op de arbeidsmarkt is dus fors meer ingehuurd in 2022. De arbeidskrapte is terug te zien in de hele economie en is van toepassing in geheel het (gemeente)land. Zoals afgelopen zomer ook al werd gemeld in de Personeelsmonitor 2021 A&O fonds is de krappe arbeidsmarkt reden dat de druk op dienstverlening bij gemeenten toeneemt. Ook bij gemeente Heerlen is er sprake van veel openstaande vacatures die niet direct ingevuld worden. Om op korte en middellange termijn de druk op onze dienstverlening omlaag te brengen is er inhuur voor onder andere de plekken die onderdeel zijn van de vaste formatie.

Gemeentes van vergelijkbare grootte (50.000-100.000 inwoners) hadden in 2021 een inhuurpercentage van gemiddeld 17,1% (bron: Personeelsmonitor 2021, A&O-fonds[2]). Voor de Gemeente Heerlen is de inhuur dus een kwart lager als het landelijk gemiddelde van 2021.
De inhuurkosten bedroegen in 2022 € 9.962.049 De totale loonkosten inclusief inhuurkosten bedroegen in 2022 € 78.498.717. De berekening is als volgt: € 9.962.049 / € 78.498.717 x 100% = 12,7 %.

Mobiliteit

De interne mobiliteit kende in 2022 76 loopbaan trajecten. Waarbij de voornaamste reden voor het opstarten van een traject het zoeken naar een nieuwe uitdaging was. Ook de toetsing of men nog wel op de juiste plek zat kwam voorbij. Evenals de noodzakelijke stap in verband met het wegvallen van de eigen functie of het niet meer aankunnen van de werkdruk.

Vanuit deze trajecten hebben het afgelopen jaar 6 medewerkers een nieuwe uitdaging gevonden buiten de organisatie, 8 medewerkers intern en 12 medewerkers bleken alsnog op de goede plek te

[2] Personeelsmonitor 2022 van A&O fonds is nog niet beschikbaar.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

zitten. Deze hebben, door gesprekken met hun leidinggevende, nieuwe uitdagende accenten kunnen leggen.
Het laat zien hoe belangrijk het is dat medewerkers nadenken en bezig zijn met hun eigen ontwikkeling. Het zorgt voor beweging, biedt mensen nieuwe uitdagingen en geeft ruimte aan anderen om iets nieuws te beginnen. Dit is een mooie ontwikkeling voor 2023 en de jaren daarna, en precies wat Heerlen van Morgen nastreeft.

Naast deze vrijwillige mobiliteit, is er ook nog de verplichte mobiliteit in de vorm van Herplaatsing kandidaten. Opvallend resultaat: iedere kandidaat is ingezet en levert toegevoegde waarde voor de stad en aan de organisatie.

Trainees
Via RichtingZuid, het trainee initiatief van de Provincie Limburg, zijn er vanaf september 2022, twee trainees ingezet binnen de gemeente Heerlen. Jammer genoeg is één trainee snel uitgevallen. De andere trainee is ingezet binnen het team P&O, en houdt zich o.a. bezig met het organiseren en tot uitdrukking laten komen van het Heerlen van Morgen.

De trainees maken het mogelijk projecten op te starten die ons als organisatie ondersteunen in onze dagelijkse processen en verder maken ze de ontwikkelingen mogelijk om toekomstbestendiger te worden. Hoe halen we nieuw gekwalificeerd personeel binnen en vooral ook hoe houden we ze binnen? Einde april loopt de eerste periode ten einde en per 1 mei zullen twee nieuwe trainees hun opwachting maken binnen onze organisatie.

Personeel gerelateerde lasten
De personeel gerelateerde lasten zijn verdeeld over meerdere programma's en kernthema's. Om binnen deze complexiteit transparant te blijven is ervoor gekozen centraal de verantwoording van afwijkingen op personeel gerelateerde lasten ten opzichte van de begroting te rapporteren. In de toelichting per kernthema wordt bij de 3e w-vraag via de volgende zin verwezen naar dit onderwerp: 'Centrale verantwoording personeel gerelateerde lasten'.
De totale afwijking op personeel gerelateerde lasten en baten is in 2022 per saldo € 3,6 miljoen positief op een totaal van circa € 74 miljoen. Deze afwijking wordt als volgt verklaard:

- Salarissen & inhuur € 1.200.000
  Er is sprake van een overschot op de salarissen. Enerzijds is het lastig binnen de huidige arbeidsmarkt om alle openstaande vacatures in te vullen, anderzijds wordt in bepaalde gevallen gekozen voor externe inhuur. Doel daarbij is het realiseren van (tijdelijke) capaciteit om de aan de organisatie gestelde opgaven te realiseren.
- Opleidingen en cursussen € 450.000
  Er zijn minder opleidingen en cursussen gevolgd door medewerkers. Daarnaast is er eenmalig budget overgeheveld vanuit 2021.
- Secundaire personeelskosten en vergaderkosten € 550.000
  De diverse uitgaven van secundaire personeelskosten zijn per saldo achtergebleven op de begroting. Secundaire personeelskosten hebben o.a. betrekking op facilitaire regelingen voor het personeel en kosten van overwerk. Meer medewerkers werken thuis, hierdoor vallen de vergaderkosten lager uit.
- Incidentele personele baten € 1.800.000
  Incidentele inkomsten, o.a. in verband met zwangerschapsverlof en vergoedingen voor personeel (bijvoorbeeld detacheringen) vanuit projectbudgetten of subsidies.
- Voorziening verlofsparen -/- € 440.000
  Medewerkers kunnen vanaf 1 januari 2022 bovenwettelijke vakantie uren sparen. Met dit 'verlofsparen' kunnen medewerkers passend bij hun levensfase hun bovenwettelijke vakantie uren inzetten op een manier die aansluit bij hun persoonlijke levens- en carrièreplanning en het gemeentelijke vitaliteitsbeeld. Aangezien er bij verlofsparen sprake is van arbeidskosten gerelateerde verplichtingen die een niet voorspelbare opbouw en daarmee ook onvoorspelbare afbouw kennen, dient hier een voorziening voor gevormd te worden.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Overheadkosten
De overheadkosten worden aan de taakvelden toegerekend conform de richtlijnen van de Nota overhead van de Commissie BBV en de Financiële verordening van de gemeente. De overheadkosten bestaan uit de materiële kosten en loonkosten.

De materiële kosten, waaronder ambtenarenhuisvesting en automatisering, worden direct toegerekend aan taakveld overhead. In deze kosten zijn tevens de kosten van Parkstad-IT opgenomen. Voor het begrotingsjaar 2022 bedragen de materiële overheadkosten € 26,0 miljoen.

De loonkosten van de gehele gemeente worden in eerste instantie volledig toegerekend aan taakveld overhead. Vanuit taakveld overhead worden de loonkosten vervolgens deels toegerekend aan grondexploitatie- en investeringsprojecten en deels aan de overige directe taakvelden. De toerekening van de loonkosten aan de grondexploitatie- en investeringsprojecten vindt plaats op basis van een urenregistratie. Jaarlijks vindt op basis van de werkelijke bestede projecturen een nacalculatie plaats. De toerekening van de loonkosten aan de overige directe taakvelden vindt plaats op basis van een vaste verdeelsleutel. Deze verdeelsleutel wordt 2-jaarlijks herijkt als onderdeel van het begrotingsproces en ook toegepast voor de realisatie. Omdat gemeente breed geen urenregistratie wordt gehanteerd is een nacalculatie voor deze verdeelsleutel niet mogelijk. Voor het begrotingsjaar 2022 bedragen de loonkosten die resteren op taakveld overhead € 27,8 miljoen.

De baten van taakveld overhead bedragen voor het begrotingsjaar € 12,7 miljoen. Deze baten hebben voor een groot deel betrekking op de automatiseringskosten die Parkstad-IT in rekening brengt bij de andere deelnemende gemeenten. Daarnaast bestaan deze baten voornamelijk uit uitkeringen van het UWV, detacheringsvergoedingen en regionale verrekeningen.

Per saldo bedragen de overheadkosten voor het begrotingsjaar € 41,1 miljoen.

Informatiemanagement
In 2022 hebben we flinke stappen gezet ten aanzien van digitalisering. Digitalisering stelt de gemeente in staat sneller en slimmer te werken, de dienstverlening te verbeteren en maatschappelijke problemen op te lossen. De Digitale Agenda 2024 van de VNG vormde en vormt de leidraad bij het vormgeven van de digitale transitie.

Allereerst is er fors gewerkt aan het vervangen van verouderde applicaties. De voorbereidingen zijn opgestart voor de vervanging van de HRM-software, voor de facilitaire applicatie en voor de applicaties in het sociale domein. Nieuwe software voor de Omgevingswet is ingericht.
Een andere belangrijke ontwikkeling is 'Slim digitaal samenwerken', een project dat ten doel heeft de dienstverlening aan inwoners te verbeteren. In 2022 is een klantcontactregistratiesysteem in gebruik genomen en bij het cluster Bevolking, RNI en adresonderzoek is gestart met zaakgericht werken.

Data-ondersteund werken is een ontwikkeling die in 2022 vaste voet binnen onze organisatie heeft gekregen. Data-ondersteund werken betekent het gebruik maken van data, gegevens, om beleidskeuzes te onderbouwen en om effecten te meten. De roep om data vanuit de verschillende teams neemt toe. In 2022 is daarom een visie op data-ondersteund werken opgesteld.

Informatiebeveiliging en privacy zijn belangrijke aspecten van digitalisering. Ze hebben permanent de aandacht. Ook in 2022 zijn audits en assessments uitgevoerd. De bevindingen zijn opgepakt en maatregelen zijn genomen. De oorlog in de Oekraïne heeft tot aanvullende maatregelen geleid.
Ten aanzien van privacy is in 2022 veel geïnvesteerd in het vergroten van de kennis en bewustzijn van privacy binnen de organisatie.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Huisvesting
In januari 2022 hebben we het nieuwe stadskantoor volledig in gebruik genomen, nadat in oktober 2021 de publiekshal op de begane grond al geopend was.
De verbouwing van het raadhuis inclusief de raadzaal en de realisatie van de openbare ruimte rond het stadskantoor liep in 2022 nog volop.

Met het oog op de energiecrisis is in het laatste kwartaal van 2022 de verwarming uitgezet voor ruim de helft van het kantoorpand aan de Putgraaf om zo energie te besparen.

Corona
Nederland is weer open. We zijn beter tegen het virus bestand, door vaccinaties en boosterprikken en de opgebouwde immuniteit. Maar het virus is er nog steeds. In stappen zoeken we nu naar een uitweg met een evenwichtige balans tussen gezondheid en de impact op de maatschappij en economie.

De gevolgen van de pandemie voor de samenleving zijn nog steeds merkbaar en raakt de kwetsbaren het meest. Dit heeft gevolgen voor de gezondheid van de bevolking, onze samenleving en economie. Deze gevolgen zijn bijvoorbeeld het toenemen van eenzaamheid, oplopen van schulden en vergroten van sociale problematiek van onze inwoners. Daarnaast worden we geconfronteerd met inhaalzorg en met een stijging in het aantal en complexiteit in de hulpvragen. Dit vergt zowel van onze zorgaanbieders als van ons aanzienlijke inspanningen.

De economische situatie vraagt om samenwerking tussen allerlei partijen: werkgevers en werkenden, sociale partners, onderwijs, uitvoeringsorganisaties, gemeenten en de Rijksoverheid. Ook wij als gemeente Heerlen hebben volop te maken met de maatschappelijk en financiële gevolgen van deze crisis. Dit gebeurt door uitvoering te geven aan een aantal Rijksmaatregelen, maar ook door initiatieven van onszelf.

In alle branches van de samenleving is corona onderdeel geworden van het dagelijks leven. Ook wij gaan vanaf 2023 geen aparte coronaboekhouding meer bij houden. De financiële afwijkingen als gevolg van corona worden dan geïntegreerd in de reguliere boekhouding. De coronareserve wordt opgeheven, in het raadsvoorstel van deze jaarrekening stellen we voor om de resterende middelen in de coronareserve te bestemmen.

Wel blijft het risico bestaan dat we ook in 2023 te maken krijgen met meerkosten als gevolg van corona. Via de reguliere rapportages zult u dan daarover geïnformeerd worden.

Gevolgen coronacrisis 2022 financieel
In onderstaande tabel staan de financiële gevolgen van de coronacrisis voor het jaar 2022. Bij de inrichting van de tabel is rekening gehouden met de landelijke rapportagevorm.

Kolom 1: Nadeel als gevolg van meer lasten
Kolom 1.1: Nadeel als gevolg van minder inkomsten
Kolom 2: Voordeel als gevolg van meer inkomsten
Kolom 2.1: Voordeel als gevolg van minder lasten
Kolom 3: Totale afwijking

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Programma/kernthema/omschrijving	1. Verwacht Nadeel meerlasten	1.1 Verwacht Nadeel niet gerealiseerde baten	2. Verwacht Voordeel meerbaten	2.1 Verwacht Voordeel niet gerealiseerde lasten	3. Totale afwijking. (Som van kolom 1 t/m 2.1)
0. Bestuur en Ondersteuning	**-130.000**	**-641.000**		**50.000**	**-721.000**
0. KT Dienstverlening	**-130.000**				**-130.000**
Extra uitvoeringskosten verkiezingen	-130.000				-130.000
0. KT Middelen en heffingen		**-641.000**		**50.000**	**-591.000**
Minder uitgaven voor koffie/cateringfaciliteiten				20.000	20.000
Minder uitgaven voor reis- en verblijfkosten van medewerkers				30.000	30.000
Gederfde parkeerinkomsten		-641.000			-641.000
2. Verkeer en vervoer		**-26.250**			**-26.250**
2. KT Wegen, straten en pleinen		**-26.250**			**-26.250**
Kwijtschelding reclame-inkomsten		-26.250			-26.250
3. Economie	**-88.000**			**56.000**	**-32.000**
3. KT Economie	**-88.000**				**-88.000**
Inhuur externe kracht TOZO regeling	-88.000				-88.000
3. KT Economische promotie				**56.000**	**56.000**
Minder kosten evenementen				56.000	56.000
5. Sport cultuur en recreatie	**-697.500**				**-697.500**
5. KT Cultuur	**-361.000**				**-361.000**
Lagere inkomsten Historisch Goud	-33.000				-33.000
Ondersteuning Cultuur	-328.000				-328.000
5. KT Sport	**-64.000**				**-64.000**
Ondersteuning sportverenigingen	-64.000				-64.000
5. KT Groen	**-172.500**				**-172.500**
Ondersteuning scouting en speeltuinen	-165.000				-165.000
Ondersteuning Sterrenwacht	-7.500				-7.500
5. KT Cultureel erfgoed	**-100.000**				**-100.000**
Erfgoed coronaproof maken	-100.000				-100.000
6. Sociaal Domein	**-3.768.000**	**-78.000**	**67.000**	**624.744**	**-3.154.256**
6. KT Inkomensondersteuning			**67.000**	**152.000**	**219.000**
Wet kinderopvang			10.000	136.000	146.000
Kindpakket			57.000	16.000	73.000
6. KT Inkomensondersteuning (TOZO)	**-75.000**				**-75.000**
TOZO (LO+BK) terugvorderingen (herinneringen, aanmaningen). IB signalen oppakken. Beleid hierop maken.	-75.000				-75.000
6. KT Jeugd maatwerkvoorzieningen	**-2.993.000**				**-2.993.000**
Continuïteit financiering sociaal domein	-2.993.000				-2.993.000
Risico meerkosten sociaal domein					
Meerkosten Pluryn (via Maastricht)	0				0
6. KT Volwassenen maatwerkvoorzieningen	**-121.000**	**-78.000**		**472.744**	**273.744**
Schuldhulpverlening aan Zzp'ers intensiveren: Aanbod SHV voor ondernemers	-26.000				-26.000
Tijdelijke uitbreiding personele inzet schuldhulpverlening	-80.000				-80.000
Intensivering Vroegsignaleringsaanpak	-15.000				-15.000
Vervoersvoorziening omnibuzz		-78.000		472.744	394.744
6. KT Arbeidsmarktbeleid	**-579.000**				**-579.000**
Participatie, loonkosten WOZL	-154.000				-154.000
Beleidsondersteuning duale poort	-350.000				-350.000
Onderzoek Mobiliteitsstrategie opleiding en werk	-75.000				-75.000
Eindtotaal	**-4.683.500**	**-745.250**	**67.000**	**730.744**	**-4.631.006**

Bedragen x € 1

Totaalbeeld en resumerend:

Uit het overzicht blijkt dat het financiële nadeel van de coronacrisis voor 2022 € 4,6 miljoen bedraagt (laatste kolom). Het RIJK heeft een aantal steunpakketten uitbetaald voor een totaalbedrag € 4,1 miljoen (zie ook kernthema gemeentefonds). Dit betekent een afgerond negatief saldo voor 2022 van € 500.000.

Dit saldo is exclusief het deel uit de bestemmingsreserve corona van € 3,2 miljoen. Een deel hiervan wordt middels deze jaarrekening bestemd voor uitgaven cultuur (€ 500.000) en een deel voor uitgaven re-integratie (€ 730.000). Het restant € 2 miljoen is gereserveerd voor afdekking van de begroting 2023.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

4.6 Verbonden partijen

In de paragraaf Verbonden partijen wordt, zowel bij de begroting als bij de jaarrekening, een beeld geschetst van derde rechtspersonen, waarmee de gemeente een bestuurlijke en/of een financiële relatie heeft.
Het financieel belang bestaat uit middelen die aan de verbonden partij beschikbaar zijn gesteld en die niet verhaalbaar zijn bij een faillissement van de verbonden partij. De financiële relatie komt voort uit het verstrekken van kapitaal in de vorm van risicodragend kapitaal (aandelen), een lening of een borgstelling, een subsidie, structurele opdrachten inclusief een bijdrage of een combinatie van deze mogelijkheden. Het bestuurlijk belang verwijst naar, hetzij de zeggenschap uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur, hetzij uit hoofde van stemrecht.

Een verbonden partij kan zijn een deelneming in een vennootschap, een gemeenschappelijke regeling, een stichting of vereniging indien de gemeente een zetel in het bestuur heeft én een financieel risico (met juridische afdwingbaarheid) loopt.

Voor de gemeente is het belangrijk om inzicht te hebben en te houden in:
- de realisatie van doelstellingen;
- activiteiten;
- financiën;
- bestuursverantwoordelijkheden en
- bevoegdheden van de verbonden partijen.

De gemeente heeft een financiële en/of bestuurlijke relatie met de volgende organisaties, die verderop afzonderlijk uitgebreid worden toegelicht:

Naamloze Vennootschappen	**Programma**
Bank Nederlandse Gemeenten	Bestuur en Ondersteuning
Enexis Holding	Bestuur en Ondersteuning
Grensoverschrijdend Bedrijventerrein (Avantis)	Economie
Parkstad Limburg Theaters	Sport, Cultuur en Recreatie
Reinigingsdiensten Rd4	Volksgezondheid en Milieu
Waterleidingmaatschappij Limburg	Volksgezondheid en Milieu

Besloten Vennootschappen	**Programma**
Claim Staat Vennootschap	Bestuur en Ondersteuning
Internationale Bau Ausstellung (IBA)	Bestuur en Ondersteuning
Publiek Belang Electriciteitsproductie	Bestuur en Ondersteuning
Avantis services	Economie
Beitel-Zuid (Bedrijventerrein Trilandis)	Economie
Schaesbergerveld	VHROSV
Nazorg Limburg	Volksgezondheid en Milieu
Woonwijzerwinkel	Duurzaamheid

Certificaten van aandelen	**Programma**
Holding Stadion Kerkrade BV	Economie

Gemeenschappelijke regelingen	**Programma**
Regio Parkstad Limburg	Veiligheid
Veiligheidsregio Zuid-Limburg	Veiligheid
Reinigingsdiensten Rd4	Volksgezondheid en Milieu
Regionale Uitvoeringsdienst	Bestuur en Ondersteuning
Geneeskundige Gezondheidsdienst Zuid-Limburg	Volksgezondheid en Milieu

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Kredietbank Limburg	Sociaal Domein
Werkvoorzieningsschap Oostelijk Zuid-Limburg	Sociaal Domein
Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen	Bestuur en Ondersteuning
Gegevenshuis	Bestuur en Ondersteuning
Omnibuzz	Sociaal Domein
Werkgeversservicepunt Parkstad	Sociaal Domein
Regionaal Historisch Centrum Limburg	Bestuur en Ondersteuning

Stichtingen	**Programma**
Stichting World Trade Center (WTC)	Economie
Stichting WerkvoorHeerlen	Sociaal Domein

Visie op verbonden partijen
Het uitgangspunt bij het gebruik maken van een verbonden partij moet zijn, dat deze verbonden partij aansluit bij het realiseren van de beoogde doelstelling. Er wordt altijd een afweging gemaakt of de voordelen (kostenbesparing, kwaliteit, vermindering kwetsbaarheid) voldoende opwegen tegen de nadelen (afname van invloed, risico's) van deelname aan een verbonden partij en of de activiteiten van de verbonden partij het publiek belang dienen.

Beleidsvoornemens en –realisatie omtrent de verbonden partijen
In eerste instantie wordt, wanneer voor het realiseren van doelstellingen wordt gekozen voor een verbonden partij, gekozen voor een publiekrechtelijke rechtsvorm. In sommige gevallen kunnen echter redenen zijn te kiezen voor de privaatrechtelijke vorm.

Om te komen tot een beslissing wel of géén gebruik te maken van een bepaalde verbonden partij, wordt een business case opgezet om zakelijke afwegingen te maken. Hierin worden onder andere de vorm, de doelstellingen, de activiteiten, reden tot verbintenis, het belang, de (juridische/financiële) risico's en beheersmaatregelen van de verbonden partij afgewogen.
Een besluit tot deelname aan of oprichting van een verbonden partij hangt daarnaast af van volledige duidelijkheid omtrent:
- juridische bevoegdheden en aansprakelijkheid;
- vertegenwoordiging;
- bijdrage aan het realiseren van doelstellingen;
- besluitvormingsaspecten;
- financiële aspecten;
- informatievoorziening en
- de mogelijkheden tot uittreden.

De antwoorden op bovengenoemde zaken worden ter oordeelsvorming in een zienswijzeprocedure altijd aan de gemeenteraad voorgelegd.

In de Planning & Control cyclus (P&C cyclus) is ingebed dat de bestaande verbonden partijen allemaal uitgebreid aan bod komen in de begroting en de jaarrekening. Door deze inbedding wordt de uitvoeringswijze per verbonden partij regelmatig herbevestigd door de gemeenteraad.

Voor verdere beleidsuitgangspunten omtrent verbonden partijen verwijzen wij ook naar de nota Verbonden partijen 2017, in de gemeenteraad vastgesteld op 25 oktober 2017.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Verbonden partij: Bank Nederlandse Gemeenten NV (BNG Bank)	
Vestigingsplaats:	**Den Haag**
Soort verbonden partij:	**Naamloze Vennootschap**
Programma:	**0. Bestuur en Ondersteuning**
Doel en openbaar belang verbonden partij	
De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen met maatschappelijk belang. Het doel is een goede toegankelijkheid tot de geld- en kapitaalmarkt.	
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij	
Het beleid van de gemeente Heerlen is erop gericht zo goedkoop mogelijk onze financiering aan te trekken. De BNG helpt daarbij.	
Ontwikkelingen bij verbonden partij	
De gemeente Heerlen heeft 424.827 aandelen BNG in haar bezit tegen een boekwaarde van € 1.062.000. De BNG keert jaarlijks structureel dividend uit. Deze dividenduitkering BNG boekjaar 2022 (wordt uitgekeerd in 2023) heeft gevolgen voor het boekjaar 2023 van de gemeente Heerlen. Over het verslagjaar 2022 heeft BNG Bank een nettowinst gerealiseerd van EUR 300 miljoen, een 27%-stijging ten opzichte van 2021 (EUR 236 miljoen). BNG Bank stelt een dividenduitkering over 2022 voor van EUR 139 miljoen. Dit betekent een dividenduitkering van EUR 2,50 per aandeel in 2023 (2022: EUR 2,28). Het te ontvangen bedrag aan dividend BNG in 2023 voor de gemeente Heerlen is EUR 1.062.068. Conform het advies van de provincie Limburg hebben we in de begroting 2023 rekening gehouden met een dividend van EUR 2,28 per aandeel voor BNG. Het begrote bedrag aan dividend BNG in de begroting 2023 is derhalve EUR 968.606 (424.827 aandelen). Dit resulteert in een voordeel dividend BNG van EUR 93.462 t.o.v. de begroting 2023.	
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente	
Lagere winst bij BNG leidt tot minder dividendinkomsten bij gemeenten.	
Afbreukrisico bij géén deelname	
Niet van toepassing	
Alternatieven voor géén deelname	
Niet van toepassing	
Bestuurlijke betrokkenheid	
Bestuurlijke betrokkenheid via vertegenwoordiging in de algemene vergadering van aandeelhouders. De gemeente Heerlen is aandeelhouder van de BNG, net als vele andere gemeenten.	
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)	
Wethouder economie, arbeidsmarkt, participatie, sport, financiën, duurzaamheid en coördinatie Heerlen-Noord via de algemene vergadering van aandeelhouders.	
Financiële resultaat 2022	
De BNG keert jaarlijks structureel dividend uit. De dividenduitkering BNG boekjaar 2021 (is uitgekeerd in 2022) heeft betrekking op boekjaar 2022 voor gemeente Heerlen. Over het verslagjaar 2021 heeft BNG Bank een nettowinst gerealiseerd van EUR 236 miljoen (2020 EUR 221 miljoen). De dividenduitkering BNG Bank over 2021 was EUR 127 miljoen. Dit betekent een dividenduitkering van EUR 2,28 per aandeel in 2022 (2021: EUR 1,81).Het ontvangen bedrag aan dividend BNG in 2022 voor de gemeente Heerlen is EUR 968.606. Dit resulteert in een voordeel dividend BNG van EUR 199.669 t.o.v. de begroting 2022.	
Financieel belang	
01-01-2022: 424.827 aandelen met een boekwaarde van € 1.062.000	
31-12-2022: 424.827 aandelen met een boekwaarde van € 1.062.000	

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Vermogenspositie (eigen vermogen)
01-01-2022: € 5.062 miljoen
31-12-2022: € 4.615 miljoen
Schuldenpositie (vreemd vermogen)
01-01-2022: € 143.995 miljoen; Achtergestelde schulden: € 36 miljoen
31-12-2022: € 107.459 miljoen; Achtergestelde schulden: € 38 miljoen

Verbonden partij: Enexis Holding	
Vestigingsplaats:	**'s Hertogenbosch**
Soort verbonden partij:	**Naamloze Vennootschap**
Programma:	**0. Bestuur en Ondersteuning**
Doel en openbaar belang verbonden partij	
Enexis beheert het energienetwerk voor elektriciteit en aardgas in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,3 miljoen klanten (huishoudens, bedrijven en overheden) voor gas en € 2,9 miljoen klanten voor elektriciteit. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt.	
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij	
De gemeente tracht met haar aandeelhouderschap in Enexis de publieke belangen te behartigen. De infrastructuur voor energie is een vitaal onderdeel voor onze economie en voor onze samenleving.	
Ontwikkelingen bij verbonden partij	
2022 was een historisch jaar voor zowel Enexis als onze klanten. Veel ontwikkelingen deden zich niet eerder voor. Klanten zagen de prijzen voor energie bijvoorbeeld oplopen tot niveaus die niemand in Nederland zich had kunnen voorstellen. Steeds meer huishoudens in Nederland hebben te maken met energiearmoede: als gevolg van de stijgende prijzen kan een deel van onze klanten de energierekening moeilijker betalen. Deze hoge prijzen zijn voor veel huishoudens en bedrijven ook een extra stimulans om woningen, fabrieken en vervoer te verduurzamen. Het aantal huishoudens met zonnepanelen in het verzorgingsgebied is toegenomen van 663.000 naar maar liefst bijna 850.000. Daarnaast is er een recordbedrag uitgegeven aan onze energienetten: € 1.027 miljoen. De overstap naar duurzame energie was voorzien. In de nieuwe strategie, die begin 2022 is gepresenteerd, wordt beschreven hoe Enexis de energienetten voorbereid op de overgang naar een CO_2-neutrale samenleving. Zo is het afgelopen jaar meer dan ooit geïnvesteerd in de uitbreiding en verzwaring van onze netten en hebben we de transportcapaciteit uitgebreid met 1.180 megawatt, een toename van ruim 10 procent van onze totale netcapaciteit ten opzichte van 2021. De oorlog in Oekraïne zorgt voor een extra versnelling van de energietransitie. In het afgelopen jaar hebben we te maken gekregen met zo veel vraag naar en aanbod van elektriciteit dat onze netten het op een aantal plekken niet meer aan konden. Ook netbeheerders in andere regio's en TenneT, de landelijke netbeheerder, kampen met schaarse capaciteit. Het gevolg is dat we aanvragen van klanten voor bijvoorbeeld verzwaring van hun elektriciteitsaansluiting minder snel kunnen behandelen dan Enexis wil. Het aantrekken én behouden van technisch gekwalificeerde medewerkers blijft een belangrijke voorwaarde om onze ambities mogelijk te kunnen maken. De missie en opgave hebben grote gevolgen voor de financiële positie van Enexis. Verkenningen van netbeheer NL en de individuele netbeheerders geven aan dat de energietransitie een enorme investeringsopgave en daaruit voortvloeiende kapitaalbehoefte tot gevolg heeft. Uitgangspunt is	

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

dat Enexis financieel solide blijft, geen financiële risico's neemt en tenminste een A credit-rating behoudt. In 2022 heeft Enexis de commerciële dochter Fudura verkocht, met een opbrengst van 1,3 miljard (boekwinst € 1,1 mld). Dit eenmalige verkoopresultaat komt voor het overgrote deel ten goede aan de energietransitie.

Eind 2022 hebben de 3 regionale netbeheerders (Enexis, Alliander en Stedin) en hun aandeelhouders een onderhandelaarsakkoord bereikt met het Rijk over de voorwaarden en het proces voor een toekomstige participatie door het Rijk als de kapitaalbehoefte de mogelijkheden van het bedrijf en de huidige aandeelhouders overstijgt. Dit akkoord over dit zogenaamde Afsprakenkader wordt voorgelegd aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders, evenals voorstellen omtrent de dividenduitkering Fudura en het dividendbeleid vanaf 2023.

In 2022 is door de aandeelhouders van Enexis een nieuw strategisch plan vastgesteld. Daarin wordt gekozen voor focus op kerntaken met drie hoofddoelen:

1. Wij sturen op maatschappelijk optimale energiekeuzes
Mede richting geven aan maatschappelijk optimale keuzes voor een duurzaam, betrouwbaar en betaalbaar energiesysteem van de toekomst en een haalbare weg daarnaartoe.
2. Wij bieden iedereen altijd toegang tot energie
Voor iedereen een toegankelijke, veilige energie-infrastructuur met behoud van een hoge leveringszekerheid en tegen de laagst mogelijk kosten.
3. Klanten weten wat ze aan ons hebben
Transparante, betrouwbare en efficiënte dienstverlening aan klanten en marktpartijen.

Deze missie komt voort uit maatschappelijke ontwikkelingen die een materiële impact op Enexis hebben: klimaatverandering & energietransitie, participatie en vertrouwen in instituties (burgers willen meer invloed op hun directe leefomgeving) en digitale transformaties.

Ondanks al deze uitdagingen gaat Enexis 2023 optimistisch in. Vanuit financieel oogpunt is het eerste resultaat al te melden. Het te ontvangen dividend Enexis in 2023 voor de gemeente Heerlen is € 402.415. Dit resulteert in een **voordeel dividend Enexis** van **€ 246.490** t.o.v. de begroting **2023**.

Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente

Op basis van de huidige inzichten is de prognose dat Enexis voor de middellange termijn (huidige reguleringsperiode / tot 2027) aan de vastgestelde ratio's blijft voldoen.

Afbreukrisico bij géén deelname

Niet van toepassing

Alternatieven voor géén deelname

Niet van toepassing

Bestuurlijke betrokkenheid

Bestuurlijke betrokkenheid wethouder wonen, milieu, afval en circulariteit, biodiversiteit en dierenwelzijn, dienstverlening en vastgoed via vertegenwoordiging in de algemene vergadering van aandeelhouders. De gemeente Heerlen is aandeelhouder van Enexis, net als vele provincies en gemeenten binnen het verzorgingsgebied (Noordwest Nederland, Brabant & Limburg) van Enexis. De krachten van alle Limburgse aandeelhouders zijn gebundeld in VEGAL.

Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)

Wethouder via de algemene vergadering van aandeelhouders.

Financiële resultaat 2022

Resultaat 2022 € 1.302 inclusief verkoop Fudura voor een bedrag van € 1.135. Resultaat uit gewone bedrijfsvoering bedraagt € 167K.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Het te ontvangen dividend Enexis in 2022 voor de gemeente Heerlen is € 205.821. Dit resulteert in een **voordeel dividend Enexis** van **€ 49.896** t.o.v. de begroting **2022**.
Financieel belang
31-12-2021: 311.850 aandelen (0,20834%) met een boekwaarde van € 302.554
31-12-2022: 311.850 aandelen (0,20834%) met een boekwaarde van € 302.554
Verstrekte lening
31-12-2021: € 1.041.707
31-12-2022: € 1.041.707
Vermogenspositie (eigen vermogen)
31-12-2021: € 4.241 miljoen
31-12-2022: € 5.441 miljoen
Schuldenpositie (vreemd vermogen)
31-12-2021: € 5.154 miljoen
31-12-2022: € 4.907 miljoen

Verbonden partij: Grensoverschrijdend Bedrijventerrein (Avantis)	
Vestigingsplaats:	**Heerlen**
Soort verbonden partij:	**Naamloze Vennootschap**
Programma:	**3. Economie**
Doel en openbaar belang verbonden partij	
Het aantrekken van bedrijven om te zorgen voor economische activiteit en werkgelegenheid in de regio.	
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij	
De gemeente neemt deel aan Avantis in verband met het belang voor de economie en de ontwikkeling van de werkgelegenheid in de regio. Het beleid van de gemeente Heerlen is erop gericht een aantrekkelijk werkklimaat te bevorderen.	
Ontwikkelingen bij verbonden partij	
In 2022 is FC Moto reeds ver gevorderd met de bouw van hun nieuw distributie centrum (DC) op Avantis en dit wordt in 2023 opgeleverd. Verder zal Arion uitbreiden op het aansluitende perceel voor ongeveer 8.000 m^2. Hoftrading heeft besloten de optie tot bouw niet op te nemen, hierdoor komt het betreffende grensperceel opnieuw op de markt. De Lebe groep start met bouwen van een nieuw DC en heeft hiervoor een perceel van 9.000 m^2 aangekocht, vergunning is verstrekt en bouwwerkzaamheden worden gestart. Verder zijn de percelen aan Duitse zijde in het hart van Avantis allen verkocht en worden de gebouwen eind 2022/ begin 2023 opgeleverd (totaal 30.000 m^2). Momenteel zijn er gesprekken met een medtech bedrijf die aan de Rutherford 15.000 m^2 wil aankopen voor de logistiek en mogelijk het opzetten van een productielijn voor medisch ziekenhuis ondersteunende middelen. Tevens zijn er twee partijen die interesse hebben in het grensoverschrijdende perceel tussen DocMorris en Continental, betreft enerzijds combinatie Hoftrading/ ECC en anderzijds uitbreiding Engiro.	
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente	
In 2023 en eventueel de volgende jaren kunnen zich de volgende risico's voordoen: - Schaarste op het stroomnet. Tennet en Enexis maakten in juli 22 bekend dat het stroomnet in Limburg en Noord-Brabant vol is en dat er geen nieuwe zakelijke aansluitingen of uitbreidingen worden geaccepteerd. Tevens is zakelijk terug leveren van stroom niet meer toegestaan. In september is door Tennet/Enexis gecommuniceerd dat zij ruimte hebben gevonden en dat per december 2022 weer aansluitingen mogelijk zijn, echter is nog niet duidelijk hoeveel en hoelang nieuwe aansluitingen en uitbreidingen	

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

worden geaccepteerd. Omdat het first come, first serve principe geldt, blijft de mogelijkheid bestaan dat toekomstige partijen geen aansluiting krijgen. Terug leveren van stroom is ook nog steeds een probleem. - Schaarste op arbeidsmarkt: Het vinden van personeel wordt steeds lastiger voor bedrijven. Hierdoor staan zij vaak voor de keuze of bedrijfsuitbreiding door nieuwbouw wel haalbaar is. Dit kan van invloed zijn op aankoop van gronden. - Stijging energieprijzen: Onder andere door de oorlog in Oekraïne stijgen de prijzen van energie enorm. Energiekosten voor bedrijven gaan een probleem vormen (doorgaan met productie of productie stilleggen). Hierdoor schuiven bedrijven het risico van investeren in nieuwe locaties vooruit. - Stikstofproblematiek: Landelijk probleem. Als blijkt dat er tijdens de bouw en/ of gebruiksfase géén stikstof ruimte aanwezig is dan kan de ontwikkeling stagneren. Momenteel zorgt de wetgeving en het politieke debat hierover voor veel onduidelijkheid.
Afbreukrisico bij géén deelname
Het verliezen van zeggenschap / aantrekkingskracht als gemeente op het gebied van het binnenhalen van werkgelegenheid.
Alternatieven voor géén deelname
Niet van toepassing
Bestuurlijke betrokkenheid
Bestuurlijke betrokkenheid via vertegenwoordiging in de algemene vergadering van aandeelhouders. De gemeente Heerlen is aandeelhouder voor 25%. Medeaandeelhouders zijn ieder voor 25% Stadt Aachen, Ministerium für Wirtschaft, Mittelstand und Energy van NRW en LIOF.
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)
Wethouder welzijn, volksgezondheid, WMO/zorg, jeugd en armoedebestrijding via de AVA en de wethouder wonen, milieu, afval en circulariteit, biodiversiteit en dierenwelzijn, dienstverlening en vastgoed via de RvC. De directie wordt gevoerd door de wethouder economie, arbeidsmarkt, participatie, sport, financiën, duurzaamheid en coördinatie Heerlen-Noord.
Financiële resultaat 2022
Conceptresultaat is € 600K
Financieel belang
01-01-2021: - 25% aandelenkapitaal met een boekwaarde van € 1.127.895
31-12-2021: - 25% aandelenkapitaal met een boekwaarde van € 1.127.895
Van het nominale bedrag van de verstrekte lening van € 6.500.000 resteert per ultimo 2022 een bedrag van € 2.060.000 miljoen. In 2022 is er een bedrag van € 625.000 afgelost op de lening. Voor de komende 3 boekjaren is een bedrag voor aflossing begroot ad € 500.000 per aandeelhouder. Al met al zeer goede vooruitzichten en de verwachting is dat in 2027 de gehele lening is terugbetaald.
Vermogenspositie (eigen vermogen)
01-01-2022: -/- € 662.366
31-12-2022: -/- € 61.960
Schuldenpositie (vreemd vermogen)
01-01-2022: € 10.838 miljoen
31-12-2022: € 8.338 miljoen

Verbonden partij: Parkstad Limburg Theaters (PLT)	
Vestigingsplaats:	**Heerlen**
Soort verbonden partij:	**Naamloze Vennootschap**

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Programma:	**5. Sport, Cultuur en Recreatie**
Doel en openbaar belang verbonden partij	
PLT biedt een dynamische programmering die een spiegel is van de huidige cultuur, reflectie biedt op de werkelijkheid en inspireert tot creativiteit en vernieuwing.	
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij	
Het uitvoeren en verzorgen van een goed cultuurbeleid en podiumkunsten in Parkstad. Het realiseren van de programmeerdoelstellingen.	
Ontwikkelingen bij verbonden partij	
- PLT zet de ingezette koers uit het beleidsplan 2022-2026 door en blijft groeiambitie tonen. PLT streeft niet zozeer naar meer bezoek, maar vooral naar meer 'betekenisvolle ontmoetingen' en een grotere participatiegraad van inwoners van onze stad. Een huis niet alleen voor de elite, maar ook voor alle andere inwoners. Met een pluriform aanbod en aandacht voor educatie en talentontwikkeling. - PLT zet in op structurelere samenwerking en afstemming met andere podia in het land en heeft de ambitie om samen te werken met de andere podia in de Stedelijke Cultuurregio Zuid.	
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente	
PLT heeft afgelopen jaren telkens rode cijfers geschreven, met uitzondering van 2020 en 2021. Er liggen diverse redenen aan de rode cijfers ten grondslag. Met name het achterwege blijven van indexering heeft een impact. Verder heeft corona een impact op de lange termijn. Hoewel er weer voor het eerst een (behoorlijk) positief resultaat is in 2020 en in 2021, is dat te danken aan de financiële coronasteun van de overheden en is dit resultaat ondergebracht in een bestemmingsreserve Covid-19 om daar in de toekomst gebruik van te kunnen maken. Echter is onduidelijk hoe lang de crisis nadreunt in de cultuursector en welke impact dit heeft op de bedrijfsvoering voor de lange termijn. PLT ontving van het rijk een Tegemoetkoming Vaste Lasten (TVL). Er zijn theaters die deze tegemoetkoming inmiddels moesten terugbetalen. Het risico bestaat dat nog meer theaters, waaronder PLT, de TVL moeten terugbetalen.	
Afbreukrisico bij géén deelname	
- Minder interessant cultureel aanbod en creatieve kruisbestuiving in de gemeente Heerlen. - Minder economische aantrekkingskracht voor de regio.	
Alternatieven voor géén deelname	
Aansluiten bij een andere aanbieder van culturele voorstellingen en presentaties.	
Bestuurlijke betrokkenheid	
Bestuurlijke betrokkenheid via vertegenwoordiging in de algemene vergadering van aandeelhouders.	
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)	
Wethouder via de algemene vergadering van aandeelhouders. De wethouder onderwijs, cultuur, erfgoed en centrumontwikkeling is daarbij als toehoorder aanwezig.	
Financiële resultaat 2021	
€565.000 *Voor 2023 is er een bedrag begroot van € 2.920.721*	
Financieel belang	
01-01-2021: 1.500 aandelen (77%) met een boekwaarde van € 680.670	
31-12-2021: 1.500 aandelen (77%) met een boekwaarde van € 680.670	
Vermogenspositie (eigen vermogen)	
01-01-2021: € 4.773.000	
31-12-2021: € 5.497.000	
Schuldenpositie (vreemd vermogen)	
01-01-2021: Geen langlopende schulden	
31-12-2021: Geen langlopende schulden	

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Verbonden partij: Reinigingsdiensten Rd4	
Vestigingsplaats:	**Heerlen**
Soort verbonden partij:	**Naamloze Vennootschap**
Programma:	**7. Volksgezondheid en Milieu**
Doel en openbaar belang verbonden partij	
Het tot stand brengen van een doelmatige, milieu-hygiënisch verantwoorde en marktconforme inzameling en verwerking van afvalstoffen én het adviseren op het gebied van ontwikkeling en implementatie van milieubeleid.	
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij	
Zorgen voor een effectieve, efficiënte en duurzame manier van inzameling en verwerking van afval voor de inwoners van de gemeente Heerlen.	
Ontwikkelingen bij verbonden partij	
Rd4 heeft 7 strategische thema's opgenomen in het Strategisch Meerjarenplan 2022-2026. Er wordt zoveel mogelijk ingezet op hergebruik (CE) van grondstoffen en de daar voor benodigde organisatie. Ook wordt ingezet op kansen voor eigen medewerkers én medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt (duurzaamheid en arbeidsparticipatie). Door het takenpakket verder te ontwikkelen, ontstaan nieuwe werkplekken en daarmee nieuwe mogelijkheden. Nóg meer dan voorheen ziet Rd4 regionale werkgelegenheid en arbeidsparticipatie als haar maatschappelijke taak. Tenslotte zorgt Rd4 ervoor dat de organisatie toekomstbestendig is en blijft. De komende jaren zet Rd4 doelgericht in op uitbreiding van het takenpakket. In het verlengde hiervan zoekt Rd4 naar samenwerking met derden en een verschuiving naar circulaire dienstverlening en inzameling van grondstoffen.	
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente	
Niet van toepassing	
Afbreukrisico bij géén deelname	
Het verliezen van zeggenschap als gemeente op het gebied van afvalinzameling en –verwerking.	
Alternatieven voor géén deelname	
Niet van toepassing	
Bestuurlijke betrokkenheid	
Bestuurlijke betrokkenheid via vertegenwoordiging in de algemene vergadering van aandeelhouders, waarin de gemeente Heerlen, Brunssum, Eijsden-Margraten, Kerkrade, Landgraaf, Voerendaal, Simpelveld, Vaals en Beekdaelen deelnemen.	
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)	
Wethouder Wonen, Milieu en Circulariteit, Dienstverlening en Vastgoed via de algemene vergadering van aandeelhouders.	
Financiële resultaat 2022	
510.489	
Financieel belang	
01-01-2022: 8.696 aandelen (31%) met een boekwaarde van € 39.498	
31-12-2022: 8.696 aandelen (31%) met een boekwaarde van € 39.498	
Vermogenspositie (eigen vermogen)	
01-01-2022: € 1.211.664	
31-12-2022: € 1.363.835	
Schuldenpositie (vreemd vermogen)	
01-01-2022: € 10.213.782	
31-12-2022: € 14.316.255	

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Verbonden partij: Waterleiding Maatschappij Limburg (WML)	
Vestigingsplaats:	**Maastricht**
Soort verbonden partij:	**Naamloze Vennootschap**
Programma:	**7. Volksgezondheid en Milieu**

Doel en openbaar belang verbonden partij

WML voorziet in de behoefte aan water in de provincie Limburg en aangrenzende gebieden. WML bereikt dit door het winnen, zuiveren, opslaan, inkopen, transporteren, distribueren en het leveren van water.

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij

De gemeente Heerlen wil voorzien in een prettig woonklimaat. Schoon, permanent beschikbaar drinkwater maakt hier deel van uit.

Ontwikkelingen bij verbonden partij

De kerntaak van WML is om in alle omstandigheden te zorgen voor voldoende drinkwater, van goede kwaliteit en onder de juiste druk. WML is tevens verantwoordelijk voor het veiligstellen van de openbare drinkwatervoorziening. Hiertoe beschermt WML waterbronnen en voert zij wettelijke veiligheidscontroles uit op collectieve drinkwaterinstallaties van bedrijven en instellingen.

De bedrijfsdoelen van WML volgen uit de missie en zijn samengevat: - Het leveren van 24/7 betrouwbaar drinkwater aan inwoners, instellingen en bedrijven uit Limburg; - Klanten zijn tevreden over het product, de dienstverlening en prijs; - Ondernemen met oog voor mens en milieu. Om de bedrijfsdoelen ook in de wereld van morgen waar te kunnen maken is een visie geformuleerd waar WML over vijf jaar wil staan en wat men bereikt wil hebben aan de hand van drie speerpunten: Robuust, Samen en Duurzaam. Dit heeft geleid tot onderstaande activiteiten en initiatieven: • De invoering van een nieuwe crisisorganisatie conform de landelijke 'netcentrische' standaard. • Het behalen van het predikaat 'klimaatneutraal' in de bedrijfsvoering, mede door de in bedrijfname van Windpark Ospeldijk. Hiermee kan WML het Limburgse drinkwater volledig met groene stroom oppompen, zuiveren en bij huishoudens en bedrijven afleveren. • Diverse initiatieven samen met stakeholders en klanten om het watergebruik in Limburg te verduurzamen, zoals het programma Circulair water voor Chemelot en het onderzoek 'gedragsbeïnvloeding in de praktijk'. Daarnaast blijft het streven om door efficiëntie en gestroomlijnde processen uit te blinken in betrouwbaarheid, gemak en lage kosten. Operational Excellence is het fundament onder de manier van werken, waarin de gevolgen van het handelen van WML voor mens en milieu op langere termijn zwaarder meewegen in onze keuzes.

Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente

Strategische risico's:
Beschikbaarheid kwalitatief goed personeel
Beschikbaarheid kwalitatieve drinkwaterbronnen

Operationele risico's
Leidingnetsanering
Procesautomatisering

Financiële risico's
Debiteurenbeheer
Wet- en regelgeving

Afbreukrisico bij géén deelname

Geen schoon drinkwater

Alternatieven voor géén deelname

Niet van toepassing

Bestuurlijke betrokkenheid

Bestuurlijke betrokkenheid via vertegenwoordiging in de algemene vergadering van

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

aandeelhouders.
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)
Wethouder economie, arbeidsmarkt, participatie, sport, financiën, duurzaamheid, coördinatie Heerlen-Noord
Financiële resultaat 2022
De jaarrekening van 2022 is nog niet voorhanden.
Financieel belang
01-01-2021: 30 aandelen met een boekwaarde van € 158.823
31-12-2021: 30 aandelen met een boekwaarde van € 158.823
Vermogenspositie (eigen vermogen)
01-01-2021: € 187.941
31-12-2021: € 194.003
Schuldenpositie (vreemd vermogen)
01-01-2021: € 315.675
31-12-2021: € 295.405

Verbonden partij: Claim Staat Vennootschap	
Vestigingsplaats:	**Amsterdam**
Soort verbonden partij:	**Besloten Vennootschap**
Programma:	**0. Bestuur en Ondersteuning**
Doel en openbaar belang verbonden partij	
Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent en Attero (namens de verkopende aandeelhouders van Essent en Attero).	
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij	
De gemeente Heerlen is gebaat bij een juiste en correcte afhandeling. De vennootschap voert (namens de verkopende aandeelhouders Essent) evt. schadeclaimprocedures tegen de staat als gevolg van de WON en (namens de verkopende aandeelhouders Attero) garantieclaimprocedures tegen RECYCLECO BV (Waterland).	
Ontwikkelingen bij verbonden partij	
CSV zal voorlopig nog voortbestaan om op eigen kosten en risico namens Deponie Zuid B.V. (vennootschap onder Attero Holding B.V.), in overleg met de aandeelhoudersommissie, het bezwaar en/of beroep te voeren tegen de Belastingdienst ten aanzien van de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting. In februari 2021 heeft CSV bezwaar gemaakt tegen de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting. Op het moment is CSV in gesprek met de Belastingdienst over het bezwaar. Afhankelijk van de reactie van de Belastingdienst en de kans van slagen van een eventuele gerechtelijke procedure zal in overleg met de Aandeelhouderscommissie van CSV de procedure al dan niet worden voortgezet. Na afwikkeling van deze bezwaar- en eventuele gerechtelijke procedure of eventuele voortijdige beëindiging van deze procedure (bijvoorbeeld door een mogelijk compromis tussen de Belastingdienst en CSV of een besluit van de Aandeelhouderscommissie de procedure niet verder voort te zetten) zal CSV kunnen worden opgeheven en de resterende liquide middelen kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.	
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente	
Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het gestort aandelenkapitaal en het resterend werkkapitaal van deze vennootschap.	
Afbreukrisico bij géén deelname	
Niet van toepassing	

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Alternatieven voor géén deelname
Niet van toepassing
Bestuurlijke betrokkenheid
Bestuurlijke betrokkenheid als aandeelhouder. De Limburgse aandeelhouders hebben hun krachten nog gebundeld in de VEGAL.
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)
Wethouder wonen, milieu, afval en circulariteit, biodiversiteit en dierenwelzijn, dienstverlening en vastgoed
Financiële resultaat 2022
Verlies van € -102.300
Financieel belang
01-01-2022: 0,20834 % als gevolg van voormalig aandelenbezit Essent
31-12-2022: 0,20834 % als gevolg van voormalig aandelenbezit Essent
Vermogenspositie (eigen vermogen)
01-01-2022: € 312.379
31-12-2022: € 210.079
Schuldenpositie (vreemd vermogen)
01-01-2022: € 22.664
31-12-2022: € 13.351

Verbonden partij: Internationale Bau Ausstellung (IBA)	
Vestigingsplaats:	
Soort verbonden partij:	**Besloten Vennootschap**
Programma:	**0. Bestuur en Ondersteuning**
Doel en openbaar belang verbonden partij	
IBA staat voor Internationale Bau Ausstellung. Het is een meerjarig durende manifestatie over een locatie, stad of streek. Het bestaat onder andere uit vernieuwende bouwprojecten, bijzondere tentoonstellingen, symposia en innovatieve plannen. Tot 2020 functioneert IBA Parkstad als laboratorium en als motor voor vernieuwende en toonaangevende projecten. Kenmerkend voor IBA Parkstad is de open innovatie-gedachte in combinatie met burgerparticipatie. Burgers, ondernemers, overheden, architecten, stedenbouwers, stichtingen, maatschappelijke instellingen, wijkverenigingen, privépersonen, scholen en scholieren, universiteiten en studenten, bedrijven, organisaties, samenwerkingsverbanden, stakeholders, netwerken enz. worden -zonder uitzondering- uitgenodigd om kleine of grote IBA-projecten aan te reiken, of om aan projecten mee te werken die de verandering van Parkstad slimmer, sneller en zichtbaarder maken.	
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij	
De IBA is een kwaliteitsmachine die voor het allerbeste staat en daar naar handelt. IBA Parkstad staat voor de transformatie en transitie van Parkstad en moet de aanzet geven voor een structureel beter woon-, werk- en leefklimaat. Belangrijk is dat Parkstad een nog attractievere regio wordt, dynamisch en met veel veerkracht.	
Ontwikkelingen bij verbonden partij	
Op 28 oktober 2013 heeft de gemeenteraad ingestemd met de samenwerkingsovereenkomst IBA Parkstad en de oprichting van de besloten vennootschap IBA Parkstad BV. Op 20 mei 2014 heeft de Provincie goedkeuring verleend aan de gemeenten voor de oprichting van de IBA Parkstad BV. In juni 2014 is de IBA Parkstad BV officieel gestart met een openingsmanifestatie en een open oproep, waarbij iedereen zijn ideeën voor IBA-projecten kon indienen. In totaal zijn er 292 projecten ingediend, daarvan liggen 94 binnen de gemeentegrenzen van Heerlen en 118 projecten die Parkstad breed zijn en dus ook in Heerlen kunnen landen. Er is hard gewerkt aan het versterken, combineren en selecteren van projecten die allemaal samen de transitie van de regio	

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

een grote boost geven. Samen met burgers en andere partijen uit de regio en waar nodig met expertise van buitenaf. In 2017 heeft de evaluatie van de IBA plaatsgevonden en zijn verbeterpunten benoemd en omgezet in prioriteiten. Het tentoonstellingsjaar met alle 50 sleutelprojecten is in augustus 2022 afgerond. De IBA organisatie wordt de komende tijd in afgeslankte vorm voortgezet om de lopende zaken af te ronden. Gewerkt wordt aan een zogenaamde "futuredeal" om op basis van de opgedane ervaringen impulsen voor de toekomst aan te reiken. Zie verder over de projecten en meer: www.iba-parkstad
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente
Niet van toepassing
Afbreukrisico bij géén deelname
Dat zeggenschap over bepaalde projecten in de regio parkstad verloren gaat.
Alternatieven voor géén deelname
Niet van toepassing
Bestuurlijke betrokkenheid
De deelnemende partijen zijn Parkstad gemeenten en de Provincie.
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)
Wethouder Beheer en Onderhoud, Mobiliteit, Ruimtelijke Ordening en Ouderenbeleid via de algemene vergadering van aandeelhouders. De burgemeester van Heerlen vervult de voorzittersrol. De samenwerkingsovereenkomst en de juridische uitwerking bieden de mogelijkheid voor de toetreding van publieke dan wel private partijen.
Financiële resultaat 2022
Niet van toepassing
Financieel belang
01-01-2021: Niet van toepassing
31-12-2021: Niet van toepassing
Aandelen zijn nog niet verdeeld. Worden verdeeld naar rato van hun financiële inbreng (werkkapitaal). Er komt nog een aandeelhoudersovereenkomst tussen de deelnemende partijen. De bijdrage van de gemeente Heerlen bedraagt € 9.176.000 verspreid over 9 jaar. De totale IBA begroting wordt € 45.000.000.
Vermogenspositie (eigen vermogen)
01-01-2021: Niet van toepassing
31-12-2021: Niet van toepassing
Schuldenpositie (vreemd vermogen)
01-01-2021: Niet van toepassing
31-12-2021: Niet van toepassing

Verbonden partij: Publiek Belang Electriciteitsproductie	
Vestigingsplaats:	**'s-Hertogenbosch**
Soort verbonden partij:	**Besloten Vennootschap**
Programma:	**0. Bestuur en Ondersteuning**
Doel en openbaar belang verbonden partij	
Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent (namens de verkopende aandeelhouders van Essent).	
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij	
De vennootschap heeft op 30 september 2011 de aandelen in Energy Resources Holding BV en daarmee indirect de aandelen in Energy Resources Ventures BV, Energy Resources BV en het 50%-belang in EPZ geleverd aan RWE. Daarmee is een einde gekomen aan de primaire opdracht van PBE BV, zijnde het behartigen van dat 50%-belang in EPZ. PBE BV zal als tijdelijke vennootschap de resterende rechten en verplichtingen afwikkelen, in het bijzonder die voortvloeien uit het	

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

convenant en het aanvullend convenant dat is overeengekomen met de Staat.
Ontwikkelingen bij verbonden partij
PBE is blijven bestaan met een beperkt takenpakket. PBE wikkelt de zaken af die uit de verkoop zijn voortgekomen. Daarnaast is PBE verplichtingen aangegaan in het kader van het Convenant Borging Publiek Belang Kerncentrale Borssele uit 2009. Hiermee is een termijn tot sluiting van de Kerncentrale Borssele (voorgenomen sluiting 2033) gemoeid. Ondanks dat het General Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen met betrekking tot het Convenant Borging Publiek Belang Kerncentrale Borssele uit 2009 nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan of deze contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden ontbonden. Het doel is dat de vennootschap in 2023 (of eerder indien mogelijk) wordt opgeheven en de resterende liquide middelen kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente
Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het gestort aandelenkapitaal en het resterend werkkapitaal in deze vennootschap.
Afbreukrisico bij géén deelname
Niet van toepassing
Alternatieven voor géén deelname
Niet van toepassing
Bestuurlijke betrokkenheid
Bestuurlijke betrokkenheid als aandeelhouder. De Limburgse aandeelhouders hebben hun krachten nog gebundeld in de VEGAL.
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)
Wethouder wonen, milieu, afval en circulariteit, biodiversiteit en dierenwelzijn, dienstverlening en vastgoed via de algemene vergadering van aandeelhouders.
Financiële resultaat 2022
Verlies van - € 52.060
Financieel belang
01-01-2022: 0,20834 % als gevolg van voormalig aandelenbezit Essent
31-12-2022: 0,20834 % als gevolg van voormalig aandelenbezit Essent
Vermogenspositie (eigen vermogen)
01-01-2022: € 1.532.074
31-12-2022: € 1.480.014
Schuldenpositie (vreemd vermogen)
01-01-2022: € 6.925
31-12-2022: € 9.914

Verbonden partij: Avantis services	
Vestigingsplaats:	**Heerlen**
Soort verbonden partij:	**Besloten Vennootschap**
Programma:	**3. Economie**
Doel en openbaar belang verbonden partij	
Partner in GOB NV en daarmee ook partner in de Beheers BV (beheer van de locatie en te verlenen diensten).	

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij
De gemeente neemt deel aan Avantis in verband met het belang voor de economie en de ontwikkeling van de werkgelegenheid in de regio. Het beleid van de gemeente Heerlen is erop gericht een aantrekkelijk werkklimaat te bevorderen.
Ontwikkelingen bij verbonden partij
Continue vinden de gebruikelijke beheers- en onderhoudswerkzaamheden plaats en worden de kosten hiervan gedekt uit de jaarlijkse gemeentelijke bijdragen van Heerlen en Aken en de bijdragen van de gevestigde bedrijven. In dat opzicht worden met de individuele bedrijven bij vestiging op basis van maatwerk aparte afspraken gemaakt over de dienstverlening. Voor de algemeen ten dienste staande beheers- en onderhoudswerkzaamheden wordt per m^2 gebouw een vast bedrag gerekend. De overige vergoedingen worden aan de door elk individueel bedrijf gevraagde services gerelateerd. Op basis daarvan worden de kosten in rekening gebracht. Door de vestiging van nieuwe bedrijven en de uitbreidingen van de zittende bedrijven worden de door deze bedrijven te betalen vergoedingen steeds hoger.
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente
Niet van toepassing
Afbreukrisico bij géén deelname
Het verliezen van zeggenschap/ aantrekkingskracht als gemeente op het gebied van het binnenhalen van werkgelegenheid.
Alternatieven voor géén deelname
Niet van toepassing
Bestuurlijke betrokkenheid
Bestuurlijke betrokkenheid via vertegenwoordiging in de algemene vergadering van aandeelhouders. De gemeente Heerlen is aandeelhouder voor 1/3. Medeaandeelhouders zijn Stadt Aachen en Avantis GOB NV.
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)
Wethouder welzijn, volksgezondheid, WMO/zorg, jeugd en armoedebestrijding via de AVA en de wethouder wonen, milieu, afval en circulariteit, biodiversiteit en dierenwelzijn, dienstverlening en vastgoed via de RvC. De directie wordt gevoerd door de wethouder economie, arbeidsmarkt, participatie, sport, financiën, duurzaamheid en coördinatie Heerlen-Noord.
Financiële resultaat 2022
Winst van € 119.000
Financieel belang
01-01-2022: € 100.000 aandelenkapitaal (33%)
31-12-2022: € 100.000 aandelenkapitaal (33%)
Vermogenspositie (eigen vermogen)
01-01-2022: € 969.788
31-12-2022: € 1.088.455
Schuldenpositie (vreemd vermogen)
01-01-2022: € 0
31-12-2022: € 0

Verbonden partij: Beitel-Zuid (Bedrijventerrein Trilandis)	
Vestigingsplaats:	**Heerlen**
Soort verbonden partij:	**Besloten Vennootschap**
Programma:	**3. Economie**
Doel en openbaar belang verbonden partij	
Volledige invloed en zeggenschap op de ontwikkeling van het bedrijventerrein en de vestiging van bedrijven met nieuwe werkgelegenheid met name in de medtech logistieke sector. Bijkomend doel	

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

is grondverkoop met financiële opbrengsten.
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij
Bevordering van de werkgelegenheid in de regio.
Ontwikkelingen bij verbonden partij
De verkoop van fase III voor de uitbreiding van de Medtech, verkoop van 56.000 m^2 aan WDP/CEVA is gerealiseerd. Dit brengt een personeelsuitbreiding met zich mee van ongeveer 250 arbeidsplaatsen. De ontwikkeling van Teranda op het perceel van 19.000 m^2 zal naar verwachting 1 april 23 gereed zijn en dan in gebruik worden genomen. In 2022 is er samen met CEVA een Medtech event op locatie Trilandis gehouden. Meerdere partijen uit de Medisch Technologische wereld hebben dit event bezocht en waren enthousiast. Met name met CEVA wordt bekeken welke uitbreidingsmogelijkheden er zijn. Verder zijn er concrete acquisitietrajecten lopende waarvan de verwachting is dat deze eind 2023 tot resultaten leiden. Mochten deze concrete verkopen plaatsvinden, dan zijn de grote kavels op Trilandis verkocht.
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente
Trilandis zal bij volledige uitgifte een goed positief resultaat laten zien. In dat opzicht is deze gemeentelijke BV geen financieel risico. In 2023 en eventueel de volgende jaren kunnen zich de volgende risico's voordoen: - Schaarste op het stroomnet. Tennet en Enexis maakten in juli 22 bekend dat het stroomnet in Limburg en Noord-Brabant vol is en dat er geen nieuwe zakelijke aansluitingen of uitbreidingen worden geaccepteerd. Tevens is zakelijk terug leveren van stroom niet meer toegestaan. In september is door Tennet/Enexis gecommuniceerd dat zij ruimte hebben gevonden en dat per december 2022 weer aansluitingen mogelijk zijn, echter is nog niet duidelijk hoeveel en hoelang nieuwe aansluitingen en uitbreidingen worden geaccepteerd. Omdat het first come, first serve principe geldt, blijft de mogelijkheid bestaan dat toekomstige partijen geen aansluiting krijgen. Terug leveren van stroom is ook nog steeds een probleem. - Schaarste op arbeidsmarkt: Het vinden van personeel wordt steeds lastiger voor bedrijven. Hierdoor staan zij vaak voor de keuze of bedrijfsuitbreiding door nieuwbouw wel haalbaar is. Dit kan van invloed zijn op aankoop gronden. - Stijging energieprijzen: Onder andere door de oorlog in Oekraïne stijgen de prijzen van energie enorm. Energiekosten voor bedrijven gaan een probleem vormen (doorgaan met productie of productie stilleggen). Hierdoor schuiven bedrijven het risico van investeren in nieuwe locaties vooruit. - Stikstofproblematiek: Landelijk probleem. Als blijkt dat er tijdens de bouw en/ of gebruiksfase géén stikstof ruimte aanwezig is dan kan de ontwikkeling stagneren. Momenteel zorgt de wetgeving en het politieke debat hierover voor veel onduidelijkheid.
Afbreukrisico bij géén deelname
Het verliezen van zeggenschap / aantrekkingskracht als gemeente op het gebied van het binnenhalen van werkgelegenheid.
Alternatieven voor géén deelname
Niet van toepassing
Bestuurlijke betrokkenheid
Gemeente Heerlen is enig aandeelhouder.
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)
Wethouder welzijn, volksgezondheid, WMO/zorg, jeugd en armoedebestrijding vertegenwoordigt de

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

gemeente als enig aandeelhouder. De directie wordt gevormd door de wethouder economie, arbeidsmarkt, participatie, sport, financiën, duurzaamheid en coördinatie Heerlen-Noord.
Financiële resultaat 2022
Verwachte winst van € 1,7 miljoen
Financieel belang
Als publiek orgaan heeft de gemeente een rekening courant overeenkomst gesloten met OBZ B.V. Voor de financiering ontvangt de gemeente een rentevergoeding die hoger is dan de rente die zij zelf betaald. Deze marge is de vergoeding voor de kosten en het - zeer beperkte – risico. Als zekerheid rust er ook nog een 1e hypotheekrecht als onderpand op de nog te verkopen gronden met een omvang van 13,9 ha. Op basis van de grondexploitatie (GREX) en verkoopgegevens is het hypotheekrecht van hogere waarde dan het (saldo) van het rekening courant krediet, dat een maximum heeft van € 7,5 miljoen (was voorheen € 10 miljoen). Hiermee is in feite het financieel risico afgedekt. Op het krediet wordt per m^2 grondverkoop een bedrag van € 50 afgelost en het hypotheekrecht doorgehaald. In 2022 is de kredietlijn in zijn geheel afgelost maar deze kredietlijn blijft gehandhaafd.
Vermogenspositie (eigen vermogen)
01-01-2022: € 690.764
31-12-2022: € 2.404.764
Schuldenpositie (vreemd vermogen)
01-01-2021: € 2.625.463 Achtergestelde leningen
31-12-2021: € 2.625.463 Achtergestelde leningen

Verbonden partij: Schaesbergerveld	
Vestigingsplaats:	**Heerlen**
Soort verbonden partij:	**Besloten Vennootschap**
Programma:	**8. VHROSV**
Doel en openbaar belang verbonden partij	
Het ontwikkelen (bouw- /woonrijp maken), zodanig saneren, slopen van opstallen, exploiteren, kopen en verkopen van gronden, alles ter voorbereiding van en gericht op het mogelijk maken van de bouw van voor bewoning bestemde gebouwen op gronden en wel in het gebied Schaesbergerveld (omgeven door de Heuvelweg en Schandelerboord) te Heerlen. Deze BV is tevens opgericht om voor de ontwikkeling van het gebied Schaesbergerveld als gemeentelijke BV deel te nemen in de V.O.F. Ontwikkelingsmaatschappij Schaesbergerveld (vof OMS). Dit ter beperking van de financiële aansprakelijkheid bij deconfiture (faillissement).	
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij	
Ontwikkeling van hoogwaardige woningen in het midden segment in een herstructureringswijk die zich kenmerkt door een woningvoorraad die met name bestaat uit sociale huurwoningen.	
Ontwikkelingen bij verbonden partij	
Fase 1, 2 en 3 zijn gereed. Voor fase 4 (A en B) is een alternatief plan ontwikkeld. Het plan bestaat uit 3 appartementen/terraswoningen, 13 en 11 woningen in fase 4A en 13 terraswoningen in fase 4B. Fase 4A is in 2020 gereed gekomen. Het verkoopproces voor de 13 terraswoningen van fase 4B is afgerond, de bouw is gestart in april 2021 en opgeleverd in juni 2022. In de directievergadering van 11 juli 2022 is opdracht gegeven voor een haalbaarheidsonderzoek voor ca. 40 appartementen in fase 4B passend binnen de 'Beleidsregel Ruim baan voor goede woningbouwplannen'	
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente	
Niet van toepassing	
Afbreukrisico bij géén deelname	
Niet van toepassing	

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Alternatieven voor géén deelname
Niet van toepassing
Bestuurlijke betrokkenheid
De gemeente Heerlen is enig aandeelhouder voor 100%.
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)
De teamleider domein Ruimte is directeur van Schaesbergerveld BV en de wethouder wonen, milieu en circulariteit, dienstverlening en vastgoed is bestuurlijk vertegenwoordiger.
Financiële resultaat 2022
-/- € 987
Financieel belang
01-01-2022: € 45.381, daarnaast is er een RC-verhouding van € 1.001.274 zonder rentevergoeding.
31-12-2022: € 45.381, daarnaast is er een RC-verhouding van € 1.001.274 zonder rentevergoeding.
Vermogenspositie (eigen vermogen)
01-01-2022: -/- € 1.553.150
31-12-2022: -/- € 1.554.137
Schuldenpositie (vreemd vermogen)
01-01-2022: € 2.083.745
31-12-2022: € 2.083.745

Verbonden partij: Nazorg Limburg	
Vestigingsplaats:	**Maastricht Airport**
Soort verbonden partij:	**Besloten Vennootschap**
Programma:	**7. Volksgezondheid en Milieu**
Doel en openbaar belang verbonden partij	
Het aanbrengen en in stand houden van een voldoende voorzieningenniveau op stortplaatsen voor afval na beëindiging van de exploitatie alsmede het verwerven, vervreemden, huren, beheren en exploiteren van onroerende zaken die verband houden met en/of betrekking hebben op deze stortplaatsen.	
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij	
Dat we als gemeente Heerlen op een verantwoorde en duurzame manier te werk gaan als het gaat om bovengenoemd doel.	
Ontwikkelingen bij verbonden partij	
Bodemzorg Limburg zoekt actief naar mogelijkheden om gesloten stortplaatsen een maatschappelijk verantwoorde functie te geven. Daarbij dient als uitgangspunt dat de nieuwe activiteiten het beleid van de overheid ondersteunen. Door opbouw van de voorziening wordt ervoor gezorgd dat de stortplaatsen na beëindiging beheerd en onderhouden kunnen worden. De financiële kaders worden door de aandeelhouders bepaald. De risico's worden afgedekt doordat een voorziening wordt gecreëerd om de nazorgverplichtingen in de toekomst te kunnen voldoen.	
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente	
Niet van toepassing	
Afbreukrisico bij géén deelname	
Dat stortplaatsen er na verloop van tijd verloederd bij liggen en niet verder onderhouden worden. Dit leidt tot ongewenste situaties.	
Alternatieven voor géén deelname	
Niet van toepassing	

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Bestuurlijke betrokkenheid
Limburgse gemeenten (100%). Deelname in Algemene Vergadering van Aandeelhouders door wethouder middelen, ruimtelijke ordening en herstructurering.
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)
Wethouder middelen, ruimtelijke ordening en herstructurering via de algemene vergadering van aandeelhouders.
Financiële resultaat 2022
-/- 2.363.724
Financieel belang
01-01-2022: Jaarlijkse bijdrage, betaald uit de afvalstoffenheffing voor 10 jaar ter hoogte van € 0,25 per inwoner
31-12-2022: Jaarlijkse bijdrage, betaald uit de afvalstoffenheffing voor 10 jaar ter hoogte van € 0,25 per inwoner
Vermogenspositie (eigen vermogen)
01-01-2022: € 8.744.317
31-12-2022: € 6.380.593
Schuldenpositie (vreemd vermogen)
01-01-2022: € 5.942.918
31-12-2022: € 4.499.272

Verbonden partij: Woonwijzerwinkel	
Vestigingsplaats:	**Kerkrade**
Soort verbonden partij:	**Besloten Vennootschap**
Programma:	
Doel en openbaar belang verbonden partij	
De WoonWijzerWinkel is een initiatief van de Parkstad gemeenten en Beekdaelen. Het zorgt als onderdeel van PALET voor een versnelling van de verduurzaming van het vastgoed in Parkstad. De basis is een grote IKEA-achtige winkel gebaseerd op experience. Hier krijgt de klant alle informatie en service die nodig is voor het verduurzamen van de woning. De service gaat van zelf-service tot turnkey-service. De WoonWijzerWinkel werkt hierbij als een leadgenerator en maakt hiervoor gebruik van een groot netwerk van installateurs en bijbehorende disciplines. Hiermee krijgt de lokale MKB een stevige impuls die moet leiden tot een omzetvermeerdering van € 100 miljoen over een periode van 10 jaar. Daarnaast biedt het kansen voor de arbeidsmarkt en zal het een vraag genereren van 800 FTE over een periode van 10 jaar. De WoonWijzerWinkel is een afgeleide van de WoonWijzerWinkel Rotterdam en werkt hier nauw mee samen. Het verzorgingsgebied is tot en met Roermond. Grensoverschrijdende mogelijkheden worden op termijn onderzocht.	
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij	
De WoonWijzerWinkel is een beproefd concept dat haar meerwaarde in Rotterdam heeft bewezen en dat ook in Parkstad gaat zorgen voor de hoognodige versnelling. De WoonWijzerWinkel zorgt dat duurzaamheid een begrijpelijk begrip wordt voor burgers en bedrijven die hiermee hun economisch voordeel kunnen doen. Dat betekent uiteindelijk een grotere economische waarde van het vastgoed in Parkstad en meer sturing over de energievoorziening en haar baten die op die manier in de regio blijven. Meer economische waarde van het vastgoed betekent een beter vestigingsklimaat en dus meer leefbaarheid, veiligheid en sociale cohesie voor Parkstad.	
Ontwikkelingen bij verbonden partij	
Het aantal adviesgesprekken en de daaruit voortkomende offertes loopt gestaag op. 25% van alle offertes resulteert in daadwerkelijke uitvoering. De samenwerkingen met derden zoals energiecoöperaties en andere gemeenten groeit. In 2022 is grote inzet gepleegd op het inzetten van energiebespaarcoaches en het treffen van kleine maatregelen, dit in het kader van energiearmoede.	

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente
Niet van toepassing
Afbreukrisico bij géén deelname
Dat verduurzaming van de woningvoorraad niet of veel te langzaam verloopt en dat de burger niet gehoord wordt in zijn vragen m.b.t. duurzaamheid.
Alternatieven voor géén deelname
Niet van toepassing
Bestuurlijke betrokkenheid
De deelnemende partijen zijn de zes Parkstad gemeenten en de gemeente Beekdaelen.
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)
Wethouder duurzaamheid via de algemene vergadering van aandeelhouders. De samenwerkingsovereenkomst en de juridische uitwerking bieden de mogelijkheid voor de toetreding van publieke dan wel private partijen.
Financiële resultaat 2022
De cijfers over 2022 zijn nog niet bekend.
Financieel belang
01-01-2022: Aandeelhouder voor 31,7% van de aandelen.
31-12-2022: Aandeelhouder voor 31,7% van de aandelen.
Vermogenspositie (eigen vermogen)
01-01-2021: onbekend
31-12-2021: -/- € 227.972
Schuldenpositie (vreemd vermogen)
01-01-2021: onbekend
31-12-2021: € 874.610

Verbonden partij: Holding Stadion Kerkrade BV	
Vestigingsplaats:	**Kerkrade**
Soort verbonden partij:	**Certificaten van aandelen**
Programma:	**3. Economie**
Doel en openbaar belang verbonden partij	
Het altijd durende recht dat het stadion van voetbalclub Roda JC de naam 'Parkstad Limburg Stadion' draagt.	
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij	
Dat sport op een goede manier vertegenwoordigd is binnen de Parkstad regio.	
Ontwikkelingen bij verbonden partij	
Niet van toepassing	
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente	
Niet van toepassing	
Afbreukrisico bij géén deelname	
Geen	
Alternatieven voor géén deelname	
Niet van toepassing	
Bestuurlijke betrokkenheid	
De gemeente Heerlen heeft een belang van 4,27%.	
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)	
Wethouder Middelen, Beheer en Mobiliteit.	
Financiële resultaat 2022	
Geen financiële partij	
Financieel belang	

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

De gemeente participeert voor 4,27 % in stichting Administratie Kantoor, voorheen Holding Roda Kerkrade NV. Deze certificaten hebben geen marktwaarde.
Vermogenspositie (eigen vermogen)
Niet van toepassing
Schuldenpositie (vreemd vermogen)
Niet van toepassing

Verbonden partij: Regio Parkstad Limburg	
Vestigingsplaats:	**Heerlen**
Soort verbonden partij:	**Gemeenschappelijke regeling**
Programma:	**1. Veiligheid**
Doel en openbaar belang verbonden partij	
Parkstad loopt op diverse kernindicatoren achter op landelijke gemiddelden, zoals gemiddeld inkomen, economische participatiegraad, opleidingsniveau en de gemiddelde prijs van een woning. Dit gecombineerd met de demografie van het gebied biedt kansen, maar dwingt ook tot een gestructureerde, centraal geregisseerde aanpak van de economische ontwikkeling van de regio Parkstad Limburg. Na een periode waarin wij als WGR+ regio zeer belangrijke beleidsfundamenten via de Parkstadraad hebben vastgesteld op het gebied van wonen, economie, ruimte en bereikbaarheid, is in 2013 besloten dat het tijd was voor uitvoering en dus een GR van Colleges. Een GR die er wel voor zorgt dat de gemeenteraden in positie blijven en via regiodagen hun gezamenlijkheid kunnen borgen. Met die nieuwe GR zijn wij in 2014 aan de slag gegaan en zijn de bestuurscommissies vanuit de diverse colleges bemand. Het doel is onveranderd gebleven, de scope (tot nu toe ruimtelijk-economisch) wordt echter steeds breder, denk aan de ontwikkelingen in het sociale domein. Niet dat de regio daarover gaat, maar de regio wordt nu wel de plek waar de samenwerkende gemeenten hierover afspraken kunnen maken.	
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij	
Verbetering van de economische structuur.	
Ontwikkelingen bij verbonden partij	
Voor de begroting 2023 en de daarop volgende jaren worden in lijn daarmee de volgende algemene beleidsmatige kaders gehanteerd: 1. Activiteiten van Parkstad gericht op de realisering van de speerpunten die zijn ontleend aan de (nieuwe) Strategische agenda. 2. Voor het Regiobureau is het een topprioriteit om – naast het beleidsinhoudelijk uitvoering geven aan de kernthema's - de Bestuurscommissies te ondersteunen en de samenwerking binnen en buiten Parkstad te faciliteren. 3. Het Regiobureau wordt in toenemende mate gevraagd de uitvoering van Parkstadbeleid voor te bereiden en te faciliteren. Dit past in de visie van Parkstad om van beleid een succes te maken. Bij de uitvoering van beleid wordt nadrukkelijk gezocht naar mogelijkheden van cofinanciering. 4. Veranderingen van buitenaf die relevant zijn voor de kerntaken van Parkstad worden door het Regiobureau met de beschikbare capaciteit opgepakt en doorvertaald in de ondersteuning aan de Bestuurscommissies, het Dagelijks Bestuur en aan de gemeenten. Deze ontwikkelingen volgen elkaar steeds sneller op en hebben veel impact	
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente	
Niet van toepassing	
Afbreukrisico bij géén deelname	
Geen zeggenschap in de bestuurscommissies en verlies van invloed op ontwikkelingen in de regio Parkstad.	
Alternatieven voor géén deelname	
Niet van toepassing	
Bestuurlijke betrokkenheid	

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

De regionale samenwerking Stadsregio Parkstad Limburg krijgt vorm via een gemeenschappelijke regeling van de 7 colleges. Deze bestaat uit het Dagelijks Bestuur (zijnde de 7 burgemeesters), het Algemeen Bestuur (zijnde het DB + 7 wethouders) en de thematische Bestuurscommissies (bestaande uit de betreffende portefeuillehouders). Deze constructie is een antwoord op het vraagstuk van de democratische legitimatie van het regiobestuur, aangezien de reguliere verantwoordingslijnen gehandhaafd blijven. De vertegenwoordigers in de bestuurlijke gremia leggen immers o.a. verantwoording af aan het eigen college en de eigen raad. Het Dagelijks Bestuur heeft algemene taken op het terrein van regionale samenwerking. Het is verantwoordelijk voor het Parkstad Bureau (P&O, financiën en organisatie), organisatie van de bestuurlijke samenwerking (Governance), grensoverschrijdende samenwerking en verdeling van middelen. Daarnaast heeft het Dagelijks Bestuur de verantwoordelijkheid voor het leggen van dwarsverbanden en het initiëren/uitvoeren van overkoepelende activiteiten (bestuurscommissies overstijgende onderwerpen). In de regionale samenwerking is er een cruciale rol weggelegd voor de bestuurscommissies (BC' s), samengesteld uit de portefeuillehouders van de deelnemende gemeenten. De bestuurscommissies zijn gegroepeerd rondom de vijf kernthema's: • Wonen en Herstructurering • Ruimte en Mobiliteit • Duurzaamheid • Economie en Toerisme. • Sociaal Economische Structuurversterking
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)
Wethouder Beheer en Onderhoud, Mobiliteit, Ruimtelijke Ordening en Ouderenbeleid via het Algemeen Bestuur. De burgemeester van Heerlen is voorzitter van het Algemeen Bestuur en het Dagelijks Bestuur.
Financiële resultaat 2022
De cijfers over 2022 zijn nog niet bekend.
Financieel belang
Bijdrage 2023 € 1.436.000 Bijdrage voor regionale activiteiten in 2023 € 373.336
Vermogenspositie (eigen vermogen)
01-01-2022: € 6.145.000
31-12-2022: € € 6.355.000
Schuldenpositie (vreemd vermogen)
01-01-2022: € 67.256.000
31-12-2022: € 63.065.000

Verbonden partij: Veiligheidsregio Zuid-Limburg (VRZL)	
Vestigingsplaats:	**Maastricht**
Soort verbonden partij:	**Gemeenschappelijke regeling**
Programma:	**1. Veiligheid**
Doel en openbaar belang verbonden partij	
De Veiligheidsregio Zuid-Limburg (VRZL) is een gemeenschappelijke regeling van de 16 gemeenten in Zuid-Limburg en één van de 25 veiligheidsregio's in Nederland. De VRZL is een hands-on hulpverleningsorganisatie en een netwerkorganisatie in één. Het doel van de VRZL als regionale crisisorganisatie is het realiseren van een efficiënte en kwalitatief hoogwaardige uitvoering van brandweerzorg, geneeskundige hulpverlening, gemeentelijke bevolkingszorg, crisisbeheersing en rampenbestrijding. De VRZL is er op gericht om snel hulp te bieden om inwoners te beschermen tegen (gezondheid)risico's, rampen en crises en hiertoe noodzakelijke voorbereidingen te treffen.	
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij	

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

De samenwerkende partners in de VRZL:
- dragen (pro)actief bij aan de openbare veiligheid, brengen risico's in beeld en treffen voorbereidingen voor daadwerkelijke crises;
- geven adviezen om, waar mogelijk, onveiligheid te voorkomen en te beperken;
- bestrijden branden, incidenten en crises als ze zich toch voordoen en treden effectief op tijdens een ramp om schade te beperken;
- zetten zich in om menselijk leed en materiële schade zo veel mogelijk te beperken en verstoringen van het openbare leven zo snel mogelijk te herstellen.

Deze taak realiseert de VRZL door midden tussen burgers, bedrijven, instellingen en partners te staan en primair uit te gaan van eenieders eigen kracht en expertise. Door een goede informatiepositie en gedreven en vakbekwame medewerkers is de VRZL een natuurlijke, betrouwbare partner voor duurzame veiligheid in de regio.

Ontwikkelingen bij verbonden partij

Waar gedacht werd dat in 2022 een einde aan de coronapandemie zou komen en weer aandacht kon worden gegeven aan reguliere werkzaamheden, is er in de praktijk sprake geweest van een vloeiende overgang van corona naar Oekraïne. Inmiddels coördineert en faciliteert VRZL ook in de opvang van reguliere asielzoekers en statushouders. De periode van herstel na een crisis waar na 2 jaar corona en Hoogwater zo naar werd verlangd, is nog niet aangebroken. Veel collega's (binnen VRZL en betrokken bij VRZL) lopen op hun laatste tandvlees. In 2023 werken we samen verder aan een gewenste inrichting van crisisbeheersing om voorbereid te zijn op toekomstige dreigingen. Dat zal onder meer stollen in een nieuw meerjarenbeleidsplan voor de periode 2024-2027.

Een van de vele inzichten die de afgelopen jaren ons gebracht hebben, is dat het in crisissituaties belangrijk is om collega's te kennen. Met name in de internationale component die daarbij voor Zuid-Limburg een grote rol speelt, zal binnen de VRZL verdergaand worden geïnvesteerd. In juni 2022 is de VRZL ook begonnen met een herijking van het Provinciaal Risicoprofiel, in samenwerking met de Veiligheidsregio Limburg-Noord. In het voorjaar van 2023 wordt het geüpdatet Provinciaal Risicoprofiel aan het Algemeen Bestuur van de VRZL ter vaststelling aangeboden.

De samenleving staat onder continue invloed van maatschappelijke en technologische ontwikkelingen, wijzigingen in wet- en regelgeving, nieuwe optredende risico's en andere verwachtingspatronen van burgers en (keten)partners. De complexiteit en snelheid van deze ontwikkelingen leiden tot meer en andere risico's. Het effect en de impact hiervan noodzaken tot een nog intensievere integrale samenwerking binnen de veiligheidsketen. De nadruk ligt op risicobeheersing vanuit een risicogerichte benadering. Zo zagen we in 2022 een opleving in aantal evenementen, na de relatief evenementen-vrije jaren 2020 en 2021. De Brandweer en GHOR zijn als partners nauw betrokken bij de vergunningverlening, vanuit de aandacht voor de veiligheid en gezondheid van bezoekers.

Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente

Binnen de VRZL zijn de volgende risico's gesignaleerd:
- Landelijk wordt toegewerkt naar een toekomstbestendig brandweerstelsel dat voldoet aan Europese en internationale regelgeving en jurisprudentie. Dit betekent voor onze veiligheidsregio in hoofdlijnen dat vrijwilligers niet meer gekazerneerd mogen worden en dat ze voor dat deel een parttime aanstelling moeten krijgen. De financiële impact, zowel binnen de veiligheidsregio als op gemeenten, is sterk afhankelijk van de nadere uitwerking en of er rijksmiddelen voor beschikbaar komen. Het dossier wordt intensief gemonitord.
- Landelijke stelseldiscussie. De ministerraad heeft ingestemd met de instelling van de evaluatiecommissie Wet veiligheidsregio's (WvR). De evaluatie moet inzicht geven in het functioneren van het stelsel zoals beschreven in de WvR, zowel ten aanzien van de bestuurlijke als operationele componenten. Het is de bedoeling dat de evaluatie inzicht biedt in wat goed

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

werkt, waar er verbetermogelijkheden zijn en wat bij knelpunten de oplossingsrichtingen zijn. Wat de gevolgen hiervan zullen zijn is vooralsnog niet bekend. - Technische ontwikkelingen vormen een steeds groter onderdeel van de organisatie. Deze ontwikkelingen volgen elkaar steeds sneller op, waardoor het risico bestaat dat deze niet meer te implementeren zijn en daardoor operationeel risico wordt gelopen. - Verscherpte regelgeving op gebied van milieu/verduurzaming, die soms ad hoc wordt ingevoerd, kan leiden tot meer kosten en tijdelijke buiten werking stelling van materieel. Met afschrijvingstermijnen van soms wel 15 jaar op materieel is het niet eenvoudig om direct mee te bewegen. - Datalekken en beveiliging: toenemend risico op cyberaanvallen die de wendbaarheid aantasten. Het is van groot belang dat de informatiebeveiliging op orde is en datalekken worden voorkomen. - Beschikbaarheid voldoende personeel en crisisfunctionarissen: Door krapte op de arbeidsmarkt is het moeilijk om kwalitatief goede medewerkers aan te trekken. Naast reguliere wettelijke taken steekt VRZL veel personele capaciteit in het managen van maatschappelijke problematiek. Hierdoor bestaat een disbalans qua werkdruk en de uitvoering van (wettelijke) taken. - De VRZL is nauw betrokken bij het nemen en uitvoeren van maatregelen omtrent de opvang van vluchtelingen. Dit brengt kosten met zich mee die de VRZL, net zoals gemeenten, moeten voorschieten in afwachting van declaratie bij het Rijk. Er bestaat een (financieel) risico dat niet alle kosten door het Rijk vergoed zullen worden. Conform regeling is een voorschot aangevraagd. - De berekening van de gemeentelijke bijdrage is vanaf 2023 gebaseerd op de verdeelsleutel gemeentefonds sub cluster Brandweer en rampenbestrijding. Deze sleutel beweegt mee met veranderingen binnen gemeenten zelf, of binnen het gemeentefonds. Een herijking van het gemeentefonds kan dus leiden tot een herverdeeleffect binnen VRZL.
Afbreukrisico bij géén deelname
Niet van toepassing
Alternatieven voor géén deelname
Niet van toepassing
Bestuurlijke betrokkenheid
Het Algemeen Bestuur van de VRZL bestaat uit één bestuurslid (burgemeester) per deelnemende gemeente. Besluitvorming vindt plaats via gewogen stemmen, gerelateerd aan het inwoneraantal.
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)
In het Algemeen Bestuur van de GR hebben de burgemeesters van de 16 deelnemende gemeenten zitting. De burgemeester van Heerlen is tevens lid van het Dagelijks Bestuur. Ten slotte is onze burgemeester voorzitter van de BAC Financiën & Personeel en lid van de BAC Brandweerzorg VRZL.
Financiële resultaat 2022
Een verlies van EUR 401.920 waarvan het aandeel voor de gemeente Heerlen EUR 62.000 is.
Financieel belang
Bijdrage 2022: € 6.706.335
Bijdrage 2023 € 6.881.983
Vermogenspositie (eigen vermogen)
01-01-2022: € 4.641.202
31-12-2022: € 4.387.029
Schuldenpositie (vreemd vermogen)
01-01-2022: € 55.556.432
31-12-2022: € 59.386.018

Verbonden partij: Reinigingsdienst Rd4	
Vestigingsplaats:	**Maastricht**
Soort verbonden partij:	**Gemeenschappelijke regeling**

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Programma:	**7. Volksgezondheid en Milieu**
Doel en openbaar belang verbonden partij	
Het tot stand brengen van doelmatige, milieu-hygiënische verantwoorde en marktconforme inzameling en verwerking van afvalstoffen én het adviseren op het gebied van ontwikkeling en implementatie van milieubeleid.	
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij	
Zorgen voor een effectieve, efficiënte en duurzame manier van inzameling en verwerking van afval voor de inwoners van de deelnemende gemeenten.	
Ontwikkelingen bij verbonden partij	
Rd4 heeft haar 7 strategische thema's opgenomen in het Strategisch Meerjarenplan 2022-2026. Er wordt zoveel mogelijk ingezet op hergebruik (CE) van grondstoffen en de daar voor benodigde organisatie. Ook wordt ingezet op kansen voor eigen medewerkers én medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt (duurzaamheid en arbeidsparticipatie). Door het takenpakket verder te ontwikkelen, ontstaan nieuwe werkplekken en daarmee nieuwe mogelijkheden. Nóg meer dan voorheen ziet Rd4 regionale werkgelegenheid en arbeidsparticipatie als haar maatschappelijke taak. Tenslotte zorgt Rd4 ervoor dat de organisatie toekomstbestendig is en blijft. De komende jaren zet Rd4 doelgericht in op uitbreiding van het takenpakket naar CE. In het verlengde hiervan zoekt Rd4 naar samenwerking met derden.	
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente	
Middelgroot: het basispakket wordt jaarlijks geïndexeerd; de gemeente heeft weinig invloed op doorrekening van kosten. Pluspakket wordt afgerekend op basis van werkelijke afname. Tevens speelt er nog een financieel risico met betrekking tot de PMD-afrekeningen.	
Afbreukrisico bij géén deelname	
Geen afvalinzameling en –verwerking.	
Alternatieven voor géén deelname	
Niet van toepassing	
Bestuurlijke betrokkenheid	
Bestuurlijke betrokkenheid via het Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur van de GR samen met andere deelnemende gemeenten.	
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)	
Onze portefeuillehouder Wonen, Milieu en Circulariteit, Dienstverlening en Vastgoed neemt zitting in het algemeen bestuur**.**	
Financiële resultaat 2022	
-496.896	
Financieel belang	
01-01-2023: Bijdrage 2022 € 8.228.951(basispakket) Bijdrage 2022 € 2.322.500 (Pluspakket)	
31-12-2023: Bijdrage 2022 € 8.597.198 (Basispakket) Bijdrage 2022 € 2.384.600 (Pluspakket)	
Vermogenspositie (eigen vermogen)	
01-01-2022: € 4.026.000	
31-12-2022: € 2.495.000	
Schuldenpositie (vreemd vermogen)	
01-01-2022: € 38.833.000	
31-12-2022: € 39.563.000	

Verbonden partij: Regionale Uitvoeringsdienst Zuid-Limburg	
Vestigingsplaats:	**Maastricht**
Soort verbonden partij:	**Gemeenschappelijke regeling**

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Programma:	**0. Bestuur en Ondersteuning**
Doel en openbaar belang verbonden partij	
De Regionale Uitvoeringsdienst Zuid-Limburg (RUD) heeft als doel om een hogere kwaliteit van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) en specialistische advisering te bereiken voor wat betreft met name de complexe milieutaken (de zogenaamde basistaken). De RUD voert ook de vergunningverlenende, toezichthoudende en handhavende taken uit op het gebied van BZRO-IPPC. Per 1 januari 2016 is een wijziging van het Besluit omgevingsrecht (Bor) in werking getreden. Door deze wijziging is het bevoegd gezag van alle BRZO-inrichtingen en inrichtingen uit bijlage 1 cat. 4 van de Richtlijn industriële emissies van burgemeester en wethouders (B&W) verschoven naar gedeputeerde staten (GS). De vorming van de RUD komt voort uit de afspraken die IPO, VNG en het Rijk landelijk gemaakt hebben ('Packagedeal') om via een bottom-up proces te komen tot de vorming van een dekkend netwerk van uitvoeringsdiensten. De vorming van deze uitvoeringsdiensten is verplicht. Met ingang van 1 juli 2013 is de RUD Zuid-Limburg operationeel geworden.	
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij	
Te zorgen voor naleving van wetgeving op het gebied van milieu, vergunningverlening en handhaving voor een beter woon- en leefklimaat.	
Ontwikkelingen bij verbonden partij	
De Omgevingswet is in 2022 nog niet in werking gegaan.	
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente	
Moeilijker kunnen matchen van vraag en aanbod, arbeidsmarktrisico (beschikbaarheid kundig personeel), AVG en kostenbeheersing van ICT-voorzieningen.	
Afbreukrisico bij géén deelname	
Deelname is (voor een deel) wettelijk verplicht. Voor het overige geldt dat dan zelf een organisatie moet worden ingericht op het gebied van VTH.	
Alternatieven voor géén deelname	
Niet van toepassing	
Bestuurlijke betrokkenheid	
Bestuurlijke betrokkenheid via het Algemeen Bestuur van de GR, waarin provincie en 16 gemeenten zitting hebben.	
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)	
Wethouder Beheer en Onderhoud, Mobiliteit, Duurzaamheid & Milieu via het Algemeen Bestuur van de GR.	
Financiële resultaat 2022	
-/- 18.219	
Financieel belang	
01-01-2022: Bijdrage 2022 € 601.865	
31-12-2022: Bijdrage 2023 € 650.929	
Vermogenspositie (eigen vermogen)	
01-01-2022: € 2.218.613	
31-12-2022: € 1.128.281	
Schuldenpositie (vreemd vermogen)	
01-01-2022: € 2.161.161	
31-12-2022: € 2.329.200	

Verbonden partij: Gemeentelijke Gezondheidsdienst Zuid-Limburg (GGD)	
Vestigingsplaats:	**Heerlen**
Soort verbonden partij:	**Gemeenschappelijke regeling**
Programma:	**7. Volksgezondheid en Milieu**

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Doel en openbaar belang verbonden partij
De GGD geeft uitvoering aan de Wet publieke gezondheid namens de 16 Zuid-Limburgse gemeenten.
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij
Zorgen voor het minimaliseren van gezondheidsachterstanden en het bevorderen van de gezondheid in de gemeente Heerlen.
Ontwikkelingen bij verbonden partij
Enkele ontwikkelingen bij de GGD: • Preventie Belangrijk doel is een eenduidige aanpak in Zuid-Limburg van preventie. Omdat gezondheid universeel is, zijn er veel raakvlakken met tal van andere beleidsterreinen zoals: armoede, ruimtelijke ordening, sport, jeugd, onderwijs, arbeidsmarkt, economie en welzijn. Het smeden van sterke verbindingen tussen deze domeinen is de opgave waar de GGD-ZL voor staat. • Trendbreuk Een verbinding komt onder andere tot uiting in het programma Trendbreuk dat als doel heeft het reduceren van de gezondheidsachterstanden in Zuid-Limburg ten opzichte van het landelijke beeld. Er wordt gestart met een nieuw Werkplan 2023 waarin het borgen van interventies en het verstevigen van het commitment voorop staat. Om deze *Trendbreuk* ambities te behalen wordt intensief samengewerkt door gemeenten, Provincie, de GGD Zuid-Limburg en maatschappelijke organisaties. Een groot deel van de Trendbreuk-interventies worden uitgevoerd door de Jeugdgezondheidszorg (JGZ). • Jeugdgezondheidszorg (JGZ). In 2018 besloten de gemeenten in Zuid-Limburg de vier organisaties voor JGZ samen te voegen. Daarbij werd onder andere uitgegaan van te behalen synergie- en efficiencyvoordelen. De kosten nemen op dit moment toe omdat het dienstverleningspakket uitbreidt als gevolg van de doorontwikkeling naar een JGZ van de toekomst. De verwachting is dat op termijn (2025) een voordeel wordt behaald voor de regio Zuid-Limburg. • Privatisering ambulancedienst De minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport heeft de VRZL om advies gevraagd ten aanzien van het samenvoegen van de regionale ambulancevoorzieningen GGD Zuid-Limburg en ambulancezorg Limburg-Noord. De VRZL heeft hierin positief geadviseerd. Op 24 februari 2022 heeft het Algemeen Bestuur van de GGD Zuid-Limburg met een meerderheid van 84% besloten tot de fusie van de ambulancezorg in Limburg. De gemeente Heerlen heeft hier tegen gestemd omdat de Ambulancezorg Zuid-Limburg met deze fusie niet meer langer als publiek eigenaarschap onder de zeggenschap van het AB en DB van GGD Zuid-Limburg valt maar geprivatiseerd wordt. Per 1 januari 2023 heeft de minister toestemming gegeven voor de voorgenomen fusie. Eenduidige aansturing via de meldkamer, gezamenlijke ondersteunende diensten en investeren in innovaties waren redenen om te komen tot een organisatie: Ambulancezorg Limburg. • Veilig Thuis (VT) Er komt een nieuwe regiovisie en uitvoeringsplan over de jaren 2023-2026 voor de aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties. Doel is o.a. om huiselijk geweld en kindermishandeling eerder in beeld te krijgen. Er wordt verder geïnvesteerd in de verbinding met partners als gemeentelijke toegangsteams, het onderwijs, veiligheidshuizen, de politie, de kinderbescherming, de Strafketen etc. met als doel het duurzaam stoppen van geweld.
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente
De GGD-ZL heeft een precair weerstandsvermogen wat kan leiden tot financiële risico's voor gemeenten. De gemeenten in Zuid-Limburg zijn eigenaar van de GGD-ZL, maar slechts een kwart van de financiering van de GGD komt van de gemeenten. De overige middelen zijn afkomstig van zorgverzekeraars en landelijke overheden. De afgelopen jaren is de GGD-ZL geconfronteerd met veel budgettaire kortingen. Het is wel gelukt mede door de omvang van het totale concern en slimme verbindingen van financiële stromen om aan alle financiële taakstellingen te voldoen.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Afbreukrisico bij géén deelname
Het synergievoordeel dat de GR te bieden heeft verliezen.
Alternatieven voor géén deelname
Als zelfstandige gemeente verder gaan met dien verstande dat de gemeente minder effectief en efficiënt kan handelen.
Bestuurlijke betrokkenheid
Bestuurlijke betrokkenheid via het Algemeen Bestuur van de GR, waar alle 16 Zuid-Limburgse gemeenten zitting in hebben.
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)
Wethouder Jeugd en Armoedebestrijding, Welzijn en Zorg via het Algemeen Bestuur van de GR.
Financiële resultaat 2022
Het resultaat 2022 na vennootschapsbelasting en voor de mutaties in de reserves bedraagt € 2.278.328 negatief. De reeds goedgekeurde onttrekkingen aan de reserves in 2022 bedragen € 350.000 waardoor een nog te bestemmen resultaat van € 1.928.328 negatief resteert.
Financieel belang
01-01-2022: Bijdrage 2022 € 5.210.291
31-12-2022: Bijdrage 2023 € 5.577.564
Vermogenspositie (eigen vermogen)
01-01-2022: € 2.196.193
31-12-2022: € 148.781
Schuldenpositie (vreemd vermogen)
01-01-2022: € 39.117.544
31-12-2022: € 36.190.680

Verbonden partij: Kredietbank Limburg (KBL)	
Vestigingsplaats:	**Heerlen / Sittard**
Soort verbonden partij:	**Gemeenschappelijke regeling**
Programma:	**6. Sociaal Domein**
Doel en openbaar belang verbonden partij	
De GR voor Sociale Kredietverlening en Schuldhulpverlening in Limburg heeft tot doel: a. schuldhulp te verlenen aan burgers die door hun schuldenlast in maatschappelijke problemen zijn of kunnen komen; b. hulp te verlenen aan burgers die zelf niet in staat zijn hun financiële zaken te behartigen, hetzij door middel van budgetbeheer, hetzij door middel van beschermingsbewind; c. het op een verantwoorde wijze voorzien in de behoefte aan krediet, door middel van sociale kredietverlening. De KBL is een maatschappelijke instelling voor hulp bij schulden, voorkomen van schulden, budgetbeheer, beschermingsbewind en sociale kredietverlening.	
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij	
De Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) verplicht gemeenten om *'inwoners te ondersteunen bij het vinden van een adequate oplossing gericht op de aflossing van schulden indien redelijkerwijs is te voorzien dat een natuurlijke persoon niet zal kunnen voortgaan met het betalen van zijn schulden of indien hij in de toestand verkeert dat hij heeft opgehouden te betalen, alsmede de nazorg.'* Door het bieden van hulp voorkomen we dat inwoners met schuldenproblematiek steeds verder van de samenleving verwijderd raken. Het bieden van uitzicht op financiële bestaanszekerheid fungeert als vliegwiel voor de andere leefgebieden en draagt bij aan de maatschappelijke en economische participatie van mensen. In de manier waarop en de mate waarin wij onze inwoners willen ondersteunen is binnen de GR verschil van inzicht ontstaan.	

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Dit verschil heeft er toe bijgedragen dat wij vanaf 1-1-2024 geen schuldhulp meer zullen verlenen als lid van de GR-KBL maar wij onze dienstverlening op een andere wijze zullen organiseren.

Ontwikkelingen bij verbonden partij

In 2022 is een aanvang gemaakt met een tweetal verandertrajecten namelijk; de wijziging van gemeenschappelijke regeling en de ontwikkeling van kostendekkende tarieven per vorm van dienstverlening.

Aanleiding voor het aanpassen en wijzigen van de huidige GR regeling is;
1. De wijziging Wet gemeenschappelijke regeling (Wgr).
2. De bestaande omissies binnen de bestaande regeling.
3. De onduidelijkheid over de aard van de overdracht van bevoegdheden door gemeenten aan het openbaar lichaam.

Aanleiding voor het aanpassen en wijzigen van de financieringssystematiek is;
1. Een weinig transparante bekostigingsstructuur.
2. Een minimale financiële voorspelbaarheid.
3. Verlieslatende producten.

Gedurende beide processen wordt duidelijk dat Heerlen op cruciale vragen andere keuzes maakt. Dit kwam bijvoorbeeld naar voren bij de beantwoording van de vraag hoe wij onze bevoegdheden willen overdragen. Dan blijkt dat Heerlen wil mandateren in plaats van delegeren. Maar ook gedurende het proces m.b.t. de bekostigingsstructuur blijken de verschillen met de overige GR leden dusdanig groot dat het efficiënte bedrijfsvoering en passende Schuldhulpverlening in de weg staat. Deze verschillen hebben uiteindelijk geleid tot een voorstel tot uittreding.

Op 21 december 2022 heeft de gemeenteraad haar goedkeuring voor uittreding uit de gemeenschappelijke regeling per 1-1-2024 verleend. Het besluit om uit te treden is op 22 december 2022 formeel bekrachtigd middels een aangetekend schrijven gericht aan het AB van de Kredietbank Limburg.

Het dagelijks bestuur van de KBL heeft de opdracht gekregen om een opdracht te verstrekken aan een externe partij die over de benodigde ervaring, expertises en competenties beschikt om de uittreding te begeleiden. Deze opdracht kent twee fases.

1. Het inzichtelijk maken van de te nemen stappen gedurende het gehele uittreedproces; Het in beeld brengen van de financiële, juridische, organisatorische en andere gevolgen van de uittreding door de gemeente Heerlen.
2. Het uitwerken van een billijke financiële regeling en een werkbare uittredingsregeling welke op brede steun en draagvlak kan rekenen bij het AB; De uittredingsregeling is binnen 6 maanden na opdrachtverstrekking gereed voor besluitvorming door AB.

Gedurende dit uittredingsproces zijn de volgende uitgangspunten van belang;
- Bij de uittredingsregeling staat continuïteit van dienstverlening aan inwoners en de positie van medewerkers van KBL voorop;
- Gedurende het gehele begeleidingsproces is er oog voor de belangen van alle partijen (dus ook van gemeente Heerlen) en voor de politiek-bestuurlijke context;
- Gedurende het gehele begeleidingsproces wordt er een periodieke terugkoppeling gegeven over de (tussen)stand van zaken. De voortgang wordt zowel ambtelijk als bestuurlijk besproken.

De gunning voor de begeleiding van het uittredingsproces fase 1 is inmiddels verleend. Deze fase zal in juni zijn afgerond.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Begroting 2023
De uittredingstermijn betreft één jaar. Tijdens dit overgangsjaar 2023 zullen wij conform begroting GR diensten blijven afnemen. Om diverse redenen heeft de financiële planning geresulteerd in een technische begroting 2023. Dit is gedaan door aan de omzetkant een dusdanige inschatting te maken dat deze resulteert in een sluitende begroting. De overwegingen hiervoor waren drieledig:

1) Zijn er financiële na-ijl effecten van de coronapandemie te verwachten?
2) Wat zullen de financiële gevolgen van de Oekraïne en de energiecrisis zijn?
3) Het KBL-bestuur wil voor het jaar 2023 komen tot een kostenverdeling die resulteert in kostendekkende tarieven voor de verschillende vormen van dienstverlening. Hierdoor zullen de kosten gaan verschuiven tussen nu nog verlieslatende en winstgevende vormen van dienstverlening.

De effecten van de verschillende crisissen zijn inmiddels beter zichtbaar. Het traject naar een meer kostendekkende financiering is echter nog niet afgerond. In de 1e begrotingswijziging 2023 zal de omslag naar kostendekkende tarieven dus niet zichtbaar zijn. Wel wordt gekozen voor een begroting gebaseerd op een kostenberekening productmix. Volgens deze bekostigingstype betaalt men voor de afgenomen producten (PxQ) in combinatie met de kosten voor overhead.

Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente

Tijdens de laatste bestuursvergadering van 2022 heeft het bestuur abrupt besloten om bij onder-uitputting de betaalde voorschotten over 2022 niet aan de gemeenten terug te betalen. In 2023 wil men dezelfde afrekensystematiek handhaven. Op grond van de trend dat minder mensen een beroep doen op schuldhulpverlening bestaat er ook dit jaar een reële kans op onderuitputtting. Om risico's te beperken hebben we ingezet op een afname van 80% van de realisatie 2022.

Uittreding uit de GR brengen kosten met zich mee. Artikel 35 van de GR-KBL laat veel ruimte over en biedt weinig aanknopingspunten. De kosten van uittreding zijn op voorhand niet vast te stellen.

Afbreukrisico bij géén deelname

Op grond van de Wgs moeten mensen met problematische schulden bij gemeenten terecht kunnen voor onder meer advies, schuldbemiddeling of een saneringskrediet. Na de uittreding uit de GR moet Schuldhulpverlening en sociale kredietverlening hoe dan ook door ons georganiseerd worden.

Alternatieven voor géén deelname

Alternatieven voor dienstverlening conform de Wgs kan worden gezocht binnen de eigen organisatie (Team SHV), inkoop als niet GR lid via een dienstverleningsovereenkomst bij de KBL of bij private organisaties.

Bestuurlijke betrokkenheid

Bestuurlijke betrokkenheid via het Algemeen Bestuur van de GR.

Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)

De Wethouder **Jeugd en Armoedebestrijding, Welzijn en Zorg** én wethouder **Beheer en Onderhoud, Mobiliteit, Ruimtelijke Ordening en Ouderenbeleid** vertegenwoordigen het college in het Algemeen Bestuur van de GR.

Financiële resultaat 2022

Financieel belang

01-01-2022: Bijdrage 2022 € 1.664.000

31-12-2022: Bijdrage 2023 € 1.713.000

Vermogenspositie (eigen vermogen)

01-01-2021: € 0

31-12-2021: € 0

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Schuldenpositie (vreemd vermogen)
01-01-2021: € 13.319.683
31-12-2021: € 13.319.683

Verbonden partij: Werkvoorzieningsschap Oostelijk Zuid-Limburg (WOZL)	
Vestigingsplaats:	**Heerlen**
Soort verbonden partij:	**Gemeenschappelijke regeling**
Programma:	**6. Sociaal Domein**
Doel en openbaar belang verbonden partij	
Het voorzien in en het bieden van passende werkgelegenheid en arbeidsrevalidatie voor ingezetenen, die blijkens een door het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) afgegeven indicatiebeschikking of herindicatiebeschikking uitsluitend onder aangepaste omstandigheden tot regelmatige arbeid in staat zijn. Daarnaast uitvoering geven aan de door de deelnemende gemeenten opgedragen werkzaamheden in het kader van de Participatiewet.	
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij	
Ervoor zorgen dat zoveel mogelijk mensen, met een afstand tot de arbeidsmarkt, toch 'aan het werk' worden gezet.	
Ontwikkelingen bij verbonden partij	
De GR WOZL concentreert zich op beschut werk. De verdere afbouw van de GR WOZL is verder geconcretiseerd. In de in 2018 opgerichte GR WSP zijn diverse onderdelen van de GR WOZL geïntegreerd. Dit leidt tot een verdere concretisering van eenduidige en effectieve marktbewerking.	
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente	
GR WOZL kent op dit moment de volgende risico's: de terugstroom van detachering naar beschut 2.0, de subsidiekorting per AJ, de toegevoegde waarde van interne werkzaamheden. Daarnaast zet de coronacrisis druk op de huidige werkzaamheden.	
Afbreukrisico bij géén deelname	
Uitvoering van de Wsw en de werkgeversbandering zijn wettelijke taken die zijn opgedragen aan de gemeenten. Niet uitvoeren is geen optie. Indien de gemeenten in deze niet samen zou werken met WSP en WOZL moeten er andere partners gezocht worden, dan wel moet de uitvoering zelf ter hand genomen worden. Doordat er dan extra betaald zou moeten worden voor (her)inrichting van processen is dit financieel nadelig.	
Alternatieven voor géén deelname	
Niet van toepassing	
Bestuurlijke betrokkenheid	
Bestuurlijke betrokkenheid via het Algemeen Bestuur van de GR, samen met de andere deelnemende gemeenten. De Parkstadgemeenten, aangevuld met gemeenten Valkenburg, Vaals en Gulpen-Wittem.	
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)	
De wethouders sociale zaken en/of arbeidsbemiddeling hebben zitting in het AB, waar hoofdelijke stemming + 1 stem per 15.000 inwoners telt. Heerlen wordt vertegenwoordigd door de wethouder Economie en Arbeidsmarkt, Financiën en Sport, Duurzaamheid, Heerlen-Noord.	
Financiële resultaat 2022	
Vermogenspositie (eigen vermogen)	
01-01-2022: € 871.000	
31-12-2022: € 646.000	
Schuldenpositie (vreemd vermogen)	
01-01-2022: € 7.135.000	
31-12-2022: € 10.841.000	

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Verbonden partij: Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)	
Vestigingsplaats:	**Roermond**
Soort verbonden partij:	**Gemeenschappelijke regeling**
Programma:	**0. Bestuur en Ondersteuning**
Doel en openbaar belang verbonden partij	
De BsGW geeft uitvoering aan de taken op het gebied van het heffen en innen van de lokale belastingen en de Wet Waardering Onroerende Zaken (WOZ). Eén van de doelen van de GR BsGW is het minimaliseren van kosten door middel van schaalvergroting en het ontdubbelen van de gemeentelijke processen en waterschap processen.	
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij	
Het effectief en efficiënt uitvoeren van de belastingheffing en –inning in opdracht van de gemeente Heerlen.	
Ontwikkelingen bij verbonden partij	
In de gemeenteraden van een aantal aangesloten gemeenten is de behoefte gesignaleerd om meer inzicht en (financiële) grip te krijgen op de gemeenschappelijke regeling BsGW. Naar aanleiding hiervan hebben 11 rekenkamers opdracht gegeven aan een extern bureau dit nader te onderzoeken. Langs de lijn van enkele deelvragen heeft het onderzoek (afgerond in 2021) geleid tot 14 conclusies. De conclusies vormen de opmaat voor 7 aanbevelingen. Over het algemeen worden de aanbevelingen uit het rapport door de deelnemers onderschreven en op een aantal punten zijn recent al activiteiten opgepakt, zoals voorstellen voor kwaliteitsnormen en een overzichtelijker jaarverslag (over 2020). Voor de overige punten is vanuit BsGW een plan van aanpak opgesteld hoe uitwerking te geven aan de aanbevelingen. Daar waar mogelijk worden de procesvoorstellen voor het uitwerken van de aanbevelingen in gezamenlijkheid opgepakt. Diverse deelnemers zowel ambtelijk als bestuurlijk worden betrokken, er zal o.a. een interactief traject plaatsvinden met raadsleden ten aanzien van de aanbeveling harmonisatie van taakuitvoering door BsGW.	
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente	
Door ontwikkelingen in de wetgeving betreffende de tegemoetkoming proceskosten is het sinds 2014 rendabel geworden voor zogenaamde WOZ-bureaus (no cure, no pay bureaus) om namens burgers bezwaar te maken tegen de WOZ-waarde, waarbij deze bureaus de tegemoetkoming proceskosten kunnen opstrijken.	
Afbreukrisico bij géén deelname	
Dat de kwaliteit, effectiviteit en efficiëntie van de belastinginning en –heffing erop achteruit gaat.	
Alternatieven voor géén deelname	
Het in eigen beheer organiseren van belastingaangelegenheden.	
Bestuurlijke betrokkenheid	
Bestuurlijke betrokkenheid via het Algemeen Bestuur van de GR, waarin de overige 28 deelnemende gemeenten én het waterschap ook zitting hebben.	
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)	
Wethouder Economie en Arbeidsmarkt, Financiën en Sport, Duurzaamheid, Heerlen-Noord. Via het Algemeen Bestuur van de GR.	
Financiële resultaat 2022	
Verwacht € 623.000 positief	
Financieel belang	
Bijdrage 2023 € 1.917.000	
Vermogenspositie (eigen vermogen)	

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

01-01-2022: -/- € 362.000
31-12-2022: € 1.982.000
Schuldenpositie (vreemd vermogen)
01-01-2022: € 9.034.000
31-12-2022: € 7.975.000

Verbonden partij: Het Gegevenshuis	
Vestigingsplaats:	**Landgraaf**
Soort verbonden partij:	**Gemeenschappelijke regeling**
Programma:	**0. Bestuur en Ondersteuning**
Doel en openbaar belang verbonden partij	
Het Gegevenshuis is een GR die zich richt op het inwinnen en beheren van informatie uit (basis)registraties met een geografische component. Naast het inwinnen en beheren van informatie koppelt Het Gegevenshuis op aanvraag van opdrachtgevers gegevens uit deze registraties en herleidt dit naar informatie op digitale of analoge kaart of in gewenste overzichten. De te behalen resultaten door Het Gegevenshuis zijn vastgelegd in een DVO en bijbehorende productbladen.	
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij	
Het Gegevenshuis biedt uitvoering aan de basisregistraties BGT, BAG, WOZ. Hierop wordt de gemeente volledig ontzorgd. Daarnaast wordt in brede zin ondersteuning geboden op het gebied van geo-informatie.	
Ontwikkelingen bij verbonden partij	
Het Gegevenshuis is gebaseerd op 2 pijlers: groei en innovatie. Door groei en het ontwikkelen van innovatieve oplossingen werkt Het Gegevenshuis aan betere en bredere dienstverlening en kostenreductie voor alle afnemers. Op het gebied van groei en innovatie heeft Het Gegevenshuis een eigen BOR-applicatie ontwikkeld die kan worden ingezet bij de afnemers voor het beheer van wegen, groen en riolering in hun organisatie. In 2023 wordt deze doorontwikkeld om als volledige ontzorging te kunnen dienen voor het beheer van de openbare ruimte voor alle geïnteresseerde deelnemers. Daarnaast is Het Gegevenshuis bezig met het opzetten van een digital twin (een digitale tweeling van de werkelijkheid). Deze innovatieve ontwikkeling wordt op basis van de behoefte bij de deelnemers komende periode verder doorontwikkeld.	
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente	
Zijn in beperkte mate aanwezig. Tegenover alle te leveren producten en diensten staan baten van bijdragen van deelnemers.	
Afbreukrisico bij géén deelname	
Dat zelf uitvoering moet worden gegeven aan de (verplichte) basisregistraties.	
Alternatieven voor géén deelname	
Niet van toepassing	
Bestuurlijke betrokkenheid	
Bestuurlijke betrokkenheid via het Algemeen Bestuur van de GR, waarin momenteel 11 Zuid-Limburgse gemeenten en Waterschap Limburg zijn gezeteld.	
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)	
Wethouder Wonen, Milieu en Circulariteit, Dienstverlening en Vastgoed. Deze wethouder zit in het Algemeen Bestuur.	
Financiële resultaat 2022	
€ 298.872	
Financieel belang	
Bijdrage (2023) van € 1.333.690	
Bijdrage (2024) van € 1.392.293	

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Vermogenspositie (eigen vermogen)
01-01-2022: € 318.557
31-12-2022: € 315.631
Schuldenpositie (vreemd vermogen)
01-01-2022: € 1.079.295
31-12-2022: € 1.060.973

Verbonden partij: Omnibuzz	
Vestigingsplaats:	**Sittard**
Soort verbonden partij:	**Gemeenschappelijke regeling**
Programma:	**6. Sociaal Domein**
Doel en openbaar belang verbonden partij	
Het toekomstbestendig organiseren van doelgroepenvervoer aan gemeenten. Omnibuzz zorgt voor een goede uitvoering van het WMO-vervoer.	
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij	
Ervoor zorgen dat onze wettelijke taken vanuit de WMO worden uitgevoerd op een juiste manier.	
Ontwikkelingen bij verbonden partij	
Om een kwalitatief hoogwaardige vervoersvoorziening te kunnen blijven bieden en om flexibel te kunnen inspelen op ontwikkelingen, werken 30 Limburgse gemeenten samen via de GR Omnibuzz. In 2022 heeft Omnibuzz nog te maken gehad met de impact van corona. Het vervoersvolume is gaandeweg aangesterkt, maar in vergelijking met 2019 (gesteld als vergelijkingsjaar) nog ruim 30% lager. Om continuïteit van het WMO vervoer te borgen is ten tijde van de coronacrisis een addendum opgesteld met daarin afspraken vastgelegd die afwijken van de raamovereenkomst. In 2022 is gekeken wat het 'nieuwe normaal' is en hoe dit in goede afspraken omgezet kan worden met de vervoerders. Als het vervoersvolume nog niet 100% is heeft dit ook zijn impact op ambities zoals de bonus malus regeling en de duurzaamheidsscore. Het aantal WMO-geïndiceerden in Heerlen met een CVV pas is in 2022 gegroeid met 3,85%. Het aantal VEP-reizigers is met 22% nagenoeg gelijk gebleven. Omnibuzz heeft in samenwerking met de Provincie Limburg en Arriva een actieplan uitgewerkt hoe de aantrekkelijkheid en de bekendheid van de VEP te kunnen vergroten; het promoten van openbaar vervoer (OV), onderzoek naar mogelijkheden voor het ondersteunen bij plannen van een OV-reis en mogelijkheden VEP als voorliggende voorziening. De komende jaren dient dit actieplan de basis te vormen voor een betere afstemming tussen OV en doelgroepenvervoer.	
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente	
De belangrijkste risico's zijn als volgt: vermindering van draagvlak bij gemeenten, de beheersbaarheid van het vervoer, economische kwetsbaarheid van taxibedrijven, kennis en inzetbaarheid van intern personeel en de continuïteit van het serverbeheer (ICT).	
Afbreukrisico bij géén deelname	
Dat het CVV en het OV individueel moet worden aanbesteed in plaats van met 30 partijen gezamenlijk. Individueel aanbesteden zal leiden tot een hogere prijs vanwege hogere prijzen.	
Alternatieven voor géén deelname	
Niet van toepassing	
Bestuurlijke betrokkenheid	
Bestuurlijke betrokkenheid via het Algemeen Bestuur van de GR, samen met de overige 31 Limburgse gemeenten.	
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)	
Wethouder Jeugd en Armoedebestrijding, Welzijn en Zorg via het algemeen bestuur van de GR. Daarnaast zit deze wethouder ook in het Dagelijks Bestuur met als plaatsvervanger de wethouder onderwijs, cultuur & erfgoed, evenementen en centrumontwikkeling.	

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Financiële resultaat 2022
Voordeel van EUR 3.383.235 (waarvan EUR 403.744 voor gemeente Heerlen)
Financieel belang
Bijdrage 2022 EUR 2.627.314
Bijdrage 2023 EUR 2.777.935
Vermogenspositie (eigen vermogen)
01-01-2022: EUR 4.241.986
31-12-2022: EUR 4.421.663
Schuldenpositie (vreemd vermogen)
01-01-2022: EUR 3.625.799
31-12-2022: EUR 1.977.411

Verbonden partij: Werkgeversservicepunt (WSP) Parkstad	
Vestigingsplaats:	**Heerlen**
Soort verbonden partij:	**Gemeenschappelijke regeling**
Programma:	**6. Sociaal Domein**
Doel en openbaar belang verbonden partij	
Het WSP voorziet in passende werkgelegenheid (werkplekken bij derden of werkopdrachten ten behoeve van regionale werkbedrijven inclusief de voormalige Wsw) en in arbeidsrevalidatie van personen die door de GR Werkvoorzieningsschap Zuid-Limburg (WOZL) dan wel individuele deelnemende gemeenten of sociale diensten aan haar worden toevertrouwd en eventueel tijdelijk worden gedetacheerd. Het WSP: 1. geeft invulling aan de ondersteuning van gemeenten, op grond van de in de Participatiewet toegekende wettelijke opdracht, bij de arbeidsinschakeling via het ontwikkelen van een uniform en flexibel arbeidsmarktbeleid; 2. realiseert voor de regio een optimaal functionerende arbeidsmarkt (hoge participatie, lage werkloosheid); 3. is aanspreekpunt voor werkgevers voor arbeidsbemiddeling; 4. geeft uitvoering aan de voormalige Wet sociale werkvoorziening, exclusief het formele werkgeverschap.	
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij	
De gemeente ondersteunt de stichting WSP om zo bepaalde inwoners op een goede manier deel te laten nemen aan de maatschappij. Het WSP opereert in overeenstemming met de belangen en beleidsuitgangspunten van de gemeente Heerlen.	
Ontwikkelingen bij verbonden partij	
De GR WOZL concentreert zich op beschut werk. In de in 2018 opgerichte GR WSP zijn diverse onderdelen van de GR WOZL geïntegreerd. Dit leidt tot een verdere concretisering van eenduidige en effectieve marktwerking. In 2022 versterkten we de samenwerking met onze partners Werkgeversservicepunt Parkstad (WSP) en Stichting Werk voor Heerlen (WvH). Dit leidde ertoe dat WSP en WvH beter in positie is gekomen mensen zelfstandig toe te leiden naar werk en ontwikkeling, waardoor zoveel mogelijk mensen uitstromen naar duurzaam werk.	
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente	
Tussen de uitgaven Wsw (kosten per Wsw'er) en de inkomsten Wsw (rijkssubsidie Wsw) zit een subsidiegat. Voor een deel van de doelgroep zijn de kosten van begeleiding en werkplekaanpassing groter dan het opbrengend vermogen. Dit subsidiegat kan oplopen tot zo'n € 7.000 per (beschut) medewerker. De gemeente vangt deze tekorten op door inzet van een deel van het Participatiebudget. De coronacrisis had invloed op de uitstroomcijfers van WSP Parkstad. Steunpakketten van de overheid dempen de verliezen.	

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Afbreukrisico bij géén deelname
Uitvoering van de Wsw en de werkgeversbandering zijn wettelijke taken die zijn opgelegd aan de gemeenten. Niet uitvoeren is geen optie. Indien de gemeenten in deze niet samen zou werken met WSP en WOZL moeten er andere partners gezocht worden, dan wel moet de uitvoering zelf ter hand genomen worden. Doordat er dan extra betaald zou moeten worden voor (her)inrichting van processen is dit financieel nadelig.
Alternatieven voor géén deelname
Niet van toepassing
Bestuurlijke betrokkenheid
De Parkstadgemeenten (Brunssum, Beekdaelen, Heerlen, Landgraaf, Kerkrade, Simpelveld en Voerendaal)
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)
De wethouders sociale zaken en/of arbeidsbemiddeling hebben zitting in het AB, waar hoofdelijke stemming +1 stem per 15.000 inwoners telt. De gemeente wordt vertegenwoordigd door de wethouder Economie en Arbeidsmarkt, Financiën en Sport, Duurzaamheid, Heerlen-Noord.
Financiële resultaat 2022
Financieel belang
Bijdrage van € 3.317.956 in 2022
Bijdrage van € 3.067.997 in 2023
Vermogenspositie (eigen vermogen)
01-01-2022: € 1.804.000
31-12-2022: € 787.000
Schuldenpositie (vreemd vermogen)
01-01-2022: € 2.822.000
31-12-2022: € 3.366.000

Verbonden partij: Regionaal Historisch Centrum Limburg	
Vestigingsplaats:	**Maastricht**
Soort verbonden partij:	**Gemeenschappelijke regeling**
Programma:	**0. Bestuur en Ondersteuning**
Doel en openbaar belang verbonden partij	
Het HCL acteert vanuit een unieke geografische, historische plek: de Euregio. De instelling wil het publiek op veelzijdige wijze voor het Limburgse verleden interesseren. Naast de verwerving van archieven ligt de focus op duurzaam beheer en ontsluiting van zowel analoge als digitale archieven. Daarnaast richt het HCL zich in haar toezichts- en adviestaken op modern informatiebeheer. Voor de aangesloten verantwoordelijke overheidsorganisaties bouwt zij verder aan het e-depot en bijbehorende dienstverlening. Naast eigen onderzoek maakt het HCL ook onderzoek voor historisch geïnteresseerden, onderzoekers en de recht- en bewijszoekende burger mogelijk. De unieke, van grote cultuurhistorische waarde zijnde collectie wordt door digitalisering verder toegankelijk gemaakt.	
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij	
Uitvoering wettelijke taken en relatiebeheer aangesloten overheidsorganisaties.	
Ontwikkelingen bij verbonden partij	
In augustus 2022 werd de nieuwe archiefbewaarplaats, de voormalige Christus Koningkerk in de wijk Vrieheide, door HCL in gebruik genomen. De officiële opening van de archiefbewaarplaats heeft op 11 januari 2023 plaatsgevonden. Er is sprake van een lopend uittredingstraject van het Rijk. Er zijn echter door het Rijk redenen	

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

voor vertraging doorgegeven aan het HCL. De parlementaire behandeling van het wetsvoorstel van de Archiefwet 2023 vergt meer tijd dan was voorzien. De bijgestelde voorgenomen datum voor uittreden van het Rijk is nu 1 januari 2025. De nieuwe datum biedt ruimere mogelijkheid tot voorbereiding en communicatie. Bovendien kan het HCL op zoek naar nieuwe partners die belangstelling hebben om toe te treden in de GR. Eind vorig jaar hebben een aantal gemeenten en het Waterschap Limburg laten weten dat zij willen meewerken aan een verkenning voor mogelijke toetreding tot de GR HCL. De verwachting is dat de nieuwe partners per 1 januari 2025 tot de GR zullen toetreden. Om digitale informatie leesbaar, toegankelijk en authentiek te houden werkt het HCL aan een e-depot. De plannen die hiervoor de basis vormen zijn stevig uitgewerkt in een meerjarenbeleidsplan. Hierin bepaalt het HCL een eigen strategie voor de komende jaren.
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente
Wettelijke / sociaal economische ontwikkelingen die gevolgen hebben op de financiële bijdrage.
Afbreukrisico bij géén deelname
Niet van toepassing.
Alternatieven voor géén deelname
Niet van toepassing.
Bestuurlijke betrokkenheid
Bestuurlijke betrokkenheid via het Dagelijks Bestuur en het Algemeen Bestuur van de GR, waarin de gemeente Maastricht, gemeente Heerlen en het Rijk deelnemen.
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)
De wethouder **Onderwijs, Cultuur, Erfgoed en Centrumontwikkeling**. Deze wethouder zit in het Algemeen Bestuur. De wethouder **Wonen, Milieu en Circulariteit, Dienstverlening en Vastgoed** zit in het Algemeen en Dagelijks Bestuur.
Financiële resultaat 2022
Volgt.*
Financieel belang
Bijdrage van € 837.000 (2022)
Vermogenspositie (eigen vermogen)
01-01-2022: € 1.476.000
31-12-2022: € 1.324.000 (prognose)*
Schuldenpositie (vreemd vermogen)
01-01-2022: € 5.622.000
31-12-2022: € 6.546.000 (prognose)*

Verbonden partij: Stichting World Trade Center (WTC)	
Vestigingsplaats:	**Heerlen**
Soort verbonden partij:	**Stichting**
Programma:	**3. Economie**
Doel en openbaar belang verbonden partij	
De exploitatie van een World Trade Center-concept met een optimale dienstverlening aan het bedrijfsleven alsmede het bieden van hoogwaardige bedrijfsruimte aan het internationale bedrijfsleven in de kantorensfeer.	
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij	
De gemeente faciliteert het WTC om tegemoet te komen aan economische activiteiten in de regio.	
Ontwikkelingen bij verbonden partij	
De gemeente heeft zeker gesteld, dat het realiseren van het WTC concept in Heerlen door het bezit	

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

van een WTC licentie tot de mogelijkheden blijft behoren. Deze licentie kan middels deze BV daar worden ingezet waar een WTC als gebouw en als concept voor de langere termijn haalbaar is.
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente
Niet van toepassing
Afbreukrisico bij géén deelname
De gemeente neemt niet zozeer deel aan de stichting, maar ondersteunt de stichting. Bij het uit handen geven van de WTC-licentie, kan het WTC-concept niet verder uitgedragen worden.
Alternatieven voor géén deelname
Niet van toepassing
Bestuurlijke betrokkenheid
De gemeente Heerlen heeft 100% zeggenschap.
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)
De directie wordt gevoerd door de wethouder economie, werkgelegenheid, sport en dienstverlening. De aandeelhouder in persoon is de burgemeester.
Financiële resultaat 2022
Nog geen jaarrekening van 2022 voorhanden
Financieel belang
01-01-2021: € 300.000 als waarde van de WTC-licentie ingebracht.
31-12-2021: € 300.000 als waarde van de WTC-licentie ingebracht.
Vermogenspositie (eigen vermogen)
01-01-2021: -/- € 8.397
31-12-2021: -/- € 8.397
Schuldenpositie (vreemd vermogen)
01-01-2021: € 22.500
31-12-2021: € 22.500

Verbonden partij: Stichting WerkvoorHeerlen (WvH)	
Vestigingsplaats:	**Heerlen**
Soort verbonden partij:	**Stichting**
Programma:	**6. Sociaal Domein**
Doel en openbaar belang verbonden partij	
De stichting heeft ten doel: het exploiteren van een werk- en leerbedrijf dat passend gemeentelijk werk beschikbaar stelt voor mensen uit de doelgroep van de Participatiewet om hen zo goed mogelijk te ontwikkelen en zo mogelijk te laten uitstromen richting de arbeidsmarkt, met al hetgeen daartoe behoort of daartoe dienstig is, alles in de ruimste zin van het woord. De stichting dient het algemeen belang en heeft geen winstoogmerk. De stichting ontwikkelt zich tot een kwalitatief goede en betrouwbare uitvoeringsorganisatie voor gemeentelijke opdrachten op meerdere vakgebieden.	
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij	
De gemeente ondersteunt de stichting WvH om zo bepaalde inwoners toch op een goede manier deel te laten nemen aan de maatschappij. Het leerwerkbedrijf opereert in overeenstemming met de belangen en beleidsuitgangspunten van de gemeente.	
Ontwikkelingen bij verbonden partij	
WvH (mensontwikkelbedrijf) biedt mensen een arbeidscontract en begeleidt ze verder naar een reguliere werkgever. Vanaf 2022 voert onder regie van WSP Parkstad Werk voor Heerlen de duale poort uit. Dit zorgt ervoor dat WSP en WvH beter in positie komen mensen zelfstandig toe te leiden naar werk en ontwikkeling, waardoor zoveel mogelijk mensen uitstromen naar duurzaam werk. Werk voor Heerlen is tevens aanjager van de Bovengrondse Vakschool en voert het programma Bovengrondse Vakschool uit.	

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente
WvH heeft geen winstoogmerk en beschikt niet over eigen weerstandsvermogen. Op het moment dat WvH verlies maakt, zal de Gemeente Heerlen het verlies moeten aanvullen. Winst die WvH maakt, vloeit terug naar de gemeente Heerlen.
Afbreukrisico bij géén deelname
Dat personen die niet makkelijk zelf werk vinden terug in de Participatiewet vallen en géén inkomen meer hebben. Instroom bij WvH leidt tot een besparing op de uitkeringskosten.
Alternatieven voor géén deelname
Niet van toepassing
Bestuurlijke betrokkenheid
Minimaal 90% van de werkzaamheden van WvH gebeurt voor de gemeente Heerlen als opdrachtgever om buiten aanbestedingsverplichtingen te blijven. Het betreft dan quasi-inbesteding. Via mandaat is er 'toezicht op de eigen dienst'.
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)
De wethouder Economie en Arbeidsmarkt, Financiën en Sport, Duurzaamheid, Heerlen-Noord is gemandateerd als toezichthouder.
Financiële resultaat 2022
Financieel belang
01-01-2021: Bijdrage € 3.490.648 in 2021
31-12-2021: Bijdrage van € 3.955.649 in 2022
Vermogenspositie (eigen vermogen)
01-01-2021: € 813.173
31-12-2021: € 833.931
Schuldenpositie (vreemd vermogen)
01-01-2021: € 1.228.569
31-12-2021: € 1.230.353

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

4.7 Grondbeleid

Inleiding:
Het gemeentelijk grondbeleid heeft tot doel het realiseren van de ruimtelijke en economische doelstellingen die volgen uit de MBP-programma's. Het grondbeleid ondersteunt de uitvoering van deze programma's.

Beleidskaders
Structuurvisie Heerlen, Structuurvisie Parkstad Limburg, de diverse gebiedsvisies (waaronder het bidboek Centrum) en de diverse masterplannen.

Hoe zetten we ons grondbeleid in:
Grondbeleid kan zowel *faciliterend*, als *actief* worden ingezet.

Vorm	Grond	Voordeel	Nadeel
Faciliterend grondbeleid (ontwikkelaar, of andere partij, koopt de grond)	(Vrijwel) volledig eigendom bij markt of particulier. Overheid kan wel eisen stellen (zoals bestemmingsplan).	Overheid neemt geen financieel risico.	Winst is niet voor overheid. Minder zeggenschap in de ontwikkeling.
Actief grondbeleid (Overheid koopt grond aan)	In bezit van de overheid	Winst is voor overheid. Veel zeggenschap in de ontwikkeling. Overheid heeft regie in initiatief- en haalbaarheidsfase.	Overheid neemt financieel risico.

Het "Heerlens" grondbeleid kenmerkt zich door het faciliteren, stimuleren en regisseren van ontwikkelingen, waarbij de gemeente zich in principe uitsluitend richt op het scheppen van de randvoorwaarden. De daadwerkelijke realisatie is in handen van marktpartijen, met name woningcorporaties en projectontwikkelaars. Heerlen voert alleen een actief grondbeleid indien gewenste ontwikkelingen anders niet tot stand komen. Dit gebeurt, in beperkte mate, in de herstructureringsgebieden en het centrum.

<u>Categorisering gronden</u>
De gemeente Heerlen hanteert bij de administratie de volgende drie categorieën:

A Bouwgronden in exploitatie (BIE); van de gronden onder deze categorie is een grondexploitatiebegroting vastgesteld.

B Overlopende vorderingen
- B.1 t/m 4 bestemmingsreserve claims grondexploitatie (projecten die voor de BBV wijziging grondexploitatie waren)
- B.5 verspreid bezit
- B.6 beheersgronden

C Materiële vaste activa (deze zijn onderdeel van de "balans en toelichting")

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Resultaat 2022

In 2022 hebben wij wederom de grondexploitaties herzien en geactualiseerd. Dit leverde een nadelig resultaat op van € 1.962.000. Verder hebben wij een voordelig resultaat bij de beheersgronden en verspreid bezit van € 199.000. Daarnaast zijn de risico's opnieuw berekend en is er € 39.000 toegevoegd aan het weerstandsvermogen.

Er is een toevoeging aan de reserve gedaan van € 1.900.000 in verband met de Japanse duizendknoop in Schinkelkwadrant-Zuid. Er is een beschikking gedaan over de algemene reserve van € 225.000 voor bijdragen aan overige projecten.

Per saldo is € 127.000 onttrokken aan de algemene reserve grondbedrijf.

Ontwikkelingen per project

A: Bouwgrond in Exploitatie

	Project	Boekwaarde 31-12-2021	Investeringen	Opbrengsten	Winstneming	Balansmutatie ivm stelsel-wijziging	Boekwaarde 31-12-2022	Verlies-voorziening 31-12-2022	Balanswaarde 31-12-2022	Geraamde nog te maken kosten	Geraamde nog te realiseren opbrengsten	Weerstands vermogen 31-12-2022
A	**Bouwgronden in exploitatie (BIE's)**											
1.0	**Heerlen Stad**											
1.1	64 Parc Hoogveld alg.	-550	110	-271	64	0	-648	0	-648	2.400	-2.219	162
1.2	1616 Nicolaas Beetsstraat	117	1	-0	0	0	117	-119	-1	1	0	74
1.3	1679 Schinkelkwadrant Zuid	4.311	610	-1.097	0	-131	3.693	-1.900	1.793	2.355	-4.148	0
	Subtotaal	*3.877*	*721*	*-1.369*	*64*	*-131*	*3.162*	*-2.019*	*1.143*	*4.757*	*-6.367*	*236*
2.0	**Hoensbroek**								0			
2.1	38 Burg.Slanghenstr. alg.	300	3	0	0	0	303	0	303	68	-393	303
2.2	1820 Aldenhofpark uitvoering	-921	62	0	3	-21	-877	0	-877	942	-384	0
	Subtotaal	*-621*	*65*	*0*	*3*	*-21*	*-574*	*0*	*-574*	*1.011*	*-777*	*303*
3	**Bedrijventerrein**											
3.1	19 Crama/Husken/de Vrank algemeen	3.515	35	0	-38	0	3.512	0	3.512	949	-5.100	192
3.2	23 Industrieterr. Emma alg.	4.699	47	0	0	0	4.746	-3.324	1.422	628	-2.050	434
3.3	48 Geleendal/nieuw eyckholt alg.	1.797	18	0	-17	0	1.797	0	1.797	1.430	-3.525	508
3.4	860 Bedrijfskavels Kissel	-110	-1	0	0	0	-111	-3	-114	172	-59	0
	Subtotaal	*9.901*	*99*	*0*	*-56*	*0*	*9.944*	*-3.327*	*6.617*	*3.179*	*-10.734*	*1.134*
	Totaal Bouwgronden in exploitatie	**13.157**	**884**	**-1.369**	**11**	**-152**	**12.532**	**-5.346**	**7.187**	**8.947**	**-17.878**	**1.673**

Bedragen x € 1.000

Bij Schinkelkwadrant-Zuid en Aldenhofpark zijn de kosten in relatie tot de openbare ruimte uitgenomen en overgeboekt naar het materieel vast activum. Dit resulteert in de volgende boekwaarden:

Boekwaarde Balans 31-12	**2021**	**2022**
Voorraad Onderhanden Werk	€ 13.157.000	€ 12.532.000
Verliesvoorziening Onderhanden Werk	€ -3.384.000	€ -5.346.000
Materieel Vaste Activa	€ 4.130.000	€ 4.282.000

Winst- en verliesnemingen

De winstnemingen 2022 zijn berekend conform de wettelijke Percentage of Completion (POC) methode. Op basis van de realisatie van de projecten ten opzichte van de begroting wordt het winstbedrag in 2022 bepaald op € 11.000.

	berekende winstneming conform poc methode									Verliesvoorziening		
	berekende winstneming conform poc methode									Verliesvoorziening		
Project	**Looptijd**	**Totale kosten**	**% gerealiseerd**	**Totale Opbrengsten**	**% gerealiseerd**	**Verwacht eindresultaat**	**winstneming obv eindresultaat**	**winstneming vóór 2021**	**winstneming in 2021**	**Verlies-voorziening 31-12-2020**	**Verlies-voorziening 31-12-2021**	**Mutatie verlies-voorziening**
Bouwgronden in exploitatie (BIE's)												
Heerlen Stad												
64 Parc Hoogveld alg.	2027	7.793	68%	-8.765	72%	-972	-505	-442	-64	0	0	0
1616 Nicolaas Beetsstraat	2022	741	100%	-622	100%	119	0	0	0	-118	-119	-1
1679 Schinkelkwadrant Zuid	2029	7.228	82%	-5.328	2%	1.900	0	0	0	0	-1.900	-1.900
Subtotaal		*15.762*		*-14.715*		*1.047*	*-505*	*-442*	*-64*	-118	*-2.019*	*-1.901*
Hoensbroek												
38 Burg.Slanghenstr. alg.	2022	370	82%	-393	0%	-22	0	0	0	0	0	0
1820 Aldenhofpark uitvoering	2023	5.097	81%	-6.481	95%	-1.385	-1.066	-1.063	-3	0	0	0
Subtotaal		*5.467*		*-6.874*		*-1.407*	*-1.066*	*-1.063*	*-3*	*0*	*0*	*0*
Bedrijventerrein												
19 Crama/Husken/de Vrank algemeen	2027	24.577	96%	-27.621	82%	-3.043	-2.404	-2.442	38	0	0	0
23 Industrieterr. Emma alg.	2027	9.525	94%	-6.201	67%	3.324	0	0	0	-3.263	-3.324	-62
48 Geleendal/nieuw eyckholt alg.	2027	14.167	90%	-15.127	77%	-960	-663	-680	17	0	0	0
860 Bedrijfskavels Kissel	2023	197	13%	-195	70%	3	0	0	0	-3	-3	1
Subtotaal		*48.467*		*-49.143*		*-677*	*-3.067*	*-3.122*	*56*	*-3.266*	*-3.327*	*-61*
Totaal Bouwgronden in exploitatie		**69.696**		**-70.733**		**-1.037**	**-4.638**	**-4.627**	**-11**	**-3.384**	**-5.346**	**-1.962**

Bedragen x € 1.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

De POC-winsten van Parc Hoogveld en Aldenhofpark van € 67.000 zijn toegevoegd aan de bestemmingsreserve risico's.
Bij de industrieterreinen (19 Crama en 48 Geleendal) zijn naar aanleiding van de verkoopprijzen de POC-winsten bijgesteld en verrekend met de bestemmingsreserve risico's. Dit heeft geen financiële consequenties in de jaarverantwoording.

De mutatie in de verliesvoorziening € 1.962.000 is het gevolg van de actualisatie van de herziening grondexploitaties en is ten laste van de algemene reserve grondbedrijf geboekt.

De winstneming op basis van het eindresultaat valt pas vrij ten gunste van de algemene reserve grondbedrijf als de grondexploitatie wordt afgesloten. De tussentijdse genomen POC-winsten worden voorzichtigheidshalve gedoteerd aan de bestemmingsreserve risico's, zolang de grondexploitatie nog niet afgerond is.

A1. Heerlen Stad

A1.1. Parc Hoogveld
In 2022 zijn er voor vier kavels koopovereenkomsten gesloten. Daarvan is één koop ontbonden, van één heeft de levering plaatsgevonden en van de laatste twee wordt de levering verwacht in april 2023.

A1.2. Nicolaas Beetsstraat
De gunstige ontwikkelingen op de woningmarkt mede door de lage hypotheekrente afgelopen jaren heeft het project Nicolaas Beetsstraat in een stroomversnelling gebracht. In korte tijd zijn alle woningen gerealiseerd en is de openbare ruimte aangelegd. Na een verplichte onderhoudsperiode van de openbare ruimte bij de ontwikkelaar is deze eind 2022 aan de gemeente overgedragen. Financiële afronding van het project vindt nog plaats.

A1.3. Schinkelkwadrant-Zuid
In plangebied Schinkelkwadrant-Zuid heeft de ontwikkelaar van de eerste fase het merendeel van de woningen verkocht. De parkeerkelder is ontgraven en de grond is overgedragen aan de ontwikkelaar. Aansluitend na het ontgraven van de parkeerkelder is gestart met de bouwwerkzaamheden. Parallel aan de bouw van de eerste fase zijn de plannen van fase twee verder uitgewerkt tot een voorlopig ontwerp. Naar aanleiding van het aantreffen van de Japanse Duizendknoop is de grex beperkt bijgesteld. Een volledige bijstelling volgt in 2023, na vaststellen definitief ontwerp en aanbesteden aannemer openbare ruimte.

A2. Hoensbroek

A2.1. Burgemeester Slanghenstraat
2022 heeft vooral in het teken gestaan van de heroverweging over de doorgang van het (totale) project. Die heroverweging zal in 2023 worden voorgelegd aan ons college en raad.

A2.2. Aldenhofpark
Vincio Wonen (voorheen de Voorzorg) is in afronding van de uitwerking van hun plannen voor de realisatie van 24 appartementen. De koopovereenkomst is gereed en moet nog worden getekend. Parallel wordt de vergunning aangevraagd, waar na afronding van de procedure de bouw kan starten.
Woonpunt heeft 24 appartementen in de sociale huur gerealiseerd.
Ook Wonen Limburg is bezig met de nadere planuitwerking voor hun grondposities. Het plan bestaat uit een combinatie van grondgebonden woningen, appartementen en zorgwoningen. Het initiatief is verder uitgewerkt (inclusief openbare ruimte) en wordt gedragen door de gemeente.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Ook de commissie ruimtelijke kwaliteit is positief over de beoogde invulling van deze locatie en de stedenbouwkundige overwegingen daarbij.
De looptijd van dit project wordt met twee jaar verlengd (t/m 2025), omdat de bestemmingsplanprocedure nog moet worden doorlopen.

A3. Bedrijventerreinen
In de verwachte grondopbrengsten hebben geen aanpassingen plaatsgevonden.

A3.1 Crama-Husken-De Vrank
Er is besloten om een koopovereenkomst aan te gaan met betrekking tot de verkoop van een kavel aan de Breukerweg, levering vindt plaats in 2023. Mogelijkheid om achterliggend kavel aan de Trompenburgstraat te verkopen.

A3.2 Industrieterrein Emma Algemeen
In 2022 heeft geen wijziging plaatsgevonden binnen dit project. Wel is verder gegaan met de gesprekken met de laatste 7 bewoners van de woningen om te komen tot verhuizing.

A3.3 Geleendal / Nieuw Eyckholt algemeen
Er is interesse in diverse kavels op dit bedrijventerrein.

A3.4 Bedrijfskavels Kissel
In 2022 is aan de situatie niets veranderd. Eén kavel is nog te koop, hiervoor dient een Didam procedure opgestart worden voor de verkoop.

B: Overlopende vorderingen
B1 t/m B4 overige projecten

	Project	Boekwaarde 31-12-2021	mutaties 2022	Boekwaarde 31-12-2022
B1	15. De beitel Zuid algemeen	-19	227	208
B2	28. Tuindorp	29	225	254
B3	60. Burgemeester Slanghenstr	-3	0	-3
B4	779. Litscherveld	76	-6	70
	Totaal overige projecten	84	446	529

Bedragen x € 1.000

Overige projecten zijn voormalige grondexploitaties, die vanwege spelregels uit de BBV niet meer als grondexploitatie mogen worden geadministreerd. De resterende middelen zijn opgenomen in de bestemmingsreserve Claims Grondexploitaties.

B5 Verspreid Bezit
Onder verspreid bezit worden in het kader van de uitvoering van het besluit "toekomstig grondbeleid gemeente Heerlen" sinds 1995 alle verspreid liggende toekomstige bouwpercelen van het grondbedrijf verantwoord.
In 2022 is een bedrag van € 67.000 ten gunste gebracht van de algemene reserve van het grondbedrijf.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Project	Boekwaarde 31-12-2021	Mutaties 2022	Boekwaarde 31-12-2022	Algemene reserve grondbedrijf
Overige projecten (Bestemmingsreserve claims grex)				
34 Verspreid bezit	0	67	67	-67

Bedragen x € 1.000

Specificatie van het resultaat 2022

Gebruiksvergoedingen e.d.	€	113.000
Maaien percelen	€	-37.000
Grondlasten	€	-9.000
Totale opbrengst	€	67.000

B6 Beheersgronden

Hierin wordt de administratie gevoerd van de gronden die verpacht of verhuurd worden. In totaliteit wordt een bedrag van € 133.000 toegevoegd aan de Algemene Reserve Grondbedrijf. Het betreft hier de opbrengsten vanuit erfpacht, huur en dergelijke.

Project	Boekwaarde 31-12-2021	Mutaties 2022	Boekwaarde 31-12-2022	Algemene reserve grondbedrijf
Beheersgronden				
110 Erfpachtgronden	0	64	64	-64
111 Landbouwgronden	0	2	2	-2
112 Benzine verkooppunten	0	66	66	-66
Totaal Beheersgronden	**0**	**133**	**133**	**-133**

Bedragen x € 1.000

Vermogenspositie

De totale vermogenspositie van het grondbedrijf is samengesteld uit: de algemene reserve van het grondbedrijf, de bestemmingsreserve claims grondexploitaties en de bestemmingsreserve voor algemeen economische risico's.

Het verloop van de algemene reserve van het grondbedrijf is als volgt:

Algemene reserve Grondbedrijf	2022	2021
Algemene reserve 1-1	237	96
Toevoeging reserve Japanse duizendknoop Schinkelkwadrant Zuid	1.900	0
Mutatie met verliesvoorziening	-1.962	19
Exploitatie resultaat overige projecten	67	77
Saldo beheersgronden	133	145
Dotatie bestemmingsreserve Risico's Grondexploitaties	-39	-100
Beschikking over algemene reserve voor bijdragen aan overige projecten	-225	0
Algemene reserve 31-12	**110**	**237**

Bedragen x € 1.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Bestemmingsreserve Claims Grondexploitaties
Deze bestemmingsreserve bestaat uit de resterende middelen van voormalige grondexploitaties, die vanwege spelregels uit de BBV niet meer als grondexploitatie mogen worden geadministreerd.
Voor Tuindorp hebben we voor de realisatie van bedrijventerrein Emma een separaat budget herhuisvesting bewoners Tuindorp. Enkele verplaatsingen zijn gerealiseerd en sloop wordt voorbereid, hiertoe hebben we het budget geactualiseerd.
Voor De Beitel-Zuid Algemeen krijgen we ontvangsten voor bovenwijkse voorzieningen uit kavelverkoop ten behoeve van aanleg voorzieningen ten behoeve van de wijk.
Het verloop van deze reserve is bij B1 t/m B4 overige projecten opgenomen.

Bestemmingsreserve Risico's Grondexploitaties
Deze bestemmingsreserve bestaat uit twee onderdelen:
Volgens de in de nota "Sturend Grondbeleid" vastgestelde methode worden de financiële risico's van vastgestelde grondexploitaties gekwantificeerd. Voor de gelopen risico's wordt een bestemmingsreserve gevormd.
De winstbepaling volgens de POC-methode wordt vanuit het voorzichtigheidsprincipe niet genomen in het jaarrekeningresultaat, maar wordt gereserveerd in deze bestemmingsreserve.

Het verloop van de bestemmingsreserve is als volgt:

Bestemmingsreserve algemeen economische risico's	**2022**	**2021**
Saldo risico's 31/12	1.673	1.634
Saldo POC's 31/12	3.920	3.908
Saldo bestemmingsreserve	5.592	5.542

Bedragen x € 1.000

Het saldo risico's is in 2022 met € 39.000 toegenomen vanwege verhoging risico Burgemeester Slanghenstraat.

Het saldo van POC-winsten is met € 11.000 toegenomen ten opzichte van 2021. Dit komt door de verkoop bij Parc Hoogveld.

Samenvattend onderstaand het totale vermogen:

Vermogenspositie ultimo boekjaar	**2022**	**2021**
Algemene reserve van het grondbedrijf	110	237
Bestemmingsreserve claims grondexploitaties	529	84
Bestemmingsreserve risico's grondexploitaties	5.592	5.542
Saldo 31-12	**6.232**	**5.862**

Bedragen x € 1.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

4.8 Demografische ontwikkelingen

Met ingang van 2016 krijgen de Parkstadgemeenten 5 jaar lang € 3,9 miljoen per jaar van het Rijk uitgekeerd op basis van de Decentralisatie Uitkering Bevolkingsdaling. In Parkstadverband werd besloten hiervan € 2.933.000 per jaar (75%) regionaal in te zetten en het restant te verdelen over de Parkstadgemeenten.

Zoals bekend heeft Parkstad in 2022 van het Rijk voor de laatste keer middelen in het kader van de bevolkingsdaling toegekend gekregen. De betreffende middelen (€ 3.910.787) worden uitgekeerd aan de grootste gemeente van de betreffende krimpregio, i.c. de gemeente Heerlen.
Volgens in het verleden gemaakte afspraken wordt 75% van deze middelen regionaal ingezet en wordt 25% volgens de reguliere verdeelsleutel door de gemeente Heerlen over de Parkstadgemeenten verdeeld.

Dit betekent dat € 2.933.000 regionaal wordt ingezet en door de gemeente Heerlen aan de Stadsregio ter beschikking wordt gesteld. Tot en met 2021 werden de middelen uitgekeerd via een zogenaamde decentralisatie uitkering. Dit betekende dat het Rijk het te ontvangen bedrag aan de gemeente Heerlen overmaakte, waarna de gemeente de betreffende delen doorleidde naar de Stadsregio en de Parkstadgemeenten. Over de besteding van de middelen was geen verantwoording richting het Rijk verschuldigd; ook kende deze uitkering géén verplichte bestedingstermijn.
Met toebedeling van de middelen bevolkingsdaling 2022 is hieraan een eind gekomen en zijn de middelen via een zogenaamde specifieke uitkering (SPUK) aan de gemeente Heerlen ter beschikking gesteld.

Blijkbaar wist het Rijk ook niet zo goed hoe hiermee om te gaan want het heeft tot einde oktober 2022 geduurd voordat de gemeente Heerlen de beschikking van het Rijk ontving en tot eind november 2022 voordat de middelen daadwerkelijk werden overgemaakt. Doordat het nu een SPUK is, dient de gemeente Heerlen via de SiSa-systematiek (single information, single audit) financiële en inhoudelijke verantwoording aan het Rijk af te leggen. Ook is er een bestedingstermijn opgenomen: uiterlijk op 31 december 2023 dienen alle middelen daadwerkelijk te zijn besteed.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

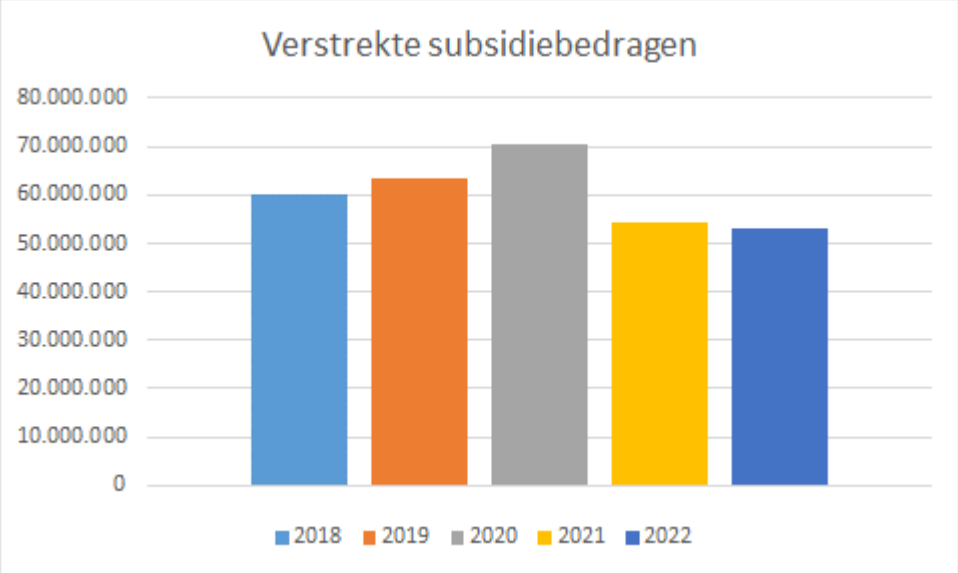
4.9 Subsidies

Kernboodschap
Inkomende subsidies
De lobbyaanpak en verwerving van inkomende subsidies worden toegelicht bij het kernthema bestuurskracht.

Uitgaande subsidies
Het verstrekken van subsidies is een manier om gemeentelijk beleid te realiseren.

De stijging met ingang van 2019 en 2020 is mede een gevolg van nieuwe subsidies en een bredere uitvraag van de verstrekte subsidies als gevolg van de reorganisatie.
Met ingang van 1 januari 2021 is de Wet langdurige zorg (WLZ) veranderd. Binnen deze WLZ kunnen nu ook mensen die in aanmerking komen voor Beschermd Wonen terecht, wanneer zij ook aan de andere indicatiecriteria hiervoor voldoen.
Daardoor is het aantal mensen dat nog via de gemeentes Beschermd Wonen moet krijgen drastisch verlaagd, en daarmee dus ook de verleende subsidies.

Grafiek:
Overzicht verstrekte subsidies 2018 – 2022

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

4.10 IBA (Internationale Bau Ausstellung)

IBA staat voor Internationale Bau Ausstellung. Het fenomeen IBA is in Duitsland ontstaan en uitgegroeid tot een creatieve aanpak voor regio's waar een transitie versneld moet worden. Met als tastbaar resultaat een fysieke verandering in het gebied. Maar minstens zo belangrijk: een cultuuromslag in denken, werken en waarderen. Een hernieuwde trots, die uitnodigt om te investeren en een nieuw economisch elan.
IBA zoekt naar innovatieve, toekomstgerichte projecten die van duurzame betekenis zijn voor de ontwikkeling van een stad of gebied. IBA bouwt zelf niet, maar regelt gedurende een periode processen en voegt kwaliteit toe aan de projecten. Het legt de basis voor een nieuwe oriëntatie op de toekomst waarin maatschappelijke veranderingen worden aangejaagd. Simpel gesteld, IBA draagt bij aan de verbetering van een stad of regio. IBA geeft een Aufschwung. De IBA-periode eindigt met een tentoonstelling van de gerealiseerde projecten. In Parkstad is het expositiejaar in augustus 2022 afgerond. De afrondende fase van IBA is nu aangebroken. De nog lopende projecten worden gerealiseerd, de BV wordt ontmanteld en in 2025 geliquideerd.

Samenvatting afrondende werkzaamheden 2023-2025
De afrondende fase van IBA is aangebroken. De nog lopende projecten worden gerealiseerd, de BV wordt ontmanteld en in 2025 geliquideerd.
De eindfase van IBA vraagt om een planmatige en gestructureerde aanpak. In hoofdlijnen staan voor IBA Parkstad BV voor de periode tot eind 2025 drie aandachtsgebieden centraal:
1. Afwikkeling IBA-projecten
- Correct en budgetneutraal afwikkelen van subsidiebeschikkingen;
- Bewaken van de kwaliteitsafspraken;
- Publiceren van de projectresultaten;
- Rapporteren aan de AvA.

2. Evolutie IBA-methodiek
- Opbouwen, ontsluiten en publiceren van IBA-archieven;
- Monitoren en communiceren van impact van opgeleverde projecten én projecten in realisatie;
- Opbouwen en onderhouden kennisnetwerk;
- Implementeren van de aanbevelingen uit de "End Term Review" d.d. augustus 2022, om de kern en de kracht van de IBA-methodiek in te zetten bij grootschalige transformatieopgaven met een duidelijk ruimtelijk-fysieke component.

3. Liquidatie IBA Parkstad BV
- In het belang van IBA en haar aandeelhouders monitoren, controleren en budget neutraal afwikkelen van subsidiebeschikkingen, en
- Ontmantelen en vereffen van de IBA Parkstad-BV.

Kort verloop van IBA
Op 28 oktober 2013 heeft de gemeenteraad ingestemd met de samenwerkingsovereenkomst IBA Parkstad en de oprichting van de besloten vennootschap IBA Parkstad BV. Op 20 mei 2014 heeft de Provincie goedkeuring verleend aan de gemeenten voor de oprichting van de IBA Parkstad BV. In juni 2014 is de IBA Parkstad officieel gestart met een openingsmanifestatie en een open oproep, waarbij iedereen zijn ideeën voor IBA-projecten kon indienen. In totaal zijn er 292 projecten ingediend, daarvan 94 binnen de gemeentegrenzen van Heerlen en 118 projecten die Parkstad breed zijn en dus ook in Heerlen kunnen landen.
Er is hard gewerkt aan het versterken, combineren en selecteren van projecten die allemaal samen de transitie van de regio een grote boost geven. Samen met burgers en andere partijen uit de regio en waar nodig met expertise van buitenaf. Eind 2016 is het uitvoeringsprogramma richting het tentoonstellingsjaar 2020-2021 gepresenteerd. Vanwege corona is het tentoonstellingsjaar verplaatst van augustus 2021 tot augustus 2022. Door zaken te combineren maar ook door het afvallen van projecten zijn de IBA-50 projecten bepaald die in 2021-2022 gepresenteerd moeten gaan worden.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Over de inhoud van die 50 projecten is meer te lezen op de website https://www.iba-parkstad.nl/projecten/
In 2017 zijn onder de 50 projecten de zogenaamde 'sleutelprojecten' bepaald en deze zijn in 2018 verder verfijnd. Dit zijn de projecten die cruciaal zijn voor het slagen van IBA. De ontwikkeling van de binnenstad van Heerlen is hierin centraal. Met meerdere sleutelprojecten die een krachtige impuls voor de binnenstad van Heerlen moeten worden is het succes van de IBA verweven met het succes van onze centrumaanpak. De IBA heeft hiervoor € 8,4 miljoen aan investeringsmiddelen gereserveerd.

De als prioritair bestempelde sleutelprojecten zijn:
Centrum Parkstad:
- Central Park Heerlen
- Romeins Kwartier Heerlen
- Muziekboulevard Heerlen
- Kernwinkelgebied en stationsomgeving Heerlen

Leisure:
- Groevegebieden
- Wilhelminaberg Landgraaf
- Leisure Ring
- Parkstad Route
- Center Court Kerkrade
- Super Local Kerkrade

Parkstedelijke schil:
- Oerland van Kalk en kerk Kunrade Voerendaal
- Oerland van Kalk en gebiedsontwikkeling ZLSM Simpelveld
- Poort van Parkstad Onderbanken
- Poort van Parkstad en reus van Schimmert Nuth
- Gebiedsontwikkeling Schinnen

Als Heerlen zijn wij blij om te zien dat de inspanning die wij verrichten in relatie tot onder andere onze binnenstad, onze Romeinse en mijngeschiedenis en het groevegebied ook door de IBA als belangrijke projecten worden gezien. Met behulp van de IBA tillen wij deze projecten naar een hoger niveau. De tijdsdruk is groot, het tentoonstellingsjaar is gestart in augustus 2021.
Van het totaalbudget van de IBA (€ 46,3 miljoen) is de prognose dat € 5,3 miljoen (11,4% daar waar 15% als maximum was vastgelegd door de aandeelhouders) naar apparaatskosten gaat en ongeveer € 15,2 miljoen aan de projectveredeling, communicatie en burgerbetrokkenheidsinitiatieven zoals de Wijkhuizen worden besteed. De resterende middelen, € 25,8 miljoen zijn bestemd voor financiële bijdrages (subsidies) aan projecten. Daar waar projecten afwijken van de planningsafspraken of waar projecten door omstandigheden inhoudelijk veranderen zal door de IBA bepaald worden of de financiële bijdrage moet worden aangepast en wat dit betekent voor andere projecten. Over dit proces maar ook wat betreft de voorgang van het expositiejaar zal de gemeenteraad natuurlijk op de hoogte worden gehouden.

Voor de gedetailleerde (financiële) verantwoording verwijzen wij naar de website van IBA Parkstad B.V. http://www.iba-parkstad.nl/iba-parkstad/financiele-jaarstukken/

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

4.11 Bestuursprogramma's

Bestuursprogramma Centrum

Portefeuillehouder: Jordy Clemens

Wat hebben we bereikt?
De raad heeft unaniem het ambitiedocument 'Samen maken we het Centrum' vastgesteld als opvolger van het Bidboek Urban Heerlen. Voor het centrum en de stad is dat een positieve ontwikkeling en de bevestiging van de ingezette koers:
- **meer kwaliteit** (zoals Poppodium de Nieuwe Nor en het Burgemeester van Grunsvenplein);
- **versterken identiteit** (zoals Romeins Kwartier en onderwijs terughalen naar de binnenstad);
- **meer ruimte voor experimenten en beleving** (zoals Stad als Speeltuin en creatieve makers).

Daarnaast is er volop aandacht voor de openbare ruimte: de verbinding tussen onder meer de winkels, musea en openbare gebouwen. Het centrum moet als een **fijne en knusse woonkamer** zijn: waar mensen zich prettig voelen, graag naartoe komen en waar iets te beleven is. Dat bereiken we niet met een grijs centrum. En dus maken, daar waar het kan, stenen in ons centrum steeds vaker plaats voor **bomen, struiken, bloemen en water**. We zoeken hierbij de maximale ruimte op, maar houden uiteraard altijd rekening met bijvoorbeeld hulpdiensten, bevoorrading en reinigingsdiensten, of evenementen die er plaatsvinden. Als voorbeeld: het nieuwe Burgemeester van Grunsvenplein, sloop kopgebouwen en plannen voor onder meer Promenade II.

Zo maken we van het centrum steeds meer een plek waar je graag wilt wonen, werken, ondernemen, studeren en verblijven. In 2022 hebben we flink aan de weg getimmerd om deze ambities te verwezenlijken. Hieronder een overzicht.

Ambities 1 t/m 8: detailhandel, horeca, kantoren en wonen
We zijn gestart met een verkenning/visie voor de winkelstraten waaronder **Oranje-Nassaustraat, Saroleastraat**. Hierbij kijken we breed naar de ideeën voor deze straten op het gebied van detailhandel, wonen, verkeer, kwaliteit van de omgeving, voorzieningen en meer.

De gemeente heeft naar aanleiding van **initiatieven vanuit de markt** een principeakkoord gegeven op het toevoegen van in totaal 86 woningen aan het centrum. Hiervan gelden 21 woningen als wonen-boven-winkels en betreft het 61 woningen aan de Klompstraat. Daarnaast zijn diverse bouwplannen in beraad met zicht op een positieve beoordeling.

In het plangebied **Schinkelkwadrant-Zuid** heeft de ontwikkelaar het merendeel van de woningen van fase 1 verkocht. De parkeerkelder is ontgraven en de grond is overgedragen aan de ontwikkelaar. Deze is gestart met de bouwwerkzaamheden van de parkeerkelder, 44 woningen en een foodhall. Parallel aan de bouw van fase 1 heeft de ontwikkelaar de plannen voor fase 2 verder uitgewerkt tot een voorlopig ontwerp.

Met de nieuwe ontwikkelaar van **Schinkelkwadrant-Noord** zijn de voorbereidende werkzaamheden voor de realisatie van in totaal 124 woningen verder opgepakt. Daarnaast is de verbouwing van het voormalige beddenhuis naar 150 woningen als onderdeel van de realisatie van de **studentencampus** (totaal 350 studentenwoningen) gestart. Ook de verbouwwerkzaamheden van de **voormalige HBS** aan de Gasthuisstraat tot woonzorgvoorziening met 30 woningen is volop in uitvoering.

Met de eigenaar van **DSM** vonden diverse verkennende gesprekken plaats over de toekomst van het hoofdkantoor, de ontwikkeling van het gebied en de impact van de verhuizing. Naar aanleiding van onder meer het nieuwe ambitiedocument en het Cityplan heeft er een aantal gesprekken plaatsgevonden met de eigenaar van **'t Loon** over (gedeeltelijke) transformatie naar andere functies.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Dit heeft (nog) niet geleid tot gedeelde ambities of afspraken.

Het **voormalig kantoor Rabobank** wordt nog gebruikt door IBA Parkstad en er zijn verregaande gesprekken gevoerd om de RWTH in het pand te huisvesten. Het **stadskantoor** is in gebruik genomen en het hele jaar is gewerkt aan de renovatie en verbouwing van het **raadhuis**.

Ambities 9 t/m 11: openbare ruimte
Het **Burgemeester van Grunsvenplein** is binnen de gestelde subsidietermijnen heringericht. Na de feestelijke opening vonden er al weer tal van evenementen op het plein plaats.

Voor de herinrichting van Promenade II is de aanbesteding en de **sloop** voorbereid van de **kopgebouwen**. Het voorlopig ontwerp van **Promenade II** is verder uitgewerkt tot een definitief ontwerp, waarbij de omgeving en stakeholders nauw zijn betrokken. Daarnaast is er binnen dit project veel aandacht voor circulariteit, zo is er een online materialenmarktplaats waar we materialen aanbieden die we zelf niet meer gebruiken.

Binnen de openbare ruimte van het Romeins Kwartier is de **Coriovallumstraat-West** nagenoeg heringericht. De verlichting en Romeinse elementen volgen later. Ook de **Dr. Poelsstraat** is nagenoeg heringericht; de groeninrichting volgt.

Ten behoeve van de herontwikkeling van het **Oranje-Nassaupark** zijn bodemonderzoeken gedaan.

Bij **Landsfort Herle** vond een uitgebreid participatietraject plaats waaraan meer dan vijfhonderd mensen deelnamen. De resultaten zijn verwerkt in een conceptprogramma van eisen voor de openbare ruimte. Hierin wordt per deelgebied de kwaliteit uitgebreid beschreven.

Van de panden aan de Saroleastraat 33 en Honigmannstraat 51 t/m 57 zijn de **historische gevels gerenoveerd**. Daarbij is de nieuwe gevelverordening vastgesteld, waarmee tot 2026 weer tien tot twintig gevels opgeknapt of vergroend kunnen worden.

Voor de **stad als speeltuin** zijn meer dan tien verschillende (tijdelijke) interventies gerealiseerd in de openbare ruimte: van de Ridders van Landsfort tot bomen en floorals die verhalen vertellen over Heerlen toen, nu en in de toekomst. Tevens is er op de Bongerd een uitbreiding van de openbare ruimte gerealiseerd: podium de **Zwevende Hemel**. In het centrum zijn kwalitatief hoogwaardige straatnaamborden en bewegwijzering opgehangen, aansluitend op die van het Maankwartier. Er zijn verschillende opschoonacties geweest om lelijkheid te verwijderen (zoals overtollige borden, palen en obstructies) of te vervangen door groen.

Ambities 12 t/m 18: cultuur, erfgoed, sport en onderwijs
Heerlen is een stad waar ruimte is voor **makers en talenten**. OUTPOET is als broedplaats voor jongeren in het subsidiebestel omarmd. Afgelopen jaar zijn we gestart met inventariseren van behoefte aan atelier-, woon- en werkplekken voor de creatieve sector. Deze inventarisatie is een opmaat naar de ambitie om (jonge) makers te huisvesten in centrum.

In 2022 opende **poppodium de Nieuwe Nor** de deur van de nieuwe zaal. Met het toevoegen van een grote zaal is de keten van popmuziek rond. Heerlen is een volwaardig poppodium rijker en kan nu een breed publiek van muziekliefhebbers bereiken.
Het nieuw te bouwen **Romeins museum** wordt geen stenen fort, maar een naar buiten gekeerd toegankelijk, inclusief en tot de verbeelding sprekend museum. Gelegen in een aantrekkelijk stadsgebied dat het Romeins verleden uitademt en ruimte geeft voor ontmoeting en verbinding in de openbare ruimte. Het concept definitief ontwerp is opgesteld. Het ontwerp vormt de basis voor het nieuwe bestemmingsplan. Parallel hieraan wordt hard gewerkt aan de verzelfstandiging van de museumorganisatie. Tot slot ligt er een, in samenspraak met het comité van aanbeveling, prachtig vormgegeven prospectus die de start vormt voor de lokale, (boven)regionale en internationale lobby.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

De nostalgische broedplaats voor filmcultuur en creativiteit in ere herstellen naar een toekomstbestendig gebouw met als thema Beeld & Geluid. Dat is het ambitieuze plan voor de verdere ontwikkeling van **Royal-Rivoli-Maxim**. Daarbij komen beeldbepalende elementen terug in het nieuwe ontwerp. Zo wordt de gevel van de Rivoli in oude luister hersteld. In samenspraak met Weller zijn enkele ruimtelijke studies in relatie tot het voorlopig ontwerp uitgewerkt ten behoeve van een optimale invulling van het bouwvlak. De gewijzigde rol van en directiewisseling bij Filmhuis de Spiegel zorgt voor nieuw elan en groot enthousiasme bij alle betrokkenen.

Ten behoeve van het **centrumbad** zijn onderzoeken uitgevoerd. Vanwege de latere oplevering van het raadhuis, vinden de werkzaamheden aan de Putgraaf ook later plaats.

In samenspraak met initiatiefnemers en andere geïnteresseerde partijen hebben we onderzoek gedaan naar mogelijk geschikte locaties voor een **grootschalig skatepark** in of nabij het centrum.

Voor wat betreft **onderwijs naar de binnenstad** zijn weer verdere stappen gezet. We zijn met vier onderwijspartijen (LVO, SVOPL, Zuyd Hogeschool en Open Universiteit) intensief in gesprek. Iedere partij heeft een droom geformuleerd over waar ze in de binnenstad willen landen. Deze dromen worden door alle partijen omgezet naar plannen, onderwijsinhoud en acties. Zo heeft de Open Universiteit de voorkeur uitgesproken voor het Maanhotel. Met Zuyd Hogeschool is er een intentieovereenkomst gesloten om samen de haalbaarheid van de ambitie te onderzoeken. De 'Wet voorkeursrecht gemeenten' is gevestigd op Promenade I om daar Zuyd Hogeschool te vestigen. De gemeente is bij alle trajecten nauw betrokken in diverse rollen. Die rollen verschillen van aard en omvang omdat we wettelijk verantwoordelijk zijn voor de huisvesting van scholen in het basisonderwijs, voortgezet onderwijs en speciaal onderwijs. Beroepsonderwijs, volwasseneneducatie en hoger onderwijs zijn zelf verantwoordelijk voor hun huisvesting.

Ambities 19 t/m 22: evenementen, leisure, beleving en stadsmarketing
Heerlen kent **toonaangevende culturele festivals** en een aansprekende podiumkunstenprogrammering. Deze evenementen hebben een grote aantrekkingskracht. Die levendigheid gaven we afgelopen jaar een impuls door talrijke grote en kleinere evenementen te ondersteunen en mede mogelijk te maken. Met onder meer Cultura Nova, The Notorious IBE, Schrittmacher en Parkstad Limburg Theaters kent Heerlen instellingen van nationaal belang. Ook werd de tweede **Stadsmaakweek** voor bewoners van Parkstad georganiseerd. Bijna alle evenementen vonden na corona weer plaats, met **Wintertijd** als afsluiter. Kortom Heerlen bruist!

Het participatietraject Landsfort Herle heeft ook input opgeleverd voor een plan van aanpak voor de **beleving van het middeleeuws verleden**. Dit omvat onder meer: het doen van archeologisch onderzoek, meer in de spotlight zetten van de Pancratiuskerk, toegankelijker maken van historische kelders, organiseren van middeleeuwse evenementen, openstellen Schelmentoren en rondje Landsfort. Hiervoor werkt Visit Zuid-Limburg aan een middeleeuwse route.

Het **IBA Expojaar** is afgerond met een IBA-expoweekend, de Stadmaakweek en de afronding van projecten als het Burgemeester van Grunsvenplein, de oplevering van het stadskantoor, de opening van de Nieuwe Nor en het Mijnmuseum. Het loslaten van de coronamaatregelen in februari zorgde ervoor dat meer mensen hun tijd weer in het centrum besteden. De opgeleverde activiteiten in het kader van de Stad als Speeltuin zorgden voor extra 'schwung' in het centrum. Evenementen als de Jaarmarkt, IBE en Wintertijd zorgden voor **meer bezoekers en extra beleving en vermaak** in het centrum.

Voor wat betreft de **communicatie** lag de focus op het uitdragen van 'Heerlen, de pionierende stad' aan de hand van het vastgestelde ambitiedocument 'Samen maken we het Centrum'. In Heerlen-Centrum eren we ons roerige verleden en timmeren we letterlijk aan de weg. We steken de handen uit de mouwen om van ons stadshart een fijnere plek te maken om in te wonen, te werken, om te

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

bezoeken. Dat zit 'm in gebouwen, maar net zo zeer in de beleving van de openbare ruimte, meer groen en meer evenementen. Om de bezoekers van ons centrum te vertellen en te laten zien waar we zoal aan werken, is er een **groot projectendoek** ontwikkeld van zo'n 10x6,5 meter, dat aan het kopgebouw Promenade II/ Honigmannstraat hing. Ook zijn we gestart met het geven van **rondleidingen** aan iedereen die interesse heeft. De reacties die we daarop kregen, waren zeer positief. Mensen waardeerden het dat we (ook in weekenden) toelichting geven op de projecten en zijn enthousiast over de ontwikkelingen van het centrum. Nu steeds meer projecten in voorbereiding of in uitvoering kwamen, lag er tevens veel nadruk op **projectcommunicatie**. De ingezette communicatiemiddelen zijn onder andere een website (www.heerlen.nl/centrum), projectendoek, stadsplattegronden, sociale media, rondleidingen, mijlpaalviering, digitale centrum-nieuwsbrief, huis-aan-huisbrieven, informatiebijeenkomsten, en keukentafelgesprekken.

Ambities 23 t/m 26: duurzaamheid, asbestsanering en vervoer
Het nieuwe stadskantoor en de Nieuwe Nor zijn aangesloten op **mijnwater** als ruimteverwarming met ongeveer vijfhonderd **zonnepanelen** op de daken. In het ontwerp van het Romeins badhuis is volop verduurzaming meegenomen in de vorm van **GPR**: Gemeentelijke Praktijk Richtlijn. Het is een methode om duurzaamheid van gebouwen te beoordelen aan de hand van gemaakte ontwerpkeuzes. Hierbij kijk je naar vijf thema's: energie, milieu, gezondheid, gebruikskwaliteit en toekomstwaarde. In het programma van eisen van het centrumbad is **BENG** (bijna energieneutrale gebouwen) het uitgangspunt en wordt GPR gebruikt om een goede afweging te maken van duurzaamheidsmaatregelen in relatie tot de zwembadfunctie. Voor het kantoorgebouw aan de Putgraaf is gebleken dat de sloopmaterialen weinig waarde hebben. In de aanbesteding van de sloop wordt inschrijvers de mogelijkheid geboden om zich te onderscheiden op het gebied van **energie, CO2-emmissie, circulariteit, biodiversiteit en educatie**. In het raadhuis en de raadzaal is **asbest gesaneerd**.

Voor het realiseren van een **fietsenstalling** nabij het station op korte termijn hebben verdere diverse onderzoeken plaatsgevonden en is gestart met een ontwerp. Voor het **verkeerscirculatieplan** is opdracht verleend aan een specialistisch bureau voor de technische onderbouwing van de plannen op verkeerskundig gebied.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Financiële rapportage programma Centrum
Tijdens de behandeling van de inhoudelijke voortgangsrapportage programma Centrum in de commissie RO van november 2020 is afgesproken dat de raad twee keer per jaar (Begroting en Jaarverantwoording) geïnformeerd wordt over de financiën van het programma.

Begroting
Ten opzichte van de voorgaande begroting van het programma € 161.429.000, in de begroting 2023, is de begroting per saldo toegenomen met € 15.892.000 naar € 177.322.000.
De toename komt door onderstaande voorstellen:

Voorstel/Beschikking/Correctie	**Bedrag**
Subsidiebeschikking Mobiliteit & Woningbouw*	6.102.000
BWV-22002154 Vaststellen definitief ontwerp openbare ruimte Promenade II en Schinkelkwadrant Zuid	4.569.000
BWV-21001360 Woningbouwimpuls Heerlen	3.428.000
BWV-23002236 RIB Stand van zaken investeringskredieten**	3.290.000
BWV-22002095 Japanse Duizendknoop Schinkel Zuid	1.900.000
Subsidiebeschikking Klimaatadaptie	513.000
BWV-17002793 Oranje Nassaupark tbv parkeerplaatsen	225.000
Administratieve correcties **	-/- € 4.135.000
Totaal	**15.892.000**

Bedragen x € 1

*Per mail teruggekoppeld door Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, formele beschikking nog te ontvangen.
**Exclusief prijsstijging Centrumbad in verband met foutief bedrag voor prijsstijging in BWV-23002236 RIB Stand van zaken investeringskredieten.
***Administratieve correcties zonder financiële consequenties, met name teveel geraamd ten behoeve van verwerving en verbouwing kantoor Putgraaf en rijkssubsidie Royal die nog niet aangevraagd is, gezamenlijk -/- € 3.330.000.

De begroting van het programma is als volgt samengesteld:

Organisatie	**Middelen**	**Bedrag**
Gemeente Heerlen	Investeringskrediet Centrum	27.612.000
Gemeente Heerlen	Voorbereidingskrediet Samen Maken Wij Het Centrum	4.600.000
Gemeente Heerlen	Additionele bijdrages	95.933.000
Gemeente Heerlen	Investeringskrediet prijsstijgingen	4.065.000
Provincie Limburg	Subsidie Stedelijke Ontwikkeling	11.350.000
IBA Parkstad	Subsidie investeringen	8.300.000
IBA Parkstad	Subsidie procesmiddelen	216.000
Parkstad Limburg	Subsidie regiodeal	7.358.000
Ministerie van Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties	Woningbouwimpuls 2e tranche*	4.532.000
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland	Subsidie Impulsaanpak Winkelgebieden	1.918.000
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat	Subsidie Klimaatadaptatie	828.000
Ministerie van Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties	Subsidie Mobiliteit & Woningbouw	6.102.000
Derden	Bijdrages en additionele subsidies	4.508.000
Totaal		**177.322.000**

Bedragen x € 1

Financiën per ambitie
Om de ambities te realiseren worden projecten en reguliere beleidswerkzaamheden uitgevoerd. De begroting van het programma is toegekend aan projecten (zoals Schinkelkwadrant-Zuid, Nieuwe Nor). Reguliere beleidswerkzaamheden (zoals bestemmingsplan Cityplan, beheersverordening m^2 retail en kantoren) zijn al afgedekt in de begroting. Daar zijn geen projectmatige middelen aan toegekend.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

In financiële zin is de begroting van bijvoorbeeld project Schinkelkwadrant-Zuid ondergebracht bij het thema 'Detailhandel, horeca, kantoren en wonen' in de onderstaande tabel. Voor de financiële projectbeheersing wordt een projectbegroting opgesteld en bewaakt. De projectbegroting wordt niet opgedeeld naar meerdere thema's. Het project Schinkelkwadrant-Zuid wel aan meerdere thema's zoals duurzaamheid, asbestsanering en vervoer. Een projectbegroting wordt dus niet opgedeeld naar meerdere thema's/ambities.

Thema	Begroting	Kosten 2017-2021	Kosten 2022	Kosten 2023	Kosten 2024	Kosten 2025	Kosten 2026 ev	Vrije ruimte
Detailhandel, horeca, kantoren en wonen	59.723.000	51.141.000	1.911.000	448.000	1.928.000	3.150.000	1.145.000	**0**
Openbare ruimte	60.916.000	26.219.000	9.642.000	3.593.000	6.496.000	3.972.000	9.488.000	**1.506.000**
Cultuur, erfgoed, sport en onderwijs	49.662.000	15.188.000	3.525.000	4.046.000	5.695.000	11.195.000	10.013.000	**0**
Evenementen. Leisure, beleving en stadsmarketing	2.476.000	1.615.000	78.000	438.000	115.000	115.000	115.000	**0**
Vervoer en mobiliteit	4.495.000	2.034.000	56.000	707.000	800.000	898.000	0	**0**
Nog niet opnieuw toebedeeld naar projecten	50.000	0	0	50.000	0	0	0	**0**
Totaal	**177.322.000**	**96.197.000**	**15.212.000**	**9.282.000**	**15.034.000**	**19.330.000**	**20.761.000**	**1.506.000**

Bedragen x € 1

Op moment van opmaak van de jaarverantwoording bevinden zich een aantal projecten in de financieel afrondende fase. De verwachting is dat de projecten (Zwevende Hemel, Burgemeester van Grunsvenplein, Openbare ruimte Maankwartier, Poppodium Nieuwe Nor, Renovatie Rabobank en Stad als speeltuin) per saldo € 1.506.000 lager dan de begroting gerealiseerd worden. De resterende middelen worden conform BWV-20000626 Investeringskrediet projecten Centrum opnieuw toebedeeld binnen centrum om de ambities/projecten te realiseren.

Multiplier effect

Thema	Investeringen 2017-2021	Investeringen 2022	Totaal 2017-2022
Detailhandel, horeca, kantoren en wonen	114.039.000	11.602.000	**125.641.000**
Openbare ruimte	853.000	585.000	**1.438.000**
Cultuur, erfgoed, sport en onderwijs	3.380.000	0	**3.380.000**
Evenementen, Leisure, beleving en stadsmarketing	20.911.000	5.214.000	**26.125.000**
Duurzaamheid, asbestsanering en vervoer	0	0	**0**
Totaal	**139.183.000**	**17.401.000**	**156.584.000**

Bedragen x € 1

Het multiplier effect zijn de financiële investeringen door private partijen in het centrum van Heerlen. Samen met de investeringen van programma centrum t/m 2022 (€ 111.409.000) bedragen de totale investeringen t/m 2022 € 267.993.000 en daarmee verder richting het half miljard.

De investeringen door derden in het centrum zijn, voor zover bij ons bekend, inzichtelijk gemaakt en opgesomd naar de thema's uit het ambitiedocument Samen Maken Wij Het Centrum, vanaf de start in 2017 tot en met 2022. Vanwege corona hebben in 2021 en 2022 minder investeringen plaatsgevonden op het gebied van cultuur en evenementen. De verwachting is dat de private investeringen de komende jaren verder zullen toenemen met bijvoorbeeld investeringen door het toevoegen van woningen, de verhuizing van onderwijsinstellingen naar het centrum en organisatie van evenementen en culturele producties na corona.

<u>Detailhandel, horeca, kantoren en wonen</u>
Dit is het totaalbedrag van bouwactiviteiten waarvoor de gemeente leges heft, inclusief Maankwartier.

<u>Openbare ruimte</u>
Dit zijn investeringsbedragen gevelrenovaties door pandeigenaren van beschikkingen die we hebben uitbetaald.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Cultuur, erfgoed, sport en onderwijs
De kosten die particuliere organisaties maken voor het organiseren van culturele voorstellingen die daarvoor een subsidie hebben ontvangen.

Evenementen, Leisure, beleving en stadsmarketing
De kosten die particuliere organisaties maken voor het organiseren van evenementen die daarvoor een subsidie hebben ontvangen.

Bestemmingsreserve Maankwartier

Bestemmingsreserve Maankwartier	Begroting	Gerealiseerd t/m 2022	Verplicht	Saldo
Herstelkosten Paralleweg 2a	59.000	59.000	0	**0**
Herstelkosten tijdelijke fietsenstalling	23.000	21.000	0	**2.000**
Omgevingskosten	125.000	90.000	30.000	**5.000**
Interne en externe uren	126.000	133.000	0	**-7.000**
Evaluatie Maankwartier	39.000	39.000	0	**0**
Gevelverbetering Centrum Heerlen 2022-2025	408.000	0	408.000	**0**
Totaal	**780.000**	**342.000**	**438.000**	**0**

Bedragen x € 1

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Bestuursprogramma Onderwijs en arbeidsmarkt

Portefeuillehouders: Jordy Clemens, Martin de Beer

Het programma Onderwijs en Arbeidsmarkt versterkt de inhoudelijke samenhang tussen de beleidsterreinen onderwijs en arbeidsmarkt.
De aanpak moet leiden tot synergie en versnelling in de uitvoering van de bestuurlijk gedragen beleidsagenda's op de niveaus Zuid-Limburg, Parkstad en de gemeente Heerlen.
Inhoudelijk richt het programma zich op het uitvoeren van de Zuid-Limburgse arbeidsmarktagenda waarin de volgende doelen centraal staan: het creëren van meer kansen voor talentontwikkeling en scholing, een groeiende arbeidsmarktparticipatie, een effectievere samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven, een beter perspectief voor werkgevers op het vinden van passend geschoolde werknemers en een sterkere wisselwerking tussen curatie en preventie.

Er is samengewerkt met partners zoals gemeenten, UWV en S-BB maar ook met het beroepsonderwijs en de sociale partners. Al die partijen geven samen invulling aan de Zuid-Limburgse dienstverlening en de Zuid-Limburgse scholingsaanpak.
Twee belangrijke ontwikkelingen in de omgeving waren de toenemende krapte op de arbeidsmarkt en de inzet vanuit het Ministerie van SZW op de versterking van de arbeidsmarktinfrastructuur. De eerste ontwikkeling creëert kansen voor werkzoekenden. Het legt ook de mismatch bloot tussen vraag en aanbod. De tweede ontwikkeling raakt aan de wijze waarop de partijen regionaal samenwerken. De lijn van het ministerie sluit wel aan op de wijze waarop in het programma is gewerkt aan de invulling van de Zuid-Limburgse dienstverlening.

Wat hebben we bereikt?

We hebben stappen gezet in het transparanter en toegankelijker maken van de dienstverlening. Op de pilotlocatie Centre Ceramique in Maastricht is een laagdrempelig inlooppunt ingericht. Inwoners kunnen hier zonder afspraak terecht met vragen over werk en ontwikkeling.
Door het opzetten van regionale arrangementen onder andere met de sectoren medische logistiek, groen en logistiek hebben we instroom mogelijkheden gecreëerd.
De dienstverlening 'van werk naar werk' is samen met de sociale partners opgepakt. Er is geïnvesteerd in het opzetten van een advies- en ondersteuningspunt over de financiering van opleidings- en reïntegratietrajecten. Hierdoor hebben we meer mensen geholpen om de stap naar werk te zetten.
De aanpak rond jeugdwerkloosheid is in 2022 voortgezet. Het accent is daarbij gelegd op het beter bereiken van en beter communiceren met jongeren. Een belangrijke stap in het actief betrekken van jongeren.
We hebben een strategische verkenning uitgevoerd rond de impact van de klimaat-, energie- en grondstoffentransitie op de technische arbeidsmarkt. Daarmee is een kader gecreëerd voor het ontwikkelen van doelgerichte projecten waarvoor in 2023 financiering kan worden aangevraagd in het Joint Transition Fund.

Risico's

Het bereiken van mensen blijft één van de grootste uitdagingen binnen het programma Onderwijs en Arbeidsmarkt. In Zuid-Limburg is een brede waaier aan ontwikkelmogelijkheden, baankansen en arrangementen beschikbaar.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Bestuursprogramma Burgerbetrokkenheid en lokale democratie

Wat hebben we bereikt?

Zie paragraaf 2.5.2: Rode draad: Burgerbetrokkenheid en Lokale democratie.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Bestuursprogramma Duurzaamheid

Portefeuillehouder: Martin de Beer

Wat hebben we bereikt?

Het programma duurzaamheid Heerlen richt zich op duurzame ontwikkelingen die aansluiten bij de behoefte van het heden en waarbij we geen gevaren creëren voor toekomstige generaties, zodat ook zij in hun behoeftes kunnen blijven voorzien. Het programma is opgebouwd uit drie pijlers (energietransitie, klimaatadaptatie en circulaire economie). Gedurende 2022 is er door de energiecrisis een vierde thema toegevoegd, namelijk energiearmoede. Het afgelopen jaar zijn hier stappen in gezet. Verdere inspanningen zijn nodig om de gestelde doelen (energieneutraal in 2040, klimaatbestendig in 2050 en een circulaire economie in 2050) te behalen.

De motivering om duurzaam te handelen is niet alleen gelegen in het klimaat maar houdt ook verband met de thema's gezondheid, veiligheid, leefbaarheid en betaalbaarheid. Duurzaam handelen levert een positieve bijdrage op al de thema's. De actualiteit van dit en vorige jaren (wateroverlast, hittestress en de afhankelijkheid van duur gas en elektriciteit) hebben een impuls gegeven aan de noodzaak om duurzame oplossingen te realiseren. Het belang van een integrale benadering is van wezenlijk belang. Bij alles wat we ontwikkelen en doen moet nagedacht worden over duurzaamheid. Zo hebben we bij het thema sport duurzaamheid betrokken door het toepassen van Ledverlichting en bij het thema wonen door ambitieuze prestatieafspraken te maken ook op het gebied van duurzaamheid.

Energieneutraal 2040

Warmte transitie

De Transitievisie Warmte 1.0 is opgeleverd. De Transitievisie Warmte 2.0 volgt medio 2023 waarna we in de eerste wijken van start gaan onder andere in Heerlen-Noord.

Het project Power-Up, dat als doel heeft het aanjagen en ontwikkelen van een model om lokale sociale energie opwek te stimuleren loopt.
Het project Wellbased, waarbij het doel is om een Heerlens programma te ontwikkelen om energie armoede en de effecten ervan op gezondheid en welzijn te verminderen, loopt. In 2022 is een wervingscampagne gestart voor deelnemers hieraan.

Energiearmoede

In 2022 is deze omgeving ingrijpend veranderd als gevolg van de stijging van de energieprijzen. De effecten hiervan raken de inwoners en de bedrijven. Om de urgente problematiek, energiearmoede, aan te pakken is in de 2e helft van het jaar veel energie, geld en capaciteit, ingezet om onze inwoners te helpen. Door middel van financiële ondersteuning via projecten zoals de E-knip en Witgoedregeling en het beschikbaar stellen ven een energie bespaarcoach is hier in 2022 invulling aangegeven. Deze aanpak loopt in samenwerking met de Woonwijzerwinkel.

Energieopwekking

In 2022 is gewerkt aan de ontwikkeling van Windenergie Parkstad-Zuid (WPZ). In het bijzonder hebben wij aandacht besteed aan een door het College van Gedeputeerde Staten voorgestelde aanpassing van de provinciale omgevingsverordening. Deze aanpassing maakt de ontwikkeling van Windenergie Parkstad-Zuid voorlopig onmogelijk. Minstens tot aan het moment dat er zekerheid is over de komst van de Einstein Telescoop. Naar verwachting wordt dit in 2025 bekend.
Hoewel concrete voortgang van Windenergie Parkstad-Zuid onder deze omstandigheden slechts zeer beperkt is te noemen, is er dus om verschillende redenen zicht op vooruitgang. De initiatiefnemers van WPZ blijven dan ook onverminderd in positie om WPZ verder te ontwikkelen indien en zodra de omstandigheden dit toelaten.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Klimaatadaptatie

Gemeentelijk rioleringsplan

Het Integraal Waterplan en het Watertakenplan Heerlen 2020-2024 is eind 2019 door de raad vastgesteld. De pijler klimaatadaptatie heeft een plek gekregen in het Watertakenplan.
In 2022 zijn de "klimaatadaptatiestrategie" en het "Actieprogramma klimaatadaptatie" afgerond die het vertrekpunt hebben gevormd voor de aanvraag van de Rijksbijdrage Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie. Het programma Waterklaar, de afkoppelsubsidie en de stimuleringsregeling groene daken en groene gevels hebben we ook in 2022 doorgezet.

Wateroverlast

In juli 2021 is de gemeente getroffen door extreme wateroverlast met grote schade tot gevolg. De gemeente heeft ook in 2022 veel werk verzet ten aanzien van herstel van de schade, het bieden van nazorg en het nemen c.q. voorbereiden van maatregelen tegen wateroverlast. De samenwerking met het waterschap is hierin nadrukkelijk opgezocht.

Circulaire economie

Grondstoffenplan

In 2022 heeft de raad het grondstoffenplan 2022-2026 Rd4 gemeenten met uitvoeringsprogramma vastgesteld. In 2022 zijn diverse actiepunten uit het programma uitgevoerd zoals een sorteeranalyse van het restafval, verbeterde Signing van de milieuparken, onderzoek naar de invoering van de ja ja sticker, enquête PMD inzameling, communicatie zoals een verbeterde website voor nieuwe inwoners, de kwaliteit van GFT en onderzoek naar uitbreiding van de BEST-tas in 2023 met meerdere grondstoffen.

Circulair bouwen en slopen

Bij projecten in het centrum is een promotiecampagne voor verkoop van herbruikbare materialen gestart (Burgemeester Van Grunsvenplein en de Promenade II). Voor het Romeins Badhuis is in het kader van Digital Deconstruction een materialenstrategie opgesteld. Helaas bleek de voortgang van het project uit de pas te lopen met de voorwaarden voor de EU-subsidie.

Het inrichten van de openbare ruimte wordt voortaan opgepakt via de zogenaamde "Nieuwe waarde" methodiek. In deze methodiek wordt samen met de omgeving in participatie gewerkt aan een klimaat adaptieve duurzame omgeving.

Om te experimenteren met een flexibel gebouw van hergebruikt materiaal is het Green Transformable Building (GTB_LAB) ontwikkeld op de Woonboulevard. Fase 1 is afgerond en in gebruik genomen. De voorbereiding van fase 2, het betreft hierbij de eerste transformatie, is in 2022 gestart.

MVI

Maatschappelijk verantwoord inkopen is breed onder de aandacht gebracht binnen Heerlen. Door een interne promotiecampagne en inzet van ambassadeurs wordt meer Maatschappelijk verantwoord inkopen meegenomen in de gemeentelijke inkopen.

Overige Projecten

Voor FairTrade is verlenging van de certificering aangevraagd en een promotieactie voor Global Goals (Vlaggendag) georganiseerd samen met Heerlen Mondiaal en het theater Parkstad. Er is een ZeroWaste wandeling en een Stilte wandeling georganiseerd tijdens de Week zonder Afval respectievelijk op de dag van de Stilte.

De experimenteer fase van het project We Service Heerlen(Wesh), het zogenaamde Heerlens Heitje, is afgerond. De ervaring was positief en wordt in 2023 ondergebracht in de reguliere organisatie.

Mobiliteitsontwikkelingen

Met de verduurzamingsmaatregelen van de mobiliteitsvisie, mobiliteitsplatform Heerlen in Beweging

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

en Zuid-Limburg Bereikbaar hebben we een bijdrage geleverd aan het schoner maken van onze lucht (Schone Lucht Akkoord). Emissie loze werktuigen en vrachtauto's kunnen nog niet standaard worden uitgevraagd.

Om elektrisch rijden te faciliteren zijn er door Vattenfall in 2022 36 dubbele oplaadpunten geplaatst bij openbare parkeerplaatsen. De tweede fase proactieve uitrol heeft 58 nieuwe laadplekken opgeleverd die in de loop van 2023 worden gerealiseerd. Er is vooralsnog onvoldoende draagvlak voor een zone voor zero-emissie stadsdistributie in het centrum.
Inzake deelplatformen is amen met Parkstad het Velocity netwerk geopend.

Financieel
Het programmabudget 2022 is volledig verplicht voor de thema's:
- Energieneutraal 2040;
- Klimaatadaptatie;
- Circulaire economie.

Het grootste risico blijft het in voldoende mate beschikbaar hebben van financiële middelen om de warmtetransitie, wijkaanpak, vorm te geven. Het rijk stelt voor 2023 en volgende jaren middelen beschikbaar. Maar uit berekeningen blijkt dat deze niet voldoende zijn voor de gestelde opgave.

De in 2022 aangegane verplichtingen zijn nog niet volledig afgerond en/of gefactureerd. Bij het opstellen van de begroting 2023 is het uitgangspunt geweest dat bovengenoemde verplichtingen in 2022 uitgevoerd zouden zijn. De begroting 2023 gaat uit van nieuwe verplichtingen die vanaf 2023 worden aangegaan en er is geen financiële ruimte om de aangegane verplichtingen in 2022 te bekostigen. Derhalve is het noodzakelijk om het restantbedrag van € 673.000 over te hevelen naar 2023.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Bestuursprogramma Invoering Omgevingswet

Portefeuillehouders: **Casper Gelderblom**

Wat hebben we bereikt?

Voor de toelichting op de Omgevingswet verwijzen we naar hoofdstuk 2.3: Opgave omgevingswet.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

JAARREKENING

5.1 Balans per 31 december 2022

ACTIVA	31-12-2022	31-12-2021
Vaste activa		
Immateriële vaste activa	**27.319**	**28.448**
• Kosten van onderzoek en ontwikkeling	153	119
• Bijdrage aan activa in eigendom van derden	27.167	28.329
Materiële vaste activa	**417.286**	**378.679**
• Investeringen met economisch nut	291.849	261.687
• Investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	57.899	56.850
• Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	66.752	59.355
• In erfpacht uitgegeven gronden	786	786
Financiële vaste activa	**28.197**	**27.525**
• Kapitaalverstrekkingen aan:		
- deelnemingen	2.171	2.171
- gemeenschappelijke regelingen	123	123
- overige verbonden partijen	1	1
• Leningen aan deelnemingen	1.381	1.323
• Overige langlopende leningen	24.383	23.926
• Overige uitzettingen met een looptijd > 1 jaar	138	-19
Totaal vaste activa	**472.802**	**434.652**

Bedragen x € 1.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

ACTIVA	31-12-2022	31-12-2021
Vlottende activa		
Voorraden	**7.188**	**9.943**
• Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	7.187	9.773
• Gereed product en handelsgoederen	2	170
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	**41.065**	**39.748**
• Vorderingen op openbare lichamen	14.622	14.920
• Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypsche looptijd korter dan één	7.500	0
• Rekening-courantverhoudingen met overige niet financiële instellingen	3.416	5.289
• Overige vorderingen	14.200	19.280
• Overige uitzettingen	1.328	259
Liquide middelen	**8.269**	**6.970**
• Kassaldi	90	41
• Banksaldi	8.178	6.929
Overlopende activa	**25.551**	**15.124**
• De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel uitgesplitst naar de nog te ontvangen bedragen van:		
- Europese overheidslichamen	0	509
- Het Rijk	1.949	665
- Overige Nederlandse overheidslichamen	5.306	3.148
• Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	18.296	10.802
Totaal vlottende activa	**82.074**	**71.785**
Totaal generaal	**554.875**	**506.438**
Recht op verliescompensatie krachtens de Wet op de vennootschapsbelasting 1969	0	0

Bedragen x € 1.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Passiva	31-12-2022	31-12-2021
Vaste passiva		
Eigen vermogen	**70.303**	**48.868**
• Algemene reserve	17.104	4.210
• Bestemmingsreserves	29.345	27.602
• Gerealiseerde resultaat	23.854	17.057
Voorzieningen	**18.407**	**21.498**
• Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	5.219	6.851
• Voorzieningen ter egalisering van kosten	6.455	8.998
• Voorzieningen voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen waa	0	0
• Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden	6.733	5.649
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	**288.792**	**307.458**
• Onderhandse leningen van:		
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	267.542	285.583
- buitenlandse instellingen	21.250	21.875
Totaal vaste passiva	**377.501**	**377.824**

Bedragen x € 1.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Passiva	31-12-2022	31-12-2021
Vlottende passiva		
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	**119.483**	**74.108**
• Overige kasgeldleningen	80.000	42.500
• Overige schulden	39.483	31.608
Overlopende passiva	**57.890**	**54.692**
• Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	16.797	21.001
• De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren uitgesplitst naar de ontvangen bedragen van:		
- Europese overheidslichamen	289	478
- Het Rijk	33.371	28.672
- Overige Nederlandse overheidslichamen	6.932	3.847
• Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	501	694
Totaal vlottende passiva	**177.373**	**128.800**
Totaal generaal	**554.875**	**506.624**
Gewaarborgde geldleningen	7.797	8.806
Garantstellingen	797	1.127

Bedragen x € 1.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

5.2 Programmarekening over het jaar 2022

	Prim. begroting 2022			Bijgest. begroting 2022			Rekening 2022			Resultaat 2022
Programma	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	
0. Bestuur en Ondersteuning	320.069	-71.574	248.495	345.106	-72.950	272.156	364.610	-73.389	291.220	19.064
1. Veiligheid	46	-13.098	-13.052	38	-14.749	-14.710	123	-14.341	-14.217	493
2. Verkeer en Vervoer	1.504	-12.751	-11.248	1.524	-13.010	-11.487	2.397	-12.913	-10.517	970
3. Economie	906	-7.515	-6.609	2.265	-9.552	-7.287	2.203	-8.448	-6.245	1.042
4. Onderwijs	6.630	-18.676	-12.046	14.646	-25.791	-11.144	15.146	-26.143	-10.997	147
5. Sport, Cultuur en Recreatie	4.043	-33.763	-29.720	5.501	-36.698	-31.197	6.370	-39.025	-32.655	-1.458
6. Sociaal Domein	71.468	-232.834	-161.366	72.536	-256.372	-183.836	72.024	-255.523	-183.499	337
7. Volksgezondheid en Milieu	22.046	-26.863	-4.818	22.236	-28.076	-5.840	25.147	-29.746	-4.599	1.241
8. VHROSV	2.466	-13.412	-10.946	4.235	-16.278	-12.043	8.345	-15.401	-7.056	4.987
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**429.179**	**-430.486**	**-1.307**	**468.088**	**-473.476**	**-5.388**	**496.364**	**-474.929**	**21.435**	**26.823**
0. Bestuur en Ondersteuning	2.336	-708	1.628	8.649	-10.188	-1.539	8.649	-10.188	-1.539	0
1. Veiligheid	0	0	0	1.284	0	1.284	1.284	0	1.284	0
2. Verkeer en Vervoer	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Economie	404	0	404	1.431	-768	663	1.207	-768	439	-225
4. Onderwijs	996	-1.359	-363	1.296	-1.359	-63	1.296	-1.359	-63	0
5. Sport, Cultuur en Recreatie	73	-499	-427	524	-499	25	414	-651	-238	-262
6. Sociaal Domein	28	-8	20	5.646	-2.197	3.448	4.234	-2.197	2.036	-1.412
7. Volksgezondheid en Milieu	0	0	0	52	0	52	52	0	52	0
8. VHROSV	71	-26	45	1.544	-26	1.518	3.853	-3.405	448	-1.070
Bestemming	**3.908**	**-2.600**	**1.307**	**20.426**	**-15.038**	**5.388**	**20.988**	**-18.569**	**2.419**	**-2.969**
0. Bestuur en Ondersteuning	322.405	-72.282	250.123	353.755	-83.139	270.617	373.259	-83.578	289.681	19.064
1. Veiligheid	46	-13.098	-13.052	1.322	-14.749	-13.427	1.407	-14.341	-12.934	493
2. Verkeer en Vervoer	1.504	-12.751	-11.248	1.524	-13.010	-11.487	2.397	-12.913	-10.517	970
3. Economie	1.310	-7.515	-6.205	3.696	-10.320	-6.624	3.409	-9.216	-5.807	817
4. Onderwijs	7.626	-20.035	-12.409	15.942	-27.149	-11.207	16.442	-27.502	-11.060	147
5. Sport, Cultuur en Recreatie	4.116	-34.262	-30.146	6.025	-37.198	-31.173	6.784	-39.676	-32.893	-1.720
6. Sociaal Domein	71.496	-232.842	-161.346	78.182	-258.570	-180.387	76.257	-257.720	-181.463	-1.076
7. Volksgezondheid en Milieu	22.046	-26.863	-4.818	22.288	-28.076	-5.788	25.199	-29.746	-4.547	1.241
8. VHROSV	2.537	-13.438	-10.901	5.779	-16.304	-10.525	12.199	-18.807	-6.608	3.917
Gerealiseerde resultaat	**433.086**	**-433.086**	**0**	**488.514**	**-488.514**	**0**	**517.352**	**-493.498**	**23.854**	**23.854**

Bedragen x € 1.000

Het BBV schrijft voor dat in de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening een analyse van de afwijkingen tussen de begroting na wijziging en het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening wordt gemaakt. Voor die analyse van de begrotingsafwijkingen verwijzen we naar de toelichting op de programmaverantwoording.

Conform artikel 27 van het BBV moet in het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening een overzicht worden opgenomen van de gerealiseerde algemene dekkingsmiddelen, de gerealiseerde kosten van de overhead en het bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Hieruit volgt onderstaand overzicht:

	Prim. begroting 2022			Bijgest. begroting 2022			Rekening 2022			Resultaat 2022
Programma	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	
0. Bestuur en Ondersteuning	12.148	-21.040	-8.892	10.776	-20.554	-9.778	12.456	-18.589	-6.132	3.645
1. Veiligheid	46	-13.098	-13.052	38	-14.749	-14.710	123	-14.341	-14.217	493
2. Verkeer en Vervoer	1.504	-12.751	-11.248	1.524	-13.010	-11.487	2.397	-12.913	-10.517	970
3. Economie	906	-7.515	-6.609	2.265	-9.552	-7.287	2.203	-8.448	-6.245	1.042
4. Onderwijs	6.630	-18.676	-12.046	14.646	-25.791	-11.144	15.146	-26.143	-10.997	147
5. Sport, Cultuur en Recreatie	4.043	-33.763	-29.720	5.501	-36.698	-31.197	6.370	-39.025	-32.655	-1.458
6. Sociaal Domein	71.468	-232.834	-161.366	72.536	-256.372	-183.836	72.024	-255.523	-183.499	337
7. Volksgezondheid en Milieu	22.046	-26.863	-4.818	22.236	-28.076	-5.840	25.147	-29.746	-4.599	1.241
8. VHROSV	2.466	-13.412	-10.946	4.235	-16.278	-12.043	8.345	-15.401	-7.056	4.987
Subtotaal programma's	**121.257**	**-379.952**	**-258.695**	**133.757**	**-421.079**	**-287.322**	**144.211**	**-420.128**	**-275.918**	**11.404**
Omschrijving algemene dekkingsmiddelen										
Lokale heffingen	27.232	0	27.232	27.182	0	27.182	28.206	0	28.206	1.024
Algemene uitkeringen	274.198	0	274.198	299.527	0	299.527	312.658	0	312.658	13.131
Dividend	925	0	925	925	0	925	1.176	0	1.176	251
Saldo financieringsfunctie	-2.742	0	-2.742	-2.742	0	-2.742	-2.545	0	-2.545	198
Overige algemene dekkingsmiddelen	0	-1.500	-1.500	0	-1.500	-1.500	0	-995	-995	505
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	**299.613**	**-1.500**	**298.113**	**324.892**	**-1.500**	**323.392**	**339.495**	**-995**	**338.500**	**15.108**
Gerealiseerde kosten Overhead	8.308	-49.034	-40.726	9.438	-50.897	-41.458	12.658	-53.806	-41.148	311
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**429.179**	**-430.486**	**-1.307**	**468.088**	**-473.476**	**-5.388**	**496.364**	**-474.929**	**21.435**	**26.823**
Toevoeging/onttrekking aan reserves:										
0. Bestuur en Ondersteuning	2.336	-708	1.628	8.649	-10.188	-1.539	8.649	-10.188	-1.539	0
1. Veiligheid	0	0	0	1.284	0	1.284	1.284	0	1.284	0
2. Verkeer en Vervoer	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Economie	404	0	404	1.431	-768	663	1.207	-768	439	-225
4. Onderwijs	996	-1.359	-363	1.296	-1.359	-63	1.296	-1.359	-63	0
5. Sport, Cultuur en Recreatie	73	-499	-427	524	-499	25	414	-651	-238	-262
6. Sociaal Domein	28	-8	20	5.646	-2.197	3.448	4.234	-2.197	2.036	-1.412
7. Volksgezondheid en Milieu	0	0	0	52	0	52	52	0	52	0
8. VHROSV	71	-26	45	1.544	-26	1.518	3.853	-3.405	448	-1.070
Bestemming	**3.908**	**-2.600**	**1.307**	**20.426**	**-15.038**	**5.388**	**20.988**	**-18.569**	**2.419**	**-2.969**
0. Bestuur en Ondersteuning	14.484	-21.748	-7.264	19.425	-30.742	-11.317	21.106	-28.777	-7.671	3.645
1. Veiligheid	46	-13.098	-13.052	1.322	-14.749	-13.427	1.407	-14.341	-12.934	493
2. Verkeer en Vervoer	1.504	-12.751	-11.248	1.524	-13.010	-11.487	2.397	-12.913	-10.517	970
3. Economie	1.310	-7.515	-6.205	3.696	-10.320	-6.624	3.409	-9.216	-5.807	817
4. Onderwijs	7.626	-20.035	-12.409	15.942	-27.149	-11.207	16.442	-27.502	-11.060	147
5. Sport, Cultuur en Recreatie	4.116	-34.262	-30.146	6.025	-37.198	-31.173	6.784	-39.676	-32.893	-1.720
6. Sociaal Domein	71.496	-232.842	-161.346	78.182	-258.570	-180.387	76.257	-257.720	-181.463	-1.076
7. Volksgezondheid en Milieu	22.046	-26.863	-4.818	22.288	-28.076	-5.788	25.199	-29.746	-4.547	1.241
8. VHROSV	2.537	-13.438	-10.901	5.779	-16.304	-10.525	12.199	-18.807	-6.608	3.917
Algemene dekkingsmiddelen	299.613	-1.500	298.113	324.892	-1.500	323.392	339.495	-995	338.500	15.108
Overhead	8.308	-49.034	-40.726	9.438	-50.897	-41.458	12.658	-53.806	-41.148	311
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	**433.086**	**-433.086**	**0**	**488.514**	**-488.514**	**0**	**517.352**	**-493.498**	**23.854**	**23.854**

Bedragen x € 1.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Conform artikel 28 van het BBV moet in het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening een analyse worden opgenomen van de afwijkingen tussen de begroting na wijziging en het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening. Hiervoor verwijzen wij naar hoofdstuk 3.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

5.3 Toelichting op de balans

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding
De jaarrekening is opgesteld volgens de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 van de Gemeentewet, waarin door de gemeenteraad op 19 december 2018 de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening
De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die zijn ontstaan voor het einde van het begrotingsjaar, worden meegenomen als zij vóór het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

De algemene uitkering wordt opgenomen conform het accres dat gepubliceerd is in de septembercirculaire van het begrotingsjaar.

Met betrekking tot de eigen bijdragen die het Centraal Administratie Kantoor (CAK) int en aan de gemeenten afdraagt, geldt op basis van de Kadernota rechtmatigheid 2022 van de commissie BBV het volgende: gemeenten kunnen op basis van de overzichten van het CAK wel de aantallen personen, soort en omvang van de zorgverlening beoordelen op basis van de eigen WMO-administratie. Het probleem is dat, door het ontbreken van inkomensgegevens op deze overzichten, de informatie over de eigen bijdrage ontoereikend is om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek van het CAK te kiezen voor het vaststellen van de eigen bijdragen, heeft de wetgever in feite bepaald dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kan worden verkregen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht. De gemeente zal deze onzekerheid in de jaarstukken moeten noemen, ook al ligt de oorzaak niet bij de gemeente.

In de jaarrekening 2022 wordt het bedrag verantwoord dat in het verantwoordingsjaar van het CAK aan afdrachten is ontvangen (=kasstelsel). De reden hiervan is dat bij het CAK sprake is van achterstanden in het verwerken van de opgelegde en nog op te leggen eigen bijdragen waardoor geen betrouwbare schatting is te maken van de ultimo 2022 nog op te leggen en door gemeenten te ontvangen eigen bijdragen.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Er is sprake van een formeel verbod op het opnemen van voorzieningen en schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende aan arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume.
De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming: vier jaar. Als er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld door reorganisaties), wordt wel een verplichting gevormd.

Vanaf 1 januari 2022 kunnen medewerkers (op basis van de CAO gemeenten 2021-2022) boven-wettelijke verlofuren sparen. Met dit 'verlofsparen' kunnen medewerkers passend bij hun levensfase

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

hun bovenwettelijke verlofuren inzetten op een manier die aansluit bij hun persoonlijke levens- en carrièreplanning en het gemeentelijke vitaliteitsbeeld. De uren die zijn gespaard onder het verlofsparen verjaren niet. Conform de door de commissie BBV gepubliceerde Vraag & Antwoord moeten gemeenten een voorziening vormen voor alle categorieën bovenwettelijke verlofuren die in artikel 6.3 lid 3 van de CAO gemeenten zijn benoemd.

Diverse personele lasten blijven echter ook in 2022 toegerekend aan de periode waarin de uitbetaling plaatsvindt. Daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals de ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden.

Balans

Vaste activa

Immateriële vaste activa.

Algemeen
De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Eventuele van derden verkregen specifieke investeringsbijdragen zijn in mindering gebracht op het geactiveerde bedrag (artikel 62 lid 2 BBV).

Kosten van onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief
De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in 5 jaar afgeschreven. De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling vangt aan bij ingebruikneming van het gerelateerde materiële vaste actief.

Bijdragen aan activa in eigendom derden
Bijdragen aan activa van derden worden gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Materiële vaste activa

Algemeen
De materiële activa zijn gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschafkosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend, inclusief de direct toe te rekenen salariskosten. In de vervaardigingsprijs kan daarnaast een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van het actief kan worden toegerekend, worden opgenomen; in dat geval vermeldt de toelichting dat deze kosten worden geactiveerd.

Materiële activa kleiner dan € 25.000 zijn niet geactiveerd, maar direct verantwoord als lasten in het lopende boekjaar.

Het startmoment van afschrijvingen is vastgelegd in de door de raad vastgestelde verordening ex artikel 212 van de Gemeentewet d.d. 19 december 2018. De afschrijvingen starten vanaf het boekjaar volgend op het jaar waarin het kapitaalgoed gereedkomt/verworven wordt.

Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.
De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen in jaren:

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

IMMATERIËLE VASTE ACTIVA	
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	Zie afschrijvingstermijnen materiële vaste activa
MATERIËLE VASTE ACTIVA	
Activa met economisch nut	
Gronden en terreinen	
Bedrijfsgebouwen; ondergrond	Niet
(Onder)Gronden	Niet
Woonruimten	
Woonwagenlocaties	Vervallen
Gebouwen	
Bedrijfsgebouwen	40
Bedrijfsgebouwen; opstal	30
Bedrijfsgebouwen; semipermanent	20
Verbouwing bedrijfsgebouwen, renovatie (mits levensduur verlengend)	10-40
Parkeren; parkeergarages	50
Onderwijshuisvesting; gebouwen	40 (annuïtair)
Onderwijshuisvesting; noodlokalen, niet locatie gebonden	15
Onderwijshuisvesting; verbouwing, renovatie (mits levensduur verlengend)	10-40 (annuïtair)
Onderwijshuisvesting; techniek	10
Onderwijshuisvesting; inrichting en omheining speelplaatsen	20
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	
Sportterreinen; toplaag kunstgrasvelden	15
Sportterreinen; fundering kunstgrasvelden	30
Sportterreinen; natuurgrasvelden	15
Sportterreinen; lichtmasten	25
Sportterreinen; verharding	25
Grond- en bouwwerken	40
Machines, apparaten en installaties	
Archiefinrichting; paternosterkasten	10
Archiefinrichting; rolstellingen	10
Datacommunicatieapparatuur	5
Kantoorapparatuur; kasregisters	Niet
Kantoorapparatuur; pc’s (cluster aankopen)	5
Kantoorapparatuur; tablets/devices (cluster aankopen)	3
Kantoorapparatuur; software algemeen	5
Koffieautomaten	Niet
Netwerkapparatuur	5
Netwerkcomponenten; ICT Heerlen	5
Parkeerapparatuur; betaald parkeerterrein	15
Reprografie; dtp voorziening	3
Reprografie; lichtdruk-/kopieermachines/plotters	5
Reprografie; snij-/bindmachines/afwerkapparatuur	5

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Servers; ICT Heerlen	5
Software	5 (vanaf 2019: 7 jaar)
Technische installaties; middel-langlopend	10
Technische installaties; langlopend	20
Telefooncentrale	6
Overige materiële vaste activa	
Onderwijshuisvesting; kantoormeubilair en overige inrichting	Niet
Presentatie; Kasteel Hoenbroek	10
Presentatie; Thermenmuseum	10
Vaste inrichting/stoffering	10
Eerste inrichting (cluster aankopen)	10
Meubilair/inventaris	Niet
Armaturen kantoorverlichting	5
Vervoermiddelen	
Aanhangwagens	Niet
Bestelauto's / kleine vrachtauto's	6
Dienstauto bestuur	4
Electrowagens (begraafplaats)	10
Overige personenauto's	6
Tractoren	10
Activa met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	
Riolering; bergbezinkbassins	80
Riolering; renovatie, reparatie, vervanging	40 (vanaf 2019: 60 jaar)
Begraafplaatsen; grafstenen	30
Begraafplaatsen; hekwerken	20
Begraafplaatsen; plantsoenen	30
Begraafplaatsen; straatmeubilair	15
Begraafplaatsen; wegen/voetpaden	25
Activa met maatschappelijk nut	
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	
Monumenten; niet zijnde panden, bv kapelletjes	30
Openbaar groen	25
Openbare verlichting; armaturen	20
Openbare verlichting; masten	40
Parkeren; open parkeerterrein	25
Speelvoorzieningen; openbaar	10
Verkeersregelinstallaties	16
Wegen, straten, pleinen, trottoirs	25
Wegmeubilair (incl. A.N.W.B.; palen en borden)	15

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Investeringen met economisch nut
Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. Bij de waardering is waar nodig rekening gehouden met een (verwachte) duurzame waardevermindering.

Maankwartier B.V.
Op 1 juni 2021 deed het Gerechtshof Den Bosch uitspraak in de zaak van Metroprop B.V. en Stichting tot Behoud van Monumenten Laurentius en Petronella tegen Maankwartier Heerlen B.V. en de gemeente Heerlen. In de rechtszaak werd ingegaan op de koopovereenkomst die de Gemeente had gesloten met Maankwartier B.V. ten aanzien van een appartementsrecht in het Maankwartier. In de uitspraak oordeelde het Hof dat Maankwartier B.V. een door de Gemeente gefinancierd niet-marktconform voordeel heeft ontvangen. Als gevolg daarvan is de koopovereenkomst tussen partijen door het Hof nietig verklaard.
Ondanks het feit dat het juridisch eigendom niet meer bij de gemeente Heerlen ligt, maakt de gemeente wel kosten vanuit het eigenaarschap, zoals verzekeringen, onderhoud, etc.
Dit in combinatie met het feit dat Maankwartier B.V. zelf het pand alleen als juridisch eigendom identificeert, betekent dat wij het pand als economisch beschouwen en als zodanig in de gemeentelijke boekhouding verantwoorden onder de materiele vaste activa.

Niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG) onder Materiële vaste activa:
Conform de notitie grondbeleid in begroting en jaarstukken (2019) van de commissie BBV zijn NIEGG en bouwgronden in exploitatie (BIE) die per 1 januari 2018 uit exploitatie zijn genomen, op basis van een overgangsbepaling tegen de boekwaarde per 1 januari 2018 (ingangsdatum Wijzigingsbesluit) geherrubriceerd naar de materiële vaste activa. Deze overgangsbepaling heeft een looptijd van 4 jaar. In 2019 heeft een taxatie plaats gevonden van Broekland. Naar aanleiding van deze taxatie heeft een afwaardering plaats gevonden.

Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven
Wanneer investeringen grotendeels worden gedaan in het kader van riolering, het inzamelen van huishoudelijk afval of andere heffingen alsook voor rechten die op grond van art. 229 lid 1 a en b Gemeentewet worden geheven, dan worden deze investeringen op de balans opgenomen in deze aparte categorie.

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut
Investeringen met een maatschappelijk nut worden geactiveerd en over de verwachte toekomstige gebruiksduur afgeschreven. De verplichting om alle investeringen te activeren volgens de nieuwe methode, geldt alleen voor investeringen die vanaf het begrotingsjaar 2017 worden gedaan. Conform onze financiële verordening werd deze systematiek ook al voor 2017 toegepast.

In erfpacht uitgegeven gronden
Voor in erfpacht uitgegeven gronden geldt de uitgifteprijs van eerste uitgifte als verkrijgingsprijs. Gronden in eeuwigdurende erfpacht zijn gewaardeerd tegen registratiewaarde. Eventuele afkoopsommen voor voortdurende contracten zijn verwerkt onder de langlopende schulden en vallen naar rato van afkoopperiode vrij ten gunste van het resultaat.

Financiële vaste activa
Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen, (overige) leningen u/g en (overige) uitzettingen zijn – tenzij hierna anders is vermeld – opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is hierop een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Als de waarde van

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs, zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering gelukkig niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingsprijs.

Van een deelneming is krachtens artikel 1 lid d BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

Vlottende activa

Voorraden

Grond- en hulpstoffen

Grond- en hulpstoffen zijn opgenomen tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Wanneer de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, wordt afgewaardeerd naar deze lagere marktwaarde.

Onderhanden werk, gronden in exploitatie

De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijpmaken), evenals een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.
Voor winstneming geldt de percentage of completion methode: baten en lasten – en het daaruit voortvloeiende resultaat – worden toegerekend aan de periode waarin deze zijn gerealiseerd. Bij meerjarige projecten betekent dit dat (de verwachte) winst niet pas aan het eind van het project als gerealiseerd moet worden beschouwd, maar gedurende de looptijd van het project tot stand komt en ook als zodanig moet worden verantwoord. Het verantwoorden van tussentijdse winst is daarmee geen keuze maar een verplichting die voortvloeit uit het realisatiebeginsel. Bij het bepalen van de tussentijdse winst is het wel noodzakelijk de nodige voorzichtigheid te betrachten. Als aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid en dient er winst te worden genomen:
1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat.
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht.
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten volledig op de vervaardigingskosten in mindering gebracht. Als er sprake is van winst, wordt deze berekend op basis van de eindwaarde van het project, conform de notitie 'grondbeleid in begroting en jaarstukken (2019)' van de commissie BBV. Als de berekening van de tussentijdse winstneming volgens de percentage of completion methode ertoe leidt dat in eerdere jaren teveel winst is genomen, dan neemt de gemeente de eerder teveel genomen winst terug. Subsidiebaten en de daarbij behorende subsidiabele kosten bij grondexploitaties maken geen onderdeel uit van de tussentijdse winstneming en worden verantwoord op het moment dat de subsidie volgens de subsidievoorwaarden is gerealiseerd.

De verliesvoorziening is gewaardeerd tegen de nominale waarde. De voorziening tegen de nominale waarde is gelijk aan het resultaat van de grondexploitatiebegroting op eindwaarde.

Gereed product

Gerede producten zijn gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde als de marktwaarde lager is dan de kostprijs. Dat laatste doet zich vooral voor als voorraden incourant worden. De kostprijs bestaat uit de verrekenprijzen van grond- en hulpstoffen en de loon- en machinekosten die aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

Vooruitbetaling

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Vooruitbetaalde bedragen zijn opgenomen tegen nominale waarde.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Vorderingen
De vorderingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening is statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten
Deze activa zijn tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Voorzieningen
Voorzieningen zijn gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting of het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting voor de wethouders is echter tegen de contante waarde van de (al opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd.
De onderhoudsegalisatievoorzieningen zijn gebaseerd op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarbij rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die hiervoor zijn geformuleerd. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen die is opgenomen in het jaarverslag, is het beleid verder uiteengezet.

In geval van achterstallig onderhoud, waarbij sprake is van kapitaalvernietiging en/of onveilige situaties, wordt er op basis van artikel 44 lid 1a BBV een voorziening gevormd.

Vaste schulden
Vaste schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Verplichting voortvloeiend uit leasing
De waardering van de verplichting uit hoofde van de financial leasing van de vervoermiddelen vindt plaats tegen de contante waarde van de contractueel verschuldigde leasetermijnen.

Vlottende passiva
De vlottende passiva zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Borg- en garantstellingen
Voor zover leningen door de gemeente zijn gewaarborgd, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. In de toelichting op de balans vindt u hierover meer info.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Toelichting op de balans per 31 december 2022
(bedragen x € 1.000)

Activa

Vaste activa

Immateriële vaste activa

De post immateriële vaste activa wordt onderscheiden in:

	Boekwaarde per 31-12-2022	Boekwaarde per 31-12-2021
Kosten onderzoek en ontwikkeling	153	119
Bijdrage aan activa in eigendom derden	27.167	28.329
TOTAAL	**27.319**	**28.448**

Bedragen x € 1.000

Het hierna opgenomen overzicht geeft het verloop weer van de immateriële vaste activa gedurende het jaar 2022:

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2021	Investe-ringen	Desinveste-ringen	Afschrijvingen	Bijdragen derden	Afwaarde-ringen	Boekwaarde 31-12-2022
Kosten onderzoek en ontwikkeling	119	58	0	24	0	0	153
Bijdrage aan activa in eigendom derden	28.329	0	0	1.162	0	0	27.167
TOTAAL	**28.448**	**58**	**0**	**1.186**	**0**	**0**	**27.319**

Bedragen x € 1.000

De belangrijkste in het boekjaar gedane investering staat in onderstaand overzicht vermeld:

	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2022	Cumulatief besteed t/m 2022
Voorbereidingskrediet onderzoek AVON	140	58	58
TOTAAL	**140**	**58**	**58**

Bedragen x € 1.000

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

	Boekwaarde per 31-12-2022	Boekwaarde per 31-12-2021
Investeringen met een economisch nut	291.849	261.687
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden gegeven	57.899	56.850
Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	66.752	59.355
In erfpacht uitgegeven gronden	786	786
TOTAAL	**417.286**	**378.679**

Bedragen x € 1.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

De investeringen met een economisch nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

	Boekwaarde per 31-12-2022	Boekwaarde per 31-12-2021
Gronden en terreinen	19.493	19.493
Woonruimten	0	0
Gebouwen	245.541	217.544
Grond-, weg en waterbouwkundige werken	7.913	6.985
Vervoermiddelen	14	24
Machines, apparaten en installaties	16.708	15.249
Overige materiële vaste activa	2.179	2.392
TOTAAL	**291.849**	**261.687**

Bedragen x € 1.000

Het hierna opgenomen overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de overige investeringen met een economisch nut weer:

Omschrijving	Balanswaarde 31-12-2021	Verschuiving	Boekwaarde 31-12-2021	Investe-ringen	Desinves-teringen	Afschrijving en	Bijdragen derden	Afwaarde-ringen	Boekwaarde 31-12-2022
Gronden en terreinen	18.671	822	19.493	0	0	0	0	0	19.493
Woonruimten	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Gebouwen	218.366	-822	217.544	36.894	0	6.896	1.782	219	245.541
Grond-, weg en waterbouwkundige werken	6.985	0	6.985	1.487	0	558	0	0	7.913
Vervoermiddelen	24	0	24	0	0	10	0	0	14
Machines, apparaten en installaties	15.249	0	15.249	4.433	0	2.974	0	0	16.708
Overige materiële vaste activa	2.392	0	2.392	82	0	295	0	0	2.179
TOTAAL	**261.687**	**0**	**261.687**	**42.896**	**0**	**10.734**	**1.782**	**219**	**291.849**

Bedragen x € 1.000

Onder bijdragen van derden zijn de bijdragen van derden opgenomen die direct gerelateerd zijn aan de investering. Dit gaat onder andere over een bijdrage voor de nieuwe Nor van de provincie (€ 417.000) en IBA Parkstad (€ 308.000) en een bijdrage van onderwijsstichting Movare voor de renovatie van basisschool Mijn Spoor (€ 299.000) en renovatie basisschool Gerardus Majella (€ 230.000)
Onder de afwaarderingen staan de afwaarderingen vermeld wegens duurzame waardeverminderingen, dit betreft o.a. Jongerenaccommodatie The Flash Heerlerbaan (€ 95.000), OBS Tovercirkel (€ 77.000) en gymzaal Aarweg 26 (€ 35.000).

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen staan in het hierna opgenomen overzicht vermeld.

	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2022	Cumulatief besteed t/m 2022
St Janscollege renovatie	25.835	9.756	20.119
Archiefbewaarplaats (Christus Koningkerk)	13.734	6.077	12.549
Zwembad Hoensbroek renovatie	7.500	5.144	5.510
KC Tarcisius nieuwbouw	18.990	3.836	16.419
Automatisering	4.496	3.478	3.478
BS Gerardus Majella renovatie	3.396	2.787	2.510
BS Mijn Spoor renovatie	4.031	2.459	2.161
Buitensportaccommodaties	2.268	1.487	2.105
BMV Heerlerbaan nieuwbouw	15.807	1.340	1.922
Nieuwe ambtelijke huisvesting	33.660	1.248	33.720
Nieuwe Nor gebouw	7.759	1.112	4.368
Mijnmuseum verbouwing	2.969	939	3.054
Uitbreiding De Tovercirkel (Benzenraderweg 270)	1.374	607	608
Romeins Museum	14.598	594	1.593
TOTAAL	**156.417**	**40.864**	**110.117**

Bedragen x € 1.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

De investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven kunnen als volgt worden onderverdeeld:

	Boekwaarde per 31-12-2022	Boekwaarde per 31-12-2021
Grond-, weg en waterbouwkundige werken	57.899	56.850
TOTAAL	**57.899**	**56.850**

Bedragen x € 1.000

Het hierna opgenomen overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven weer:

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2021	Investe-ringen	Desinveste-ringen	Afschrijvingen	Bijdragen derden	Afwaarde-ringen	Boekwaarde 31-12-2022
Grond-, weg en waterbouwkundige werken: riool	56.850	4.004	0	938	2.017	0	57.899
TOTAAL	**56.850**	**4.004**	**0**	**938**	**2.017**	**0**	**57.899**

Bedragen x € 1.000

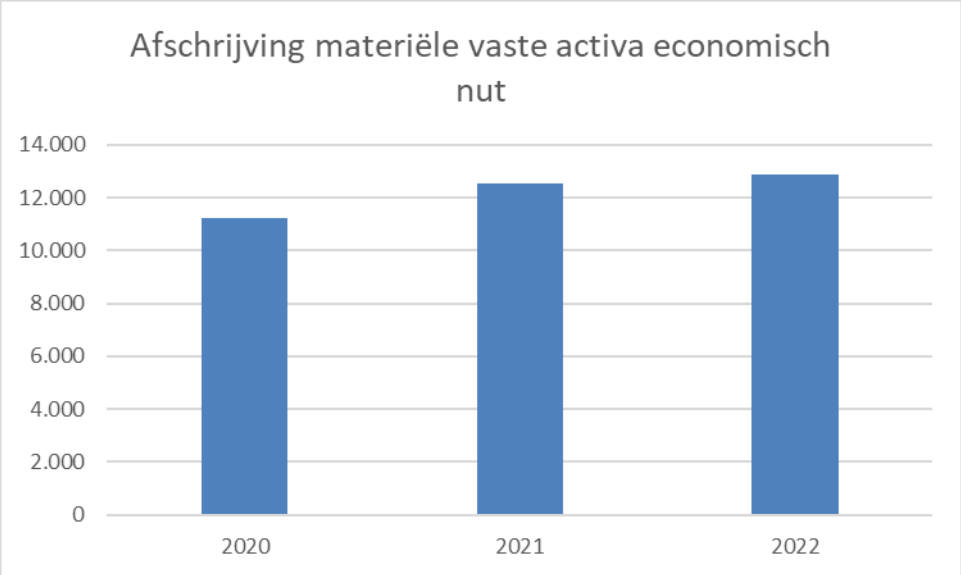
Onder bijdragen van derden zijn de bijdragen van derden opgenomen die direct gerelateerd zijn aan de investering. Dit betreft grotendeels bijdragen van burgers (€ 1.997.000). Onder de afwaarderingen staan de afwaarderingen vermeld wegens duurzame waardeverminderingen (in 2022 niet van toepassing).

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen staan in het hierna opgenomen overzicht vermeld.

	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2022	Cumulatief besteed t/m 2022
Rioleringen	16.003	3.799	5.109

Bedragen x € 1.000

In onderstaande grafiek is het verloop van de totale lasten van afschrijvingen op alle activa met economisch nut van de afgelopen drie jaar opgenomen:

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Voor de dekking van de kapitaallasten voortvloeiend uit investeringen zijn in het verleden diverse reserves gevormd. Voor de toelichting hierop wordt verwezen naar de bestemmingsreserves ter dekking van kapitaallasten.

De investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut kunnen als volgt worden onderverdeeld.

	Boekwaarde per 31-12-2022	Boekwaarde per 31-12-2021
Grond-, weg en waterbouwkundige werken	66.752	59.355
TOTAAL	**66.752**	**59.355**

Bedragen x € 1.000

De boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut had het volgende verloop:

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2021	Investe-ringen	Desinveste-ringen	Afschrijvingen	Bijdragen derden	Afwaarde-ringen	Boekwaarde 31-12-2022
Grond-, weg en waterbouwkundige werken	59.355	14.929	0	2.081	5.451	0	66.752
TOTAAL	**59.355**	**14.929**	**0**	**2.081**	**5.451**	**0**	**66.752**

Bedragen x € 1.000

Onder bijdragen van derden zijn de bijdragen van derden opgenomen die direct gerelateerd zijn aan de investering. Dit betreft onder andere een bijdrage van IBA (€ 1.000.000), Regiodeal Parkstad (€ 689.000) en Woningbouwimpuls (€ 494.000) voor het herinrichten Burgemeester van Grunsvenplein, een bijdrage van gemeente Kerkrade voor de Parkstad Route (€ 745.000) en een bijdrage van IBA voor de achterstand IBOR (€ 640.000). Onder de afwaarderingen staan de afwaarderingen vermeld wegens duurzame waardeverminderingen (in 2022 niet van toepassing).

Er is geen wijziging in de afschrijvingssystematiek bij de activa met maatschappelijk nut. Ook vóór 2017 werd al op deze activa afgeschreven zoals de afschrijvingstabel in de financiële verordening aangeeft.

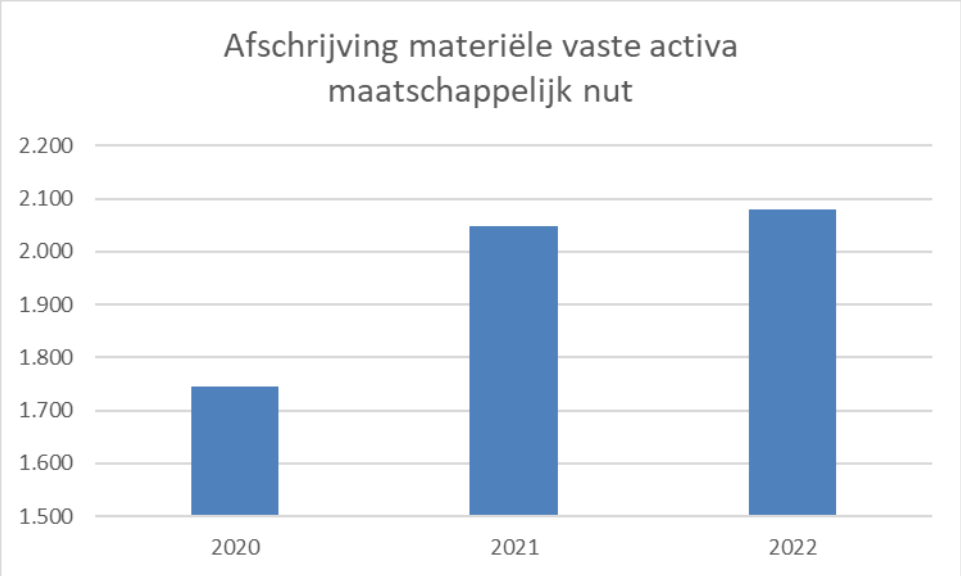
Belangrijkste investeringen met maatschappelijk nut die gedaan zijn in het boekjaar:

	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2022	Cumulatief besteed t/m 2022
Herinrichten Burgemeester van Grunsvenplein	6.965	4.880	2.373
Achterstand IBOR	5.293	2.724	3.450
Parkstad Route / Mijnspoor	3.369	2.302	1.556
1000 bomen	1.650	1.210	1.326
Herinrichten RK fase 1 Coriovallumstraat	1.091	543	270
Herinrichten RK fase 2B Dr. Poelsstraat	763	540	333
TOTAAL	**19.132**	**12.199**	**9.309**

Bedragen x € 1.000

In onderstaande grafiek is het verloop van de totale lasten van afschrijvingen op alle activa met maatschappelijk nut van de afgelopen drie jaar opgenomen:

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Financiële vaste activa

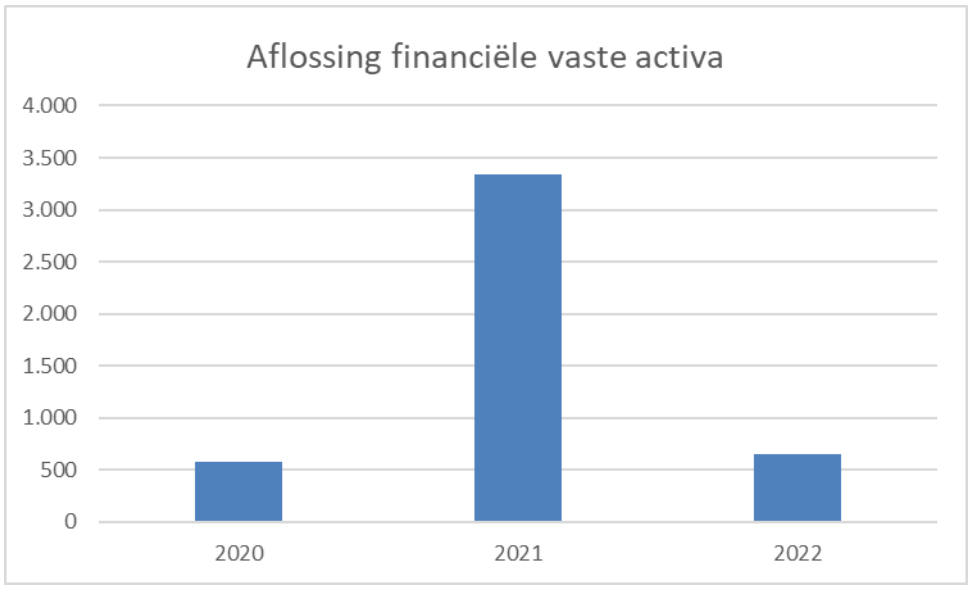
Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2022 wordt in het hierna opgenomen overzicht weergegeven:

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2021	Balanswaarde 31-12-2021	Investe-ringen	Desinves-teringen	Aflossingen	Afwaar-deringen	Boekwaarde 31-12-2022	Voorziening oninbaarheid	Balanswaarde 31-12-2022
Kapitaalverstrekkingen aan:									
- deelnemingen	2.171	2.171	0	0	0	0	2.171	0	2.171
- gemeenschappelijke regelingen	123	123	0	0	0	0	123	0	123
- overige verbonden partijen	1	1	0	0	0	0	1	0	1
Leningen aan:									
- deelnemingen	1.323	1.323	58	0	0	0	1.381	0	1.381
Overige langlopende geldleningen	26.109	23.926	1.832	0	646	0	27.295	2.911	24.383
Overige uitzettingen met een looptijd > 1 jaar	-19	-19	160		4	0	138	0	138
TOTAAL	**29.708**	**27.525**	**2.050**	**0**	**650**	**0**	**31.108**	**2.911**	**28.197**

Bedragen x € 1.000

Onder de financiële vaste activa hebben wij onder andere de nominale waarde van het aandelenkapitaal in diverse deelnemingen opgenomen. Voor een nadere analyse verwijzen wij u naar de paragraaf financiering.
Het overzicht laat een voorziening oninbaarheid zien van € 2.911.000 voor rentetoevoeging geldlening Mijnwater. De balanswaarde wordt met dit bedrag verlaagd.
In onderstaande grafiek is het verloop van de aflossingen van de afgelopen drie jaar opgenomen.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Vlottende activa

Voorraden

De in de balans opgenomen voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën:

Omschrijving	Boekwaarde per 31-12-2022	Boekwaarde per 31-12-2021
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	12.532	13.157
Gereed product en handelsgoederen	2	170
Totaal	**12.534**	**13.327**

Bedragen x € 1.000

Van de bouwgronden in exploitatie (BIE) kan van het verloop in 2022 het volgende overzicht worden weergegeven:

	Project	Boekwaarde 31-12-2021	Investeringen	Opbrengsten	Winstneming	Balansmutatie ivm stelsel-wijziging	Boekwaarde 31-12-2022	Verlies-voorziening 31-12-2022	Balanswaarde 31-12-2022	Geraamde nog te maken kosten	Geraamde nog te realiseren opbrengsten	Geraamd eindresultaat /nominale waarde
A	**Bouwgronden in exploitatie (BIE's)**											
1.0	**Heerlen Stad**											
1.1	64 Parc Hoogveld alg.	-550	110	-271	64	0	-648	0	-648	2.400	-2.219	-972
1.2	1616 Nicolaas Beetsstraat	117	1	-0	0	0	117	-119	-1	1	0	119
1.3	1679 Schinkelkwadrant Zuid	4.311	610	-1.097	0	-131	3.693	-1.900	1.793	2.355	-4.148	1.900
	Subtotaal	*3.877*	*721*	*-1.369*	*64*	*-131*	*3.162*	*-2.019*	*1.143*	*4.757*	*-6.367*	*1.047*
2.0	**Hoensbroek**								0			
2.1	38 Burg.Slanghenstr. alg.	300	3	0	0	0	303	0	303	68	-393	-22
2.2	1820 Aldenhofpark uitvoering	-921	62	0	3	-21	-877	0	-877	942	-384	-1.385
	Subtotaal	*-621*	*65*	*0*	*3*	*-21*	*-574*	*0*	*-574*	*1.011*	*-777*	*-1.407*
3	**Bedrijventerrein**											
3.1	19 Crama/Husken/de Vrank algemeen	3.515	35	0	-38	0	3.512	0	3.512	949	-5.100	-3.043
3.2	23 Industrieterr. Emma alg.	4.699	47	0	0	0	4.746	-3.324	1.422	628	-2.050	3.324
3.3	48 Geleendal/nieuw eyckholt alg.	1.797	18	0	-17	0	1.797	0	1.797	1.430	-3.525	-960
3.4	860 Bedrijfskavels Kissel	-110	-1	0	0	0	-111	-3	-114	172	-59	3
	Subtotaal	*9.901*	*99*	*0*	*-56*	*0*	*9.944*	*-3.327*	*6.617*	*3.179*	*-10.734*	*-677*
	Totaal Bouwgronden in exploitatie	**13.157**	**884**	**-1.369**	**11**	**-152**	**12.532**	**-5.346**	**7.187**	**8.947**	**-17.878**	**-1.037**

Bedragen x € 1.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Het verloop van de verliesvoorziening BIE is als volgt:

Verliesvoorziening BIE	Beginstand 1/1/2022	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Eindstand 31/12/2022
1616 Nicolaas Beetsstraat	118	1	0	0	119
23 Industrieterr. Emma alg.	3.262	62	0	0	3.324
860 Kissel	3	0	1	0	3
1679 SKZ	0	1.900	0	0	1.900
Verliesvoorziening BIE	**3.384**	**1.963**	**1**	**0**	**5.346**

Bedragen x € 1.000

Voor een nadere toelichting op de grondexploitatie wordt verwezen naar de toelichting op het programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing en de paragraaf grondbeleid.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2022	Voorziening oninbaarheid	Balanswaarde 31-12-2022	Balanswaarde 31-12-2021
Vorderingen op openbare lichamen	14.622	0	14.622	14.920
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypsche looptijd korter dan één jaar	7.500	0	7.500	0
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	3.416	0	3.416	5.289
Overige vorderingen	17.577	3.378	14.200	19.280
Overige uitzettingen	1.328		1.328	259
TOTAAL	**44.443**	**3.378**	**41.065**	**39.748**

Bedragen x € 1.000

De belangrijkste vordering op openbare lichamen is de aangifte in het kader van het Btw-compensatiefonds. De ingediende declaratie voor 2022 is € 16.465.000. In mei/juni wordt dit bedrag geïncasseerd.

Onder rekening-courant zijn de overeenkomsten opgenomen met Beitel-Zuid, Schaesbergerveld B.V., GOB Avantis N.V. en de starterslening.

De overige vorderingen gaan om de reguliere debiteuren, debiteuren belastingen en de debiteuren inzake Participatiewet, BBZ, IOAW en IOAZ. Deze vorderingen zijn op de balans opgenomen minus de noodzakelijk geachte voorzieningen voor oninbaarheid.

Schatkistbankieren
Het drempelbedrag bedroeg in 2022 € 8.661.727 (2% van het begrotingstotaal). Per ultimo 2022 staat er geen geld op de rekening van schatkistbankieren. In 2022 zijn wij gemiddeld elk kwartaal ruim onder dit drempelbedrag blijven. We voldoen hiermee aan de criteria van de wet- en regelgeving en hoeven niet te schatkistbankieren.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

In onderstaande tabel is de berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren opgenomen.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
		Verslagjaar			
(1)	**Drempelbedrag**	**8.661,72**			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	**Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen**	**2.654**	**2.601**	**1.775**	**2.261**
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	6.008	6.061	6.887	6.401
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	433.086			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	433.086			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,002 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000	Drempelbedrag	8.662			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	238.879	236.662	163.292	208.031
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	2.654	2.601	1.775	2.261

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

Omschrijving	Boekwaarde per 31-12-2022	Boekwaarde per 31-12-2021
Kassaldi	90	41
Banksaldi	8.178	6.929
TOTAAL	**8.269**	**6.970**

Bedragen x € 1.000

De in de balans opgenomen liquide middelen geven de banksaldi weer per 31-12-2022. Naast deze liquide middelen heeft gemeente Heerlen nog een Rekening courant faciliteit van € 15 miljoen en een intraday faciliteit van € 30 miljoen.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

EMU-saldo

	Omschrijving	rekening 2022
1	Exploitatiesaldo **vóór** toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	21.435
2	Mutatie (im)materiële vaste activa	37.478
3	Mutatie voorzieningen	-2.356
4	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-636
5	Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa	0
Berekend EMU-saldo		**-17.763**

Bedragen x € 1000,-

Het overzicht is opgesteld conform BBV, dat wil zeggen dat bij punt 1 bij een positief exploitatiesaldo een positief bedrag ingevuld wordt en bij een negatief exploitatiesaldo een negatief bedrag. Voor de overige punten geldt dat alle bedragen als een positief bedrag worden ingevuld.

Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

Omschrijving	Boekwaarde per 31-12-2022	Boekwaarde per 31-12-2021
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	7.255	4.322
Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	18.296	10.802
TOTAAL	**25.551**	**15.124**

Bedragen x € 1.000

De in de balans opgenomen van EU, Rijk en provincies nog te ontvangen voorschotbedragen die zijn ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel kunnen als volgt worden gespecifieerd:

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Omschrijving	Saldo 31-12-2021	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	Saldo 31-12-2022
Europese overheidslichamen:				
Subsidie Arbeidsmarktbeleid Zuid-Limburg 2017-2019	509	0	509	0
Subsidie duurzaamheid Innovate Horizon 2020	0	0	0	0
Totaal Europese overheidslichamen	**509**	**0**	**509**	**0**
Rijk:				
SPUK Oekraïne	0	1.541	0	1.541
Jeugd verblijf / pleegzorg	0	350	0	350
RMC gelden	83	0	25	59
Tozo levensonderhoud	581	0	581	0
Totaal Rijk	**665**	**1.891**	**606**	**1.949**
Overige overheid:				
Diftar	2.665	2.600	2.665	2.600
Bijdrage IBA t.b.v. herinrichting Burg. Van Grunsvenplein	0	1.000	0	1.000
Bijdrage IBA t.b.v. vormgeving openbare ruimte centrum	110	875	0	985
Bijdrage provincie t.b.v. herinrichting Burg. Van Grunsvenplein	0	324	0	324
Bijdrage provincie herinrichting Promenade I	0	157	0	157
Centrum	143	6	0	149
Bijdrage Parkstad GiesenBautsch	0	60	0	60
Subsidie Micro-initiatieven Gebrookerbos	62	0	30	31
Bijdrage Regio Deal Parkstad voor de renovatie van het voormalig kantoor Rabobank	79	0	79	0
CTB middelen	50	0	50	0
Bijdrage IBA t.b.v. Via Belgica Festival	25	0	25	0
Piketvergoeding Veiligheidsregio Zuid-Limburg	12	0	12	0
BSGW exploitatiebijdrage	3	0	3	0
Totaal overige overheid	**3.148**	**5.022**	**2.864**	**5.306**
TOTAAL	**4.322**	**6.913**	**3.980**	**7.255**

Bedragen x € 1.000

Onder de nog te ontvangen bedragen staat de afrekening Jeugd met Maastricht (€ 3.208.000). Tevens staan hier vooruitbetaalde subsidies voor een bedrag van € 1.601.000.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Passiva

Vaste passiva

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

	Boekwaarde per 31-12-2022	Boekwaarde per 31-12-2021
Algemene reserve	17.104	4.210
Bestemmingsreserves	29.345	27.602
Gerealiseerde resultaat	23.854	17.057
TOTAAL	**70.303**	**48.868**

Bedragen x € 1.000

Het verloop in 2022 wordt in het hierna opgenomen overzicht weergegeven:

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2021	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Vermindering ter dekking van kapitaallasten	Boekwaarde 31-12-2022
Algemene reserve	4.210	13.314	3.964	3.544	0	17.104
Bestemmingsres. tbv afdekk. kap.lasten	10.061	1.881	0	0	628	11.313
Overige bestemmingsreserves	17.541	3.375	16.396	13.513	0	18.033
TOTAAL	**31.811**	**18.569**	**20.360**	**17.057**	**628**	**46.449**

Bedragen x € 1.000

Onder "Bestemming resultaat' staan de toevoegingen of onttrekkingen vermeld uit hoofde van de bestemming van het resultaat van het voorgaande boekjaar. Onder de kapitaallasten staan de verminderingen vermeld in verband met afschrijvingen op activa waarvoor een specifieke bestemmingsreserve is gevormd.

Algemene reserve € 17.104.000

Reserve	BW 31-12-2021	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Vermindering ter afdekking kapitaallasten	BW 31-12-2022
AR. algemene reserve	3.973	11.214	1.737	3.544	0	16.994
AR. grondbedrijf	237	2.100	2.226	0	0	110
Totaal algemene reserve	**4.210**	**13.314**	**3.964**	**3.544**	**0**	**17.104**

Bedragen x € 1.000

De algemene reserve laat eind 2022 een saldo zien van € 16.994.000. De algemene reserve grondbedrijf, die als doel heeft om winsten toe te voegen en verliezen te onttrekken vanuit projecten die samenhangen met grondexploitaties is op 31 december 2022 € 110.000. Deze mutatie wordt verder toegelicht in de paragraaf grondbeleid. In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing wordt inzichtelijk gemaakt in hoeverre het saldo van de algemene reserve de voor onze gemeente geldende risico's afdekt.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

In 2022 werd op basis van raadsbesluiten beschikt over de algemene reserve.
De toevoegingen die hieruit voortvloeiden betroffen:

- Compensatie energiekosten € 8.500.000
- Resultaat jaarrekening 2021 € 3.543.754
- 1e en 2e begrotingswijziging WOZL en WSP € 2.005.374
- Aanvulling bij primitieve begroting € 708.290

De onttrekkingen die hieruit voortvloeiden betroffen:

- Centrum: samen maken we de stad € 624.197
- Energiekosten € 587.900
- Bovengrondse vakschool € 525.000

Bestemmingsreserves € 29.345.000

Reserves ter dekking van kapitaallasten € 11.313.000

Reserve	BW 31-12-2021	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Vermindering ter afdekking kapitaallasten	BW 31-12-2022
BRKap. Fietsenstalling	2.598	26	0	0	66	2.558
BRKap. BreedMaatschVrzMolenb/Broedersch	1.675	817	0	0	165	2.327
BRKap. Sintermeerten college, herwaardering	2.094	21	0	0	195	1.920
BRKap. meubilair thuiswerkplekken	0	980	0	0	0	980
BRKap. multifunct Accomm Bekkerveld geb.	804	8	0	0	28	785
BRKap. geoormerkte MBP reserve inz. Nor	778	8	0	0	39	747
BRKap. geoorm Nieuwb OCC Broekland coll.	661	7	0	0	36	631
BRKap. Juliana college, herwaardering	613	6	0	0	62	557
BRKap. brede school H'hei aanv. krediet	345	3	0	0	15	333
BRKap. geoorm res. Fitness Herlecollege	289	3	0	0	16	276
BRKap. uitbreid ZMOKBuitenh 2extra lokal	202	2	0	0	6	198
BRKap. Herle college, herwaardering	0	0	0	0	0	0
BRKap. Aldenhof college, herwaardering	0	0	0	0	0	0
BRKap. Bernardinuscollege, herwaardering	0	0	0	0	0	0
BRKap. St Janscollege, herwaardering	0	0	0	0	0	0
Totaal best.res. afdekking kap.lasten	**10.061**	**1.881**	**0**	**0**	**628**	**11.313**

Bedragen x € 1.000

De onder deze noemer opgenomen bestemmingsreserves worden gebruikt als dekking van kapitaallasten die betrekking hebben op diverse investeringen. Volgens de regelgeving van het BBV is het niet toegestaan reserves direct in mindering te brengen op investeringen met economisch nut, zoals bijvoorbeeld gebouwen. Herschikking van deze reserves is toegestaan, maar heeft een directe financiële impact op onze meerjarenbegroting. Immers, als deze reserves anders worden bestemd, zijn er geen middelen meer om de uit investeringen voortvloeiende kapitaallasten te dekken.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Overige bestemmingsreserves € 18.033.000

Reserve	BW 31-12-2021	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Vermindering ter afdekking kapitaallasten	BW 31-12-2022
BRes. risico's grondexploitaties	5.542	106	56	0	0	5.592
BRes. Corona	1.699	0	2.382	3.853	0	3.170
BRes. Fonds Economische Structuurversterking	1.786	768	120	0	0	2.434
BRes. Werksferen bovengrondse vakschool	1.295	184	0	0	0	1.479
BRes. onderwijs huisvesting	1.000	500	500	0	0	1.000
BRes. erfpachtscanon recr. gronden	501	492	0	0	0	993
BRes. ISV-middelen	780	0	0	0	0	780
BRes. grondexploitatie	84	452	6	0	0	529
BRes. Sloopfonds	353	362	215	0	0	500
BRes. Monumentenbeleid	343	152	0	0	0	495
BRes. Maankwartier	486	0	48	0	0	438
BRes. Volkshuisvestingsfonds	0	360	0	0	0	360
BRes. nog uit te voeren werkzaamheden	3.220	0	12.617	9.660	0	263
BRes. buurtactieplan Passart	21	0	21	0	0	0
BRes. reeds genomen besluiten	390	0	390	0	0	0
BRes. Herstructurering	42	0	42	0	0	0
Totaal bestemmingsreserves	**17.541**	**3.375**	**16.396**	**13.513**	**0**	**18.033**

Bedragen x € 1.000

De overige bestemmingsreserves worden hieronder nader toegelicht. Het verloopoverzicht van de reserves vormt hierbij het uitgangspunt.

- **Reserve risico's grondexploitaties**

Deze reserve is bedoeld om risico's binnen grondexploitaties op te vangen. Met ingang van 2006 werkt het grondbedrijf met een afzonderlijke methodiek voor de berekening van risico's die samenhangen met de diverse grondexploitatieprojecten. Daarbij wordt per lopende exploitatie op een objectieve manier een berekening gemaakt van de risico's en het bedrag dat noodzakelijk is om deze risico's in de toekomst af te dekken. Het noodzakelijke 'risicovermogen' wisselt dan ook van jaar tot jaar. Het weerstandsvermogen voor de grex burg. Slanghenstraat is op basis van risicosimulatie verhoogd. Meer informatie vindt u in de paragraaf grondbeleid.
Ook wordt deze reserve gebruikt voor de reservering van de berekende POC winsten. Voor de berekening wordt verwezen naar de paragraaf grondbeleid.

- **Reserve corona**

De bestemmingsreserve corona is in het leven geroepen om de continuïteit van coronagerelateerde werkzaamheden te waarborgen. Hiertoe kunnen budgetten worden overgeheveld in deze reserve, ter dekking van lasten in jaar T+1 van werkzaamheden waarbij de Rijkscompensatie (deels) in het jaar T ter beschikking is gesteld.

- **Reserve fonds economische structuurversterking**

Deze reserve is bedoeld voor een project en/of activiteit dat past binnen de strategische agenda van Heerlen (voor de versnelde realisatie strategische projecten). Burgemeester en wethouders zijn bevoegd tot het beschikbaar stellen van een financiële bijdrage.

- **Reserve werksferen bovengrondse vakschool**

Deze reserve is bedoeld voor de financiering van de subsidie aan WerkvoorHeerlen voor de realisatie van werksferen. De eerste werksferen worden gerealiseerd vanaf de start van de Bovengrondse Vakschool. Bij de realisatie wordt wel meebewogen met het ritme van de betrokken werkgevers. Zij spelen een bepalende rol in de vakinhoudelijke context die via een werksfeer wordt gecreëerd. Het is belangrijk om de mogelijkheid te hebben om op kansen te kunnen inspelen en het ontwikkeltempo eventueel te versnellen.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

- **Reserve onderwijshuisvesting**

Deze reserve is bedoeld om de kosten te betalen indien er zich onvoorziene zaken met betrekking tot schoolgebouwen voordoen, die van invloed kunnen zijn op noodzakelijke middelen (o.a. vandalisme, herstellen van constructiefouten, verwijderen asbest, hogere sloopkosten, tijdelijke huisvesting en wetswijzigingen).

- **Reserve erfpachtscanon recreatiegronden**

Afdekking van de boekwaarde bij overdracht van gronden van de gemeente aan de Vereniging Natuurmonumenten. Toevoeging vindt plaats door sparen vanuit de exploitatie. Onttrekkingen vinden plaats bij overdracht gronden en afboeking boekwaarde gronden.

- **Reserve ISV-middelen**

Vanuit Groot Stedenbeleid zijn in de jaren 2006-2012 middelen voor stedelijke vernieuwing (ISV I, II en III) toegekend. De laatste periode ISV III is inmiddels afgerekend met het Rijk. Omdat deze afrekening heeft plaatsgevonden is er geen sprake meer van terugbetaalverplichting en derhalve zijn deze middelen vrij besteedbaar (hiermee is het geen voorziening meer). De gemeente heeft er voor gekozen om de besteding van deze middelen in de geest van de wetgeving te besteden, hiertoe zijn voor bodem en geluid bestedingsplannen gemaakt, die zijn nu in uitvoering. Om de gelden in te kunnen zetten voor deze plannen zijn ze in deze reserve gestort.

- **Reserve grondexploitatie**

Doel van de reserve betreft het vastleggen van claims ten aanzien van Grondexploitaties. Door de BBV-wijziging zijn in deze reserve de overige projecten opgenomen, die voorheen als grondexploitatie werden verantwoord. Dit zijn weliswaar geen grondexploitaties, maar lopende projecten waaraan middelen zijn toegewezen. De administratieve afwikkeling van deze limitatieve projecten verloopt via deze reserve. Zodra de projecten gereed zijn, komt deze reserve te vervallen. Voor Tuindorp hebben we voor de realisatie van bedrijventerrein Emma een separaat budget herhuisvesting bewoners Tuindorp. Enkele verplaatsingen zijn gerealiseerd en sloop wordt voorbereid, hiertoe hebben we het budget geactualiseerd. Voor De Beitel-Zuid Algemeen krijgen we ontvangsten voor bovenwijkse voorzieningen uit kavelverkoop ten behoeve van aanleg voorzieningen ten behoeve van de wijk.

- **Reserve sloopfonds**

Door maatschappelijke ontwikkelingen, maar ook door de toenemende druk op beschikbare financiële middelen zullen ten aanzien van vastgoed strategische keuzes gemaakt moeten worden. Gemeente Heerlen wil tot een meer efficiënt beheersbare vastgoedportefeuille komen. Hiertoe zal onder meer vastgoed dat geen kerntaak of strategische waarde meer heeft, verkocht moeten worden. Niet alle vastgoed is verkoopbaar. Daarnaast wil de gemeente Heerlen een voorbeeld zijn door eigen vastgoed dat kansarm en kansloos is, te slopen. Om te kunnen slopen en afboeken zijn extra financiële middelen nodig. Hiervoor is een sloopfonds (Sloopfonds Gemeentelijk Vastgoed) opgericht. Dit fonds zal werken als een "Revolving fund" door deze reserve te vullen met vastgoedverkoopopbrengsten die nog niet onderdeel uitmaken van een bestaand financieel kader.

- **Reserve monumentenbeleid**

Deze reserve is bedoeld om middelen in te zetten wanneer bij een subsidie van andere overheden, zoals de provincie of overheden op Europees niveau (EFRO), cofinanciering vereist is. Daarnaast is de reserve bedoeld voor voorfinanciering van plotselinge calamiteiten aan rijksbeschermde monumenten en voor de realisering en uitwerking van het gemeentelijk monumenten- en archeologiebeleid.

- **Reserve Maankwartier**

Deze reserve is bedoeld voor 'nog uit te voeren werkzaamheden' binnen het project Maankwartier, die als raming binnen de kaders van de vastgestelde grondexploitatie waren opgenomen. De bedragen betreffen verschillende posten die we nog aan verschillende partijen moeten gaan betalen.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

- **Reserve volkshuisvestingsfonds**

Deze reserve is in 2022 in het leven geroepen om daarin de cofinancieringsmiddelen van de gemeente Heerlen ten aanzien van de Rijksbijdrage Volkshuisvestingfonds te storten (jaarlijks € 360.000 tot en met 2031) en bedragen daaruit te onttrekken ten behoeve van de verduurzamingsopgave woningen in Heerlen-Noord.

- **Reserve nog uit te voeren werkzaamheden**

De bestemmingsreserve nog uit te voeren werkzaamheden is in het leven geroepen om de continuïteit van projecten, waarvan de lasten in enig jaar in de begroting zijn opgenomen, te waarborgen. Hiertoe kunnen budgetten worden overgeheveld in deze reserve ter dekking van lasten in jaar T+1 van projecten waarbij het budget (deels) in het jaar T ter beschikking is gesteld.

In 2022 vonden de volgende toevoegingen plaats:
-Raadsbesluit jaarrekening 2021 totaal € 9.660.000:

Invulling vacatures als gevolg van krapte arbeidsmarkt	€ 1.816.000
Gemeentefonds circulaires 2021	€ 1.339.000
Werkplekken (incl. ARBO)	€ 980.000
Frictiebudget re-integratie	€ 650.000
Uitvoering activiteiten bedrijfsvoering	€ 542.000
Afdekken projecturen	€ 500.000
Slakhorst	€ 442.000
Beschermd Wonen	€ 350.000
Duale leertrajecten	€ 300.000
Heerlen-Noord: cofinancieringsbudget	€ 274.000
Huiselijk geweld	€ 253.000
Omgevingswet	€ 250.000
Bestemmingsplan Burgemeester Gijzelslaan	€ 250.000
ICT projectkalender en SaaS in plaats van aankoop	€ 215.000
Grootschalig onderhoud Sportstadion Kaldeborn	€ 200.000
Upgraden A-lokaties	€ 200.000
Motie Cultuur	€ 175.000
Digitale thuiszorg en Lokale Inclusie Agenda	€ 152.000
Inkoop Basishulp Jeugd	€ 140.000
Vreemdelingen	€ 135.000
IBA budget expo	€ 117.000
Kansrijk Van Start	€ 74.000
Stadskrant	€ 70.000
Aankoop machines openbare ruimte	€ 50.000
Verduurzaming evenementen	€ 50.000
Limburgse Netwerkaanpak	€ 50.000
Buurtregie / Burgerbetrokkenheid	€ 46.000
Coronasteun gemeenschapshuizen	€ 40.000

De onttrekkingen 2022 betreffen alle middelen die middels het raadsbesluit van de jaarrekening 2021 waren toegevoegd betrekking hebbend op 2022 en alle bedragen die op 1 januari 2022 nog in de reserve zaten met uitzondering van het restant Project archief op orde.

- **Reserve reeds genomen besluiten**

De onttrekking 2022 betreft de bezuiniging WOZL van € 390.000.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen in 2022 wordt in het hierna opgenomen overzicht weergegeven:

	Boekwaarde 31-12-2021	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Boekwaarde 31-12-2022
Voor verplichtingen, verliezen en risico's (BBV art. 44.1a en 1b)	6.851	1.173	907	1.898	5.219
Voorzieningen ter egalisering van kosten (BBV art. 44.1c)	8.998	5.572	1.012	7.104	6.455
Voorzieningen voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven (BBV art. 44.1d)	0	1.997	0	1.997	0
Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is (BBV art. 44.2)	5.649	1.489	0	405	6.733
TOTAAL	**21.498**	**10.232**	**1.919**	**11.404**	**18.406**

Bedragen x € 1.000

In de kolom 'Vrijval' zijn de bedragen opgenomen die ten gunste van de rekening van baten en lasten zijn vrijgevallen. Alle aanwendingen van de voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorzieningen gebracht.

Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's € 5.219.000

	Boekwaarde 31-12-2021	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Boekwaarde 31-12-2022
RVrz. pensioenen wethouders	3.157	0	640	18	2.499
VVrz. Vaststellingsovereenkomsten	898	527	0	0	1.425
VVrz. onderwijshuisvesting	1.500	160	267	919	474
VVrz. Verlofsparen	0	439	0	0	439
VVrz. Maankwartier	1.169	0	0	960	209
RVrz. Schaesbergerveld BV	126	0	0	0	126
VVrz. Verlofsparen Parkstad-IT	0	46	0	0	46
Totaal voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	**6.851**	**1.173**	**907**	**1.898**	**5.219**

Bedragen x € 1.000

In de voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's zijn verplichtingen opgenomen die in 2022 of eerder zijn ontstaan. Alhoewel sprake is van een verplichting, is de hoogte niet absoluut vast te stellen. Het gaat dan ook veelal om schattingen.

De voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's worden hieronder toegelicht:

- **Pensioenen wethouders**

Ten gevolge van wettelijke verplichtingen dienen gemeenten een voorziening te hebben voor de pensioenen van wethouders. De voorziening dient voor waardeoverdracht, ofwel op eigen verzoek (binnen zes maanden na aftreding), ofwel bij goedkeuring wetsvoorstel naar een centraal pensioenfonds voor bestuurders. Als gevolg van een verhoging van de rekenrente is de pensioenvoorziening voor wethouders in 2022 verlaagd.

- **Vaststellingsovereenkomsten**

Deze voorziening is bestemd om aangegane verplichtingen, middels vaststellingsovereenkomsten (VSO) met medewerkers die de organisatie hebben verlaten, te kunnen dekken. De maximale

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

omvang is het bedrag dat nodig is om alle gemaakte afspraken met diverse medewerkers na te komen. In 2022 zijn kosten gemaakt voor medewerkers die de organisatie hebben verlaten, deze zijn geboekt ten laste van de voorziening. Ook zijn er nieuwe vaststellingsovereenkomsten afgesloten, deze toekomstige verplichtingen zijn geboekt ten gunste van de voorziening.

- **Onderwijshuisvesting**

Dekking van toegezegde maar nog niet betaalde middelen van de diverse onderhoudsprogramma's betreffende onderwijsgebouwen van de verschillende jaren.

- **Verlofsparen**

Medewerkers kunnen vanaf 1 januari 2022 bovenwettelijke vakantie uren sparen. Met dit 'verlofsparen' kunnen medewerkers passend bij hun levensfase hun bovenwettelijke vakantie uren inzetten op een manier die aansluit bij hun persoonlijke levens- en carrièreplanning en het gemeentelijke vitaliteitsbeeld. Deze vakantie uren verjaren niet. Dit kan gaan leiden tot verlofstuwmeren die bijvoorbeeld ingezet gaan worden om eerder met pensioen te gaan.

- **Maankwartier**

Deze voorziening is bedoeld voor 'nog uit te voeren werkzaamheden' binnen het project Maankwartier, die als raming binnen de kaders van de vastgestelde grondexploitatie waren opgenomen. De bedragen hebben betrekking op verschillende posten die we nog aan verschillende partijen moeten gaan betalen.

- **Schaesbergerveld BV**

Deze voorziening is bedoeld voor afdekking van het verlies van fase 1 tot en met 3 van het project Parkheuvel.

- **Verlofsparen Parkstad-IT**

Medewerkers kunnen vanaf 1 januari 2022 bovenwettelijke vakantie uren sparen. Met dit 'verlofsparen' kunnen medewerkers passend bij hun levensfase hun bovenwettelijke vakantie uren inzetten op een manier die aansluit bij hun persoonlijke levens- en carrièreplanning en het gemeentelijke vitaliteitsbeeld. Deze vakantie uren verjaren niet. Dit kan gaan leiden tot verlofstuwmeren die bijvoorbeeld ingezet gaan worden om eerder met pensioen te gaan. In verband met verzelfstandig van Parkstad-IT is hier een aparte voorziening voor gevormd.

Voorzieningen ter egalisering van kosten € 6.455.000

	Boekwaarde 31-12-2021	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Boekwaarde 31-12-2022
EVrz. cluster cultuur	3.201	938	0	828	3.311
EVrz. cluster overige gebouwen (met MOP)	1.525	666	0	1.155	1.037
EVrz. cluster sportgebouwen	600	428	0	376	653
EVrz. cluster BMV's	600	537	0	526	611
EVrz. onderh. civieltechn. kunstwerken	416	319	0	195	541
EVrz. speelvoorzieningen	130	50	0	5	174
EVrz. Parkeergarage Heerlerheide	130	6	0	47	89
EVrz. scoutingaccommodaties	39	0	0	0	39
EVrz. onderhoud verhardingen	2.033	2.575	1.012	3.596	0
EVrz. cluster ambtenarenhuisvesting	325	51	0	376	0
Totaal voorzieningen ter egalisering van kosten	**8.998**	**5.572**	**1.012**	**7.104**	**6.455**

Bedragen x € 1.000

Deze voorzieningen worden gevormd ter egalisering van in de tijd onregelmatig gespreide kosten, zoals groot onderhoud.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

De voorzieningen worden hieronder toegelicht:

- **Cluster cultuur**

Deze voorziening wordt gebruikt voor het groot onderhoud van gebouwen van het cluster cultuur. Toevoeging vindt plaats op basis van meerjarige onderhoudsplannen. Onttrekkingen van groot onderhoud vinden rechtstreeks uit de voorziening plaats.

- **Cluster overige gebouwen (met MOP)**

Deze voorziening wordt gebruikt om kosten van groot onderhoud van gebouwen uit het cluster gebouwen met MOP te betalen. Toevoeging vindt plaats op basis van meerjarige onderhoudsplannen. Onttrekkingen van groot onderhoud vinden rechtstreeks uit de voorziening plaats.

- **Cluster sportgebouwen**

Deze voorziening wordt gebruikt om kosten van groot onderhoud van gebouwen uit het cluster sportgebouwen te betalen. Toevoeging vindt plaats op basis van meerjarige onderhoudsplannen. Onttrekkingen van groot onderhoud vinden rechtstreeks uit de voorziening plaats.

- **Cluster BMV's**

Deze voorziening wordt gebruikt om kosten van groot onderhoud van gebouwen uit het cluster BMV's te betalen. Toevoeging vindt plaats op basis van meerjarige onderhoudsplannen. Onttrekkingen van groot onderhoud vinden rechtstreeks uit de voorziening plaats.

- **Onderhoud civieltechnische kunstwerken**

Civieltechnische kunstwerken moeten veilig en heel zijn. Dit vraagt om adequaat beheer en onderhoud. Door het beheren en onderhouden op het niveau Veilig en Heel voorkomen we kapitaalvernietiging en duurdere onderhoudsmaatregelen in de toekomst.
Toevoeging vindt plaats op basis van Beheer- en Onderhoudsplan Civieltechnische Kunstwerken 2017-2021 met een doorkijk naar de periode 2022-2026 op basis van het onderhoudsniveau Veilig en Heel. Onttrekkingen van groot onderhoud vinden rechtstreeks uit de voorziening plaats.

- **Speelvoorzieningen**

Noodzakelijke vervanging van ondeugdelijke en/ of afgekeurde speeltoestellen in speeltuinen en de kosten van nieuwe speeltoestellen en het nemen van veiligheidsmaatregelen. Daarnaast de uit de besluiten voortkomende verplichtingen in het kader van subsidieverstrekking aan speeltuinorganisaties die in het boekjaar (nog) niet of niet volledig werden betaald af te wikkelen in het daaropvolgende boekjaar.

- **Parkeergarage Heerlerheide parkeren**

Deze voorziening wordt gebruikt voor het afdekken van kosten van onderhoud van de parkeergarage Heerlerheide. Toevoeging vindt plaats op basis van meerjarige onderhoudsplannen. Op basis van het nieuwe meerjarig onderhoudsplan zijn de toevoegingen aangepast. Onttrekkingen van groot onderhoud vinden rechtstreeks uit de voorziening plaats.

- **Scoutingaccommodaties**

Deze voorziening heeft tot doel de onregelmatige kosten van onderhoud scoutingaccommodaties op te vangen. Er heeft de voorbije jaren een herstructurering ten aanzien van scoutingaccommodaties plaatsgevonden in de lijn van Integraal Maatschappelijk Accommodatiebeleid Heerlen (IMAH). De bedoeling was hierbij het aantal accommodaties te verminderen. Scoutingorganisaties zijn gezamenlijk gebruik moeten gaan maken van een accommodatie en zijn gaan samenwerken of fuseren.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Voorzieningen voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing kan worden geheven als bedoeld in artikel 44, eerste lid, onder d € 0

	Boekwaarde 31-12-2021	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Boekwaarde 31-12-2022
Vrz. art.44 lid 1d BBV spaarvoorz. riool	0	1.997	0	1.997	0
Totaal	**0**	**1.997**	**0**	**1.997**	**0**

Bedragen x € 1.000

- **Spaarvoorziening riool**

De voorziening heeft als doel spaarbedragen uit het riooltarief in te zetten voor (vervangings) investeringen. De voorziening is gebaseerd op het 'verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (2016-2020)' (vGRP). De voorziening wordt om de 5 jaar opnieuw onderbouwd aan de hand van een nieuw op te stellen GRP.

Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is € 6.733.000

	Boekwaarde 31-12-2021	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Boekwaarde 31-12-2022
VrzMD riool	4.866	542	0	236	5.172
VrzMD afval	181	625	0	0	805
VrzMD voortijdig schoolverlaten	378	160	0	0	538
VrzMD PIT	176	151	0	159	168
VrzMD Promotiefonds markten	23	12	0	6	29
VrzMD legaat culturele activiteiten	20	0	0	0	20
VrzMD geluidsbelastingkaart	4	0	0	4	0
Totaal voorzieningen middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is	**5.649**	**1.489**	**0**	**405**	**6.733**

Bedragen x € 1.000

De voorzieningen worden hieronder nader toegelicht:

- **Riool**

In geval van nog niet uitgevoerd werk bij vervangingsinvesteringen (waar niet voor wordt gespaard) of uitbreidingsinvesteringen (voor zover niet gedekt door een bijdrage uit de grondexploitatie) wordt de onderbesteding op kapitaallasten toegevoegd aan voorziening artikel 44, lid 2 BBV.
Onttrekkingen vinden rechtstreeks plaats uit de voorziening en worden in mindering gebracht op het rioolactief van betreffende jaar.

- **Afval**

Voorziening voor het saldo van baten en lasten van de afvalstoffenheffing.

- **Voortijdig schoolverlaten (VSV)**

Het gaat om een bijdrage van de Parkstadgemeenten voor dekking op de tekorten VSV.
In geval van onderuitputting/exploitatieoverschot op deze bijdragen, worden ze toegevoegd aan de voorziening VSV met als doel om eventuele toekomstige exploitatietekorten aan te vullen. Dit staat in de bestuursovereenkomst van bureau Voortijdig Schoolverlaten, artikel 5 lid 4. Inmiddels heeft de stuurgroep besloten om deze voorziening zoveel mogelijk uit te putten door de jaarlijkse bijdragen van de deelnemende gemeenten te verlagen.

- **PIT**

Deze voorziening is gevormd voor het opvangen van incidentele toekomstige bedrijfsrisico's van Parkstad-IT. Het jaarrekeningresultaat van Parkstad-IT wordt jaarlijks voorgelegd aan de deelnemersraad van Parkstad-IT en conform besluit al dan niet gedoteerd aan deze voorziening of verrekend met de deelnemers van Parkstad-IT.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

- **Promotiefonds markten**

In samenwerking met de marktadviescommissie is een promotiefonds markten ingesteld. In de verordening marktgelden is een bijdrage voor dit promotiefonds opgenomen. In overleg met de (sub) marktcommissie voor reclame- en promotieactiviteiten, worden vanuit de bijdragen diensten verleend door de gemeente.
Toevoeging vindt plaats op basis van bijdragen vastgesteld in de verordening marktgelden. Onttrekkingen vinden rechtstreeks uit de voorziening plaats.

- **Legaat culturele activiteiten**

Dit bedrag is vanuit een nalatenschap ontvangen; in overleg met de executeur-testamentair kunnen voorstellen ter besteding op het culturele vlak worden gedaan.

- **Geluidsbelastingkaart**

Dit budget wordt ingezet voor de actualisatie van het actieplan geluid 2018 en de uitvoering van het actieplan geluid 2019-2022. De bijdragen komen van deelnemende Parkstadgemeenten.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

De onderverdeling van de in de balans opgenomen vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar is als volgt:

	Boekwaarde per 31-12-2022	Boekwaarde per 31-12-2021
Onderhandse leningen van:		
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	267.542	285.583
- buitenlandse instellingen	21.250	21.875
TOTAAL	**288.792**	**307.458**

Bedragen x € 1.000

In het hierna opgenomen overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden met een rentetypische looptijd langer dan één jaar over het jaar 2022:

Omschrijving	31-12-2021	Vermeer-deringen	Aflossingen	31-12-2022
Onderhandse leningen	307.458	0	18.667	288.792
TOTAAL	**307.458**	**0**	**18.667**	**288.792**

Bedragen x € 1.000

De totale rentelast voor het jaar 2022 met betrekking tot de vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar bedraagt € 3.530.000.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Vlottende passiva

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

	Boekwaarde per 31-12-2022	Boekwaarde per 31-12-2021
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	119.483	74.108
Overlopende passiva	57.890	54.691
TOTAAL	**177.373**	**128.799**

Bedragen x € 1.000

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen netto-vlottende schulden kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Omschrijving	Boekwaarde per 31-12-2022	Boekwaarde per 31-12-2021
Overige kasgeldleningen	80.000	42.500
Overige schulden	39.483	31.608
TOTAAL	**119.483**	**74.108**

Bedragen x € 1.000

De afgesloten kasgeldleningen hebben betrekking op de gemeentelijke financiering waarvan de toelichting is opgenomen in de paragraaf financiering.
De overige schulden betreffen onder andere crediteuren (€ 28.665.000), loonheffing december € 4.693.000, afdracht pensioenen € 1.024.000 en de terugbetalingsverplichtingen aan het ministerie van SZW (€ 764.000) inzake BBZ.

Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

Omschrijving	Boekwaarde per 31-12-2022	Boekwaarde per 31-12-2021
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	16.797	21.001
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	40.592	32.996
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	501	694
TOTAAL	**57.890**	**54.691**

Bedragen x € 1.000

In de balans zijn voorschotbedragen opgenomen die wij van EU, rijk en provincie hebben ontvangen. Deze voorschotbedragen zijn voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, om lasten van volgende begrotingsjaren te dekken. Wij specificeren ze als volgt:

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Omschrijving	Saldo 31-12-2021	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen of de terugbetalingen	Saldo 31-12-2022
VOB EU				
(W)E.SERVICES.HEERLEN	109	787	787	108
Duurzaamheid	331	0	233	98
Subsidie Centrum	0	45	0	45
SIBDEV	39	0	0	39
Totaal VOB EU	**478**	**831**	**1.020**	**289**
VOB Rijk				
Volkshuisvestingsfonds	8.200	0	0	8.200
Sociale Zaken ESF-subsidie	7.547	168	3.620	4.095
SiSa C9: Woningbouwimpuls Centrum	4.532	0	494	4.038
SiSa C79: Bevolkingsdaling	0	3.911	0	3.911
SiSa C55: Aanpak energiearmoede	0	4.013	930	3.083
SiSa E3: Sanering Verkeerslawaai	1.515	0	34	1.481
Tozo: terugbetalingsverplichting Rijk i.r.t. debiteuren	1.400	0	129	1.271
SiSa D8/D9: OAB	1.578	4.756	5.212	1.122
SiSa A17: Preventie met gezag	0	1.000	0	1.000
SiSa E44: Deltaplan Ruimtelijke adaptatie Centrum	0	952	0	952
SiSa C31: SU Huisv. Kwetsbare Groepen 2020/22	1.175	0	387	788
SiSa G10: Spuk Inburgering	0	551	0	551
SiSa F20: Impulsaanpak winkelgebieden centrum	0	537	0	537
SiSa H25: Spuk ijsbanen en zwembaden	0	401	0	401
SiSa E84: Stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen	0	260	0	260
Regiodeal subs. Tbv projecten centrum	426	1.750	1.970	207
Rijksgelden RAK (Regionale Aanpak Kindermishandeling)	273	1	68	205
SiSa B2: Kinderopvangtoeslag affaire	94	97	0	191
Sisa C32: SUVIS	300	0	150	150
SiSa D10: Volwasseneducatie	253	2.424	2.535	142
Proeftuin rijk - Dans Right Now! SCRZ	131	0	0	131
SPUK-IJZ Otterveurdt 2020 en eerste helft 2021	101	0	0	101
SiSa C41B: Woningbouw Heerlen	0	82		82
SiSa G13: Spuk onderwijsroute	0	75	0	75
Taaleis	165	56	148	73
SiSa D11: VSV	144	0	72	72
SiSa H1: Heroïne	28	868	838	58
SiSa C70: Koplopersregeling	0	50	0	50
SiSa E11B: NSL1 t/m 3 SISA tussen medeoverheden	43	0	0	43
SiSa E20: Stimul. verkeersveiligh maatregelen	250	0	211	39
SiSa F1: Uitkoopregeling hoogspanningsleiding	35	0	6	30
SiSa D19: Tijdelijke opvang ontheemden	0	20	0	20
SiSa D14:Inhalen onderwijsachterstanden Covid	386	927	1.301	13
SiSa D21: SPUK Impuls jongerencultuur	0	310	310	0
SiSa A13: Spuk naleving CTB	0	13	13	0
SiSa D12: Regionale meld- en coördinatiefunctie	0	1.233	1.233	0
SiSa D12A: Regionale maatregelen voortijdig schoolverlate	0	743	743	0
SiSa H22: Regionaal projectleider aanpak huiselijk geweld e	0	75	75	0
SiSa H4: Spuk Sport	0	248	248	0
SiSa H8: Spuk Sportakkoorden	0	94	94	0
Regionaal Projectleider GHNT	0	74	74	0
SiSa A7: Toezicht en handhaving	36	0	36	0
SiSa H12: preventieakkoorden	38	0	38	0
SiSa F9: Extern Advies Warmtetransitie	21	0	21	0
Totaal VOB Rijk	**28.672**	**25.688**	**20.989**	**33.371**

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Omschrijving	Saldo 31-12-2021	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen of de terugbetalingen	Saldo 31-12-2022
VOB overige overheid				
SiSa C55: Aanpak energiearmoede	0	3.552	947	2.605
Woonopgaves Heerlen-Noord	0	1.740	0	1.740
Prov. Subsidie herinrichting Glasmijweg e.o.	0	1.440	900	540
Boodschappen doen Heerlerbaan	0	540	0	540
Regionale werkbedrijf (RWB)	509	0	0	509
Prov. subsidie Rondje Groeves	270	0	0	270
IBA subsidie Rondje Groeves	200	640	640	200
Versterk.aanpakKansrijke Start Parkstad	242	0	79	163
Samenwerking jeugd Parkstad	145	0	15	130
Kansrijk van start	81	0	0	81
Proeftuin bijdragen provincie Limburg - Dans Right Now!	56	0	0	56
Proeftuin bijdragen gemeenten - Dans Right Now!	38	0	0	38
Prov. Subs. Regionale aanpak kindermishandeling	6	80	62	23
Subsidie Gedenkbomen	80	0	62	18
IBA subsidie tbv 5 projecten Centrum	150	0	140	10
Provinciale subsidie Bidboek	352	162	505	10
Sociale Zaken ZL (SZ ZL)	566	0	566	0
HAP-project subs. van overige overheid	316	0	316	0
Project talententijd subsidie regiodeal	90	0	90	0
Fietsverbinding Heuvelland-Parkstad	0	81	81	0
Leisure Lane point of interest	745	0	745	0
Totaal overige overheid	**3.847**	**8.235**	**5.150**	**6.932**
TOTAAL	**32.996**	**34.754**	**27.158**	**40.592**

Bedragen x € 1.000

De nog te betalen bedragen hebben voornamelijk betrekking op nog te betalen uitkeringen over december (€ 4.178.000), de nog te betalen loonheffing over uitkeringen (€ 2.324.000), nog te betalen meerkosten JenS (€ 2.462.000) en de overlopende rente op langlopende leningen (€ 1.561.000).

Waarborgen en garanties

Het bedrag dat in de balans is opgenomen voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke personen en rechtspersonen kan naar de aard van de geldlening als volgt gespecificeerd worden:

Lening-nummer	Oorspronkelijke Hoofdsom	geldnemer	Instrument	Einde looptijd	Rente	Restant Hoofdsom 1-1-2022	Som stortingen in periode	Som Aflossingen in periode	Som rente in periode	Restant Hoofdsom 31-12-2022
SCNOR001	182	DE NOR	GG-SCW	2029	5,9000%	70	0	10	4	60
ZSXON001	318	XONAR	GG-ZRG	2029	5,7000%	62	0	9	4	53
ZSXON002	56	XONAR	GG-ZRG	2031	6,3500%	14	0	2	1	12
Subtotaal	**555**	**GARANTSTELLINGEN**				**145**	**0**	**20**	**9**	**125**
Woning Corporaties										
	15.927	Stichting Weller Wonen				4.387	0	654	0	3.733
	5.005	Stichting Wonen Zuid				2.175	0	243	0	1.932
	3.388	Wonen Limburg				2.244	0	112	0	2.132
Subtotaal	**24.320**	**GEWAARBORGDE LENINGEN**				**8.806**	**0**	**1.009**	**0**	**7.797**
Totaal	**24.875**					**8.951**	**0**	**1.029**	**9**	**7.922**

Bedragen x € 1.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Overzicht restant hoofdsommen gemeentegaranties jaarrekening 2022		
Geldgever	**Aantal**	**Restant schuld**
ABN/AMRO Bank NV	2	5
ABP Hypotheken (via Obvion)	18	339
Bouwfonds Limburgse Gemeenten	31	209
Centrale Volksbank (via Regio bank)	1	4
ING (incl. Postbank NV)	3	11
SNS Bank NV	7	10
Stad Rotterdam 1720 NV (via ASR)	2	59
Westland Utrecht Hypotheekbank	1	4
Woonfonds Holland BV	2	31
TOTALEN	**67**	**672**

Bedragen x € 1.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Langlopende financiële verplichtingen

De belangrijkste niet uit de balans blijkende, financiële verplichtingen zijn onderstaand opgenomen. De verplichtingen zoals hier opgenomen betreffen verplichtingen die in 2023 of later tot een prestatie komen. De ondergrens die is genomen betreft € 50.000.

Verplichting	Leverancier	Bedrag (excl.btw)	Jaarbasis (JB) / Totale Contract-waarde (TC)
WSW Subsidie 2023	Werkvoorzieningschap OZL	24.650	JB
BMV Heerlerbaan (nieuwbouw)	BAM Bouw&Techniek Integr.Proj.	18.940	JB
Voorschot jeugdzorg + uitvoering jan tm apr 23	Gemeente Maastricht (Stadhuis)	12.310	JB
Trajectfinanciering en huishoudelijk hulp toelage 2023	MeanderGroep Zuid-Limburg	11.760	JB
Basispakket 2023	Reinigingsdiensten Rd4	9.640	JB
Renovatie Zwembad Hoensbroek	LAUDY Bouw & Ontwikkeling BV	7.480	JB
Bijdrage regulier en FLO 2023	Veiligheidsregio Zuid-Limburg	7.010	JB
Aanneemsom Groot Asfaltonderh. 2020-2023	Besix Infra Nederland B.V.	4.870	JB
Bovengrondse Vakschool	Bam Bouw en Techniek Maastricht	4.700	TC
Leerlingenvervoer 2023	Taxibedrijf van Meurs Maastricht	3.400	JB
Bijdrage Gem. Regeling WSP 2022	GR WSP Parkstad	3.320	TC
Bijdrage Jeugdzorg 2023	GGD Zuid Limburg	2.650	JB
Doelgroepenvervoer 2023	Omnibuzz	2.640	JB
Bijdrage Gem. Regeling WSP 2023	GR WSP Parkstad	2.630	JB
Verlenging volwassenenonderwijs 2023	VISTA college	2.580	JB
Leisure Lane	Heijmans Infra B.V.	1.930	JB
Kredietbank Limburg	Kredietbank Limburg	1.660	JB
Bijdrage 2023 Veilig Thuis	GGD Zuid Limburg	1.620	JB
Microsoft licenties 2023	HET IT B.V.	1.590	JB
Energiearmoede	WoonWijzerWinkel Zuid Limburg	1.500	JB
Aanneemsom project Kievitstraat e.o.	Wegenbouw van de Kreeke BV	1.430	JB
Kijkdepot Glaspaleis	Stichting SCHUNCK*	1.400	JB
Trajectfinanciering en HHT 2023	Ambulante Thuiszorg WMO Parkst	1.300	JB
Bijdrage 2023 GGD Algemeen	GGD Zuid Limburg	1.190	JB
Aanneemsom 1000 Bomenplan	Dolmans Landscaping Limburg BV	1.170	JB
Herinrichting Glas Mij-weg e.o.	Heijmans Infra B.V.	970	JB
Beheer- en Exploitatievergoeding 2023	Sportfondsen Heerlen B.V.	860	TC
Bijdrage Gem. Regeling WOZL 2023	Werkvoorzieningschap OZL	700	JB
Bijdrage Gem. Regeling WOZL 2022	Werkvoorzieningschap OZL	680	JB
Voorschot PGB BG 2023	SVB Servicecentrum PGB (Dienst	680	JB
Huurkosten Units Windekind	Innovo - Onderwijs Op Maat	540	JB
Opdracht Heerenweg kermisterrein	Nijbod Projecten B.V.	530	JB
Beheer- en Exploitatievergoeding 2023	Sportfondsen Heerlen B.V.	500	JB
Parkstad theater nieuwe tribune	Jezet Seating NV	500	JB
Rd4 - NCOB 2023	Reinigingsdiensten Rd4	500	JB
Contract BMV Bekkerveld	Vebego Facility Solutions B.V.	450	TC
Verplichting 2023 schoonmaak	Vebego Participatie (Balanz)	450	JB
Uitgebreide gevaren verzekering	Aon Nederland CV	440	JB
Verlenging 5 jaar Fortigate + Sandbox	HET IT B.V.	430	JB
Gr. von Schönbronlaan 2, aansluitkosten	Mijnwater Warmte Infra BV	410	TC
Leerroutes inburgering Vista	VISTA college	400	JB
Leaseverplichting diverse voertuigen	Multilease B.V.	390	JB
Onderhoud voetpaden 2022	Gebrs. Kurvers BV	370	TC
Werkzaamheden kentekentoegang	BAM Infra Verkeerstechniek B.V	340	TC
Accountantsdiensten 2019,2020,2021	Deloitte Accountants BV	330	JB
Kindcentrum Passart	Gebrs. Kurvers BV	310	TC
Voorschot PGB WMO HBH 2023	SVB Servicecentrum PGB (Dienst	300	JB

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Verplichting	Leverancier	Bedrag (excl.btw)	Jaarbasis (JB) / Totale Contract-waarde (TC)
Inhuur medew. team Services 2023	WSP Parkstad Detachering B.V.	280	JB
Klinkertstraat verkeersknelpunten	Gebrs. Kurvers BV	270	JB
Wellbased metingen apparatuur	Chipmunk Health	250	TC
Abonnement telefonie div.adressen	Vodafone Libertel BV	250	JB
Oracle Melodies + Secure Backup	HET IT B.V.	250	JB
Deelopdracht m.b.t. Glamping Stadionbaan	Janssen Aannemingen v.o.f.	250	JB
Porto- en verzendkosten, diensten	Business Post Zuid-Limburg BV	250	JB
Rd4 - Vaste kosten gladheidbestr. 2023	Reinigingsdiensten Rd4	240	TC
Voorschotten PGB Jeugd 2023	SVB Servicecentrum PGB (Dienst	220	JB
Bodemenergiesysteem BMV Heerlerbaan	Bam Bouw en Techniek Maastrich	220	JB
Aanneemsom Akerstraat middenberm	Heijmans Infra B.V.	220	TC
Opdracht onderwijs Heerlen naar centrum	wiebenga consultants b.v.	210	JB
Onderhoud Openbare Verlichting 2023	SPIE Infratechniek B.V.	210	TC
Aanneemsom project Kievitstraat	Wegenbouw van de Kreeke BV	210	TC
BEAUFORT (Gebruik en Payrol)	Visma Raet BV	210	TC
Huur Gasthuisstraat 35	Wonen Limburg	200	TC
Inhuur oproepkrachten HG	Start People	200	JB
Adviesdienst Onderwijs Binnenstad	ARCADIS Nederland B.V.	190	JB
Straatcoaches 2023	Secutor Security B.V.	190	JB
Paspoorten en NIK	RvIG Rijksdienst voor ID	190	JB
Rivoli-Maxim Asbestsanering + totaalsloop	Heezen Sloopwerken B.V.	180	JB
Dienstverleningsovereenkomst UWV Maankwartier	UWV	180	JB
Huur Huize De Berg jan tm mei 2023	Holding C.A.G. Lenferink Wijhe	180	JB
Duaal Traject fase4.0, 5.0 en 6.0	Stichting Yuverta	180	JB
Inhuur bedrijfsarts 2023	HCS Services B.V.	180	JB
Inhuur extern t.b.v. financiën 2023	Orgfit B.V.	170	JB
Rd4 - Kolken ledigen 2023	Reinigingsdiensten Rd4	170	JB
Bestek SB-20-240 huisaansluitingen	Van der Velden Rioleringsbehee	170	JB
Bijdrage GHOR 2023	GGD Zuid Limburg	170	JB
Ondersteuning Inkooptraject WMO	WeareRoger	170	JB
Regiecontract riool Heerlen Noord	Plum Infra BV	170	JB
Regie overeenkomst T splitsingen A. Cuypstr.	Krinkels BV	170	JB
Voorschoolse logopedie 2022 & 2023	BCO Onderwijsadvies B.V.	160	JB
Begeleidingstrajecten ihkv Housing 2023	Stichting LEVANTOgroep	160	JB
Implementatiemanagment BW 2023	F-Fort B.V.	160	JB
Bijdrage 2023 JGZ-RVP	GGD Zuid Limburg	160	JB
Zwemprojecten 2022-2023	Sportfondsen Heerlen B.V.	160	JB
Leaseverplichting bedrijfsauto's 2023	Volkswagen Pon Financial Serv.	160	JB
Fee Diagnosesysteem2022-2024CompetentSys	CompetenSYS B.V.	150	JB
Exteren inhuur domein economie 2 fte	FaGro Consultancy BV	150	JB
ROK sleufherstel Heerlen-Noord	Rr Civiel BV	150	JB
Landschapsherstel en infiltratievoorziening kasteel Hoensbroek	Loonbedrijf P/M Kuypers VOF	150	JB
Externe inhuur domein ruimte 2023	koen B.V.	150	JB
Bestrating Raadhuisplein	Vandersanden Nederland B.V.	140	JB
Theater onderhouds contract 2023	SPIE Building Solutions B.V.	140	JB
Inkoop maatwerk specifieke jeugzorg 2023	Daelzicht	140	JB
inhuur tijdelijke archief inventarisator	Doxis	130	JB
Glaspaleis vervangen koelmachine	SPIE Building Solutions B.V.	130	JB
Uitgifte kledingpakketten	Stg Kledingbank Limburg	130	JB
Inhuur 2023 extern bij PIT tm 30.6.2023	Cimsolutions	130	JB
Inhuur januari - maart energie	YER Nederland B.V.	130	JB
Algemeen onderhoud riolering 2023	Vandervalk+degroot	130	JB
Muur Voskuilenweg	Maaiveld+ BV	130	JB
Glaspaleis Gevelrenovatie	elk B.V.	120	JB

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Verplichting	Leverancier	Bedrag (excl.btw)	Jaarbasis (JB) / Totale Contract-waarde (TC)
Dakterras Glaspaleis	Stichting SCHUNCK*	120	JB
Voorbereiding en realisatie dienstgebouw	ProRail BV	120	JB
Glaspaleis Torentje	Aannemings- en Bouwbedrijf Rab	110	JB
Inhuur concernjurist 2023	Brunel Nederland B.V.	110	JB
Dienstverleningspvereenkomst 2023	VCS Observation	110	JB
Suite vh Sociaal Domein(kwartaal fact)	Centric	110	JB
Inhuur t.b.v. domein ruimte	Stone Business Associates B.V.	110	JB
Stadsafsluitingen 2023	BAM Infra Verkeerstechniek B.V	110	JB
Adviesteam participatiewet + Wet werk en bijstand 2022	GGD Zuid Limburg	100	JB
Groen op orde: opwaardering 5 A-locaties	Dolmans Landscaping Limburg BV	100	JB
Externe inhuur stadsingenieurs jaar 2023	Lybrae Consultants Maastricht	100	JB
WMO adviesteam 2023	GGD Zuid Limburg	100	JB
ROK sleufherstel Heerlen Zuid	Besix Infra Nederland B.V.	100	JB
WSW inleenvergoeding HG	WSP Parkstad Detachering B.V.	100	JB
Glaspaleis verlichting	LS Electronics B.V.	100	JB
Herinrichting Palmstraat	Gebrs. Kurvers BV	100	JB
BMV De vlieger, Vervangen Systeemplafond	Geelen Bouwbedrijf B.V.	100	JB
Inrichting nieuw mijnmuseum	Nederlands Mijnmuseum	100	JB
Bouwmanagement RM	Exaedes Bouwrealisten B.V.	100	JB
Externe inhuur tbv PIT t/m 30-06-2023	Data 4 I.T.	100	JB
Externe inhuur stadsingenieurs jaar 2024	Lybrae Consultants Maastricht	90	JB
Externe inhuur stadsingenieurs jaar 2023	Lybrae Consultants Maastricht	90	JB
WMO losse adviezen 2023	GGD Zuid Limburg	90	JB
Externe inhuur inwoners	Voort B.V. (Koen)	90	JB
Externe inhuur stadsingenieurs 2023	RA Infra B.V. (RA+ vestiging S	90	JB
Coordinator jeugdwerkloosheid Zuid-Limb.	Extra Creative Services (ECS)	90	JB
Flat-fee Voice+internet 2023	T-Mobile Netherlands BV	90	JB
Naturalisaties	IND Hoofdkantoor Den Haag 'Rij	90	JB
Sloop kopgebouwen Promenade II	Heezen Sloopwerken B.V.	90	JB
Externe inhuur domein Ruimte	YER Nederland B.V.	90	JB
Externe inhuur archiefverzorger	Maandag Interim Professionals	90	TC
Schoonmaak ruimtes kasteel Hoensbroek	Vebego Participatie (Balanz Fa	90	JB
Inhuur t.b.v. team vergunningen	Maandag Interim Management B.V	80	JB
Inhuur t.b.v. team vergunningen	Pragmatics B.V.	80	JB
Inhuur t.b.v. domein middelen 2023	Empower 2 Improve B.V. (E2i)	80	TC
Externe inhuur tbv PIT t/m 30-06-2023	Data 4 I.T.	80	JB
Forensische geneeskunde	GGD Zuid Limburg	80	JB
Externe inhuur t.b.v. PIT t/m 30-06-2023	NEXXT Eindhoven B.V.	80	TC
Horeca benodigdheden Kasteel Hoensbroek	Heineken Sligro Stichting Derd	80	TC
Rijbewijzen	Hoofdkantoor Dienst Wegverkeer	80	JB
Train. Samen v Veiligheid Parkstad 2023	Visie op Jeugd	80	JB
Externe inhuur tbv domein inwoners jan-maart 2023	Yacht B.V.	80	TC
Ergoproof flexibele monitorarmen	Ergonomiespecialist B.V.	80	JB
Glaspaleis onderhoudscontract 2023	SPIE Building Solutions B.V.	80	JB
Extern inhuur team Informatie management	The Talent Recruiters B.V.	80	JB
Aanpassing openbare verlichting Coriovallumstr	SPIE Nederland B.V.	80	JB
Sloop Spoorsingel 48	Couwenbergh Aanneming B.V.	80	JB
Detachering medewerker 1-3-23 tm 31-5-24	MeanderGroep Zuid-Limburg	80	JB
Externe inhuur tbv bestuursdienst 2023	EUquest BV	80	JB
Externe inhuur stadsingenieurs 2023	RA Infra B.V. (RA+ vestiging S	80	JB
Inhuur t.b.v. stadsingenieurs 2024	RA Infra B.V. (RA+ vestiging S	80	JB
De dans van Lies en Jan	Smolenaers Constructie/Plaatwe	80	TC
OH wegmarkeringen 2023	Van Rens B.V.	80	JB
Huur & service kosten Parallelweg 2b	Maanstaete Vastgoed B.V.	80	JB
Brandstof pasje bedrijfswagens	Travelcard B.V.	80	JB

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Verplichting	Leverancier	Bedrag (excl.btw)	Jaarbasis (JB) / Totale Contract-waarde (TC)
Pin-lock systeem	Sportfondsen Heerlen B.V.	70	TC
Externe inhuur stadsingenieurs 2023	RA Infra B.V. (RA+ vestiging S	70	TC
Externe inhuur stadsingenieurs jaar 2024	Lybrae Consultants Maastricht	70	TC
Glaspaleis ventilatoren	SPIE Building Solutions B.V.	70	JB
Externe inhuur t.b.v. team inwoners	Bender Detachering B.V.	70	JB
Inhuur tolk Huize de Berg 2023	Start People	70	JB
Projectleiders infra/vastgoed	HaskoningDHV Nederland B.V.	70	JB
Verplichting 2023 beveiliging	Novicap Ltd (De Haan beveiligi	70	TC
Planuitwerking Kievitstr. en omgeving	Bureau Verbeek Landschapsarchi	70	TC
Uitvoering witgoedregeling	WoonWijzerWinkel Zuid Limburg	70	TC
Volwassenen educatie pilot 4, 5 en 6	VISTA college	70	TC
Beschermingstafel Parkstad 2023	Gemeente Kerkrade	70	JB
Inhuur (detachering) G vd Pol 2023	Stg Mondriaan	70	JB
Project Steenbreek	Stichting CNME-Projecten	60	JB
Vervangen gebouw beheer installatie Raadhuisplein 20	Philips|Stiels|Gielkens Schuld	60	JB
KPN bellen & internet 2023	KPN BV	60	JB
Stadskrant 2023	Drukkerij Andi B.V.	60	JB
Huur brandkranen 2023	WML	60	JB
Raadhuisplein 20 vervangen GBI	Jos Smeets Luchtbehandeling BV	50	JB
Abonnement Gemnet 2023	KPN BV	50	JB
Externe inhuur stadsingenieurs 2023	RA Infra B.V. (RA+ vestiging S	50	TC
Inhuur P.I.T. 2023	Cyber4z B.V.	50	JB
Onderhoud Djuma systeem 2023	Visma Circle B.V.	50	JB
Regiecontract rioolwerkzaamheden	Krinkels BV	50	JB
Glaspaleis Gevel renovatie	T.G.M. Service en Onderhoud B.	50	JB
Kasteel Hoensbroek, verhalen	Submedia	50	JB
Onderhoud Schandelerboord	Krinkels BV	50	JB
Onderhoudscontract 2023 vastgoed	Wijnen Bouw Someren B.V.	50	JB
Regio overeenkomst sleufherstel Heerlen Zuid BT Advies	Besix Infra Nederland B.V.	50	JB
Stadhuis gevelinspectie	Dijkoraad R.R.G. B.V.	50	JB
Thermenmuseum sluiting	Submedia	50	JB
Verwerking bedrijfsafval 2023	Attero B.V.	50	JB
Inhuur transportteam 2023	Rr Civiel BV	50	TC

Bedragen x €1.000

Ontwikkelingen na balansdatum

De balans geeft inzicht in de financiële positie op 31 december 2022. In de periode waarin de jaarrekening wordt samengesteld kunnen zich ontwikkelingen voordoen, die van invloed zijn op het beeld dat in de rekening gegeven wordt.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

5.4 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Analyse van de afwijkingen tussen de begroting na wijziging en de jaarstukken

Voor de toelichting op de afwijkingen tussen de begroting na wijziging en de jaarstukken verwijzen we naar hoofdstuk 3. Programmaverantwoording. Hier worden per programma-kernthema de afwijkingen toegelicht.

Algemene dekkingsmiddelen

Het overzicht algemene dekkingsmiddelen bestaat uit:

- Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is (toegelicht in de paragraaf Lokale heffingen).
- Algemene uitkering, toegelicht in paragraaf 3.2.2.
- Dividenden, toegelicht in paragraaf 3.2.3.
- Het saldo van de financieringsfunctie, toegelicht in de paragraaf Financiering (4.4).

Kosten overhead

Voor de toelichting op de afwijkingen tussen de begroting na wijziging en de jaarstukken verwijzen we naar hoofdstuk 3.1.0 Kernthema Middelen en heffingen.

Heffing vennootschapsbelasting

Voor de toelichting op de heffing vennootschapsbelasting verwijzen we naar hoofdstuk 3.4 Bedrag heffing vennootschapsbelasting.

Onvoorzien

Voor de toelichting op onvoorzien verwijzen we naar hoofdstuk 3.5 Onvoorzien.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Overzicht incidentele baten en lasten per programma

Overzicht van incidentele baten per programma

Incidentele baten	Realisatie begrotingsjaar	Raming begroting vóór wijziging *	Raming begroting na wijziging *
0. Bestuur en Ondersteuning	25.009	320.069	345.106
1. Veiligheid	1.000	46	38
2. Verkeer en Vervoer	1.011	1.504	1.524
3. Economie	-	906	2.265
4. Onderwijs	10.855	6.630	14.646
5. Sport cultuur en recreatie	959	4.043	5.501
6. Sociaal Domein	2.318	71.468	72.536
7. Volksgezondheid en milieu	931	22.046	22.236
8. VHROSV	3.086	2.466	4.235
Eindtotaal	**45.169**	**429.179**	**468.088**

bedragen x €1.000

**De totalen van 'Raming begroting vóór én ná wijziging' zijn exclusief toevoegingen/onttrekkingen aan reserves gepresenteerd.*

Toelichting incidentele baten

Kernthema	Omschrijving incidentele baten	2022
0. KT Bestuurskracht	Gestegen energiekosten: doorbelasting externe huurders	194
0. KT Bestuurskracht	Doorontwikkeling services digitale informatie voorziening	151
0. KT Bestuurskracht	Pensioenvoorziening wethouders verhoging rekenrente	640
0. KT Middelen en heffingen	Totaal incidentele onttrekkingen reserves	19.925
0. KT Middelen en heffingen	Corona: gemeentefondsgelden	4.099
1. KT Veiligheid	Specifieke uitkering preventie met gezag	1.000
2. KT Wegen, Straten, Pleinen	Vrijval voorziening verhardingen	1.011
4. KT Onderwijs	Specifieke uitkering Onderwijsachterstanden	4.756
4. KT Onderwijs	Specifieke uitkering Volwasseneducatie	2.577
4. KT Onderwijs	Specifieke uitkering RMC 2022	1.466
4. KT Onderwijs	Specifieke uitkering VSV	742
4. KT Onderwijs	Corona: onderwijsvertraging	1.314
5. KT Cultuur	Specifieke uitkering Impuls Jongerencultuur	310
5. KT Sport	Specifieke uitkering Ijsbanen en zwembaden	401
5. KT Sport	BTW compensatie voor sport (d.m.v. specifieke uitkering)	248
6. KT Volwassenen maatwerkvoorzieningen	Specifieke uitkering verslavingszorg	838
6. KT Inkomensondersteuning	Corona:Kindpakket	175
6. KT Sociale basisvoorzieningen	Specifieke uitkering ontheemden Oekraïne	1.305
7. KT Volksgezondheid	Energiearmoede	931
8. KT Ruimtelijke ordening	Klimaat adaptatie	952
8. KT Ruimtelijke ordening	Bouwleges vanwege aantrekken bouwprojecten	1.786
	Overige mutaties <100	348
TOTAAL		**45.169**

bedragen x €1.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Overzicht van incidentele lasten per programma

Incidentele lasten	Realisatie begrotingsjaar	Raming begroting vóór wijziging *	Raming begroting na wijziging *
0. Bestuur en Ondersteuning	-20.376	-71.574	-72.950
1. Veiligheid	-310	-13.098	-14.749
2. Verkeer en Vervoer	-	-12.751	-13.010
3. Economie	-	-7.515	-9.552
4. Onderwijs	-9.688	-18.676	-25.791
5. Sport cultuur en recreatie	-2.403	-33.763	-36.698
6. Sociaal Domein	-6.379	-232.834	-256.372
7. Volksgezondheid en milieu	-931	-26.863	-28.076
8. VHROSV	-2.938	-13.412	-16.278
Eindtotaal	**-43.025**	**-430.486**	**-473.476**

bedragen x €1.000

**De totalen van 'Raming begroting vóór én ná wijziging' zijn exclusief toevoegingen/onttrekkingen aan reserves gepresenteerd.*

Toelichting incidentele lasten

Kernthema	Omschrijving incidentele lasten	2022
0. KT Bestuurskracht	Onderhoud gebouwen en energiekosten fors hoger	-719
0. KT Bestuurskracht	Corona: Extra uitvoeringskosten verkiezingen	-130
0. KT Middelen en heffingen	Totaal incidentele dotaties reserves	-18.437
0. KT Middelen en heffingen	Corona: gederfde parkeerkosten	-650
0. KT Middelen en heffingen	Voorziening verlofsparen	-440
1. KT Veiligheid	Project Hennep Aanpak Parkstad (RIEC)	-310
4. KT Onderwijs	Specifieke uitkering OAB (Onderwijsachterstanden)	-4.137
4. KT Onderwijs	Specifieke uitkering Volwasseneducatie	-2.648
4. KT Onderwijs	Specifieke uitkering RMC 2022	-733
4. KT Onderwijs	Specifieke uitkering VSV	-869
4. KT Onderwijs	Corona: onderwijsvertraging	-1.301
5. KT Cultuur	Corona: ondersteuning cultuursector	-368
5. KT Sport	Specifieke uitkering Sportakkoord	-401
5. KT Sport	Corona: Ondersteuning sportverenigingen	-175
5. KT Sport	BTW compensatie voor sport (d.m.v. specifieke uitkering)	-398
5. KT Groen	Corona: ondersteuning scouting, speeltuinen en sterrenwacht	-173
5. KT Cultuur	Corona: culturele instellingen (huur, etc)	-410
5. KT Cultuur	Specifieke uitkering Impuls Jongerencultuur	-478
6. KT Arbeidsmarktbeleid	Corona: participatie en loonkosten WoZL	-154
6. KT Arbeidsmarktbeleid	Corona: beleidsondersteuning duale poort	-350
6. KT Inkomensondersteuning	Corona: IB signalering en TOZO inhuur	-115
6. KT Volwassenen maatwerkvoorzieningen	Corona: meerkosten wmo	-135
6. KT Sociale basisvoorzieningen	Specifieke uitkering ontheemden Oekraïne	-1.545
6. KT Volwassenen maatwerkvoorzieningen	Specifieke uitkering verslavingszorg	-838
6. KT jeugd maatwerkvoorzieningen	Corona: meerkosten Jeugd	-3.242
7. KT Volksgezondheid	Energiearmoede	-931
8. KT Centrum	Sloopkosten panden Spoorsingel	-917
8. KT Centrum	Saneringskosten Japanse Duizenknoop	-1.900
	Overige mutaties <100	-121
TOTAAL		**-43.025**

bedragen x €1.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Recapitulatie structurele en incidentele baten en lasten	Begroting 2022 na wijz.			Jaarrekening 2022		
	totaal	waarvan: incidenteel	structureel	totaal	waarvan: incidenteel	structureel
Lasten programma						
0. Bestuur en ondersteuning	-20.554	-	-20.554	-18.589	-1.939	-16.650
1. Veiligheid	-14.749	-	-14.749	-14.341	-310	-14.031
2. Verkeer en Vervoer	-13.010	-	-13.010	-12.913	-	-12.913
3. Economie	-9.552	-	-9.552	-8.448	-	-8.448
4. Onderwijs	-25.791	-283	-25.508	-26.143	-9.688	-16.455
5. Sport, cultuur en recreatie	-36.698	-	-36.698	-39.025	-2.403	-36.622
6. Sociaal Domein	-256.372	-721	-255.651	-255.523	-6.379	-249.144
7. Volksgezondheid en milieu	-28.076	-574	-27.502	-29.746	-931	-28.815
8. VHROSV	-16.278	-2.925	-13.353	-15.401	-2.938	-12.463
Totaal lasten programma's	-421.079	-4.503	-416.576	-420.128	-24.588	-395.541
Baten programma						
0. Bestuur en ondersteuning	10.776	91	10.685	12.456	5.084	7.372
1. Veiligheid	38	-	38	123	1.000	-877
2. Verkeer en Vervoer	1.524	-	1.524	2.397	1.011	1.386
3. Economie	2.265	-	2.265	2.203	-	2.203
4. Onderwijs	14.646	-	14.646	15.146	10.855	4.291
5. Sport, cultuur en recreatie	5.501	-	5.501	6.370	959	5.411
6. Sociaal Domein	72.536	-	72.536	72.024	2.318	69.706
7. Volksgezondheid en milieu	22.236	198	22.038	25.147	931	24.216
8. VHROSV	4.235	-	4.235	8.345	3.086	5.259
Totaal baten programma's	133.757	289	133.468	144.211	25.244	118.967
Saldo van baten en lasten programma's	-287.322	-4.214	-283.108	-275.918	656	-276.574
Lasten algemeen dekkingsmiddel	-	-	-	-	-	-
Lasten overhead	-50.897	-	-50.897	-53.806	-	-53.806
Lasten vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-
Lasten onvoorzien	-1.500	-	-1.500	-995	-	-995
Totaal lasten diverse	-52.397	-	-52.397	-54.801	-	-54.801
Baten algemeen dekkingsmiddel	324.892	-	324.892	339.495	-	339.495
Baten overhead	9.439	-	9.439	12.658	-	12.658
Baten vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-
Baten onvoorzien	-	-	-	-	-	-
Totaal baten diverse	334.331	-	334.331	352.153	-	352.153
Saldo van diversen	281.934	-	281.934	297.352	-	297.352
Totaal saldo van baten en lasten van programma's en diverse	-5.388	-4.214	-1.174	21.434	656	20.778
stortingen in reserves	-15.038	-14.905	-133	-18.569	-18.437	-132
onttrekkingen aan reserves	20.426	19.362	1.064	20.988	19.925	1.063
geraamd resultaat	5.388	4.457	931	2.419	1.488	931
Totaal structurele lasten	-	-	-469.106	-	-	-450.474
Totaal structurele baten	-	-	468.863	-	-	472.183
Structurele baten - structurele lasten	**-**	**-**	**-243**	**-**	**-**	**21.709**

Bedragen x €1.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

Volgens artikel 28 onderdeel d van het BBV, moet de jaarrekening een overzicht geven van de beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves per programma. Onderstaand een overzicht van de structurele mutaties in de reserves:

Mutaties reserves per programma	Raming mutaties reserves begrotingsjaar na wijziging				Realisatie mutaties reserves begrotingsjaar			
	Baten (onttrekking reserve)	Waarvan structureel *	Lasten (toevoeging reserve)	Waarvan structureel **	Baten (onttrekking reserve)	Waarvan structureel *	Lasten (toevoeging reserve)	Waarvan structureel **
0. Bestuur en Ondersteuning	8.649	0	-10.188	0	8.649	0	-10.188	0
1. Veiligheid	1.284	0	0	0	1.284	0	0	0
2. Verkeer en Vervoer	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Economie	1.431	0	-768	0	1.207	0	-768	0
4. Onderwijs	1.296	1.022	-1.359	-28	1.296	1.022	-1.359	-28
5. Sport, Cultuur en Recreatie	524	8	-499	-39	414	8	-651	-39
6. Sociaal Domein	5.646	8	-2.197	0	4.234	8	-2.197	0
7. Volksgezondheid en Milieu	52	0	0	0	52	0	0	0
8. VHROSV	1.544	26	-26	-66	3.853	26	-3.405	-66
Totaal	**20.426**	**1.064**	**-15.038**	**-133**	**20.988**	**1.064**	**-18.569**	**-133**

Bedragen x €1000

**De structurele baten die ontstaan door een onttrekking uit de reserve worden ingezet ter dekking van de kapitaallasten. De kapitaallasten hebben betrekking op de rente- en afschrijvingslasten van de activa (bijvoorbeeld een schoolgebouw).*

***De structurele lasten binnen de reserves hebben betrekking op de toevoeging van rente. Deze toevoeging van rente dient ter dekking van de rentecomponent in de kapitaallasten.*

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Informatie Wet normering topinkomens (WNT)

De WNT is van toepassing op gemeente Heerlen. Voor 2022 is het algemeen bezoldigingsmaximum vastgesteld op € 216.000. Ook de bezoldigingsmaxima voor topfunctionarissen zonder dienstbetrekking zijn voor 2022 geïndexeerd.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Gegevens 2022 **bedragen x € 1**	**L. Schouterden**	**T.W. Zwemmer**
Functiegegevens	Gemeentesecretaris a.i.	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	nee	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 216.000,00	€ 103.371,03
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 0,00	€ 18.232,68
Subtotaal	*€ 216.000,00*	*€ 121.603,71*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 216.000,00	€ 216.000,00
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	€ 216.000,00	€ 121.603,71
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2021 **bedragen x € 1**	**L. Schouterden**	**T.W. Zwemmer**
Functiegegevens		Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/02 - 31/12	01/01 -31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	nee	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 191.249,32	€ 97.312,97
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 0,00	€ 17.727,72
Subtotaal	*€ 191.249,32*	*€ 115.040,69*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 191.249,32	€ 209.000,00
Bezoldiging	€ 191.249,32	€ 115.040,69

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12

bedragen x € 1	**L. Schouterden**	
Functiegegevens	Gemeente secretaris a.i.	
Kalenderjaar	**2021**	**2020**
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang – einde)	01/01 - 31/01	01/02 - 31/12
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	1 maand	11 maanden
Omvang van het dienstverband in uren per kalenderjaar	117 uur	1724 uur
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	€ 199	€ 199
Maxima op basis van de normbedragen per maand	€ 21.000	€ 262.300
Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 283.300	
Bezoldiging (alle bedragen exclusief btw)		
Werkelijk uurtarief lager dan het maximum uurtarief?	Ja	
Bezoldiging in de betreffende periode	€ 22.125	€ 239.725
Bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 261.850	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	
Bezoldiging	**€ 261.850**	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	

In bovenstaande tabel wordt een maximaal uurtarief genoemd van € 199 (in 2020 € 193). Dit is het wettelijk toegestane maximum uurtarief. Dat wil echter niet zeggen dat dit ook het uurtarief is, dat in rekening gebracht is. Het werkelijk in rekening gebracht uurtarief ligt beduidend lager dan dit maximum.

De eerste twaalf kalendermaanden mag de bezoldiging niet meer bedragen dan de som van € 27.700 per maand voor de eerste zes maanden en € 21.000 per maand voor de volgende zes maanden waarin de functie wordt vervuld. Het maximumuurtarief bedraagt vanaf 2021 voor de eerste twaalf kalendermaanden € 199.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid

Op grond van de Gemeentewet (artikel 189, vierde lid) zijn alle overschrijdingen op de lasten – ten opzichte van de begroting na wijzigingen – onrechtmatig. Deze overschrijdingen zijn per kernthema in de programmaverantwoording (zie hiervoor hoofdstuk 3) opgenomen en toegelicht. Ondanks dat strikt genomen álle overschrijdingen op de lasten op programmaniveau onrechtmatig zijn, kunnen bepaalde afwijkingen buiten het rechtmatigheidsoordeel van de accountant vallen; bijvoorbeeld als een overschrijding binnen de beleidskaders van de raad past óf wanneer hier direct gerelateerde inkomsten tegenover staan. De exacte kaders zijn benoemd in het 'controleprotocol voor de accountantscontrole jaarrekening 2022 van de gemeente Heerlen'.

In de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV staan de uitgangspunten voor de begrotingsrechtmatigheid. Op basis hiervan is van lastenoverschrijdingen groter dan € 50.000 getoetst of deze, voor het rechtmatigheidsoordeel, (on)rechtmatig zijn. In onderstaande tabel staat per programma aangegeven welke afwijkingen onrechtmatig zijn en welke daarvan meetellen voor het oordeel van de accountant.

	Prim. begroting 2022			Bijgest. begroting 2022			Rekening 2022			Resultaat 2022	Waarvan niet onrechtmatig voor het oordeel	Waarvan niet onrechtmatig voor het oordeel	Waarvan onrechtmatig voor het oordeel
Programma	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**		**Baten**	**Lasten**	**Lasten**
0. Bestuur en Ondersteuning	320.069	-71.574	248.495	345.106	-72.950	272.156	364.610	-73.389	291.220	19.064	19.503	-439	0
1. Veiligheid	46	-13.098	-13.052	38	-14.749	-14.710	123	-14.341	-14.217	493	85	408	0
2. Verkeer en Vervoer	1.504	-12.751	-11.248	1.524	-13.010	-11.487	2.397	-12.913	-10.517	970	873	97	0
3. Economie	906	-7.515	-6.609	2.265	-9.552	-7.287	2.203	-8.448	-6.245	1.042	-62	1.104	0
4. Onderwijs	6.630	-18.676	-12.046	14.646	-25.791	-11.144	15.146	-26.143	-10.997	147	500	-352	0
5. Sport, Cultuur en Recreatie	4.043	-33.763	-29.720	5.501	-36.698	-31.197	6.370	-39.025	-32.655	-1.458	869	-1.799	-528
6. Sociaal Domein	71.468	-232.834	-161.366	72.536	-256.372	-183.836	72.024	-255.523	-183.499	337	-513	849	0
7. Volksgezondheid en Milieu	22.046	-26.863	-4.818	22.236	-28.076	-5.840	25.147	-29.746	-4.599	1.241	2.911	-1.670	0
8. VHROSV	2.466	-13.412	-10.946	4.235	-16.278	-12.043	8.345	-15.401	-7.056	4.987	4.110	877	0
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**429.179**	**-430.486**	**-1.307**	**468.088**	**-473.476**	**-5.388**	**496.364**	**-474.929**	**21.435**	**26.823**	**28.276**	**-925**	**-528**
0. Bestuur en Ondersteuning	2.336	-708	1.628	8.649	-10.188	-1.539	8.649	-10.188	-1.539	0	0	0	0
1. Veiligheid	0	0	0	1.284	0	1.284	1.284	0	1.284	0	0	0	0
2. Verkeer en Vervoer	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Economie	404	0	404	1.431	-768	663	1.207	-768	439	-225	-225	0	0
4. Onderwijs	996	-1.359	-363	1.296	-1.359	-63	1.296	-1.359	-63	0	0	0	0
5. Sport, Cultuur en Recreatie	73	-499	-427	524	-499	25	414	-651	-238	-262	-110	-152	0
6. Sociaal Domein	28	-8	20	5.646	-2.197	3.448	4.234	-2.197	2.036	-1.412	-1.412	0	0
7. Volksgezondheid en Milieu	0	0	0	52	0	52	52	0	52	0	0	0	0
8. VHROSV	71	-26	45	1.544	-26	1.518	3.853	-3.405	448	-1.070	2.309	-3.379	0
Bestemming	**3.908**	**-2.600**	**1.307**	**20.426**	**-15.038**	**5.388**	**20.988**	**-18.569**	**2.419**	**-2.969**	**562**	**-3.532**	**0**
0. Bestuur en Ondersteuning	322.405	-72.282	250.123	353.755	-83.139	270.617	373.259	-83.578	289.681	19.064	19.503	-439	0
1. Veiligheid	46	-13.098	-13.052	1.322	-14.749	-13.427	1.407	-14.341	-12.934	493	85	408	0
2. Verkeer en Vervoer	1.504	-12.751	-11.248	1.524	-13.010	-11.487	2.397	-12.913	-10.517	970	873	97	0
3. Economie	1.310	-7.515	-6.205	3.696	-10.320	-6.624	3.409	-9.216	-5.807	817	-287	1.104	0
4. Onderwijs	7.626	-20.035	-12.409	15.942	-27.149	-11.207	16.442	-27.502	-11.060	147	500	-352	0
5. Sport, Cultuur en Recreatie	4.116	-34.262	-30.146	6.025	-37.198	-31.173	6.784	-39.676	-32.893	-1.720	759	-1.951	-528
6. Sociaal Domein	71.496	-232.842	-161.346	78.182	-258.570	-180.387	76.257	-257.720	-181.463	-1.076	-1.925	849	0
7. Volksgezondheid en Milieu	22.046	-26.863	-4.818	22.288	-28.076	-5.788	25.199	-29.746	-4.547	1.241	2.911	-1.670	0
8. VHROSV	2.537	-13.438	-10.901	5.779	-16.304	-10.525	12.199	-18.807	-6.608	3.917	6.419	-2.502	0
Gerealiseerde resultaat	**433.086**	**-433.086**	**0**	**488.514**	**-488.514**	**0**	**517.352**	**-493.498**	**23.854**	**23.854**	**28.838**	**-4.457**	**-528**

Bedragen x € 1.000

De getoonde onrechtmatigheden in bovenstaande tabel die daadwerkelijk tot een onrechtmatigheid leiden in het oordeel van de accountant, zijn per programma hieronder nader toegelicht. Het grondbedrijf valt volledig buiten het rechtmatigheidsoordeel en is daarom niet meegenomen.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Programma & kernthema	Begrotingsafwijking	Telt *niet* in het oordeel	Telt *wel* in het oordeel	Toelichting begrotings(on)rechtmatigheid
5. KT Sport	Overschrijdingen bij het beheer en gebruik van sporthallen.		-528	Onrechtmatigheid van € 528.000 als gevolg van hogere lasten bij schoonmaakkosten en inhuur extern personeel binnensporten (i.v.m. hoger ziekteverzuim) buiten hetgeen gemeld is in de novembernota en waar geen direct gerelateerde inkomsten tegenover staan.
Totaal			**-528**	

Bedragen x € 1.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

5.5 Financiële status en weerbaarheid

Het is van belang inzicht te hebben in de financiële status (hoe financieel gezond is de gemeente) en de financiële weerbaarheid (welke mogelijkheden zijn er in financieel moeilijke tijden). Deze paragraaf geeft door middel van indicatoren inzicht (een indicatie) in de financiële status en weerbaarheid. Het is een set van indicatoren en normen, die door een landelijke werkgroep van grote gemeenten, onder voorzitterschap van de gemeente Heerlen, zijn samengesteld. Deze stresstest is onder andere gepresenteerd aan de Raad voor de Financiële Verhoudingen (RfV) en wordt landelijk gebruikt.

De financiële status en weerbaarheid laat in één overzicht de financiële gezondheid van de gemeente zien: "zo staat de gemeente er financieel voor". Het gaat om de financiële status en weerbaarheid op een bepaald meetmoment. Het is een thermometer, die meerdere keren per jaar wordt gebruikt (begroting, jaarrekening) en hierdoor een trend (een ontwikkeling) aangeeft. Sommige indicatoren zijn alleen begrotingsindicatoren, andere zowel begrotings- als jaarrekeningindicatoren. Het meest actuele cijfer wordt weergegeven. Het is een technische analyse, waarbij verdere uitleg bij de cijfers noodzakelijk kan zijn. De resultaten van de test staan in de vorm van een dashboard in onderstaande tabel.

Indicatorgroep	Indicator	Voldoende	Attentie/kwetsbaar	Kwetsbaar
1. Schuldpositie (vreemd vermogen)	1.1 Schuldratio			
	1.2 Netto schuld / exploitatie (netto schuldquote)			
	1.3 Netto schuld per inwoner			
	1.4 Schuldevolutie			
	1.5 Netto rentelasten / exploitatie			
	1.6 Omslagrente - werkelijke rente			
2. Reservepositie (eigen vermogen)	2.1 Ratio weerstandsvermogen			
	2.2 Mogelijkheden om beschikbare weerstandscapaciteit te verbeteren			
3. Grondexploitaties	3.1 Afhankelijkheid van grondexploitatie voor sluitende begroting			
	3.2 Winstverwachting grondexploitaties (meerjarig)			
	3.3 Algemene reserve grondbedrijf en risicoreserve grondbedrijf versus risico's			
	3.4 Toekomstig nog te realiseren baten en lasten in relatie tot de BIE (Bouwgrond In Exploitatie)			
4. Leningen, garantstellingen en waarborgen	4.1 Zekerheden leningen, garantstellingen en waarborgen			
5. Meerjarig onderhoud kapitaalgoederen	5.1 Toereikendheid onderhoudsbudgetten, incl. vervangingsinvesteringen			
6. Lokale lasten	6.1 Lokale lastendruk			
	6.3 Derving OZB i.v.m. leegstand			
	6.4 Kostendekkendheid leges			
7. Meerjarig financieel evenwicht	7.1 Ombuigingen, taakstellingen			
	7.2 Verhouding Structurele / Incidentele baten en lasten			
	7.3 Meerjarig sluitende begroting			

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

1. Schuldpositie, vreemd vermogen

1.1 Schuldratio

De schuldratio geeft aan welk aandeel van de bezittingen belast is met schulden. Deze ratio is de som van de kortlopende en de langlopende schulden (excl. voorzieningen, die tot het eigen vermogen worden gerekend) gedeeld door het balanstotaal. Hoe lager de uitkomst, hoe gunstiger dit is. We financieren dan immers meer met eigen vermogen. Een factor van 80% of hoger wordt door de VNG gezien als een hoge mate van financiering met vreemd vermogen. Heerlen heeft een resultaat van 84% en dat betekent: kwetsbaar.

1.2 Netto schuldquote (netto schuld/ exploitatiebaten voor bestemming)

De schuld als aandeel van de baten voor bestemming is een indicator om de hoogte van de schulden van een gemeente te beoordelen. De hoogte van de baten bepaalt namelijk in belangrijke mate hoeveel schuld een gemeente kan dragen. De schuld als aandeel van de exploitatie is de som van de kort- en langlopende schulden en de crediteurenvorderingen (totaal de bruto schulden) minus de debiteurenvorderingen, de liquide middelen en langlopende uitzettingen gedeeld door de totale baten (voor bestemming). De VNG geeft aan dat bij een resultaat van meer dan 90% voorzichtigheid is geboden. Heerlen heeft een verhouding van 73% en scoort daarmee: voldoende.

1.3 Netto schuld per inwoner

Deze indicator is de hiervoor beschreven netto schuld gedeeld door het aantal inwoners. Het gemiddelde in Nederland is € 1.970 (www.waarstaatjegemeente.nl; 2017). Binnen een afwijking van 20% van dit gemiddelde is de score attentie, daarbuiten voldoende (-20%, < € 1.576) of kwetsbaar (+20%, > € 2.364). Heerlen heeft een schuld per inwoner van € 4.170 en scoort daarmee: kwetsbaar.

1.4 Schuldevolutie

Deze indicator geeft de ontwikkeling van de schuld aan. De score geeft aan 11% en is daarmee attentie.

1.5 Netto rentelasten/ exploitatie

Dit is het aandeel van de externe rentelasten (incl. financial lease) in de exploitatie. De indicator geeft aan welk deel van de exploitatie gebonden is aan het betalen van rente. Deze indicator bedraagt -0,51%. De score is daarmee: voldoende.

1.6 Omslagrente <> Werkelijke rente

De omslagrente wordt bij de begroting berekend door de werkelijk aan de taakvelden toe te rekenen rente te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa die integraal zijn gefinancierd. De omslagrente mag binnen een marge van 0,5% worden afgerond. De totale toe te rekenen rente is gelijk aan de omgeslagen rente. Daarmee is deze score: voldoende.

2. Reservepositie, eigen vermogen

2.1 Ratio weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft de mate aan, waarin de gemeente in staat is om risico's op te vangen zonder dat het beleid moet worden gewijzigd. Het geeft inzicht in de robuustheid van de financiële positie van de gemeente. De score ligt op 0,86 (zie paragraaf risico's en weerstandsvermogen) en dit betekent: attentie (norm volgens nota risico's en weerstandsvermogen).

2.2 Mogelijkheden om beschikbare weerstandscapaciteit te verbeteren

De algemene reserve vormt ons directe weerstandsvermogen, bedoeld om risico's af te dekken. Daarnaast kan sprake zijn van indirect weerstandsvermogen (post onvoorzien, onbenutte belastingcapaciteit en bestemmingsreserves die niet worden gebruikt ter dekking van kapitaallasten van investeringen). Deze posten kunnen worden gebruikt om de weerstandscapaciteit te verbeteren. De gemeente heeft beperkte mogelijkheden. Daarmee zitten we aan het verbeteren van de ratio met 0,92 waardoor de score attentie is.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

3. Grondexploitatie

3.1 Afhankelijkheid grondexploitatie voor sluitende begroting

Zodra in de meerjarenbegroting rekening wordt gehouden met winsten vanuit de grondexploitatie, ontstaat druk op exploitaties om deze winsten daadwerkelijk te realiseren. Geen realisatie betekent immers onmiddellijk een dekkingsprobleem. Lagere grondverkopen hebben dan direct effect op de reguliere exploitatie. In de meerjarenbegroting van onze gemeente zijn dergelijke winsten niet ingeboekt, zodat de score voldoende is.

3.2 Winstverwachting grondexploitaties

Op het moment dat er positieve resultaten uit de grondexploitaties worden gerealiseerd heeft de gemeente middelen die kunnen worden ingezet of gespaard voor moeilijke tijden. De meerjarige winstverwachting van de grondexploitaties is positief, zodat de gemeente op deze indicator 'voldoende' scoort.

3.3 Algemene reserve grondbedrijf en risicoreserve grondbedrijf versus risico's

De AR van het grondbedrijf en de bestemmingsreserve ter afdekking van algemene risico's binnen de grondexploitatie(s) zijn reserves om risico's binnen het grondbedrijf op te vangen. Deze reserves moeten van zodanige omvang zijn dat alle risico's kunnen worden opgevangen. De reserves zijn groot genoeg om alle risico's op te vangen, waardoor de score 'voldoende' is.

3.4 Toekomstige nog te realiseren baten en lasten in relatie tot de bouwgrond in exploitatie

Deze indicator geeft aan wat nog aan kosten en opbrengsten moet worden gerealiseerd in relatie tot de actuele boekwaarde van de BIE (Bouwgrond In Exploitatie). Als dit te hoog is, dan geeft dit aan dat er nog veel te verrichten inspanningen zijn met mogelijke risico's. De score is: attentie.

4. Uitstaande leningen, garantstellingen en waarborgen

4.1 Zekerheden leningen, garantstellingen en waarborgen

Een gemeente loopt mogelijk risico's bij het uitzetten van leningen, het geven van garanties of waarborgen. Het risico vermindert als zekerheden zijn gesteld, zoals het 1e recht van hypotheek, een bankgarantie of als een lening uitstaat bij partijen met een hoge kredietwaardigheid. Het resultaat is dat voor 99,67% zekerheden zijn gesteld en dat betekent: voldoende.

5. Meerjarig onderhoud kapitaalgoederen

5.1 Toereikendheid onderhoudsbudgetten

Wij zijn verantwoordelijk voor het onderhoud aan de kapitaalgoederen binnen onze gemeente. Veelal betreft dit kapitaalgoederen in de openbare ruimte zoals wegen, groen en civieltechnische kunstwerken. Gekeken is of de budgetten toereikend zijn om het normniveau van een 6 te waarborgen (indien de kwaliteit zakt onder de 6 is sprake van kapitaalvernietiging met op termijn extra kosten). Op dit moment is geen extra budget benodigd om dit normniveau te halen of te behouden. De score is: voldoende.

6. Lokale lasten

6.1 Kostendekkendheid leges

Deze indicator geeft aan in hoeverre bij de leges de lasten worden gedekt door de baten (baten/lasten). Als de kostendekkendheid lager is dan 100% (maximum), is er mogelijk ruimte om meer baten te realiseren. De kostendekkendheid bij de algemene dienstverlening is 100%, bij de omgevingsvergunningen is 102% en bij de Europese Dienstenrichtlijn 46%. Er is slechts beperkt ruimte voor het verhogen van de baten. De score is: attentie

6.2 Inkomstenderving ozb door leegstand niet-woningen

Leegstand kost de gemeente geld. Er bestaat een directe relatie tussen de opbrengst ozb-gebruikers niet woningen en leegstand. De gemeente Heerlen heeft een inkomstenderving van circa 4,55% van de totale opbrengst ozb niet woningen, waardoor de score is: attentie.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

6.3 Lokale lastendruk

De lokale lastendruk is de druk van de lasten van rioolheffing, afvalstoffenheffing en ozb. Het gemiddelde van Nederland (huishouden met eigen woning) is € 811. Binnen een afwijking van 5% van dit gemiddelde is de score attentie, daarbuiten voldoende (-5%) of kwetsbaar (+5%). Heerlen heeft een lokale lastendruk van € 824,38 en dat betekent: attentie.

7. Financieel evenwicht in de begroting

7.1 Ombuigingen, taakstellingen

Geen openstaande taakstellingen of ombuigingen. Deze score betekent: voldoende.

7.2 Verhouding structurele lasten en structurele baten

Een begroting moet materieel in evenwicht zijn. Dit betekent dat de structurele lasten moeten worden afgedekt door structurele baten (baten/lasten). Meerjarig zijn de structurele lasten voor meer dan 100% afgedekt door structurele baten. De score voor Heerlen is: voldoende.

7.3 Sluitende begroting

Het gaat hierbij om formeel evenwicht (de lasten en baten zijn in evenwicht). De meerjarige begroting is in de jaren 2022 en 2025 sluitend. De jaren 2023 en 2024 kennen een incidenteel tekort. De score geeft aan: attentie

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

5.6 Single Information Single Audit

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2022 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 14-2-2023									
JenV	**A5B**	Specifieke uitkering versterking van de lokale integrale aanpak van radicalisering, extremisme en terrorisme SiSa tussen medeoverheden	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A5B/01*	Naam hoofdcategorie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A5B/02*	Bestedingen (jaar T) komen overeen met activiteitenplan per hoofdcategorie (Ja/Nee) *Aard controle D1* *Indicator: A5B/03*	Besteding uitvoering activiteiten (jaar T) per hoofdcategorie. *Aard controle R* *Indicator: A5B/04*	Cumulatieve besteding uitvoering activiteiten (t/m jaar T) per hoofdcategorie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A5B/05*	Afwijking t.o.v. aanvraag overeengekomen (Ja/nee) in (jaar T) per hoofdcategorie - bij Ja is indicator 08 verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A5B/06*
		1	060917 Gemeente Heerlen	Analyse van de lokale problematiek met betrekking tot radicalisering en extremisme en de evaluatie van de aanpak van radicalisering en extremisme;	Ja	0	0	Nee
			Kopie gemeente(code) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A5B/07*	Toelichting afwijking besteding (jaar T) volgens *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A5B/08*				
		1	*060917 Gemeente Heerlen*					
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A5B/09*					
			Nee					
JenV	**A9B**	Specifieke uitkering versterking van de lokale integrale aanpak van radicalisering, (gewelddadig) extremisme en terrorisme in 2021 SiSa tussen medeoverheden	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A9B/01*	Naam hoofdcategorie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A9B/02*	Bestedingen (jaar T) komen overeen met activiteitenplan per hoofdcategorie (Ja/Nee) *Aard controle D1* *Indicator: A9B/03*	Besteding uitvoering activiteiten (jaar T) per hoofdcategorie. *Aard controle R* *Indicator: A9B/04*	Cumulatieve besteding uitvoering activiteiten (t/m jaar T) per hoofdcategorie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A9B/05*	Afwijking t.o.v. aanvraag overeengekomen (Ja/nee) in (jaar T) per hoofdcategorie - bij Ja is indicator 08 verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A9B/06*
		1	060917 Gemeente Heerlen	Analyse van de lokale problematiek met betrekking tot radicalisering, (gewelddadig) extremisme en de evaluatie van de aanpak van radicalisering naar (gewelddadig) extremisme;	Ja	0	0	Nee

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

JenV	**A9B**		Kopie gemeente(code) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A9B/07*	Toelichting afwijking besteding (jaar T) volgens projectplan per hoofdcategorie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A9B/08*				
			1 060917 Gemeente Heerlen					
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A9B/09*					
			Nee					
JenV	**A13**	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen Gemeenten	Besteding in (jaar T) (zelfstandige uitvoering inclusief uitvoering door andere partijen, niet zijnde medeoverheden) *Aard controle R* *Indicator: A13/01*	Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A13/02*	Correctie besteding (jaar T-1) Vanaf SiSa 2023 van toepassing i.v.m. SiSa tussen medeoverheden *Aard controle R* *Indicator: A13/03*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) in inclusief uitvoering door andere medeoverheden vanaf SiSa 2023 *Aard controle R* *Indicator: A13/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A13/05*	
			12.624	Nee	0	0	Ja	
JenV	**A14B**	Specifieke uitkering versterking van de lokale integrale aanpak van radicalisering, (gewelddadig) extremisme en terrorisme in 2022 **SiSa tussen medeoverheden**	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A14B/01*	Naam hoofdcategorie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A14B/02*	Bestedingen (jaar T) komen overeen met activiteitenplan per hoofdcategorie (Ja/Nee) *Aard controle D1* *Indicator: A14B/03*	Besteding uitvoering activiteiten (jaar T) per hoofdcategorie. *Aard controle R* *Indicator: A14B/04*	Cumulatieve besteding uitvoering activiteiten (t/m jaar T) per hoofdcategorie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A14B/05*	Afwijking t.o.v. aanvraag overeengekomen (Ja/nee) in (jaar T) per hoofdcategorie - bij Ja is indicator 08 verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A14B/06*
			1 060917 Gemeente Heerlen	Analyse van de lokale problematiek met betrekking tot radicalisering en extremisme en de evaluatie van de aanpak van radicalisering en extremisme;	Ja	0	0	Nee
			Kopie gemeente(code) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A14B/07*	Toelichting afwijking besteding (jaar T) volgens projectplan per hoofdcategorie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A14B/08*				
			1 *060917 Gemeente Heerlen*					
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* Indicator: A14B/09					
			Nee					

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

JenV	**A16**	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne Gemeenten	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde plek per dag (GOO) 1 maart tot en met 14 oktober 2022 *Aard controle R* *Indicator: A16/01*	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde plek per dag (GOO) met ingang van 15 oktober 2022 (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A16/02*	Vul in verschil werkelijke bestedingen ten opzichte van de gecombineerde uitkomst van A16/01 en A16/02 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO) *Aard controle R* *Indicator: A16/03*	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringkosten *Aard controle R* *Indicator: A16/04*	Besteding (jaar T) uitvoeringskosten tbv de transitie *Aard controle R* *Indicator: A16/05*	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (POO) *Aard controle R* *Indicator: A16/06*
			573.000	507.960	0	160.375	0	229.419
			Totaal bedrag vorderingen uitgekeerde verstrekkingen (jaar T) POO *Aard controle R* *Indicator: A16/07*	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) in (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A16/08*	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01 t/m 08 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/09*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/10*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/11*	
			0	75.810	1.546.564	1.546.564	Nee	
JenV	**A17**	**Regeling specifieke uitkering voorkomen georganiseerde en ondermijnende jeugdcriminaliteit** Gemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A17/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A17/02*	Project afgerond in jaar T (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A17/03*	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator “nee” is ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A17/04*		
			0	0	Nee			
JenV	**A18B**	**Bekostiging eerste opvang ontheemden Oekraïne door Veiligheidsregio’s** SiSa tussen medeoverheden	Naam veiligheidsregio *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A18B/01*	Naam kostensoort *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A18B/02*	Besteding per kostensoort (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A18B/03*			
			1 050706 Veiligheidsregio Zuid-Limburg	Meerkosten coördinerende gemeente	0			
			2 050706 Veiligheidsregio Zuid-Limburg	Hotels/centra	0			
			3 050706 Veiligheidsregio Zuid-Limburg	Overige specifieke meerkosten	0			
			4 050706 Veiligheidsregio Zuid-Limburg	Overige Meerkosten	0			
			Project afgerond in jaar T? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A18B/04*	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator “nee” is ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A18B/05*				
			Ja					

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

FIN	**B2**	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek** Gemeenten	Aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: B2/01*	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/02*	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T) *Aard controle D2* *Indicator: B2/03*	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/04*	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee)(vanaf 2021) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/05*	Normbedragen voor e (ja/nee) (vanaf 2021) Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/06*
			9	202	9	9	Ja	Ja
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/07*	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten *Aard controle R* *Indicator: B2/08*	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/09*			
			Nee					
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten *Aard controle R* *Indicator: B2/10*	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten *Aard controle R* *Indicator: B2/11*	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten *Aard controle R* *Indicator: B2/12*	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten *Aard controle R* *Indicator: B2/13*	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten *Aard controle R* *Indicator: B2/14*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten *Aard controle R* *Indicator: B2/15*
			16.214	16.214			0	0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen *Aard controle R* *Indicator: B2/16*	Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen *Aard controle R* *Indicator: B2/17*	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen *Aard controle R* *Indicator: B2/18*	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen *Aard controle R* *Indicator: B2/19*	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen *Aard controle R* *Indicator: B2/20*	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen *Aard controle R* *Indicator: B2/21*
			3.420	76.760	31.212	31.212	-	-
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen *Aard controle R* *Indicator: B2/22*	Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen *Aard controle R* *Indicator: B2/23*	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen *Aard controle R* *Indicator: B2/24*	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen *Aard controle R* *Indicator: B2/25*	Totaal Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/26*	
			0	120.000	0	0	50.846	

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

BZK	C9	**Specifieke uitkering woningbouwimpuls** Tranche 1 t/m 3 Gemeenten	Projectnaamnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/01*	Aantal woningen waarvan bouw is gestart in (jaar T) komt overeen met fasering uit de projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 05 verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/02*	Aantal woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/03*	Uitvoering WBI-maatregelen verloopt conform fasering projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 05 verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/04*	Toelichting afwijkingen in faseringen (indicatoren 02 en 04) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/05*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle D2* *Indicator: C9/06*
		1	*Urban Wonen Heerlen*	*Nee*	*161*	*Nee*	integrale planuitwerking en realisatievoorbereiding vergt meer tijd	16959921
			Kopie projectnaam/ nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/07*	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) *Aard controle D2* *Indicator: C9/08*	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/09*	Toelichting afwijking(en) prijscategorieën woningen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/10*	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/11*	Eindverantwoording / project afgerond (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/12*
		1	*Urban Wonen Heerlen*	3133340	Nee	realisatie betaalbare woningen onder druk door oa prijsstijgingen en stikstof	183	Nee
BZK	**C31**	Regeling vaststelling regels verstrekken eenmalige specifieke uitkering aan gemeenten huisvesting kwetsbare doelgroepen Gemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C31/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controlen n.v.t.* *Indicator: C31/02*	Besteding (jaar T) aan projecten die niet zijn opgenomen in de toezegging *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C31/03*	Eventuele toelichting op niet volgens plan/aanvraag uitgevoerde projecten Verplicht als bij indicator 03 een bedrag is ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C31/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C31/05*	
			387.000	0	0		Nee	
BZK	**C32**	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen Gemeenten	Beschikkingsnummer /naam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C32/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/03*	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 augustus 2022 (Ja/Nee) *Aard controle D2* *Indicator: C32/04*	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (indicator 04) 'Nee' is ingevuld) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/05*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/06*
		1	SUVIS21-00743303 / St Janscollege	0	0	Ja		Nee
		2	SUVIS21-00744538 / BS Martinus	726.000	726.000	Ja		Ja
		3	SUVIS21-00900706 / BS El Wahda	0	0	Nee	Financieringsproblemen	Nee
		4	SUVIS21-01740020 / BS Gerardus Majella	786.500	786.500	Ja		Ja

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

BZK	**C32**	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	Kopie Beschikkingsnummer/Naam	Zijn de begrotingsposten waarvoor een uitkering is aangevraagd uitgevoerd? (Ja/Nee/N.v.t.)	Toelichting (verplicht als bij indicator 08 nee is ingevuld)				
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle D2*	*Aard controle n.v.t.*				
			Indicator: C32/07	*Indicator: C32/08*	*Indicator: C32/09*				
		1	SUVIS21-00743303 / St Janscollege	Ja					
		2	SUVIS21-00744538 / BS Martinus	Ja					
		3	SUVIS21-00900706 / BS El Wahda	Nee	Nog niet begonnen				
		4	SUVIS21-01740020 / BS Gerardus Majella	Ja					
BZK	**C41B**	Regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw SiSa tussen medeoverheden	Hieronder per regel één provincie(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen	Besteding (jaar T) aan flexibele ondersteuning, capaciteit en expertise	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan flexibele ondersteuning capaciteit en expertise	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Aantal projecten dat (in jaar T) is geholpen met middelen	Aantal projecten dat cumulatief (t/m jaar T) is geholpen met middelen	
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	
			Indicator: C41B/01	*Indicator: C41B/02*	*Indicator: C41B/03*	*Indicator: C41B/04*	*Indicator: C41B/05*	*Indicator: C41B/06*	
		1	030011 Provincie Limburg	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			Kopie provinciecode	Cumulatief aantal (t/m jaar T) woningen dat in deze projecten wordt gerealiseerd	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*				
			Indicator: C41B/07	*Indicator: C41B/08*	*Indicator: C41B/09*				
			030011 Provincie Limburg	*0*	*Nee*				
BZK	**C47**	Volkshuisvesting Gemeenten	Deelplannaam	Aantal woningen waarvan de herstructurering gestart is in (jaar T)	Aantal woningen waarvan de herstructurering gestart is (t/m jaar T)	Aantal volledig gerealiseerde geherstructureerde woningen (inclusief labelstappen) (t/m jaar T)	Besteding (jaar T) - per deelplan Zelfstandige uitvoering	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per deelplan - inclusief uitvoering door derden vanaf sisa 2022	
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	
			Indicator: C47/01	*Indicator: C47/02*	*Indicator: C47/03*	*Indicator: C47/04*	*Indicator: C47/05*	*Indicator: C47/06*	
		1	Aanvraag Huisvestingsfonds 2021-0000361411	0	0	0	0	0	
			Kopie deelplannaam	Totale opbrengsten (jaar T) per deelplan Zelfstandige uitvoering	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) per deelplan - inclusief uitvoering door derden vanaf sisa 2022	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) per deelplan			
			Indicator: C47/07	*Indicator: C47/08*	*Indicator: C47/09*	*Indicator: C47/10*			

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

BZK	**C47**	*1*	*Aanvraag Huisvestingsfonds 2021-0000361411*	0	0	0		
			Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: C47/11	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: C47/12				
			Ja	Nee				
BZK	**C55**	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/01*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/03*	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/04*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/05*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/06*
			4.428	714.696	714.696	577	93.130	93.130
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/07*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/08*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/09*			
			1.256	123.088	123.088			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/10*	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/11*	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/12*	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/13*	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/14*	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/15*
			0	0	0	0	0	0
BZK	**C62**	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen *Aard controle R* *Indicator: C62/03*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C62/04*				
			26025	Nee				

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

BZK	**C70**	Koploperregio evenredige verdeling huisvesting aandachtsgroepen Per Sisa 2022	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C70/01*	De projectleider is aangesteld (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C70/02*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C70/03*				
			0	*Ja*	Nee				
BZK	**C79**	Specifieke uitkering bevolkingsdaling	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C79/01*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C79/02*	Eventuele toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C79/03*				
			0	Nee					
OCW	**D8**	Onderwijsachterstanden beleid 2019-2022 (OAB) Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/01*	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/02*	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/03*	Correctie besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/05*		
			0	0	5.212.456	0	1.578.221		
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/06*	*Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid* Bedrag *Aard controle R* *Indicator: D8/07*	*Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen* *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/08*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag *Aard controle R* *Indicator: D8/09*	In 2022 opgebouwde reserve om mee te nemen naar volgende vierjarige periode Bedrag *Aard controle R* *Indicator: D8/10*		
		1	060917 Gemeente Heerlen	0	060917 Gemeente Heerlen	0	1.121.853		
OCW	**D10**	Volwasseneneducatie Contactgemeenten	Verstrekte uitkering (jaar T) (inclusief eventuele prijsbijstelling) *Aard controle R* *Indicator: D10/01*	Reservering educatie voorgaand jaar (jaar T-1) [beschikking OCW] *Aard controle R* *Indicator: D10/02*	Totaal beschikbare middelen educatie (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D10/03*	Besteding (jaar T) van educatie *Aard controle R* *Indicator: D10/04*	Reservering besteding van educatie in (jaar T) voor volgend kalenderjaar (jaar T+1) Bij lagere besteding dan beschikbare middelen *Aard controle R* *Indicator: D10/05*	Onttrekking besteding van educatie in (jaar T) van volgend kalenderjaar (jaar T+1) Bij hogere besteding dan beschikbare middelen *Aard controle R* *Indicator: D10/06*	
			2.423.970	111.654	2.535.624	2.587.115	0	51.491	
OCW	**D11**	Regeling specifieke uitkering extra financiële middelen RMC-functie Contactgemeenten	Besteding (jaar T) contact gemeente *Aard controle R* *Indicator: D11/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D11/02*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D11/03*				
			152.323	307.142	Ja				

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

OCW	**D12**	Regionale meld- en coördinatiefunctie **Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten Regeling vsv voor de jaren 2021 t/m 2024** Contactgemeenten	Besteding (jaar T) contactgemeente *Aard controle R* *Indicator: D12/01*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D12/02*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D12/03*			
			1.369.815	0	Nee			
OCW	**D12A**	Regionaal programma voortijdig schoolverlaten **Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten Regeling vsv voor de jaren 2021 t/m 2024** Contactgemeenten	Besteding (jaar T) contactgemeente *Aard controle R* *Indicator: D12A/01*	Besteding aan contactschool (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D12A/02*	Totale besteding (jaar T) van educatie (automatisch ingevuld) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D12A/03*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D12A/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D12A/05*	
			868.908	0	868.908	0	Nee	
OCW	**D14**	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld *Aard controle R* *Indicator: D14/01*	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen *Aard controle R* *Indicator: D14/02*	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/03*	Correctie besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/05*	
			1.258.742	0	42.004	0	386.432	
		1	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/06*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/07*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/08*	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/09*		
OCW	**D19**	Tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D19/01*	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen(t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D19/02*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D19/03*			
			0	0	Nee			

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

OCW	**D21**	Specifieke uitkering Impuls Jongerencultuur	Naam instelling of samenwerkingsverband *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D21/01*	Besteding (jaar T) per instelling of samenwerkingsverband *Aard controle R* *Indicator: D21/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per instelling of samenwerkingsverband *Aard controle R* *Indicator: D21/03*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D21/04*	Eventuele toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D21/05*	
		1	Stg. Ping Pong	25.000	25.000	Nee	Vaststelling Q4 eind 2023	
		2	Stg. Samenwerkende Muziekfestivals	25.000	25.000	Ja	vaststelling Q3 in juni 2023	
		3	Dusk To Dawn Entertainment	7.500	7.500	Ja		
		4	Stichting Epic Youth	4.300	4.300	Ja	vaststelling Q3 in juni 2023	
		5	Stichting Festivals Limbur	5.000	5.000	Ja	vaststelling Q3 in juni 2023	
		6	Stichting CineSud	20.000	20.000	Ja	vaststelling Q3 in juni 2023	
		7	Stichting HFC Crew	50.000	50.000	Ja	vaststelling Q3 in juni 2023	
		8	Stg. Neimed	20.000	20.000	Ja	vaststelling Q2 in mei 2023	
		9	Stg The Notorious IBE	65.000	65.000	Ja	vaststelling Q1 in maart 2023	
		10	Backing Grounds	30.000	30.000	Ja	-	
		11	Stichting Park City Boosters	35.000	35.000	Nee	Vaststelling Q4 eind 2023	
		12	Stichting Pief Paaf Heële Alaaf	41.000	41.000	Nee	vaststelling Q2 in mei 2023	
		13	Parkstad Limburg Theaters NV	20.000	20.000	Nee	Vaststelling Q4 eind 2023	
		14	Stichting SCHUNCK*	130.550	130.550	Ja	vaststelling Q3 in juni 2023	
IenW	**E3**	Subsidieregeling sanering verkeerslawaai Subsidieregeling sanering verkeerslawaai Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/01*	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: E3/02*	Overige bestedingen (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E3/03*	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt *Aard controle R* *Indicator: E3/04*	Correctie over besteding (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E3/05*	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: E3/06*
		1	BSV/22/00065	0	0	0	0	0
		2	BSV/22/00131	0	0	0	0	0
		3	BSV/22/00178	17.507	0	0	0	0
		4	BSV/22/00346	-	0	0	0	0
		5	IenW/BSK-2018/228225	0	0	0	0	0
		6	IenW/BSK-2018/228412	0	0	0	0	0
		7	IenW/BSK-2018/228527	0	0	0	0	0
		8	IenW/BSK-2018/229152	0	0	0	0	0
		9	IenW/BSK-2019/15600	0	0	0	0	0
		10	IenW/BSK-2019/21010	0	0	0	0	0
		11	IenW/BSK-2020/105599	0	0	0	0	0

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

IenW	**E3**		Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/07*	Cumulatieve bestedingen ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/08*	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/09*	Cumulatieve Kosten ProRail (t/m jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/10*	Correctie over besteding kosten ProRail (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E3/11*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/12*
		1	BSV/22/00065	7.415	0	0	0	Nee
		2	BSV/22/00131	0	0	0	0	Nee
		3	BSV/22/00178	17.507	0	0	0	Nee
		4	BSV/22/00346	-	0	0	0	Nee
		5	IenW/BSK-2018/228225	0	0	0	0	Nee
		6	IenW/BSK-2018/228412	0	0	0	0	Nee
		7	IenW/BSK-2018/228527	0	0	0	0	Nee
		8	IenW/BSK-2018/229152	0	0	0	0	Ja
		9	IenW/BSK-2019/15600	0	0	0	0	Nee
		10	IenW/BSK-2019/21010	0	0	0	0	Nee
		11	IenW/BSK-2020/105599	0	0	0	0	Nee
IenW	**E20**	Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021 Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E20/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/02*	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E20/03*	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/04*		
			479.873	1.703.424	705.839	Nee		
			Naam/nummer per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/05*	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/06*	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/07*	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/08*		
		1	IENW/BSK-2020/231641: (zie punt 2 t/m 9)					
		2	Deel II: Aanleg van kruispuntplateaus ETW-ETW	Nee	0			
		3	Deel II: Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden: a. Korte rechtstanden / verkeersdrempels - Drempel	Nee	8			
		4	Deel II: Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden: b. Korte rechtstanden / verkeersdrempels - Asverspringing - 2 st	Nee	7			

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

IenW	**E20**	5	Deel II: Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden: c. Korte rechtstanden / verkeersdrempels - Wegversmalling	Nee	0		
		6	Deel II: Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden: c. Korte rechtstanden / verkeersdrempels - Wegversmalling	Nee	8		
IenW	**E44**	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen Aard controle R Indicator: E44/01	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen Aard controle n.v.t. Indicator: E44/02	Besteding (jaar T) ten laste van cofinanciering Aard controle R Indicator: E44/03	Besteding (t/m jaar T) cofinanciering cumulatief Aard controle n.v.t. Indicator: E44/04	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: E44/05
			0	0	0	0	Nee
			Naam/nummer maatregel Aard controle n.v.t. Indicator: E44/06	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel Aard controle n.v.t. Indicator: E44/07			
		1	IENW/BSK-2022/263148	Nee			
			Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: E44/08	Correctie besteding (jaar T-1) Aard controle n.v.t. Indicator: E44/09			
			Ja				
IenW	**E84**	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023 Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E84/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/02*	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E84/03*	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/04*	
			0	0	0	Nee	
			Naam/nummer per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/05*	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/06*	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/07*	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/08*	
			IENW/BSK-2022/260960				
			nr 330	Nee	0		
			nr 331	Nee	0		
			nr 334	Nee	0		
		1	nr 335	Nee	0		

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

EZK	**F1**	Regeling aankoop woningen onder een hoogspanningsverbinding	Projectnaam/UWHS-nummer	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen per woning	Is de bestemming gewijzigd (Ja/Nee)	Eindverantwoording per woning (Ja/Nee)	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle D1*	*Aard controle D1*	*Aard controle R*	
			Indicator: F1/01	*Indicator: F1/02*	*Indicator: F1/03*	*Indicator: F1/04*	*Indicator: F1/05*	
		1	UWHS170117	1.007	Nee	Nee	124.805	
		2	UWHS170119	-	Nee	Nee	136.669	
		3	UWHS170120	2.176	Nee	Nee	142.215	
		4	UWHS170122	1.092	Nee	Nee	275.683	
		5	UWHS170202	1.318	Nee	Nee	152.486	
EZK	**F9**	Regeling specifieke uitkering Extern Advies Warmtetransitie	Projectnaam/nummer	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m iaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	Toelichting	
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	
			Indicator: F9/01	*Indicator: F9/02*	*Indicator: F9/03*	*Indicator: F9/04*	*Indicator: F9/05*	
		1	EAW-20-01640833 Extern Advies Warmtetransitie	13.450	20.600	Ja		
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t.					
			Indicator: F9/06					
			Ja					
EZK	**F20**	Regeling specifieke uitkering Impulsaanpak winkelgebieden	Beschikkingsnummer	Projectnaam	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Toelichting afwijking besteding (jaar T) conform projectplan	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cofinanciering (jaar T)
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*
			Indicator: F20/01	*Indicator: F20/02*	*Indicator: F20/03*	*Indicator: F20/04*	*Indicator: F20/05*	*Indicator: F20/06*
		1	SPUKIW22-1-03122695	Schinkelkwadrant-Zuid/ Promenadepark	1.746.421	Sloop kopgebouwen van einde 2022 naar 1ste kwartaal 2023	1.746.421	1.746.421
			Kopie beschikkingsnummer	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Aantal verblijfobjecten binnen panden waarvan realisatie renovatie/transformatie gestart is (jaar T) komt overeen met de fasering uit de projectaanvraag (Ja/Nee)	Cumulatief aantal verblijfobjecten binnen panden renovatie/transformatie gerealiseerd (t/m jaar T)	Aantal verblijfobjecten binnen panden waarvan realisatie sloop-nieuwbouw gestart is (jaar T) komt overeen met de fasering uit de projectaanvraag (Ja/Nee)	Cumulatief aantal verblijfobjecten binnen panden sloop-nieuwbouw gerealiseerd (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle D1*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle D1*	*Aard controle n.v.t.*
			Indicator: F20/07	*Indicator: F20/08*	*Indicator: F20/09*	*Indicator: F20/10*	*Indicator: F20/11*	*Indicator: F20/12*

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

EZK	**F20**	1	SPUKIW22-1-03122695	1.746.421	0	0	Nee	0
			Kopie beschikkingsnummer Aard controle n.v.t. Indicator: F20/13	Realisatie fasering verloopt conform projectplan (ja/nee) Aard controle D1 Indicator: F20/14	Toelichting (verplicht indien bij indicator F20/14 'Nee' is ingevuld) Aard controle n.v.t. Indicator: F20/15	Samenwerkingsovereenkomst aanwezig (ja/nee) Aard controle D2 Indicator: F20/16	Eindverantwoording (ja/nee) Aard controle n.v.t. Indicator: F20/17	
		1	SPUKIW22-1-03122695	Ja	Door meer tijd voor uitwerking voorlopig ontwerp naar definitief ontwerp mn voor Kopgebouw D (van transformatie naar sloop), is sloop kopgebouwen B & C gestart in 2023 ipv 2022	Ja	Nee	
SZW	**G2**	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2022 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicator: G2/01*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicator: G2/02*	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) *Aard controle R* *Indicator: G2/03*	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) *Aard controle R* *Indicator: G2/04*	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) *Aard controle R* *Indicator: G2/05*	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) *Aard controle R* *Indicator: G2/06*
			56.349.565	-491	1.023.443	6.519	222.927	0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud *Gemeente* I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) *Aard controle R* *Indicator: G2/07*	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud *Gemeente* I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) *Aard controle R* *Indicator: G2/08*	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) *Gemeente* I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) *Aard controle R* *Indicator: G2/09*	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet *Gemeente* I.7 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicator: G2/10*	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) *Gemeente* I.7 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicator: G2/11*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire *Gemeente* Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicator: G2/12*
			488.979	0	0	2.094.935	26.355	0

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

SZW	**G2**		Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) *Aard controle D2* *Indicator: G2/13*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2/14*				
			0	Ja				
SZW	**G3**	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2022 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking *Gemeente* *Aard controle R* *Indicator: G3/01*	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) *Gemeente* *Aard controle R* *Indicator: G3/02*	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) *Gemeente* *Aard controle R* *Indicator: G3/03*	Besteding (jaar T) Bob *Gemeente* *Aard controle R* *Indicator: G3/04*	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) *Gemeente* *Aard controle R* *Indicator: G3/05*	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) *Gemeente* *Aard controle R* *Indicator: G3/06*
			38.000	23.905	131.665	0	0	0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/07*	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/08*	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/09*	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/10*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3/11*	
			0	0	0	0	*Ja*	

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2022 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/01*	Besteding (jaar T) levensonderhoud Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/02*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/03*	Baten (jaar T) levensonderhoud Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/04*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/05*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/06*
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	42.096	132.319	6.748
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	2.883	24.794	929
		3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	2.405	24.930	2.036
		4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	0	21.347	218
		5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	826	0	2.705	1.152	95
		6	Totaal	826	0	50.089	204.542	10.026

			Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/07*	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/08*	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/09*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/10*
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja
		3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja
		4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja
		5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja
		6	Totaal	0	0	

			Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/11*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/12*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing *Aard controle R* *Indicator: G4/13*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig *Aard controle R* *Indicator: G4/14*	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/15*
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)				
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)				
		3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)				
		4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)				
		5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)				
		6	Totaal	-	-	-	-

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

SZW	**G4**		Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Levensonderhoud-Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. kinderopvangtoeslag affaire	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. kinderopvantoeslag affaire	
				Gemeente	*Gemeente*	*Gemeente*	
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle D2*	*Aard controle R*	
			Indicator: G4/16	*Indicator: G4/17*	*Indicator: G4/18*	*Indicator: G4/19*	
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	0	
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	0	
		3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	0	
		4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	0	
		5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	0	
		6	Totaal	-	-	-	
SZW	**G10**	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2022 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) Gemeente	Baten (jaar T) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente		
			Aard controle R *Indicator: G10/01*	*Aard controle R* *Indicator: G10/02*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: G10/03*		
			0	0	Nee		
SZW	**G12**	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_ gemeentedeel Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) Gemeente	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente		
			Aard controle R *Indicator: G12/01*	*Aard controle R* *Indicator: G12/02*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: G12/04*		
			0	0	Ja		

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

SZW	**G13**	Onderwijsroute 2022_ deel gemeente Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T),ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/01*	Baten onderwijsroute (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/02*	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/03*	Baten overige voorzieningen (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/04*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G13/05*	
			0	0	0	0	Nee	
VWS	**H1**	Ministeriële regeling heroïnebehandeling Gemeenten	Feitelijke bezetting behandelplaatsen (jaar T) Afspraak *Aard controle D1* *Indicator: H1/01*	Feitelijke bezetting behandelplaatsen (jaar T) Realisatie *Aard controle D1* *Indicator: H1/02*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H1/03*			
			33	33	838.385			
VWS	**H4**	Regeling specifieke uitkering stimulering sport Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/01*	Totale werkelijke berekende subsidie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/02*				
			248.104	398.137				
			Activiteiten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/03*	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/04*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) Onroerende zaken *Aard controle R* *Indicator: H4/05*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) roerende zaken *Aard controle R* *Indicator: H4/06*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) overige kosten *Aard controle R* *Indicator: H4/07*	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/08*
		1	1	398.137	214.709	102.313	81.115	
VWS	**H7**	Regeling specifieke uitkering aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling Gemeenten	Projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H7/01*	Besteding (jaar T) Zelfstandige uitvoering *Aard controle R* *Indicator: H7/02*	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) Inclusief uitvoering door derde vanaf SiSa 2021 Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle R* *Indicator: H7/03*	Project is volgens plan/aanvraag uitgevoerd (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H7/04*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H7/05*	
		1	GHNT Naar een duurzame visie op gefaseerde ketenzorg 2020-2021 Projectnummer:330847	8.152	56.020	Ja		

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

VWS	**H7**	2	GHNT Signaleren en acteren binnen het thema geweld VMBO en MBO 2020-2021 Projectnummer: 330850	27.633,00	30.593,00	Ja		
		3	GHNT Alleen ga je sneller, samen kom je verder 2020-2021 Projectnummer: 330997	7.300,00	39.300,00	Ja		
			Volledige zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H7/06*	Projectwerkzaamheden afgerond? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H7/07*				
			Ja	Ja				
VWS	**H8**	Regeling Sportakkoord 2020-2022	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/01*	Totaal bedrag volgens beschikking *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/02*	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) Gerealiseerd *Aard controle R* *Indicator: H8/03*	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) Gerealiseerd *Aard controle R* *Indicator: H8/04*	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T) Gerealiseerd *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/05*	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) Gerealiseerd *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/06*
		1	1104325-1042246	50.000	0	50.000		50.000
		2	2033147-1042246	44.291	0	44.279		44.279
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/08*				
		1	1104325-1042246	Ja				
		2	2033147-1042246	Ja				
VWS	**H12**	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H12/01*	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H12/02*	Eindverantwoording? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H12/03*			
			93.618	Ja	Nee			

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

VWS	**H22**	Regeling specifieke uitkering regionaal projectleider aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling 2022	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) Inclusief uitvoering door derde vanaf SiSa 2023	Gerealiseerde activiteit aanstellen regionaal projectleider voor het uitvoeren van activiteiten in het kader van het programma 'Geweld hoort nergens thuis' in het jaar 2022? (Ja/Nee)	Toelichting (Toelichting verplicht indien bij H22/03 "Nee" is ingevuld)	Volledige zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Eindverantwoording? (Ja/Nee)
		Gemeenten	Zelfstandige uitvoering	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie				
			Aard controle R *Indicator: H22/01*	*Aard controle R* *Indicator: H22/02*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H22/03*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H22/04*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H22/05*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H22/06*
			74.019	74.019	Ja		Ja	Ja
VWS	**H25**	Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden (ronde 3)	Beschikkingsnummer / kenmerk	Ontvangen Rijksbijdrage (Jaar T) Automatisch berekend	Totale definitieve exploitatietekort Automatisch berekend	Totale cumulatieve besteding Automatisch berekend	Eindverantwoording	
			Aard controle n.v.t. *Indicator: H25/01*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H25/02*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H25/03*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H25/04*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H25/05*	
		1	SPUKIJZ21-22160	-400.798	400.798	309.490,00	Nee	
			Naam locatie	Betreft periode Nov + dec 2021 of Jan 2022?	Totale toezegging per locatie	Hoogte definitief exploitatietekort per locatie	Besteding per locatie	Cumulatieve besteding per locatie (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. *Indicator: H25/06*	*Aard controle R* *Indicator: H25/07*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H25/08*	*Aard controle R* *Indicator: H25/09*	*Aard controle R* *Indicator: H25/10*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H25/11*
		1	Zwembad Hoensbroek	Nov + dec 2021	234.497	234.497	154.328	154.328
		2	Zwembad Hoensbroek	jan-22	166.301	166.301	155.162	155.162

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

5.7 Bijlage taakvelden

Taakveld	Omschrijving taakveld	Prim. begroting 2022			Bijgest. begroting 2022			Realisatie 2022			Verschil bijgestelde begroting met realisatie		
Programma 0: BESTUUR EN ONDERSTEUNING		**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**
0.1	Bestuur	3	-5.086	-5.083	0	-5.303	-5.303	1.148	-5.647	-4.500	1.148	-344	803
0.2	Burgerzaken	1.285	-2.754	-1.469	1.311	-3.151	-1.840	1.575	-3.077	-1.501	264	75	339
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	853	-3.143	-2.290	853	-2.951	-2.098	962	-2.871	-1.909	109	80	189
0.4	Overhead	8.308	-49.034	-40.726	9.438	-50.897	-41.458	12.658	-53.806	-41.148	3.220	-2.909	311
0.5	Treasury	6.112	-6.133	-21	5.711	-7.486	-1.776	6.016	-5.730	287	305	1.757	2.062
0.61	OZB woningen	14.158	-519	13.638	14.158	-519	13.638	14.376	-519	13.857	218	0	218
0.62	OZB niet-woningen	12.184	-365	11.818	12.184	-365	11.818	13.054	-365	12.688	870	0	870
0.63	Parkeerbelasting	2.077	-94	1.983	2.077	-94	1.983	1.386	-94	1.292	-691	0	-690
0.64	Belastingen overig	891	-244	647	841	-194	647	777	-223	553	-64	-29	-94
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	274.198	0	274.198	300.210	-683	299.527	312.658	0	312.658	12.448	683	13.131
0.8	Overige baten en lasten	0	-4.201	-4.201	-1.676	-1.306	-2.982	0	-1.057	-1.057	1.676	249	1.925
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)			0			0			0			0
0.10	Mutaties reserves	3.908	-2.600	1.307	20.426	-15.038	5.388	20.988	-18.569	2.419	562	-3.532	-2.969
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	0	0	0	0	0	0	-23.854	-23.854	0	-23.854	-23.854
Totaal programma 0: BESTUUR EN ONDERSTEUNING		**323.977**	**-74.174**	**249.803**	**365.532**	**-87.988**	**277.544**	**385.598**	**-115.813**	**269.785**	**20.066**	**-27.824**	**-7.759**

Bedragen x €1000

Taakveld	Omschrijving taakveld	Prim. begroting 2022			Bijgest. begroting 2022			Realisatie 2022			Verschil bijgestelde begroting met realisatie		
Programma 1: VEILIGHEID		**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	0	-6.853	-6.853	13	-6.933	-6.921	105	-7.271	-7.166	93	-338	-245
1.2	Openbare orde en Veiligheid	46	-6.245	-6.199	26	-7.816	-7.790	18	-7.069	-7.051	-8	746	738
Totaal programma 1: VEILIGHEID		**46**	**-13.098**	**-13.052**	**38**	**-14.749**	**-14.710**	**123**	**-14.341**	**-14.217**	**85**	**408**	**493**

Bedragen x €1000

Taakveld	Omschrijving taakveld	Prim. begroting 2022			Bijgest. begroting 2022			Realisatie 2022			Verschil bijgestelde begroting met realisatie		
Programma 2: VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT		**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**
2.1	Verkeer en vervoer	1.281	-12.240	-10.959	1.301	-12.472	-11.171	2.129	-12.268	-10.139	828	203	1.032
2.2	Parkeren	223	-512	-288	223	-539	-315	268	-645	-377	44	-106	-62
2.5	Openbaar vervoer			0			0			0			0
Totaal programma 2: VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT		**1.504**	**-12.751**	**-11.248**	**1.524**	**-13.010**	**-11.487**	**2.397**	**-12.913**	**-10.517**	**873**	**97**	**970**

Bedragen x €1000

Taakveld	Omschrijving taakveld	Prim. begroting 2022			Bijgest. begroting 2022			Realisatie 2022			Verschil bijgestelde begroting met realisatie		
Programma 3: ECONOMIE		**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**
3.1	Economische ontwikkeling	0	-2.351	-2.351	0	-3.152	-3.152	5	-2.823	-2.818	5	329	334
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	-265	-265	0	-292	-292	0	-280	-280	0	12	12
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	589	-3.933	-3.344	1.948	-5.023	-3.075	1.866	-4.348	-2.482	-82	675	593
3.4	Economische promotie	317	-966	-649	317	-1.085	-768	332	-997	-665	15	88	103
Totaal programma 3: ECONOMIE		**906**	**-7.515**	**-6.609**	**2.265**	**-9.552**	**-7.287**	**2.203**	**-8.448**	**-6.245**	**-62**	**1.104**	**1.042**

Bedragen x €1000

Taakveld	Omschrijving taakveld	Prim. begroting 2022			Bijgest. begroting 2022			Realisatie 2022			Verschil bijgestelde begroting met realisatie		
Programma 4: ONDERWIJS		**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**
4.1	Openbaar basisonderwijs	0	-18	-18	0	-18	-18	0	-5	-5	0	13	13
4.2	Onderwijshuisvesting	849	-10.642	-9.793	796	-9.260	-8.464	684	-9.132	-8.448	-112	128	17
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	5.781	-8.016	-2.234	13.851	-16.512	-2.662	14.462	-17.006	-2.544	611	-493	118
Totaal programma 4: ONDERWIJS		**6.630**	**-18.676**	**-12.046**	**14.646**	**-25.791**	**-11.144**	**15.146**	**-26.143**	**-10.997**	**500**	**-352**	**147**

Bedragen x €1000

Taakveld	Omschrijving taakveld	Prim. begroting 2022			Bijgest. begroting 2022			Realisatie 2022			Verschil bijgestelde begroting met realisatie		
Programma 5: SPORT, CULTUUR EN RECREATIE		**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**
5.1	Sportbeleid en activering	0	-674	-674	130	-804	-674	130	-871	-741	0	-67	-67
5.2	Sportaccommodaties	2.073	-5.387	-3.314	3.089	-6.900	-3.811	3.530	-8.359	-4.829	440	-1.459	-1.018
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	0	-12.597	-12.597	310	-13.082	-12.772	620	-13.304	-12.684	310	-221	89
5.4	Musea	693	-2.809	-2.116	694	-2.965	-2.271	1.110	-3.338	-2.228	415	-373	42
5.5	Cultureel erfgoed	1.242	-5.183	-3.941	1.242	-5.678	-4.436	928	-5.897	-4.968	-313	-219	-532
5.6	Media	0	-203	-203	0	-203	-203	0	-201	-201	0	2	2
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	36	-6.909	-6.874	36	-7.066	-7.030	52	-7.056	-7.004	16	10	26
Totaal programma 5: SPORT, CULTUUR EN RECREATIE		**4.043**	**-33.763**	**-29.720**	**5.501**	**-36.698**	**-31.197**	**6.370**	**-39.025**	**-32.655**	**869**	**-2.327**	**-1.458**

Bedragen x €1000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Taakveld	Omschrijving taakveld	Prim. begroting 2022			Bijgest. begroting 2022			Realisatie 2022			Verschil bijgestelde begroting met realisatie		
Programma 6: SOCIAAL DOMEIN		**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	230	-5.816	-5.586	1.052	-6.989	-5.937	2.821	-8.127	-5.307	1.768	-1.138	630
6.2	Wijkteams	0	-539	-539	0	-575	-575	0	-559	-559	0	16	16
6.3	Inkomensregelingen	68.457	-78.148	-9.691	60.666	-84.103	-23.437	60.367	-82.766	-22.399	-299	1.337	1.038
6.4	Begeleide participatie	0	-29.527	-29.527	0	-28.958	-28.958	0	-28.525	-28.525	0	433	433
6.5	Arbeidsparticipatie	118	-7.508	-7.389	7.751	-17.360	-9.609	5.859	-15.678	-9.819	-1.892	1.682	-210
6.6	Maatwerk-voorzieningen (WMO)	65	-4.529	-4.464	49	-4.663	-4.614	38	-4.637	-4.599	-11	26	15
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	834	-36.572	-35.738	834	-37.272	-36.438	550	-37.287	-36.737	-284	-15	-299
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	489	-37.854	-37.365	471	-41.341	-40.870	956	-48.080	-47.124	485	-6.739	-6.254
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	1.274	-26.596	-25.322	1.713	-29.055	-27.343	1.288	-23.872	-22.585	-425	5.183	4.758
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	0	-5.743	-5.743	0	-6.056	-6.056	145	-5.992	-5.846	145	65	210
Totaal programma 6: SOCIAAL DOMEIN		**71.468**	**-232.834**	**-161.366**	**72.536**	**-256.372**	**-183.836**	**72.024**	**-255.523**	**-183.499**	**-513**	**849**	**337**

Bedragen x €1000

Taakveld	Omschrijving taakveld	Prim. begroting 2022			Bijgest. begroting 2022			Realisatie 2022			Verschil bijgestelde begroting met realisatie		
Programma 7: VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU		**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**
7.1	Volksgezondheid	24	-5.394	-5.371	24	-5.819	-5.795	77	-5.620	-5.543	53	199	253
7.2	Riolering	9.224	-7.492	1.732	9.224	-7.554	1.670	9.440	-7.770	1.670	216	-216	0
7.3	Afval	12.148	-9.272	2.876	12.148	-9.272	2.876	12.461	-9.585	2.876	312	-312	0
7.4	Milieubeheer	212	-3.984	-3.772	402	-4.688	-4.286	2.643	-6.007	-3.364	2.241	-1.319	922
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	438	-721	-283	438	-742	-304	526	-765	-238	88	-23	66
Totaal programma 7: VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU		**22.046**	**-26.863**	**-4.818**	**22.236**	**-28.076**	**-5.840**	**25.147**	**-29.746**	**-4.599**	**2.911**	**-1.670**	**1.241**

Bedragen x €1000

Taakveld	Omschrijving taakveld	Prim. begroting 2022			Bijgest. begroting 2022			Realisatie 2022			Verschil bijgestelde begroting met realisatie		
Programma 8: VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN STEDELIJKE VERNIEUWING		**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**
8.1	Ruimtelijke ordening	851	-9.418	-8.568	2.620	-12.005	-9.385	3.394	-9.655	-6.261	774	2.350	3.124
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	37	-320	-283	37	-349	-312	1.580	-1.867	-287	1.543	-1.518	25
8.3	Wonen en bouwen	1.578	-3.674	-2.095	1.578	-3.925	-2.346	3.371	-3.879	-508	1.792	46	1.838
Totaal programma 8: VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN STEDELIJKE VERNIEUWING		**2.466**	**-13.412**	**-10.946**	**4.235**	**-16.278**	**-12.043**	**8.345**	**-15.401**	**-7.056**	**4.110**	**877**	**4.987**

Bedragen x €1000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

6 Bijlage restant investeringsbudgetten van 2022 naar 2023

Programma	Totaal krediet 2022	Realisatie 2022	Restant krediet 2022	Totaal over te boeken krediet	Vrijval investe-ringen	Vrijval afschrijving structureel va 2023	Vrijval afschrijving incidenteel 2023
0. Bestuur en Ondersteuning	10.498.621	5.036.725	5.461.897	4.875.192	586.704	0	238.801
1. Veiligheid	100.000	85.202	14.798	0	14.798	2.960	0
2. Verkeer en Vervoer	6.597.403	3.162.338	3.435.066	3.471.261	-36.195	-9.190	195.287
3. Economie	0	0	0	0	0	0	0
4. Onderwijs	35.718.050	20.743.439	14.974.611	14.343.765	630.846	12.252	0
5. Sport, Cultuur en Recreatie	15.789.744	15.753.810	35.935	35.438	497	-69.319	614.195
6. Sociaal Domein	162.000	8.313	153.687	153.687	0	0	4.050
7. Volksgezondheid en Milieu	11.129.122	1.992.677	9.136.445	9.095.171	41.274	7.577	164.379
8. VHROSV	6.790.755	5.853.155	937.600	936.348	1.252	31	690.924
	86.785.696	**52.635.659**	**34.150.037**	**32.910.861**	**1.239.176**	**-55.689**	**1.907.636**

Bedragen x €1

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Activum	2022 Totaal investeringen	2022 Realisatie	2022 Restant krediet	Totaal over te boeken krediet	Vrijval investeringen	Vrijval afschrijving structureel	Vrijval afschrijving incidenteel
102645 Bovengrondse VaksSchool Passartweg 150	5.200.000	310.493	4.889.507	4.889.507	0	0	143.928
102221 Nieuwe ambt huisv Afbouw	971.975	-559.749	1.531.724	1.531.724	0	0	0
102223 Nieuwe ambt huisv Casco	-2.514.490	1.261.883	-3.776.373	-3.776.373	0	0	0
102461 Nieuwe ambt huisv Techniek	2.344.645	545.786	1.798.860	1.798.860	0	0	0
102642 ICT flexwerken	322.268	140.793	181.475	181.475	0	0	59.159
102481 Software vervanging vvi 2021	40.744	40.744	0	0	0	0	0
102482 Software vervanging vvi 2022	250.000	0	250.000	250.000	0	0	35.714
102514 Infrastructuur vvi 2022	1.721.218	1.646.272	74.946	0	74.946	0	0
102515 Dataopslag vvi 2022	519.000	431.015	87.985	0	87.985	0	0
102516 Devices vvi 2022	225.000	3.325	221.675	0	221.675	0	0
102517 Mobile devices vvi 2022	1.228.213	1.144.904	83.310	0	83.310	0	0
102518 Beeldschermen vvi 2022	75.000	71.259	3.741	0	3.741	0	0
102627 Netwerkcomponenten vvi 2022	55.768	0	55.768	0	55.768	0	0
102646 Migratie databases naar Oracle 12	59.280	0	59.280	0	59.280	0	0
Totaal 0. Bestuur en Ondersteuning	**10.498.621**	**5.036.725**	**5.461.897**	**4.875.192**	**586.704**	**0**	**238.801**
102468 Bodycams	35.000	35.000	0	0	0	0	0
102383 Parkeerapparatuur vvi 2020	65.000	50.202	14.798	0	14.798	2.960	0
Totaal 1. Veiligheid	**100.000**	**85.202**	**14.798**	**0**	**14.798**	**2.960**	**0**
102529 Fietspad Daelsweg	233.055	205.853	27.201	27.201	0	0	10.000
102352 Achterstand IBOR 2020	427.530	427.530	0	0	0	0	0
102357 Achterstand IBOR 2021	1.479.373	642.425	836.948	836.948	0	0	68.800
102358 Achterstand IBOR 2022	1.548.000	714.020	833.980	833.980	0	0	0
102402 Mijnmuseumpad	10.706	360	10.346	10.346	0	0	8.400
102571 Mobiliteitsvisie Heerlen in beweging 2021	347.660	16.830	330.830	330.830	0	0	0
102572 Mobiliteitsvisie Heerlen in beweging 2022	192.500	63.574	128.926	128.926	0	0	0
102618 Actieplan fiets 2022	50.000	25.701	24.299	24.299	0	0	0
102640 KC Passart herinrichting or	660.045	336.026	324.019	324.019	0	0	27.847
102425 Civieltechnische kunstwerken	0	0	0	0	0	0	0
102606 Civieltechnische kunstwerken 2022	140.052	87.391	52.661	52.661	0	0	4.668
102312 Openbare verlichting vvi 2019 masten	151.975	108.658	43.317	0	0	0	1.083
102371 Openbare verlichting vvi 2020 masten	230.275	43.134	187.141	0	0	0	4.679
102463 Openbare verlichting vvi 2022 masten	153.252	0	153.252	383.710	0	0	0
102464 Openbare verlichting vvi 2022 armaturen	86.909	123.643	-36.734	-16.877	0	0	-6.182
102534 Openbare verlichting vvi 2023 armaturen	0	0	0	-19.857	0	0	0
102428 Aanleg langparkeerplaatsen CBS-weg	69.667	5.541	64.126	64.126	0	0	0
102617 Parkeerpl en voorterr Gezondh.centr Hbrk	50.000	0	50.000	50.000	0	0	0
102465 Verkeersregelinstallaties vvi 2022	171.676	171.676	0	0	0	-10.730	0
102206 Automatisering palen centrum vvi 2014	0	43.895	-43.895	0	-43.895	0	0
102541 Verkeersknelpunten 2020	502.513	61.565	440.949	440.949	0	0	75.992
102547 Digitaliseren parkeren vervolgstap	92.215	84.515	7.700	0	7.700	1.540	0
Totaal 2. Verkeer en Vervoer	**6.597.403**	**3.162.338**	**3.435.066**	**3.471.261**	**-36.195**	**-9.190**	**195.287**
102526 20.03 Uitbreid.DeTovercirkel/Benzenr.270	958.911	607.146	351.765	351.765	0	0	0
102310 15.37 Buitenhof, Dak, CV, Plafonds	56.092	56.092	0	0	0	0	0
102528 BWV19003673 Inv. OHV Marktwerking	592.094	0	592.094	592.094	0	0	0
102410 Renovatie St. Paulusschool	15.184	15.184	0	0	0	0	0
102411 Renovatie BS St. Martinus	225.196	225.196	0	0	0	0	0
102412 Renovatie BS Gerardus Majella	2.767.971	2.407.044	360.927	360.927	0	0	0
102414 Renovatie BS Mijn Spoor	2.626.932	2.160.706	466.226	466.226	0	0	0
102502 Nieuwb KC Tarcisius Gebouw + verbouwing	4.463.684	3.832.838	630.846	0	630.846	12.252	0
102503 Nieuwb KC Tarcisius INFRA	592.422	2.756	589.666	589.666	0	0	0
102594 Renov. Units BMV Molenberg/Broederschool	340.883	340.883	0	0	0	0	0
102307 BMV Heerlerbaan (Nieuwbouw)	6.514.224	1.339.799	5.174.425	5.174.425	0	0	0
102308 BMV Heerlerbaan (Infra)	100.000	0	100.000	100.000	0	0	0
102299 St Janscollege renovatie	7.637.294	9.755.795	-2.118.501	-2.118.501	0	0	0
102689 BWV-22001846 prijsstijging projecten	8.827.164	0	8.827.164	8.827.164	0	0	0
Totaal 4. Onderwijs	**35.718.050**	**20.743.439**	**14.974.611**	**14.343.765**	**630.846**	**12.252**	**0**

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Activum	2022 Totaal investeringen	2022 Realisatie	2022 Restant krediet	Totaal over te boeken krediet	Vrijval investeringen	Vrijval afschrijving structureel	Vrijval afschrijving incidenteel
102588 Mijnmuseum verbouwing	939.377	939.377	0	0	0	0	0
102122 Klimaatbeheersing glaspaleis	350.993	0	350.993	350.993	0	0	40.000
102345 Inricht. toiletgroep 5e etage glaspaleis	50.000	0	50.000	50.000	0	0	50.000
102491 Nieuwe Nor gebouw	80.041	80.041	0	0	0	-12.199	0
102579 Nieuwbouw Filmhuis Royal Fase 2	-200.000	283.567	-483.567	-483.567	0	0	0
102173 Archief bewaarplaats (Chr. Koningkerk)	3.813.074	6.077.238	-2.264.164	-2.264.164	0	0	205.700
102558 Arch.bewaarp. (Chr. Koningkerk) install	2.965.000	0	2.965.000	2.965.000	0	0	148.250
102433 Herplanten bomen vvi 2022	153.532	0	153.532	153.532	0	0	0
102570 1000 bomen	1.534.167	1.210.128	324.039	324.039	0	0	66.000
102622 Vervangingsbudget groen 2022	200.000	0	200.000	200.000	0	0	0
102626 Dierenverblijf hertenpark	125.000	125.000	0	0	0	0	0
102466 Openbare speelvoorzieningen vvi 2022	77.199	88.799	-11.600	-11.600	0	0	0
102649 Inventaris binnensportaccommodaties	80.000	79.503	497	0	497	50	0
102374 Buitensportaccommodaties vvi 2020	128.619	0	128.619	0	0	0	8.575
102422 Buitensportaccommodaties vvi 2021	144.771	20.969	123.801	0	0	0	8.253
102462 Buitensportaccommodaties vvi 2022	1.213.238	1.465.659	-252.421	0	0	-57.170	0
102493 Glijbaan Otterveurdt	23.394	0	23.394	23.394	0	0	7.500
102542 Verwarmings- en koelinstall. Otterveurdt	391.288	50.188	341.100	341.100	0	0	26.667
102543 BAK Mijnwater Otterveurdt	150.516	0	150.516	150.516	0	0	10.250
102548 Renovatieplan zwembad Otterveurdt	0	0	0	0	0	0	0
102568 Renovatie Zwembad Hoensbroek bouw	2.640.937	5.132.733	-2.491.796	-2.491.796	0	0	0
102569 Renovatie Zwembad Hoensbroek installaties	-7.003	11.297	-18.299	-18.299	0	0	0
102590 Centrumbad gebouw	570.601	110.858	459.743	459.743	0	0	0
102647 Voorbereidingskrediet onderzoek AVON	140.000	57.517	82.483	82.483	0	0	28.000
102644 Verduurzamen diverse panden	225.000	20.937	204.063	204.063	0	0	15.000
Totaal 5. Sport cultuur en recreatie	**15.789.744**	**15.753.810**	**35.935**	**35.438**	**497**	**-69.319**	**614.195**
102636 Scoutinggebouw St. Pytheas	162.000	8.313	153.687	153.687	0	0	4.050
Totaal 6. Sociaal Domein	**162.000**	**8.313**	**153.687**	**153.687**	**0**	**0**	**4.050**
102635 Padenstructuur begraafplaats Randweg	51.000	61.587	-10.587	0	-10.587	-423	0
102601 Trekker, Iveco chassis	71.000	49.300	21.700	0	21.700	4.340	0
102602 Minigraver Kubota	34.000	27.555	6.445	0	6.445	1.289	0
102603 Overkapping tbv graafmachines	25.000	16.986	8.014	8.014	0	0	2.500
102604 Oplegger Veldhuizen	25.000	23.352	1.648	0	1.648	165	0
102605 Kniklader Avant	25.000	26.681	-1.681	0	-1.681	-168	0
102373 VVI riool 2020	1.085.379	1.085.379	0	0	0	0	0
102424 VVI riool 2021	3.228.346	0	3.228.346	0	0	0	53.806
102460 VVI riool 2022	3.484.397	305.355	3.179.042	6.407.388	0	0	58.073
102639 VVI riool 2022 klimaatadaptie	3.000.000	320.231	2.679.769	2.679.769	0	0	50.000
102616 Vervanging pompen en gemalen 2022	75.000	70.251	4.749	0	4.749	475	0
102318 Geluidmeetapparatuur vvi 2019	25.000	6.000	19.000	0	19.000	1.900	0
Totaal 7. Volksgezondheid en milieu	**11.129.122**	**1.992.677**	**9.136.445**	**9.095.171**	**41.274**	**7.577**	**164.379**
102426 Overkapping Romeins badhuis	0	0	0	0	0	0	0
102427 Romeins Museum	1.083.385	593.894	489.492	489.492	0	0	0
102495 Maankwartier OR Maanplein Noord Zuid	866.359	156.754	709.606	100.000	0	0	568.520
102544 Renovatie vml kantoor Rabobank	-67.221	-68.473	1.252	0	1.252	31	0
102581 Rijwielstalling Maankwartier/station	923.765	55.511	868.254	868.254	0	0	27.500
102584 Centrum gebouwen	0	0	0	0	0	0	0
102585 Centrum Openbare Ruimte	0	0	0	609.606	0	0	0
102593 Schinkelkwadrant Zd OR	-454.362	130.839	-585.202	-585.202	0	0	0
102631 Herinrichten Burg. Van Grunsvenplein	2.372.592	2.372.592	0	0	0	0	94.904
102632 Herinrichten RK Fase 1 Coriovallumstraat	577.832	199.777	378.055	378.055	0	0	0
102633 Herinrichten RK Fase 2A Raadhuisplein	-39.850	-121.568	81.718	81.718	0	0	0
102634 Herinrichten RK Fase 2B Dr. Poelsstraat	204.155	257.552	-53.397	-53.397	0	0	0
102637 Herinrichten OR Landsfort Herle	0	0	0	0	0	0	0
102638 Herinrichten OR Promenade II	100.000	220.611	-120.611	-120.611	0	0	0
102641 Voorbereidingskrediet SMWHC	800.000	478.226	321.774	321.774	0	0	0
102499 Aldenhofpark or Park	0	20.977	-20.977	-20.977	0	0	0
102439 Parkstad Route/Mijnspoor	424.100	1.556.463	-1.132.363	-1.132.363	0	0	0
Totaal 8. VHROSV	**6.790.755**	**5.853.155**	**937.600**	**936.348**	**1.252**	**31**	**690.924**
Eindtotaal	**86.785.696**	**52.635.659**	**34.150.037**	**32.910.861**	**1.239.176**	**-55.689**	**1.907.636**

Bedragen x €1

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

7 Bijlage Reserve nog uit te voeren werkzaamheden

Onderstaande posten maken deel uit van het raadsvoorstel bij de jaarrekening 2022. De posten zijn individueel beargumenteerd en zijn in deze bijlage per onderwerp beschreven.

Reserve nog uit te voeren werkzaamheden	**Bedrag**
a. Arbeidsmarktbeleid	€ 430.000
b. Centrumbad	€ 88.000
c. Onderwijs naar binnenstad	€ 91.000
d. Vreemdelingen (Inburgering)	€ 110.000
e. Experiment gesloten coffeeshopketen	€ 168.000
f. Sociaal Veilig Integrale Aanpak Heerlen-Noord	€ 883.000
g. Huiselijk Geweld (terugdraaien bez. DUVO)	€ 150.000
h. Visie BW en Burgerberaad burgerbetrokkenheid	€ 190.000
i. Beschermd Wonen: Diverse projecten	€ 1.741.000
j. Nieuwe inkoop WMO (SB!)	€ 150.000
k. Lokale Inclusie Agenda: aanpassingen openbare ruimte	€ 61.000
l. Pilot Meander/ gratis abonnement voor senioren/ Pilot Heerlen-Noord "gelukkig in de buurt"	€ 261.000
m. Gemeentefonds circulaire september 2022: Inburgering en statusgelden vreemdelingen	€ 310.000
n.1 Gemeentefonds: Gids middelen GGD	€ 238.000
n.2 Gemeentefonds: compensatieregeling voogdij 18+	€ 236.000
o. ICT projecten	€ 881.000
p. Wet open overheid	€ 60.000
q. Personeelsgerelateerde reserveringen	€ 1.283.000
r. Tuindorp	€ 162.000
s. Spoorsingel	€ 229.000
t. Ontwikkeling burg Gijzelslaan	€ 225.000
u. 1 Heerlen-Noord	€ 1.201.000
v. Duurzaamheid	€ 673.000
w. Cultuurmiddelen	€ 67.000
x. Inhaallessen i.v.m. sluiting Zwembad	€ 156.000
y. Verduurzaming bedrijventerrein	€ 371.000
z. Regiogelden Volwasseneducatie	€ 144.000
aa. Omgevingswet	€ 1.175.000
bb. Arbeidsmarktsregio - middelen gemeentefonds	€ 1.724.000
cc. Reserve Energietoeslag	€ 4.110.000
dd. Kansrijk van Start	€ 288.000
ee. Netwerkanalyse : GGD/ innovatie budget	€ 83.000
ff. 1 Bijzondere bijstand/energie	€ 493.000
gg. Gemeentefonds decembercirculaire 2022 (SD)	€ 322.000
hh. Aanbesteding website	€ 75.000
ii. Stadsmarketing	€ 90.000
jj. Subsidies Kindpakket	€ 261.000
kk. Projecturen	€ 400.000
ll. Ambitiedocument SMWHC	€ 300.000
mm. Voormalig kantoor Rabobank	€ 51.000
nn. Veiligheidshuis bestuurlijk akkoord nazorg	€ 99.000
oo. Gebiedsontwikkeling	€ 1.000.000
pp. Cultuur	€ 300.000
qq. Posten individueel < € 50.000	€ 184.000
TOTAAL	**€ 21.514.000**

a. De middelen die in 2022 niet besteed zijn hebben wij in 2023 nodig voor de uitvoering van Arbeidsmarktbeleid.
b. Vanwege latere oplevering van het Raadhuis vindt asbestsanering grotendeels plaats in 2023.
c. Vanwege langere aanbestedingsprocedures verschuift een deel van aanbestede externe adviseurs naar 2023.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

d. Vanaf medio 2022 zijn er enkele tientallen inburgeraars gestart met hun inburgeringstraject. Deze trajecten duren maximaal drie jaar en kosten gemiddeld € 10.000 per traject. Hiervoor ontvangen we rijksmiddelen. Vanwege de meerjarige duur van de inburgering wordt een groot deel van de facturen voor de trajecten niet ontvangen in het jaar dat wij de financiering ontvangen van het rijk. De middelen zijn benodigd om de inburgeringstrajecten in 2023 te kunnen voldoen.

e. Op basis van de meest recente informatie vanuit het bestuurlijk overleg Experiment Gesloten Coffeeshopketen, wordt pas in het eerste kwartaal van 2024 verwacht dat dan het eerste moment zal zijn waarop de kwantiteit, kwaliteit en diversiteit van de geproduceerde hennep en hasjiesj voldoende is. Dan kan pas een daadwerkelijke overgangsfase gaan starten en kunnen we als gemeente Heerlen, in samenwerking met de coffeeshops, de eerste uitvoerende stappen gaan zetten. Momenteel zitten we in de wachtstand om te kunnen starten.

f. Het college is akkoord gegaan met continuering en uitbreiding van de aanpak Sociaal Veilig fase 2, voor een periode van 12 maanden, van 1 april 2022 t/m 31 maart 2023. De dekking hiervoor komt uit budget 2022, met de intentie dat het restantbudget 2022 (€ 250.000) wordt overgeheveld om fase 2 in 2023 te kunnen afronden. Met de € 633.000 tijdelijke middelen kunnen we de aanpak uitrollen over de resterende gebieden in Heerlen voor de looptijd april 2023 t/m 1 april 2024. Het voornemen bestaat om verdere borging daarna te financieren vanuit de nieuwe regiodeal Parkstad.

g. Aanpak Huiselijk geweld en kindermishandeling Parkstad:
Dit bedrag dient de bezuiniging (eenzelfde bedrag) op dit onderdeel op te vangen/te niet doen. Dit bedrag maakt onderdeel uit van een groter bedrag welke middelen bestemd zijn voor de keten brede aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Het betreft een bedrag dat structureel onderdeel uitmaakt van de extra DU VO middelen die ten gunste dienen te komen van de Parkstadgemeenten (incl. Heerlen) in hun aanpak tegen huiselijk geweld en kindermishandeling. Ieder jaar worden de middelen die overblijven ingezet om de bijdrage van veilig thuis van alle Parkstad gemeenten (gedeeltelijk) te betalen. Ook de bijdrage van Heerlen. Door overheveling van deze middelen die overblijven (eigen bijdrage Heerlen voor Veilig Thuis) wordt deze bezuiniging weer ongedaan gemaakt zodat de middelen ten goede komen van de regio.

h. De visie buurtgericht werken is in plaats van oktober 2022 door de raad in februari 2023 vastgesteld. Budget gereserveerd voor de menu's, de communicatie en vrijwilligerscampagne genoemd in deze nieuwe visie zijn in 2022 niet uitgegeven maar gaan in 2023 uitgegeven worden. Een en ander loopt op dit moment. Dit gaat in samenspraak met alle stakeholders ingericht worden en gaat deel uitmaken van de uitvoeringsagenda bgw. In het coalitieakkoord staan hoge ambities met betrekking tot burgerbetrokkenheid. Hiervoor hebben we middelen nodig. Deze middelen hebben we vaak snel, ad hoc en door de hele organisatie nodig. Zodat we voorspoedig en vanuit vertrouwen met de bewoners aan de slag kunnen en ook goed kunnen communiceren. Ook staan er wensen met betrekking tot experimenteren met nieuwe democratische innovaties in het coalitieakkoord.
   1) Organisatie, voorbereiding, uitvoering, nazorg Burgerberaad 2023;
   2) Uitvoeren van de uitvoeringsagenda Burgerbetrokkenheid (evenementen burgerbetrokkenheid);
   3) Vereenvoudigen communicatie met de stad.

i. Het programma 1 thuis 1 toekomst, naar een verbeterde opvang omvat een 7-tal projecten. Deze zijn gestart in 2020. Een aantal is (financieel) afgerond en geborgd, een aantal nog niet en deze zullen invulling krijgen in 2023. Voor de projecten die doorgang vinden in 2023 te weten: Skaeve Huse Parkstad, Regie en Monitoring, Credo Huis Kerkrade en Housing First + (maatwerkmogelijkheden beschermd wonen en opvang) dient het openstaande bedrag overgeheveld te worden naar 2023. De bedragen zijn specifiek gereserveerd voor aanschaf van woonunits (Skaeve Huse), uitbreiding van het registratiesysteem beschermd wonen en opvang (verbetering van de kwalitatieve en kwantitatieve gegevens), (registratie en monitoring), afgesproken subsidie (credo Huis Parkstad) en maatwerktrajecten daar waar nodig (Housing First +).

j. De nieuwe inkoop WMO is eind 2022 gestart en loopt door in 2023. De niet ingezette middelen in 2022 zijn benodigd om de inkooptrajecten maatschappelijke ondersteuning en hulp bij het huishouden in 2023 af te ronden.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

k. Vanwege arbeidskrapte bij opdrachtnemers is het niet mogelijk geweest om volledig inclusief inrichten in de openbare ruimte in 2022 weg te zetten in de markt. De betreffende opdrachtnemers hadden onvoldoende ruimte. In 2023 verwachten we dat de werkzaamheden worden opgepakt en uitgevoerd.
l. Het gaat om diverse initiatieven ten behoeve van het ouderenbeleid; Digitaal Thuis, gratis bibliotheek abonnementen voor senioren en een pilot in Heerlen-Noord als vervolg op project "Gelukkig in de Buurt".
m. De rijksmiddelen die wij eind 2022 via de decembercirculaire ontvangen hebben gaan we in 2023 inzetten:
1. Inburgering en statusgelden vreemdelingen: In de loop van 2022 zijn enkele tientallen inburgeraars gestart met hun inburgeringstraject. Deze trajecten duren maximaal drie jaar. Vanwege deze meerjarige duur wordt een groot deel van de facturen voor de trajecten daarom niet ontvangen in het jaar dat wij de financiering ontvangen van het rijk. De facturen van de trajecten die in 2022 gestart zijn, ontvangen wij deels in 2023. Maatschappelijke begeleiding maakt ook onderdeel uit van de inburgering en loopt vaak door in het volgende jaar.
2. POK Middelen: deze middelen worden ingezet voor Sociaal Veilige Integrale aanpak Heerlen-Noord.
n. 1. IKS: De verlenging van de GIDS-middelen in 2023 was lange tijd onduidelijk. Voorheen werd IKS uit GIDS-middelen betaald. Omdat er GIDS-middelen over zijn, hebben we IKS in 2023 uit de resterende GIDS-middelen betaald. Healthy Life: Vanuit sport/gezondheid loopt het project Healthy LIFE. De eerste periode werd gefinancierd uit extra coronamiddelen. Omdat een verlenging niet gedekt kon worden vanuit Sport, hebben we hier GIDS-middelen voor ingezet.
n. 2 De inventarisatie van de compensatieregeling voor 2022 kon door het Rijk niet tijdig worden afgerond. De fondsbeheerders hebben via de decembercirculaire 2022 besloten om het gereserveerde budget voor 2022 van € 30 miljoen vrij te laten vallen ten gunste van de algemene uitkering (Heerlen € 236.000). Daarbij is aangegeven dat in de meicirculaire 2023 verrekening van de bedragen voor de compensatieregeling met de algemene uitkering alsnog plaatsvinden. Op basis van deze 'kasschuif' wordt in de meicirculaire 2023 € 30 miljoen beschikbaar gesteld voor de afhandeling van deze regeling.
o. Vanuit de bedrijfsvoering ondersteunen we onze dienstverlening richting de burger en de interne organisatie. Voor een optimale moderne dienstverlening voeren wij IT projecten uit, dit betreft enerzijds het vervangen van software systemen en anderzijds het doorvoeren van IT – innovaties. Verschillende IT projecten lopen over de jaargrens heen vanwege inkoop & aanbesteding, krappe arbeidsmarkten en de mate waarin een leverancier de juiste resources kan leveren. We reserveren het bedrag voor toekomstige afronding in 2023 en 2024.
p. De werkzaamheden met betrekking tot de invoering van de Wet Open Overheid lopen over de jaargrens heen. Met name voor de verplichtingen in het kader van de actieve openbaarmaking. Als gevolg hiervan is er een doorschuiven van kosten naar 2023. Hiermee blijven de benodigde middelen gereserveerd voor de werkzaamheden voor de wettelijke verplichting Wet Open Overheid.
q. De middelen zijn benodigd om de uitvoeringskracht in 2023 te vergroten. De budgetten zien toe op een investering in de ontwikkeling van personeel middels opleidingsbudget en het versterken van teams.
r. We zijn in 2022 niet met alle bewoners tot overeenstemming gekomen over de verplaatsing, deze werkzaamheden worden in 2023 voortgezet.
s. Sloop nog niet volledig afgerond, Waterleiding moet nog vervangen worden, Inrichting terrein moet nog gebeuren door Relim, Couwenberg moet omgeving in oorspronkelijke staat terug brengen.
t. Gijzelslaan: Kosten voorkomend uit raadsbesluit over Tarcicius voor de levering van bouwrijpe kavels aan Wonen Limburg.
u. De realisatie van een aantal groeninitiatieven in Heerlen-noord heeft vertraging opgelopen in 2022. De realisatie zal in het voorjaar 2023 plaatsvinden. De hiervoor bestemde middelen van 2022 dienen doorgeschoven te worden naar 2023. De planvorming met betrekking tot renovatie/nieuwbouw Slakhorst heeft in 2022 vertraging opgelopen. Realisatie zal vanaf 2023 plaatsvinden. De hiervoor bestemde middelen uit 2022 dienen doorgeschoven te worden naar 2023. Realisatie van de afgesproken resultaten binnen de woningbouwprojecten heeft in 2022 door een gebrek aan personele capaciteit vertraging opgelopen. Bij de provincie is uitstel van de

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

projectperiode aangevraagd. Doorschuiven subsidiemiddelen van 2022 naar 2023. De gemeentelijke cofinancieringsmiddelen voor de Regiodeal ten behoeve van het woningbouwproject Hoofdstraat/Kastelenbuurt zijn in 2022 vrijgespeeld door de inzet van SPUK middelen Kwetsbare groepen. Het vrijgevallen bedrag van € 387.000 wordt doorgeschoven naar 2023 ten behoeve van het opstellen van handelingsperspectieven wijken (o.a. Woonopgaves). De uitvoering van het woningbouwproject heeft in 2022 vertraging opgelopen en zal in 2023 voltooid worden. Overhevelen van de hiervoor bestemde middelen van 2022 naar 2023.

v. Het programmabudget 2022 is volledig verplicht voor de thema's:
   - Energieneutraal 2040;
   - Klimaatadaptatie;
   - Circulaire economie.

   Het grootste risico blijft het in voldoende mate beschikbaar hebben van financiële middelen om de warmtetransitie, wijkaanpak, vorm te geven. Het rijk stelt voor 2023 en volgende jaren middelen beschikbaar. Maar uit berekeningen blijkt dat deze niet voldoende zijn voor de gestelde opgave. De in 2022 aangegane verplichtingen zijn nog niet volledig afgerond en/of gefactureerd. Bij het opstellen van de begroting 2023 is het uitgangspunt geweest dat bovengenoemde verplichtingen in 2022 uitgevoerd zouden zijn. De begroting 2023 gaat uit van nieuwe verplichtingen die vanaf 2023 worden aangegaan en er is geen financiële ruimte om de restante bedragen van 2022 te bekostigen. Derhalve is het noodzakelijk om de nog niet voldane verplichtingen van € 673.000 over te hevelen naar 2023.
w. Extra middelen voor de amateurkunsten die via motie bij de begroting 2022 zijn toegevoegd, zijn als gevolg van corona nog niet geheel besteed in 2022.
x. Zwembad inhaallessen: Als gevolg van de verbouwing van zwembad Hoensbroek hebben zwemlessen in 2022 niet kunnen plaatsvinden en worden die ingehaald in 2023.
y. Verduurzaming bedrijventerreinen: Voor de verduurzaming van bedrijventerreinen hebben wij in 2022 budget gereserveerd. De uitgaven gaan echter in 2023 plaatsvinden.
z. Regiogelden met betrekking tot laaggeletterheid die over meerder jaren ingezet mogen worden.
aa. De Omgevingswet gaat in per 1 januari 2024. Deze financiële middelen zijn nodig om aan de invoering van deze wettelijke taak te voldoen.
bb. Op dit moment wordt er gewerkt aan een ambitiedocument / begroting 2023-2026 voor de Arbeidsmarktregio Zuid-Limburg. De Regionale middelen vanuit de onderstaande circulaires zullen daarbij ingezet worden voor allerlei activiteiten die te maken hebben met de kern van de bestuurlijke ambitie.
cc. In de decembercirculaire is geld ontvangen voor de Energietoeslag die in 2023 uitgekeerd gaat worden.
dd. Het huidige actieprogramma Kansrijk van Start loopt van 2021 tot en met 2023. De begroting is voor meerdere jaren vastgesteld, de acties binnen het actieprogramma zijn benoemd voor de hele periode en lopen over jaargrenzen heen. Gelden die voor specifieke doeleinden zijn begroot in 2021 kunnen alsnog in 2022 worden ingezet. Datzelfde geldt voor de afrekening van de subsidie vanuit Provincie Limburg voor het actieprogramma Kansrijk van Start 2018-2020, ook deze gelden kunnen en worden ingezet voor het vervolgproject. De doelstellingen van het Actieprogramma 2021-2023 zijn gericht op de inhoudelijke verbreding en verdieping van het aanbod en de borging van activiteiten vanuit het Actieprogramma 2018-2020 en het opzetten van nieuwe acties en interventies en de borging daarvan in onze aanpak voor het jonge kind in de stad en regio.
ee. De start van de Limburgse Netwerkaanpak is steeds uitgesteld. De feitelijke startdatum is 1-11-2021. Daarmee loopt de pilot tot 1 maart 2024. De eerste facturatie door de GGD-ZL - die de pilot uitvoert namens de gemeente - start pas in 2023 met de eerste facturatie aan de gemeente.
ff. In de decembercirculaire is geld ontvangen voor aanvullende maatregelen om energiearmoede tegen te gaan. Om zowel via vroegsignalering als via de bijzondere bijstand gerichte hulp aan te bieden.
gg. De rijksmiddelen die wij eind 2022 via de decembercirculaire ontvangen hebben gaan we in 2023 inzetten:

   1. Faciliteitenbesluit opvangcentra: In AZC's wachten veel mensen, soms al maanden of zelfs jaren, op gezinshereniging. We willen de statushouders in AZC Heerlen die aan Heerlen gekoppeld zijn voor huisvesting, in afwachting van gezinshereniging en een woning alvast een

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

taalcursus en deelname aan integratieworkshops aanbieden. Ook kijken we naar mogelijkheden voor een kleine tussenvoorziening of doorstroomappartementen voor wachtende statushouders. Het faciliteitenbesluit opvangcentra levert hiervoor de bekostiging.
2. Bed-bad Brood: Het rijk was van plan om in 2022 een aantal centrale opvanglocaties voor uitgeprocedeerde vluchtelingen op te zetten in Nederland. Het rijk heeft echter laten weten de pilot die al op verschillende plekken in het land draait, te verlengen en voorlopig voor andere regio's nog geen opvangalternatief te bieden. Heerlen biedt daarom nog steeds een eigen bed-bad-brood voorziening voor uitgeprocedeerden aan via het Leger des Heils en maakt voor de bekostiging daarvan gebruik van de rijksmiddelen uit de decembercirculaire.
3. Impulsgelden Kansrijke start: Deze middelen zijn benodigd om de basisstructuur van Kansrijke Start waar nodig te versterken.
Versterken Sociale Basis: We willen het bedrag voor het Versterken van de sociale basis meenemen naar 2023. Graag willen wij Welzijn op recept hieraan koppelen en voor het eventuele resterende bedrag denken we aan de verhuiscoaches.

hh. Aanbesteding Website/Mobiel/App. In 2023 gaan we aan de slag met een onderzoek naar onze communicatiemethodes en instrumenten (o.a. website, briefpapier, mobiele app's etc.). Om dit traject op te zetten en te begeleiden is budget nodig.
ii. Plannen zijn gemaakt voor centrum- en stadsmarketing. De uitvoering vindt plaats in 2023.
jj. Overschot overhevelen naar budget Kindpakket 2023 in verband met hogere bedragen in afgesloten raamovereenkomst.
kk. Afdekken projecturen: Er zijn onvoldoende projectbudgetten beschikbaar om de inzet van Projectleidersuren in 2023 af te dekken.
ll. In 2022 geen inzet centrumpromotie. Centrumpromotie vanaf 2023 door programma centrum uitvoeren. Middelen benodigd voor centrumpromotie.
mm. De extra huuropbrengsten van het pand die we in 2022 hebben ontvangen zetten we in 2023 in voor onderhoud.
nn. Voortzetting pilot doorontwikkeling nazorg aan ex-gedetineerden Zuid-Limburg. Deze pilot is het vervolg/ de opschaling van de Parkstadpilot in het kader van 'Een (t)huis, een toekomst'. Evaluatieonderzoek wordt gedaan met Zon-mw subsidie (penvoerder: Sittard-Geleen). Bij een positieve evaluatie zal deze werkwijze vanaf 2024 structureel geborgd worden binnen het Veiligheidshuis. Voortzetting pilot doorontwikkeling nazorg aan ex-gedetineerden Zuid-Limburg. Deze pilot is het vervolg/ de opschaling van de Parkstadpilot in het kader van 'Een (t)huis, een toekomst'. Evaluatieonderzoek wordt gedaan met Zon-mw subsidie (penvoerder: Sittard-Geleen). Bij een positieve evaluatie zal deze werkwijze vanaf 2024 structureel geborgd worden binnen het Veiligheidshuis.
oo. We verwachten in 2023 nog kosten voor de afrekening van een aantal gebiedsontwikkelingen. Het gaat dan met name om de ontwikkeling op de Spoorsingel, de afrekening van de werkzaamheden aan de RWZI Terworm en de werkzaamheden op Kaldeborn.
pp. Om in 2023 het door ons ingezette beleid verder tot uitvoering te laten komen hebben we een bedrag van € 300.000 nodig.
qq. Dit betreffen enkele posten die individueel onder de € 50.000 uitkomen maar wel benodigd zijn in 2023. Derhalve zijn de volgende posten opgenomen: Aangezien de verbouwing van de nieuwe scoutinglocatie is vertraagd, dient er gewacht te worden met het slopen van de oude locatie en dienen deze middelen die bedoeld zijn voor de asbestsanering van het reeds bestaande gebouw, doorgeschoven te worden naar 2023. Onvoorzien hybride werken: in 2022 werd in de post onvoorzien rekening gehouden met de inrichtingskosten van het Raadhuis om het hybride werken beter te faciliteren. Als gevolg van de uitgestelde oplevering van het Raadhuis zullen deze uitgaven pas in 2023 gerealiseerd worden. Wij verzoeken om het saldo van € 44.000 over te hevelen naar 2023.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Colofon

Redactie
Domein Middelen – Financiën, gemeente Heerlen

Opmaak
Domein Middelen – Financiën, gemeente Heerlen

Postadres
Postbus 1, 6400 AA Heerlen
www.heerlen.nl

Heerlen, juni 2023

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2023